

"כִּי בַעַר אֲנֹכִי מֵאִישׁ וְלֹא בִּינַת אָדָם לִי. וְלֹא לְמַדְתִּי חֲכָמָה וְדַעַת
קְדָשִׁים אֲדַע" דְּבַרֵי אָגוּר בֶּן יִקְה

ספר יצירה בהר הבית

מבוא

ספר זה נכתב על-מנת לקיים זֶרַח.
במהלך הכתיבה התברר כי הספר מוכתב יותר משהוא נכתב.
הישות שהכתיבה אותו מעולם לא הציגה את עצמה.
התהיות בספר הן שלי – הפסיקות הן שלה.
גידי (גדעון גדליהו מרדכי) גלבוץ

מי כתב את ספר יצירה ומתי ?

לפני עידן ועידנים (במאה השמונה עשרה לפני הספירה (תקופת
האבות), או במאה הראשונה לספירה, או בשנייה או בשלישית או
בשישית או בשביעית לספירה – הדעות חלוקות ואין מי שיודע לבטח).
בארץ ישראל (או במצריים, או בסוריה או בבבל – אף לא אחד מוכן
להכניס את ידו לאש בעניין הזה).

חובר ספרון שהכיל 1300 מילים מסתוריות בעלות משמעויות
מעורפלות (או 2000 או 2500 או מספר אחר כלשהו – כל השערה היא
בגדר הימור).

שנרשמו בכתב עברי קדום המכונה 'דעץ' (או במחליפו המכונה כתב
ארמי-אשורי).

בידי אברהם אבינו (או בידי האדם הראשון, או בידי רבי עקיבא בן
יוסף, או בידי אלישע בן אבויה, או בידי אדם ששמו שמעון מאגוס, או
בידי פנחס הרופא מטבריה, או בידי חכם שומרוני כלשהו – אין עדות
שמחזיקה מים).

לימים נודע הספרון - על עשרות נוסחיו וגרסאותיו - בשם 'ספר יצירה' (או 'אותיות דאברהם אבינו').

והפך לאחד משלושת עמודי התווך של תורת הקבלה שהם: הוא עצמו, ספר הבהיר וספר הזוהר.

מי היו פרשניו ומפרשיו ?

המסתורין של 'ספר יצירה' משקיף על פני מאות פירושים ופרשנויות שרקמו לכבודו ענקי מוחות היהודים וביניהם: ר' סעדיה גאון, ר' שבתאי דונולו, הגאון ר' אליהו מוילנא, ר' אברהם אבולעפיה, ר' יהודה הברצלוני, ר' יוסף ג'יקטיליה, ר' דוד קשטילי, ר' יצחק סגי נהור, הרמב"ן, ר' יצחק מעכו, ר' משה קורדובירו ורבי יהודה הלוי. גם פרשנים נוצרים לא טמנו ידיהם בצלחת.

מה העלו הפרשנים בחכותיהם ?

אחדים מן הפרשנים קבעו כי 'ספר יצירה' אינו אלא תרשים זרימה הבא לתאר את תהליך השתלשלות רכיבי ומהויות היקום. אחרים ראו בו מעין קובץ הנחיות ליצירת קשר בלתי אמצעי עם הקדוש ברוך הוא באמצעות המהומי הברות מאגיות, והיו גם מי שלא נרתעו מלייחס לו מתכוני כשפים לבריאת יונקים שלא כדרך הטבע, ואף הרהיבו עוז להלהיט את הרוחות בהפניית הקוראים אל טקסט תמוה (המופיע במסכת סנהדרין ס"ה ע"ב בתלמוד הבבלי) שמתאר כיצד: "רב חנינא ורב אושעיא היו יושבים כל ערב שבת והיו עוסקים ב- **הלכות יצירה** ובראו להם עגל משולש ואכלו אותו..." :

• (רב חנינא ורב אושעיא הוו יתבי כל מעלי שבתא ועסקי בספר יצירה ומיברו להו עיגלא תילתא ואכלי ליה).

ולא זו בלבד אלא מעשה ברב רבא שברא אדם (גולם) ושלחו אל רב זירא אשר ניסה לדובבו, ומשלא עלתה בידו הבין כי ברא אותו 'אחד מן החבורה' שמעייניה נתונים ל- **הלכות יצירה**, ועל כן פקד על הגולם "חזור לעפרך" :

• (רבא ברא גברא שדריה לקמיה דר' זירא הוה קא משתעי בהדיה ולא הוה קא מהדר ליה אמר ליה מן חבריא את הדר לעפריך).

□ ועל אלה אומר רש"י (שם ס"ז ע"ב) כי אין בהם משום כישוף מכיוון שנעשו בשם הקב"ה ועל כן מותר:

- (ממילא אברו. להו עגלא תילתא על ידי שהיו מצרפים אותיות השם שבהם נברא העולם ואין כאן משום מכשפות דמעשה הקב"ה הן ע"י שם קדושה שלו הוא).

□ מכאן עשוי להשתמע כי סוגה מסוימת של פרשנים קישרה בין 'ספר יצירה' ובין חבורות ויחידים של אמוראים שמיקדו את מעייניהם בבריאת בעלי חיים ובני אדם, על-פי מה שקראו והבינו מתוך ספר זה.

□ במקביל, יש מי שטוענים כי 'הלכות יצירה' אינן זהות ל – 'ספר יצירה', אף כי אין מי שיודע אל נכון מה היו אותן הלכות.

□ דעות הפרשנים ועמדותיהם קוטביות אלו לאלו ולעיתים אף עוינות ומתלהמות, הגם שרובם ככולם מתלוננים וקובלים על היות 'ספר יצירה' סתום וחסום להבנה.

□ כאשר עסקינן בפיענוח גווילי קודש אין כמו חקירה מדעית קפדנית ונטולת פניות, המבוססת על פרמטרים וקריטריונים שנרקמו באקדמיה וזכו בברכתם של משכילים ומלומדים.

□ מאידך, באין 'בשר' לנעוץ בו שיניים מדופלמות, מותר ואף רצוי להיכנס אל תוך נעליו של המחבר ולהתנסות בפסיעתו, גם אם יהיה מי שיטען כי מדובר בצליעה, שהרי זו עולה עשרת מונים על 'שב ואל תעשה'.

אין מי שיודע מי כתב את 'ספר יצירה', כשם שאין מי שיודע היכן, מתי ועל שום מה נכתב

'ספר יצירה' על קצה המזלג

□ המעיין בספר יצירה נחשף לדרמה אלוהית שגיבורה הינו בורא עולם, בכבודו ובעצמו, המייסד יקומים ומעצבם באמצעות מקלדת וירטואלית בעלת 22 אותיות עבריות ו – 10 ספירות מסתוריות.

הערה – אין לבלבל בין המילים מְסַפֵּר, סִפְרָה וסְפִירָה:
• מְסַפֵּר הוא מושג כמותי לפי אחד מהיבטיו.

- סִפְרָה היא סימן גראפי המייצג מספר אך אינו זהה לו.
- סְפִירָה היא מונח מטפיסי שיידון בהרחבה בהמשך.

□ סיפור העלילה חובק שישה פרקים זעירים הנחלקים בתוכם למשניות - שהן מעין פסוקים – העוקבות אחר פעולותיו של האל ומתארות כיצד נוצר היקום על תכולתו (עצמים ופעולות) באמצעות מעתק של הגאים, הברות, ספרות ותנועות או, על-פי הפשט, בכוחן של עוצמות קמאיות הצפונות בתוך 22 האותיות העבריות ו – 10 ספירות שהמחבר מותיר את פשרן לניחושי הקורא.

□ כך – לדוגמה - עולה כי שתיים עשרה האותיות העבריות ה' ו' ז', ח' ט' י', ל' נ' ס', ע' צ' ק', נוטלות אחריות על רדתם אל העולם של 12 התכנים הבאים: שיחה, הרהור, הילוך (הליכה), ראייה, שמיעה, מעשה, תשמיש (מין), ריח (הרחה), שינה, רוגז, לעיטה (הלעטה או זלילה) ושחוק (צחוק). דא-עקא, מחבר הספר נמנע מלהבהיר אם האותיות פועלות את פעולותיהן בתיווך צורתן הגרפית או על-ידי הגייתן בקול.

□ בהמשך מתברר כי אותן שתיים עשרה אותיות עוברות תהליך של טרנספורמציה באמצעות חקיקה או חיקוק, חציבה, צירוף, שקילה והמרה עד שהן ראויות לצור (מלשון צורה) את שניים עשר המזלות ואף את 12 חלקי הגוף הבאים: שתי ידיים, שתי רגליים, שתי כליות, מרה, מעיים, כבד, קורקבן, קיבה וטחול.

□ זאת ועוד, המחבר (יהיה מי שיהיה) אינו מהסס לייחס לאל חובות והעדפות, ולדוגמה הוא קובע כי שבע האותיות העבריות ב,ג,ד,כ,פ,ר,ת שימשו את האלוהות בשעה שבראה שבעה עולמות, שבעה רקיעים, שבע ארצות, שבעה ימים (מלשון ים), שבעה נהרות, שבעה מדבריות, שבעה ימים בשבוע, שבעה שבועות, שבע שנים, שבע שמיטות ושבעה יובלות.

□ בסיפא של הדברים, המחבר מסביר כי "לפיכך **חיבב** את השביעיות תחת כל השמים" או, בפשטות, האל שומר בליבו פינה חמה למהויות האוצרות בחובן 7 פריטים או 7 פרטים.

גם לספירות המסתוריות המכונות 'ספירות בלימה', שמור מקום בקביעת יסודות היקום וממדיו ולדוגמה: "אלו (הן) עשר ספירות בלימה:

(1) רוח אלהים חיים.

(2) רוח מרוח.

(3) מים מרוח.

(4) אש ממים.

(5) רום.

(6) תחת.

(7) מזרח.

(8) מערב.

(9) צפון.

(10) דרום".

הערה: הספרות בתוך הסוגריים הוצבו לנוחות הקורא ואינן מופיעות במקור.

'ספר יצירה' כתוב בעברית השווה (כמעט) לכל נפש אך כוונת הדברים כה עמומה ועלומה, עד כי פערה פתח לאין ספור פירושים ופרשנויות

פרופיל משוער של מחבר 'ספר יצירה'

על אף היות הטקסט סתום וחסום, נראה כי ניתן להקיש ממנו, ברמת סבירות גבוהה, על מאפייני הפרופיל הסוציו-אקונומי של מחבר הספר, ומותר להניח כי היה יהודי משכיל וירא שמיים שקנה ידע בשדות המתמטיקה, הרפואה, הפילוסופיה, הפיזיקה, המטפיזיקה, הבלשנות, השירה, האסטרונומיה, האסטרולוגיה והאזוטריקה. עצמאי ברוחו, פייטן בנשמתו ומקורי בחשיבתו. אאוטסיידר בהליכותיו ואף ייתכן כי נמנה עם אליטה כלשהי והיה בעל אמצעים.

חידת היות הספר סתום וחסום + שלוש קושיות

אם אכן כך הוא הרי שכאן המקום לעצור ולתהות מדוע אדם שהוא 'גברא רבה' כפי שתואר זה עתה, ירצה להשקיע מזמנו, הונו ומרצו על

מנת להותיר אחריו ספר אשר אין ולא היה ולו מלומד אחד למצער
אשר השכיל לרדת לסוף דעתו.

□ שהרי לא סביר להניח כי איש אשכולות, ברמתו של המחבר, כתב את הדברים, כפי שכתב, מבלי דעת כי הם סתומים וחסומים להבנה. כל זה בהנחה כי מי שאוחז בקולמוס סופרים שואף להציג את רעיונותיו בצורה ובאופן שיהיו נגישים לקוראיו.

□ כנגד, יהיה מי שיטען כי 'ספר יצירה' נמנה עם ספרות הסוד היהודית לצד 'ספר הזוהר' ו-'ספר הבהיר', ומטבע הדברים הוא כי רק יחידי סגולה יודעי ח"ן (חוכמת הנסתר) עשויים לקיים מומחיות שבכוחה לפענח את צפונותיו.

□ אכן טענה במקומה, אך ככל שצוללים אל תוך מעמקי ים הפירושים והפרשנויות השזורים בתבונתם ובחוכמתם של אותם יחידי סגולה יודעי ח"ן, כך צף ועולה חשד כי גם הם לא ממש קוצרים הצלחות בהסרת הלוט ובהבזקת האור על תכניו העמומים והמעורפלים של 'ספר יצירה', ונראה כי נותרה בעינה תעלומת המניע לכתיבה כה סתומה וחסומה.

□ כפרפרזה על דבריו של האמורא שמואל שאמר "נהירים לי שבילי הרקיע כפי שנהירים לי שבילי עירי, חוץ מאשר כוכב שביט שאיני יודע מה הוא" – ניתן לומר בהשאלה "נהירים לנו גווילי וספרי תורת הסוד היהודית, להוציא 'ספר יצירה' שאין אנו מצליחים לפענחו עד תום".

קושיה ראשונה:

בשל כל אשר הוצג כאן עד עתה, מן הראוי להקשות ולתהות שמא 'ספר יצירה' נכתב מראש כסתום וכחסום בכוונת מכוון? ואם כן, על שום מה ולמה?

קושיה שניה:

חקירה כנה ונטולת פניות אמורה להציג שאלה זו אך לא לעצור בה אלא להמשיך ולהקשות, מה אם כן היה עשוי או עלול לגרום למחבר

הספר לכתוב את הדברים בסגנון ובניסוח שאין מי שיודע לבטח מה הייתה כוונתם המקורית ?

קושיה שלישית:

כפועל יוצא האם ייתכן כי בין הדברים כפי שנכתבו, ובין הדברים כפי שהיו עשויים להיכתב על פי נטיות ליבו של המחבר, חצץ צנזור פנימי אשר עמעם את אורה והאפיל על אותה "כוונה מקורית", תחת אשר להניח לה להיות מוצגת בהירה וצלולה לעיני כל ?

מי או מה בלמו וחסמו את מחבר 'ספר יצירה' מלהציג את דבריו בצורה ובאופן שיהיו מובנים לכל, או, למצער, לבקיאים בחוכמת הנסתר ?

להלן ניסיון לפצח את מניעי מחבר 'ספר יצירה' אשר גרמו לו לערפל את כוונותיו

- תהליך פיצוח מניעיי המחבר לערפל את כוונותיו, עשוי להתייעל באמצעות התבוננות ברקע הדברים ובמצבה הגיאופוליטי של ארץ ישראל בימים בהם נכתב הספר, תוך כדי הקניית משמעות גם לתפאורה ולא רק לשחקן ולמחזה.
- מאחר שחלק הארי של חוקרי הספר סבור כי הוא נכתב בין המאה הראשונה לבין המאה התשיעית לספירה, הרי שעיון בדפי ההיסטוריה מעלה כי ארץ ישראל בתקופות הללו חוותה תהפוכות שלטוניות ומצאה את עצמה מתפתלת תחת עולם של (על פי הסדר) הרומאים, הביזנטים והערבים.
- כל השלושה גילו חוסר סבלנות ואפס סובלנות (גם בתקופות בהן פסקו רדיפות דת) כלפי כל מי שההין להשמיע דעות או להציג עמדות שלא עלו בקנה אחד עם האג'נדה של הרודן התורן. הוגה דעות שלא התיישר עם הקו השלטוני מצא את עצמו צלוב, שרוף, דקור או תלוי.
- אשר על-כן מותר לשער כי הוגה דעות כדוגמת מחבר ספר 'יצירה', אשר לא זו בלבד שעמדותיו לא התיישבו עם האג'נדה השלטונית כפי שיוסבר בהמשך, אלא אף ייתכן כי חזון מרדני געש וסער בו, ובהנחה

כי היה חפץ חיים - נאלץ להסוות את כוונות כתיבתו תחת צעיף עבה של רסיסי רמזים, ובמילותיו שלו (ספר יצירה פרק ד' משנה ט"ז): **"מכאן ואילך צא וחשוב מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע...".** כמו גם (ספר יצירה פרק א' משנה ח'): **"בלום פיך מלדבר ולבך מלהרהר ואם רץ פיך לדבר ולבך להרהר, שוב למקום...".**

לא כל שכן אם אותו חזון היה טבול במשיחיות יהודית, ועל אחת כמה וכמה אם התכוון להציגו בכתב על מנת לשתף בו אחרים זולתו, וייתכן כי משום כך הוא פונה אל הקורא ומפציר בו (ספר יצירה פרק א' משנה ד'): **"...הבן בחכמה וחכם בבינה. בחון בהם וחקור מהם והעמד דבר על בוריו והשב יוצר על מכונו...".**

אם תופנם הקביעה לפיה כל התנגחות בין הנתין לבין הקלגס, הסתיימה בקיפוד פתיל חייו של הראשון, עשוי לחדור משב רוח רענן אל תוך רבדים של חשיבה מסורתית שעד עתה התמקדה בטקסט, והזניחה את המחבר ואת מאפייני התקופה בה חי ופעל. מכל מקום, לא העניקה להם מושבים בקדמת הבמה.

במקביל, גם קיימת היתכנות כי הסוואת הכתוב וקידודו לצפנים, נעשו לא מתוך חשש מפני מגפי הכובש, אלא מפני חרדתו את העם בתוכו הוא יושב.

בהחלט ייתכן מצב לפיו המחבר נאלץ לערפל את תוכן הדברים, על מנת להימנע מלהיות מוקע ומוחרם בידי בני עמו שלו.

בין אם כך ובין אם כך, היה עליו לטשטש את כוונת דבריו שאם לא כן, יבולע לו.

על פי עקרון 'התער של אוקאם' (הקובע כי כאשר קיימים הסברים שונים לאותה תופעה עצמה, יש לבחור בהסבר הפשוט ביותר, אשר מערב את המספר המועט ביותר של מושגים וחוקים) נראה כי כל עוד לא הונחה על השולחן השערה מוצלחת יותר הנוגעת בסיבת היות הספר כה סתום וחסום (אף כי נכתב בידי עילוי), מן הראוי להותיר על

כנן את השערות המרדנות המשיחית או ההתנגחות הפוליטית, כפי שנרמזו לעיל וכפי שידובר בהן בהמשך.

האם ייתכן כי ניסוחו הסתום והחסום של 'ספר יצירה' נבע מחששו של המחבר לחייו ?

האם ייתכן כי חשש פן דבריו יסבו אליו את תשומת ליבו של מאן דהוא בבחינת "אֶשְׁמְרָה לְפִי מִחֶסֶם בְּעַד רָשָׁע לְנִגְדִי" (תהילים ל"ט) ?

האם ייתכן כי חרד מפני זעמם ונחת זרועם של אנשיו שלו, שהיו עלולים לראות בדבריו מעין ביקורת עליהם עצמם ?

אם אכן כך הוא, האם אפשר כי מחבר 'ספר יצירה' אחראי בכוונת מכוון לניסוחו הסתום והחסום של ספרו, תוך כדי שהוא שותל רמזים בצורת מילות קוד והפניות אסוציאטיביות הבאות ללמד על כוונת דבריו המוצפנת בתוך המילים ?

ואם כך עשה, האם ניתן לשער סביב מה נסובה אותה מחשבה אשר הס מהגותה וחלילה להרהר בה, וכל אשר ניתן הוא רק לדמיין את 'מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע' ?

ומה עולה בדמיון ההוא שאין לבטאו במילים, אך שומה לבחנו ולחקרו על מנת 'להעמיד דבר על בוריו ולהשיב יוצר על מכונו' ?

□ ואם יאמר האומר כי אכן קיימת מחשבה כזו שאין בלתי, המאגדת תחת כנפיה את כל יהודי תבל, והיא תפילה לבוא המשיח, הרי מיד ישאל השואל מה רבותא היא זו ומהו הסוד הגדול? שהרי אין בנמצא ולו גוויל אחד בודד הכתוב בידי יהודי שאין בו מאוויי לב לפעמי הגואל.

□ אכן כך הוא, אלא אם כן יתברר כי בעל ספר יצירה לא הסתפק באמונה בבוא המשיח אלא קרא לעשות מעשה.

ואם כך עשה, מהו אותו מעשה אשר המטיף לעשותו צריך להישמר לנפשו פן יבולע לו?

□ והנה מתברר כי התשובה לכל אלה מונחת לפתחנו לאמור: **"השב יוצר על מכונו"** ספר יצירה פרק א' משנה ד':

- ומי הוא אותו יוצר אם לא "יוצר אור ובורא חשך עשה שלום ובורא רע אני יהוה עשה כל אלה" ישעיהו מ"ה.
- ומהו אותו 'על מכונו' אם לא "ומראשי האבות בבוֹאם לבית יהוה אשר בירושלם התנדבו לבית האלהים להעמידו על מכונו". ספר עזרא ב' ס"ח.

□ מכאן עולה כי הציווי **"השב יוצר על מכונו"** בא על-מנת להשיב את יהוה אל מקום משכנו (מכונו) מעל הכפֶּרֶת מבין שני הכרבים אשר על אֶרֶן הַעֵדוּת (שמות כ"ה כ"ב). קרי, **אל בית המקדש אשר על הר-הבית**.

□ **ראה הציווי:** "ועשית שנים כרבים זהב מקשה תעשה אתם משני קצות הכפֶּרֶת. ועשה כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה מן הכפֶּרֶת תעשו את הכרבים על שני קצותיו. והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפֶּרֶת ופניהם איש אל אחיו אל הכפֶּרֶת והיו פני הכרבים. ונתת את הכפֶּרֶת על האֶרֶן מלמעלה ואל האֶרֶן תתן את העֵדוּת אשר אתן אליה. ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפֶּרֶת מבין שני הכרבים אשר על אֶרֶן הַעֵדוּת את כל אשר אצוה אותך אל בני ישראל". שמות כ"ה.

ספר יצירה פרק א' משנה א'

בשלשים ושתים נתיבות פליאות חכמה

חקק

יה יהוה צבאות

אלהי ישראל

אלהים חיים

ומלך עולם

אל שדי

רחום וחנון

רם ונשא

שוכן עד

וקדוש שמו

מרום וקדוש הוא

וברא את עולמו בשלשה ספרים

בספר וספר וספור:

פיענוח מקדים של צפנים

(פיענוח הצפנים דלהלן מקדים את זמנו ויפורט בהרחבה בהמשך הספר)

המשנה הפותחת את ספר יצירה מציבה בקדמת הבמה את שמות האל המפעימים את נפש הקורא התמים, ובה בעת מסיחים את דעתו מן הרמזים המוצפנים במילה 'פליאות', כמו גם במילים 'בשלושה ספרים'.

המילה 'פליאות' במשמעות של מכוסות ונשגבות, רומזת על תכניו החידתיים והמסתוריים של ספר יצירה כפי שנפגוש בהם בהמשך, שהרי הכול אפשרי תחת כותרת מעין זו.

צמד המילים 'בשלושה ספרים' רומז על תעלומה בת שישה ספרים אשר שלושה מהם משחרים לפתחנו, ואילו שלושת האחרים מסתתרים במשנה ו' שבפרק ו', שם הם מצביעים על **גאולת אדמות המולדת** בידי הנביא ירמיהו, חרף פעמי החורבן הממשמש ובא.

פרק ל"ב בירמיהו מסתיים במילים: **"שְׁדוֹת בְּכֶסֶף יִקְנוּ וְכֹתוֹב בְּסֵפֶר וְחֶתוּם וְהָעֵד עֵדִים בְּאָרֶץ בְּנִימָן וּבְסִבְיָי יְרוּשָׁלַם וּבְעָרֵי**

יְהוּדָה וּבְעָרֵי הַהָר וּבְעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבְעָרֵי הַנֶּגֶב כִּי אָשִׁיב אֶת שְׁבוֹתָם
נְאֻם יְהוָה."

פרק א' משנה א' – ניתוח הדברים (אנליזה)

בשלשים ושתיים

בשלושים ושתיים = ל"ב בגימטריה שהן שתי אותיות אשר באחת מהן פותחת התורה והיא אות ב' של "בְּרֵאשִׁית", ובשנייה היא נחתמת והיא אות ל' של "יִשְׂרָאֵל". חילופי המיקומים ביניהן (ל' לפני ב' על מנת ליצור ל"ב) אופייניים לרוח ספר יצירה כפי שנראה בהמשך.

נתיבות

נתיבות = דרכים = שבילים: ראה ירמיהו פרק י"ח פסוק ט"ו – "כִּי שָׁכַחְנִי עַמִּי לְשׂוֹא יִקְטְרוּ וַיִּכְשְׁלוּם בְּדַרְכֵיהֶם שְׁבִילֵי עוֹלָם לָלֶכֶת נְתִיבוֹת דְרָךְ לֹא סְלוּלָה" וראה גם ספר משלי פרק ח' פסוק כ': "בְּאֵרֶח צְדָקָה אָהֲלֶךְ בְּתוֹךְ נְתִיבוֹת מְשֻׁפָּט".

פליאות

המילה פליאות בצורתה זו לא מופיעה בתנ"ך.
 המילה פליאה מופיעה בתנ"ך פעם אחת אך בהיפוך אותיות: ראה תהילים פרק קל"ט פסוק ו' – "פְּלִיאָה [פְּלִיאָה] דַּעַת מִמֶּנִּי נִשְׁגְּבָה לֹא אוֹכֵל לָהּ".
 המילה היפלא מופיעה בתנ"ך פעם אחת: ראה בראשית פרק י"ח פסוק י"ד – "הַיִּפְּלֵא מִיְהוָה דְּבַר".
 המילה פלאות מופיעה בתנ"ך פעם אחת: ראה תהילים פרק קי"ט פסוק קכ"ט – "פְּלִאוֹת עֲדוֹתֶיךָ עַל כֵּן נִצְרָתָם נִפְשִׁי". על פסוק זה אומר רש"י: "פְּלִאוֹת עֲדוֹתֶיךָ" = מכוסים הם ונפלאים עדותיך.
משמעות המילה פליאות = נסתרות = נשגבות = פלאיות = נפלאות = מכוסות = מסתוריות.

חכמה

- המילה חכמה מופיעה בתנ"ך פעמים רבות ולעיתים בסמיכות למילים **תבונה, בינה ודעת**:
- ראה מלכים א' פרק ה' פסוק ט' – "וַיִּתֵּן אֱלֹהִים חָכְמָה לְשִׁלְמֹה וּתְבוּנָה".
 - ראה ישעיהו פרק י"א פסוק ב' – "וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וַיִּרְאֵת יְהוָה". לימים, יהפוך פסוק זה למקור השראה לשמן של ארבע מתוך עשר ספירות.
 - ראה קהלת פרק א' פסוק ט"ז – "וְלִבִּי רָאָה הַרְבֵּה חָכְמָה וְדַעַת".
- משמעות המילה חכמה** סמוכה למשמעויות המילים תבונה - בינה - דעת.

חקק

- המילה **חקק** בצורתה זו לא מופיעה בתנ"ך.
- המילה **מחקק** מופיעה בתנ"ך פעמיים בניקוד שונה אך בשתיהן בזיקה לענייני חוק:
- ראה דברים פרק ל"ג פסוק כ"א – "וַיִּרְא רְאִשִּׁית לֹו כִּי שָׁם חָלַקְתָּ מִחֻקֵּי סֶפֶן וַיִּתֵּא רְאִשִּׁי עִם צְדָקַת יְהוָה עֲשֵׂה וּמִשְׁפָּטָיו עִם יִשְׂרָאֵל". על פסוק זה אומר רש"י "כי ידע אשר שם בנחלתו חלקת שדה קבורת **מחוקק** והוא משה".
 - ראה משלי פרק ל"א פסוקים ד' עד ה' – אֶל לְמַלְכִים לְמוֹאֵל אֶל לְמַלְכִים שָׁתוּ יַיִן וּלְרוֹזְנִים אוּ [אִי] שִׁכָּר. פֶּן יִשְׁתָּה וַיִּשְׁכַּח מִחֻקֵּי וַיִּשְׁנֶה דִין כָּל בְּנֵי עֲנִי".
- המילה **ומחקק** מופיעה בתנ"ך פעם אחת במשמעות של מחוקק חוקים: ראה בראשית פרק מ"ט פסוק י' – "לֹא יִסּוּר שִׁבֵט מִיְהוּדָה וּמִחֻקֵּי מִבֵּין רַגְלָיו".
- משמעות המילה חקק** = חוקק חוקים בבחינת סוף מעשה במחשבה תחילה. בהרחבה, ניתן להתייחס למונח זה גם בכוונת תקנות, הוראות, הנחיות וכללים. כלומר, שלב התכנון שלפני הביצוע. בימינו אלה ניתן להרחיב אף למונחים 'תכנת' ו - 'הוראות הפעלה'.

**יה יהוה צבאות אלהי ישראל אלהים חיים ומלך עולם אל שדי רחום
וחנון רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש הוא**

□ **יה יהוה:** המקור - ישעיהו פרק י"ב פסוק ב': "הִנֵּה אֵל יִשׁוּעָתִי אֲבַטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי עָזִי וְזַמְרַת יְהוָה וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה". שם זה מופיע כקריאת עידוד וכצרי לנפש כהגנה מפני פחדים וכהבטחה לישועה.

□ **יהוה צבאות:** המקור (לדוגמה) - שמואל א' פרק י"ז פסוק מ"ה: "וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל הַפְּלִשְׁתִּי אַתָּה בָּא אֵלַי בְּחָרֶב וּבַחֲנִית וּבַכִּידוֹן וְאָנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּשֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי מִעְרָכוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חֲרַפְתָּ". שם זה מופיע לרוב בהקשרים מלחמתיים.

□ **אלוהי ישראל:** המקור (לדוגמה): דברי הימים ב' פרק ו' פסוק י"ד - "וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵין כְּמוֹךָ אֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ שִׁמֶר הַבְּרִית וְהַחֲסֹד לְעַבְדֶּיךָ הַהֹלְכִים לְפָנֶיךָ בְּכָל לְבָבָם". שם זה מופיע על מנת ליצור אינטימיות בין האל לבין עם הבחירה.

□ **אלוהים חיים:** המקורות (לדוגמה) שמואל א' פרק י"ז פסוק ל"ו: "גַּם אֶת הָאָרֶץ גַּם הַדּוֹב הַכָּה עַבְדְּךָ וְהָיָה הַפְּלִשְׁתִּי הָעָרֵל הַזֶּה כְּאֶחָד מֵהֶם כִּי חָרַף מִעֲרַכְתָּ אֱלֹהִים חַיִּים". כמו גם ירמיהו פרק י' פסוק י' - "וַיְהוָה אֱלֹהִים אָמַת הוּא אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלֶךְ עוֹלָם מְקַצֵּפוֹ תִרְעַשׂ הָאָרֶץ וְלֹא יִכְלוּ גוֹיִם זְעֵמוֹ". שם זה בא על מנת לקבוע כי האל של עם ישראל הוא-הוא האל האחד והיחיד לעומת האלים המלאכותיים (האלילים) של שאר העמים.

□ **מלך העולם = יהוה מלך:** המקורות (לדוגמה) דברי הימים א' פרק ט"ז פסוק ל"א: "שִׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ וַיֹּאמְרוּ בְּגוֹיִם יְהוָה מֶלֶךְ". או תהילים פרק צ"ג פסוק א' - "יְהוָה מֶלֶךְ גָּאוֹת לְבַשׁ לְבַשׁ". כמו גם ירמיהו י' י': "וַיְהוָה אֱלֹהִים אָמַת הוּא אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלֶךְ עוֹלָם מְקַצֵּפוֹ

תִּרְעַשׂ הָאָרֶץ וְלֹא יִכְלוּ גוֹיִם זְעֵמוֹ". שם זה בא להדגיש את עליונותו המוחלטת של האל הישראלי.

□ **אל שדי:** המקורות (לדוגמה): בראשית פרק ל"ה פסוק י"א – "וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים אֲנִי אֵל שְׁדֵי פְרָה וּרְבֵה גוֹי וְקָהַל גוֹיִם יְהִי מִמֶּךָ וּמְלָכִים מִחֻלְצֵיךָ יֵצְאוּ". או בראשית פרק י"ז פסוקים א' עד ב' – "וַיְהִי אֲבָרָם בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה וַתִּשַׁע שָׁנִים וַיֵּרָא יְהוָה אֶל אֲבָרָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי אֵל שְׁדֵי הַתְּהַלָּה לְפָנַי וְהָיָה תָמִים. וְאַתָּנָה בְרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וְאַרְבָּה אוֹתָךְ בְּמָאֵד מְאֹד". שם זה מרעיף ויטאליות ומעניק נעורים ופוריות.

□ **רחום וחנון:** המקור (לדוגמה): שמות פרק ל"ד פסוק ו' – "וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל פְּנֵיו וַיִּקְרָא יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנוּן אָרַךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וְאֱמֶת". שם זה מופיע בתנ"ך בצירוף המילים "ארך אפיים ורב חסד" ומייצג את האל המרחם וחומל. לימים, תהפוך המילה 'חסד' לשמה של אחת מתוך עשר ספירות.

□ **רם ונישא:** המקור הינו ישעיהו פרק נ"ז פסוק ט"ו: "כִּי כֹה אָמַר רָם וְנִשָּׂא שֵׁכֶן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ אֲשַׁכֵּן וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים וּלְהַחֲיוֹת לֵב נִדְכָּאִים". שם זה מדגיש את רום מעלת האל ואת רצונו להיטיב עם הנדכאים והמושפלים.

□ **שוכן עד:** המקור הינו ישעיהו פרק נ"ז פסוק ט"ו: "כִּי כֹה אָמַר רָם וְנִשָּׂא שֵׁכֶן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ אֲשַׁכֵּן וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים וּלְהַחֲיוֹת לֵב נִדְכָּאִים". שם זה מבשר על נצחיות האל בכוונת עדי-עד כמו נצח-נצחים.

□ **מרום וקדוש:** - המקור הינו ישעיהו פרק נ"ז פסוק ט"ו: "כִּי כֹה אָמַר רָם וְנִשָּׂא שֵׁכֶן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ אֲשַׁכֵּן וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים וּלְהַחֲיוֹת לֵב נִדְכָּאִים". שם זה בא לרומם ולאפוף בקדושה גם את מקום משכנו של האל.

הערה: אין דבר וחצי דבר בין ריבוי שמות האל ובין האל עצמו, מכיוון שהריבוי נועד לצרכי אדם בלבד, שהרי האל מצהיר: **"וְאֵל מִי תִדְמִינִי וְאֲשׁוּהָ יֹאמֶר קְדוֹשׁ"**. ראה ישעיהו פרק מ' פסוק כ"ה.

וברא

- המילה **וברא** בצורתה זו ובמובן של **התהוות כלשהי**, מופיעה בתנ"ך פעמיים בניקוד שונה אך במשמעות דומה:
 - ראה ישעיהו פרק ד' פסוק ה': **"וּבְרָא יְהוָה עַל כָּל מְכוּן הַר צִיּוֹן וְעַל מְקַרְאָהּ עֵנָן יוֹמָם וְעֶשֶׂן וְנֹגַהּ אֵשׁ לְהִבֶּה לְיִלְהָ"** = האל יברא ענן + עשן + נוגה אש להבה מעל **בית המקדש** (כדוגמת הענן והאש שריחפו מעל משכן אוהל המועד במדבר).
 - ראה עמוס פרק ד' פסוק י"ג: **"כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ וּמַגִּיד לְאָדָם מֶה שֶׁחֹ עֲשָׂה שְׁחַר עֵיפָה וְדֹרֵךְ עַל בְּמַתִּי אֶרֶץ יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת שְׁמוֹ"**.
- המילה **ברא** ללא וו החיבור מופיעה בתנ"ך מספר פעמים ותמיד בזיקה להתהוות כלשהי: ראה בראשית פרק א' פסוק א': **"בְּרָאִשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ"**.
- תורת הקבלה נוטה לייחס למונח **בריאה** את התהוות הדברים בבחינת **יש מאין** (אף כי ה – **'אין'** המוחלט אצור בתוך ה – **'אין סוף'** שלא זה המקום לעסוק בו) ואילו למונח **יצירה** שמורה ההתהוות בבחינת **יש מ- יש** בתהליך של הענקת גשמיות (חומריות) למופשט.
- כאן המקום להעיר כי תורת הקבלה נוטה לפצל את המציאות (את ההוויה) לארבעה רבדים שהם ארבעה עולמות אשר שמותיהם בסדר יורד הם **אצילות, בריאה, יצירה ועשייה** ובראשי-תיבות עולמות **אבי"ע**.
 - מונחים אלה נגזרו מספר ישעיהו פרק מ"ג פסוק ז' לאמור: **"כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאִתִּיו יִצְרָתִיו אֶף עֲשִׂיתִיו"**. המונח אצילות נרמז משמו של האל (כל הנקרא בשמי) הפועל ביקום על פי תהליך של האצלה. האל הוא המאציל ואילו כל היתר הם נאצלים.
 - ארבעה רבדים אלה אינם בבחינת דימוי או משל אלא מציאות חיה ונושמת אשר על פיה משתלשל כל היש, מלמעלה כלפי מטה, בשיטה

ששמה "חותם ונחתם", ובשפתו של הרב אשלג (מחבר פירוש הסולם לספר הזוהר): "ותדע, שד' (ארבע) העולמות הנקראים בחוכמת הקבלה: אצילות, בריאה, יצירה, עשייה, בעת שהשתלשלו ויצאו, הנה יצאו זה מזה, בבחינות **חותם ונחתם**, כלומר, כמו שכל מה שנמצא רשום **בחותם** מתגלה בהכרח ויוצא בדבר **הנחתם** ממנו, לא פחות ולא יותר. כן היה בהשתלשלות העולמות, באופן, שכל ד' (ארבע) הבחינות שהם עש"ן (עולם – שנה – נפש) וקיומיהם כנזכר למעלה, שהיו בעולם האצילות, יצאו כולם ונחתמו ונתגלו דוגמתם, גם בעולם הבריאה. וכן מעולם הבריאה לעולם היצירה, עד עולם העשייה". (שם אות קמ"ד).

- עולם האצילות** העליון הינו הרוחני והזך שבין ארבעת העולמות, ואילו **עולם העשייה** התחתון הינו הגשמי והחומרי שבהם.
- עולם האצילות** (החותם) מכיל את מחשבתו הבלתי ניתנת לתיאור של האל, המשתלשלת כלפי מטה כמעין תוכנית הבאה לידי ביטוי **בעולם הבריאה** (הנחתם) בו מתחיל להתהוות כל היש, אך עדיין ברמה היולית המתווכת בין הרוחני לבין מה שיתחיל להיות גשמי בהמשך.

- בהמשך הופך **עולם הבריאה** להיות **חותם לעולם היצירה** (הנחתם) בו מולבש כל היש במעין כסות (מעטפת) דקיקה של גשמיות אשר אף תכניה שלה משתלשלים ויורדים אל **עולם העשייה** (בשיטת החותם והנחתם) בו כל היש זוכה בצורה, בצליל ובצבע וממילא בגשמיות ובחומריות.

- ראוי להדגיש פעם נוספת כי המקובלים נוטים לייחס למונח **בריאה** את התהוות הדברים בבחינת **יש מאין**, ואילו למונח **יצירה** שמורה ההתהוות בבחינת **יש מ-יש** בתהליך של הענקת גשמיות למופשט. **משמעות המילה וברא = התהוות יש מאין.**

עולמו

- המילה **עולמו** מופיעה בתנ"ך פעם אחת בלבד: ראה קהלת פרק י"ב פסוק ה': "גַם מְגִבָּה יִרְאוּ וְחִתְחִתִּים בְּדֶרֶךְ וַיִּנְאֹץ הַשֶּׁקֶד וַיִּסְתַּבֵּל הַחֶגֶב וַתִּפֹּר הָאֲבִיוֹנָה כִּי הִלֵּךְ הָאָדָם אֶל בֵּית עוֹלָמוֹ וְסָבְבוּ בַשּׁוּק

הספדים" = בית עלמין = בית הנצח = בית קברות = המקום בו ישכון לנצח.

□ המילה **עולם** מופיעה בתנ"ך פעמים רבות ותמיד במובן של **נצח נצחים** – ראה שמואל ב' פרק ז': "הוא יבנה בית לשמי וכוננתי את כסא ממלכתו **עד עולם**" [...] "ונאמן ביתך וממלכתך **עד עולם** לפניך כסאך יהיה נכון **עד עולם**" [...] "ותכון לך את עמך ישראל לך לעם **עד עולם** ואתה יהוה היית להם לאלהים" [...] "ועתה יהוה אלהים הדבר אשר דברת על עבדך ועל ביתו הקים **עד עולם** ועשה כאשר דברת. ויגדל שמך **עד עולם** לאמר יהוה צבאות אלהים על ישראל ובית עבדך דוד יהיה נכון לפניה" [...] "ועתה הואל וברך את בית עבדך להיות **לעולם** לפניה כי אתה אדני יהוה דברת ומברכתך וברך בית עבדך **לעולם**".

משמעות המילה עולמו (על פי התנ"ך) = נצח = נצחיותו = אין סופיותו = אין סוף = אין סוף לו = (ולימים בהשאלה) היקום = הקוסמוס = התבל: ראה מסכת אבות פרק א' משנה ב': "שמעון הצדיק היה משירי כנסת הגדולה. הוא היה אומר, על שלשה דברים **העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים".**

משמעות המילה בשלשה = בשלושה = ב – 3

ספרים

□ המילה **ספרים** מופיעה בתנ"ך (בדרך כלל וכמעט תמיד) במובן של איגרות בכוונת הודעות או הכרזות או (אפילו) **פקודות**, שהרי המילה **מפקד**, בכוונת מניין של בני אדם, סמוכה אל המילה **ספר** בכוונת **ספירה ומספר**: ראה דברי הימים ב' פרק ב' פסוק ט"ז: "**ויספר** שלמה כל האנשים הגירים אשר בארץ ישראל אחרי הספר אשר ספרם דוד אביו".

□ ראה מגילת אסתר פרק ח' פסוק י': "ויכתב בשם המלך אחשורש ויחתם בטבעת המלך וישלח **ספרים** ביד הרצים בסוסים רכבי הרקש האחשתרנים בני הרמכים".

□ ראה מלכים א' פרק כ"א פסוק ח': "ותכתב ספרים בשם אחאב וחתתם בחתמו ותשלח **הספרים** [ספרים] אל הזקנים ואל החורים

אֲשֶׁר בְּעִירוֹ הַיְשָׁבִים אֶת נְבוֹת. וְתִכְתֹּב בַּסְּפָרִים לְאֹמֵר קְרָאוּ צוֹם
וְהוֹשִׁיבוּ אֶת נְבוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם".

□ ראה קהלת פרק י"ב פסוק י"ב: "וַיִּתֵּר מִהֶמָּה בְּנֵי הַזָּהָר עֲשׂוֹת
סְפָרִים הַרְבֵּה אֵין קֶץ וְלִהְיֶה הַרְבֵּה יִגְעַת בְּשָׂר" = ויותר מכל בני, הימנע
מלהוציא מלפניך פקודות והוראות רבות יתר על המידה, על מנת
שלא תיתפס בעיני הבריות כמי שמרבה להג ומייגע. עצה טובה עבור
מי אשר מתכוון להנהיג ולשלוט.

משמעות המילה ספרים = פקודות = הוראות - הנחיות.

בספר וספר וספור

□ המילה **ספר** מופיעה בתנ"ך במספר מובנים ובמספר היבטים
ובניקוד שונה:

□ ראה ירמיהו פרק ל"ב פסוק י': "וְאָכַתְבָּ בַּסֵּפֶר וְאָחַתְמָם וְאָעַד עֵדִים
וְאָשְׁקַל הַכֶּסֶף בְּמֵאזְנַיִם" = **ספר** במובן של **שטר** או **חובה**.

□ ראה מלכים ב' פרק כ"ב: "וַיֹּאמֶר חֲלֻקְיָהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עַל שָׁפָן
הַסֵּפֶר סֵפֶר הַתּוֹרָה מְצֵאתִי בְּבֵית יְהוָה וַיִּתֵּן חֲלֻקְיָהוּ אֶת הַסֵּפֶר אֶל שָׁפָן
וַיִּקְרָאֵהוּ" [...] וַיִּגַּד שָׁפָן הַסֵּפֶר לְמֶלֶךְ לֵאמֹר סֵפֶר נָתַן לִי חֲלֻקְיָהוּ הַכֹּהֵן
וַיִּקְרָאֵהוּ שָׁפָן לְפָנָי הַמֶּלֶךְ. וַיְהִי כִשְׁמַעַת הַמֶּלֶךְ אֶת דְּבָרֵי סֵפֶר הַתּוֹרָה
וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו" = **ספר** במובן של **סופר** שהוא אדם אשר יודע קרוא
וכתוב ומשמר את האירועים באמצעות משטח (מרחב) כלשהו כגון
ספר המשמש לחריטת סמלים (אותיות ומילים) המייצגים את
ההתרחשויות.

□ ראה ספר דברי הימים ב' פרק ב' פסוק ט"ז: "וַיִּסְפֹּר שְׁלֹמֹה כָּל
הָאֲנָשִׁים הַגִּירִים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי הַסֵּפֶר אֲשֶׁר סִפְּרָם דָּוִד
אָבִיו וַיִּמְצְאוּ מֵאָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֶלְפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת" = **ספר**
במובן של **מניין** = **מפקד** = שאיפה לקביעה **כמותית**.

□ ניתוח זה זוכה באישוש מספר ישעיהו פרק מ' פסוקים כ"ה עד כ"ו:
"וְאֵל מִי תִדְמִינִי וְאֲשׁוּהָ יֹאמֶר קְדוֹשׁ. שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא
אֵלֶּה הַמוֹצֵיא בְּמִסְפָּר צָבָאָם לְכֹלֶם בְּשֵׁם יִקְרָא מְרֹב אוֹנִים וְאֲמִיץ כַּחַ
אִישׁ לֹא נִעְדָּר".

□ ראה שמואל ב' פרק י"א פסוק י"ד: "וַיְהִי בְּבִקְרָ וַיִּכְתֹּב דָּוִד סֵפֶר אֶל
יֹאָב וַיִּשְׁלַח בְּיַד אוֹרֵיהָ" = **ספר** במובן של **פקודה** או **מכתב**.

וספור

- המילה **וספור** כמו גם המילה **ספור** לא מופיעה בתנ"ך.
 - המילה **ספור** (סיפור) במובן של תמליל שאדם מדקלם או אומר בקול, מופיעה בבראשית רבה פרשה ע"ח (מדרש אגדה אמוראי מן המאה השישית): "**ספור** (סיפור) הוא **מספר** ואומר: שעד שהוא אברם, בחרת בו".
 - מטבעו של סיפור שהוא כפוף לשינויים ולנוסחים שונים על-פי רוח המקום ורוח הזמן.
 - עצם הקיום מותנה בסיפור. הסיפור הוא תנאי הכרחי לקיום עצמו. ללא סיפור – אין קיום, שהרי הסתלקותו של הסיפור רומזת על התפוגגותו של המספר, ובאין מספר - מה כבר קיים? הסיפור הינו מילה נרדפת למילה 'תולדות' שתופיע בפרק ג' משנה ב' ובפרק ו' משנה א' – בהם היא מתפקדת, בין היתר, כחוט השני המחבר בין אבות ובין בניהם.
 - הקיום קיים הודות לעד המעיד עליו. באין עד אין עדות. באין עדות אין קיום. באין מספר אין סיפור. באין סיפור אין עולם.
- משמעות המילים בספר וספור = בספר וספור = בכמות (במניין) ובמרחב ובשינוי שהם מושגי היסוד של המתמטיקה (כמות, מרחב, שינוי).**

במקביל, את הביטוי "**ספר וספור וספור**" ניתן להקביל בחלקו לביטוי בזוהר "**הכתב, והמכתב והלוחות**", כפי שכתוב: "**וְהַלְחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הִמָּה וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא חָרוּת עַל הַלְחַת**". זוהר – שמות – קי"ג ע"ב. תנ"ך ספר שמות ל"ב.

ועוד בענייני ספר וספרים ראה זוהר – שמות – תרומה - קל"ז – עמוד ב' (תרגום חופשי):

- "ועל כך יהוה יהוה שש פעמים,
- על שום ששת הכיוונים העליונים,
- שהם הרז של השם העליון....

- השמיים נוטלים ממקור החיים הבראשיתית,
- והם מאירים ומתקנים לכבוד העליון מתוך הרזים של הספר העליון שהוא האבא של כולם.
- ומרזי הספר של האימא העליונה.
- ואלה הם רזי הסיפור.
- ולכן מספרים, כפי שאמרנו, ברזי שלושת השמות הללו ששולטים ביום השבת על כל שאר הימים".

הספר העליון שהוא האבא של כולם, רומז על ספירת חוכמה שבעולם האצילות, המכונה 'אבא עליון' בשפת הקבלה.

הספר של האימא העליונה רומז על ספירת בינה בעולם האצילות, המכונה 'אימא עליונה' בשפת הקבלה.

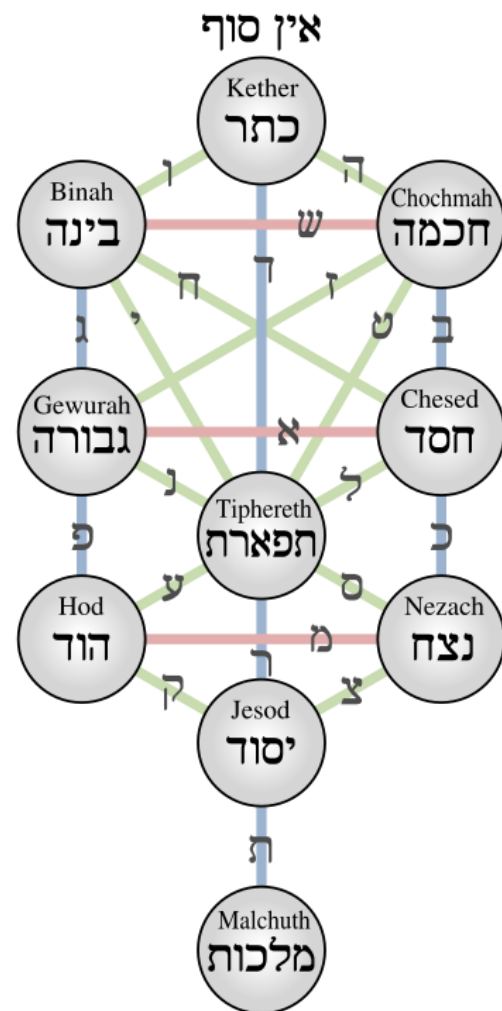
ואלה הם רזי הסיפור רומז על מונח קבלי ששמו 'וו קצוות' או 'שישה קצוות' או חג"ת נה"י שהם ראשי תיבות לשש ספירות ששמותיהן: חסד, גבורה, תפארת, נצח הוד ו – יסוד, שהן הלב הפועם של אילן הספירות או בפשטות, הן-הן הסיפור, קרי ההתרחשויות.

שש הספירות הללו מכונסות בתוך מבנה בן 'שישה קצוות' ונפרדות משלוש הספירות העליונות כתר, חוכמה ובינה, כמו גם מן הספירה התחתונה מלכות.

תפקידן של שש ספירות אלו הוא ליצור מערכת של יחסי גומלין בין האל הבורא לבין האדם הנברא בצלמו, לפיה האדם הופך למעין בורא קטן המשפיע ולא רק מושפע, כאשר המילים משפיע ומושפע הינן בכוונת שפע.

בעניין המשנה הנוכחת ראה גם ספר הקנה (מיוחס לר' נחוניה בן הקנה): "ודע בני שאלו ל"ב נתיבות באות מחכמה עילאה בראשית ברא. וה- ל"ב נתיבות הם עשר ספירות ו- כ"ב אותיות שהאצילה, ובאמת שכל נתיב ונתיב נחלק לשני נתיבות אחד דין ואחד רחמים. מצות עשה ומצות לא תעשה. עשה יוצא ממידת החסד, ו – הלא תעשה ממידת הגבורה. הרי לך ל"ב נתיבות ימניים ו- ל"ב שמאליים".

□ חלוקה זו של 32 הנתיבים למצות עשה ואל-תעשה, מכפילה את מספרם לכדי 64 נתיבים ויוצרת משמעות כפולה (כפל משמעות) לכל נתיב ונתיב. משמעות כפולה זו שזורה כחוט השני ברוב משניות הספר.

פרק א' משנה א' הרכבת הדברים (סינתזה)

בשלישים ושתיים נתיבות פליאות חכמה חקק יה יהוה צבאות אלהי ישראל אלהים חיים ומלך עולם אל שדי רחום וחנון רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש הוא, וברא את עולמו בשלשה ספרים בספר וספר וספור = בשלושים ושתיים (32) דרכים נסתרות, נשגבות, פלאיות, מופלאות, נפלאות, מכוסות, מסתוריות וחכמות, יהוה חוקק חוקים (מערכות חוק), קבע כללים, תיקן תקנות וחולל הוויה נצחית שאין לה סוף אשר התגשמה באמצעות שלוש פקודות

שהראשונה בהן מורה על כמויות (חומר), השנייה עוסקת במרחבים (מרחב-זמן) ואילו השלישית מצביעה על שינויים. ניתן לבאר את הכתוב גם מן הסוף אל ההתחלה ולומר כי יהוה חולל את התהוות היקום באמצעות 3 פקודות שאותן הפעיל בתוך מסגרת של 32 חוקים.

ספר יצירה פרק א' משנה ב'

עשר ספירות בלימה
ועשרים ושתיים אותיות יסוד
שלש אמות
ושבע כפולות
ושתיים עשרה פשוטות:

פיענוח מקדים של צפנים
(פיענוח הצפנים דלהלן מקדים את זמנו ויפורט בהרחבה בהמשך הספר)
המילים 'עשר ספירות בלימה' צופנות מגוון של כלי קודש המשמשים במשכן ובבית המקדש.
המילים 'שלוש אמות' צופנות את 'הר הבית' ואת בית המקדש.
המילים 'שבע כפולות' צופנות את משיחי השקר שהובילו את העם אל מפלתו ואל חורבן הבית. בהמשך, מתהפך הגלגל ותמורת גואל שקר, נולד גואל אמת.
המילים 'שתיים עשרה פשוטות' צופנות את שניים-עשר שבטי ישראל עליהם מוטלת מלאכת שיקום ההריסות ובניית בית המקדש.

פרק א' משנה ב' – ניתוח הדברים (אנליזה)

ראה זוהר – פרשת שמות – דף ס' – עמוד א' (תרגום חופשי):
"אמר רבי אבא, אשרי מי שנמצאו זכאים לשורר דברי שירה בעולם"

הזה, שהם זכאים לשורר אותה גם בעולם הבא, מכיוון ששירה זו נוצרה **בעשרים ושתיים אותיות חקוקות ובעשר אמירות**, והכול נכתב בשם הקדוש".

□ שכיחותו של המספר עשר (10) בספרות הסוד, יש לה אחיזה בימים קדומים, עת בני אדם הסתייעו באצבעות ידיהם בשעות של מקח וממכר. סוחרים נהגו להתייצב לצד מרכולתם ולהכריז על מחירה באמצעות הנפה כזו או אחרת של אצבעותיהם.

□ הלקוחות, שהיו ערב רב של בני לאומים שונים דוברי שפות שונות, ניהלו אף הם משא ומתן בשפה שהייתה מוכרת להם ולבעלי העסקים, קרי שפת האצבעות.

□ מקורה של השיטה העשרונית הינו במניין אצבעות הידיים. אילו היה מניין תריסר, מותר להניח במידה רבה של וודאות כי המספר 12 היה רווח באורחות חיינו הרבה יותר מאשר המספר 10.

□ הזיקה בין עשר אצבעות הידיים ובין המסתורין האופף את תורת הסוד, נובע מרעיון הצלם.

□ מאליו ברור כי אם נבראנו בצלמו, חייב להיות בנמצא דפוס תבנית המגשר בין מספר אברי גופנו ובין מספר מהויותיו. בכלל זה גם מניין אצבעותינו, כולל המילה 'מניין' המצביעה על עשרה מתפללים. ראה בראשית א': "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֶלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם".

בדרך זו אנו מכירים את:

- עשרת שמות האל: **יה – אהיה – אהיה אשר אהיה – יהוה – אל – אלהים – צבאות – אדון – שדי - אלוה.**
- עשרת המשמשים בקודש: מלאכים. אראלים. שרפים. חיות. אופנים. חשמלים. אלים. אלהים. בני אלהים. אישים.
- עשרה דברים שמנה רבי חנינא כנגד עשרה מאמרות שבהם נברא העולם: ששון – אחד. שמחה – שתיים. חתן – שלוש. כלה – ארבע. גילה, דיצה, אהבה, אחווה, שלום ורעות – עשרה.

- עשרת המינים (המכשפים): קוסם. קסמים. מעונן. מנחש. מכשף. חובר. חבר. שואל אוב. ידעוני. דורש אל המתים.
- עשר חופות שעתיד לעשות הקב"ה לצדיקים בעולם הבא.
- בעשרה מיני שבח שיבח דוד את הקב"ה.
- עשרה ימים שבין ראש השנה ליום כיפור.
- עשרה שליטים אשר היו בעיר (קהלת).
- עשרה מאמרות בהם נברא העולם.
- עשרה דברים שנבראו בערב שבת.
- עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה.
- עשרת לבושי קנאה של המשיח.
- עשר יריעות המשכן.
- עשרת הדברות.
- עשרה שליטים ממונים.
- עשרה שמות חקוקים.
- עשרה רקיעים.
- עשרה כרוזים.
- עשרה יאורים.
- ועוד ועוד ועוד....

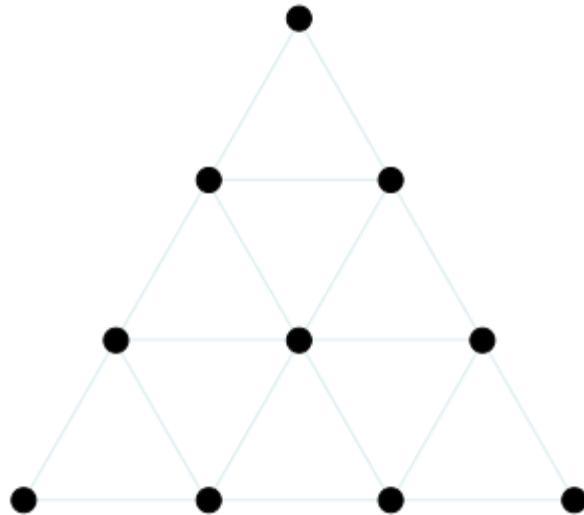
עשר ספירות בלימה

□ צירוף זה של שלוש מילים אלו לא היה מוכר בספרות הסוד היהודית טרם היות ספר יצירה.

עשר = 10

□ ניתן להניח בבטחה כי מחבר ספר יצירה הכיר מקרוב את משנתם של הפיתגוראים (חסידי פיתגורס) אשר ייחסו חשיבות רבה למספר **עשר** ותלו בו תכונות של שלמות וקדושה, משום (בין היתר) שהוא מורכב מסכומם של ארבעת המספרים הראשונים: אחת, שתיים, שלוש וארבע (1 + 2 + 3 + 4).

□ הפיתגוראים קיבעו את המספר **עשר** בתוך משולש בדמות פירמידה שכונתה **Tetractys** אשר הפכה עבורם לסמלה הקדוש של האלוהות:

Tetractys כסמל קדוש ייצג עבור הפיתגוראים את ארגון המרחב: השורה הראשונה ייצגה אפס ממדים = נקודה. השורה השנייה ייצגה ממד אחד = קו המחבר בין שתי נקודות. השורה השלישית ייצגה שני ממדים = שטח = אורך ורוחב. השורה הרביעית ייצגה שלושה ממדים = נפח = אורך, רוחב וגובה.

ספירות

□ המילה **ספירות** בצורתה זו לא מופיעה בתנ"ך.
 □ **סְפֹרוֹת**: המילה "סְפֹרוֹת" מופיעה בתנ"ך – ראה תהילים פרק ע"א פסוק ט"ו: "פִּי יִסְפֹּר צְדָקָתְךָ כָּל הַיּוֹם תְּשׁוּעָתְךָ כִּי לֹא יִדְעֵנִי סְפֹרוֹת" = הפה שלי יספר את צדקותיך ואת ישועותיך מכיוון שאני עצמי איבדתי את מניינם ולא יכולתי ל**ספור** אותם משום שהיו כה רבים.
 □ **וּסְפָר**: המילה "וספר" מופיעה בתנ"ך – ראה ויקרא פרק ט"ו פסוק י"ג: "וְכִי יִטְהַר הַזֶּבֶב מִזֹּבוּ וּסְפָר לוֹ שְׁבַעַת יָמִים לְטַהֲרָתוֹ וְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בְּמֵי חַיִּים וְטָהַר". כך גם בלשון נקבה "וּסְפָרָה" בפסוק כ"ח וכך גם בלשון רבים "וּסְפָרְתֶם" ו – "תְּסַפְרוּ" בפרק כ"ג פסוקים ט"ו – ט"ז.

□ קיימת סברה כי מקור המילה **ספירות** הוא בשמות פרק כ"ד פסוקים ט עד י: "וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נֹדֵב וְאַבְיָהוּא וְשִׁבְעֵים מְזֻקְנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנַּת הַסַּפִּיר וּכְעָצֶם הַשָּׁמַיִם לְטֹהַר".

□ כמו גם ביחזקאל פרק א' פסוק כ"ו – "וּמִמַּעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ כְּמַרְאֵה אֲבֵן סַפִּיר דְמוֹת כֶּסֶף וְעַל דְמוֹת הַכֶּסֶף דְמוֹת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלַמְעָלָה".

□ המילה ספירות (ספירה) קיימת בשפה היוונית (SPHAIRA πτάλα) ומשמעותה **כדור שמימי**.

□ המילה **ספירה** בהגייתה היוונית מופיעה במדרש רבה (תקופת האמוראים) במדבר – נשא - פרשה י"ד – "אמר רבי ברכיה הכהן כדור של בנות, כהדא **ספירה** של תינוקות, שהן מלקטות וזורקות לכאן ולכאן". השפה העברית הושפעה מן השפה היוונית וכך או אחרת מדובר **בהיקף עגול ותחום**.

הערה: כדור משחק יווני בעת העתיקה היה עשוי משני חצאי עיגולים שנתפרו האחד אל האחר, כפי שמתארת אפרודיטה שמבטיחה כדור כזה לבנה ארוס. מכאן עולה כי שני החצאים, בהשיקם זה לזה, נדמו כזוג כנפיים עוד בטרם נתפרו זה אל זה.

אפשרות ראשונה למשמעות המילה ספירות = מונח הבא להצביע על מהויות כלשהן שעיקרן מניין כלשהו.

אפשרות שנייה למשמעות המילה ספירות = היקפים כדוריים, עגולים ותחומים שכל אחד מהם עשוי משני חצאי כדורים אשר בהשיקם זה לזה נדמים כזוג כנפיים.

הערה: ייתכן כי שתי האפשרויות קבילות והמחבר עושה שימוש בכל אחת מהן על פי צרכיו.

בלימה

□ המילה בלימה בצורתה זו לא מופיעה בתנ"ך.

□ המונח "**בלי-מה**" מופיע באיוב פרק כ"ו פסוק ז': "נָטָה צָפוֹן עַל תְּהוֹתָהּ תִּלְהוּ אַרְצָה עַל בְּלֵי מָה" = תולה את הארץ בחלל ללא משענת.

מאידך ראה ספר תהילים פרק ק"ד פסוק ה' שם מופיע רעיון קוטבי בזו הלשון: "יִסֹד אֶרֶץ עַל מְכוּנֵיהָ בַל תִּמְוֹט עוֹלָם וָעֶד". המילה **מכוניה** הינה בכוונת **מכון** במשמעות של **בסיס**.

המילה **בלום** מופיעה בתלמוד בבלי מסכת גיטין דף ס"ז: "לכשירצה ר' טרפון גל של אגוזין ר' ישמעאל חנות מיוזנת ר"ע (רבי עקיבא) אוצר **בלום** ר' יוחנן בן נורי קופת הרוכלים רבי אלעזר בן עזריה קופה של בשמים".

בלום = סגור = מלא וגדוש.

משמעות המילה בלימה = סגורה, מלאה וגדושה.

משמעות המילים עשר ספירות בלימה = עשרה היקפים עגולים, תחומים, סגורים, מלאים וגדושים.

ועשרים ושתיים אותיות יסוד

צירוף זה של ארבע מילים אלו מופיע אך ורק בספר יצירה.

המילים ועשרים ושתיים = ו - 22.

אותיות

המילה **אותיות** בצורתה הנוכחית לא מופיעה בתנ"ך.

המילה "**הַאֲתִיּוֹת**" מופיעה בישעיהו פרק מ"ה פסוקים ט' עד י"ב:

• "הַיֹּאמֵר חֲמֹר לִיְצִירוֹ מִהַ תַּעֲשֶׂה וּפְעֻלָּהּ אֵין יָדַיִם לֹ" ? = הייתכן כי פסל ישוחח עם מי אשר ייצר אותו? הרי הפסל שייצרת, הוא עצמו חסר יכולת יצירה!

• "הוֹי אֲמַר לְאֵב מִהַ תּוֹלִיד וְלֹאֲשָׁה מִהַ תַּחֲלִיֵּן" = אוי לך קוסם קסמים ומכשף המנבא לאבות את מין עובריהם, ולנשים את עוצמת חבלי לידתן.

• "כֹּה אָמַר יְהוָה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וַיִּצְרוּ הָאֲתִיּוֹת שְׂאֲלוּנִי עַל בְּנֵי וְעַל פְּעַל יָדַי תִּצְוֵנִי" = (ברוח הפסוק הקודם) אוי לכם הבאים לדבר בשם האל ולדרוש ניבוי עתידות באמצעות קסם האותיות. שהרי רק "אֲנֹכִי עֲשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עָלֶיהָ בְּרָאתִי אֲנִי יָדַי נָטוּ שְׂמַיִם וְכָל צְבָאָם צִוִּיתִי".

□ בפסוקים אלה מופיעות **האותיות**, תחת שפה מקנטרת ולועגת, כמציאויות יוצרות כביכול, ובוראות כביכול, שביכולתן כביכול, לנבא עתידות.

□ המילה "**הַאֲתִיּוֹת**" מופיעה בישעיהו פרק מ"א פסוקים כ"א עד כ"ג: "קָרְבוּ רִיבְכֶם יֹאמֶר יְהוָה הַגִּישׁוּ עֲצָמוֹתֵיכֶם יֹאמֶר מֶלֶךְ יַעֲקֹב. יִגִּישׁוּ וַיִּגִּדּוּ לָנוּ אֶת אֲשֶׁר תִּקְרִינָה הַרְאֵשְׁנוֹת מָה הִנֵּה הַגִּידוּ וְנִשְׁמָה לִבְנוֹ וְנִדְעָה אַחֲרֵיתָן אוּ הַבָּאוֹת הַשְּׂמִיעֵנוּ. הַגִּידוּ הַאֲתִיּוֹת לְאַחֹר וְנִדְעָה כִּי אֱלֹהִים אַתֶּם אֲף תִּיטִיבוּ וְתִרְעוּ וְנִשְׁתַּעֲה וְנִרְא [וְנִרְאָה] יִחַדּוּ".

□ בפסוקים אלה מופיעות **האותיות** כמציאויות בעלות יכולת של תנועה בזמן (לפנים ולאחור) בהיבט של נבואה וראיית עתיד. גם אם הדברים נאמרים בקנטור, עדיין הם חושפים הנחה עתיקת יומין אשר לפיה סיבובן של אותיות מהכא אל התם ומהתם אל הכא, עשוי לחשוף את הצפוי להתרחש.

□ בהקשר זה וברוח זו ראה גם ספר ישעיהו פרק מ"ד פסוקים ו'- ז': "כֹּה אָמַר יְהוָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲדֵי אֵין אֱלֹהִים. וּמִי כְמוֹנִי יִקְרָא וַיִּגִּדֶה וַיַּעֲרֹכֶה לִי מִשׁוּמֵי עִם עוֹלָם וְאֲתִיּוֹת וְאֲשֶׁר תִּבְאֲנָה יִגִּדּוּ לָמוֹ".

□ המילה **אות** ביחיד מופיעה בתנ"ך במשמעות של **תו וסימן**. ראה ספר בראשית פרק ד' פסוק ט"ו: "וַיִּשֶׂם יְהוָה לְקַיִן אֹת לְבַלְתִּי הַכּוֹת אֹתוֹ כֹּל מִצָּאוֹ".

□ כך גם בספר ישעיהו פרק ז' פסוקים י' עד י"ב: "וַיִּוֹסֶף יְהוָה דַּבֵּר אֶל אַחַז לֵאמֹר. שְׂאֵל לְךָ אֹת מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַעֲמֵק שְׂאֵלָה אוּ הַגְבֵּה לְמַעַלָּה. וַיֹּאמֶר אַחַז לֹא אֲשַׁאל וְלֹא אֲנַסֶּה אֶת יְהוָה".

□ כמו כן בספר שמות פרק ל"א פסוקים י"ב עד י"ג: "וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַךְ אֶת שַׁבָּתִתִּי תִשְׁמְרוּ. כִּי אֹת הוּא בְּיָנִי וּבְיָנֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם לְדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשְׁכֶם".

□ המילה "**אתות**" ברבים מופיעה בתנ"ך (בכתיב חסר) במשמעות של ראיות והוכחות שאינן ניתנות לערעור. ראה ספר דברים פרק כ"ו פסוק ח': "וַיִּוָּצְאוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה וּבְמָרָא גָדֹל וּבְאֲתוֹת וּבְמִפְתִּיּוֹת".

משמעות המילה אותיות = מציאויות המופיעות בצורת תווים

וסימנים, בעלות יכולת של בריאה וניבוי עתיד (תנועה בזמן).

הערה: העוצמות הגנוזות בעשרים ושתיים האותיות העבריות אינן בבחינת חידוש עבור שלומי אמוני תורת הסוד. כך היום וכך גם בימים קדומים וראה מדרש אותיות דרבי עקיבא השלם נוסח ב' עמוד א': אמר רבי עקיבא: אלו כ"ב אותיות שבהן נתנה תורה כולה לשבטי ישראל. והן חקוקות בעט שלהבת על כתר נורא ואיום של הקדוש ברוך הוא. ובשעה שביקש הקדוש ברוך הוא לברוא את העולם, מיד ירדו כולן ועמדו לפני הקדוש ברוך. זו אומרת לפניו בי תברא עולם (וזו אומרת לפניו בי תברא עולם וכך הלאה עד האות ת').

□ ספר הזוהר (פרשת שמות דף ט' עמוד ב') מסביר כי הקדושה בעשרים ושתיים האותיות באה מן המילה "בְּרַךְ" שהיא עצמה מסוכמת ב- 22 במניין גימטרי (ב = 2 + 7 = 20), ובפסוק "אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּרַךְ" (בראשית פרק ל"ב פסוק י"ג). שמע מינה 'נשבעת להם ב – עשרים ושתיים'.

□ האותיות לגבי דידו של בעל ספר יצירה אינן בבחינת תווים גרפיים סמליים המייצגים הברות בעלמא, אלא ישויות גלומות הבאות לידי ביטוי כעצמים מוחשיים או מופשטים, כפי שנראה בהמשך.

יסוד

□ המילה **יסוד** מופיעה בתנ"ך במשמעות של **בסיס**: ראה ויקרא פרק ד' פסוק ז': "וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן הַדָּם עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסַּמִּים לְפָנַי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֵהָל מוֹעֵד וְאֵת כָּל דָּם הַפֶּר יִשְׁפֹךְ אֶל יְסוּד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פָּתַח אֵהָל מוֹעֵד". כמו גם משלי פרק י' פסוק כ"ה: "כַּעֲבוּר סוּפָה וְאֵין רָשָׁע וְצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם". **משמעות המילה יסוד = בסיס**.

□ במקביל, המונח 'אותיות יסוד' עשוי לשקף את משמעותה הכפולה של המילה היוונית STOICHEIA שמובנה אותיות ויסודות גם יחד. גרשום שלום פרקי יסוד בהבנת הקבלה וסמליה ע' 390.

משמעות המילים ועשרים ושתיים אותיות יסוד = ו - 22 מציאויות בסיסיות המופיעות בצורת תווים וסימנים בסיסיים (קמאיים), בעלות יכולת של בריאה וניבוי עתיד (תנועה בזמן).

משמעות המילה שלש = שלוש = 3.

אמות

□ המילה **אמות** מופיעה בתנ"ך ובמקורות במובן (לרוב) של מידות אורך משוערות מן המרפק ועד לקצה האצבעות, משהו בסביבות 40 ס"מ.

□ המילים "**אמות הספים**" מופיעות בישעיהו פרק ו' פסוק ד': "וַיִּנְעוּ אֲמוֹת הַסָּפִים מִקּוֹל הַקּוֹרָא וְהַבֵּית יִמְלֵא עָשָׁן" = וזזו העמודים הניצבים בפתח (בסף) הבית ותומכים בגג, והבית התמלא בעשן.

□ המילה "**אמות**" מופיעה בספר במדבר פרק כ"ה פסוק ט"ו: "וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמֶּכָּה הַמְדִינִית כְּזַבִּי בַת צוּר רֵאשׁ אֲמוֹת בֵּית אָב בְּמִדְיָן הוּא" = ושם האישה המוכה המדיינית הינו כזבי שהיא הבת של אדם ששמו צור שהוא עצמו עומד בראש אנשים בעלי מוצא ועבר אחד שמהווים יסוד ומקור לאומה המדיינית.

□ בפסקה הקודמת הופיעו ברצף ובכוונת מכוון המילים "ראש אמות בית אב" – ובעניין זה ראה גם תלמוד ירושלמי מסכת שבת פרק י"ט: "אמר להן כך שמעתי מפי שמעיה ואבטליון. ר' זעירה בשם ר"א כל תורה שאין לה בית אב אינה תורה" = כל תורה שאין לה מקור (יסוד) אינה תורה.

אפשרות ראשונה למשמעות המילה אמות = עמודי תמיכה הניצבים בפתחי (על ספי) מבנים.

אפשרות שנייה למשמעות המילה אמות = מוצא משותף ועבר משותף שמהווים יסוד ומקור לכל השאר.

משמעות המילים שלש אמות = שלוש (3) אותיות בעלות מוצא משותף ועבר משותף אשר מהוות תמיכה, יסוד ומקור לכל שאר האותיות.

הערה: כפי שנראה בהמשך, שלוש האותיות המכונות כאן אמות הן אותיות אמ"ש המיוחסות לשלושת יסודות הבריאה שהם אוויר, מים ו-אש הממלאים בספר יצירה תפקיד (כמעט) זהה לזה של ארבעת היסודות (אוויר, מים, אש ואדמה) בפילוסופיה היוונית העתיקה.

משמעות המילים ושבע כפולות = ושבע (7) אותיות רפויות שהן
 עצמן גם שבע (7) **אותיות** דגושות ועל-כן מכונות כפולות.
הערה: כפי שנראה בהמשך, שבע האותיות הכפולות (לדברי מחבר ספר יצירה) הן **בג"ד כפר"ת**.

□ מובן מאליו כי בין שבע אותיות אלו יוצאת דופן היא האות 'ר' שלכאורה לא אמורה לזכות בדגש קל, שהרי דגש קל בא אך ורק באותיות ב' ג' ד' כ' פ' ת' כאשר הן מופיעות בראש מילה או באמצע מילה אחרי שווא נח.

□ לתופעה זו אין תקדים בכל התנ"ך מראשיתו ועד סופו, ואין לה אחריות בכל הספרות העברית הקדומה.

□ בימינו שומעים את הדגש הקל רק באותיות **ב=V/B**, **כ=CH/K** ו-**פ = F/P** ואילו היגוי האותיות ג' - ד' - ת' אינו שונה מהיגויין כאשר הן רפויות, אך בעבר גם לאותיות אלו היה היגוי שונה דגושות או רפויות.

משמעות המילים ושתיים עשרה פשוטות = שתיים עשרה (12)
 אותיות שנתרו לאחר שחיסרנו את שלוש אותיות האמות ואת שבע האותיות הכפולות. האותיות הפשוטות הן ה-ו-ז-ח-ט-י-ל-נ-ס-ע-צ-ק.

טבלת אותיות: אמות כפולות פשוטות

א	ב	ב	ג	ה	ו	ז	ח	ט	י
	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק
	ר	ש	ת						

תמצית הדברים עד כאן וכפי שנראה גם בהמשך:

- שלוש אותיות אמות מייצגות את יסודות הבריאה.
- שבע אותיות כפולות מייצגות מיני הפכים.
- שתיים עשרה אותיות פשוטות מייצגות מיני דברים רגילים ושכיחים.

חומר למחשבה:

- האם ייתכן כי מחבר ספר יצירה מפצל לשלוש רשויות (אמות, כפולות ופשוטות) את עשרים ושתיים האותיות על מנת שיתאימו לרעיונות שבכוונתו להטמיע?
- האם ייתכן כי הוא עושה כן על אף שפיצול מעין זה אינו מוכר בכללי הוראת השפה העברית?
- אם כן, על שום מה ולמה?

פרק א' משנה ב' הרכבת הדברים (סינתזה)

עשר ספירות בלימה ועשרים ושתיים אותיות יסוד שלש אמות ושבע כפולות ושתיים עשרה פשוטות = מתוך אותן 32 דרכים עלומות ומופלאות מן המשנה הקודמת א', עשר (10) הינן ספירות שהן היקפים עגולים ותחומים. סגורים, מלאים וגדושים. 1 – 22 הינן מציאויות (הוויות) המופיעות בצורת אותיות, תווים, סימנים וסמלים בסיסיים (קמאיים) המצביעים על יכולת בריאה (בכוונת התהוות יש מאין) ותנועה בזמן, שמתוכן (מתוך המציאויות הללו) שלוש מציאויות מכונות 'אמות' שהן אותיות בעלות מוצא משותף ועבר משותף אשר מהוות יסוד ומקור לכל שאר האותיות + שבע מציאויות המכונות 'כפולות' שהן שבע (7) אותיות רפויות שהן גם שבע (7) אותיות דגושות ולכן מכונות כפולות + 12 מציאויות המכונות 'פשוטות' שהן שתיים עשרה (12) האותיות שנותרו לאחר שחיסרנו את שלוש אותיות האמות ואת שבע האותיות הכפולות.

ספר יצירה פרק א' משנה ג'

**עשר ספירות בלימה
במספר עשר אצבעות
חמש כנגד חמש
וברית יחיד
מכוון באמצע
במילת הלשון
ובמילת המעור:**

פיענוח מקדים של צפנים

(פיענוח הצפנים דלהלן מקדים את זמנו ויפורט בהרחבה בהמשך הספר)

המשנה הנוכחת צופנת מהויות שמימיות המכונות **כרובים**, הפורשות את כנפיהן (**עשר** אמות הנחלקות ל**חמש וחמש**) על ארון הברית המונח ביניהן (**באמצע**) ומכיל את לוחות הברית (**עשרה** דברים שהם **חמישה** לעומת **חמישה**), ונושא עליו את המכסה (הכפרת), **ומבין שני הכרובים (באמצע)** האל מדבר עם משה.

האמור דלעיל הינו על פי הפסוק "וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שָׁם וְדַבַּרְתִּי אֵתְךָ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים אֲשֶׁר עַל אֲרֹן הָעֵדֻת אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אוֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

פרק א' משנה ג' – ניתוח הדברים (אנליזה)

עשר ספירות בלימה במספר עשר אצבעות חמש כנגד חמש

- לכאורה עסקינן בעשר ספירות במניין עשר אצבעות הידיים, הנחלקות לחמש וחמש משני צדי הפה והלשון, וממילא בברית שבדיבור + עשר אצבעות הרגליים הנחלקות אף הן לחמש וחמש משני צדי הערווה (המעור) הזכרית הנימולה, וממילא בברית שבמעשה.
- אכן רק לכאורה מכיוון שהתבוננות חדה יותר חושפת רבדים נעלמים כפי שיוסבר להלן.
- יש לשים לב כי **עשר** מהויות הנחלקות (מתפצלות) בתוכן ל**חמש** מהויות לעומת **חמש** מהויות, מופיעות בתנ"ך לעיתים נדירות, אך

תמיד נוטלות חלק בעבודת הקודש בבית המקדש או בברית אשר האל כרת עם ישראל, כפי שנראה בהמשך.

□ להלן המהויות הבאות בכלל זה:

- מידות כנפי כרובים (מלאכים).
- אותיות בעלות עוצמה מאגית (האות ה' אצל אברהם ושרה).
- עשרת הדברות.
- בסיסי כיורי נחושת בבית המקדש.
- כיורי נחושת בבית המקדש.
- מנורות בבית המקדש.
- שולחנות בבית המקדש.
- פתחים בבית המקדש.
- יריעות במשכן (באוהל מועד).

□ כל אחד ואחד מאלה מופיע בתנ"ך במניין של עשרה עצמים, המתפצלים בתוכם לחמישה מן העבר האחד ולחמישה מן העבר האחר.

□ וקובע ספר הזוהר (זוהר – שמות - מ"א - ע"ב) כי עניין אותן עשר אצבעות שהן "חמש כנגד חמש", מקורו בשם הקדוש יהוה, שהינו מקור ושורש למהויות המכונות '**חיות הקודש**' (יחזקאל פרקים א', י'), כמו גם מקור ושורש לכל בריאה שנבראה (כל הַנְּקָרָא בְּשֵׁמִי וְלְקַבּוּדֵי בְּרֵאתֵי וְיִצְרֵתֵי אֶף עֲשִׂיתֵי – ישעיהו מ"ג):

- האות י' בשם הקדוש מייצגת את תבנית ראשי כל היצורים שנבראו. כך בזוהר.
- האות ה' הראשונה בשם הקדוש מייצגת את תבנית **חמש אצבעות** כף יד ימין של כל בריאה שנבראה, ואילו האות ה' השנייה מייצגת את תבנית **חמש אצבעות** כף ידה השמאלית. כך בזוהר.
- האות ו' בשם הקדוש מייצגת את תבנית גוום (דיוקן הגוף) של כל יצורי תבל. כך בזוהר.

□ הזיקה בין האצבעות ובין המספרים עשר וחמש, מתקיימת בזוהר גם בסוגיית 'אצבע אלהים', ונאמר שם (זוהר – שמות – פ"ד – ע"ב)

כי מניינה ההיולי של כל אחת מאצבעות האל הינו עשר, מה שמסביר (על-פי הזוהר) את "הַיַּד הַגְּדֹלָה" שראו בני ישראל (שמות י"ד).

□ אותן 'חיות הקודש' שצוינו לעיל, מקיימות קשרים ישירים (בספר יחזקאל) ועקיפים (בספר מלכים) עם מהויות אלוהיות ששמן 'כרובים', אשר מידות כנפיהן עונות על האמירה "חמש כנגד חמש".

□ על מידות כנפי הכרובים ראה בספר מלכים א' פרק ו' פסוקים כ"ג – כ"ח: "וַיַּעַשׂ בַּדְּבִיר שְׁנֵי כְרוּבִים עָצִי שָׁמֶן עֶשֶׂר אַמּוֹת קוֹמָתוֹ. וְחֲמֵשׁ אַמּוֹת כְּנָף הַכְּרוּב הָאֶחָת וְחֲמֵשׁ אַמּוֹת כְּנָף הַכְּרוּב הַשֵּׁנִית עֶשֶׂר אַמּוֹת מִקְצוֹת כְּנָפָיו וְעַד קְצוֹת כְּנָפָיו. וְעֶשֶׂר בְּאַמָּה הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי מִדָּה אֶחָת וְקָצֵב אֶחָד לְשְׁנֵי הַכְּרוּבִים. קוֹמַת הַכְּרוּב הָאֶחָד עֶשֶׂר בְּאַמָּה וְכֵן הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי. וַיִּתֵּן אֶת הַכְּרוּבִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת הַפְּנִימִי וַיִּפְרְשׂוּ אֶת כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים וַתִּגַּע כְּנָף הָאֶחָד בְּקִיר וְכְנָף הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי נִגְעַת בְּקִיר הַשֵּׁנִי וְכַנְפֵיהֶם אֶל תּוֹךְ הַבַּיִת נִגְעַת כְּנָף אֶל כְּנָף. וַיִּצַּף אֶת הַכְּרוּבִים זָהָב."

□ פסוקים אלה יונקים את תקפותם מן הציווי האלוהי אשר יהוה מצווה את משה: "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם". ובהמשך, (שמות פרק כ"ה פסוקים י"ז – כ"ב): "וַעֲשִׂיתָ כַּפֹּרֶת זָהָב טְהוֹר אֲמֹתַיִם וְחֲצֵי אַרְכָּה וְאַמָּה וְחֲצֵי רֹחַבָּה. וַעֲשִׂיתָ שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב מִקְשָׁה תַעֲשֶׂה אֹתָם מִשְׁנֵי קְצוֹת הַכַּפֹּרֶת. וַעֲשֶׂה כְרוּב אֶחָד מִקְצֵה מִזֶּה וְכְרוּב אֶחָד מִקְצֵה מִזֶּה מִן הַכַּפֹּרֶת תַעֲשׂוּ אֶת הַכְּרוּבִים עַל שְׁנֵי קְצוֹתָיו. וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פְּרָשִׁי כְנָפִים לְמַעַלָּה סֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת וּפְנִיָּהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו אֶל הַכַּפֹּרֶת יִהְיוּ פְנֵי הַכְּרוּבִים. וְנָתַתָּ אֶת הַכַּפֹּרֶת עַל הָאֲרֹן מִלְּמַעַלָּה וְאֶל הָאֲרֹן תִּתֵּן אֶת הָעֵדוּת אֲשֶׁר אֲתֵּן אֵלֶיךָ. וְנוֹעַדְתִּי לְךָ שָׁם וְדַבַּרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים אֲשֶׁר עַל אֲרֹן הָעֵדוּת אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אוֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל."

□ ספר הזוהר בהתייחסותו לעשר הספירות, מדמה את כנפי ריאותיו של אדם לכנפי הכרובים, ומספר כי שורה בהן רוח הקודש, ועליהן נאמר: "וְנִחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וַיִּרְאֵת יְהוָה" (ישעיהו י"א), שהוא ציטוט המציג את שמותיהן של

ארבע מתוך עשר הספירות. (זוהר – תיקוני זוהר – ק"מ – ע"ב). (גם 'דעת' היא ספירה כפי שיתברר בהמשך הספר).

□ בהמשך מונה הזוהר את מספר כנפי המלאכים: שש כנפיים כנגד שש מעלות לכיסא הכבוד, וארבע כנפיים כנגד כיסא מרובע = עשר כנפיים המשולות – על פי שנאמר קודם - לעשר הספירות.

מכל אלה משתמע כי קיימת אפשרות לפיה המילה ספירות רומזת על כנפי הכרובים = כנפי מלאכים = מהויות אלוהיות = ייתכן כי על הכרובים עצמם.

□ המספר 'עשר' המתפצל ל – 'חמש כנגד חמש', שזור גם בהוראות להקמת המשכן: "וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעֹת [...] חֲמֵשׁ הַיְרִיעֹת תִּהְיֶינָה חֲבֵרֹת אִשָּׁה אֶל אַחֲתָהּ וְחֲמֵשׁ יְרִיעֹת חֲבֵרֹת אִשָּׁה אֶל אַחֲתָהּ [...] וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד". (שמות כ"ו).

□ ומתברר בזוהר כי אותן עשר יריעות, הן עצמן עשרה רקיעים המתגלים ליודעי ח"ן בעשר ספירות, אשר שתיים מתוכן רמוזות בספירות חכמה ובינה הניצבות מימין ומשמאל, ונחלקות (עשר הספירות) לשלוש ספירות נשגבות (כתר, חכמה ובינה), ולשבע ספירות הבאות בסודם של שבעה רקיעים עליונים ושבעה תחתונים. (זוהר – שמות – קס"ה – ע"א).

□ החלוקה הפנימית בספירות לשלוש ולשבע יוצרת מצבים לפיהם קדושת שלוש הספירות הנשגבות, מובילה בזוהר לאי הזכרתן כלל. כך, לדוגמה, מופיעות שבע ספירות המאצילות מתוכן שבעה רקיעים, שבעה כוכבים, שבע ארצות, שבעה ימים ושבע תהומות – ללא אזכור שלוש הספירות הנשגבות. (זוהר חדש – מדרש רות).

□ מאידך, קובע הזוהר, כי קדושה שלמה ומוחלטת (טוטאלית) מתקיימת בלא פחות ולא יותר מאשר עשרה. התפילה העולה אל בורא עולם חייבת להקיף ולקחת עימה את כל עשרת הספירות, מכיוון ש...אין קדושה בפחות מעשרה. (זוהר – שמות – קכ"ט – ע"ב).

□ נוסף על כל אלה מתברר כי שֶׁמֶן של יריעות המשכן הוא 'רקיעי החיות של המשכן הקדוש' (יריעות המשכן אינן יריעות דאקרון רקיעי חיוון דמשכנא קדישא), ובמקביל להם קיימים גם רקיעים ששמם 'רקיעי החיות', שהם בסוד של עשרים ושתיים אותיות היוצאות מתוך רקיע השורה על גבי 'החיות העליונות' (דעל גבי חיוון עלאין). זוהר שמות רי"ג ע"א.

□ ויש לדעת כי בתורת הקבלה המונח 'חיות' הנאמר בנשימה אחת עם המונח 'קודש', מצביע על חיות המרכבה המופיעות בפרקים א' ו – י' שבספר יחזקאל וממילא על ה – 'כרובים'.

הערה א': אין זה מעניינו של ספר זה לעסוק בפרשנות לספר 'הזוהר', אלא בפרשנות לספר יצירה. אשר על-כן התמקדנו אך ורק בתכנים המשיקים לענייננו ומצביעים על קשר בין המונח 'ספירות' ובין המונחים 'יריעות', 'רקיעים' ו – 'כרובים' וממילא על עבודת המשכן ובית-המקדש.

הערה ב': בין אם חובר ספר הזוהר בידי רבי שמעון בר יוחאי, ובין אם בידי רבי משה די ליאון, הדעת נותנת כי רעיונות תאולוגיים (קבליים לענייננו) נוטים להתגלגל שנים ואף דורות עד שהם מוצאים את ביטויים בכתב. אשר על כן יש יסוד להנחות שהוצגו לעיל בדבר קיומה של זיקה בין הספירות, הכרובים והיריעות.

□ דוגמה לביסוס טיעון זה של זרימת רעיונות אל ומעם, ניתן למצוא בשני פסוקי תנ"ך הקובעים קביעה (כמעט) זהה משתי עמדות תצפית שונות שנכתבו בידי מחברים שונים:

- יחזקאל ל"ז ו': "וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם גְּדִים וְהַעֲלֵתִי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר וְקָרַמְתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי בְּכֶם רוּחַ וְחִייתֶם וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי יְהוָה".
 - איוב י' י"א: "עוֹר וּבָשָׂר תִּלְבִּישְׁנִי וּבְעֶצְמוֹת וְגִידִים תִּסְכְּכֵנִי".
- לעת עתה נותיר את פרשנות הכרובים על כנה ונבחן אפשרויות נוספות לעניין 'חמש כנגד חמש'.

אפשרות נוספת (ב') מתמקדת באות 'ה' הנחשבת לבעלת עוצמה מאגית:

□ לעניין אותן **עשר** מהויות (ספירות) הנחלקות ל**חמש** כנגד **חמש**, קיימת אפשרות נוספת, אף כי פתלתלה ומורכבת, אך מכיוון שעסקינן בתמליל פתלתל ומורכב (בבחינת רזא דרזין) הרי שהרשות נתונה להוכיח את הדברים עקב בצד אגודל.

□ לצורך הוכחת הטיעון נידרש ל**אדם ולחיה** המשמשים לעיתים כישות אחת, וראה ספר בראשית פרק א' פסוק כ"ז: "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם".
□ ומיד לאחר מכן ראה ספר בראשית פרק ב' פסוק כ"ד: "עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבֶשֶׁר אֶחָד".

□ עתה נעבור לתורת הגימטריה שהייתה ידועה בתקופת כתיבת התלמוד ונבחן את הזוג הקדמון על פי השיטה הגימטרית (א=1, ב=2, ג=3 וכן הלאה):

אדם + חיה = 1 + 4 + 40 + 8 + 6 + 5 = 64 = 4 + 6 = 10 = י' = עשר.

מכאן עולה כי ערכם הגימטרי של אדם וחיה הוא **10**.

□ נשוב לציין כי רעיונות אזוטריים נוטים לנדוד שנים ולעיתים אף דורות, עד שהם מוצאים את ביטויים בכתב. ברוח זו נפנה אל ר' חיים ויטאל (תלמידו של האר"י) ואל 'ליקוטי תורה' שלו הרואים ב**שרה** אימנו את גלגולה של **חיה** אם כל חי.

□ במקביל, בפרשת בהר שבספר הזוהר כתוב כי **אברהם** אבינו הוא גלגולו של **אדם** הראשון.

□ התנ"ך עצמו רואה באברהם ובשרה (נוסף על אדם וחיה) מעין ישות אחת, וראה ספר ישעיהו פרק נ"א פסוק ב': "הַבֵּיטוּ אֶל אַבְרָהָם אֲבִיכֶם וְאֶל שָׂרָה תְּחוּלְלֶכֶם כִּי אֶחָד קָרָאתִיו וְאַבְרָכָהּ וְאַרְבֶּהוּ".

□ **לאור האמור לעיל נראה כי:**

- אדם + חיה = אחד (בשר אחד).
- אברהם + שרה = אחד (אחד קראתיו).
- אדם + חיה = אברהם + שרה (גלגולי נשמות).
- אדם = אברהם (גלגול נשמות).
- חיה = שרה (גלגול נשמות).

□ מכיוון שהווייתם של אדם וחוה יונקת מן הערך הגימטרי **עשר**, הרי גם הווייתם (ערכם הגימטרי) של אברהם ושרה יונקת ממספר זה, וכל שנותר לברר הינו עניין הפיצול **לחמש ולחמש** כאמור במשנה שלפנינו.

□ לצורך זה נדפדף בתנ"ך אל ספר בראשית פרק י"ז: "וְהָיָה שְׁמֶךָ אַבְרָהָם כִּי אַבְרָהָם גָּוִים נָתַתִּיךָ [...] וְהִקְמַתִּי אֶת בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינְךָ וּבֵין זָרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתֶם לְבְרִית עוֹלָם לְהָיוֹת לְךָ לְאֱלֹהִים וּלְזָרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ [...] וְנִמְלַתֶם אֶת בְּשָׂר עֶרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינִיכֶם [...] "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל אַבְרָהָם שְׂרִי אֲשַׁתְּךָ לֹא תִקְרָא אֶת שְׁמָהּ שְׂרִי כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ".

□ מפסוקים אלה מתברר כי יהוה רואה באות 'ה' מעין מהות ייחודית בעלת עוצמה ויכולת מאגית לשינוי נתיבי גורל.

□ יש לדעת כי בתקופה בה נכתב ספר יצירה (בין אם במאה הראשונה, השישית או אפילו התשיעית לספירה) לא הייתה ידועה השיטה המספרית הנהוגה היום (0 – 1 – 2 – 3 10) והיהודים רשמו מספרים בסיוע אותיות עבריות:

- בדרך זו קיבל הערך המספרי '**חמש (5)**' את האות 'ה'.
- תשע האותיות הראשונות (א'-ט') ייצגו את תשעת המספרים הראשונים.
- תשע האותיות הבאות בתור (י'-צ') ייצגו את העשרות.
- ארבע האותיות האחרונות (ק'-ת') ייצגו את ארבע המאות הראשונות.

□ במקביל יש לשים לב למספר הרב של הפעמים בהם המילה '**ברית**' מופיעה בבראשית י"ז, כמו גם להיותה דומיננטיות במשנה הלקונית בה אנו עוסקים, מה שאומר כי ניתן לשלב בין הנאמר בתנ"ך כפי שצוטט למעלה, ובין הנאמר במשנה הנוכחת.

□ על פי פרשנות זו ניתן להניח כי "**עשר ספירות בלימה במספר עשר אצבעות חמש כנגד חמש**" = עשר מהויות בעלות עוצמה מאגית אשר מניינן כמניין עשר אצבעות שמספרן הוא 'ה' כנגד 'ה'. **לעת עתה נותיר פרשנות זו על כנה והיא תתמודד מול שאר הפרשנויות.**

אפשרות נוספת (ג') מצביעה על שני לוחות הברית:

□ לעניין אותן עשר המהויות (הספירות) הנחלקות לחמש לעומת **חמש**, קיימת אפשרות נוספת: ראה ספר שמות פרק ל"א פסוק י"ח: "וַיִּתֵּן אֶל מֹשֶׁה כְּכֹלְתּוֹ לְדַבֵּר אֵתוֹ בְּהַר סִינַי שְׁנֵי לַחַת הָעֵדוּת לַחַת אֶבֶן כְּתָבִים בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים".

□ ראה ספר שמות פרק ל"ב פסוקים ט"ו – ט"ז: "וַיִּפֹּן וַיֵּרֶד מֹשֶׁה מִן הָהָר וּשְׁנֵי לַחַת הָעֵדוּת בְּיָדוֹ לַחַת כְּתָבִים מִשְׁנֵי עֲבָרֵיהֶם מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתָבִים. וְהַלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הִמָּה וְהַמְּכָתֵב מְכָתֵב אֱלֹהִים הוּא חֲרוּת עַל הַלַּחַת".

□ ראה ספר שמות פרק ל"ד פסוק כ"ח: "וַיְהִי שֵׁם עִם יְהוָה אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וַיִּמָּוֶם לֹא שָׁתָה וַיִּכְתֹּב עַל הַלַּחַת אֵת דְּבַרֵי הַבְּרִית עֲשֶׂת הַדְּבָרִים".

□ פסוקים אלה מכילים את המילה '**עשר(ת)**' בנשימה אחת עם המונח '**ברית**' + פיצול לשניים (שני לוחות) ומכאן **חמש וחמש**.

□ על פי פרשנות זו ניתן לשער כי "**עשר ספירות בלימה במספר עשר** **אצבעות חמש כנגד חמש**" = עשרה דברים = עשרת הדברות = עשרה ציוויים (חמישה לעומת חמישה) המהווים קודקס חוקים לעם ישראל.

לעת עתה נותר פרשנות זו על כנה והיא תתמודד מול שאר הפרשנויות.

אפשרות נוספת (ד') עוסקת בכלי קודש בבית המקדש:

□ לעניין אותן עשר מהויות (הספירות) הנחלקות לחמש כנגד **חמש**, קיימת אפשרות נוספת וראה ספר דברי הימים ב' פרק ד' פסוקים ו' – ח': "וַיַּעַשׂ כִּיֹּרִים עֲשָׂרָה וַיִּתֵּן חֲמֵשָׁה מִיְמִין וְחֲמֵשָׁה מִשְׂמָאל לְרַחֲצָה בָהֶם אֶת מַעֲשֵׂה הָעוֹלָה יְדִיחוּ בָם וְהָיִם לְרַחֲצָה לְכַהֲנִים בּוֹ. וַיַּעַשׂ אֶת מְנֻרֹת הַזָּהָב עֶשֶׂר כַּמִּשְׁפָּט וַיִּתֵּן בְּהִיכַל חֲמֵשׁ מִיְמִין וְחֲמֵשׁ מִשְׂמָאל. וַיַּעַשׂ שְׁלַחֲנוֹת עֲשָׂרָה וַיִּנַּח בְּהִיכַל חֲמֵשָׁה מִיְמִין וְחֲמֵשָׁה מִשְׂמָאל וַיַּעַשׂ מִזְרְקֵי זָהָב מֵאָה".

□ על פי האמור בפסוקים אלה לא ניתן לשלול את ההנחה לפיה אותן עשר מהויות (ספירות), הנחלקות לחמש ולחמש, הינן כלי קודש המשמשים בעבודת הכוהנים בבית המקדש.
לעת עתה נותר פרשנות זו על כנה והיא תתמודד מול שאר הפרשנויות.

אפשרות נוספת (ה') רומזת על פתחי בית המקדש:

□ לעניין אותן עשר מהויות (הספירות) הנחלקות לחמש כנגד חמש, קיימת אפשרות נוספת וראה ספר יחזקאל פרק מ"א פסוק ב': "וְרָחַב הִפְתַּח עֶשְׂרֵי אַמּוֹת וְכִתְפוֹת הִפְתַּח חֲמִשׁ אַמּוֹת מִפּוֹ וְחֲמִשׁ אַמּוֹת מִפּוֹ".
□ פסוקים אלה עשויים לכוון אל חזונו של הנביא יחזקאל וממילא אל החלל המקיף את קודש הקודשים אשר בבית המקדש.
לעת עתה נותר פרשנות זו על כנה והיא תתמודד מול שאר הפרשנויות.

אצבעות

□ המונח 'אצבעות' בא להורות על אברי גוף, אך שימש גם כמידת אורך. ראה ירמיהו פרק נ"ב פסוק כ"א: "וְהָעַמּוּדִים שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אִמָּה קוֹמָה [קוֹמַת] הָעֵמֶד הָאֶחָד וְחוּט שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אִמָּה יִסְבְּנוּ וְעָבְיוּ אַרְבַּע אֶצְבָּעוֹת נְבוּב". (תיאור חורבן בית המקדש הראשון וביזתו בידי הבבלים).
□ בזיקה לעניין זה יש לציין כי מידות אורך מקראיות הן: זרת, **אצבע**, טפח ו**אמה** וברבים **אמות**. משום כל אלה ייתכן כי המילה **אצבעות** באה לרמוז על המילה **אמות** המציינת את מידת כנפי הכרובים.
□ מן האמור לעיל עולה אפשרות לפיה המשנה הנוכחת צופנת רמז המצביע על כנפי הכרובים כעל המהויות המסומלות בעשר הספירות.
□ כל אחד משני הכרובים (קרוב לוודאי דמויות של מלאכים) נושא מוטת כנפיים בת **עשר אמות** (עשר ספירות) המתפצלות ל**חמש אמות** (חמש אצבעות) מזה ו**לחמש אמות** (חמש אצבעות) מזה.

□ אותם **כרובים** סוככים בכנפיהם על מכסהו (הכפרת) של ארון הקודש המכונה "**ארון העדות**" שהוא '**ארון הברית**' המייצג את ההסכם שבין יהוה לבין עם ישראל.

וברית יחיד מכוון באמצע במילת הלשון ובמילת המעור

□ אם נכונה ההנחה לפיה **הספירות הינן הכרובים** הסוככים בכנפיהם על מכסהו של ארון הברית אשר בבית המקדש, הרי ייתכן כי המונח '**ברית**' בא להצביע על הארון עצמו (ארון הברית) המכיל את לוחות הברית ואת **עשרת** הדברים, אשר על-פי המסורת נחלקים אף הם **לחמישה** דברים לעומת **חמישה** דברים, אשר לראשונה היו כתובים **באצבע** אלוהים.

□ אלא שיש בדברים הרבה יותר מזה וראה ספר שמות פרק כ"ה פסוקים כ – כ"ב: "וְהָיוּ הַכְּרֻבִּים פְּרָשֵׁי כְּנָפִים לְמַעַל סֻכְכֵי בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו אֶל הַכַּפֹּרֶת יְהִיוּ פְּנֵי הַכְּרֻבִּים. וְנָתַתְּ אֶת הַכַּפֹּרֶת עַל הָאָרֶן מִלְּמַעַל וְאֶל הָאָרֶן תִּתֵּן אֶת הָעֵדֻת אֲשֶׁר אָתֶּן אֵלַיךָ. וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שֵׁם וְדַבַּרְתִּי אֵתְךָ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִּים אֲשֶׁר עַל אָרֶן הָעֵדֻת אֶת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אוֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

□ פסוקים אלה מציירים תמונה לפיה שתי מהויות שמימיות המכונות **כרובים**, פורשות את כנפיהן (**עשר** אמות הנחלקות **לחמש וחמש**) על **ארון הברית** המונח ביניהן (**באמצע**) ומכיל את לוחות הברית (**עשרה** דברים שהם **חמישה** לעומת **חמישה**), ונושא עליו את המכסה (הכפרת), **ומבין שני הכרובים** (**באמצע**) האל מדבר עם משה.

משמעות המילה יחיד = אחד ואין בלתו וראה ספר בראשית פרק כ"ב פסוק ב': "וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת בְּנֶךָ אֶת יַחֲזִיק אֲשֶׁר אָהַבְתָּ אֶת יַצְחָק".

משמעות המילים וברית יחיד = בריתו של האחד שאין בלתו = בריתו של יהוה.

מכוון

□ בחלק מגרסאותיו הרבות של ספר יצירה מופיעה מילה זו כך: **'מכוון'**, ואילו בגרסאות אחרות היא מופיעה כך: **'מכוונת'**. יש בזה כדי להעלות חשד כי במקור הופיעה כך: **'מכון'** ובלבלה את המעתיקים שהשתדלו להעניק לה משמעות על-פי דרכם והוסיפו לה אות 'ו' שניה ולעיתים גם אות 'ת'.

□ המילה **'מכוון'** בצורתה זו לא מופיעה בתנ"ך.

□ **אפשרות ראשונה למשמעות המילה מכון בניקוד זה:** ייתכן כי במקור הופיעה מילה זו בכוונת 'מה שנעשה מתוך כוונה ובמחשבה תחילה'. כגון: **"כיוון ר' גמליאל ברוח הקודש"**. (סדר נזיקין – מסכת עבודה זרה – דף ז' – ב' – פרק א' – הלכה ט' – גמרא).

□ **אפשרות שנייה למשמעות המילה מכון בניקוד זה:** מילה זו מופיעה בתנ"ך פעמים רבות ולרוב בזיקה למקום מושבו (הבסיס/בסיסו) של האל, וראה ספר דברי הימים ב' פרק ו' פסוק ב': **"וְאֲנִי בְּנִיתִי בֵּית זֶבֶל לְךָ וּמְכוֹן לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים"**.

□ מפסוק זה עולה כי **מכון** הוא אזור בתוך המקדש המשמש מקום מושב עבור האל, ועל פי המשנה הוא (המקום) נחלק לשניים בין לבין. וראה שוב את הפסוק: **"וְנוֹעַדְתִּי לְךָ שֵׁם וְדַבַּרְתִּי אֵתְךָ מֵעַל הַכְּפֹת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים אֲשֶׁר עַל אֲרֹן הָעֵדוּת אֵת כָּל אֲשֶׁר אֶצְוֶה אוֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"**. ועוד נשוב לדון במילה חשובה זו בהמשך.

הערה: בין אם כך ובין אם אחרת, לעת עתה נראה כי המילה **'מכוון'** או **'מכון'** או **'מכוונת'** מקיימת קשר הדוק עם הנקודה הרוחנית השוכנת מעל מכסהו של ארון הברית (הכפרת) בין שני הכרובים (מהויות אלוהיות) המסוככים עליו.

משמעות המילה באמצע = בתווך = חלוקה שווה בין לבין

□ ראה **ברית בין הבתרים** על-פי ספר בראשית פרק ט"ו: **"וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאִוֶּר כְּשָׂדִים לָתֵת לְךָ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ. וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יְהוִה בְּמָה אֲדַע כִּי אִירְשָׁנָה. וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי קְחָה לִּי עֵגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת וְאֵיל מְשֻׁלֶּשׁ וְתֵר וְגוֹזֵל. וַיִּקַּח לוֹ אֶת כָּל אֵלֶּה וַיַּבְתֵּר אֹתָם בַּתּוֹךְ וַיִּתֵּן אִישׁ בְּתֵרוֹ לְקִרְאת רְעֵהוּ וְאֵת הַצֶּפֶר לֹא בָתֵּר [...] וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וְעֵלְטָה הָיָה וְהִנֵּה תַנּוּר עָשָׂן וְלֶפֶיד אֵשׁ אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגְּזָרִים הָאֵלֶּה"**.

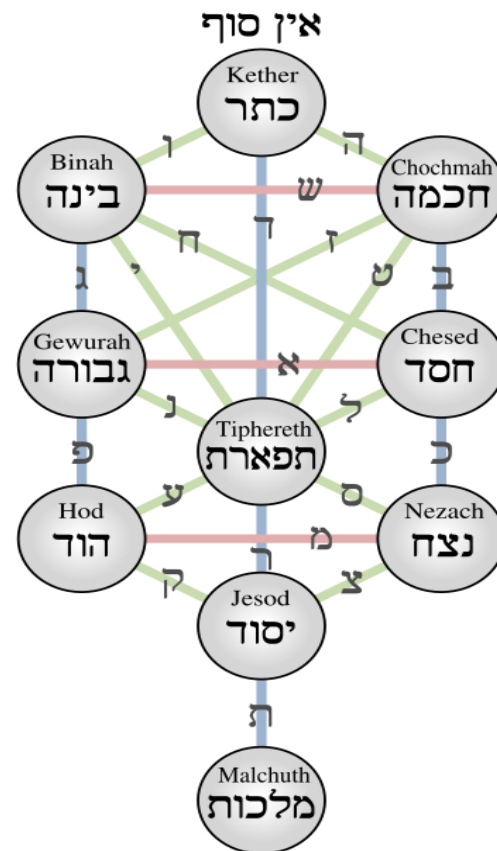
במילת הלשון = חוזה הנכרת באמצעות מילים (בדיבור)

- ראה ספר שמואל ב' פרק כ"ג פסוקים א' – ה': "וְאֵלֶּה דְבָרֵי דָּוִד הָאֲחֵרִימִים נָאֵם דָּוִד בֶּן יִשִׁי וַיָּנֹאֵם הַגִּבֹּר הַקָּם עַל מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וַיְנַעֲמִים זְמֵרוֹת יִשְׂרָאֵל. רוּחַ יְהוָה דָּבַר בִּי וּמְלִתּוֹ עַל לְשׁוֹנִי. אָמַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לִי דְבַר צוּר יִשְׂרָאֵל מוֹשֵׁל בְּאָדָם צָדִיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים. וּכְאוּר בְּקָר יִזְרַח שֶׁמֶשׁ בְּקָר לֹא עֲבוֹת מִנְגֵה מִמְטָר דָּשָׂא מְאָרֶץ. כִּי לֹא כֵן בֵּיתִי עִם אֵל כִּי בְרִית עוֹלָם שָׁם לִי עֲרוּכָה בְּכָל וּשְׁמֵרָה כִּי כָל יִשְׁעֵי וְכָל חֻפְצֵי לֹא יִצְמִיחַ".
- ראה גם ספר בראשית פרק ט"ו פסוק י"ח: "בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת יְהוָה אֶת אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר לְזָרְעֶךָ נִתְּנִי אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְהַר מִצְרָיִם עַד הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר פָּרָת".
- ראה ספר בראשית פרק י"ז פסוק ג': "וַיִּדְבֹר אֹתוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר. אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אֵתְךָ וְהָיִיתָ לְאָב הַמּוֹן גּוֹיִם".

ובמילת המעור = חוזה הנכרת באמצעות ברית-מילה

- ראה ספר בראשית פרק י"ז פסוקים י' – י"א: "וַיִּמְלֹתֶם אֶת בְּשָׂר עַרְלֹתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם. וּבֵן שְׁמֹנֶת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם יְלִיד בֵּית וּמִקְנֵת כֶּסֶף מִכָּל בֶּן נֶכֶר אֲשֶׁר לֹא מִזְרַעְךָ הוּא. הַמּוֹל יִמּוֹל יְלִיד בֵּיתְךָ וּמִקְנֵת כֶּסֶף וְהָיְתָה בְרִיתִי בְּבִשְׂרְכֶם לְבְרִית עוֹלָם".
- משמעות המילה המעור = הערווה וראה חבקוק פרק ב פסוק ט"ו:
"הוֹי מְשֻׁקָה רַעְהוּ מְסֻפָּח חֲמַתְךָ וְאַף שִׁכְר לְמַעַן הַבִּיט עַל מְעוֹרֵיהֶם".
- משמעות המילים במילת הלשון ובמילת המעור = משחק מילים
שבא כתזכורת על חוזה (ברית) שנכרת באמצעות דיבור (מילת הלשון) ובסיוע מעשה (ברית-מילה).
- הערה: משחק מילים זה מעלה השערה לפיה זו לא הפעם האחרונה בה מחבר ספר יצירה העניק מספר משמעויות למילה אחת מסוימת. אם השערה זו נכונה, הרי גם המילה 'ספירות' כפי שהיא מופיעה

בפרק זה, עשויה להתחבר עם יותר מאשר נתיב אחד ויש להביא זאת בחשבון בסיכום הדברים.

פרק א' משנה ג' הרכבת הדברים (סינתזה)

עשר ספירות בלימה במספר עשר אצבעות חמש כנגד חמש וברית יחיד מכוון באמצע במילת הלשון ובמילת המעור = עשרה היקפים עגולים, תחומים, סגורים, מלאים וגדושים אשר מראייהם כמראה כנפי הכרובים, ומנינם כמניין עשר אצבעות (בעצם $20 = 10$ אצבעות הידיים + 10 אצבעות הרגליים) שמספרם הוא 'ה' כנגד 'ה' (5 לעומת 5 בידיים וכך גם ברגליים) + חוזה שניתן מאחד שאין שני לו מכוון באמצע (האל המדבר בין שני הכרובים אשר על ארון הברית), ומתבסס על מילת הבטחה שניתנה בלשון (בפה) ובברית מילה שנכרתה בעריה הזכרית.

ספר יצירה פרק א' משנה ד'

עשר ספירות בלימה
עשר ולא תשע
עשר ולא אחת עשרה

הבן בחכמה
וחכם בבינה

בחון בהם
וחקור מהם

והעמד דבר על בוריו
והשב יוצר על מכונו:

פיענוח מקדים של צפנים

(פיענוח הצפנים דלהלן מקדים את זמנו ויפורט בהרחבה בהמשך הספר)

המילים 'הבן בחכמה וחכם בבינה' מצוות על הקורא לאמור: התחכם והפעל תחבולות עורמה ורד אל שורשן של קריצות ומליצות, על-מנת שתוכל לפענח ולפצח חידות ומשלים שפתרוניהם ונמשליהם מוצפנים בתוך המילים ובין השורות.

המילים 'בחון בהם וחקור מהם' פונות אל הקורא ואומרות: אל תהיה פתי שמאמין לדברים כפשוטם. היה ערום והבן דבר מתוך דבר. פעל על פי תהליך שיטתי של בחינה, חקירה ובילוש במטרה להעמיד דברים על דיוקם!

המילים 'והעמד דבר על בוריו – והשב יוצר על מכונו' מסבירות כי כל זה אינו אלא על-מנת להחזיר את יהוה אל מקום משכנו (מכונו) מעל הכפורת מבין שני הכרבים אשר על ארן העדות (שמות כ"ה כ"ב). קרי, אל בית המקדש אשר על הר-הבית.

פרק א' משנה ד' – ניתוח הדברים (אנליזה)

עשר ספירות בלימה עשר ולא תשע עשר ולא אחת עשרה

שתי המשניות הקודמות (ב' – ג') נראו כמשוחחות לתומן על אודות עשר ספירות מפורסמות הנהירות לקוראים, אשר על-כן אין

צורך לערוך היכרות בינן לבינם, אלא, לכל היותר, להוסיף להן מעט גוונים וצבע.

□ כך היו פני הדברים גם אם הקוראים עצמם נותרו פעורי פה וקצרי נשימה מחמת התמליל שמנקודת מבטם היה ונותר סתום וחסום.

□ לא כך מתנהלת משנה ד' שלפנינו, מכיוון שלפתע נדמה כי המחבר נמלך בדעתו והחליט להבהיר את עניין הספירות ובעיקר את סוגיית מניין.

□ הדברים אמורים בהצהרה נחרצת לפיה מניין הספירות הינו עשר ולא תשע ואף לא אחת עשרה.

□ ובשפת המחבר: **"עשר ספירות בלימה! עשר ולא תשע! עשר ולא אחת עשרה!"**.

□ נראה כי המחבר מפציר בקורא (שלא לומר מתרה בו) ומבקשו (שלא לומר דורש ממנו) להפנים ולזכור כי לא זו בלבד שעסקינן בעשר ספירות, אלא אף זו שמניין אינו תשע ואף לא אחת עשרה.

□ דא עקא שעל פניו נדמה כי הושגה תוצאה הפוכה לזו שהתבקשה, שכן המחבר נמצא מערפל בבואו להבהיר.

□ שהרי אין בנמצא סיבה הגיונית שבגינה נחלץ המחבר להדגיש הדגשה יתירה את מניין הספירות, בניסוח כה תמוה לפיו מניין אינו תשע ואף לא אחת-עשרה אלא עשר.

□ אכן כך הוא, אלא אם כן יש בניסוח הדברים משום ניסיון ללכוד את תשומת לב הקורא ולעורר בו זיכרון אסוציאטיבי שעשוי להובילו אל תמליל דומה שכבר פגש בעבר ואשר יש בו כדי להעיד על עיסתו של כלל ספר יצירה.

□ זיכרון אסוציאטיבי מעין זה מציף אל פני השטח את פרשת תרומה מתוך ספר 'הזוהר' העוסקת, בין היתר, בהתפלפלות סביב סוגיית מניינם של רקיעים היוליים, ספירות רוחניות ויריעות המשכן, ואף בה, ממש כמו במשנה שלפנינו, מתקיימת הדגשת המספר עשר (בזיקה לספירות) תוך כדי שלילת המספרים תשע ואחת-עשרה.

□ **זוהר פרשת תרומה דף קס"ה ע"א:** "רבי יוסי אמר: תשע רקיעין אינון, ושכינתא איהי עשיראה, דאי תימא בגין דכתיב עשר, בר משכינתא איהו. אי הכי, שכינתא חד סרי איהי, דקיימא על עשר. אלא

ודאי תשע אינון, ואינון תשע יומין שבין ראש השנה ליום הכפורים, ואיהי עשיראה, כגוונא דא משכן איהו עשר יריעות".

□ **עברית בתרגום חופשי:** רבי יוסי אמר: קיימים **תשעה** רקיעים ויחד עם השכינה הם **עשרה**. אבל אם יעלה בדעתך לומר כי יש **עשרה** רקיעים בנוסף על השכינה, ויחד איתה **אחד עשר** רקיעים, דע לך כי השכינה, שכביכול נספרת **כאחת עשרה**, היא בעצם **העשירית** המשלימה **לעשרה** את **תשעת** הימים שבין ראש השנה ובין יום כיפור, וכל זה הינו משל **לעשר** יריעות המשכן.

□ האם ייתכן כי יש בדברים מעין ציווי מרומז לקיום חשבון נפש ברוח עשרת 'הימים הנוראים' שבין ראש השנה ליום הכיפורים ?

□ מכל מקום, יש לדעת כי רקיעים וספירות נתפשים בזוהר כחליפיים אלה באלה, ולעיתים כמשלים ונמשלים. ראה זוהר חדש מדרש רות המסמן את הספירות כאימם הורתם או, למצער, סיבת קיומם של רקיעים, כוכבים, ארצות, ימים ותהומות.

□ לרעהי מהימנא (הרועה הנאמן) שבזוהר יש התייחסות ישירה לעניין "עשר ולא תשע עשר ולא אחת עשרה", המבוססת על הפסוקים: "וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם וְנָתַנּוּ אִישׁ כֶּפֶר נַפְשׁוֹ לַיהוָה בְּפֻקֹד אֹתָם וְלֹא יְהִי בָהֶם נֶגֶף בְּפֻקֹד אֹתָם. זֶה יִתְּנוּ כָל הָעֹבֵר עַל הַפְּקֻדִים מִחֻצֵי הַשָּׂקֶל בְּשָׂקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשָּׂקֶל מִחֻצֵי הַשָּׂקֶל תְּרוּמָה לַיהוָה. כָּל הָעֹבֵר עַל הַפְּקֻדִים מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה יִתֵּן תְּרוּמַת יְהוָה. הָעֹשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעִיט מִמִּחֻצֵי הַשָּׂקֶל לָתֵת אֶת תְּרוּמַת יְהוָה לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם. וְלִקְחֹת אֶת כֶּסֶף הַכֹּפָרִים מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַתְּ אֹתוֹ עַל עֲבֹדַת אֱהֱל מוֹעֵד וְהָיָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְזָכְרוֹן לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם". ספר שמות פרק ל'.

□ מפסוקים אלה מתברר כי 1 שקל הינו שווה ערך ל – 20 גרה, ולכן מחצית השקל הינה שוות ערך ל – 10 גרה, ומכאן:

- "הָעֹשִׂיר לֹא יִרְבֶּה" = העשיר לא יעלה ל – 11 גרה.
- "וְהַדֵּל לֹא יִמְעִיט" = הדל לא ירד אל 9 גרה.

□ הזוהר רואה את 10 ה – גרה (שהם מחצית השקל) כאילו היו משל ל – 10 הספירות שבספר יצירה.

□ בין אם כך ובין אם כך, הדברים סובבים סביב עבודת הקודש ואוהל מועד שהוא המשכן.

□ וכך כתוב בזוהר: "והכי אתמר בספר יצירה, עשר ספירות בלימה, עשר ולא אחד עשר. והדל לא ימעט, דא צדיק, לא ימעט מעשר, כמה דאת אמר עשר ולא תשע, ממחצית השקל, דאיהו י". ראה זוהר שמות – קפ"ז – ע"ב - פרשת כי תשא - רעיה מהימנא.

□ כפי שכבר נאמר כאן בעבר, אין זה מעניינו של ספר זה לעסוק בפרשנות לספר 'הזוהר', אלא בפרשנות לספר יצירה. אשר על-כן התמקדנו בפרשת תרומה ובתכנים המשיקים לענייננו המצביעים על הקשר שבין המונח 'ספירות', ובין הדגשת מניין והעמדתו על המספר עשר ביחס למספרים תשע ואחת-עשרה, וממילא על יריעות המשכן ובית-המקדש.

□ כמו כן הדעת נותנת כי רעיונות פילוסופיים/תאולוגיים (קבליים) נוטים להתגלגל שנים ואף דורות עד שהם מוצאים את ביטויים בכתב, ועל כן יש יסוד להנחה לפיה מחבר ספר יצירה היה חשוף להם.

□ שהרי יהיה זה לא חכם לאשר את קיומה המתגלגל ומשתלשל של תורה שבעל-פה, ובאותה נשימה לדרוש מובאות ומראי מקום.

□ גם רעיונות שעלו בכתב אינם עשויים מקשה אחת מקולמוסו של הוגה דעות אחד, ולדוגמה ראה 'ספר הפליאה' שנראה כי נכתב במאה ה-14 אף כי הכתוב בו עתיק בהרבה מיום ראותו אור, ומבוסס על לקט מאמרי יודעי ח"ן מדורות קדומים, מבלי לציין את שמם. כך גם ספר 'רזיאל המלאך', ספר הקנה וספרות ההיכלות.

□ במקביל נראה כי ככל שמעמיקים חקר בספר יצירה, כך מתגבשת והולכת הסברה כי המחבר שואף לתמרן את הקורא אל נתיב העולה אל בית-המקדש ואל הברית שיהיה כרת עם עמו ישראל, ועושה כן (המחבר) באמצעות שימוש במונח 'ספירות' שלעיתים מוביל אל כנפי כרובים במקדש, לעיתים אל אותיות הכורתות ברית, לעיתים אל עשרת הדברות...אל בסיסי כיורי נחושת במקדש...אל כיורי נחושת במקדש...אל מנורות במקדש...אל שולחנות במקדש...אל פתחים במקדש ואל יריעות במשכן.

□ עד כה נראה כי כל הדרכים מובילות אל בית-המקדש ואל הברית אשר האל כרת עם עמו.

□ על חשיבות הדיוק של "לא יותר ולא פחות" בספרות הסוד, ניתן לעמוד גם אצל 'יורדי המרכבה' (ספרות ההיכלות שעיקרה הינו אוסף מתכונים לצפייה באלוהות) בהנחיותיהם את הטירון שזה מקרוב בא, ומשתוקק לחזות בזיו פני אל.

□ ראה 'היכלות רבתי' פרק ט"ז אותיות ד' – ה':

- "וכיוון שהיה אדם מבקש לירד למרכבה, היה קורא אותו לסורי"ה שר הפנים ומשביעו מאה ושנים עשר פעמים בטוטרסיא"י ה' שהיה נקרא טוטרסיא"י צורט"ק טוטרסיא"ל טופג"ר אשרויליא"י זבודיא"ל וזהרריא"ל טנדא"ל שוק"ד הוזי"א דהיבורי"ן ואדירירו"ן ה' אלקי ישראל".
- **"שלא יוסיף על מאה ושנים עשר פעמים ולא יגרע מהם. או מוסיף או גורע דמו בראשו ! אלא פיו יוצא שמות, ואצבעות ידיו (מונות וסופרות) מאה ושנים עשר יספרו... מיד יורד ושולט במרכבה".**

הבן בחכמה וחכם בבינה

□ לכאורה נדמה כי המחבר משתעשע במשחק מילים תמים בנוסח של "הבן בחכמה וחכם בבינה", אך מהיכרותנו את סגנונו הקפוף והלקוני, כדאי לכבד את שליטתו במכמני השפה העברית, ודווקא משום כך יש לגלות ערנות כלפי דקויות כגון זו.

□ מבט חקרני מעלה אפשרות לפיה המחבר מייעץ לקורא להתחכם ולהבין דבר מתוך דבר, ואף לקרוא בין השורות, גם ובעיקר, את שאינו כתוב.

□ ראה ספר משלי פרק א' פסוקים א – ז:

מְשָׁלִי שְׁלֵמָה בֶן דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
לְדַעַת חֲכָמָה וּמוֹסֵר לְהַבִּין אֲמָרֵי בִינָה
לְקַחַת מוֹסֵר הַשְּׂכֵל צְדָק וּמִשְׁפָּט וּמִיִּשְׁרָיִם
לְתֵת לְפִתְאִים עֲרָמָה לְנַעַר דַּעַת וּמִזְמָה

- יִשְׁמַע חָכָם וַיּוֹסֶף לִקְחַת וְנִבּוֹן תַּחְבֻּלוֹת יִקְנֶה
 לְהַבִּין מָשָׁל וּמְלִיצָה דְבָרֵי חֲכָמִים וַחֲדוּתָם
 יִרְאֶת יְהוָה רֵאשִׁית דְּעֵת חֲכָמָה וּמוֹסָר אֲוִילִים בְּזוֹ:**
- ראה שם פרק ז' פסוק ד': "אמר לחכמה אחתי את ומדע לבינה תקרא. לשמרה מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה".
- דברי מחבר ספר יצירה עולים בקנה אחד עם פסוקי ספר משלי המעודדים תחבולות עורמה במצבים בהם יש לרדת לעמקם של **משלים ומליצות**, ואף לפתור **דברי חכמים וחידותיהם**.
- ספר דניאל הנחשב למורה-דרך לחישובי בוא הגאולה וקץ הגלות, מבסס את האמור לעיל.
- ראה דניאל פרק ט' פסוקים כ"א – כ"ג: "ועוד אני מדבר בתפלה והאיש גבריאל אשר ראיתי בחזון בתחלה מעף ביעף נגע אלי כעת מנחת ערב. ויבן וידבר עמי ויאמר דניאל עתה יצאתי להשפילך בינה. בתחלת תחנוניך יצא דבר ואני באתי להגיד כי חמודות אתה ויבן בדבר והבן במראה". כדאי לחזור פעם נוספת על הסיפא: "ויבן בדבר והבן במראה".
- מיד לאחר מכן מופיעים חישובי הקץ ובשורת המשיח.
- עניין החוכמה והבינה הצופנות סוד שראוי לחקור בו, מופיע גם באיוב כ"ח כ' – כ"ח, ואף מכיל את שלושת היסודות אוויר (רוח), מים ואש המהווים רכיב חשוב במשניות ספר יצירה כפי שנראה בהמשך: "והחכמה מאין תבוא ואי זה מקום בינה. ונעלמה מעיני כל חי וימעוף השמים נסתרה. אבדון ומות אמרו באזנינו שמענו שמעה. אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה. כי הוא לקצות הארץ יביט תחת כל השמים יראה. לעשות לרוח משקל ומים תכן במדה. בעשתו למטר חק ודרך לחזיז קלות. אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה. ויאמר לאדם הן יראת אדני היא חכמה וסור מרע בינה".
- הערה:** חזיז הוא ברק במשמעות הבזק של אש. שהרי נאמר 'עושה לחזיז קולות' ומכאן עולה כאילו אמר 'עושה לברק קולות של רעם'.
- ברוח זו מופיעים הדברים גם בספר שמות י"ט ט"ז: "ויהי ביום השלישי בהית הבקר ויהי קלת וברקים וענן כבד על ההר וקל שפר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה". כלומר, קולות לחוד וברקים

לחוד ומכאן, רעם לחוד וברק לחוד, ועל כן חזיז (אש) לחוד וקולות (רעם) לחוד.

בחון בהם וחקור מהם

- המילים בחון בהם** = היצמד אל תהליך שיטתי שנועד לחשוף מידע אשר הדברים אוצרים בתוכם. ראה ספר ירמיהו פרק ו' פסוק כ"ז: "**בַּחֹן נִתְתִּיךָ בְּעַמִּי מִבְּצָר וְתִדַּע וּבַחֲנֻתְךָ אֶת דַּרְכָּם**".
- המילים וחקור מהם** = היצמד אל תהליך שיטתי שנועד לחלץ מידע ממי שמנסה להסתירו. ראה ספר שמואל ב' פרק י' פסוק ג': "**וַיֹּאמְרוּ שָׂרֵי בְנֵי עֲמוֹן אֶל חֲנוּן אֲדֹנֵיהֶם הַמְּכַבֵּד דָּוִד אֶת אָבִיךָ בְּעֵינֶיךָ כִּי שָׁלַח לְךָ מִנְחָמִים הֲלוֹא בְּעִבּוֹר חֲקוֹר אֶת הָעִיר וְלַרְגְּלָהּ וְלַהֲפֹכָהּ שָׁלַח דָּוִד אֶת עֲבָדָיו אֵלֶיךָ**".
- מכאן עולה כי המילים בחינה וחקירה הן בחזקת בדיקה ובילוש.

והעמד דבר על בוריו

- צמד המילים **על בוריו** בצורתו זו לא מופיע בתנ"ך. כך גם המילה הבודדה בוריו.
- המילים והעמד דבר על בוריו** = לך בדוק דברים לעומקם והעמידם על דיוקם. ראה תלמוד בבלי גיטין פ"ט ט"ב: "והעמידו הדבר על בוריו והודיעוני".
- בוריו נגזר מ – 'בריאות' והוא היפוכו של חוליו: "תינוק שחדל לינוק מתוך **בוריו** – גומלים אותו, אבל אם חדל מתוך חוליו – מחזירים אותו" שולחן ערוך יורה דעה סימן פ"א סעיף ז'
- מכאן עולה כי המצב הקיים משול למחלה שהקורא מתבקש להביא לו צרי ומרפא.

והשב

- אפשרות א'**: תיתכן אפשרות לפיה המילה והשב תנוקד וְהִשָּׁב במשמעות של וְהִחְזַר (לְהִחְזִיר), כגון "והשב עטרה ליושנה" = החזר עטרה ליושנה. ראה ספר נחמיה פרק ג' פסוק ל"ו: "שָׁמַע אֱלֹהֵינוּ כִּי הָיִינוּ בּוֹזֵה וְהִשָּׁב חֲרָפְתָם אֶל רֵאשֵׁם וְתָנִם לְבַזָּה בְּאָרֶץ שְׁבִיָּה".

□ וראה ספר שמות פרק כ"ג פסוק ד': "כִּי תִפְגַּע שׁוֹר אִיֶּבֶךָ או חֲמֹרוֹ תֵעָה הַשֵּׁב תְּשִׁיבֵנּוּ לוֹ".

□ **אפשרות ב'**: תיתכן אפשרות נוספת לפיה כוונת המילה והשב היא **והושב** במשמעות של **ישיבה**. ראה ספר ויקרא פרק כ"ג פסוק מ"ג: "לְמַעַן יֵדְעוּ דַרְתֵיכֶם כִּי בַסִּכּוֹת הַוֹשְׁבֹתַי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם".

דיון: לכאורה, על מנת לבחור באפשרות א' היה על הכתוב להיראות כך: "והשב יוצר אל", ולא כך "והשב יוצר על" כפי ששמענו מאפשרות ב'.

□ במקביל ובזיקה לסגנונו של מחבר ספר יצירה ומתוך מודעות לחיבתו כלפי משחקי מילים, ייתכן כי יש מקום לשתי האפשרויות גם יחד.

□ מכאן משתמע כי קיימת אפשרות לפיה והשב יוצר = והחזר יוצר כמו גם והושב יוצר.

□ נקדים את אשר יתברר בהמשך ונצטט מספר שמואל א' פרק ד' פסוק ד' "וַיִּשְׁלַח הָעָם שְׁלֵה וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם אֶת אַרְוֹן בְּרִית יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרִבִּים".

□ ראה גם ספר שמואל ב' פרק ו' פסוק ב': "וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ דָּוִד וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מִבְּעֵלֵי יְהוּדָה לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֶת אַרְוֹן הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם שָׁם יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרִבִּים עָלָיו".

□ ראה גם ספר מלכים ב' פרק י"ט פסוק ט"ו: "וַיִּתְּפֹלל חֲזַקְיָהוּ לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרִבִּים אֲתָה הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדָּךְ לְכָל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ אֲתָה עֹשֵׂת אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ".

□ ראה גם ספר ישעיהו פרק ל"ז פסוק ט"ז: "יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרִבִּים אֲתָה הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדָּךְ לְכָל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ אֲתָה עֹשֵׂת אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ".

□ **וכל אלה על שום מה ולמה?** על שום האמור בפסוק כ"ב בפרק כ"ה שבספר שמות המהווה בסיס לעניין כהאי לי שנא: "וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שֵׁם וּדְבַרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל הַכַּפֹּת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרִבִּים אֲשֶׁר עַל אֶרֶץ הָעֵדֻת אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצִוֶּה אוֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

והשב = והחזר כמו גם והושב המוביל אל (גוף יחיד נוכח) יושב

יוצר

- ראה ספר ישעיהו פרק מ"ג פסוק ז': "כל הנקרא בשמי ולקבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו".
- ראה ספר ישעיהו פרק מ"ה פסוק ז': "יוצר אור ובורא חשך עשה שלום ובורא רע אני יהוה עשה כל אלה".
- במשנה א' שבפרק זה עמדנו על ההבדלים והשוני שבין המילים 'בריאה' ו-'יצירה' והסברנו כי המקובלים נוטים לייחס למונח **בריאה** את התהוות הדברים בבחינת **יש מאין**, ואילו למונח **יצירה** שמורה ההתהוות בבחינת **יש מ-יש** בתהליך של הענקת גשמיות (חומריות) למופשט.
- מאידך, נראה כי פסוק תנכ"י אשר לפיו משתמע כי האל **יוצר אור ובורא חושך**, עשוי להיתפש כהופך את היוצרות מכיוון שהפסוק הראשון בתנ"ך קובע כי "בְּרֵאשִׁית, בָּרָא אֱלֹהִים, אֶת הַשָּׁמַיִם, וְאֶת הָאָרֶץ. וְהָאָרֶץ, הָיְתָה תְהוֹ וְבָהוּ, וְחֹשֶׁךְ, עַל-פְּנֵי תְהוֹם; וְרוּחַ אֱלֹהִים, מְרַחֶפֶת עַל-פְּנֵי הַמַּיִם. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים, יְהִי אֹר; וַיְהִי-אֹר." □ פסוק זה עלול לעורר בלבול ועל-כן מן הראוי להסביר כי יש לקרוא את השתלשלות האירועים על-פי הסדר הבא:
- א. "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ". □ בזה תם תהליך הבריאה יש מאין.
- ב. "וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְהוֹ וְבָהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם". □ כלומר, אותה ארץ שזה עתה **נבראה יש מאין**, הייתה תהו ובהו ו**חושך** על פני תהום ורוח אלוהים מרחפת על פני המים.
- ג. "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר". □ ומכאן משתמע כי התרחשות זו של התהוות האור התקיימה לאחר אירוע הבריאה, ועל כן היא בבחינת **יצירה** של התהוות הדברים יש מיש.
- משמעות המילה יוצר בספר יצירה** = הווייה אלוהית שהדעת אינה משגת המחוללת התהויות יש מיש (יצירה), כאשר קודם לכן חוללה התהויות יש מאין (בריאה) = היוצר הוא יהוה.

- צמד המילים **על מכונו** מופיע בתנ"ך פעם אחת בלבד בספר עזרא פרק ב' פסוק ס"ח: "וּמְרָאֲשֵׁי הָאָבוֹת בְּבוֹאֵם לְבֵית יְהוָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם הִתְנַדְּבוּ לְבֵית הָאֱלֹהִים לְהַעֲמִידוֹ עַל מְכוֹנוֹ". זו גם הפעם היחידה שהמילה **מכונו** בצורתה זו מופיעה בתנ"ך.
- פרק זה לכשעצמו דן ב**שיבת ציון** ומספר כי: "אֵלֶּה בְּנֵי הַמְּדִינָה הָעֵלִים מִשְׁבֵּי הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הִגְלָה נְבוּכַדְנֶצַּר [נְבוּכַדְנֶצַּר] מֶלֶךְ בָּבֶל לְבָבֶל וַיָּשׁוּבוּ לִירוּשָׁלַם וַיהוָה אִישׁ לְעִירוֹ".

מכון

- המילה **מכון** בצורתה זו מופיעה בתנ"ך עשר (10) פעמים ולרוב בזיקה למקום מושבו של יהוה ולעיתים למקומו של בית המקדש.
 - המילה **מכון** מופיעה בתנ"ך פעמיים בניקוד **מָכוֹן** ושמונה פעמים בניקוד **מְכוֹן**.
 - ראה ספר מלכים א' פרק ח' פסוק י"ג: "בְּנֶה בְּנִיתִי בַיִת זָבֵל לָךְ מְכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ עוֹלָמִים".
 - ראה ספר תהילים פרק פ"ט פסוק ט"ו: "צִדְקָ וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסֹאף חֶסֶד וְאַמֶּת יִקְדָּמוּ פְּנֵיךָ".
 - בכל עשר הפעמים בהן מופיעה המילה **מכון** בתנ"ך היא באה לתאר **כַּן וּבְסִיס**. כך גם ברבים ובלשון נקבה (**מְכוֹנָה**) ותמיד בזיקה לכלי בית-המקדש.
 - ובהרחבה ראה מלכים א' פרק ז' פסוק כ"ז: "וַיַּעַשׂ אֶת הַמְּכֹנֹת עֶשֶׂר נְחֹשֶׁת אַרְבַּע בְּאַמָּה אַרְבֵּי הַמְּכוֹנָה הָאֶחָת וְאַרְבַּע בְּאַמָּה רְחֹבָה וְשֵׁשׁ בְּאַמָּה קוֹמָתָה".
- משמעות המילה מכון = כַּן וּבְסִיס.**

והשב יוצר על מכונו = והושב את יהוה מעל הכפֹּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֹבִים אֲשֶׁר עַל אֲרֹן הָעֵדוּת (שמות כ"ה כ"ב).

פרק א' משנה ד' הרכבת הדברים (סינתזה)

עשר ספירות בלימה עשר ולא תשע עשר ולא אחת עשרה הבן
בחכמה וחכם בבינה בחון בהם וחקור מהם והעמד דבר על בוריו
והשב יוצר על מכונו = דע לך כי מדובר בעשרה היקפים עגולים,
 תחומים, סגורים, מלאים וגדושים אשר מראייהם כמראה כנפי
 הכרובים. עשרה ולא תשעה! עשרה ולא אחד-עשר! נסה להבין על
 שום מה ולמה אני מתקשש על כינוי זה (ספירות) ועל מספר זה (10).
 התחכם והפעל תחבולות עורמה ורד אל שורשן של קריצות ומליצות
 (כפי שהן מופיעות בספר זה) על-מנת שתוכל לפענח ולפצח חידות
 ומשלים שפתרוניהם ונמשליהם מוצפנים בתוך המילים ובין השורות.
 אל תהיה פתי שמאמין לדברים כפשוטם. היה ערום והבן דבר מתוך
 דבר. פעל על פי תהליך שיטתי של בחינה, חקירה ובילוש במטרה
 להעמיד דברים על דיוקם! כל אלה על-מנת להחזיר את יהוה אל
 מקום משכנו (מכונו) **מַעַל הַכְּפֹרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַקְּרָבִים אֲשֶׁר עַל אֶרֶן**
הַעֲדָת (שמות כ"ה כ"ב).

ספר יצירה פרק א' משנה ה'

עשר ספירות בלימה

מדתן עשר

שאין להם סוף

עומק ראשית

ועומק אחרית

עומק טוב

ועומק רע

עומק רום

ועומק תחת

עומק מזרח

ועומק מערב

עומק צפון

ועומק דרום

אדון יחיד אל מלך נאמן

מושל בכולם ממעון קדשו עד עדי עד:

פיענוח מקדים של כוונות

(פיענוח הכוונות דלהלן מקדים את זמנו ויפורט בהרחבה בהמשך הספר)

המילים 'מושל בכלם ממעון קדשו' באות להכין את הקורא לקראת תקומת הר-הבית בטיעון לפיו יהוה מנהיג את כולם מבית הקודש שלו, הלוא הוא בית המקדש, וראה ספר תהילים כ"ד ג': "מִי יַעֲלֶה בְּהַר יְהוָה וְיִמַּי יִקּוּם בְּמִקְוֵם קִדְשׁוֹ". ראה גם תהילים כ"ו ח': "יְהוָה אֶהְבֵּתִי מֵעוֹן בֵּיתְךָ וּמִמְקוֹם מְשַׁכֵּן כְּבוֹדְךָ".

פרק א' משנה ה' – ניתוח הדברים (אנליזה)

משמעות המילים עשר ספירות בלימה = עשרה היקפים עגולים, תחומים, סגורים, מלאים וגדושים אשר מראייהם כמראה כנפי הכרובים.

מדתן עשר

המילה 'מדתן' בצורתה זו לא מופיעה בתנ"ך.

המילה מִדָּה מופיעה בתנ"ך במשמעות של גודל או גדול.

□ עבור המילה 'גודל' ראה ספר מלכים א' פרק ו' פסוק כ"ה: "וְעֵשֶׂר בְּאֵמָה הַכְּרוֹב הַשְּׁנַי מִדָּה אַחַת וְקָצַב אֶחָד לְשְׁנֵי הַכְּרוֹבִים" – כלומר, גודל אחד לשני הכרובים.

□ קָצַב = סוֹף = סיום וראה ספר יונה פרק ב' פסוק ז': "לְקָצְבֵי הַרִים יִרְדְּתִי הָאָרֶץ בְּרַחֲמֶיהָ בְּעֵדֵי לְעוֹלָם וַתַּעַל מִשַּׁחַת חַיִּי יְהוָה אֱלֹהֵי". על כך אומר רש"י "לסוף מידת ההרים הקבועים על התהום ירדתי".

□ מכאן נובע, סיומת אחידה לשני הכרובים.

□ עבור המילה 'גדול' ראה ספר דברי הימים א' פרק כ' פסוק ו': "וַתְּהִי עוֹד מְלַחֲמָה בְּגַת וַיְהִי אִישׁ מִדָּה וְאַצְבָּעֹתָיו שֵׁשׁ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע וְגַם הוּא נוֹלַד לְהֶרְפָּא" – כלומר, איש מדה = איש גדול.

משמעות המילים מדתן עשר = גודלן עשר

□ מכאן עולה כי לא זו בלבד שמניין הספירות הינו עשר, אלא אף זו שגודלן הוא עשר במניינו של קנה-מידה כלשהו. עתה נפנה אל התנ"ך

ונצביע על אותן עשר מהויות (כנפי כרובים ואף הכרובים עצמם) שגודלן הינו עשר כלשהו.

□ על הזיקה בין ה- 'ספירות' ובין הכרובים וכנפיהם, כמו גם על מניין ומניינם – עמדנו במשניות הקודמות ונשוב לעמוד במשניות הבאות.

□ בכל הנוגע למידות (עשר) כנפי הכרובים, ראה ספר מלכים א' פרק ו' פסוקים כ"ג – כ"ח: "וַיַּעַשׂ בַּדְּבִיר שְׁנֵי כְרוּבִים עָצִי שֶׁמֶן עֶשֶׂר אַמּוֹת קוֹמָתוֹ. וְחֲמֵשׁ אַמּוֹת כְּנָף הַכְּרוּב הָאֶחָת וְחֲמֵשׁ אַמּוֹת כְּנָף הַכְּרוּב הַשֵּׁנִית עֶשֶׂר אַמּוֹת מְקֻצּוֹת כְּנָפָיו וְעַד קְצוֹת כְּנָפָיו. וְעֶשֶׂר בְּאַמָּה הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי מִדָּה אַחַת וְקָצַב אֶחָד לְשְׁנֵי הַכְּרוּבִים. קוֹמַת הַכְּרוּב הָאֶחָד עֶשֶׂר בְּאַמָּה וְכֵן הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי. וַיִּתֵּן אֶת הַכְּרוּבִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת הַפְּנִימִי וַיִּפְרְשׁוּ אֶת כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים וַתִּגַּע כְּנָף הָאֶחָד בְּקִיר וְכָנַף הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי נִגְעַת בְּקִיר הַשֵּׁנִי וְכַנְפֵיהֶם אֶל תּוֹךְ הַבַּיִת נִגְעַת כְּנָף אֶל כְּנָף. וַיִּצַּף אֶת הַכְּרוּבִים זָהָב."

□ במקביל נראה כי מפאת גודלם של הכרובים, הכניסו תחילה את גופם ורק לאחר מכן את כנפיהם, אשר על-כן נאמר: "וַיִּתֵּן אֶת הַכְּרוּבִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת הַפְּנִימִי וַיִּפְרְשׁוּ אֶת כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים", מה שאומר כי הכנפיים לא היו פרושות עם כניסת הכרובים לדביר אלא נפרשו לאחר ייצובם בו של האחרונים, ורק לאחר מכן הכרובים צופו זהב כדלהלן:

- "וַיִּתֵּן אֶת הַכְּרוּבִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת הַפְּנִימִי".
- "וַיִּפְרְשׁוּ אֶת כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים".
- "וַיִּצַּף אֶת הַכְּרוּבִים זָהָב".

□ סוגיה זו מחזקת את ההשערה לפיה הכרובים שבפרק זה אינם זהים לכרובים שבספר שמות פרק ל"ז פסוק ז' העשויים מקשה אחת של זהב כפי שכתוב: "וַיַּעַשׂ שְׁנֵי כְרוּבִים זָהָב מְקֻשָּׁה עֲשָׂה אֹתָם מִשְׁנֵי קְצוֹת הַכְּפֹרֶת", ועל כן מותר להניח כי גם תפקידם בבית המקדש של אלה היה שונה מתפקידם של ההם.

שאיין להם סוף

□ שאיין להם סוף = היעדר גבול בהמשכיותו של עצם או של נתון מוגדר.

- המשך המשנה מבסס את האמירה 'שאין להם סוף' בהציגו חמישה צמדי עצמים מופשטים (יחד עשרה) נטולי גבולות שכל אחד מהם פותח במילה 'עומק', הבאה להדגיש את הצורך לצלול אל תחתיתם של דברים ולדלות משם את משמעותם, כדברי קהלת (ז' כ"ד): "רְחוּק מֵה שְׁהִיָּה וְעֵמֶק עֵמֶק מִי יִמְצְאוּנוּ".
- **הצמד הראשון הינו ראשית ואחרית = ממד הזמן שאין לו סוף.**
 - **הצמד השני הינו טוב ורע = מודעות שאין לה סוף וראה ספר בראשית ג' ה': "כִּי יָדַע אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אֶכְלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקַחוּ עֵינֵיכֶם וְהֵייתֶם כְּאֱלֹהִים יִדְעִי טוֹב וְרָע".**
 - **הצמד השלישי הינו רום ותחת = ציר הגובה שאין לו סוף.**
 - **הצמד הרביעי הינו מזרח ומערב = ציר הרוחב שאין לו סוף.**
 - **הצמד החמישי הינו צפון ודרום = ציר האורך שאין לו סוף.**
- אותו 'אין סוף' הינו אור (אור אין סוף) אשר צמצם את עצמו במרכזו (פינה את אורו מתוך מרכזו) למען תוכלנה להתהוות בו עשר ספירות המייצגות את הוויית האל הגלויות (לעומת הנסתרות) שהן מסד וטפחות לכל אשר קיים. זוהי (על רגל אחת) תורת עשר הספירות של האר"י זצ"ל.
- על חשיבותו וקדושתו של 'האין סוף' בתורת הקבלה, ראה ספר משנת הזוהר בתרגום פרופסור תשבי – א' עמוד קכ"ז:
- "הוא הוציא הכל מכוח לפועל, והוא משנה מעשיו ובו אין שינוי.
 - והוא הוא שמסדר כל הספירות, ויש בספירות מהן גדול ובינוני וקטן, כל אחד על סידורו, ובו אין סדר.
 - והוא ברא הכול בבינה, ואין מי שברא אותו.
 - הוא צייר ויצר הכל בתפארת, ואין לו ציור וצייר.
 - הוא עשה הכול במלכות, ואין מי שעשה אותו.
 - ומשום שהוא באלו עשר ספירות מבפנים, בהן ברא וצייר ועשה הכול, שת שם ייחודו כדי שיכירו אותו שם.
 - וכל מי שמפריד שום ספירה מחברתה מאלו עשר ספירות, הנקרא יו"ד ה"א ו"ו ה"א, כאילו הפריד בו.
 - והוא המייחד י' בה' ו' בה', ולא נקרא יהו"ה אלא בו, וכן אדנ"י וכן אהי"ה וכן אלהי"ם, ומיד שמסתלק משם אין לו שם ידוע.

- והוא הקושר את כל מרכבות המלאכים, וקושר אותם יחד, וסובל עליונים ותחתונים.
- ואם הוא מסתלק מהם אין להם קיום ולא ידיעה ולא חיים".

משמעות הביטוי אדון יחיד = אדון שאין בלתו וראה ספר ישעיהו פרק מ"ד פסוק ו': "כֹּה אָמַר יְהוָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלִעְדֵי אֵין אֱלֹהִים". כאשר יהוה מכריז "ואני אחרון", הרי ברור לחלוטין כי מדובר באינסופיות. ואותו פרק מ"ד בספר ישעיהו מסתיים במילים: "הָאֵמַר לְכוּרְשׁ רְעִי וְכָל חֶפְצֵי יִשְׁלַם וְיֹאמַר לִירוּשָׁלַם תִּבְנֶה וְהִכֹּל תִּסֹּד".

משמעות הביטוי אל מלך נאמן = אל מלך אמיתי וראה ספר נחמיה פרק ט' פסוק ח': "וּמְצַאֲתָ אֶת לְבָבוֹ נֶאֱמַן לְפָנֶיךָ וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחֲתִי הָאֱמֹרִי וְהַפְּרָזִי וְהַיְבוּסִי וְהַגְּרָגְשִׁי לָתֵת לְזַרְעוֹ וּתְתַקֵּם אֶת דְּבָרֶיךָ כִּי צִדִּיק אָתָּה".

משמעות הביטוי מושל בכולם ממעון קדשו = מנהיג את כולם מבית הקודש שלו, הלוא הוא בית המקדש, וראה ספר תהילים כ"ד ג': "מִי יַעֲלֶה בְּהַר יְהוָה וּמִי יִקּוּם בְּמִקְוֹם קְדְשׁוֹ". ראה גם תהילים כ"ו ח': "יְהוָה אֱהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתְךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ" = אהבתי את ביתך ואת קודש הקודשים שבתוכו.

משמעות הביטוי עד עדי עד = לעולם ועד = לתמיד = לנצח.

אך יותר מכל אלה, תעוזתו של בעל ספר יצירה עולה מדרגה כפי שנראה להלן

המשנה הקודמת ד' מצווה: **בחון בהם וחקור מהם והעמד דבר על בריו.**

המשנה הנוכחת ה' עוסקת (בין היתר) בתחילתם של דברים ובסופם (עומק ראשית ועומק אחרית), כמו גם בכיווני שושנת הרוחות.

אם נצרף יחד את שתי המשניות נקבל את הציווי: **בחון בהם וחקור מהם ובדוק מה קדם למה והיכן.**

- והנה מתברר כי הדברים אינם פשוטים כלל ועיקר וניצבים בקוטביות לעמדות ולהלכי רוח שרווחו אצל חכמי התלמוד: ראה משנה – חגיגה ב' א': "כל המסתכל בארבעה דברים, ראוי לו כאילו לא בא לעולם: מה למעלה ומה למטה, מה לפניו ומה לאחור".
- מה למעלה ומה למטה מכוון לגבולות היקום, ואילו מה לפניו ומה לאחור מכוון לגבולות הזמן בכוונת 'מה קדם למה'.
- הדעת נותנת כי בעל ספר יצירה היה מודע לאותן השקפות, אך נראה כי סירב להשלים עימן.
- וכל כך על שום מה ולמה? על שום הצורך ב – "השב יוצר על מכונו" אשר גבר אצלו על האיסור. ואין להקל ראש בתעוזתו, בעיקר על רקע התמודדותו עם הסיומת התלמודית לפיה: "כל שלא חס על כבוד קונו – ראוי לו שלא בא לעולם". שם מסכת חגיגה ב' א'.
- אין זה אלא לא פחות מקרב איתנים בין שתי אידיאולוגיות בהן הראשונה גורסת: "בחון בהם וחקור מהם והעמד דבר על בוריו והשב יוצר על מכונו", לבין האחרת הקובעת: "כל המסתכל בארבעה דברים, ראוי לו כאילו לא בא לעולם: מה למעלה ומה למטה, מה לפניו ומה לאחור וכל שלא חס על כבוד קונו – ראוי לו שלא בא לעולם".
- על מנת להניח לדברים לדבר בשם עצמם, אפשר לצטט מן הרישא של המשנה התלמודית הנדונה לעיל לפיה: "אין דורשים בעריות בשלושה, ולא במעשה בראשית בשניים, ולא במרכבה ביחיד, אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו".
- לענייננו ולעניין "אין דורשים במרכבה ביחיד" מתברר כי הניגודיות והקוטביות, שזה עתה עמדנו עליהן, בין ספר יצירה ובין המשנה התלמודית, שְׁרִירוֹת וקיימות גם במקרה הפרטי של מרכבת יחזקאל האסורה (כך על-פי התלמוד) בחקירה ובדרישה מטעמו של היחיד, שהוא אותו יחיד המצווה על-ידי בעל ספר יצירה לאמור: "**בחון בהם וחקור מהם והעמד דבר על בוריו**".
- שהרי בעניין זה בדיוק אמר האמורא הרב אחא בר יעקב: "עוד רקיע אחד יש למעלה מראשי החיות שכתוב: 'ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא'. עד כאן יש לך רשות לדבר, (אך) מכאן ואילך אין לך רשות לדבר, שכן כתוב בספר בן סירא: 'במופלא ממך אל

תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור במה שהורשית התבונן אין לך עסק
בנסתרות". (תלמוד בבלי – גמרא – חגיגה י"ג א') (יחזקאל א' כ"ב)

□ למען הדיוק, דברי בן סירא היו מעט שונים כפי שנראה להלן:
"במופלא ממך בל תדרוש, ובמכוסה ממך בל תחקור. רב לך באשר
חלק לך ה' אלוהיך. מה בצע (לך) לחקור נסתרות ולרדוף זרות, אם
את אשר נראית נלאית הבין". בן סירא פרק ג' בתרגום יצחק פרענקיל
□ הוזה אומר: בן סירא מנמק את פשר האיסור בהנחה לפיה אין
טעם לחקור נסתרות בשעה שהגלוי לעין טרם התברר לאשורו, ואילו
האמורא הרב אחא מביא את דברי בן סירא אך מעלים את נימוקיו.
□ בשמו של בן סירא דיבר גם רבי אלעזר שאמר: "בגדול ממך אל
תדרוש, בחזק ממך בל תחקור, במופלא ממך בל תדע, במכוסה ממך
אל תשאל, במה שהורשית התבונן – ואין לך עסק בנסתרות. מדרש
בראשית רבה ח' ב'

□ מאידך קשה שלא לתמוה על דברי הרבנים אחא ואלעזר הנשענים
על ספרו של בן סירא שהוא מן הספרים החיצוניים, שהרי ידועים
ומפורסמים האיסורים בקריאתם של אלה ולא כל שכן בציטוטם, וראה
ירושלמי מסכת סנהדרין י' א': כל ישראל יש להן חלק לעולם הבא
ואילו שאין להם חלק לעולם הבא: (הם) האומר אין תחיית המתים מן
התורה, ואין תורה מן השמים... ורבי עקיבא אומר: אף הקורא
בספרים החיצוניים.

□ מכאן עולה כי דינו של הקורא בספרים החיצוניים הינו כדין
האומרים כי אין תחיית המתים מן התורה, ואין תורה מן השמיים.

פרק א' משנה ה' הרכבת הדברים (סינתזה)

עשר ספירות בלימה מדתן עשר שאין להם סוף עומק ראשית
ועומק אחרית עומק טוב ועומק רע עומק רום ועומק תחת עומק
מזרח ועומק מערב עומק צפון ועומק דרום אדון יחיד אל מלך נאמן
מושל בכולם ממעון קדשו עד עדי עד = עשרה היקפים עגולים,
תחומים, סגורים, מלאים וגדושים אשר מראייהם כמראה כנפי
הכרובים (ישויות אלוהיות) שהם בעלי עשרה גדלים (ממדים), כמו גם
עשרה נתונים (תכנים) משמעותיים נטולי גבולות (אשר על כן הם
אינסופיים) והם: זמן, מודעות, ציר גובה, ציר רוחב, וציר אורך

הנשלטים בידי אל מלך אמיתי שאין בלתו הפועל לעולמי עד מבית המקדש.

ספר יצירה פרק א' משנה ו'

עשר ספירות בלי מה
צפייתן כמראה הבזק
ותכליתן אין להם קץ
ודברו בהן ברצוא ושוב
ולמאמרו כסופה ירדופו
ולפני כסאו הם משתחווים:

פיענוח מקדים של כוונות

(פיענוח הכוונות דלהלן מקדים את זמנו ויפורט בהרחבה בהמשך הספר)

הביטויים 'כמראה הבזק', 'רצוא ושוב' ו – 'לפני כסאו הם משתחווים', מצוטטים ביד נדיבה מחזון המרכבה של הנביא יחזקאל, ומצביעים על הכרובים ועל הפסוק: "וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שֵׁם וְדַבַּרְתִּי אֵתְךָ מֵעַל הַכְּפֹרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים אֲשֶׁר עַל אֲרֹן הָעֵדֻת אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אוֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".
אשר על כן אמר "והשב יוצר על מכונו", קרי: הושב יוצר על הר-הבית, בבית המקדש אל בין הכרובים אשר על ארון העדות.

פרק א' משנה ו' – ניתוח הדברים (אנליזה)

משמעות המילים עשר ספירות בלימה = עשרה היקפים עגולים, תחומים, סגורים, מלאים וגדושים אשר מראייהם כמראה כנפי הכרובים.

עשר ספירות בלי מה צפייתן כמראה הבזק

מילים אלו מקיימות זיקה ישירה עם ספר יחזקאל ועם כשרונו הפיוטי של הנביא, אשר במספר מצומצם של מילים הוא מצליח

לתמצת מחזה לפיו ישויות אלוהיות, המכונות 'חיות', מבזיקות בתזזיות ברקית כתוצאה מתנועה תנודתית השבה וחוזרת על עצמה. □ ברור לחלוטין כי נסלל כאן נתיב המחבר בין המונח 'ספירות' ובין המונח 'כרובים', שהם 'החיות' כפי שיובהר בהמשך. עוד נחזור אל פסוק זה כאשר ונעסוק במשנה ח' להלן. ראה ספר יחזקאל פרק א' פסוק י"ד: "וְהַחַיּוֹת רָצוּא וְשׁוּב כְּמַרְאֵה הַבְּזֵק".

ותכליתן אין להם קץ

□ מחברו האלמוני של ספר יצירה רומז כי על אף כתיבת הדברים בכוונת מכוון, וגם אם הם סתומים ומעורפלים, יש לזכור כי מדובר בישויות אלוהיות, וככאלו אין המוח האנושי מסוגל לרדת לחקרן או לפענח את תכליתן שהם אין סופיים. ראה פסוק בעל שני סימני שאלה סמויים בספר איוב י"א ז': "הַחֶקֶר אֵלֹהִים תִּמְצָא אִם עַד תִּכְלִית שְׂדֵי תִמְצָא".

ודברו בהן ברצוא ושוב

□ אין כמו ארבע מילים אלו כדי לאשש את הטעון המניח קשר ישיר בין המונח 'ספירות' שבספר יצירה, ובין המונח 'כרובים' כפי שהוא מופיע בתנ"ך וכפי שיידון בהמשך משנה זו. ראה ספר יחזקאל פרק א' פסוק י"ד: "וְהַחַיּוֹת רָצוּא וְשׁוּב כְּמַרְאֵה הַבְּזֵק". החיות הן הכרובים, כפי שיובהר בהמשך.

□ ומסביר הזוהר (זוהר חדש - שיר השירים) כי המילים רצוא ושוב מתייחסות לשם המפורש הקדוש יהוה ולשתי אותיות ה' אשר בו, הניצבות משני עברי האות ו' החוצצת ביניהן. □ על-פי הכתוב, המילה 'רצוא' מתייחסת אל האות ה' הראשונה היונקת עוצמות עליונות, ואילו תוצאת המילה 'ושוב' היא בהרעפת אותן עוצמות על האות ה' האחרונה באמצעות האות ו' המתווכת הנדמית כאן למלאכי מרום (החיות שבחזון המרכבה).

ולמאמרו = ולמצוותו = ולציווייו = ולפקודתו

□ ראה ספר אסתר פרק א' פסוק ט"ו: "כְּדַת מֶה לַעֲשׂוֹת בְּמַלְכָּה וְשִׁתִּי עַל אֲשֶׁר לֹא עָשִׂתָּה אֶת מֵאֲמַר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוֹשׁ בְּיַד הַסָּרִיסִים".

□ ראה ספר אסתר פרק ב' פסוק כ': "אין אסתר מגדת מולדתה ואת עמה כאשר צוה עליה מרדכי ואת מאמר מרדכי אסתר עשה כאשר היתה באמנה אתו"

כסופה ירדופו

□ קטע זה, כמו המשנה עצמה, יונק מחזון יחזקאל כמתואר בפרק א' שבספרו, המציב לנגד עיני הקורא תופעה אלוהית על-טבעית בעלת אופי גועש כפי שיוסבר בהרחבה בהמשך משנה זו. מכל מקום, צמד מילים זה בא להדגיש את אופיין הנסער של ישויות אלוהיות (כרובים כפי שיתברר בהמשך) בצאתן לבצע את שליחות האל.

□ ראה ספר יחזקאל פרק א' פסוקים ד' – ה': "וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב ומתוכה כעין החשמל מתוך האש. ומתוכה דמות ארבע חיות וזה מראיהן [...]"

ולפני כסאו הם משתחווים

□ אותן ישויות אלוהיות (כרובים כפי שיתברר בהמשך) מהוות הדום לרגלי האל וממילא ברור כי מדובר בקידה והשתחויה, כפי שעולה גם מספר נחמיה המכנה את פמליית האל בשם 'צבא השמיים'.

□ ראה תחילה יחזקאל א' כ"ו: "וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה".

□ וראה בהמשך יחזקאל י' י"ח – י"ט: "ויצא כבוד יהוה מעל מפתן הבית ויעמד על הכרובים. וישאו הכרובים את כנפיהם וירומו מן הארץ לעיני בצאתם והאופנים לעמדתם ויעמד פתח שער בית יהוה הקדמוני וכבוד אלהי ישראל עליהם מלמעלה".

□ ולבסוף ראה נחמיה ט' ו': "אתה הוא יהוה לבדך את [אתה] עשית את השמים שמי השמים וכל צבאם הארץ וכל אשר עליה הימים וכל אשר בהם ואתה מחיה את כלם וצבא השמים לך משתחווים".

פרק א' משנה ו' הרכבת הדברים (סינתזה)

**עשר ספירות בלי מה צפייתן כמראה הבזק ותכליתן אין להם קץ
ודברו בהן ברצוא ושוב ולמאמרו כסופה ירדופו ולפני כסאו הם
משתחווים = עשרה היקפים עגולים, תחומים, סגורים, מלאים
וגדושים אשר מראייהם כמראה כנפי הכרובים, מבזיקים בתזזיות
ברקית כתוצאה מתנועה מהירה השבה וחוזרת על עצמה. ואין המוח
האנושי מסוגל לרדת לחקרם או לפענח את תכליתם שהם אין סופיים
(והוזכרו בחזון הנביא יחזקאל), בצאתם נסערים לבצע את פקודות
האל אשר לפני כסאו הם משתחווים.**

**במקביל לכל אלה, ומאחר ועיקר עניינם של פרק זה ומשנה זו הינו
בספירות, וממילא בכרובים ובכנפיהם כפי שהם באים לידי ביטוי
בתנ"ך ובספר זה, מן הראוי לבחון את הדברים ביתר תשומת לב.
אשר על כן נעבור אל התנ"ך ונפתח בספר בראשית**

- המערכה השלישית (פרק ג') שבמחזה (בספר) 'בראשית' חושפת את החטא ועונשו של המין האנושי המגורש בבושת פנים ממעדניה עמוסה כל טוב, אל הלא נודע.
- התמונה האחרונה במערכה מספרת על ישויות תבוניות ששמן 'כרובים' שהופקדו בידי יהוה האלוהים כשומרי סף בקדמת גן העדן - בחברותא עם להט החרב המתהפכת - על מנת להגן (וככל הנראה לחסום) את הדרך אל עץ החיים: **ראה ספר בראשית פרק ג' פסוק כ"ד: "וַיִּגְרֹשׁ אֶת הָאָדָם וַיִּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגַן עֵדֵן אֶת הַכְּרֻבִים וְאֶת לֵהט הַחֶרֶב הַמֵּתְהַפֶּכֶת לְשֹׁמֵר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים."**
- זו הפעם הראשונה והאחרונה בחמשת חומשי תורה בה **הכרובים** מופיעים כישויות בעלות כוח חיות (ויטאליות), שכן מכאן ועד לספרי

הנביאים הם יופיעו כגופים או עיטורים, מעשה ידי אדם, המפארים את המשכן (אוהל מועד) בו שוכן ארון-הברית ולימים את בית המקדש:

□ **ראה ספר שמות פרק כ"ה פסוקים י"ח – כ': "ועשית שנים כרבים זָהָב מְקֻשָּׁה תַעֲשֶׂה אֹתָם מִשְׁנֵי קְצוֹת הַכִּפֹּרֶת. וְעִשֶׂה כְרוֹב אֶחָד מְקֻצָּה מְזָה וּכְרוֹב אֶחָד מְקֻצָּה מְזָה מִן הַכִּפֹּרֶת תַעֲשׂוּ אֶת הַכְּרֹבִים עַל שְׁנֵי קְצוֹתָיו. וְהָיוּ הַכְּרֹבִים פְּרָשִׁי כְנָפִים לְמַעַל סִכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכִּפֹּרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו אֶל הַכִּפֹּרֶת יִהְיוּ פְנֵי הַכְּרֹבִים."**

□ בהמשך אף מתברר כי כבוד האל מתגלה למשה בין שני אותם כרובים השוכנים מעל המכסה (הכפרת) המונח על ארון הברית: **ראה ספר שמות פרק כ"ה פסוק כ"ב: "ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת מבין שני הכרובים אשר על ארן העדת את כל אשר אצוה אותך אל בני ישראל."**

□ אשר על-כן מונחת לפתחנו קושייה גדולה שמעוררת אי נוחות (שלא לומר חרדה) אצל לא מעט יהודים האמונים על הדיבר השני שבעשרת הדברות המצווה 'לא תעשה לך פסל וכל תמונה'.

□ **ראה ספר שמות פרק כ' פסוק ג': "לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ."**

□ למגינת הלב אי-אפשר לפטור את סוגיית הכרובים במשיכת כתף ולהפטיר כי הדיבר השני, הנדון לעיל, מופיע בחומש לאחר 'ועשית שניים כרובים', ועל-כן הוא תקף רק מכאן ולהבא אך לא מכאן ולאחור (כשם, לדוגמה, יש המתרצים באמירה מעין זו את הפגיעה באיסור חלב ובשר בידי אברהם אבינו, וראה ספר בראשית פרק י"ח פסוק ח': "ויקח חמאה וחלב וכן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו") שהרי כאן מתרחש ההיפך מכיוון שפרק כ' מופיע לפני פרק כ"ה.

□ יתר על כן, הכרובים מופיעים בהמשך גם ככלי קודש בבית המקדש של שלמה המלך לצד דיוקנאותיהם של אריות ובני בקר: **ראה ספר מלכים א' פרק ז' פסוקים כ"ז – כ"ט: "ויעש את המכנות עשר נחשת ארבע באמה ארץ המכונה האחת וארבע באמה רחבה ושלוש באמה קומתה. וזה מעשה המכונה מסגרת להם ומסגרת בין**

השִׁלְבִים. וְעַל הַמִּסְגָּרוֹת אֲשֶׁר בֵּין הַשִּׁלְבִים אַרְיוֹת בִּקְר וּכְרוּבִים וְעַל הַשִּׁלְבִים כֵּן מְמַעַל וּמִתַּחַת לְאַרְיוֹת וּלְבִקְר לְיוֹת מַעֲשֵׂה מוֹרֵד".

מאידך נראה כי יש מקום לסברה הגורסת כי הפקעת ניתנת להתרה, שהרי כבר היו דברים מעולם והשמיים לא נפלו, ולדוגמה ענייני קסמים למיניהם אשר אף עליהם חל איסור תורה בלשון 'לא ימצא בך קוסם קסמים...ומכשף', ואף-על-פי-כן מה שמוגדר אצל אחדים כ - 'אותות ומופתים', עלול להצטייר בעיני אחרים כמאגיה, שלא לומר כישוף וקסם.

ובכן מה ?

- כמו תמיד הגאונות היא בפשטות ותחת אשר להתפלפל ולהתפתל, מוטב לפסוק כי אין דין האל כדין בני אדם, ומה שמותר לו – אסור לנו, ובא לציון גואל.
- במילים אלו ניפרד מפלוגתא ושמה 'לא תעשה לך...' ולא נשוב אליה בספר זה.

הכרובים ככלי קודש

- לענייננו מתברר כי הכרובים מהווים סמל פולחן רב חשיבות בעבודת הקודש, ונוסף על היותם סוככים בכנפיהם על ארון-הברית, דיוקנאותיהם מתנוססים על יריעות המשכן ועל הפרוכת.
- ראה ספר שמות פרק כ"ו פסוק א': "וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֹשֶׂר יְרִיעַת שֵׁשׁ מִשְׁזָר וּתְכַלֶּת וְאַרְגָּמָן וְתִלְעַת שָׁנִי כְּרֻבִים מַעֲשֵׂה חָשֵׁב תַּעֲשֶׂה אֹתָם".
- ראה ספר שמות פרק כ"ו פסוק ל"א: "וְעָשִׂיתָ פְּרֻכַת תְּכַלֶּת וְאַרְגָּמָן וְתִלְעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מִשְׁזָר מַעֲשֵׂה חָשֵׁב יַעֲשֶׂה אֹתָהּ כְּרֻבִים".
- ראה ספר שמות פרק ל"ו פסוק ח': "וַיַּעֲשׂוּ כָּל חֹכֵם לֵב בְּעֲשֵׂי הַמְּלָאכָה אֵת הַמִּשְׁכָּן עֹשֶׂר יְרִיעַת שֵׁשׁ מִשְׁזָר וּתְכַלֶּת וְאַרְגָּמָן וְתִלְעַת שָׁנִי כְּרֻבִים מַעֲשֵׂה חָשֵׁב עָשָׂה אֹתָם".
- ראה ספר שמות פרק ל"ו פסוק ל"ה: "וַיַּעַשׂ אֵת הַפְּרֻכַת תְּכַלֶּת וְאַרְגָּמָן וְתִלְעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מִשְׁזָר מַעֲשֵׂה חָשֵׁב עָשָׂה אֹתָהּ כְּרֻבִים".

תבנית הכרובים

- מכאן ואילך מסתייע גדול נביאי ישראל באמן ששמו בְּצִלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר אשר רוח אלוהים בו, ושוקד יחד עימו על עיצוב הכרובים והצבתם במשכן, אשר למרבה התמיהה אין בידנו תיאור מקראי ברור בנוגע למראם ואף לא באשר לגודלם, מה שמוביל לשאלה המקשה היאך ידע משה להתקין את תבניות דיוקנאותיהם ואף לשתף במידע זה את האמן בצלאל בן אורי בן חור?
- התשובה נמצאת בספר שמות פרק כ"ה המתאר אחת לאחת את מלאכת ייצור כלי הקודש והכרובים בכלל זה, כפי שמנחה יהוה את משה במילים הבאות: "וְרָאָה וְעָשָׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אֶתָּה מְרָאָה בְּהָר". מכאן נובע כי משה ראה ועל כן הכיר את מראה פני הכרובים ומשום כך היה יכול לתארם בפני בצלאל.
- אשר על כן, שנים הרבה לאחר מכן מצווה המלך דוד לבנו שלמה ואומר: "רָאָה עֵתָה כִּי יְהוָה בָּחַר בְּךָ לְבָנוֹת בֵּית לְמִקְדָּשׁ חֲזַק וְעֲשֵׂה".
- ועל פי אילו תבניות תהיה העשייה? על פי: "אֲשֶׁר הָיָה בְרוּחַ עִמּוֹ לְחֻצְרוֹת בֵּית יְהוָה" ועל פי: "הִפֵּל בְּכֶתֶב מִיַּד יְהוָה עָלַי הַשְּׂכִיל כָּל מְלָאכֹת הַתְּבַנִּית". (דברי הימים א' כ"ח).

מעשה הכרובים

- סיפור העלילה לוקח אותנו אל מרגלות הר סיני, מקום בו מלאכת היצירה והצורפות נעשית בידי האמן בצלאל בן אורי וסגנו אהליאב בן אחיסמך:
- ראה ספר שמות פרק ל"ז פסוקים ז' – ט': "וַיַּעַשׂ שְׁנֵי כְרֻבִים זָהָב מְקֻשָּׁה עָשָׂה אֹתָם מִשְׁנֵי קְצוֹת הַכַּפֹּרֶת. כְּרוֹב אֶחָד מִקְצֵה מְזֵה וְכְרוֹב אֶחָד מִקְצֵה מְזֵה מִן הַכַּפֹּרֶת עָשָׂה אֶת הַכְּרֻבִים מִשְׁנֵי קְצוֹוֹתוֹ [קְצוֹתָיו] וַיְהִי הַכְּרֻבִים פְּרָשֵׁי כְנָפִים לְמַעַל סֻכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו אֶל הַכַּפֹּרֶת הָיוּ פְנֵי הַכְּרֻבִים".
- ראה ספר במדבר פרק ז' פסוק פ"ט: "וַבָּבֹא מֹשֶׁה אֶל אֱהֹרָה מוֹעֵד לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹהֵי מַעַל הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל אֶרֶץ הָעֵדֻת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים וַיְדַבֵּר אֵלָיו".

הידוע אודות הכרובים

**אם נרצה לסכם את אשר ידוע לנו על עד עתה על אודות הכרובים
בקדמת גן העדן ובמשכן, יראה סיכום זה כך:**

- א. הכרובים בקדמת גן העדן הם ישויות המשרתות את האל.
- ב. הכרובים בקדמת גן העדן חוסמים את הדרך אל עץ החיים.
- ג. הכרובים במשכן הם זוג.
- ד. הכרובים במשכן עשויים זהב.
- ה. הכרובים במשכן עשויים מקשה אחת = גוש אחד.
- ו. הכרובים במשכן ניצבים משני עבריי המכסה (הכפרת) המונח על ארון הברית.
- ז. הכרובים במשכן פורשים כנפיהם כלפי מעלה.
- ח. פני הכרובים במשכן פונים איש כלפי אחיו.
- ט. פני הכרובים במשכן פונים גם כלפי הכפורת (סוגיה שעוד ידובר בה).
- י. במשכן משה שומע את קולו של האל מדבר אליו מבין שני הכרובים.
- יא. הכרובים במשכן מפארים בדיוקנאותיהם את היריעות ואת הפרוכת.

הנסתר אודות הכרובים

**אם נרצה לסכם את אשר לא ידוע לנו על אודות הכרובים
במשכן, יראה סיכום זה כך:**

- א. לא ידוע לנו מה היה גודלם.
- ב. לא ידוע לנו מה היה מראה פניהם.
- ג. לא ידוע לנו מה הייתה צורת כנפיהם.
- ד. לא ידוע לנו מה היה מראה גופם.
- ה. לא ברור כיצד ייתכן כי פניהם היו איש אל אחיו ובה בשעה היו פניהם גם אל הכפורת. אין ברצוננו להקדים את המאוחר ולכן רק נרמז כי סוגיה זו עשויה למצוא את פתרונה בהמשך באמצעות מה שמכונה 'ריבוי עיניים' ו-'ריבוי פנים'.

□ מן הכתובים עולה כי בתקופת אירועי ספר שופטים שהה ארון ברית האלוהים בבית-אל אך הכרובים אינם מוזכרים באירועים אלה:

- ראה ספר שופטים פרק כ' פסוקים כ"ו – כ"ז: "וַיַּעֲלוּ כָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכָל הָעָם וַיָּבֹאוּ בֵּית אֵל וַיִּבְכוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם לִפְנֵי יְהוָה וַיִּצְוּמוּ בַיּוֹם הַהוּא עַד הָעֶרֶב וַיַּעֲלוּ עֲלוֹת וּשְׁלָמִים לִפְנֵי יְהוָה. וַיִּשְׁאַלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּיהוָה וְשָׁם אָרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים בַּיָּמִים הָהֵם".

□ בספר שמואל אנו שבים לפגוש את הכרובים בעיר שילה בעיצומה של מפלה צבאית עקובה מדם בין ישראל לפלישתים, בה נופלים חלל כשלושים וארבעה אלף חיילים עבריים ואילו ארון הברית (עם הכרובים, כך נראה) נלקחים שלל בידי פלישתים. במקביל, יש לשים לב כי על אף היות הכרובים נזכרים בשמם בפסוק הבא, לא נאמר בו במפורש כי הם עצמם הובלו אל שדה המערכה:

- ראה ספר שמואל א' פרק ד' פסוק ד': "וַיִּשְׁלַח הָעָם שְׁלָה וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם אֶת אָרוֹן בְּרִית יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים וְשָׁם שְׁנֵי בְנֵי עֲלִי עִם אָרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים חֲפְנֵי וּפִינְחָס".

□ ומיד לאחר מכן ראה פסוקים י' – י"א בהם אף לא מילה אחת על גורל הכרובים אלא על גורל הארון לבדו: "וַיִּלְחֲמוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּנְגַף יִשְׂרָאֵל וַיִּנְסוּ אִישׁ לְאֹהֲלָיו וַתְּהִי הַמַּכָּה גְדוֹלָה מְאֹד וַיַּפֵּל מִיִּשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלֶף רַגְלֵי. וְאָרוֹן אֱלֹהִים נִלְקַח וּשְׁנֵי בְנֵי עֲלִי מָתוּ וּפִינְחָס" (עוד קודם לכן נהרגו ארבעת אלפים חיילים עבריים).

□ **הארון והכרובים** (כך נותר לנו להניח) נלקחים בידי פלישתים אל העיר אשדוד ומוצבים בבית האליל דגון, ובגין פשע זה הם מוכים בלא פחות מאשר טחורים:

- ראה ספר שמואל א' פרק ה' פסוק ו': "וַתִּכְבַּד יַד יְהוָה אֶל הָאֲשְׁדוּדִים וַיִּשְׁמֵם וַיַּךְ אֹתָם בַּעֲפָלִים [בַּטְּחָרִים] אֶת אֲשְׁדוּד וְאֶת גְּבוּלֵיהָ".

□ בצר לפלישתים באשדוד בשל מכת הטחורים שספגו, הם מבינים כי **ארון האלוהים** הוא זה אשר ממיט עליהם את הצרה, ועל כן נרקמת בליבם מזימה שבעקבותיה הם משגרים אותו אל העיר הפלישתית גת הסופגת אף היא את נחת זרועו של האל:

- ראה ספר שמואל א' פרק ה' פסוקים ז' – ט': "וַיִּרְאוּ אַנְשֵׁי אֲשֶׁדוּד כִּי כֵן וְאָמְרוּ לֹא יֵשֵׁב אַרְוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עִמָּנוּ כִּי קִשְׁתָּה יָדוֹ עָלֵינוּ וְעַל דָּגוֹן אֱלֹהֵינוּ. וַיִּשְׁלְחוּ וַיֹּאסְפוּ אֶת כָּל סִרְנֵי פְלִשְׁתִּים אֲלֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ מֶה נַעֲשֶׂה לְאַרְוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ גַת יֹסֵב אַרְוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּסֵבוּ אֶת אַרְוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וַיְהִי אַחֲרַי הִסְבּוּ אֹתוֹ וַתְּהִי יַד יְהוָה בְּעִיר מְהוּמָה גְדוֹלָה מְאֹד וַיַּךְ אֶת אַנְשֵׁי הָעִיר מִקָּטָן וְעַד גְּדוֹל וַיִּשְׁתְּרוּ לָהֶם עֲפָלִים [טְחָרִים]".

□ הארון ומגפת הטחורים ממשיכים לחבוט בפלישתים ועוברים אל העיר הפלישתית עקרון:

- ראה ספר שמואל א' פרק ה' פסוקים י' – י"ב: "וַיִּשְׁלְחוּ אֶת אַרְוֹן הָאֱלֹהִים עֶקְרוֹן וַיְהִי כְּבֹא אַרְוֹן הָאֱלֹהִים עֶקְרוֹן וַיִּזְעְקוּ הָעֶקְרָנִים לֵאמֹר הִסְבּוּ אֵלַי אֶת אַרְוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְהַמִּיתַנִּי וְאֶת עַמִּי. וַיִּשְׁלְחוּ וַיֹּאסְפוּ אֶת כָּל סִרְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיִּשְׁלְחוּ אֶת אַרְוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב לְמַקְמוֹ וְלֹא יָמִית אֹתִי וְאֶת עַמִּי כִּי הָיְתָה מְהוּמַת מוֹת בְּכָל הָעִיר כְּבִדָּה מְאֹד יַד הָאֱלֹהִים שָׁם. וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא מָתוּ הָכֹּהֵן בַּעֲפָלִים [בְּטְחָרִים] וַתַּעַל שׁוֹעֵת הָעִיר הַשָּׁמַיִם".

□ אל תחלואת הטחורים והמוות הפוקדים את הפלישתים מתווספת גם מגפת עכברים, ועל כן הם מטכסים עצה ומחליטים להשיב את הארון לבני ישראל בתוספת קנס שהם גוזרים על עצמם בצורת מטילי זהב מאגיים:

- ראה ספר שמואל א' פרק ו' פסוקים א' – ה': "וַיְהִי אַרְוֹן יְהוָה בְּשִׁדָּה פְלִשְׁתִּים שְׂבָעָה חֲדָשִׁים. וַיִּקְרְאוּ פְלִשְׁתִּים לִכְהֻנִּים וְלִקְסָמִים לֵאמֹר מֶה נַעֲשֶׂה לְאַרְוֹן יְהוָה הוֹדַעְנוּ בְּמָה נִשְׁלַחְנוּ לְמַקְוֹמוֹ. וַיֹּאמְרוּ אִם מְשֻׁלְחִים אֶת אַרְוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵל תִּשְׁלְחוּ אוֹתוֹ רִיקָם כִּי הָשֵׁב תִּשְׁיָבוּ לוֹ אֲשֶׁם אֲז תִּרְפְּאוּ וְנוֹדַע לָכֶם לָמָּה לֹא תִסּוּר יָדוֹ מִכֶּם. וַיֹּאמְרוּ מָה הָאֲשֶׁם אֲשֶׁר נָשִׁיב לוֹ וַיֹּאמְרוּ מִסְפָּר סִרְנֵי פְלִשְׁתִּים חֲמִשָּׁה עֲפָלִי [טְחָרִי] זָהָב וְחֲמִשָּׁה עֲכָבְרֵי זָהָב כִּי מִגָּפָה אַחַת לְכֹלָם וּלְסִרְנֵיכֶם וְעִשִּׂיתֶם צְלָמֵי עֲפָלֵיכֶם [טְחָרֵיכֶם] וְצְלָמֵי עֲכָבְרֵיכֶם הַמְשַׁחִיתֶם אֶת הָאָרֶץ וַנִּתְּתֶם לְאֱלֹהֵי

יִשְׂרָאֵל כְּבוֹד אוֹלֵי יִקַּל אֶת יָדוֹ מֵעֲלֵיכֶם וּמֵעַל אֱלֹהֵיכֶם וּמֵעַל אֲרָצְכֶם".

- כך עובר הארון אל העיר העברית בית-שמש אך מתברר כי כל מי אשר צופה בו ללא הרשאה, סופו רע ומר גם אם עברי הוא:
- ראה ספר שמואל א' פרק ו' פסוק י"ט: "וַיְהִי בְּאֲנָשֵׁי בֵּית שְׁמֶשׁ כִּי רָאוּ בְּאֲרוֹן יְהוָה וַיִּהְיֶה בָּעַם שְׂבָעִים אִישׁ חֲמֹשִׁים אֶלְפֵי אִישׁ וַיִּתְאַבְּלוּ הָעָם כִּי הִכָּה יְהוָה בָּעַם מִכָּה גְדוֹלָה".

- משום כך נועצים ביניהם אנשי בית שמש ומחליטים להזעיק את אנשי קריית יערים לבוא וליטול אליהם את הארון אחר כבוד:
- ראה ספר שמואל א' פרק ו' פסוקים כ' – כ"א: "וַיֹּאמְרוּ אֲנָשֵׁי בֵּית שְׁמֶשׁ מִי יוֹכֵל לַעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה הָאֱלֹהִים הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה וְאֵל מִי יַעֲלֶה מֵעֲלִינוּ. וַיִּשְׁלְחוּ מַלְאָכִים אֶל יוֹשְׁבֵי קְרִית יַעֲרִים לֵאמֹר הֲשִׁבוּ פְלִשְׁתִּים אֶת אֲרוֹן יְהוָה רְדוּ הַעֲלוּ אֹתוֹ אֵלֵיכֶם".

- מתברר כי אנשי קריית יערים ניחנו בקדושה כלשהי, אשר המקרא לא נוטה להיכנס לפרטיה, שמאפשרת להם להחזיק בארון הקדוש מבלי להינזק:

- ראה ספר שמואל א' פרק ז' פסוקים א' – ב': "וַיָּבֹאוּ אֲנָשֵׁי קְרִית יַעֲרִים וַיַּעֲלוּ אֶת אֲרוֹן יְהוָה וַיָּבֹאוּ אֹתוֹ אֶל בֵּית אַבִּינֶדָב בְּגִבְעָה וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנוֹ קִדְשׁוֹ לְשָׁמֵר אֶת אֲרוֹן יְהוָה. וַיְהִי מִיּוֹם שָׁבַת הָאֲרוֹן בְּקְרִית יַעֲרִים וַיִּרְבוּ הַיָּמִים וַיְהִיו עֶשְׂרִים שָׁנָה וַיִּנְהוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי יְהוָה".

- חולפות עשרים שנים ודוד בן ישי נמשח למלך תחת המלך שאול שנפל בקרב מול פלישתים בגלבע, ולאחר שהוא עצמו מכה בהם בשתי מערכות מוצלחות, הוא מחליט כי הגיע זמנו של ארון-הברית הוא ארון-האלוהים, לעלות מקריית יערים אל עיר דוד:
- ראה ספר שמואל ב' פרק ו' פסוק ב': "וַיִּקְּמוּ וַיִּלְךְ דָּוִד וְכָל הָעָם אַשְׁרֵי אֹתוֹ מִבְּעֵלֵי יְהוּדָה לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם שָׁם יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרִבִּים עָלָיו".

□ כדאי לשים לב לדקויות הכתוב שאינו מספר כי הכרובים נמצאים פיזית על גבי הארון (על הכפורת), אלא מערפל את דבריו ומדווח כי נהוג למסור את שמו של הארון בנשימה אחת עם שמו של האל יושב הכרובים.

□ יתר על כן, הדברים בפסוק זה נאמרים בנקודת זמן שהיא טרום המפגש בין דוד ובין הארון, בבחינת 'קם והלך' (ויקום וילך דוד), שכן מיד לאחר מכן 'נעלמים' הכרובים מן המסופר בפרק, אף כי הארון ממשיך להופיע בו עוד ארבע עשרה פעמים.

□ האם ייתכן כי לכרובים אירע דבר מה שהביך את הסופר המקראי עד כדי לגרום לו להעניק לדברים כפל משמעות ולהותירם פתוחים לפרשנויות? נעמוד על כך בהמשך.

□ בהמשך הפרק מסופר כי דוד שיווה לשיבת הארון אופי צוהל וחוגג:

• ראה ספר שמואל ב' פרק ו' פסוקים ג' – ה': "וַיִּרְכְּבוּ אֶת אָרוֹן הָאֱלֹהִים אֶל עֵגְלָה חֲדָשָׁה וַיִּשְׁאַהֻּ מִבֵּית אַבִּינֹדָב אֲשֶׁר בַּגְּבֵעָה וַעֲזָא וְאֶחָיו בְּנֵי אַבִּינֹדָב נִהְגִּים אֶת הָעֵגְלָה חֲדָשָׁה. וַיִּשְׁאַהֻּ מִבֵּית אַבִּינֹדָב אֲשֶׁר בַּגְּבֵעָה עִם אָרוֹן הָאֱלֹהִים וְאֶחָיו הֵלֵךְ לִפְנֵי הָאָרוֹן. וְדוֹד וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל מִשְׁחָקִים לִפְנֵי יְהוָה בְּכָל עֲצֵי בְרוֹשִׁים וּבְכַנְרֹת וּבְנִבְלָיִם וּבְתַפִּים וּבְמִנְעֻנְעִים וּבְצִלְצְלִים".

□ והנה מגיע הארון אל מקום ששמו 'גֶרֶן נְכוֹן' כאשר אדם ששמו עֲזָה תומך בו לבל יישמט מעל העגלה, ועל כן מכה אלוהים בעזה וימת שם:

• ראה ספר שמואל ב' פרק ו' פסוקים ו' – ז': "וַיָּבֹאוּ עַד גֶּרֶן נְכוֹן וַיִּשְׁלַח עֲזָא אֶל אָרוֹן הָאֱלֹהִים וַיֵּאחֲזֵ בּוֹ כִּי שָׁמְטוּ הַבָּקָר. וַיַּחֲר אָף יְהוָה בְּעֲזָה וַיִּכֶהוּ שָׁם הָאֱלֹהִים עַל הַשָּׁל וַיָּמַת שָׁם עִם אָרוֹן הָאֱלֹהִים".

□ בו ברגע קולט דוד את אשר מיוחס לבנו שנים הרבה לאחר מכן, כי "לְכָל, זָמָן; וְעַת לְכָל-חַפֵּץ, תַּחַת הַשָּׁמַיִם", ועל כן הוא בולם את

העלייה לירושלים ומנווט את הארון אל ביתו של אדם ששמו עבד-אדם הגת' ומפקידו בידיו.

- ראה ספר שמואל ב' פרק ו' פסוקים ט' – י': "וַיֵּרָא דָּוִד אֶת יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵיךָ יָבֹא אֵלַי אַרְוֹן יְהוָה. וְלֹא אָבָה דָּוִד לְהִסִּיר אֵלָיו אֶת אַרְוֹן יְהוָה עַל עֵיר דָּוִד וַיֵּטֶהוּ דָּוִד בֵּית עֶבֶד אָדוֹם הַגִּתִּי".

□ כעבור שלושה חודשים ולאחר שמגיעות אל דוד שמועות לפיהן יהוה מרעיף ברכה על ביתו של עבד-אדם הגת' ועל כל אשר לו, הוא שב אל הארון ומעלהו בקול תרועה אל עיר דוד ואל אוהל ייחודי אשר נטה עבורו:

- ראה ספר שמואל ב' פרק ו' פסוקים י"א – ט"ו/י"ז: "וַיֵּשֶׁב אַרְוֹן יְהוָה בֵּית עֶבֶד אָדוֹם הַגִּתִּי שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וַיְבָרַךְ יְהוָה אֶת עֶבֶד אָדוֹם וְאֶת כָּל בֵּיתוֹ. וַיַּגֵּד לְמֶלֶךְ דָּוִד לֵאמֹר בָּרַךְ יְהוָה אֶת בֵּית עֶבֶד אָדוֹם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ בְּעֶבְרַת אַרְוֹן הָאֱלֹהִים וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַיַּעַל אֶת אַרְוֹן הָאֱלֹהִים מִבֵּית עֶבֶד אָדוֹם עֵיר דָּוִד בְּשִׂמְחָה. וַיְהִי כִּי צָעְדוּ נְשָׂאֵי אַרְוֹן יְהוָה נְשֵׂה צְעָדִים וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא. וְדָוִד מְכַרְכֵּר בְּכָל עֵז לִפְנֵי יְהוָה וְדָוִד חָגַר אֶפֶוד בָּד. וְדָוִד וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל מְעֵלִים אֶת אַרְוֹן יְהוָה בְּתְרוּעָה וּבְקוֹל שׁוֹפָר [...] וַיָּבֹאוּ אֶת אַרְוֹן יְהוָה וַיִּצְגּוּ אֹתוֹ בְּמִקְוָמוֹ בְּתוֹךְ הָאֹהֶל אֲשֶׁר נָטָה לוֹ דָּוִד".

□ ייתכן כי פסוק (לכאורה) תמים זה צופן רמז דקיק בנוגע לטרגדיה שפקדה את העיר שילה וייתכן כי לא פסחה גם על אוהל מועד ואף על הכרובים, שהרי לא ברור מדוע דוד מעלה את הארון אל עיר דוד ולא אל אוהל מועד (המשכן בשילה) שהוא המקום ממנו נלקח בראשונה. מאידך ייתכן כי לאור ניסיון העבר החליט המלך כי מוטב לו להציב את הארון במקום בו יוכל לפקוח עליו עין. כך או אחרת, נשוב לעסוק בזה בהמשך.

□ בן שלוש שנים היה נעים זמירות ישראל במלכו, ומלך ארבעים שנים, ובשלהי מלכותו הוא שר את השירה הזו לאל מושיעו ואינו שוכח לשבץ בה את מוטיב הכרובים אשר ראה במו עיניו על גבי הכפורת אשר על ארון האלוהים: "וַיִּדְבֹר דָּוִד לַיהוָה אֶת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה

הזאת ביום הציל יהוה אתו מכף כל איביו ומכף שאול. ויאמר יהוה סלעי ומצדתי ומפלטי לי. אלהי צורי אכסה בו מגני וקרן ישעי משגבי ומנוסי משעי מחמס תשעני [...] **וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב וַיַּעַף וַיֵּרָא עַל כְּנָפֵי רוּחַ** - ראה ספר שמואל ב' פרק כ"ב. ראה גם ספר תהילים פרק י"ח פסוק י"א: **"וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב וַיַּעַף וַיֵּרָא עַל כְּנָפֵי רוּחַ"**.

□ פסוקים אלה אומרים דרשני מכיוון שהמלך דוד הכיר לכאורה את מראה הכרובים, שהרי הוא היה זה אשר נדד עם הארון מקריית-יערים אל בית עבד-אדם הגתי, ומשם אל האוהל שהקים למענו (למען הארון וממילא למען הכרובים) בעיר דוד, מה שהיה אמור לגרום לו לראות בהם (בכרובים) פריטי קודש דוממים – אך מתברר כי לא כך הוא.

□ ולא זו בלבד שהוא מייחס להם כוח חיות, אלא אף רואה בהם כלי רכב עבור יהוה. ועל כן, גם אם נגלה פתיחות ורוחב לב כלפי מה שמכונה 'תפארת המליצה', עדיין ניוותר עם מלך שמייחס לכרובים יכולת תעופה ואף מציין כי האל בכבודו ובעצמו מסתייע ביכולת זו. עניין זה יקבל תשומת לב רבה בהמשך, בעיקר כאשר נדון בכרובים בזיקה לחזון הנביא יחזקאל.

□ כל שנאמר לעיל נכון, אלא אם כן דוד ידע פרט כלשהו אשר נסתר מעינינו, לפיו אירע לכרובים דבר מה שהיה עלול להביך את המלך ואף לרמוז כי, בעצם, הוא מעולם לא ראה את הכרובים הדוממים אשר היו אמורים להימצא על הכפורת. אפשר כי הד קלוש למבוכה זו ניתן למצוא במילות ההמשך (הפסוקים הבאים) לשני הפסוקים שהובאו לעיל ועוסקים במעוף הכרובים:

• ראה ספר שמואל ב' פרק כ"ב פסוק י"ב: **"וַיֵּשֶׁת חֲשֶׁךְ סְבִיבוֹתָיו סְכוֹת..."**

• ראה ספר תהילים פרק י"ח פסוק י"ב: **"וַיֵּשֶׁת חֲשֶׁךְ סְתָרוֹ סְבִיבוֹתָיו סְכוֹתוֹ"**.

□ בהנחה כי המילים 'ישת חושך' מתייחסות להתרחשות אפלה ומפחידה, ואילו המילה 'סוכה' נרדפת למילים 'אוהל' ו-'משכן', ייתכן כי דוד מבכה אירוע טרגי שבעטיו אבדו הכרובים אשר על הכפורת. גם ייתכן כי משום כך נעדר שמם במסע שערך הארון מאשדוד אל גת

ואל עקרון ואל בית-שמש ואל קריית-יערים, עבור דרך פרץ עוזה ובית עובד אדום הגיתי אל עיר דוד. נושא זה יידון בהמשך.

□ עדיין בשלהי מלכות דוד, המקרא מספר על התקהלות רבת משתתפים אשר המלך מקהל את כל שרי ישראל, שרי השבטים, שרי המחלקות, שרי האלפים, שרי המאות, ושרי רכוש ומקנה למלך ולבניו עם הסריסים והגיבורים, על מנת להודיעם קבל עם ועדה על העברת השלטון אל בנו שלמה, בצירוף הבשורה שלפיה מתברר כי האל בחר בשלמה להיות זה אשר יבנה **בית למקדש**.

□ כלומר לא את **בית המקדש** אלא **בית למקדש**, מה שאומר כי המקדש עצמו כבר היה קיים לכאורה (הארון, הכפורת, {הכרובים}?) ושפעת כלי הקודש מתקופת הנביא משה) ואילו עתה יש לבנות בית עבורו.

• **ראה ספר דברי הימים א' פרק כ"ח פסוק י': "רְאֵה עֵתָהּ כִּי יְהוָה בָּחַר בְּךָ לְבָנוֹת בֵּית לְמִקְדָּשׁ חֲזֵק וַעֲשֵׂה"**. אבחנה זו בין **בית המקדש** לבין **בית למקדש** הינה רבת חשיבות ואין לפטור אותה בבחינת סמנטיקה גרידא, כפי שמיד ניווכח.

□ בהמשך הפרק מפרט האב באוזני בנו את תכנית הקודש האדריכלית אלוהית הכוללת את עיצוב הבית על רהיטיו וכליו.
□ הפרק הבא (שם כ"ט) מחדד את הדברים ומבהיר כי לא מדובר בשרטוטים אדריכליים ריקים מכיסוי תקציבי, אלא בכאלה אשר מצטרפת אליהם ירושה נכבדה של מטילי זהב, כסף, נחושת, ברזל, אבנים טובות, אבני-שיש ועצים שהמלך דוד מוריש לשלמה.

□ על מנת לשוב אל עניין **הכרובים** נתמקד בהנחיות האדריכליות והתקציביות של דוד לשלמה כפי שבאו לידי ביטוי בפסוק י"ח שבפרק כ"ח שבספר דברי הימים א' שזו לשונו: **"וּלְמַזְבֵּחַ הַקְטֹרֶת זָהָב מְזַקֵּק בְּמִשְׁקָל וּלְתַבְנִית הַמְּרֻכָּבָה הַכְּרֻבִים זָהָב לְפָרְשִׁים וְסֻכָּכִים עַל אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה"**. מפסוק זה עולות שלוש תהיות:

א. האם יש לראות מקשה אחת בשלושת המילים "וּלְתַבְנִית
הַמְּרֻכָּבָה הַכְּרוּבִים" או שמא "וּלְתַבְנִית הַמְּרֻכָּבָה" לחוד ו –
"הַכְּרוּבִים" לחוד:

- אם מקשה אחת, הרי זו הפעם הראשונה בה אנו מתבשרים על מרכבה מסתורית המצטרפת אל הכרובים אשר עליה (על המרכבה) אומר רש"י "הם הכרובים שהשכינה רוכבת עליהם". כלומר רש"י קושר בין המילים 'המרכבה' ו – 'רוכבת'. אך אם אכן כך הוא, מדוע ראה המקרא לנכון להוסיף את המילה 'תבנית', תחת אשר להסתפק במילה 'מרכבה' לבדה, אף שגם בזה יוותר העניין תמוה.
- אם לחוד, נראה כי מדובר במרכבה, ובלשון רבים במרכבות שהיוו רכיבים במערכת מתוחכמת של עשרה בסיסים מתניידים (על גבי מרכבות) עבור עשרה כיורים (מכלים קעורים) שהכילו מים אשר שימשו (על דעת רוב הפרשנים) לטהרת ידי ורגלי הכוהנים העובדים בקודש וראה ספר מלכים א' פרק ז' פסוק ל"ג: "וּמַעֲשֵׂה הָאוֹפָנִים כְּמַעֲשֵׂה אוֹפֵן הַמְּרֻכָּבָה יְדוֹתָם וְגִבֵּיהֶם וְחֲשֻקֵיהֶם וְחֲשָרֵיהֶם הַכֹּל מוֹצֵק". גם סברה זו מותירה את העניין סתום קמעה מכיוון שלא ברור מדוע המילה "המרכבה" השיקה למילה "הכרובים" (וּלְתַבְנִית הַמְּרֻכָּבָה הַכְּרוּבִים זָהָב לְפָרָשִׁים וְסִכְכִים עַל אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה) ושתייהן נמסרו בנשימה אחת, שהרי (לכאורה) אין בין זו לבין זו ולא כלום.

ב. מדוע ראה דוד לנכון למסור לבנו שלמה את תבניות הכרובים, שהרי אלה (הכרובים) כבר שופנו (לכאורה) באוהל הארעי בו שיכן דוד את ארון הברית אשר העלה מִבֵּית עֶבֶד אָדָם הגיתי שנים רבות קודם לכן. יתר על כן, הוא עצמו היה זה שהודיע לבנו "רְאֵה עֵתָה כִּי יְהוֹה בְּחַר בְּךָ לְבָנוֹת בַּיִת לְמִקְדָּשׁ חֲזֵק וַעֲשֵׂה". כלומר, הפריטים הקדושים (מנורת הזהב, שולחן לחם הפנים, מזבח הקטורת, והפרוכת החוצצת בינם לבין הארון המכיל את עשרת הדברות יחד עם הכרובים שעל הכפורת אשר מקום משכנם הינו קודש-הקודשים) כבר קיימים וכל שנותר הוא לבנות בית עבורם ומכל מקום, לא עולה הדעת כי כוונת דוד הייתה לנטוש את הכרובים אשר יצר משה, ולהמירם

בכרובים אשר עתיד ליצור שלמה...או שמא אין לו חלופה טובה יותר...? נשוב לזה בהמשך.

ג. מדוע ראה דוד לנכון לפרט ולהרחיב בעניין הכרובים ואמר כי הם **"פְּרָשִׁים וְסֹכְכִים עַל אַרְוֵן בְּרִית יְהוָה"**, בעוד אשר נמנע מפירוט ומהרחבה כאשר ציין את שמות שאר כלי הקודש? מדוע לא אמר בפשטות **'הכרובים זהב'**? האם ייתכן כי קיימים כרובים נוספים אחרים שאינם 'פורשים וסוככים על ארון ברית יהוה'? האם ייתכן כי הוא מציג בפני שלמה תבנית כרובים מכיוון שאין ביכולתו להציג בפניו את הכרובים המקוריים עצמם.

נוסף על תהיות אלו קיימת אי בהירות (שלא לומר תעלומה) בנוגע למקומו הגיאוגרפי של אוהל מועד (המשכן) האמור להעניק מחסה לארון ולכרובים: האם הוא בשילה או שמא בגבעון?

לכאורה אוהל מועד (המשכן) נטוי בשילה:

- **ראה ספר יהושוע י"ח פסוק א':** "וַיִּקְהְלוּ כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁלֵה וַיִּשְׁכְּנוּ שָׁם אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְהָאָרֶץ נִכְבְּשָׁה לְפָנֵיהֶם".
- **ראה ספר יהושוע פרק י"ט פסוק נ"א:** "אֵלֶּה הַנְּחָלֹת אֲשֶׁר נָחְלוּ אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וַיהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת לְמִטּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגֹרֶל בְּשֵׁלֵה לְפָנֵי יְהוָה פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּכְלוּ מִחֶלֶק אֶת הָאָרֶץ".
- **ראה ספר שמואל א' פרק ד' פסוק ד':** "וַיִּשְׁלַח הָעָם שְׁלֵה וַיִּשְׁאוּ מִשָּׁם אֶת אַרְוֵן בְּרִית יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרֹבִים וְשֵׁם שְׁנֵי בְנֵי עָלִי עִם אַרְוֵן בְּרִית הָאֱלֹהִים חֲפָנִי וּפִינְחָס".

לפתע פתאום אוהל מועד (המשכן) מדלג אל גבעון מבלי לזכות את הקורא במילות הסבר:

- **ראה דברי הימים א' פרק ט"ז פסוק ל"ט:** "וְאֵת צְדוֹק הַכֹּהֵן וְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים לְפָנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה בַּבְּמָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן".
- **ראה ספר דברי הימים א' פרק כ"א פסוקים כ"ח - כ"ט:** "בַּעַת הַהִיא בְּרָאוֹת דָּוִד כִּי עָנָהוּ יְהוָה בְּגֶרֶן אֲרֹנָן הַיְבוּסִי וַיִּזְבַּח שָׁם. וּמִשְׁכַּן יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה מִשָּׁה בַּמִּדְבָּר וּמִזְבַּח הָעוֹלָה בַּעַת הַהִיא בַּבְּמָה בְּגִבְעוֹן".

- ראה ספר דברי הימים ב' פרק א' פסוקים א' – ו' י"ג:
 "וַיִּתְחַזֵּק שְׁלֹמֹה בֶן דָּוִד עַל מַלְכוּתוֹ וַיְהִי הָאֱלֹהִים עִמּוֹ וַיִּגְדְּלוּהוּ
 לְמַעַלְהוּ. וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לְכֹל יִשְׂרָאֵל לְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמָּאוֹת
 וְלַשְׁפָּטִים וְלְכֹל נָשִׂיא לְכֹל יִשְׂרָאֵל רֵאשֵׁי הָאָבוֹת. וַיִּלְכוּ שְׁלֹמֹה
 וְכָל הַקְּהֵל עִמּוֹ לְבַמָּה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן כִּי שָׁם הָיָה אֹהֶל מוֹעֵד
 הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה בְּמִדְבָּר. אָבֵל אַרְוֹן
 הָאֱלֹהִים הָעֵלָה דָּוִד מְקַרֵּית יַעֲרִים בַּהֲכִין לוֹ דָּוִד כִּי נָטָה לוֹ
 אֹהֶל בִּירוּשָׁלַם. וּמִזְבַּח הַנְּחֻשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה בְּצִלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן
 חוּר שָׁם לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה וַיִּדְרֹשׁוּהוּ שְׁלֹמֹה וְהַקְּהֵל. וַיַּעַל
 שְׁלֹמֹה שָׁם עַל מִזְבַּח הַנְּחֻשֶׁת לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר לְאֹהֶל מוֹעֵד
 וַיַּעַל עֲלָיו עֹלוֹת אֶלְפִי.... וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה לְבַמָּה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן
 יְרוּשָׁלַם מִלִּפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּמְלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל".

□ עלילות אוהל מועד (המשכן), הארון והכרובים מסתבכות והולכות בכל הנוגע למיקומם הגיאוגרפי:

- ראה ספר מלכים א' פרק ח' פסוקים א' – ד': "אֲזַיְקֶה לְשְׁלֹמֹה אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל רֵאשֵׁי הַמַּטּוֹת נְשִׂאֵי הָאָבוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה יְרוּשָׁלַם לְהַעֲלוֹת אֶת אַרְוֹן בְּרִית יְהוָה מַעִיר דָּוִד הִיא צִיּוֹן. וַיִּקְהֲלוּ אֵל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל בִּירַח הָאֲתָנִים בְּחָג הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. וַיָּבֵאוּ כָל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת הָאָרוֹן. וַיַּעֲלוּ אֶת אַרְוֹן יְהוָה וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר בְּאֹהֶל וַיַּעֲלוּ אֹתָם הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם".
 וזה מוזר מכיוון שלכאורה הארון היה אמור לשכון באוהל הארעי אשר המלך דוד נטה עבורו בעיר דוד לאחר שהעלה מבית עבד-אדם הגיתי, ואילו אוהל מועד היה אמור להיות בשילה או בגבעון אך לא יחד עם הארון.
- בנוסף ראה מלכים א' פרק ח' פסוקים ו' – ח': "וַיָּבֵאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת אַרְוֹן בְּרִית יְהוָה אֵל מְקוֹמוֹ אֵל דְּבִיר הַבַּיִת אֵל קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים אֵל תַּחַת כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים. כִּי הַכְּרוּבִים פָּרְשִׁים כְּנָפִים אֵל מְקוֹם הָאָרוֹן וַיִּסְכּוּ הַכְּרָבִים עַל הָאָרוֹן וְעַל בְּדִיו מִלְמַעְלָה. וַיֹּאֲרְכוּ הַבְּדִים וַיִּרְאוּ רֵאשֵׁי הַבְּדִים מִן הַקֹּדֶשׁ עַל פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יִרְאוּ הַחוּצָה וַיְהִי שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה".

וגם זה מוזר מכיוון שמכאן משתמע כי הביאו את הארון (סולו) והכניסו אותו אל מתחת לכנפי כרובים שכבר שכנו שם. שהרי אם לא כן הוא, היה על הכתוב לומר כי הביאו את הארון יחד עם הכרובים. ונשאלת שאלה היכן נמצאים הכרובים שלכאורה היו אמורים להימצא עם הארון מלכתחילה? אלה שמשה ובצלאל עיצבו במדבר בהוראת יהוה ואשר מקומם הטבעי הינו מעל מכסה הארון המכונה כפורת.

□ אט אט נוצר רושם אשר לפיו תעלומת המשכן, הארון והכרובים דומה במהותה לתעלומת 'ספר יצירה' עצמו, באשר שתיהן מאתגרות את הקורא וכאילו מפצירות בו להעניק מבט נטול פניות אל תוך הרבדים החלולים שבין המילים ובין השורות, ולשער מה לא נאמר באותן מילים ובאותן שורות ומדוע. כלומר, מה מנסה הכותב (או הכתוב) להסתיר ועל שום מה ולמה הוא נוהג כך?

□ על מנת לפזר מעט את הערפל יש לשוב אל אותה מפלה צבאית עקובה מדם בין ישראל לפלישתים, בה נופלים חלל כשלושים וארבעה אלף חיילים עבריים ואילו ארון הברית (עם הכרובים?) נלקחים שלל בידי פלישתים:

- ראה ספר שמואל א' פרק ד' פסוק ד': "וַיִּשְׁלַח הָעָם שְׁלָה וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרֹבִים וְשֵׁם שְׁנֵי בָנָי עָלָיו עִם אֲרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים חֲפָנִי וּפִינְחָס".
- ומיד לאחר מכן ראה פסוקים י' – י"א: "וַיִּלְחֲמוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּנְגַף יִשְׂרָאֵל וַיִּגְסּוּ אִישׁ לְאֶהָלָיו וַתְּהִי הַמִּכָּה גְדוֹלָה מְאֹד וַיִּפְּלוּ מִיִּשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלְפֵי רֶגֶל. וְאֲרוֹן אֱלֹהִים נִלְקַח וְשְׁנֵי בָנָי עָלָיו מֵתוּ חֲפָנִי וּפִינְחָס". (עוד קודם לכן נהרגו ארבעת אלפים חיילים).

□ על-פי הרמזים הסמויים הפזורים על פני הפסוקים שהוצגו עד כה, נראה כי האסון הצבאי שפקד את עם ישראל היה כה רע וזר, עד כי גם מילותיו הקשות של הסופר המקראי בדבר אותם עשרות אלפי חללים ואובדן ארון האלוהים לפלישתים, אין בהן כדי לתאר נכונה את עוצמת הטרגדיה שהכתובים מנסים להבליע בחצי פה, אך מקור

מהימן שופך אור על גודל החורבן ומתמקד בחורבנה של העיר שילה (שילו = שלה) שהייתה אמורה לארח את המשכן ואת הארון וממילא גם את הכרובים ואת שאר כלי הקודש.

- ראה ספר ירמיהו פרק ז' פסוק י"ב: "כִּי לָכֵן נָא אֶל מְקוֹמִי אֲשֶׁר בְּשִׁילוֹ אֲשֶׁר שָׁכַנְתִּי שְׁמִי שָׁם בְּרֵאשׁוֹנָה וְרָאוּ אֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לוֹ מִפְּנֵי רַעַת עַמִּי יִשְׂרָאֵל". הפסוק עוסק בחורבן העיר שילה ויש לשים לב למילים: "אשר שיכנתי שמי שם בראשונה".
- ראה ספר ירמיהו פרק כ"ו פסוק ו': "וְנִתַּנְתִּי אֶת הַבַּיִת הַזֶּה כְּשֵׁלָה וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת [הזאת] אֶתֵּן לְקַלְלָה לְכָל גּוֹי הָאָרֶץ". כלומר, העיר שלה כבר מהווה דוגמה לחורבן איום ונורא.
- ראה ספר ירמיהו פרק כ"ו פסוק ט': ... "כְּשֵׁלוֹ יִהְיֶה הַבַּיִת הַזֶּה וְהָעִיר הַזֹּאת תִּתְחַרַּב מֵאִין יוֹשֵׁב".
- כירמיהו גם ספר תהילים פרק ע"ח פסוק ס': "וַיִּטֵּשׁ מְשַׁכֵּן שְׁלוֹ אֶהֱלֵ שָׁכֵן בְּאָדָם".

□ פסוקים אלה מחזקים את הסברה לפיה אירע דבר-מה איום ונורא לאוהל מועד (המשכן) ולחלק מכלי הקודש והכרובים בכלל זה. דבר-מה שהוא כה טרגי במהותו עד כי הסופר המקראי מתקשה לבטאו במילים, וכל שנותר לו הוא לארוג מסכת מילים החושפת טפח אך מעלימה טפחיים.

- נראה כי מעבר לפרשיות עלומות ולהתרחשויות מסתוריות, הכרובים צופנים גם כתב חידה בנוסח של: 'כיצד מאכילים ארבעה ילדים בשלושה תפוחים וכל ילד זוכה לאכול תפוח שלם'?
- ברוח זו להלן חידה מקראית הלקוחה מספר דברי הימים ב' פרק ג' פסוקים ח' – י"ג: "וַיַּעַשׂ אֶת בַּיִת קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים אָרְפוּ עַל פְּנֵי רֹחַב הַבַּיִת אַמּוֹת עֶשְׂרִים וָרֹחַבוֹ אַמּוֹת עֶשְׂרִים וַיַּחֲפֹהוּ זָהָב טוֹב לְכַפְרִים שֵׁשׁ מְאוֹת. וּמִשְׁקָל לְמִסְמְרוֹת לְשִׁקְלִים חֲמִשִּׁים זָהָב וְהַעֲלִיזוֹת חֲפָה זָהָב. וַיַּעַשׂ בְּבַיִת קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים כְּרוּבִים שְׁנַיִם מַעֲשֵׂה צַעֲצָעִים וַיַּצְפוּ אֹתָם זָהָב. וְכִנְפֵי הַכְּרוּבִים אָרְכָם אַמּוֹת עֶשְׂרִים כָּנָף הָאֶחָד לְאַמּוֹת

חֲמִשׁ מַגְעַת לְקִיר הַבַּיִת וְהַכֹּנֶף הָאַחֶרֶת אַמּוֹת חֲמִשׁ מַגְיַע לְכֹנֶף הַכְּרוּב
הָאֲחֵר. וְכֹנֶף הַכְּרוּב הָאֶחָד אַמּוֹת חֲמִשׁ מַגְיַע לְקִיר הַבַּיִת וְהַכֹּנֶף
הָאַחֶרֶת אַמּוֹת חֲמִשׁ דְּבִקָּה לְכֹנֶף הַכְּרוּב הָאֲחֵר. כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים הָאֵלֶּה
פְּרָשִׁים אַמּוֹת עֶשְׂרִים וְהֵם עֹמְדִים עַל רַגְלֵיהֶם וּפְנֵיהֶם לְבַיִת".

□ **הבה ננסה לפשט את הדברים:**

- א. המלך שלמה בונה בבית-המקדש קודש קודשים (הדביר) שמידותיו הן 20 אמות אורך ו – 20 אמות רוחב.
- ב. בקודש קודשים זה המלך מציב 2 כרובים אשר מוטת כנפיו של כל אחד מהם הינה 10 אמות לפי 5 אמות כל כנף ויחד 20 אמות עבור 4 כנפיים של שני הכרובים.
- ג. כל אחד מן הכרובים פורש כנפיים: כנף אחד הכרובים, שאורכה 5 אמות, נוגעת בקיר הדביר הסמוך אליו, ואילו כנפו האחרת, שאף אורכה שלה 5 אמות, נוגעת בכנף הכרוב האחר, שאף אורכה שלה 5 אמות. כנפו השנייה של כרוב זה, שאף אורכה שלה 5 אמות, נוגעת בקיר הנגדי לקיר בו נוגעת כנפו של הכרוב הראשון. מסורבל אך ניתן להבנה:
 - כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים אָרְכָם אַמּוֹת עֶשְׂרִים.
 - כֹּנֶף הָאֶחָד לְאַמּוֹת חֲמִשׁ מַגְעַת לְקִיר הַבַּיִת.
 - וְהַכֹּנֶף הָאַחֶרֶת אַמּוֹת חֲמִשׁ מַגְיַע לְכֹנֶף הַכְּרוּב הָאֲחֵר.
 - וְכֹנֶף הַכְּרוּב הָאֶחָד אַמּוֹת חֲמִשׁ מַגְיַע לְקִיר הַבַּיִת.
 - וְהַכֹּנֶף הָאַחֶרֶת אַמּוֹת חֲמִשׁ דְּבִקָּה לְכֹנֶף הַכְּרוּב הָאֲחֵר.
 - כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים הָאֵלֶּה פְּרָשִׁים אַמּוֹת עֶשְׂרִים וְהֵם עֹמְדִים עַל רַגְלֵיהֶם וּפְנֵיהֶם לְבַיִת.
- ד. בעצם מתקיים כאן מצב לפיו לכל אחד משני הכרובים יש כנף הנוגעת באחד מקירות הדביר, וכנף נוספת הנוגעת בכנפו של הכרוב האחר.
- ה. מכאן ברור לחלוטין כי הם לא ניצבים האחד מול האחר אלא זה לצד זה.
 - ו. עד כאן עסקינן ב- מוטת כנפיים משותפת בת 20 אמות הנפרשת על פני 20 אמות, ואם אכן כך הוא, יש להקשות ולשאול לאן נעלמו גופי הכרובים שאף להם אמורות להיות מידות רוחב כלשהן ?

□ סוגיה זו טרדה את מנוחת חכמינו זכרם לברכה שפטרו אותה ופתרו אותה בפתרונות כגון "הכרובים עמדו על אות ונס", הווה אומר 'ניסים ונפלאות' שאין להרהר אחריהם (זוהר – שמות – קמ"ח ע"א) I – "כנפיהם היו ככנפי תרנגולים שמצמחים כנפיים מאחור" (בבא בתרא צט א).

□ ייתכן כי ניתן ליישב את הדברים באמצעות שורת הפסוק האומרת "וְהִכְנֵף הָאֲחֶרֶת אֲמוֹת חֲמֵשׁ דְּבִקָּה לְכַנֵּף הַכְּרוֹב הָאֲחֵר", ולראות במילה 'דְּבִקָּה' כאילו באה לומר 'מעורה' או 'משולבת' או 'חופפת' אך לא בהכרח משיקה או נושקת.

□ יפה! ברם לפתע מופיע פסוק, תמים לכאורה, אך עשוי להיות זה המתיר את הסבך, אלא שקודם לכן יש להסביר כי ב - 'ארון הברית' היו קבועות (יצוקות) ארבע טבעות זהב, שתיים לעומת שתיים, שלתוכן הושחלו מוטות (כלונסאות) עץ מצופים זהב אשר שימשו לנשיאתו.

□ במקביל קיים ציווי של האל האוסר על הוצאת המוטות מתוך הטבעות, מה שהופך את הארון להיות זמין ונייד לנשיאה מהירה בכל עת. ראה שמות כ"ה ט"ו: "בְּטַבְעֹת הָאֲרֹן יִהְיוּ הַבַּדִּים לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ".

□ מוטות אלה מכונים 'בַּדִּים'. זה שמם: 'בַּדִּים'.

□ והנה, כך מספר המקרא בתמימות, לאחר הצבת הכרובים שסוככו בכנפיהם על הארון ועל הבדים (שהם המוטות), התברר כי הבדים בולטים מן הקודש על פני הדביר: "וַיֵּאָרְכוּ הַבַּדִּים וַיֵּרְאוּ רֵאשֵׁי הַבַּדִּים מִן הַקֹּדֶשׁ עַל פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יֵרְאוּ הַחוּצָה וַיִּהְיוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה". (מלכים א' ח' ח').

□ הווה אומר כי מוטות נשיאת הארון בלטו מעל ומעבר למתוכנן,

ומכיוון שחל איסור לשלפם מתוך הטבעות, ממילא לא היה ניתן לקצרים, והם נראו "מִן הַקֹּדֶשׁ עַל פְּנֵי הַדְּבִיר" אך "לֹא יֵרְאוּ הַחוּצָה".

□ ועל זה תוהה הגמרא ושואלת כיצד ייתכן כי 'הבדים' בלטו, אך לא נראו כלפי חוץ? ומיד מיישבת את הסוגיה (בתמיכת רש"י שנים רבות לאחר מכן) באמרה כי הבדים דחקו בפרוכת (הווילון שחצץ בין הקודש ובין קודש הקודשים) ונראו על פניה כשתי פטמות של אישה. (תלמוד בבלי – גמרא – יומא נ"ד א') "ולא יראו החוצה הא כיצד? דוחקין ובולטין ויוצאין בפרוכת ונראין כשני דדי אשה".

□ ומכיוון שמסופר כי כנפי הכרובים סוככו על הארון וגם על הבדים, הרי הדעת נותנת כי גם הן (הכנפיים) דחקו בפרוכת (לאחר נגיעתן בקירות) וגם הן לא נראה כלפי חוץ, על אף שבלטו מן הדביר, מה שעשוי ליישב את חידת הפרשי המידות.

□ בכל הנוגע לכרובים (מלאכים) ולכנפיהם ראה ספר מלכים א' פרק ו' פסוקים כ"ג – כ"ח:

• "וַיַּעַשׂ בַּדְּבִיר שְׁנֵי כְרוּבִים עָצִי שֶׁמֶן עֶשֶׂר אַמּוֹת קוֹמָתוֹ. וְחֲמִשׁ אַמּוֹת כְּנָף הַכְּרוּב הָאֶחָת וְחֲמִשׁ אַמּוֹת כְּנָף הַכְּרוּב הַשֵּׁנִית עֶשֶׂר אַמּוֹת מְקֻצּוֹת כְּנָפָיו וְעַד קְצוֹת כְּנָפָיו. וְעֶשֶׂר בְּאַמָּה הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי מִדָּה אַחַת וְקָצַב אֶחָד לְשְׁנֵי הַכְּרוּבִים. קוֹמַת הַכְּרוּב הָאֶחָד עֶשֶׂר בְּאַמָּה וְכֵן הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי. וַיִּתֵּן אֶת הַכְּרוּבִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת הַפְּנִימִי וַיִּפְרְשׂוּ אֶת כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים וַתִּגַּע כְּנָף הָאֶחָד בְּקִיר וְכַנֵּף הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי נִגְעַת בְּקִיר הַשֵּׁנִי וְכַנֵּפֵיהֶם אֶל תּוֹךְ הַבַּיִת נִגְעַת כְּנָף אֶל כְּנָף. וַיִּצַּף אֶת הַכְּרוּבִים זָהָב."

□ נראה כי מפאת גודלם של הכרובים הכניסו תחילה את גופם אל תוך הדביר, ורק לאחר מכן את כנפיהם ולכן נאמר: "וַיִּתֵּן אֶת הַכְּרוּבִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת הַפְּנִימִי וַיִּפְרְשׂוּ אֶת כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים", מה שאומר כי הכנפיים לא היו פרושות עם כניסת הכרובים לדביר אלא נפרשו בו לאחר ייצובם של האחרונים.

□ פסוקים אלה מבססים את ההשערה לפיה הכרובים שבפרק זה המגולפים בעצי זית (עץ שמן = עץ זית) ומצופים זהב, לא מתייחסים לכרובים שבספר שמות פרק ל"ז פסוק ז' העשויים מקשה אחת של זהב כפי שכתוב: "וַיַּעַשׂ שְׁנֵי כְרוּבִים זָהָב מְקֻשָּׁה עֲשָׂה אֹתָם מִשְׁנֵי קְצוֹת הַכְּפֹרֶת", ואף לא לאלה אשר תבניתם נמסרה למלך שלמה מפי המלך דוד שלא נרמז בהם ולו בדל של רמז כי יהיו עשויים עץ-זית אלא זהב, ועל כן מותר להניח כי גם תפקידם היה שונה מתפקידם של ההם. מה גם שבפרק המקביל (ספר דברי הימים ב' פרק ג') בו עסקנו קודם לכן, נאמר כי כרובים אלה העשויים עץ-זית עמדו על רגליהם ופניהם אל תוך הבית, מה שלא כך הכרובים שעל הכפורת העשויים זהב אשר פניהם היו איש אל אחיו.

□ מהשתלשלות האירועים עד כה עולה כי במקדש המלך שלמה ניצבו בדביר (בקודש הקודשים) שני כרובים עשויים עצי זית מצופים זהב, גוף וכנפיים נפרדים אך מתחברים ביניהם.

□ שניים אלה ניצבו סמוכים זה לזה, גבם אל הקיר המערבי של הדביר ופניהם אל המזרח, אל הארון, אל ההיכל, אל האולם, אל המזבח ואל שער ניקנור.

□ מקריאת רמזי רמזים שמובלעים בתוך המילים ובין השורות, בעיקר מתוך מה שלא כתוב, עולה כי שני כרובים אלה היוו תחליף לשני כרובי הזהב שנוצקו בידי משה במדבר וככל הנראה אבדו במערכה מול פלישתים.

□ דמות הכרובים כבשה לה מקום של כבוד בלב העם עד כדי אמירת שם האל בסמיכות לשמם שלהם תוך כדי שימוש במונח "יִשָּׁב הַכְּרֻבִים" ואנו נשוב בהמשך אל אמירה מופלאה זו:

- ראה ספר שמואל א' פרק ד' פסוק ד': "וַיִּשְׁלַח הָעָם שְׁלֵה וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם אֶת אָרוֹן בְּרִית יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים".
- ראה ספר שמואל ב' פרק ו' פסוק ב': "וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ דָּוִד וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מִבְּעֵלֵי יְהוּדָה לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֶת אָרוֹן הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם שָׁם יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים עֲלָיו".

- ראה ספר מלכים ב' פרק י"ט פסוק ט"ו: "וַיִּתְּפֹלֵל חֲזַקְיָהוּ לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים אֲתָה הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכָל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ אֲתָה עֹשֵׂת אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ". פסוק מעניין המזכיר את שם האל ושם הכרובים, ללא הזכרת הארון עצמו. כך גם בפסוק הבא מספר ישעיהו.

- ראה ספר ישעיהו פרק ל"ז פסוק ט"ז: "יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים אֲתָה הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכָל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ אֲתָה עֹשֵׂת אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ".

- ראה ספר תהילים פרק פ' פסוק ב': "רַעַה יִשְׂרָאֵל הָאֲזִינָה נִהְגַּ כְּצֹאן יוֹסֵף יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים הוֹפִיעָה".

• ראה ספר תהילים פרק צ"ט פסוק א': "יְהוָה מֶלֶךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים
יֹשֵׁב כְּרוּבִים תְּנוּט הָאָרֶץ". כך לפתע 'כרובים' ללא 'הא'
הידיעה.

• ראה ספר דברי הימים א' פרק י"ג פסוק ו': "וַיַּעַל דָּוִד וְכָל
יִשְׂרָאֵל בְּעֵלְתָהּ אֶל קִרְיַת יַעֲרִים אֲשֶׁר לַיהוּדָה לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם
אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים יְהוָה יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם".

□ חלפו כ - 400 שנים והגיע חורבן בית ראשון ! בשנת 586 לפני
הספירה ומסיבות שלא כאן המקום לעמוד עליהן, בא לירושלים
נבוזראדן שר צבאו של נבוכדנאצר מלך בבל והחריב אותה ואת בית
מקדשה !

• ראה ספר מלכים ב' פרק כ"ה פסוקים ח' – ט': "וַיַּבְחֲדֹשׁ
הַחֲמִישִׁי בְּשִׁבְעָה לַחֲדָשׁ הַיָּא שְׁנַת תְּשַׁע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמֶלֶךְ
נְבוֹכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בָּא נְבוֹזְרָאֲדָן רַב טַבָּחִים עֶבֶד מֶלֶךְ בָּבֶל
יְרוּשָׁלַם. וַיִּשְׂרֹף אֶת בֵּית יְהוָה וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת כָּל בְּתֵי
יְרוּשָׁלַם וְאֶת כָּל בֵּית גְּדוֹל שָׂרָף בְּאֵשׁ".

□ על ממדי ההרס והגזל ניתן להתרשם מן הפסוקים בהמשך פרק
כ"ה: "וְאֶת עַמּוּדֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בֵּית יְהוָה וְאֶת הַמְּכֹנּוֹת וְאֶת יָם
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה שִׁבְרוּ כַּשְׂדִּים וַיִּשְׂאוּ אֶת נְחֹשֶׁתָם בְּבָלָה. וְאֶת
הַסִּירָת וְאֶת הַיַּעִים וְאֶת הַמְּזֻמְרוֹת וְאֶת הַכַּפּוֹת וְאֶת כָּל כְּלֵי הַנְּחֹשֶׁת
אֲשֶׁר יִשְׂרְתוּ בָם לְקַחוּ. וְאֶת הַמַּחְתּוֹת וְאֶת הַמְּזַרְקוֹת אֲשֶׁר זָהַב זָהָב
וְאֲשֶׁר כֶּסֶף כֶּסֶף לְקַח רַב טַבָּחִים. הָעַמּוּדִים שְׁנַיִם הֵימָּה הָאֶחָד וְהַמְּכֹנּוֹת
אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה לְבֵית יְהוָה לֹא הָיָה מִשְׁקָל לְנְחֹשֶׁת כָּל הַכְּלִים
הָאֵלֶּה. שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמָּה קוֹמַת הָעַמּוּד הָאֶחָד וְכִתְרַת עָלָיו נְחֹשֶׁת
וְקוֹמַת הַכְּתָרַת שְׁלֹשׁ אַמָּה [אַמוֹת] וְשִׁבְכָה וְרַמְנִים עַל הַכְּתָרַת סָבִיב
הַכֹּל נְחֹשֶׁת וְכֹאֵלֶּה לְעַמּוּד הַשְּׁנַיִם עַל הַשְּׁבָכָה".

□ מפסוקים קשים אלה גם בוקעת וזועקת השאלה 'ומה עלה בגורל
הארון והכרובים' ?

□ על אלה אף לא מילה ! דממה ! אלם ! התעלמות ! הייתכן כדבר
הזה !? ארון האלוהים והכרובים שהם לב ליבה של האומה חווים

תופת, בעוד הסופר המקראי ממלא פיו מים באשר לגורלם?! אכן כן! שתיקה רועמת שמעידה על אחת מן השתיים:

- הארון והכרובים נגנזו והועלמו מעל פני האדמה בידי כוהני המקדש עוד טרם החורבן.
- הארון והכרובים נלקחו לבבל כשלל מלחמה ועל כן מהדהדת שתיקתו המביכה של הסופר המקראי השואף להדחיק ולטשטש את עוצמת התבוסה ותוצאותיה.

□ רמז לחיזוק ההנחה לפיה נגנז הארון טרם החורבן, ניתן למצוא אצל המלך יאשיהו אשר האמין לנבואות הזעם של חולדה הנביאה, וייתכן כי הודות להן הורה להחביא את הארון:

- ראה דברי הימים ב' פרק ל"ה פסוק ג': "וַיֹּאמֶר לְלוֹיִּים הַמְּבֹנִים [הַמְּבִינִים] לְכֹל יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשִׁים לַיהוָה תָּנוּ אֶת אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ בְּבֵית אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה בֶן דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֵין לָכֶם מִשָּׂא בְכֶתֶף עִתָּה עֲבְדוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְאֵת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל".

□ מפסוק מעורפל זה עולה כי המלך יאשיהו מורה ללוויים 'מביני עניין' להחביא את הארון בתוככי בית המקדש (מחילות?), שהרי הארון גופא כבר שוהה בבית זה ועל כן נראה כי יש יסוד להנחת הגניזה וההעלמה.

□ מקורות נוספים לחיזוק סברת גניזת הארון והכרובים ניתן למצוא ברשומות השלל של המלכים נבוכדנצר מלך בבל וכורש מלך פרס או יותר נכון, בפריטים שאינם מופיעים ברשומות אלו שהם הארון והכרובים, שהרי הדעת נותנת כי אילו היו נלקחים שלל, בוודאי היה שמם מוזכר בבתי האוצרות והגנזכים.

□ גם אצל עולי בבל לירושלים לאחר הכרזת כורש אין זכר לכלי קודש אלה שמאז ועד היום נעלמו כאילו בלעתם האדמה תרתי משמע.

- ראה ספר עזרא פרק א' פסוקים ז' – י': "וְהַמֶּלֶךְ כּוֹרֵשׁ הוֹצִיא אֶת כְּלֵי בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצִיא נְבוּכַדְנֶצַּר מִירוּשָׁלַם וַיְתִנֵּם בְּבֵית אֱלֹהֵיו. וַיּוֹצִיֵאם כּוֹרֵשׁ מֶלֶךְ פָּרַס עַל יַד מְתַרְדָּת הַגְּזָבָר וַיִּסְפְּרֵם לְשִׁבְצָר הַנְּשִׂיא לַיהוּדָה. וְאֵלֶּה מִסְפָּרֵם אֲגַרְטָלִי

זָהָב שְׁלֹשִׁים אֶגְרָטָיִם כֶּסֶף אֶלֶף מַחְלָפִים תִּשְׁעָה
וְעֶשְׂרִים. כְּפוּרֵי זָהָב שְׁלֹשִׁים כְּפוּרֵי כֶסֶף מִשְׁנַיִם אַרְבַּע מֵאוֹת
וְעֶשְׂרֵה כָּלִים אַחֲרַיִם אֶלֶף. כָּל כָּלִים לְזָהָב וְלִכְסֶף חֲמִשָּׁת
אֲלָפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת הַכֹּל הָעֵלָה יִשְׁבְּצָר עִם הָעֵלוֹת הַגּוֹלָה
מִבְּבַל לִירוּשָׁלַם".

□ ומה בדבר הארון והכרובים ? שקט ! הס ! היו ואינם !

□ מן הראוי לציין כי באוהל מועד ובבית המקדש הראשון התנוססה פרוכת שחצצה בין הקודש לבין קודש הקודשים, והסתירה את הארון והכרובים ששכנו בו. ואילו תפקידה של הפרוכת בבית שני היה להסתיר את החלל הריק ובעקבותיו את הבושה, בגין נפקדותם של הארון והכרובים.

□ וכמו בכל תעלומה עסיסית שאין ולו קצה-חוט המוביל אל פתרונה (כלומר, מה אירע לכרובים ?), נהוג להיתלות גם בשמץ של רמז של בדל מידע שעשוי להועיל (גם אם הוא עצמו בגדר חידה), ועל כן יעלה ויבוא הנביא יחזקאל השופך את זעמו על ראשו של לא פחות מאשר מלך צור, ולאחר תזכורת בה הוא מעורר נשכחות לפיהן הוא (מלך צור) היה ככרוב פורש כנפיים בהר הקדוש של אלוהים, עד אשר תאוות בצע (המכונה כאן רְכָלְתָךְ = מרכולתך = המסחר שלך) גרמה לו לחטוא, ועל כן הוא (אותו מלך צור) מגורש מהר האלוהים ומושמד:

• ראה ספר יחזקאל פרק כ"ח פסוקים י"ד/ט"ז: "אֶת כְּרוֹב
מִמֶּשַׁח הַסּוּכָה וַנִּתְתִּיךָ בְּהַר קִדְשׁ אֱלֹהִים הָיִיתָ בְּתוֹךְ אַבְנֵי
אֵשׁ הַתְּהַלְכֶתָ" [...] "בְּרֹב רְכָלְתָךְ מָלוּ תוֹכָךָ חֶמְס וַתִּחַטָּא
וְאַחֲלָלָךָ מֵהַר אֱלֹהִים וְאַבְדָּךָ כְּרוֹב הַסּוּכָה מִתּוֹךְ אַבְנֵי אֵשׁ".

□ אכן חידה היא מדוע בחר הנביא בדימוי של כרוב דווקא (שהוא מלאך וישות אלוהית) כדי להנחית נבואת חורבן על מלך צור. האם ייתכן כי הנביא עצמו היה כה דאוב וכאוב מאירועי חורבן המקדש, עד כי אלה פלשו והשתרבבו אל כלל שרעפיו ופרצו בלי משים אל תוך נבואה שעניינה הוא מלך צור ולא מלך יהודה ?

- שהרי אין במקרא מרישא עד סיפא מי שבקיא יותר מיחזקאל בהלכות מלאכים וכרובים, תחום שאין בו בר סמכא גדול יותר ממנו כפי שנראה בהמשך.
- בנוגע למוצאו של יחזקאל הדעות חלוקות: יש הרואים בו כהן בן כהן ששמו היה בוזי אשר יש המייחסים אותו לשושלת בית אלעזר הכהן שהיה בנו השלישי של אהרון הכהן, ויש המייחסים אותו לשושלת איתמר הכהן שהיה בנו הרביעי.
- ייתכן מאוד כי הוא עצמו היה בין כוהני בית המקדש הראשון, ואף הגיוני להניח כי הכיר מקרוב את מראה הארון והכרובים, כמו גם את מראה שאר כלי הקודש – נתון שהוא רב משמעות לענייננו כפי שיוכח בהמשך.
- כך או אחרת, יחזקאל חי ופעל בתקופת בית ראשון, היה עד לחורבנו וגלה אל בבל בגלות יהויכין מלך יהודה. בגולה התגורר סמוך לנהר כבר שם גם ניבא.
- המעיין בספר יחזקאל נשאב בעל כורחו אל חלקיו האזוטריים אשר היו מעיין של מים חיים לאלפי שלומי אמוני תורת הסוד היהודית לדורותיה. חלקים אזוטריים אלה הסעירו ועדיין מסעירים רבדים של שוחרי מיסטיקה שמצאו בהם מזון רוחני וחיבור אל עולמות עליונים.
- זו גם הסיבה לחיבה היתירה שהנביא יחזקאל זוכה בה בספרות תורת הסוד לעומת שאר הנביאים, ולמצער נראה כי שמו שלו מוזכר בה יותר מאשר שמות כל הנביאים גם יחד, בעיקר בסמיכות ליהלום ספרותי ששמו **'מעשה מרכבה'**.
- השם **'מעשה מרכבה'** מתייחס לספרות סוד ענפה שעוברת כחוט השני בין דורות של תנאים (המאות 1 – 2 לספירה) שניסו לפענח את צפונותיה של מרכבה מסתורית בה צפה (לכאורה) הנביא יחזקאל, ולשדך בינה ובין מרכבה שנוצקה כ- 400 שנים קודם לצפייתו בידי המלך שלמה עבור בית המקדש שהקים.

□ ספר מלכים א' מפרט אחד לאחד את פריטי וכלי הקודש אשר המלך שלמה יוצר ומפאר בהם את בית-המקדש. בין יתר הפריטים מופיעה מרכבה וברבים מרכבות, נושאות בסיסים (ששמם מכונות) עבור כיורי מים המטהרים את ידי ורגלי המשמשים בקודש:

- ראה ספר מלכים א' פרק ז' פסוקים כ"ז – ל"ג: "וַיַּעַשׂ אֶת הַמְּכֹנֹת עֵשָׂר נְחֹשֶׁת אַרְבַּע בְּאַמָּה אַרְךָ הַמְּכֹנֶה הָאֶחָת וְאַרְבַּע בְּאַמָּה רְחֹבָהּ וְשָׁלֹשׁ בְּאַמָּה קוֹמָתָהּ. וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּכֹנֶה מְסֻגָּרֵת לָהֶם וּמְסֻגָּרֵת בֵּין הַשְּׁלֵבִים. וְעַל הַמְּסֻגָּרוֹת אֲשֶׁר בֵּין הַשְּׁלֵבִים אַרְיֹת בְּקָר וּכְרוּבִים וְעַל הַשְּׁלֵבִים כֵּן מִמַּעַל וּמִתַּחַת לְאַרְיֹת וּלְבָקָר לִיּוֹת מַעֲשֵׂה מוֹרָד. וְאַרְבָּעָה אוֹפְנֵי נְחֹשֶׁת לַמְּכֹנֶה הָאֶחָת וְסֹרְנֵי נְחֹשֶׁת וְאַרְבָּעָה פְּעֻמָּתָיו כְּתֻפֹת לָהֶם מִתַּחַת לְכִיּוֹר הַכְּתֻפֹת יִצְקוֹת מִעֲבָר אִישׁ לִיּוֹת. וּפְיָהּוּ מִבַּיִת לְכַתְּרֵת וּמַעֲלָה בְּאַמָּה וּפְיָהּ עָגַל מַעֲשֵׂה כֵן אִמָּה וְחֻצֵי הָאִמָּה וְגַם עַל פִּיהָ מְקַלְעוֹת וּמְסֻגָּרֵתֵיהֶם מְרַבְּעוֹת לֹא עֲגָלוֹת. וְאַרְבַּעַת הָאוֹפְנִים לְמִתַּחַת לַמְּסֻגָּרוֹת וַיְדוֹת הָאוֹפְנִים בְּמְכֹנֶה וְקוֹמַת הָאוֹפֵן הָאֶחָד אִמָּה וְחֻצֵי הָאִמָּה. וּמַעֲשֵׂה הָאוֹפְנִים כְּמַעֲשֵׂה אוֹפֵן הַמְּרַכְבָּה יְדוֹתָם וּגְבֵיהֶם וְחֻשְׁקֵיהֶם וְחֻשְׁרֵיהֶם הַכֹּל מוֹצֵק."

□ עתה נעבור אל הנביא יחזקאל היושב בבבל על נהר ששמו 'כבר' כאשר לפתע נפתחים השמיים ו...ראה ספר יחזקאל פרק א':

- "וַאֲרָא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן עִנֵּן גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְּלַקַּחַת וְנִגְהָ לּוֹ סָבִיב וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחֹשֶׁמֶל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ. וּמִתּוֹכָהּ דָּמוֹת אַרְבַּע חַיּוֹת וְזֶה מִרְאִיהֶן דָּמוֹת אָדָם לְהִנָּה. וְאַרְבָּעָה פָּנִים לְאֶחָת וְאַרְבַּע כְּנָפִים לְאֶחָת לָהֶם [...] וְדָמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמָאוֹל לְאַרְבַּעַתָּן וּפְנֵי נָשָׂר לְאַרְבַּעַתָּן [...] וְאֲרָא הַחַיּוֹת וְהִנֵּה אוֹפֵן אֶחָד בְּאֶרֶץ אֶצֶל הַחַיּוֹת לְאַרְבַּעַת פְּנָיו. מִרְאֵה הָאוֹפְנִים וּמַעֲשֵׂיהֶם כְּעֵין תְּרַשִּׁישׁ וְדָמוֹת אֶחָד לְאַרְבַּעַתָּן וּמִרְאִיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם כְּאֲשֶׁר יְהִיֶּה הָאוֹפֵן בְּתוֹךְ הָאוֹפֵן. עַל אַרְבַּעַת רַבְעֵיהֶן בְּלָכְתָּם יֵלְכוּ לֹא יִסְבוּ בְּלָכְתָּן."

- ובאותו עניין עצמו ראה ספר יחזקאל פרק י' פסוקים ט' – י"ז:
- "וְאָרְאָה וְהִנֵּה אַרְבַּעַה אוֹפָנִים אֶצֶל הַכְּרוּבִים אוֹפֵן אֶחָד אֶצֶל הַכְּרוּב אֶחָד וְאוֹפֵן אֶחָד אֶצֶל הַכְּרוּב אֶחָד וּמֵרָאֵה הָאוֹפָנִים כְּעֵין אֶבֶן תְּרֻשִׁישׁ. וּמֵרָאִיָּהֶם דְּמוּת אֶחָד לְאַרְבַּעַתֶּם כְּאִשׁר יְהִיֶה הָאוֹפֵן בְּתוֹךְ הָאוֹפֵן. בְּלַכְתֶּם אֶל אַרְבַּעַת רְבַעֵיהֶם יִלְכוּ. לֹא יִסְבוּ בְּלַכְתֶּם כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִפְנֶה הָרֹאשׁ אַחֲרָיו יִלְכוּ. לֹא יִסְבוּ בְּלַכְתֶּם. וְכָל בְּשָׂרָם וְגִבֵּהֶם וַיְדִיָּהֶם וְכַנְפֵיהֶם וְהָאוֹפָנִים מְלֵאִים עֵינַיִם סָבִיב לְאַרְבַּעַתֶּם אוֹפָנֵיהֶם. לְאוֹפָנִים לָהֶם קוֹרָא הַגִּלְגָּל בְּאֶזְנֵי. וְאַרְבַּעַה פָּנִים לְאֶחָד פָּנֵי הָאֶחָד פָּנֵי הַכְּרוּב וּפָנֵי הַשְּׁנַיִ פָּנֵי אָדָם וְהַשְּׁלִישִׁי פָּנֵי אַרְיָה וְהָרְבִיעִי פָּנֵי נֶשֶׁר. וַיִּרְמוּ הַכְּרוּבִים הִיא הַחֲחִיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּנֶהֱרַכְבָּר. וּבְלַכְתֶּם הַכְּרוּבִים יִלְכוּ הָאוֹפָנִים אֶצְלָם וּבְשִׂאת הַכְּרוּבִים אֶת כַּנְפֵיהֶם לָרוּם מֵעַל הָאָרֶץ לֹא יִסְבוּ הָאוֹפָנִים גַּם הֵם מֵאֶצְלָם. בְּעִמְדָם יַעֲמְדוּ וּבְרוּמָם יִרְוּמוּ אוֹתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּהֶם."

□ גם עיון חטוף והשוואה על רגל אחת בין הנאמר בספר מלכים א' בנוגע לכלי הקודש בבית המקדש, לבין החיזיון הנפרש לעיני יחזקאל, מוכיחים כי קשה להתעלם מן הדמיון שבין כתובים אלה (לדוגמה ראה בשניהם את המילים אופן ואופנים).

□ אשר על כן לא פלא כי קיימת טענה לפיה החיזיון שיחזקאל צפה בו, אינו אלא התרפקותו הנוסטלגית על מראות שנחשף להם בעת היותו בבית המקדש כמשרת בקודש, והשלכה של מראות מנחמים אלה על אירועים שפקדו אותו בגולה.

□ שהרי קשה להתנער מן הרושם כי מי אשר אומר "וְאַרְבַּעַה פָּנִים לְאֶחָד פָּנֵי הָאֶחָד פָּנֵי הַכְּרוּב וּפָנֵי הַשְּׁנַיִ פָּנֵי אָדָם וְהַשְּׁלִישִׁי פָּנֵי אַרְיָה וְהָרְבִיעִי פָּנֵי נֶשֶׁר", אינו מנותק לחלוטין ממי שאמר: "וְעַל הַמַּסְגְּרוֹת אֲשֶׁר בֵּין הַשְּׁלֵבִים אַרְיֹת בְּקֶר וּכְרוּבִים וְעַל הַשְּׁלֵבִים כֵּן מִמַּעַל וּמִתַּחַת לְאַרְיֹת וּלְבָקֶר", וזו רק דוגמה אחת מיני רבות המוצאות

הקבלה בין תבניות כלי הקודש אשר למלך שלמה, לבין פריטים דומים המופיעים בחזיונות הנביא יחזקאל.

□ לטענת הטוענים אף מותר להניח כי חיזיון יחזקאל אינו אלא קטע מתוך דפי 'קורות-חיים' של אדם שכיהן בקודש.

□ מאידך ניתן להציג את הדברים גם ב - איפכא מסתברא ! לצורך כך יש לשאול מה קדם למה והאם ייתכן כי החיזיון בו צפה הנביא יחזקאל, גם אם הושתת על כלי הקודש שראה בבית המקדש, הרי שהם עצמם (אותם כלי קודש) שאבו את תבניתם מעולמות עליונים (עולמות האצילות, הבריאה והיצירה) שפתחו את שעריהם בפני הנביא, ממש כשם שהטביעו את רישומם על צוואת דוד לשלמה המורה לו ומראה לו את תבניתם של כלי הקודש וחותרת במילים "הַכֹּל בְּכֶתֶב מִיַּד יְהוָה עָלַי הַשְּׁכִיל כָּל מְלָאכֹת הַתְּבִנִּית" (דברי הימים א' - כ"ח - י"ט), מה שמוכיח כי מקורן של תבניות הכלים הינו באותה 'יד יהוה' ובאותם שמיים שנפתחו בפני יחזקאל בשבתו על נהר כבר.

□ חיזוק לדברים ניתן למצוא בהתרחשות שהתקיימה שנים רבות קודם לכן, עת האל הורה למשה כיצד עליו ליצור את כלי הקודש למשכן, וחתם את הנחיותיו במילים: "כָּכֹר זָהָב טָהוֹר יַעֲשֶׂה אֹתָהּ אֵת כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה. וּרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אֹתָהּ מֵרְאָה בְּהָר" (שמות כ"ה ל"ט - כ').

□ מכאן עולה כי שורשי תבניות כלי הקודש יונקים את לשדם מעולמות עליונים, ואינם בבחינת סקיצות פשטניות של עצמים דוממים. כך המנורה, כך המרכבה, כך הכיורים, כך האופנים וכך גם הכרובים.

□ מדברים אלה יש להקיש גם בנוגע לתואר "יְהוָה יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים", ולהבין כי לא מדובר בכרובים שהם בבחינת עצמים גרידא, אלא בכאלה אשר רוח האלוהים שורה עליהם ופועמת בתוכם.

□ אשר על כן מן הראוי להעניק הצצה נוספת לחזיונות יחזקאל כפי שהובאו בפרקים הראשון והעשירי שבספרו, המתארים התרחשויות

בעלות אופי טכני לכאורה, הנסובות סביב תרשים מכני כביכול של כלי רכב מסתורי, אשר זכה בכינוי 'מרכבה' הודות לרכיביו המוצגים במילים 'אופנים', 'אופן בתוך אופן', 'גלגלים' ו-'נחושת קלל', המקבילים בשמותיהם לרכיבי כלי קודש במקדש המלך שלמה, שמכילים פריט ששמו 'מרכבה', שלא מופיע בשם זה (מרכבה) ולו פעם אחת בספר יחזקאל, מה שלא הפריע ללא מעט יודעי ח"ן לראות במכלול שבספר יחזקאל מעין עגלה הנעה בין תחתונים לעליונים, דבר שגרם לרבים להאמין כי מדובר בכלי תחבורה (שלא לומר חללית) שניתן לרכוב עליו מכאן לשם.

אך האמנם כך הוא ?

- מבט יותר מעמיק חושף את אשר לא נחשף בראשונה, ואף מנטרל רעיונות תחבורתיים שהתקבעו וצוטטו בהתלהבות בפי פרשנים חובבי חוצנים.
- אותו מבט מעמיק מגלה כי המונחים 'חיות', 'כרובים', 'אופנים' ו-'גלגלים' אינם אלא מהויות אלוהיות רוטטות ומהבהבות המקיימות ביניהן היררכיה פנימית כדברי קהלת ה' ז': "גְבֵהַ מֵעַל גְּבֵהַ שְׁמֵר וּגְבֵהֵם עֲלֵיהֶם", ואך הגיוני להניח כי היוו בסיס למונח 'ספירות' כפי שיוסבר בהמשך.
- חזיונות הנביא יחזקאל שופכים אור גם על שתי פלוגתות שהעסיקו את חכמינו שלומי אמוני תורת הסוד היהודית:
 - א. כיצד ייתכן כי פני הכרובים במשכן פונים איש אל אחיו ובה בעת גם כלפי הכפורת שהיא המכסה המונח על ארון הברית ?
 - ראה ספר שמות פרק ל"ז פסוק ט': "וַיְהִי הַכְּרֻבִים פְּרָשֵׁי כְנָפַיִם לְמַעַל סֻכֹּתָם בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכְּפֹרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו אֶל הַכְּפֹרֶת הָיוּ פְנֵי הַכְּרֻבִים".
- ב. מדוע הכרובים אשר במשכן שבספר שמות (הפסוק הקודם) ניצבים איש אל אחיו, ואילו הכרובים שבבית המקדש אשר לשלמה ניצבים ופניהם אל הבית ?

□ ראה ספר דברי הימים ב' פרק ג' פסוק י"ג: "כִּנְפֵי הַכְּרוּבִים הָאֵלֶּה פָּרְשִׁים אַמּוֹת עֶשְׂרִים וְהֵם עֹמְדִים עַל רַגְלֵיהֶם וּפְנֵיהֶם לְבַיִת".

□ על מנת ליישב את סוגיית פני הכרובים "איש אל אחיו אל הכפרת", נשוב אל חזיונות יחזקאל המוסרים דיווחים מפורטים על אודות מפגשי הנביא עם ישויות אלוהיות בעלות 'ריבוי עיניים' ו – 'ריבוי פנים':

- ראה ספר יחזקאל פרק י' פסוקים ט' – י"ד: "וְאָרְאָה וְהִנֵּה אַרְבַּעַה אוֹפָנִים אֲצֵל הַכְּרוּבִים אוֹפֵן אֶחָד אֲצֵל הַכְּרוּב אֶחָד וְאוֹפֵן אֶחָד אֲצֵל הַכְּרוּב אֶחָד וּמְרֵאָה הָאוֹפָנִים כְּעֵין אֶבֶן תְּרֻשִׁישׁ. וּמְרֵאִיהֶם דְּמוֹת אֶחָד לְאַרְבַּעַתֶּם כַּאֲשֶׁר יְהִיֶּה הָאוֹפֵן בְּתוֹךְ הָאוֹפֵן. בְּלִקְתָּם אֶל אַרְבַּעַת רַבְעֵיהֶם יִלְכוּ לֹא יִסְבוּ בְּלִקְתָּם כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִפְנֶה הָרֹאשׁ אַחֲרָיו יִלְכוּ לֹא יִסְבוּ בְּלִקְתָּם. וְכָל בֶּשָׂרָם וְגִבֵּהֶם וַיְדֵיהֶם וְכִנְפֵיהֶם וְהָאוֹפָנִים מְלֵאִים עֵינַיִם סָבִיב לְאַרְבַּעַתֶּם אוֹפְנֵיהֶם. לְאוֹפָנִים לָהֶם קוֹרָא הַגִּלְגָּל בְּאֲזָנָי. וְאַרְבַּעַה פְּנִים לְאֶחָד פְּנֵי הָאֶחָד פְּנֵי הַכְּרוּב וּפְנֵי הַשָּׁנִי פְּנֵי אָדָם וְהַשְּׁלִישִׁי פְּנֵי אֲרִיָּה וְהָרְבִיעִי פְּנֵי נָשָׂר".
- ראה ספר יחזקאל פרק מ"א פסוקים י"ח – י"ט: "וְעָשׂוּי כְּרוּבִים וְתַמָּרִים וְתַמָּרָה בֵּין כְּרוּב לְכְרוּב וּשְׁנַיִם פְּנִים לְכְרוּב. וּפְנֵי אָדָם אֶל הַתַּמָּרָה מִפּוֹ וּפְנֵי כָפִיר אֶל הַתַּמָּרָה מִפּוֹ עָשׂוּי אֶל כָּל הַבַּיִת סָבִיב סָבִיב".

□ דיווחים מפורטים אלה מהווים מעין 'פרוטוקול' במפגש בין הנביא ובין ישויות שלא מן העולם הזה, אשר ניחנו – בין היתר – במספר רב של עיניים ובדרך כלל בלא פחות מאשר שתי פנים, ומכיוון שהכרובים היו בכלל אותן ישויות, הרי שלא מן הנמנע כי הישירו מבט זה אל פניו של זה, ובה בעת הביטו גם אל הכפורת.

□ כך גם בסוגיית 'ופניהם איש אל אחיו' לעומת 'ופניהם אל הבית', שהרי מי אשר עיניים רבות לו ומספר פניו הוא שניים למצער, יכול להשקיף אל כיוונים רבים בעת ובעונה אחת.

□ לא רק כיוון מבטי הכרובים העסיק דורות של יודעי ח"ן, אלא גם השערות בנוגע למראה פניהם ומספר כנפיהם הולידו סוגיות אשר מן הראוי להתחבט בהן.

□ אם נכנוס אל תוך אסופה אחת את סך כל פסוקי התנ"ך בהם מוזכרות המילים **כרוב** ו/או **כרובים**, יש להניח כי מסקנתנו תהיה כי מדובר בשם כולל לישויות אלוהיות אשר שמן מלאכים, אלא אם כן יוכח כי מתקיימת בהן (בישויות) אחת מן השתיים:
א. שוררת בתוכן היררכיה המדרגת אותן על פי:

- מספר עיניהן.
- מספר פניהן.
- מספר כנפיהן.

ב. הן ניחנו ביכולת של שינוי צורה.

□ כל אחת משתי האפשרויות דלעיל מובילה אל מסקנה כי המילה כרובים אינה שם כולל לישויות אלוהיות, אלא הם עצמם ישויות אלוהיות ייחודיות הנושאות שם ייחודי שהוא כרובים.
□ ביטול אפשרויות אלו ואי קיומן, מוביל אל מסקנה לפיה המונח כרובים הינו שם כולל לישויות אלוהיות ואינו ייחודי לסוג מסוים של מלאכים.

□ חיזוק להנחה לפיה '**כרובים**' הינו שם כולל לישויות אלוהיות (מלאכים) ניתן למצוא בפסוקים י"ט – כ' שבפרק י' ביחזקאל בהם מתאר הנביא את התנהגות הישויות שפגש, ומסיים את דבריו במילים תמוהות לפיהן מתברר כי השם כרובים ניתן להן (לישויות) הודות להשוואה בין לבין הישויות שפגש בפרק א' שבתחילת הספר, אף כי בהתרחשות ההיא לא השתמש במילה כרובים אף לא פעם אחת.
□ כלומר, הידיעה כי מדובר בכרובים הבזיקה במוחו רק לאחר שהקביל בין שתי ההתרחשויות. וכך מספר הנביא: "וַיִּשְׂאוּ הַכְּרוּבִים אֶת כַּנְפֵיהֶם וַיִּרְוּ מִן הָאָרֶץ לְעֵינַי בְּצֵאתָם וְהָאוֹפָנִים לְעַמְתָּם וַיַּעֲמֵד פְּתַח שַׁעַר בַּיִת יְהוָה הַקֶּדְמוֹנִי וַיִּכְבֹּד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם מִלְמַעְלָה. הַיָּא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֹהַר כְּבָר וַאֲדַע כִּי כְרוּבִים הֵמָּה".

□ אם אכן כך הוא, הרי את ארבע המילים האחרונות שבפסוק זה ניתן לקרוא גם כך 'ואדע כי ישויות אלוהיות המה'.

□ הזמה (התנגדות) לדברים שנכתבו זה עתה וטיעון שכנגד ניתן למצוא בפרשנות שונה לאותו פסוק עצמו, כלומר: "היא החִיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֹהַר כְּבֹר וְאֲדַע פִּי כְרוּבִים הִמָּה", דרשו האמוראים והסבירו כי המילה "מתהפכת" (בביטוי "להט החרב המתהפכת" הנמצא בסמיכות לכרובים שבגן העדן) כוונתה דומה למילים "רצוא ושוב", והוראתה היא "פעמים אנשים, פעמים נשים, פעמים רוחות, פעמים מלאכים". בראשית רבה – כ"א י"ג – י"ד.

□ הווה אומר כי 'כרובים' הינם ישויות בעלות יכולת לשינוי צורה, ומכיוון שכך הם ישויות ייחודיות בפני עצמן.

□ מכל מקום ברור כי דיוקנאות זוג הכרובים הניצבים על גבי הארון משני צדי הכפורת ויצוקים זהב, אינם כדיוקנאות זוג הכרובים העשויים עצי זית ומצופים זהב הניצבים על רגליהם בתוך הדביר, ודיוקנאותיהם של שני זוגות אלה אינם כדיוקנאות הכרובים שנגלו לנביא יחזקאל, ולו רק אם נביא בחשבון את מספר הכנפיים שהוא שתיים אצל כרובי הדביר, וארבע אצל כרובי חזיונות הנביא.

□ מאידך הגיוני להניח כי קיימת חפיפה בין אלה לבין אלה, גם אם אין ברשותנו אישוש או הזמה לחפיפה מעין זו.

□ באשר למראה פני הכרובים ומתוך השוואה בין שני פסוקים מספר יחזקאל, נראה כי לכאורה היו אלה פני שור, כפי שיש מי שמפרשים (לדוגמה, רש"י):

- ראה ספר יחזקאל פרק א' פסוק י': "וְדַמּוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעַתָּן וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן".
- ראה ספר יחזקאל פרק י' פסוק י"ד: "וְאַרְבַּעַתָּה פְּנֵים לְאֶחָד פְּנֵי הָאֶחָד פְּנֵי הַכְּרוּב וּפְנֵי הַשְּׂנִי פְּנֵי אָדָם וְהַשְּׁלִישִׁי פְּנֵי אַרְיֵה וְהָרְבִיעִי פְּנֵי נֶשֶׁר".

□ שהרי אם נציב בפסוקים אלה את המילים 'אדם' לעומת 'אדם', 'אריה' לעומת 'אריה', ו – 'נשר' לעומת 'נשר', ניוותר עם 'שור' לעומת

'כרוב' – מה שכביכול מוכיח, על דרך האלימינציה, כי פני הכרוב כפני השור, אך למען האמת לא כך הוא כפי שיוכח בהמשך.

□ נראה כי הדברים מורכבים קצת יותר בנוגע למספר פני הכרובים שלעיתים הוא ארבעה ולעיתים שניים, וראה ספר יחזקאל פרק מ"א פסוקים י"ח – י"ט: "וְעָשׂוּי כְרוּבִים וְתַמָּרִים וְתַמָּרָה בֵּין כְּרוּב לְכְרוּב וּשְׁנַיִם פְּנִים לְכְרוּב. וּפְנֵי אָדָם אֶל הַתַּמָּרָה מִפּוֹ וּפְנֵי כְפִיר אֶל הַתַּמָּרָה מִפּוֹ עָשׂוּי אֶל כָּל הַבַּיִת סָבִיב סָבִיב".

ריבוי פנים, ריבוי עיניים וריבוי כנפיים מעיד על היררכיה פנימית בתוך רובד הכרובים, כמו גם על יכולתם לשנות צורה

פרקים א' ו – י' בספר יחזקאל הינם מעיין נובע לעניין הכרובים

יחזקאל פרק א'

וְיִהְיֶה בְּשָׁלְשִׁים שָׁנָה בְּרַבִּיעֵי בְּחֻמְשָׁה לְחֹדֶשׁ וְאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה עַל נְהַר כְּבָר נִפְתָּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאָרָאָה מְרָאוֹת אֱלֹהִים. בְּחֻמְשָׁה לְחֹדֶשׁ הַיָּא הַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית לְגָלוֹת הַמֶּלֶךְ יוֹיָכִן. הִיָּה הָיָה דָבָר יְהוָה אֶל יַחֲזֵקְאֵל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים עַל נְהַר כְּבָר וַתְּהִי עָלָיו שֵׁם יָד יְהוָה

צמד המילים 'יד יהוה' מופיע בתנ"ך פעמים רבות ובדרך כלל קודם לאירוע חריג המתרחש לאחר הופעתו. לעיתים הוא מבשר על מצב רוח טרנסצנדנטי שנוצר הודות לו. ראה ספר מלכים ב' פרק ג' פסוק ט"ו: "וְעָתָה קָחוּ לִי מִנְגֵן וְהָיָה כְּנֶגֶן הַמִּנְגֵן וַתְּהִי עָלָיו יָד יְהוָה".

וְאָרָא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן עֲנַן גָּדוֹל וְאִשׁ מִתְּלַקַּחַת וְנִגְהָ לֹו סָבִיב וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל מִתּוֹךְ הָאִשׁ

הנביא מתאר תופעה קוסמית המגיחה מן הצפון ונראית כענן שמתוכו פורצת אש וסביבו בוהק עז. המילה חשמל הייתה ונותרה בלתי מפוענחת ואיש אינו יודע את פשרה, אך סביר להניח כי מדובר בזוהר ובוהק עזים. ראה יחזקאל ח' ב': "וְאָרְאָה וְהִנֵּה דְמוּת כְּמֵרְאָה אִשׁ מִמֵּרְאָה מְתַנֵּי וְלִמְטָה אִשׁ וּמִמְתַּנְיָו וְלִמְעָלָה כְּמֵרְאָה זֹהַר כְּעֵין הַחֲשֵׁמְלָה"

וּמֵתוּכָה דְמוּת אַרְבַּע חַיּוֹת וְזֶה מֵרְאִיָּהֶן דְמוּת אָדָם לְהִנָּה
ומתוך האש (או מתוך החשמל המסתורי/ת) מופיעות ארבע דמויות המכונות חיות, כפי שמיד יתברר על שום מה, אשר צורתן צורת אדם.

וְאַרְבַּעַה פְּנִיִּים לְאַחַת וְאַרְבַּע כְּנָפִיִּים לְאַחַת לָהֶם

ולכל אחת מן הדמויות יש ארבעה פנים וארבע כנפיים.

וּרְגְלֵיהֶם רְגֵל יִשְׂרָאֵל וְכַף רְגְלֵיהֶם כְּכַף רְגֵל עֵגֶל וְנֹצְצִים כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלִל

ורגלי החיות ישרות (ייתכן כי הן נטולות ברכיים) וכפות רגליהן ככפות רגלי עגלים אך בשונה מהן, אלו נוצצות ומבהיקות כנחושת ממורטת.

וַיְדוּ [וַיְדִי] אָדָם מֵתַחַת כְּנָפֵיהֶם עַל אַרְבַּעַת רַבְעֵיהֶם וּפְנֵיהֶם וְכְנָפֵיהֶם לְאַרְבַּעַתָּם. חֲבֵרַת אִשָּׁה אֶל אַחֻתָּהּ כְּנָפֵיהֶם לֹא יִסְבּוּ בְּלִכְתָּן אִישׁ אֶל עֵבֶר פְּנֵיו יִלְכוּ

ומתחת כנפיהן יש לחיות ידי אדם, ומכיוון שכל אחת מן החיות מתפצלת לארבעה חלקים, הרי שלכל חלק יש ידי אדם משלו, ומכל נקודת תצפית נראה כי פניהן מחוברים האחד אל פני האחר, ומכל נקודת תצפית ניתן להתבונן בכנפיהן המחוברות זו אל זו ואינן מרפרפות בלכתן. כאשר החיות נעות הן עושות כן בקווי שתי וערב ללא תנועה מעגלית. תנועתן מתבצעת בקווים ישרים שהם המשכם של פניו של כל אחד ואחד מהם. מכאן משתמע כי מסלולי תנועתן הם ישרי זווית (כמסעות המלכות במשחקי שח-מט).

**וְדַמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיְמִין לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי שׁוֹר
מִהַשְּׂמֹאֵל לְאַרְבַּעַתָּן וּפְנֵי נָשָׂר לְאַרְבַּעַתָּן**
בצדה הימני של כל אחת מארבע החיות מופיעים פני אדם ופני אריה,
ואילו בצדה השמאלי של כל דמות כזו מופיעים פני שור ופני נשר. כך
בנויה כל אחת ואחת מהן. זו גם הסיבה למונח 'חיות' המופיע בפרק
זה.

**וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרָדוֹת מְלַמְעֵלָה לְאִישׁ שְׁתֵּי חֲבֵרוֹת אִישׁ וּשְׁתֵּי
מְכַסּוֹת אֶת גּוֹיֵתִיהֶנָּה**
פני החיות נפרדים מכנפיהן. זוג כנפיים עליון משמש לתעופה, ככל
הנראה, וזוג נוסף לכיסוי גופן. ראה גם ספר ישעיהו פרק ו' פסוקים
א'-ב': בְּשָׁנֹת מוֹת הַמֶּלֶךְ עֲזִיָּהוּ וְאַרְאָה אֶת אֲדֹנָי יֹשֵׁב עַל כְּסֵא רָם וְנִשְׂא
וְשׁוּלְיוֹ מְלָאִים אֶת הַהֵיכָל. שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ
כְּנָפִים לְאֶחָד בְּשְׁתֵּי יָמָיו וּבְשְׁתֵּי יָמָיו וּבְשְׁתֵּי יָמָיו יְעוֹפֵף.

**וְאִישׁ אֶל עֵבֶר פָּנָיו יִלְכוּ אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמֵהּ הָרוּחַ לְלַכֵּת יִלְכוּ לֹא
יִסְבוּ בְּלַכְתָּן**
הנביא חוזר ומדגיש את תנועת השתי והערב של החיות על גבי צירי
אורך ורוחב ללא תנועה מעגלית. המניע לכיוון תנועתן הינו כיוון
תנועתה של אותה רוח סערה שהופיעה בתחילת הפרק.

**וְדַמוֹת הַחַיּוֹת מְרָאִיהֶם כְּגַחְלֵי אֵשׁ בְּעֵרוֹת כְּמֵרָאָה הַלְּפָדִים הִיא
מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת וְנִגְהָ לְאֵשׁ וּמִן הָאֵשׁ יוֹצֵא בָרֶק**
והדמויות המכוננות חיות רושפות כגחלי אש, ואף נראה כאילו לפידי
אש חולפים ועוברים בין לבין עצמן, ומתוך האש הבוהקת פורץ ברק.

וְהַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוֹב כְּמֵרָאָה הַבְּזֶק

כשרונו הפיוטי של הנביא נוסק כאן לשחקים ובמספר מצומצם של מילים הוא מצליח לתמצת מחזה לפיו החיות מבזיקות בתזזיות ברקית כתוצאה מתנועה מהירה השבה וחוזרת על עצמה. עוד נחזור אל פסוק זה כאשר נשוב אל 'ספר יצירה' ונעסוק במשנה ח' שבפרק א'.

וְאָרָא הַחַיּוֹת וְהֵנָּה אוֹפֵן אֶחָד בְּאֶרֶץ אֶצֶל הַחַיּוֹת לְאַרְבַּעַת פְּנֵי וּבַעַת הַהִתְבּוֹנְנוֹת בַּחַיּוֹת נַחֲשַׁפֵּת לְצֶדֶן אוּ בַתְּחִיתֵן, מֵהוּת מִסְתּוֹרֵית שֶׁהַנְּבִיא מִכְנֶה בְּשֵׁם 'אוֹפֵן', וְגַם לְמַהוּת זֶה יֵשׁ אַרְבַּעַת פְּנִים כְּפִי שִׁישׁ לְמִי שֶׁמִּכּוֹנִים 'חַיּוֹת', וְכֵשׁ שִׁיתְּבַרְר כֹּאשֶׁר נַעֲסוֹק בְּפֶרֶק י' שִׁיצוּטֵט בַּהֲמִשָּׁךְ.

מְרָאָה הָאוֹפְנִים וּמַעֲשֵׂיהֶם כְּעֵין תְּרִשִׁישׁ
ומראה אותם 'אופנים' ומעשיהם מעניקים תחושה של תרשיש שהוא שמה של אבן טובה בעלת גוון ירקרק הנוטה לתכלת שזכתה למספר שמות (Topaz Chrysolite Aquamarim) המעניקה למתבונן בה תחושה של תנועת גלי ים.
ברוח זו דיבר עליה גם רב סעדיה גאון שאמר כי 'היא כדמות גלי הים בעת יתרוממו' בהתייחסו לנאמר בספר דניאל פרק י' פסוקים ד' – ו' שנראים כלקוחים מספר יחזקאל: "וּבְיָוִם עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה לְחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וְאֲנִי הָיִיתִי עַל יַד הַנְּהָר הַגָּדוֹל הוּא חֲדָקֵל. וְאֶשָּׂא אֶת עֵינַי וְאָרָא וְהֵנָּה אִישׁ אֶחָד לְבוּשׁ בְּדִים וּמְתַנֵּי חֲגָרִים בְּכֶתֶם אוֹפֵז. וְגִוַּיְתוּ כְּתְרִשִׁישׁ וּפְנֵיו כְּמְרָאָה בְּרֶק וְעֵינָיו כְּלַפִּידֵי אֵשׁ וְזָרְעֵתָיו וּמְרַגְלֵתָיו כְּעֵין נַחֲשֵׁת קָלֵל וְקוֹל דְּבָרָיו כְּקוֹל הַמּוֹן".

וּדְמוּת אֶחָד לְאַרְבַּעֵתָן וּמְרָאֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם כְּאִשֶּׁר יְהִיָּה הָאוֹפֵן בְּתוֹךְ הָאוֹפֵן

ואותם אופנים לובשים צורה זהה ואחידה ומתנהגים כאילו היו שרויים זה בתוך זה (כדוגמת בובות רוסיות המכונות 'בבושקות'), שהוא תיאור אשר בא להמחיש פעימות, תנודות ורטטים של מהויות עגולות

שזכו בשם אופנים הודות לצורתן, וגם ייתכן כי צורה זו הינה בעלת רכיבים הנדמים כחישורים.

על ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו לא יסבו בלכתן
גם תנועת האופנים שבחלוקה פנימית מתפצלים לארבעה רבעים, הינה כתנועתן יישרת הזווית של החיות, ואף הם אינם מבצעים תנועה מעגלית אלא פניות חדות בנות 90 מעלות.

וגביהן וגבה להם ויראה להם וגבתם מלאת עינים סביב לארבעתן
נראה כי יחזקאל עושה שימוש במילה 'גביהן' במשמעות של מקום גבוה וראה יחזקאל פרק ט"ז פסוק כ"ד: "ותבני לך גב ותעשי לך רמה בְּכָל רְחוּב". במקביל, ייתכן כי השימוש במילה זו ובמילה 'גבתם' מתייחס למסגרת העגולה של האופן אשר עליה מלבישים את החישוק וראה ספר מלכים א' פרק ז' פסוק ל"ג: "ומעשה האופנים כמעשה אופן המְרַכָּבָה יְדוֹתָם וְגַבְיָהֶם וְחֲשָׁקֵיהֶם וְחֲשָׁרֵיהֶם הַכֹּל מוֹצֵק". כך או כך, הנביא מתאר ארבע מהויות תמירות וטמירות שניחנו בעיניים רבות המקובעות סביב להן, והמראה כולו מעורר חלחלה ופחד בלב הצופה.
הערה: עד לנקודה זו התוודענו לשני סוגי מהויות: האחת עוסקת בדמויות המכונות 'חיות', ואילו האחרת עניינה הוא במהויות ששמן 'אופנים'.

ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים

כאשר החיות נעות, נעים גם האופנים, ובעת בה החיות ממריאות, ממריאים עימן האופנים. כלומר, תנועת החיות קודמת לתנועת האופנים ונראית כסיבה לעומת מסובב ובוודאי לא להיפך.

**עַל אֲשֶׁר יְהִי שֵׁם הָרוּחַ לְלֶכֶת יִלְכוּ שְׁמֵהּ הָרוּחַ לְלֶכֶת וְהָאוֹפָנִים
יִנְשְׂאוּ לְעִמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה בְּאוֹפָנִים**

הנביא שב להדגיש כי המניע לכיוון תנועתן של החיות הינו כיוון תנועתה של אותה רוח סערה שהופיעה בתחילת הפרק, כאשר לפתע מצטרפת למחזה תופעה אנרגטית שהנביא מכנה 'רוח החיה' השורה בתוך ומפעילה את האופנים, שהם עצמם ממריאים במקביל ולעומת החיות.

מפסוק זה עולה כי האופנים עוקבים אחרי תנועת החיות ונעים במקביל להן, אך האנרגיה המפעילה אותם הינה אותה 'רוח החיה', בה בשעה שהמונח 'חיה' לכשעצמו הינו שם כולל לחיות או לאופנים או לשניהם גם יחד כפי שנראה בהמשך.

בְּלֶכְתָּם יִלְכוּ וּבְעִמָּדָם יַעֲמְדוּ

המילים 'בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו' באות להדגיש את תנועתן המושלמת, החדה, ההחלטית, הנמרצת והנחרצת של החיות הנעות ללא סרבול כלשהו. פסוק זה הינו גם שופרא דשופרא של כישרון פיוטי.

**וּבַהֲנִשְׂאָם מֵעַל הָאָרֶץ יִנְשְׂאוּ הָאוֹפָנִים לְעִמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה
בְּאוֹפָנִים**

הנביא שב לספר כי כאשר החיות ממריאות, ממריאים גם האופנים הודות לאותה 'רוח החיה' הפועמת בקרבם.

**וְדַמּוֹת עַל רִאשֵׁי הַחַיָּה רְקִיעַ כְּעֵין הַקָּרַח הַנּוֹרָא נְטוּי עַל רִאשֵׁיהֶם
מִלְמַעְלָה**

פסוק זה הינו בעל משמעות רבה לצורך פיענוח התמליל כולו מכיוון שזו הפעם הראשונה בה נוצר חיבור בין המונח 'חיה' לבין המונחים 'חיות' ו – 'אופנים', אם כי לא ברור אם מונח כוללני זה מתייחס לחיות או לאופנים או לשניהם גם יחד. כך או כך, מופיע רכיב חדש בצורת

שמיים קפואים ומעוררי השתאות הפרושים על ראשי החיות ועל ראשי האופנים, ולמצער או על אלה או על ההם.

**וְתַחַת הַרְקִיעַ כְּנִפְיָהֶם יִשְׁרוּת אִשָּׁה אֶל אַחוֹתָהּ לְאִישׁ שְׁתֵּימֵי מְכֹסוֹת
לְהִנָּה וּלְאִישׁ שְׁתֵּימֵי מְכֹסוֹת לְהִנָּה אֶת גְּוִיֹתֵיהֶם**

ותחת אותם שמי קרח הנביא מתבונן בכנפי החיות וקובע כי הן ישרות וכי זוג כנפיים אחד מכסה (ככל הנראה) את פלג גופן העליון, והזוג האחר מכסה את פלג גופן התחתון.

**וְאִשְׁמַע אֶת קוֹל כְּנִפְיָהֶם כְּקוֹל מַיִם רַבִּים כְּקוֹל שִׁדֵי בְּלִכְתָּם קוֹל
הַמֶּלֶה כְּקוֹל מַחְנֶה בְּעַמְדָם תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהֶן**

לאחר המחזות הנשגבים מגיעה המולת הקולות שנוצרת כתוצאה ממשק כנפי החיות, הנשמעת באוזני הנביא כרעמים של מפלי מים גועשים וכקולו של האל. תנועת החיות מחוללת המולה כצלילי מחנה הומה שוקק אדם. כאשר החיות נעמדות הן מרפות את כנפיהן.

וַיְהִי קוֹל מֵעַל לְרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם בְּעַמְדָם תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהֶן

הנביא שומע קול המהדהד מעל אותו רקיע קפוא הנטוי על ראשי החיות אשר פסקו לנוע וריפו את כנפיהן.

**וּמִמֵּעַל לְרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם כְּמַרְאֵה אַבְן סַפִּיר דְּמוֹת כֶּסֶף וְעַל
דְּמוֹת הַכֶּסֶף דְּמוֹת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלַמְעָלָה**

ומעל אותו רקיע מופיעה דמות של כיסא שמראהו כמראה אבן חן (ספיר) ועליו דמות הנראית כאדם.

**וְאֵרָא כְּעֵין חֹשֶׁמֶל כְּמַרְאֵה אִשׁ בֵּית לָהּ סְבִיב מִמַּרְאֵה מְתַנְיּוֹ וּלְמַעְלָה
וּמִמַּרְאֵה מְתַנְיּוֹ וּלְמַטָּה רְאִיתִי כְּמַרְאֵה אִשׁ וְנִגְהָ לּוֹ סְבִיב**

והדמות ממותניה ומעלה עטופה במעין בוהק עז וזוהר, ואילו המראה ממותניה ומטה כמראה אש שסביבה נוגהת הילה.

**כְּמֵרָאָה הַקִּשְׁתָּ אֲשֶׁר יְהִי בְעֵנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם כֵּן מֵרָאָה הַנִּגָּה סְבִיב
הוּא מֵרָאָה דְמוֹת כְּבוֹד יְהוָה וְאֶרְאָה וְאֶפְלַע עַל פְּנֵי וְאֶשְׁמַע קוֹל מִדְבָר
הַהִלָּה הַנוֹגֶהת וְהַבוֹהֶקת מִתְפַּצֶּלֶת לַגּוֹוֵי הַקִּשְׁתָּ שֶׁבַענָן בְּיוֹם שֶׁל
גֶשֶׁם (סִפְקָטְרוֹם), וְכֵזָה הוּא גַם מֵרָאָה דְמוֹת כְּבוֹד יְהוָה. כִּזְאת רוֹאָה
הַנְּבִיא הַנוֹפֵל עַל פְּנָיו וְשׁוֹמַע קוֹל מִדְבָר.**

יחזקאל פרק י'

**וְאֶרְאָה וְהִנֵּה אֵל הַרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ הַכְּרָבִים כְּאֵבֶן סַפִּיר כְּמֵרָאָה
דְמוֹת כֶּסֶף נִרְאָה עֲלֵיהֶם**

הנביא מתבונן בשמיים הנטויים מעל ראשי הכרובים ומבחין בכיסא זוהר כאבן חן (ספיר) שכבר צפה בו לקראת סיומו של פרק א'.

**וַיֹּאמֶר אֵל הָאִישׁ לְבֹשׁ הַבְּדִים וַיֹּאמֶר בֹּא אֵל בֵּינֹת לַגִּלְגַּל אֵל תַּחַת
לְכָרוֹב וּמֵלֵא חֲפָנֶיךָ גַּחְלֵי אֵשׁ מִבֵּינֹת לְכָרָבִים וְזָרַק עַל הָעִיר וַיָּבֵא
לְעֵינַי**

□ פסוק זה ממשיך את אירועי פרק ט' בו מוצגת קבוצה בת שישה אנשי 'הוצאה לפועל' (ישויות אלוהיות) המקיימים שליחות אלוהית, שמתוכם אחד החברים המכונה 'לבוש הבדים', משמש מעין רשם פרוטוקול, אך גם מוציא לפועל ודובר.

□ אירועי פרק ט' מתרחשים סמוך למזבח הנחושת (מזבח העולה להבדיל ממזבח הקטורת) אשר בבית המקדש שניצב בחצר הפנימית שמחוץ לאולם ומחוץ להיכל ומחוץ לקודש הקודשים.

□ אף כי בפרק ט' מופיע כרוב אחד יחיד, פרק י' פותח במונח 'כרובים' ברבים וייתכן כי הוא מסנן ופוסח על חלק מן האירועים שהתרחשו במעבר מפרק ט' אליו.

□ הפסוק שלפנינו מביא את דברי האל המורה למי שמכונה "לבוש הבדים", להיכנס אל בינות מהות שטרם היכרנו המכונה 'גלגל' (ייתכן

כי מדובר באופן כפי שנראה בהמשך) הנמצאת תחת אחד הכרובים
(ייתכן כי מדובר בכרוב הבודד שבפרק ט', וייתכן כי מדובר באחד
הכרובים מן הפסוק הקודם), למלא את חופניו בגחלי אש מבין
הכרובים ולהשליכם על ירושלים לנגד עיני האל.

**וְהַכְּרוּבִים עֹמְדִים מִיְמִין לְבַיִת בְּבֹאוֹ הָאִישׁ וְהֶעֱנָן מָלֵא אֶת הַחֲצֵר
הַפְּנִימִית**

והכרובים ניצבים מימין לבית כאשר 'לבוש הבדים' מגיע, וענן יורד
לשכון על החצר הפנימית שבבית המקדש. (נתיב התנועה בבית
המקדש היה על פי הסדר: חצר חיצונית – חצר פנימית – אולם –
היכל – קודש הקודשים).

**וַיְרֵם כְּבוֹד יְהוָה מֵעַל הַכְּרוּב עַל מִפְתַּן הַבַּיִת וַיִּמְלֵא הַבַּיִת אֶת הֶעֱנָן
וְהַחֲצֵר מְלֵאָה אֶת נֶגְהַ כְּבוֹד יְהוָה**

ואז צף כבוד יהוה מעל הכרוב שניצב על מפתן הבית, בעת בה הבית
עצמו הכיל את הענן, ואילו החצר מלאה את הזוהר הבוקע מכבוד
יהוה.

**וְקוֹל כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים נִשְׁמַע עַד הַחֲצֵר הַחִיצוֹנָה כְּקוֹל אֵל שְׂדֵי בְּדַבְּרוּ
וּמִשָּׁק כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים נִשְׁמַע עַד הַחֲצֵר הַחִיצוֹנִית כְּקוֹלוֹ שֶׁל אֵל שְׂדֵי
בַּדְּבָרוֹ.**

**וַיְהִי בְּצֹאתוֹ אֶת הָאִישׁ לְבֹשׁ הַבְּדִים לֵאמֹר קַח אִשׁ מִבֵּינֹת לַגִּלְגָּל
מִבֵּינֹת לְכְרוּבִים וַיָּבֵא וַיַּעֲמֵד אֶצְלֵ הָאוֹפֵן**

וכאשר ציווה האל את 'לבוש הבדים' ליטול אש מבין הגלגל ומבין
הכרובים, 'לבוש הבדים' עשה כן ונעמד סמוך למהות ששמה אופן.

**וַיִּשְׁלַח הַכְּרוֹב אֶת יָדוֹ מִבֵּינֹת לְכְרוּבִים אֶל הָאֵשׁ אֲשֶׁר בֵּינֹת
הַכְּרוּבִים וַיִּשָּׂא וַיִּתֵּן אֶל חֻפְנֵי לְבַשׁ הַבְּדִים וַיִּקַּח וַיֵּצֵא**
והכרוב שלח את ידו מבין הכרובים אל האש אשר בין הכרובים, והרים
ושפך גחלי אש מלוא כפות ידי 'לבוש הבדים' אשר נטלם ויצא.

וַיֵּרָא לְכְרוּבִים תְּבֻנִית יַד אָדָם תַּחַת כַּנְפֵיהֶם
נראה כי הנביא רואה חובה להבהיר את הפסוק הקודם ולהסביר כי
לא מדובר בסתם ידי אדם, אלא בתבנית דמוית ידי אדם תחת כנפי
הכרובים.

**וַאֲרָאָה וְהִנֵּה אַרְבַּעַה אוֹפָנִים אֶצֶל הַכְּרוּבִים אוֹפֵן אֶחָד אֶצֶל הַכְּרוּב
אֶחָד וְאוֹפֵן אֶחָד אֶצֶל הַכְּרוּב אֶחָד וּמְרָאָה הָאוֹפָנִים כְּעֵין אָבִן
תְּרִשִׁישׁ**

המחזה הנגלה לעיני הנביא ממשיך להתגלגל ומעורר זיכרון
אסוציאטיבי ששורשיו נטועים בפרק א', הודות לארבעה אופנים
הנמצאים סמוך לכרובים, אופן לכל כרוב, ומראה האופנים כמראה
אותה אבן חן ירקרקת-כחולה ששמה תרשיש וכבר דנו בה.

וּמְרָאֵיהֶם דְּמוֹת אֶחָד לְאַרְבַּעַתֶּם כַּאֲשֶׁר יְהִיָּה הָאוֹפֵן בְּתוֹךְ הָאוֹפֵן
ומראה זהה ואחיד לכל ארבעת האופנים, כאילו אופן 'מוליד' אופן
וכבר דימינו את הדברים למראה בובות רוסיות ששמן 'בבושקות'
השוכנות זו בתוך זו.

**בְּלֶכְתָּם אֶל אַרְבַּעַת רְבַעֵיהֶם יִלְכוּ לֹא יִסְבוּ בְּלֶכְתָּם כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
יִפְנֶה הָרֹאשׁ אַחֲרָיו יִלְכוּ לֹא יִסְבוּ בְּלֶכְתָּם**

הנביא מקדים לציין פרט שהוא מרחיב עליו בהמשך ומספר כי תנועת האופנים, אשר כל אחד ואחד מהם נחלק לארבעה רבעים, הינה כתנועת החיות שפגשנו בפרק א', לאמור: תנועה של שתי וערב המתבצעת במסלולים ישרי זווית ותמיד בכיוון אליו פונים ראשיהם ללא תנועה מעגלית.

וְכָל בְּשָׂרָם וְגִבֵּהֶם וַיְדִיחֵם וְכַנְפֵיהֶם וְהָאוֹפְנִים מְלֵאִים עֵינַיִם סָבִיב לְאַרְבַּעַתָּם אוֹפְנֵיהֶם

ומלפנים ומאחור ועל ידיהם ועל כנפיהם, מקובעות עיניים רבות סביב ארבעת האופנים.

לְאוֹפְנֵים לָהֶם קוֹרָא הַגְּלָגֶל בְּאַזְנֵי

ואף נשמע קול קורא באוזני הנביא לאמור כי שמם של האופנים הוא גלגל, מה שמחזק את הסברה כי מדובר במהויות אלוהיות בעלות תבנית עגולה.

וְאַרְבַּעַה פְּנִים לְאֶחָד פְּנֵי הָאֶחָד פְּנֵי הַכְּרוֹב וּפְנֵי הַשָּׁנִי פְּנֵי אָדָם וְהַשְּׁלִישִׁי פְּנֵי אַרְיָה וְהָרְבִיעִי פְּנֵי נָשֶׁר

□ ולאופנים הללו יש ארבעה פנים כשם שהיו לחיות שבפרק א', אך עם שינוי משמעותי שכן כאן יש להם פני כרוב, ופני אדם, ופני אריה ופני נשר, ואילו לחיות היו פני אדם, ופני אריה, ופני נשר ופני שור. השוני הוא בפני הכרוב שיש לאופנים ואין לחיות, ובפני השור שיש לחיות ואין לאופנים.

□ במקביל, ייתכן כי פסוק זה מצמיח השערה חדשה לפיה המונח 'כרובים' שמור עבור ישות ייחודית היוצאת דופן בהשוואה לשאר הישויות האלוהיות, מכיוון שעבורם הנביא משתמש בשם "הכרוב" ב-'הא' הידיעה, ואילו עבור השאר הוא שומט את 'הא' הידיעה ומציין בפשטות פני אדם, פני אריה, פני נשר.

וַיִּרְמוּ הַכְּרוּבִים הַיָּהּ הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּנֹהַר כְּבָר
הסיפא של ההסבר הקודם ישמש כרישא להסברת קטע זה הפונה
נגדו ומחזק את הטיעון לפיו 'כרובים' הינו שם כולל לישויות אלוהיות,
מכיוון שהוא (קטע זה) מוצא זהות בין 'הכרובים' ובין 'החיה' שהיא,
כך נראה, מייצגת את סך כל המכלול שנחשף לעיני הנביא בנהר כבר.
כך או כך, הקטע מספר כי לנוכח הכרובים הממריאים, הנביא
השתכנע כי אכן מדובר בחיה שנגלתה לעיניו כפי שמסופר בפרק א'.

**וּבְלֶכֶת הַכְּרוּבִים יִלְכוּ הָאוֹפָנִים אֶצְלָם וּבִשְׂאֵת הַכְּרוּבִים אֶת כַּנְפֵיהֶם
לָרוּם מֵעַל הָאָרֶץ לֹא יִסְבוּ הָאוֹפָנִים גַּם הֵם מֵאֶצְלָם**
וכאשר מתבצעת תנועת הכרובים, מתבצעת גם תנועת האופנים
הצמודים אליהם, ובעת המראת הכרובים, ממריאים עימם גם
האופנים.

בְּעֵמָדִים יַעֲמְדוּ וּבְרוּמָם יִרְמוּ אוֹתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּהֶם
פעם נוספת מתאר הנביא ומתפעל מתנועתם החדה והנחרצת וככל
הנראה גם היעילה, של הכרובים העומדים ללא נייע וממריאים כהרף
עין ללא סרבול, הודות לאנרגיה עלומה ששמה 'רוח החיה' הפועמת
בתוכם.

וַיֵּצֵא כְבוֹד יְהוָה מֵעַל מִפְתַּן הַבַּיִת וַיַּעֲמֵד עַל הַכְּרוּבִים
ויצא כבוד יהוה מעל מפתן הבית ויעמוד על הישויות המכונות כרובים.

**וַיִּשְׂאוּ הַכְּרוּבִים אֶת כַּנְפֵיהֶם וַיִּרְוּ מִן הָאָרֶץ לְעֵינֵי בְּצִאתָם
וְהָאוֹפָנִים לְעֵמְתָם וַיַּעֲמֵד פֶּתַח שַׁעַר בֵּית יְהוָה הַקְּדָמוֹנִי וְכָבוֹד אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל עָלֵיהֶם מִלְמַעְלָה**

או אז הרימו הכרובים את כנפיהם והמריאו לעיני הנביא והאופנים לעומתם, והתייצבו בפתח שער המזרחי של בית יהוה (בית המקדש) וכבוד יהוה מעליהם.

□ קדמוני = מזרחי. לדוגמה, ים המלח הוא הים הקדמוני וראה יחזקאל מ"ז י"ח: "וּפָאֵת קְדִים מִבֵּין חוֹרֵן וּמִבֵּין דְּמֶשֶׁק וּמִבֵּין הַגְּלֶעֶד וּמִבֵּין אָרֶץ יִשְׂרָאֵל הַיַּרְדֵּן מִגְּבוּל עַל הַיָּם הַקְּדָמוֹנִי תִמְדּוּ וְאֵת פֶּאֵת קְדִימָה".

**הִיא הַחִיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֹהַר כְּבָר וְאָדַע כִּי
כְּרוּבִים הֵמָּה**

ברגע בו המכלול השלם של המהות האלוהית שהנביא מכנהו 'חיה', ניצב לנגד עיניו תחת אלוהי ישראל, הוא משתכנע כי כבר צפה בו בנהר 'כבר' (פרק א') וכי מדובר בישויות אלוהית שהוא מכנה 'כרובים', אף כי בפרק א' שם זה לא מופיע כלל.

**אַרְבַּעָה אַרְבַּעָה פָּנִים לְאֶחָד וְאַרְבַּע כַּנְפֵים לְאֶחָד וְדָמוֹת יְדֵי אָדָם
תַּחַת כַּנְפֵיהֶם**

הנביא מנמק את הקביעה שקבע בקטע הקודם לפיה בפרקים א' ו – י' עסקין בישויות זהות, ומסביר כי לכל כרוב מארבעת הכרובים שבפרק י' יש ארבעה פנים וארבע כנפיים ודמות (ככל הנראה תבנית) ידי אדם תחת הכנפיים, ממש כשם שהדברים התגשמו בארבע החיות שבפרק א'.

**וְדָמוֹת פָּנֵיהֶם הֵמָּה הַפָּנִים אֲשֶׁר רָאִיתִי עַל נֹהַר כְּבָר מֵרְאִיָּה
וְאוֹתָם אִישׁ אֶל עֵבֶר פָּנָיו יִלְכוּ**

הנביא ממשיך לנמק ואומר כי לא זו בלבד שמספר החיות בפרק א' (ארבע) הינו כמספר הכרובים שבפרק י' (ארבעה), ולא זו בלבד שכל חיה וכל כרוב ניחנו בארבעה פנים, ובארבע כנפיים, ובתבניות דמויות ידי אדם תחת כנפיהם, אלא אף מראה פניהם זהה ואף סגנון תנועתם זהה, כלומר תנועה בצירי שתי וערב ישרי זווית (איש אל עבר פניו ילכו).

מסקנות קפוצות וחסכניות במילים

□ חזון הנביא יחזקאל כפי שבא לידי ביטוי בפרקים א' ו' שדלעיל, שופך אור על סדרת אירועים קדומה בהרבה, הקשורה בנביא משה, שתחילתה בציוויים האלוהיים לאמור:

- וְעָשִׂיתָ כְּפָרַת זָהָב טְהוֹר [...]
- וְעָשִׂיתָ שְׁנַיִם כְּרָבִים זָהָב [...]
- וְהָיוּ הַכְּרָבִים פְּרָשֵׁי כְנָפִים [...]
- וְנָתַתְּ אֶת הַכְּפָרַת עַל הָאָרֶן [...]
- וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שֵׁם וְדַבַּרְתִּי אֵתְךָ מֵעַל הַכְּפָרַת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרָבִים אֲשֶׁר עַל אָרֶן הָעֵדֻת אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אוֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (שמות כ"ה י"ז – כ"ב).

□ אשר על כן:

- "וּבָא מֹשֶׁה אֶל אֱהֹל מוֹעֵד לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹהֵי מֵעַל הַכְּפָרַת אֲשֶׁר עַל אָרֶן הָעֵדֻת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרָבִים וַיְדַבֵּר אֱלֹהֵי". (במדבר ז' פ"ט).

□ ומכאן אל יחזקאל:

- וַיְהִי קוֹל מֵעַל לְרִקִּיעַ [...]
- רָאִיתִי כְּמֵרְאָה אִשׁ [...]
- מֵרְאָה דְמוּת כְּבוֹד יְהוָה וְאֶרְאָה וְאֶפְלַע עַל פְּנָי וְאֶשְׁמַע קוֹל מִדְּבַר. וַיֵּרָם כְּבוֹד יְהוָה מֵעַל הַכְּרֹב [...]
- וַיֵּצֵא כְבוֹד יְהוָה מֵעַל מִפְתַּן הַבַּיִת וַיַּעֲמֵד עַל הַכְּרֹבִים. (יחזקאל א' כ"ה – כ"ח + י' ד' ו"ח)

□ הווה אומר כי מעשה המשכן ככלל והכרובים כפרט, אינו אלתור בעלמא אלא מסמל חוקיות יקומית לפיה מה שלמעלה, משתקף במה שלמטה ומעטיר עליו משפכו.

□ כפועל יוצא עולה כי הדברים נמצאים בשלמותם, רק אם מתקיים מצב בו העליונים משתקפים בתחתונים ומשפיעים עליהם.

□ אמור מעתה כי באין ארון ובאין כפורת ובאין כרובים – גם אין יכולת לשחזר את: "וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שָׁם וְדַבַּרְתִּי אֵתְךָ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים אֲשֶׁר עַל אֲרֹן הָעֵדֻת אֵת כָּל אֲשֶׁר אֶצְוֶה אוֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

אשר על כן אמר "והשב יוצר על מכונו"

ספר יצירה פרק א' משנה ז'

עשר ספירות בלימה
נעוץ סופן בתחלתן
ותחלתן בסופן
כשלהבת קשורה בגחלת
שאדון יחיד ואין לו שני
ולפני אחד מה אתה סופר:

פיענוח מקדים של צפנים

(פיענוח הצפנים דלהלן מקדים את זמנו ויפורט בהרחבה בהמשך הספר)

המילים 'נעוץ סופן בתחילתן – ותחילתן בסופן' צופנות שיטת צפנים של היפוך אותיות האלפא-ביתא, וחילופי אותיות בין ראש לבין סוף ולהיפך: א' מתחלפת עם ת', ב' מתחלפת עם ש', ג' מתחלפת עם ר' וכך הלאה.

השיטה מכונה א"ת-ב"ש והיא תהיה זו שתביא אל תוך הספר את

הר-הבית, כמו גם את נביאי השקר שהובילו אל החורבן.

פרק א' משנה ז' – ניתוח הדברים (אנליזה)

עשר ספירות בלימה נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן כשלהבת קשורה בגחלת

- הזוהר מספר כי עשרת דברות התורה מסתיימים בנקודה הקדושה ביותר (עתיקא דעתיקין) בה מתחילות עשר הספירות. כלומר, סופן של אלו נעוץ בתחילתן של אלו.
- סיומת הדברות ותחילת הספירות מקיימות תהליך מאגי של איחוד בין סוף לבין ראש (לאחדא סופא ברישא) משום שהכול אחד (כלא חד). (זוהר – יתרו – צ"ג ע"ב).
- מחציתה הראשונה של המשנה הנוכחת עוסקת בתוכן שעניינו עשר ספירות אשר סופן נעוץ בתחילתן, ותחילתן נעוצה בסופן - כשלהבת קשורה בגחלת.
- והנה בספר הזוהר (זוהר חדש) בפרשת תרומה העוסקת בהלכות הקודש של המשכן, מופיע הקטע הבא: "מגן, אית ביה מ"ב תיבין. ברזא דשמא קדישא, דמ"ב אתוון. ואית לאכללא ליה בלבא, ולא תקשרא ביה ברזא דא, כשלהובא בגחלת, ברחימו דמאריה".
- להלן תרגום חופשי של קטע זה: בברכת **מגן אברהם** (ברכת אבות) יש 42 (מ"ב) תיבות הצופנות את סוד שמו הקדוש, המסתורי והעלום של האל המכיל 42 (מ"ב) אותיות המייצגות שם קדוש אשר כינויו הוא **שם מ"ב**, ומוטל על המתפלל להפנים שם סודי זה אל תוך ליבו בשעת התפילה (תפילת העמידה), כאילו היה **שלהבת אחוזה בגחלת** (להעלאת ניצוצות של קדושה) ברחמי אדונו.

להלן ברכת מגן אברהם בת 42 מילים: בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ יְאֵלֵהִי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק, וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֲלִיּוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים, וְקִנְיַת הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת וַיִּמְבִּיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ אַתָּה ה', מְגַן אַבְרָהָם

להלן שם מ"ב: **אבא יתץ קדנז שטן נהד יכש**

בטר צתה חקב טנג יהל פדק נקו צית

- בפרשת ואהבת (ראה בהמשך) יש מ"ב תיבות שהן כנגד השם הקדוש מ"ב השייך לספירת 'גבורה' (ספירה אשר הדין בה נוקב את ההר), וזאת בניגוד לתוכן הפרשה העוסק באהבה וחסד.
- ויש לדעת כי בקריאת 'שמע' נאמרות שלוש פרשיות: פרשיית 'ואהבת' החביבה, פרשיית 'והיה אם שמוע' הנוקבת, ופרשיית 'ציצית' שאין אנו עוסקים בה כאן.
- אופי פרשיית 'ואהבת' הינו כאופייה החביב של ספירת 'חסד' במניין עשר הספירות, ואילו אופייה של פרשיית 'והיה אם שמוע' הוא כאופייה הנוקב של ספירת 'גבורה' במניין עשר הספירות.
- אף על פי כן מאיר אור של ספירת גבורה בפרשיית 'ואהבת' המשולה לכלי של ספירת חסד, ואילו בפרשיית 'והיה אם שמוע', המשולה לכלי של ספירת גבורה, מאיר אור של ספירת חסד. מעט מורכב אבל ניתן להבנה.

- המקובלים מכנים את התופעה הקוטבית בשם 'אחליפו דוכתייהו' = חילופי מקומות כדין סופן בתחילתן ותחילתן בסופן.
- דהיינו, האור הרוחני של ספירת 'גבורה' מאיר את הכלי של ספירת 'חסד', ואילו האור הרוחני של ספירת 'חסד' מאיר את הכלי של ספירת 'גבורה'.
- על פי ה – 'זוהר' כפי שראינו, שומה על המתפלל להפנים את שם מ"ב אל תוך ליבו ולקשור אותו אל תוך הווייתו כשלהבת הקשורה בגחלת.
- הדימוי של שלהבת קשורה בגחלת נמצא גם בפרשת ויחי שבזוהר שם הוא מתמקד בנשמה חדשה המרכינה ראש בפני בוראה ומגלה את אהבתה אליו בכל פה, לב ונפש נקשרים זה בזה וזו באלה כשלהבת אחוזה בגחלת. (כשלהובא דאתקשרא בטיפסא) זוהר – בראשית – ויחי – רמ"א – ע"ב.

□ ולא זו בלבד, אלא אף מתברר כי מי אשר רוצה לדעת את חכמת הייחוד הקדוש, שומה עליו להתבונן בשלהבת הבוקעת מתוך גחלת (יסתכל בשלהובא דסלקא מגו גחלתא), מכיוון שזו (הרוחנית) אינה בוקעת אלא אם כן היא נאחזת בדבר-מה גשמי/חומרי. זוהר – בראשית- נ' ע"ב.

וְאֵהֲבֵת אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ. וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְךָ הַיּוֹם עַל לִבְבְּךָ. וְשָׁנַנְתָּם לְבִנְיָךָ וְדַבַּרְתָּ בָּם בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ. וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ. וְכָתַבְתָּם עַל מְזוֹזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ

□ גם שם מ"ב גופא נוצר בשיטת צופן המבוססת על אותיות אשר 'סופן בתחילתן ותחילתן בסופן' שהמפורסמת בהן היא שיטת א"ת-ב"ש אשר על פיה האות א' מתחלפת עם האות ת', כשם שהאות ב' מתחלפת עם האות ש', והאות ג' מתחלפת עם האות ר' וכן הלאה.

□ קיימות שיטות נוספות היונקות מרעיון חילופי אותיות ועושות כן בצופנים המושתתים על דילוגי אותיות בני ארבעה או חמישה דילוגים (בהם כל אות מתחלפת באות הרביעית או החמישית לה) או כל מספר מוסכם אחר הפועל ברוח 'סופן בתחילתן ותחילתן בסופן'.

□ אף קיימת שיטת צופן פשוטה להפליא המכונה א"ב-ג"ד לפיה כל אות ראשנה בזוג אותיות מוחלפת באות שלאחריה, וזו שלאחריה באה במקומה בשיטת 'סופן בתחילתן ותחילתן בסופן'. כך, לדוגמה, המילה 'אבא' תהפוך למילה 'באב' והשם גד יהפוך לדג.

□ הצפנה בסיוע היפוך אותיות פשוט ראה זוהר – בראשית – כ"ג ע"ב: "קץ חי דאיהו יצחק בהיפוך", משמע **צמד המילים קץ חי** הינו **יצחק** בהיפוך. כך בזוהר.

□ יתר על כן שהרי הזוהר פוסע צעד נוסף קדימה ואינו מהסס לחצות קווים אדומים בבואו אל השם הקדוש ואלו מילותיו: "פתח הרועה הנאמן (משה רבנו) ואמר 'אֲדַנִּי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ'. אדנ"י

בהיפוך אותיות דינ"א. כל הדינים בשם זה נידונים". ראה משנת הזוהר בתרגום פרופסור תשבי א' עמוד שמ"ו.

□ הצפנת שמות בסיוע גימטריות לחישובי בוא הגאולה וקץ הגלות ראה זוהר: "לא יסור שבט מיהודה עד כי יבא שילה דאיהו משה בחושבנא" = לא יסור שבט מיהודה עד כי יבוא שילה שהוא משה בחישוב חשבונאי גימטרי = 345. זוהר – בראשית – כ"ג – ע"ב.

'ספר הפליאה' (המאה ה – 14) חושף את צופן השם הנכבד והנורא יתברך לעד. והוא יוצא מן האות ב' בראשית ועד האות ב' ובהו והם מ"ב אותיות. ראה צירופי אות הסיום של כל שורה, באות הסיום של השורה שתחתיה, בסדר יורד של שלשות:

ב - תמורתה א מא"ב ג"ד - א:

ר - תמורתה ט מא"ל ב"ם ותחת ט' ב' מאח"ס בט"ע - ב:

א - תמורתה י מאי"ק ותחת י' ג' מאח"ס בט"ע - ג:

ש - תמורתה י מא"ל ב"ם - י:

י - תמורתה א מאי"ק ותחת א' ת' בא"ת ב"ש - ת:

ת - תמורתה כ מא"ל ב"ם ותחת כ' צ' באח"ס בט"ע - ץ:

תם השם הראשון

ב - תמורתו ח בא"ט ב"ח ותחת ח' ק' בא"ל ב"ם - ק:

ר - אין צריך חילוף - ר:

א - תמורתו ל באלב"ם ותחת ל' ע' בא"ט ב"ח - ע:

א - תמורתו ת בא"ת ב"ש ותחת ת' ש' מאבג"ד - ש:

ל - תמורתו ע מאטב"ח ותחת ע' ט' מאח"ס בט"ע - ט:

ה - תמורתו נ מאטב"ח - ן:

תם השם השני

- י - תמורתו ט מאבג"ד ותחת ט' נ' בא"ת ב"ש - נ:
מ - תמורתו ב מאלב"ם ותחת ב' ג' מאבג"ד - ג:
א - תמורתו ת בא"ת ב"ש ותחת ת' ק' בא"ט ב"ח ותחת ק' ד' בא"ת ב"ש - ד:
ת - תמורתו א באתב"ש ותחת א' י' מאי"ק - י:
ה - תמורתו ל מאח"ס בט"ע ותחת ל' כ' בא"ת ב"ש - כ:
ש - אין צריך חילוף - ש:

תם השם השלישי

- מ - תמורתה ב מאלב"ם - ב:
י - תמורתה ט מאבג"ד - ט:
מ - תמורתה ר מאחס בטע - ר:
ו - תמורתה פ מא"ת ב"ש ותחת פ' צ' בא"ב ג"ד - צ:
א - תמורתה ת בא"ת ב"ש - ת:
ת - תמורתה ק בא"ט ב"ח ותחת ק' ר' בא"ב ותחת ר' ג' מא"ת ב"ש - ג:

תם השם הרביעי

- ה - תמורתה ע' בא"ל ב"ם ותחת ע' ט' באח"ס בט"ע ותחת ט' ח' בא"ב ג"ד - ח:
א - תמורתה ת בא"ת ב"ש ותחת ת' ק' בא"ט ב"ח - ק:
ר - תמורתה ג בא"ת ב"ש ותחת ג' ב' בא"ב ג"ד - ב:

צ - תמורתה י בא"ט ב"ח ותחת י' ט' בא"ב ג"ד - ט:

ו - תמורתה ד באטב"ח ותחת ד' ג' באבג"ד ותחת ג' נ' באלב"ם - נ:

ה - תמורתה ע באלב"ם - ע:

תם השם החמישי

א - תמורתה י' באי"ק - י:

ר - תמורתה ג' בא"ת ב"ש - ג:

צ - תמורתה כ באח"ס בט"ע ותחת כ' ל' בא"ת ב"ש - ל:

ה - תמורתה צ בא"ת ב"ש ותחת צ' פ' באבג"ד - פ:

י - תמורתה צ בא"ט ב"ח ותחת צ' ז' באלב"ם - ז:

ת - תמורתה ק באטב"ח - ק:

תם השם השישי

ה - תמורתה ל באח"ס בט"ע ותחת ל' א' באלב"ם ותחת א' ת' בא"ת
ב"ש ותחת ת' ש' באבג"ד - ש:

ת - תמורתה ק בא"ט ב"ח - ק:

ה - תמורתה ו באבג"ד - ו:

ו - תמורתה ה באבג"ד ותחת ה' צ' בא"ת ב"ש - צ:

ב - תמורתה כ באי"ק בכ"ר ותחת כ' י' באבג"ד - י:

ה - תמורתה ל באח"ס בט"ע ותחת ל' א' באלב"ם ותחת א' ת' בא"ת
ב"ש - ת:

תם השם השביעי

שם מ"ב היווה השראה לכתיבת תפילת '**אנא בכח**' המיוחסת לתנא רבי נחוניא בן הקנה, אשר כל מילה בה פותחת באות אחת על פי הסדר של שם מ"ב עצמו:

אָנָּא בְּכַח גְּדִלַת יְמִינְךָ תִּתִּיר צְרוּרָה = אב"ג ית"צ
קִבֵּל רַבֵּת עִמָּךְ שְׂגָבְנוּ טְהִרְנוּ נוֹרָא = קר"ע שט"נ
נָא גְבוּר דּוֹרְשֵׁי יַחֲוֶדְךָ כְּבַבְתָּ שְׁמַרְם = נג"ד יכ"ש
בְּרַכְּם טְהִרְם רַחֲמֵי צְדָקָתְךָ תְּמִיד גְּמִלְם = בט"ר צת"ג
חֲסִין קְדוּשׁ בְּרוּב טוּבְךָ נִהַל עֲדָתְךָ = חק"ב טנ"ע
יַחֲד גָּאָה לְעִמָּךְ פְּנֵה זֹכְרֵי קְדוּשָׁתְךָ = יג"ל פז"ק
שׁוּעַתְנוּ קִבֵּל וְשָׁמַע צַעֲקוֹתֵנוּ יוֹדַע תַּעֲלוּמוֹת = שק"ו צי"ת

שם מ"ב: אבג יתץ קרע שטן נגד יכש בטר צתג חקב טנע יגל פזק שקו צית.

□ על פניו נראה כי המסתורין והקדושה האופפים את שם מ"ב, יש להם חלק במסתורין ובקדושה האופפים את ספר יצירה, ולו רק הודות להיות שניהם מושתתים על צופנים שנועדו להסתיר ולשמר דבר-מה מסוים אחד, ובה בעת להביא לתשומת לב הקוראים דבר-מה אחר.

שם ע"ב

□ תורת הסוד העברית יודעת שם קדוש נוסף אשר אף הוא עשוי להלום את המילים 'סופן בתחילתן ותחילתן בסופן', כמו גם את עשר הספירות, והוא שם בן ע"ב אותיות וראה '**ספר הבהיר**' (הספר הקדום ביותר בתורת הקבלה) לרבי **נחוניא (נחוניא) בן הקנה** סימן ק"י: "השם היוצא מן השלשה פסוקים ויסע ויבא ויט (שמות י"ד י"ט כ"א) אותיות הפסוק הראשון של ויסע כסדר הפסוק נסדרות בשם, ואותיות הפסוק השלישי שהוא ויט כסדר הפסוק נסדרות בשם, ואותיות הפסוק ויסע, ובכל אחד ואחד מהפסוקים **ע"ב אותיות**, נמצא שבכל שם ושם מע"ב שמות היוצאים מאלו השלשה פסוקים שהם ויסע ויבא ויט שלשה אותיות, אלה הם **ע"ב שמות** היוצאים ומתחלקים לג' חלקים כ"ד לכל חלק, ועל כל חלק מג' חלקים שר גבוה עליהם, ועל כל חלק יש לו ד' רוחות לשמור מזרח ומערב צפון ודרום ומתחלקים ששה לכל

רוח, נמצא לד' רוחות כ"ד צורות, וכן לשני וכן לשלישי, וכולם חתומים בהוי"ה אלהי ישראל אלהים חיים שדי רם ונשא שוכן עד מרום וקדוש שמו הוי"ה בשכמל"ו (ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד)."

□ כפי שקבע ר' נחוניה בן הקנה, מקור שם ע"ב הוא בתנ"ך בספר שמות פרק י"ד פסוקים י"ט – כ"א אשר כל אחד מהם (כל אחד מן הפסוקים) הוא בן ע"ב (72) אותיות.

□ הפסוקים הם:

וַיִּסַּע מִלֶּאֱרֶץ הָאֱלֹהִים הַהֵלֶךְ לִפְנֵי מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עִמּוֹד הָעֲנַן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֵד מֵאַחֲרֵיהֶם.

וַיָּבֹא בֵּין מַחְנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הָעֲנַן וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֲרֶא אֶת הַלַּיְלָה וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה.

וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיֵּלֶךְ יְהוָה אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קְדִים עֲזָה כָּל הַלַּיְלָה וַיִּשָּׁם אֶת הַיָּם לְחָרְבָה וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם.

□ שם ע"ב מתקבל באופן הבא:

רושמים את הפסוק הראשון מתחילתו ועד סופו כך:
ויסעמלארקהאלהיםההלךלפנימחנהישראלוילךמאחריהםויסעעמודהענן מפניהםויעמדמאחריהם

תחתיו רושמים את הפסוק השני כשהוא כתוב מסופו אל תחילתו (ולא מתחילתו אל סופו) כך:
הלילהלכהזלאהזברקאלולהלילהלתאראיוןשחהוןנעהיהיולארשיהנחמניבו מירצמהנחמניבאביו

ולסיום רושמים את הפסוק האחרון מתחילתו אל סופו כך:
ויטמשהאתידועלהיםוילךיהוהאתהיםברוחקדיםעזהכלהלילהוישםאתה יםלחרבהויבקעוהמים

□ מתקבלות שלוש שורות הרשומות כך:

ויסעמלארקהאלהיםההלךלפנימחנהישראלוילךמאחריהםויסעעמודהענןמפניהםויעמדמאחריהם הלילהלכהזלאזהזברקאלולהלילהלתאראיוךשחהוןנעהיהוילארשיהנחמיןבויםירצמהנחמיןבאביו ויטמשהאתידועלהיםוילךיהוהאתהיםברוחקדיםעזהכלהלילהויהוהשםאתהיםלחרבהויהוהמרים

ע"ב השמות מתקבלים כתוצאה מחיבור האותיות על-גבי ציר הגובה (אנכית) לדוגמה: השם הראשון "והו" הינו צירוף של שלוש האותיות הנמצאות בתחילת שלושת הפסוקים כפי שהם רשומים מעלה. השם הבא "ילי" הינו צירוף של שלוש האותיות הבאות בתור על פי הסדר וכן הלאה:

והו	ילי	סיט	עלם	מהש	ללה	אכא	כהת
הזי	אלד	לאו	חהע	יזל	מבה	הרי	הקם
לאו	כלי	לוז	פהל	גלך	ייו	מלה	חהו
נתה	האא	ירת	שאה	ריי	אום	לכב	ושר
יחו	להח	כוק	מנד	אני	חעם	רהע	ייו
ההה	מיכ	וול	ילה	סאל	ערי	עשל	מיה
והו	דני	חחש	עמם	ננא	נית	מבה	פוי
נמם	ייל	הרח	מצר	ומב	יהה	ענו	מחי
דמב	מנק	איע	חבו	ראה	יבמ	היי	מום

ועל שם ע"ב נאמר בזוהר שמות – תרומה - קל"ב ע"ב בתרגום חופשי ומתומצת: דוד המלך מעוטר באבות (שהם הספירות) וסודו הינו כסודו של השם הקדוש מצפ"ץ שהוא שם (הויה) יהוה באותיות א"ת ב"ש, ובסודו של שם ע"ב שהוא בן שבעים ושתיים אותיות, שעולה מצד אחד ויורד מן הצד האחר, הכול על מנת למשוך את הטוב מלמעלה כלפי מטה באמצעות צמדי האותיות א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ץ ו"פ ז"ע ח"ס ט"ן י"ם כ"ל, בהם כל אות ראשונה בכל צמד יונקת מלמעלה את הטוב, ומרעיפה אותו כלפי מטה באמצעות האות הצמודה לה.

השוואה בין שם מ"ב לבין שם ע"ב בזיקה לספר יצירה:

□ שני השמות מקיימים שני תנאים העשויים לקשור בינם לבין המשנה שלפנינו, והם קשריהם עם המונח ספירות והתאמתם לעניין 'סופן בתחילתן ותחילתן בסופן', אך שם מ"ב עונה גם על תנאי השלהבת בגחלת ועל כן הוא הנבחר מבין שניהם בדרך לפענוח צפונות ספר יצירה.

□ נוסף על אלה יודעת ספרות הסוד לספר על אודות התרחשות שמימית המקיימת את 'סופו בתחילתו ותחילתו בסופו', ושמה 'תלי' או 'ראש הדרקון', כמו גם 'נחש בריח', 'נחש עקלתון' ו – 'תנין גדול'. נשוב לעסוק בתלי בפרק ו' משנה א'.

□ לעת עתה נביא דברי ספר 'רזיאל המלאך' המתאר 'נחש רקיע' שזנבו בפיו ועל כן עונה על 'סופו בתחילתו ותחילתו בסופו' לאמור: "ונחש בריח הוא מזל תנין הנקראים בלשון חכמים מזל תלי לפי שתלויים בו י"ב מזלות [...] פעמים מבריא את השמים מקצה לקצה ולכן נקרא נחש בריח, ופעמים מתעקם ומכניס זנבו לתוך פיו כנחש עקלתון".

□ "והכל תלוי בתלי שברא הקב"ה [...] ברא את התלי מראש ומאש וממים בדמות תנין גדול כנחש עקלתון ועשה לו ראש וזנב [...] ונטה מקצה לקצה כבריח הנחש עקלתון [...] וכל הכוכבים והמזלות אדוקים בו וכל הכוכבים ושני המאורות וי"ב מזלות".

□ כפי שכבר נכתב כאן בעבר, אין זה מעניינו של הספר לגעת ב – 'זוהר' או בספר 'רזיאל המלאך', אלא במקרים בהם הנגיעה תורמת להבנת 'ספר יצירה'. במקביל, מומלץ לקורא להניח את קיומם של חילופי רעיונות וזרימת ידע בין אנשי תורת הסוד לדורותיהם, כמו גם את קיומן של דעות (שלא לומר אסכולות) אשר לא נס ליחן גם כעבור 100, 200, 300 ואף 1000 שנים, ואך הגיוני לטעון כי מחבר ספר יצירה היה חשוף להן, כפי שיוכח עוד לפני סיומה של משנה זו.

□ מכיוון שהנגיעה בזוהר פותחת בפני הקורא צוהר אל עולם שאינו נחשף לו תדיר, מן הראוי לציין כי שכיחים המקרים בזוהר בהם מצוטטים פסוקי תנ"ך בפיהם של חברי קבוצת תנאים ואמוראים (ולא

כאן המקום לדון בבעייתיות ששותפות זו מעוררת) ומתן פרשנות קבוצתית ייחודית לפסוקים אלה.

□ לפני רבים מן הפסוקים הללו ניצבות מילות פתיחה בנוסח: "פתח רבי שמעון ואמר...." או "רבי אלעזר שאל את רבי שמעון ואמר...".

המשך הדברים הינו בדיון המתקיים בין חברי הקבוצה המכונים 'חברים' או 'החברים'. רבי שמעון עצמו הוא ר' שמעון בר יוחאי המנהיג את הקבוצה. לעיתים הוא מכונה 'המנורה הקדושה'.

שאדון יחיד ואין לו שני ולפני אחד מה אתה סופר

- לכאורה עסקינן במשנה תמימה המספרת את הברור מאליו, אך עיון בספר הזוהר (משנת הזוהר כרך א' עמודים קי"ט – ק"כ בתרגום פרופ' תשבי) מעניק למילות המשנה משמעות נועזת (שלא לומר אנרכיסטית) שגם מקובלים פורצי גדר נמנעים מלעסוק בה וכך הם פני הדברים בזוהר:
- "פתח עוד רבי שמעון ואמר: "רְאוּ עֵתָהּ כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי". רבי שמעון בר יוחאי מצטט פסוק זה מתוך ספר דברים פרק ל"ב פסוק ל"ט וקובע כי האלוהות אשר אלו היו מילותיה, היא 'עילה על כל העליונים'. לאחר מכן הוא מכנה אותה בשם 'עילה-על-כל-עילות'.
- במקביל לאלוהות זו שהיא 'עילה-על-כל-עילות', רבי שמעון מניח את קיומה של אלוהות נוספת המכונה בפיו 'עילת העילות', ומייחס לה את מילות הפסוק "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ".
- מסביר רבי שמעון ואומר:
- "...נַעֲשֶׂה וְדַאי, עַל שְׁנַיִם נֹאמַר, שֶׁאֵמַר זֶה לֵהוּא שְׁלֹמֶעֱלָה מִמֶּנּוּ: 'נַעֲשֶׂה', וְלֹא עָשָׂה כְּלֹם אֵלָּא בְּרִשׁוֹת וְאֵמִירָה שֶׁל הוּא שְׁלֹמֶעֱלָה מִמֶּנּוּ. וְהוּא שְׁלֹמֶעֱלָה מִמֶּנּוּ לֹא עָשָׂה כְּלֹם עַד שֶׁנִּטַּל עֲצָה מִחֲבֵרוֹ. אֲבָל הוּא הִנְקֵרָא 'עִילָה-עַל-כָּל-עִילוֹת', שֶׁאֵין לִמְעַלָּה מִמֶּנּוּ וְאֵין לִמְטָה שׁוּוֶה לוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר 'וְאֵל מִי תִדְמִינִי וְאֵשׁוּהָ יֹאמֶר קְדוֹשׁ' – יִשְׁעִיהוּ מ' כ"ה, {ההוא} אֵמַר 'רְאוּ עֵתָהּ כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי', שֶׁנִּטַּל עֲצָה מִמֶּנּוּ, כְּגוֹן הוּא שֶׁאֵמַר: 'וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ'."
- לאחר שהחברים מביעים פליאה על דבריו, משיב להם רבי שמעון

כהאי לי שנא:

"תשמענה אוזניכם מה שפיכם מדבר. האם לא אמרתי לכם עכשיו, שיש (מי) שנקרא 'עילת העילות', ואין הוא מי שנקרא 'עילה-על-כל-עילות'. כי 'לעילה-על-כל-עילות' אין לו שני שנוטל עצה ממנו, שהוא יחיד, קודם לכל, ואין לו שותף. ולפיכך אמר: 'רְאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי', שנוטל עצה ממנו, שאין לו שני ולא שותף ולא חשבון. כי יש אחד בשיתוף, כגון זכר ונקבה, שנאמר בהם 'כִּי אֶחָד קָרָאתִיו' (ישעיהו נ"א ב'), אבל הוא אחד בלא חשבון ובלא שיתוף, ולפיכך אמר: 'וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי'. " (זוהר – בראשית – כ"ב – ע"ב).

□ אם לתמצת ולהתרכז בעיקר, יש לומר כי ר' שמעון בר יוחאי מניח את קיומו של מבנה אלוהויות היררכי, ולטובת הדיון הוא מתמקד בשתי אלוהויות מתוך מבנה זה: האלוהות הבכירה מבין השתיים מכונה בפיו בשם 'עילה-על-כל-עילות', ואילו הפחות בכירה מכונה 'עילת העילות'.

□ דברים אלה מדברים בעד עצמם וכל המוסיף גורע. מאידך, קיימת להם פרשנות קבלית לפיה 'עילה על כל העליונים' היא בבחינת 'אין סוף ברוך הוא', שהיא 'עילה-על-כל-עילות', ואילו 'עילת העילות' היא בבחינת ספירות חוכמה או בינה, שהן מקור הספירות הפועלות בהנהגת העולם.

□ ספירת חוכמה מכונה בקבלה בשם 'אבא', ואילו ספירת בינה מכונה 'אימא'.

□ אם נשוב לאחור ונסקור את אשר נאמר כאן קודם לכן, משתמע כי אימא אמרה לאבא, 'נעשה אדם'.

□ למקרא מילים אלו מתחזק הטיעון אשר לפיו הייתה וקיימת זרימה של רעיונות מן העבר אל ההווה וממנו אל העתיד, וברוח זו יש להתייחס גם אל האמור בספר יצירה שנכתב בידי מחבר אשר הושפע מאלה שקדמו לו, וכמוהו גם מי שחיבר את ספר הזוהר, שהרי בידי אדם נכתבו הספרים הללו ולא בידי שמיים.

□ על מנת לבחון ואולי אף לאשש את הטיעון בדבר זרימת רעיונות בין ובתוך עידנים, מן הראוי לעיין בכתבים המכונים "ספרות ההיכלות" או "ספרות המרכבה", העוסקים בסוגיות שעניינן: מעשה בראשית,

בריאת עולמות עליונים, רבדים של מלאכים, מהויות אלוהיות והנהגת עולם אלוהית.

□ זו ספרות סוד יהודית שנוצרה בישראל במאות הראשונות לספירה, בידי (כך מקובל אצל רבים) רבי עקיבא, רבי נחוניא בן הקנה, ורבי ישמעאל כהן גדול שנמנו עם חברי קבוצה שכונתה בשם 'יורדי המרכבה', אשר שמה לה למטרה לחוות הארה רוחנית שמובילה את החושים אותה לחזות בזיו פני האל.

□ לספרות סוד זו שייך ספר ששמו 'שיעור קומה' (אשר לא כאן המקום לעסוק בתוכנו), המסתיים במילים הבאות המיוחסות לרבי ישמעאל כהן גדול שכך אמר: "אני ורבי עקיבא ערבים בדבר זה, שכל מי שהוא יודע שיעור זה של **יוצרנו** ושבחו של **הקב"ה** מובטח לו שהוא בן העולם הבא".

□ במקביל למילים אלו קיימת תפילת 'עלינו לשבח' הנמנית אף היא עם ספרות ההיכלות ולדבריה "עלינו לשבח **לאדון הכל** ולתת גדולה **ליוצר בראשית**".

□ אין להתפלא על כי רבים וטובים שאלו את עצמם האם '**יוצרנו**' של רבי ישמעאל, הינו מונח זהה וחופף למונח '**הקב"ה**', והאם '**אדון הכל**' בתפילת 'עלינו-לשבח', הינו מונח זהה וחופף למונח '**יוצר בראשית**'? □ שאם לא כן, יש להעניק משמעות נועזת (שלא לומר הרפתקנית) לדברי קהלת שאמר: "כִּי גְבוֹהַ מֵעַל גְּבוֹהַ שְׁמִיר וּגְבוֹהִים עֲלֵיהֶם", כמו גם לדברי רבי שמעון בר יוחאי שפסק כי: 'עילת העילות' אינו זה אשר שמו הוא 'עילה-על-כל-עילות', "כי 'לעילה על כל עילות' אין לו שני אשר נוטל עצה ממנו, שהוא יחיד, קודם לכל, ואין לו שותף... **שאין לו שני לא שותף ולא חשבון**", מה שמסביר את דברי מחבר ספר יצירה שאמר: "**שאדון יחיד ואין לו שני ולפני אחד מה אתה סופר**".

□ מאידך, ברורה היא העובדה שלפיה אנשי תורת הסוד היהודים לדורותיהם הסתייגו הסתייגות מוחלטת ונחרצת ממיסטיקאים כדוגמת הגנוסטים אשר על בסיס הנחות יסוד דומות, הגיעו למסקנות לפיהן אלוהויות שונות מתעמתות אלו עם אלו.

□ לעומתם, אנשי תורת הסוד היהודים והמקובלים בכלל זה, קבעו כי מהויות אלוהיות תומכות זו בזו ואף משלימות זו את זו, ובשפת הקבלה הן מייצגות מבנה מדורג המכונה 'אילן הספירות' אשר לכל אחת מספירותיו יש תפקיד ואופי משלה.

□ דוגמה מייצגת לרעיון זה ראינו במשנה הקודמת ו' ממנה ניתן להבין כי המונחים 'חיות', 'כרובים', 'אופנים' ו-'גלגלים' אינם אלא מהויות אלוהיות המקיימות ביניהן היררכיה פנימית כדברי קהלת ה' ז' "גְבוּהַ מֵעַל גְבוּהַ שְׁמֵר וּגְבוּהֵם עֲלֵיהֶם", ואך הגיוני להניח כי היוו בסיס למונח 'ספירות' הסוגר מעגל עם המונח 'כרובים'.

□ שמות עשר הספירות הם: כתר, חוכמה, בינה, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות וראשי תיבותיהן הם: כח"ב חג"ת נהי"מ.

□ השמות גזורים מספר דברי הימים א' כ"ט י"א: "לְךָ יְהוָה הַגְדֹּלָה וְהַגְבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּח וְהַהוֹד כִּי כָל בְּשָׂמַיִם וּבְאָרֶץ לְךָ יְהוָה הַמְּמַלְכָה וְהַמְתַּנַּשֵּׂא לְכָל לְרֹאשׁ", כמו גם מספר ישעיהו י"א ב': "וְנִחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ יֵצֶה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאֵת יְהוָה".

□ בסיפא של הדברים ועל מנת לבסס את שכיחות תופעת הצפנת הכתובים בעת העתיקה, ראוי להזכיר שיטת הצפנה נוספת ושמה **אלב"ם**, לפיה מוחלפת כל אות באות אחרת הנמצאת במרחק בן 11 אותיות ממנה. שיטה זו מבוססת על פיצול לשניים של האלפא- ביתא כך:

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ
ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת

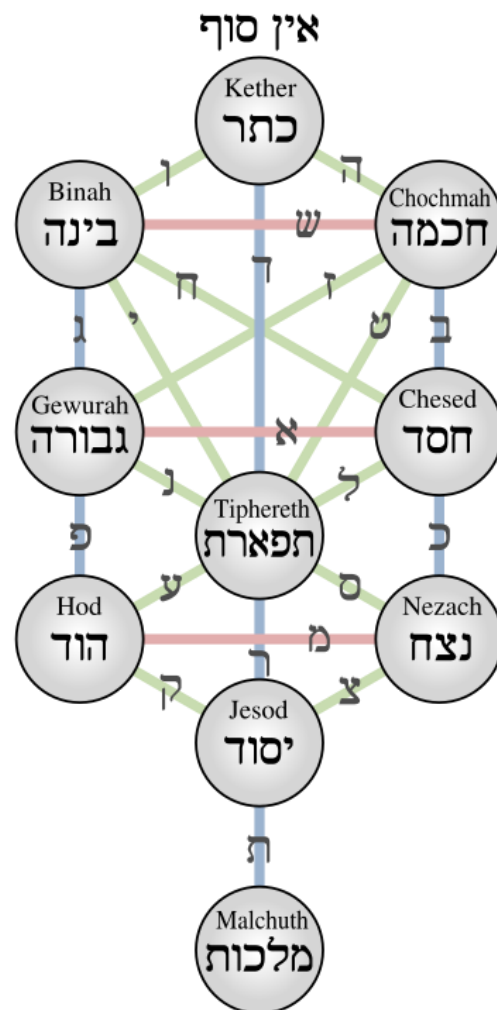
□ בעניין זה ראה ישעיהו פרק ז' פסוק ו': "נִעְלָה בְּיְהוָה וְנִקְיָצְנָה וְנִבְקַעְנָה אֵלֵינוּ וְנִמְלִיךְ מֶלֶךְ בְּתוֹכָהּ אֵת בֶּן טַבָּאֵל". יש המפרשים את 'טַבָּאֵל' כמי ששמו **פקח בן רמליהו** שבשיטת אלב"ם הפך להיות '**רמלא**' (הוא רמליהו).

□ **להלן דוגמת הצפנה מורכבת מעוררת מחשבה:**

- אם מצפינים את צמד המילים 'היכל קדש' בשיטת אלב"ם, מתקבלות האותיות 'עשתאחסי'.
- אם מצפינים את אותיות 'עשתאחסי' בשיטת א"ת ב"ש מתקבלות האותיות 'זבאתסחם'.

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ
ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל

- אם מחזירים את אותיות 'זבאתסחם' אל הצפנת אלב"ם מתקבלות האותיות 'צמלכדקב' ההופכות לביטוי 'מלך בצדק'.
- אמור מעתה 'היכל קדש מלך בצדק'.

פרק א' משנה ז' הרכבת הדברים (סינתזה)
 עשר ספירות בלימה נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן כשלהבת
 קשורה בגחלת שאדון יחיד ואין לו שני ולפני אחד מה אתה סופר =

עשרה היקפים עגולים, תחומים, סגורים, מלאים וגדושים אשר מראייהם כמראה כנפי הכרובים, והם מוצפנים בשם מ"ב הקדוש שנוצר בהיפוך אותיות, אשר יש להפנימו אל תוך הלב ולאחוז בו בהתמסרות ובקדושה לפני האלוהות העליונה היחידה שאין שנייה לה.

ספר יצירה פרק א' משנה ח'

עשר ספירות בלימה
בלום פיך מלדבר
ולבך מלהרהר
ואם רץ פיך לדבר
ולבך להרהר
שוב למקום
שלכך נאמר (יחזקאל א')
והחיות רצוא ושוב
ועל דבר זה נכרת ברית:

פיענוח מקדים של צפנים וכוונות

(פיענוח הצפנים והכוונות דלהלן מקדים את זמנו ויפורט בהרחבה בהמשך הספר)

המשפט 'בלום פיך מלדבר ולבך מלהרהר ואם רץ פיך לדבר ולבך להרהר שוב למקום', צופן התרחשות מסתורית שפליטות פה לא אחראיות עלולות לסכן את הוצאתה אל הפועל. על פי התפתחות אירועי ספר יצירה, נראה כי ההתרחשות דנן מקיימת זיקה ישירה עם הביטוי 'והשב יוצר על מכונו'. קרי, השב יוצר על הר-הבית.

המילים 'והחיות רצוא ושוב' מחזירות את הקורא אל חזון המרכבה של הנביא יחזקאל, וממילא אל הכרובים המסוככים על ארון העדות שהוא מקום מושבו של ה' – 'יוצר'.

המילה 'ברית' מופיעה שש פעמים בספר יצירה וכוונתה לאשרר את ההבטחה "כִּי אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֶתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזָרְעֶךָ עַד עוֹלָם". בראשית י"ג.

פרק א' משנה ח' – ניתוח הדברים (אנליזה)

עשר ספירות בלימה בלום פיך מלדבר ולבך מלהרהר ואם רץ פיך לדבר ולבך להרהר שוב למקום

- מחבר ספר יצירה דן במהויות (ספירות) שהן נוכחויות הנשגבות מבינת אנוש, שכול מי אשר קרב אליהן, מוטב לו לגזור אלם על עצמו (בלום פיך) ואף לדומם את החשיבה אשר הורגל בה (ולבך להרהר).
- ומי אשר חטא ועבר על כללים אלה, כדאי לו לחזור בו, כדברי המחבר "שוב למקום" שהוא מונח אשר אין לנחש את כוונתו. ייתכן כי סופו של ההרפתקן יהיה כסופה הטרגי של אשת לוט שהתבוננה במה שאסור להתבונן בו.
- כך הם פני הדברים כאשר בן תמותה מתקרב אל רקיעים מסוג מסוים, המשולים ליריעות המשכן, שהן עצמן משולות לספירות, המשולות לחיות, המשולות לכרובים בבחינת מהויות אלוהיות המכונות מלאכים בשם כולל.
- ובזה דברי 'ספר יצירה' כיוונו אל הנאמר ב- 'ספר הזוהר' הקדוש או שמא להיפך, ומכל מקום נראה כי שני הספרים היו בראש אחד ושניהם ינקו מן התנ"ך ומפרק א' שבספר יחזקאל.
- בעניין זה ראה זוהר – שמות - פרשת תרומה קס"ד – ע"ב (תרגום חופשי): וקיימים שבעה רקיעים צפוניים וגנוזים במטמון עליון, ורקיע אחד נטוי על ראשיהם והוא נטול גוונים וצבע כאילו היה שקוף. והרקיע השמור הזה מאיר לרקיעים האחרים את דרכם ומדריך אותם במסעיהם, כל רקיע על פי ערכו. ומן הרקיע הזה ואילך אין עוד מי אשר עשוי לדעת או להשגיח על מי שצופה ומתבונן, ועל כן **שומה על האדם לסתום את פיו** (למסתם פומיה) **ולא לדבר** (ודלא למללא) **ולא לנסות להשיג דברים באמצעות שכלתנות** (ולהסתכלא בסוכלתנו). **ומי אשר יביט או יתבונן, יחזור לאחור** (מאן דיסתכל אהדר לאחורא) מכיוון שאין מי אשר מורשה לדעת את המתרחש מן הרקיע הזה ואילך.
- וממשיך הזוהר ומסביר (תרגום חופשי) כי עסקינן בעשר יריעות שהן עשרה רקיעים. ומי הן אותן עשר יריעות המשכן העומדות להציג את עצמן בפני חכמי הלב? ובכן, אלו הן עשר ספירות אשר כל מי

שמבין בהן מתבונן בחוכמה גדולה ובסודות כבירים של מרחב וזמן, והוא מסתכל למעלה אל מקום שכל אחד ואחד עשוי להשיגו ואף לחוות אותו, להוציא **שני רקיעים** הניצבים מימין ומשמאל שהם ספירות חוכמה ובינה הצפונות ושמורות עם השכינה.

□ את האמור לעיל בספר הזוהר יש להשוות עם דברי הנביא יחזקאל (יחזקאל פרק א') ולהתמקד במוטיב **הרקיע** אשר מעליו נגלית האלוהות בכבודה, ועל כך באות האזהרות שבספרי יצירה וזוהר המבוססות על חרדת הנביא: "וְדַמּוּת עַל רֵאשִׁי הַחַיָּה רִקְיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא נְטוּי עַל רֵאשִׁיהֶם מְלַמְעֵלָה. וְתַחַת הַרְקִיעַ כְּנִפְיָהֶם יִשְׁרוֹת אֲשֶׁה אֶל אַחוּתָהּ לְאִישׁ שְׂתִים מְכֹסוֹת לְהִנָּה וּלְאִישׁ שְׂתִים מְכֹסוֹת לְהִנָּה אֶת גּוֹיְתֵיהֶם. וְאֲשַׁמַּע אֶת קוֹל כְּנִפְיָהֶם כְּקוֹל מִים רַבִּים כְּקוֹל שְׂדֵי בְּלָכְתָּם קוֹל הַמֶּלֶה כְּקוֹל מַחְנֵה בְּעַמְדָּם תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהֶן. וְיִהְיֶה קוֹל מְעַל לְרִקְיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשֶׁם בְּעַמְדָּם תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהֶן. וּמִמְעַל לְרִקְיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשֶׁם כְּמַרְאֵה אָבֶן סַפִּיר דְּמוּת כֶּסֶף וְעַל דְּמוּת הַכֶּסֶף דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלַמְעֵלָה. וְאַרְאֶה כְּעֵין חֲשַׁמֶל כְּמַרְאֵה אִשׁ בֵּית לֵה סְבִיב מְמַרְאֵה מְתַנְיּוֹ וּלְמַעֲלָה וּמְמַרְאֵה מְתַנְיּוֹ וּלְמַטָּה רְאִיתִי כְּמַרְאֵה אִשׁ וְנִגְהָ לּוֹ סְבִיב. כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעַנְן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם כֵּן מַרְאֵה הַנִּגְהָ סְבִיב הוּא מַרְאֵה דְּמוּת כְּבוֹד יְהוָה וְאַרְאֵה וְאֶפְלַע עַל פְּנֵי וְאֲשַׁמַּע קוֹל מְדַבֵּר". (הסיפא של פסוקים אלה לוקחת אותנו אל המשנה הבא ט').

□ יש לשים לב כי בתחילת הפרק, הנביא נוקט במילה '**שמים**' וראה: "נִפְתָּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאַרְאֵה מַרְאֹת אֱלֹהִים", לעומת סוף הפרק בו הוא נוקט במילה '**רקיע**', מה שרומז כי מעלת הרקיע גבוהה מזו של השמיים וכך גם איכותו. אף ייתכן כי אין מדובר בשמות עצם זהים וראה תהילים י"ט ב': "**הַשָּׁמַיִם** מְסֻפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּמַעֲשֵׂה יְדָיו מְגִיד הַרְקִיעַ".

□ דניאל הולך בעקבות יחזקאל ואף הוא מייחס לרקיע נגוהות אור שאינן מיוחסות לשמיים וראה דניאל פרק י"ב פסוק ג': "וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ כְּזֹהַר הַרְקִיעַ וּמִצְדֵיקֵי הָרַבִּים כְּכּוֹכְבִים לְעוֹלָם וָעֶד".

□ שלוש המילים "בלום פיך מלדבר" אוצרות בחובן גם רכיב מאגי לפיו דיבור עלול לבזבז אנרגיה מכוונת מטרה, ולהשפיע לרעה על התוצאה המבוקשת.

- בעניין זה ראה מלכים ב' פרק ד' כ"ט, שם מסופר על הנביא אלישע השולח את גיחזי נערו אל בית האישה השונמית על מנת להחזיר לחיים את ילדה המת, וכך כתוב: "וַיֹּאמֶר לְגִיחְזִי חָגֵר מְתַנְיָךְ וְקַח מִשְׁעֲנֹתַי בְּיָדְךָ וְלֶךְ כִּי תִמְצָא אִישׁ לֹא תִבְרַכְנֹוּ וְכִי יִבְרַכְךָ אִישׁ לֹא תִעֲנֶנּוּ וְשָׁמַתְ מִשְׁעֲנֹתַי עַל פְּנֵי הַנָּעֵר".
- מכאן ניתן להסיק כי עצם הדיבור יש בו משום החלשת העוצמה הטמונה בברכת הנביא, וייתכן אף החלשה בכל סוג של עוצמה.

שלכך נאמר (יחזקאל א') והחיות רצוא ושוב ועל דבר זה נכרת ברית

- המעמיקים בספר יצירה שהם בעלי נפש חופשית החפה מדעות קדומות ומאמונות טפלות, עשויים להבחין בהתגבשותה של אדווה הומוריסטית המרחפת על פני הכתוב ומהתלת בקורא.
- נראה כי המחבר (במקביל להמיית ליבו) מתענג על המסתורין לפיו הוא חושף טפח ומכסה טפחיים, וכאילו קורץ ל- 'מחפשי המטמון' הבוהים ב – 'כתב החידה' וחשים כי 'כבר ביקרו במקום זה' ואכן...
- ואכן כבר ביקרו בו כאשר פילסו לעצמם דרך במשנה ו' שבפרק זה בה נאמר כי כשרונו הפיוטי של הנביא (יחזקאל) נוסק לשחקים ובמספר מצומצם של מילים הוא מצליח לתמצת מחזה לפיו החיות מבזיקות בתזזיות ברקית כתוצאה מתנודה מהירה השבה וחוזרת על עצמה.
- ואותן חיות הן הכרובים אשר יחד מהווים נדבך (או נדבכים) בהיררכיה של מהויות אלוהיות, עם האופנים והגלגלים (ובהמשך גם עם השרפים), אשר במשנה זו מצטרפים אליהן (אל המהויות האלוהיות) גם עשרה רקיעים ועשר יריעות, וכולם-כולם בחזקת עשר ספירות, אשר דיוקנאות הכרובים שבהן מעטרות את ארון הברית מעל הכפורת.
- בעניין זה ראוי לציין כי הרמב"ם רואה את הדברים באופן אחר, ומייחס את השוני בשמות למעלת נושאייהם ואומר: "ולפיכך (הם) נקראים חיות הקודש והם למעלה מן הכול". במילים 'למעלה מן הכול', הרמב"ם מבדיל בין 'חיות הקודש' ובין ה- "אופנים", 'אראלים',

'חשמלים', 'שרפים', 'מלאכים', 'אלוהים', 'בני אלוהים', 'כרובים', ו –
'אישים'... ומעלה שאין למעלה ממנה אלא מעלת האל ברוך הוא, היא
מעלת הצורות שנקראת 'חיות'...". (משנה תורה – ספר המדע –
הלכות יסודי התורה – פרק ב').

פרק א' משנה ח' הרכבת הדברים (סינתזה)

עשר ספירות בלימה בלום פיך מדבר ולבך מלהרהר ואם רץ פיך
לדבר ולבך להרהר שוב למקום שלכך נאמר (יחזקאל א') והחיות
רצוא ושוב ועל דבר זה נכרת ברית = עשרה היקפים עגולים,
תחומים, סגורים, מלאים וגדושים אשר מראייהם כמראה כנפי
הכרובים, אשר כל הקרב אל אחדים מסוימים מהם, מוטב לו לגזור
אלם על עצמו ואף לדומם את חשיבתו. ומי אשר חטא ועבר על כללים
אלה, כדאי לו לחזור בו, שהרי כך הם פני הדברים כאשר בן תמותה
מתקרב אל מהויות אלוהיות אשר דיוקנאות הכרובים שבהן מעטרות
את ארון הברית מעל הכפורת ומעל לוחות הברית השוכנים בו.

ספר יצירה פרק א' משנה ט'

עשר ספירות בלימה
אחת רוח אלהים חיים
ברוך ומבורך שמו של חי העולמים
קול ורוח ודבור והוא רוח הקודש:

פרק א' משנה ט' – ניתוח הדברים (אנליזה)

□ משנה ט' הנוכחת היא רישא לארבע משניות: ט' עד י"ב
המשתלשלות זו מזו ומשפיעות זו על זו, וכל אחת מהן נוטלת תחת
חסותה ספירה אחת מארבע ספירות אשר שמן כתר, חוכמה, בינה
וחסד, אשר שלוש האחרונות מרכיבות את סיפור ארבעת היסודות
הקמאיים שהם: אוויר, מים, אש ואדמה (את יסוד האדמה במרומז).

במשנה י"ד מצטרפות אליהן שש הספירות הנותרות ויחד הן משלימות מניין של עשר ספירות.

□ נקדים את המאוחר ונציין כי השתלשלות ארבע המשניות הינה כדלקמן:

- **במשנה ט' (הנוכחת) כתוב:** עשר ספירות בלימה אחת רוח אלהים חיים ברוך ומבורך שמו של חי העולמים קול ורוח ודבור והוא רוח הקודש. משנה זו מייצגת את ספירת 'כתר'.
- **במשנה י' כתוב:** שתיים רוח מרוח חקק וחצב בה עשרים ושתיים אותיות יסוד שלש אמות ושבע כפולות ושתיים עשרה פשוטות ורוח אחת מהן. משנה זו תייצג את ספירת 'חכמה' ואת יסוד האוויר.
- **במשנה י"א כתוב:** שלש מים מרוח חקק וחצב בהן כ"ב אותיות מתהו ובהו רפש וטיט חקקן כמין ערוגה חצבן כמין חומה סיבבם כמין מעזיבה ויצק עליהם שלג ונעשה עפר שנאמר כי לשלג יאמר הוא ארץ. משנה זו תייצג את ספירת 'בינה' ואת יסודות המים והאדמה (את יסוד האדמה במרומז).
- **במשנה י"ב כתוב:** ארבע אש ממים חקק וחצב בה כסא הכבוד שרפים ואופנים וחיות הקודש ומלאכי השרת ומשלשתן יסוד מעונו שנאמר עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לזהט. משנה זו תייצג את ספירת 'חסד' ואת יסוד האש.

□ להלן השתלשלות הדברים במשניות ט' – י"ב:

- משנה ט': רוח אלהים חיים פועמת ב – 'אין סוף'.
- משנה ט': רוח הקודש פועמת בספירת כתר.
- משנה י': רוח מרוח פועמת בספירת חכמה.
- משנה י"א: מים מרוח פועמים בספירת בינה.
- משנה י"ב: אש ממים פועמת בספירת חסד.

□ ועולה תמיהה שהרי מקומם הטבעי של 'מים מרוח' הינו בספירת 'חסד' המיוצגת על-ידי אברהם (ומכל מקום בעמוד הימני של אילן הספירות), ממש כשם שמקומה הטבעי של 'אש ממים' הינו בספירת

בינה המיוצגת על ידי יצחק (ומכל מקום בעמוד השמאלי של אותו אילן). "נפק מניה יצחק והוה זרעא קדישא ואתקשר לעילא ברזא דאש ממים". ראה זוהר – בראשית – ק"י – ע"א.

□ ראה שם גם דף כ"ג ע"ב בו כתוב כי צמד המילים 'קץ-חי' הוא שמו של 'יצחק' בהיפוך, שמשמעותו היא חי-העולמים הקשור בצד השמאלי (כך משתמע) של אילן הספירות.

□ כפי שכבר נמסר, המקובלים מכנים את תופעת היפוך הקטבים בשם 'אחליפו דוכתייהו' = 'חילופי מקומות' האסוציאטיביים ל- 'סופן בתחילתן ותחילתן בסופן'. כלומר, האור הרוחני של ספירת 'בינה' (אש ממים) מאיר את הכלי של ספירת 'חסד', ואילו האור הרוחני של ספירת 'חסד' (מים מרוח) מאיר את הכלי של ספירת 'בינה'. ראה משנה ז' בפרק זה.

□ הצורך הקבלי ב – 'אחליפו דוכתייהו' (חילופי מקומות) נובע מחזון המרכבה ומפסוק י' שבפרק א' בספר יחזקאל: "וַדְמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיְמִין לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּם".

□ המרכבה שהנביא יחזקאל ראה בחזונו, מסמלת את 'אילן הספירות' הקבלי בו צדו הימני מעוטר בתארים 'חיוביים' ומיוצג על-ידי אברהם, ואילו צדו השמאלי נושא תארים 'שלילים' ומיוצג על-ידי יצחק.

□ הספירה 'חסד' ממוקמת בצדו הימני של אילן הספירות, בעוד הספירה 'בינה' ממוקמת בצדו השמאלי.

□ הצורך בחילופין דלעיל נוצר משום שבמרכבת יחזקאל ממוקם האריה הטמא בצדה הימני החיובי, ואילו השור הטהור ממוקם בצדה השמאלי השלילי.

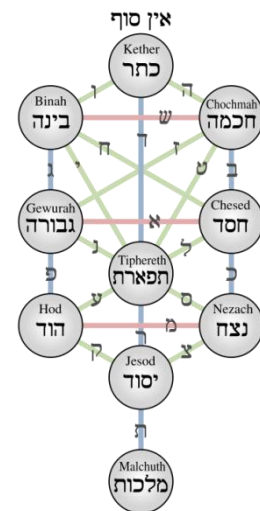
□ מיקום בעייתי נוסף אשר דרש חילופי מקומות הוא הפסוק: "וַיֹּאמֶר יְהוָה מְסִינֵי בָּא וְזָרַח מִשְׁעִיר לְמוֹ הוֹפִיעַ מֵהַר פָּאָרָן וְאַתָּה מִרְבַּבֶּת קִדְשׁ מִיְמִינוֹ אֲשַׁדֶּת [אֵשׁ דָּת] לְמוֹ". דברים – ל"ג ב'.

□ החילופין נדרשו משום היות האש מימינו של האל, בעוד צד שמאל הוא מקומה הטבעי באילן הספירות.

- על מידת רצון המקובלים להיפוך יוצרות שמאל אל ימין ולהיפך, ניתן ללמוד מרבי יהודה שנוטל את הפסוק 'הבעיית' בו כתוב: "וַיֹּאמֶר יְהוָה מִסִּינֵי בָּא וְזָרַח מִשְׁעִיר לְמוֹ הוֹפִיעַ מֵהַר פָּאָרָן וְאָתָּה מִרְבַּבַּת קִדְשׁ מִיְמִינוֹ אֲשַׁדַּת [אֲשׁ דָּת] לְמוֹ" (דברים ל"ג), וממיר אותו בפסוק "יְמִינְךָ יְהוָה נְאֻדְרִי בְּכַח יְמִינְךָ יְהוָה תִּרְעַץ אוֹיֵב" (שמות ט"ו), ובזה הוא מהפך את הצדדים. זוהר – שמות – פ"א ע"א.
- מיקומים בעייתיים אלה הובילו את המקובלים להטבעת המונח 'אחליפו דוכתייהו', בכוונת התקת הוויות מן הימין אל השמאל ולהיפך.
- בדרך כלל וכמעט תמיד החילופים הם בין הספירות 'חסד' ו – 'גבורה', אך אין מניעה להקיש מכאן גם אל 'חכמה' ו – 'בינה', שהרי גם אצלן הראשונה באילן הספירות היא בימין והאחרת בשמאל.
- הצורך של ספר יצירה ב – 'אחליפו דוכתייהו' (חילופי מקומות) נבע מרצונו של המחבר לערום תלי תילים של רמזים צופני כפילויות, הפכים, קטבים ולשון סגי-נהור, המעודדים את הקורא להבין בחכמה ולהתחכם בבינה, ולבחון בהם ולחקור מהם, על-מנת להעמיד דבר על בוריו ולהשיב יוצר על מכונו. ראה משנה ד' בפרק זה.
- המקום היחיד בתנ"ך בו ניתן למצוא את עיקרי התכנים המופיעים בארבע המשניות ט' – י"ב כפי שהובאו לעיל, הינו פרק א' שבספר יחזקאל המהווה בסיס והכנה (בהיבטים מסוימים גם תמונת מראה = שיקוף) לפרק י' (שם) שעלילתו מתרחשת בבית המקדש.
- עיקרי התכנים הללו במשניות אלו הם: רוח (יסוד האוויר) – מים (יסוד המים) – אש (יסוד האש) – ארץ (יסוד האדמה) – 'כיסא הכבוד' – 'חיות הקודש' – אופנים (=כרובים) שהם 'מלאכי השרת'.
- מדרג השתלשלות ההוויות (הספירות) עשוי להשתנות על-פי הצורך ולפי המשימה. כך, לדוגמה, במשימת בניית שולחן הזהב עבור לחם הפנים במשכן, הזוהר מוצא סוד בצמד מילים מספר שמות פרק כ"ה פסוק כ"ז האומר: "תְּהִיִּן הַטְּבָעוֹת".
- על-פי הזוהר מדובר בטבעות של מעלה האחדות זו בזו ומשתלשלות בדרך הבאה: מים מרוח, רוח מאש, ואש ממים וכולן

רוויות ואחוזות באור העליון שהוא אור 'אין סוף'. זוהר – בראשית – ל"א – ע"א.

□ עניין דומה נמצא בזוהר בדברי רבי אבא הקובע כי 'רוח ממים' ו – 'מים מרוח' הם שני קולות שחזרו להיות אחד, ואחד שהוא שניים. רבי אבא משתית את קביעתו על צמד המילים "קלת וּבְרָקִים" (בראשית – י"ט – ט"ז) הכתוב בכתוב חסר, ומכאן הוא מסיק כי דווקא הצמצום הוא זה שמאחד ומגבש. מכאן עולה כי סוד הייחוד (האיחוד) הוא בכיווץ ובצמצום, ואילו סוד הפירוד (הריבוי) הוא בהרחבה ובהכפלה. זוהר – שמות – פ"א ע"א.

עשר ספירות בלימה אחת רוח אלהים חיים ברוך ומבורך שמו של חי העולמים

□ עשר ספירות בלימה (עשרה היקפים עגולים, תחומים, סגורים, מלאים וגדושים שמראייהם כמראה כנפי הכרובים) אשר שם הספירה הראשונה שבהן הוא 'כתר', היונקת את כוחה מ - 'רוח אלוהים חיים' שהוא כינוי אשר עסקנו בו במשנה א' בה נאמר על שתי המילים המסיימות שם זה (אלוהים חיים), כי הן באות על מנת להציג את האל הישראלי של עם ישראל כאל שהוא-האל האחד והיחיד האמיתי לעומת האלים המלאכותיים (האלילים) של שאר העמים.

□ במשנה א' אף הבאנו מובאות מספר שמואל א' פרק י"ז פסוק ל"ו לאמור: "גַם אֶת הָאָרֶץ גַּם הַדֹּב הִכָּה עֲבָדָךָ וְהָיָה הַפְּלִשְׁתִּי הָעָרֵל הַזֶּה כְּאֶחָד מֵהֶם כִּי חָרַף מְעַרְכֶת אֱלֹהִים חַיִּים". כמו גם מספר ירמיהו פרק

י' פסוק י': "וַיְהִי הָאֱלֹהִים אֲמֵת הוּא אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלַךְ עוֹלָם מְקַצֵּפוֹ
תַרְעֵשׂ הָאָרֶץ וְלֹא יָכֹלוּ גוֹיִם זַעְמוֹ".

□ אלא שכאן ניצבת לפני השם (אלוהים חיים) המילה 'רוח' שכבר עסקנו בה במשנה ו' בזיקה למונח 'רוח החיה', ויש מקום להניח כי גם כאן מדובר בהוויה עלומה (כזו שאין להשיגה בשכל האנושי), אלא שהפעם היא פועמת בתוך השם 'אלוהים חיים', ועל כן 'רוח אלוהים חיים' חופפת לשם 'אין סוף' וממילא לשם 'אור אין סוף', ושלושתם יוצרים את 'רוח הקודש' ואת ספירת 'כתר'.

רוח אלהים חיים * אור אין סוף * אין סוף

רוח הקודש * ספירת כתר שנאצלה מתוך האין סוף

□ ומסביר הזוהר (זוהר – שמות – מ"ג ע"א) כי 'רוח הקודש' אוצרת בחובה את הייחוד המתקיים בשלושת שמות האל שבתפילת "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד".

□ שלושת השמות הם אחד! שהרי בחזיון 'רוח הקודש' התברר (בחזיונא דרוח קדשא אתיידע) כי הם משולים לשלושת היסודות: **אש, רוח ומים** (אשא ורוחא ומיא), הכלולים בתפילתו של אדם המשמיע את קולו מתוך כוונת הייחוד עד כדי הפיכת השלושה לאחד. **הערה:** שהרי על דרך זו מתפללים: "**לשם** יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא טמיר ונעלם".

□ בעניין זה מאלפים דברי 'מדרש תמורה' (מיוחס לתנאים רבי ישמעאל ורבי עקיבא) המסביר כי ה**רוח** (להבדיל אך בדומה לאל) היא אחת ויחידה ואין לה בן זוג קוטבי, כלומר אין לה תמורה כפי שיש לשאר שמות העצם (הצמדים) כדוגמת אור תמורת חושך, עושר תמורת עוני, חוכמה תמורת טיפשות וכן הלאה. וזו לשונו: "וכמו כן ה**רוח** שאין לה תמורה ולא שותף, ואין אתה יכול לארוז אותה, ולא להכותה ולא לשרפה, ולא להשליכה".

□ בהמשך קובע המדרש כי אין אפשרות לכלוא את ה**רוח** בכלי או למכרה בשוק, וכי אין לה צבע ייחודי כלשהו.

□ אליבא דמדרש תמורה, ה**רוח** הייתה כאן מאז ומעולם שנאמר "ו**רוח אלהים** מרחפת על פני המים", ועל כן גם המים היו כאן מקדמת

דנא ועימם גם החושך, אך בשונה מן הרוח יש להם תמורה: תמורת מים אש, ותמורת חושך אור. אוצר מדרשים – מדרש תמורה - עמוד 581.

□ המונח רוח זוכה בתפנית מפתיעה בספר מלכים א' פרק כ"ב פסוקים י"ט – כ"ב כאשר הנביא מִיְכִיָּהוּ בֶן יִמְלָה מנבא למלך אחאב את מפלתו במלחמה שהוא מכוון לה נגד מלך ארם, וכך כתוב: "וַיֹּאמֶר לְכֵן שָׁמַע דְּבַר יְהוָה רָאִיתִי אֶת יְהוָה יֹשֵׁב עַל כְּסֵאוֹ וְכָל צְבֵא הַשָּׁמַיִם עֹמֵד עָלָיו מִיָּמִינוֹ וּמִשְׁמָאלוֹ. וַיֹּאמֶר יְהוָה מִי יִפְתָּה אֶת אַחָב וַיַּעַל וַיִּפֹּל בְּרַמֹּת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר זֶה בָּכָה וְזֶה אֹמֵר בָּכָה. וַיֵּצֵא הָרוּחַ וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶפְתְּנֶנּוּ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֲלֹהֵי בְמָה. וַיֹּאמֶר אֵצֶא וְהָיִיתִי רוּחַ שָׁקֵר בְּפִי כָל נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תִּפְתָּה וְגַם תֹּכֹל צֹא וַעֲשֵׂה כֵן".

□ מכאן עולה כי המילה 'רוח' שמורה גם עבור ישויות הנמנות עם פמלייתו של האל שהיא (בפרק זה) צבא השמיים.

□ מכאן גם עולה כי 'הרוח' עשויה לשנות צורה ולהפוך ל – 'רוח שקר' על-פי רצונה, וממילא יש לייחס לה רצון חופשי.

□ מכל מקום ומכיוון שמחבר ספר יצירה קבע כי הספירה הפותחת את המשנה הנוכחת תישא את המספר 'אחת', הרי שבחר בספירה ששמה 'כתר' שניצבת בראש 'אילן הספירות'.

□ ספירה 'כתר' נוצרה מתוך 'האין סוף' (שהוא מושג יסוד בתורת הקבלה שתפקידו לרמוז על האל שאינו גלוי ואינו נגלה, מלשון התגלות), לעומת תשע הספירות הנותרות שנוצרו כתוצאה מהשתלשלותן זו-מתוך-זו כפי שנראה במשניות הבאות.

□ אותו 'אין סוף' הינו אור (אור אין סוף) אשר צמצם את עצמו במרכזו (פינה את אורו מתוך מרכזו) למען תוכלנה להתהוות בו עשר ספירות המייצגות את פני האל הגלויים (לעומת הנסתרים) שהם מסד וטפחות לכל אשר קיים.

□ במשנה א' המוזכרת לעיל, מחבר ספר יצירה פאר והילל את שם האל, ואילו כאן הוא מברכו באמירה: "ברוך ומבורך שמו של חי העולמים", והדברים אינם כה פשוטים כפי שנדמה, מכיוון שהמונח 'שמו' כאשר הוא בא בסמיכות לאל, נושא משמעות שונה מזו

הסמוכה לשמו של אדם, ולו רק בגין מעט מזער משמות הקודש המופיעים בספרות הסוד היהודית שהובאו במשניות הקודמות, כגון שם מ"ב ושם ע"ב כמו גם 'יהוה צבאות' ו – 'אל שדי'.

□ הפעם המחבר מברך את שמה של ישות אלוהית המכונה 'חי העולמים' וראה ספר דניאל פרק י"ב פסוק ז': "וְאֶשְׁמַע אֶת הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבְּדִים אֲשֶׁר מִמַּעַל לְמִימֵי הַיָּאֵר וַיָּרֶם יְמִינוֹ וַשְׂמָאלוֹ אֶל הַשָּׁמַיִם וַיִּשָּׁבַע בְּחַי הָעוֹלָם כִּי לְמוֹעֵד מוֹעֲדִים וְחֻצֵי וּכְכֹלֹת נִפְץ יָד עִם קֹדֶשׁ תִּכְלֶינָה כָּל אֱלֹהִים".

□ כלומר, אותו 'לבוש הבדים' שדניאל מתאר, נשבע באחד משמות האל המופיע אצלו כ- 'חי העולם' המקביל ל – 'חי העולמים'.

□ המילים **עולם ועולמים** כאשר הן מופיעות בתנ"ך, לא תמיד זהות למילים **יקום ויקומים** כרגיל במחזורינו, אלא למונחים מופשטים של **זמן וזמנים** כגון בתהילים פרק מ"א פסוק י"ד: "בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן", כלומר: מזמן מן הזמנים ועד נצח נצחים (אף כי בלית ברירה גם הגדרה זו מגבילה ומצמצמת).

קול ורוח ודבור

□ מוסבר בזוהר כי קול ודיבור כרוכים יחד ולא נפרדים לעולם, ואצל מי שהם נפרדים, נתקף באלם. ועל כך עומד רבי שמעון בר יוחאי ומסביר את הפסוק "נְאֻלְמָתִי דוּמְיָהּ הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב וְכֹאֲבִי נֶעְכָּר" (תהילים ל"ט) כאמירה של כנסת ישראל הנמצאת בגלות.

□ קול שולט בדיבור, אך בגין גלותה של כנסת ישראל היא 'איבדה' את קולה ודיבורה לא נשמע. משום כך "נְאֻלְמָתִי דוּמְיָהּ". זוהר – בראשית – ל"ו ע"א. (אלא שכאן נפקד מקומה של הרוח).

- הזוהר מוצא שלבים בתהליך הופעתם של קול, רוח ודיבור:
- לפני הכל נוצרת מחשבה המתפשטת ומגיעה אל מקום ששורות בו הרוח וספירת 'בינה'.
 - או אז הרוח מתפשטת אף היא ומשמיעה קול שמאגד בתוכו אש, מים ורוח - המקבילים לצפון, דרום ומזרח.
 - קול זה הוא אשר שולט ומכוון את הדיבור.

- אכן כך הוא, אך כאשר מתבוננים אל תוך עמקם של דברים, נוכחים כי המחשבה עצמה היא הבינה, שהיא עצמה הקול, שהוא עצמו הדיבור – כולם יחד ללא פירוד וכולם אחד שעל זה נאמר: "בַּיּוֹם הַהוּא יְהִי הַהוּא אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד".
- הדברים מתגלגלים אל הפסוק "רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חַיִּל" (משלי ל"א) שהזהר רואה בו את השורש ממנו בקעו שנים עשר השבטים בהם נעסוק בהמשך. זוהר – בראשית – ויחי - רמ"ו – ע"ב.

□ **קול ורוח ודיבור** מהדהדים בשתי התרחשויות מכוונות בחיי עם ישראל והן: מעמד הר סיני, והתגלות האל לאלהו הנביא בהר חורב (הוא הר סיני), ושתיהן מהדהדות בחזון הנביא יחזקאל:

- מעמד הר סיני לווה בסממנים מקבילים לתוכני המילים 'קול ורוח ודיבור': ראה ספר שמות פרק י"ט פסוקים י"ח-כ': "וְהָרַסִינִי עֵשֶׁן כָּלֹּוּ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְהוָה בְּאֵשׁ וַיַּעַל עֵשֶׁנוֹ כְּעֵשֶׁן הַכֹּבֵשֶׁן וַיַּחֲרֵד כָּל הָהָר מְאֹד. וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחִזְקֵךְ מְאֹד מִשֶּׁה יִדְבֹּר וְהֶאֱלֵהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל. וַיָּרַד יְהוָה עַל הָרַסִינִי אֶל רֹאשׁ הָהָר וַיִּקְרָא יְהוָה לְמֹשֶׁה אֶל רֹאשׁ הָהָר וַיַּעַל מֹשֶׁה".
- גם התגלות האל לאלהו בהר חורב (הוא הר סיני) לוותה בסממנים דומים: ראה ספר מלכים א' פרק י"ט פסוקים י"א – י"ג: "וַיֹּאמֶר צֵא וְעַמְדָתָּ בְּהָר לִפְנֵי יְהוָה וְהִנֵּה יְהוָה עֹבֵר וְרוּחַ גְּדוֹלָה וְחִזְקֵךְ מִפָּרֶק הָרִים וּמִשֶּׁבֶר סְלָעִים לִפְנֵי יְהוָה לֹא בְרוּחַ יְהוָה וְאַחַר הָרוּחַ רֵעַשׁ לֹא בְרֵעַשׁ יְהוָה. וְאַחַר הָרֵעַשׁ אֵשׁ לֹא בְּאֵשׁ יְהוָה וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דְּקָה. וַיְהִי כִשְׁמַע אֱלֹהֵיו וַיִּלֵּט פָּנָיו בְּאֲדָרְתוֹ וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הַמַּעְרָה וְהִנֵּה אֱלֹהֵי קוֹל וַיֹּאמֶר מֶה לָּךְ פֹּה אֱלֹהֵיו".

- אף חזון יחזקאל יודע **קול ורוח ודיבור**: ראה יחזקאל פרק א': "וַיֹּאמֶר וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן עָנָן גְּדוֹל וְאֵשׁ מִתְּלַקְחַת וְנִגְהָ לּוֹ סָבִיב וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחֹשֶׁמֶל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ... וְאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כְּנִפְיָהֶם כְּקוֹל מַיִם רַבִּים כְּקוֹל שֹׁדֵי בְּלִכְתָּם קוֹל הַמְּלָה כְּקוֹל מַחְנֶה בְּעַמְדָּם תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהֶן... וַיְהִי קוֹל מֵעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם בְּעַמְדָּם תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהֶן. וּמִמֵּעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם כְּמִרְאֵה אָבֶן סַפִּיר דְּמוֹת כֶּסֶף וְעַל דְּמוֹת הַכֶּסֶף דְּמוֹת כְּמִרְאֵה"

אָדָם עָלָיו מְלַמְעֵלָה. וְאָרָא כְעֵין חֲשָׁמַל כְּמַרְאָה אֲשֶׁר בֵּית לָהּ סְבִיב
מִמַּרְאֵה מְתַנְיָו וּלְמַעְלָה וּמִמַּרְאֵה מְתַנְיָו וּלְמַטָּה רְאִיתִי כְּמַרְאֵה
אֲשֶׁר וְנִגְהָ לּוֹ סְבִיב. כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יְהִי בְעֵנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם
כֵּן מַרְאֵה הַנִּגְהָ סְבִיב הוּא מַרְאֵה דְמוּת כְּבוֹד יְהוָה וְאָרָא וְאָפֵל
עַל פְּנֵי וְאֲשַׁמַּע קוֹל מְדַבֵּר".

□ במקביל לכל אלה קיים רכיב נוסף ומשמעותי הקושר את קורות
הנביא משה (מעמד הר סיני) עם עלילות הנביא יחזקאל (מעשה
מרכבה), והוא המילה 'ספיר' אשר אחדים מן הפרשנים סבורים כי
שימשה בסיס ושורש למילה 'ספירות':

- ראה ספר שמות פרק כ"ד פסוק י': "וַיֵּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
וַתַּחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנֵּת הַסַּפִּיר וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לְטֹהַר".
- ראה ספר יחזקאל פרק א' פסוק כ"ו: "וּמִמַּעַל לָרֶקִיעַ אֲשֶׁר עַל
רֹאשׁוֹ כְּמַרְאֵה אֲבֵן סַפִּיר דְמוּת כֶּסֶף וְעַל דְמוּת הַכֶּסֶף דְמוּת
כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלַמְעֵלָה".
- ראה ספר יחזקאל פרק י' פסוק א': "וְאָרָא וְהִנֵּה אֵל הָרֶקִיעַ
אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ הַכְּרֻבִים כְּאֲבֵן סַפִּיר כְּמַרְאֵה דְמוּת כֶּסֶף נִרְאָה
עֲלֵיהֶם".

□ ההוויה המאגית האצורה בקול העסיקה גם את 'יורדי המרכבה'
שפילסו לעצמם דרכים אל עולמות עילאיים על-מנת לחזות בזיו פני
אל ופגשו בדרכם את הכרובים, ואת האופנים ואת חיות הקודש
המהללים בקולם את בורא עולם בדרך המטילה אימה וזורעת פחד.
ראה היכלות רבתי – פרקים ד'- ה':

- מי כמלכנו בכל גאה תופש מי כיוצרנו מי כמלכנו מי כאלקינו ומי
כמהו בקשר כתרים מי בששה קולות משוררים לפניו משרתי
ומדות נושאי כסא כבודו הכרובים והאופנים וחיות הקדש שבכל
קול שלמעלה משל חבירו ראשונה משלפניו.
- קול ראשון כל השומע אותו מיד מתענה ומשתטח.
- קול שני כל המאזין לו מיד תועה ושוב אינו חוזר.
- קול שלישי כל המאזין לו מיד נשברה גלגלת ראשו ומתנקרין בו
בראש צלעותיו.
- (קול רביעי נפקד מקומו – ג.ג.)

- קול חמישי כל השומע אותו מיד נשפך כקיתון ושברת מדרתו בכרכיו להיות כמים כדבר שנאמר קדוש קדוש קדוש ה' צבאות וגו':

והוא רוח הקודש

- בשלוש ההתגלויות שעסקינן בהן (יחזקאל, שמות, היכלות), האל משוחח בקולו עם בני תמותה, ובשלושתן מופקע תחום החולין מפני **הקודש**, שהוא מונח הבא לבשר על מה שמחוץ להשגת אנוש.
- צמד המילים '**רוח הקודש**' מופיע בתהילים נ"א פסוק י"ג: "אַל תִּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ קְדוֹשְׁךָ אֶל תִּקַּח מִמֶּנִּי". משמע כי עסקינן במהות שניתן להעניק וממילא גם ליטול.
- מעניינים לא פחות הם פסוקי הנחמה הקודמים לפסוק זה: "תִּחַטְּאֵנִי בְּאֵזֹב וְאֶטְהַר תִּכְבֹּסֵנִי וּמִשְׁלַג אֲלַבֵּין. תִּשְׁמִיעֵנִי שִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה תִּגְלָנָה עֲצָמוֹת דְּכִיֹּת. הִסְתַּר פְּנֶיךָ מִחֲטָאֵי וְכָל עֲוֹנֹתֵי מַחֵה. יַב טְהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נְכוֹן חִדַּשׁ בְּקִרְבִּי".
- כמו גם אלה הבאים אחריו והם: "הִיטִיבָה בְּרִצּוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם. אֲזַ תִּחַפֵּץ זְבָחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכִלִּיל אֲזַ יַעֲלוּ עַל מִזְבְּחֶךָ פְּרִים".
- 'רוח הקודש' היא ההוויה האלוהית המסומלת בספירת 'כתר', ושתיהן מהוות את הפנים הגלויים של 'רוח אלהים חיים' שהיא עצמה נסתרת ומסמלת את 'האין סוף'.
- ספירת 'כתר' מכונה בזוהר בשם 'עתיקא' ואילו ספירות חכמה ובינה מכונות 'אבא' ו'אימא'. זוהר – במדבר – קנ"א ע"א.

והוא רוח הקודש

והוא הוויה אלוהית שאינה נתפשת בחמשת החושים, הפועמת בתוך מהות שהיא מחוץ להשגת אנוש ומסומלת בספירה ששמה 'כתר'.

פרק א' משנה ט' הרכבת הדברים (סינתזה)

עשר ספירות בלימה אחת רוח אלהים חיים ברוך ומבורך שמו של חי העולמים קול ורוח ודבור והוא רוח הקודש = עשרה היקפים

עגולים, תחומים, סגורים, מלאים וגדושים שמראייהם כמראה כנפי הכרובים, והם עשר ספירות אשר שם הראשונה שבהן הוא 'כתר' המקבילה ל – 'רוח הקודש', ושתייהן (כתר ורוח הקודש) יונקות מ-'רוח אלוהים חיים' שהיא הווייה אלוהית עלומה הפועמת בתוך השם הקדוש 'אלוהים חיים' החופף לשם הקדוש 'אין סוף' וממילא ל – 'אור אין סוף', וברוך ומבורך שמו של חי הזמנים והנצחים אשר בני תמותה קולטים את מהותו בתיווכם של קול, רוח ודיבור, אלא שבפועל הוא הווייה שאינה נתפשת בנפש ואינה נתפסת בגוף, הפועמת בישות אלוהית שהיא מחוץ להשגת אנוש.

ספר יצירה פרק א' משנה י'

שתיים רוח מרוח
חקק וחצב בה עשרים ושתיים אותיות יסוד
שלש אמות
ושבע כפולות
ושתיים עשרה פשוטות
ורוח אחת מהן:

פרק א' משנה י' – ניתוח הדברים (אנליזה)

שתיים רוח מרוח

- כינויה של הספירה השנייה במניין השתלשלות הספירות בספר יצירה, הינו רוח מרוח, ושמה באילן הספירות הוא 'חוכמה'.
- הכינוי 'רוח מרוח' מעיד עליה כי היא עצמה נאצלה מרוחה של הספירה הראשונה אשר עסקנו בה במשנה הקודמת ט', ושמה היה 'כתר' אשר ינקה את עוצמתה ועצמותה מ-'רוח אלוהים חיים' שחופפת לשם 'אין סוף'.
- הספירה הנוכחת 'חוכמה' עוסקת ביסוד האוויר שהוא רוח שנאצלה מ – 'רוח הקודש' ומספירת כתר.

חקק

חוקק חוקים בבחינת סוף מעשה במחשבה תחילה. בהרחבה, ניתן להתייחס למונח זה גם בכוונת תיקן תקנות, הוריד הנחיות וקבע כללים. כלומר, שלב התכנון שלפני הביצוע. בימינו אלה ניתן להרחיב אף למונחים 'תכנת' ו – 'הוראות הפעלה'.

שתים רוח מרוח חקק

הספירה השנייה שכינויה הוא 'רוח מרוח' ושמה 'חוכמה', נחתמה בידי האל במערכת של חוקים וכללים.

וחצב בה

□ המילה חצב מופיעה בתנ"ך במשמעות של חפר או כרה וראה ספר מלכים א' פרק ה' פסוק כ"ט: "וַיְהִי לְשִׁלְמָה שִׁבְעִים אֶלֶף נֶשֶׂא סֹבֵל וְשִׁמְנִים אֶלֶף חֲצֵב בְּהָר".
משמעות המילים וחצב בה = חפר וכרה בתוכה ויצר תבניות שהן 22 צורות של האותיות העבריות.

שתים רוח מרוח חקק וחצב בה

הספירה השנייה שכינויה הוא 'רוח מרוח' ושמה 'חוכמה', נחתמה בידי האל במערכת של חוקים והוראות הפעלה, למען יוכל האל לחפור ולכרות בתוכה, על מנת ליצור 22 תבניות בעלות צורות שונות (22 תבניות של האותיות העבריות), אף כי החומר שבספירה זו הינו היולי ובלתי נתפס (כמו גם לא נתפש) בחושי בני אנוש, שהרי היא (הספירה) הינה ספירת 'חוכמה' אשר גם ליודעי נסתרות אין בה הרהור או דיבור.

עשרים ושתים אותיות יסוד שלש אמות ושבע כפולות ושתים עשרה פשוטות

(ראה משנה ב') 22 הוויות המופיעות בצורת אותיות, תווים, סימנים וסמלים בסיסיים (קמאיים) המצביעים על יכולת בריאה (בכוונת התהוות של יש מאין) ותנועה בזמן, שמתוכן (מתוך ההוויות הללו) שלוש הוויות מכונות 'אמות' שהן אותיות בעלות מוצא משותף ועבר משותף אשר מהוות יסוד ומקור לכל שאר האותיות + שבע הוויות

המכונות 'כפולות' שהן שבע (7) אותיות רפויית שהן גם שבע (7) אותיות דגושות ולכן מכונות כפולות + 12 הוויות המכונות 'פשוטות' שהן שתיים עשרה (12) האותיות שנותרו לאחר שחיסרנו את שלוש אותיות האמות ואת שבע האותיות הכפולות.

ורוח אחת מהן

- על מנת להבין את משמעות שלוש המילים הללו, יש להבין תחילה את טבע האור הלבן, מכיוון שהרוח, במשמעותה זו, מקבילה בטבעה לטבעו.
- אור לבן כאשר הוא חולף דרך מנסרה משולשת ושקופה, מתפצל לקשת צבעים המרכיבים אותו: סגול, כחול, ירוק, צהוב, כתום ואדום.
- התפצלות זו מתרחשת מכיוון שלכל צבע מששת הצבעים יש אורך גל משלו, (קצר, בינוני וארוך) השונה מאורכי הגל של שאר חמשת הצבעים, ועל כן שונה גם מסלולו ממסלולי שאר הצבעים בצאתו מן המנסרה אל האוויר השקוף. הפיצול שנוצר כתוצאה מן השוני במסלולי הצבעים, מאפשר צפייה בצבעים שונים.
- עתה יש לדמיין מנסרה משולשת אשר ביכולתה לפצל את האור הלבן ל – 22 צבעים, שכל אחד מהם הינו בעל אורך גל שונה מאלה של ה- 21 האחרים.
- נמיר את המונח 'מנסרה משולשת', במונח 'ספירת חוכמה' ונדמיין כי זו נחתמה בידי האל במערכת חוקים שסייעה לחצוב בה 22 תבניות בעלות צורה של 22 אותיות.
- נמיר את המונח 'אור לבן', במונח 'רוח' ונדמיין כי זו חולפת דרך ספירת חוכמה ונושאת בחובה את 22 האותיות במצבן ההיולי, כאשר לכל אחת מהן משמעות ייחודית (אורך גל שונה) הגורמת לה להיפרד מ- 21 אחיותיה ולפנות אל מסלול פרטי משלה המנותב אל תבנית בעלת צורה התואמת לה.
- הרוח הנושאת אשר מתפצלת ל – 22 תובנות, בצאתה מן התבניות ומן האותיות ומתוך ספירת חוכמה, היא אותה הרוח שחדרה אל תוכן מלכתחילה. על כן אמר "ורוח אחת מהן". רוח זו ממשיכה להשתלשל ולהאציל מעצמה על הספירה השלישית היא ספירת הבינה כפי שנראה במשנה הבאה.

פרק א' משנה י' הרכבת הדברים (סינתזה)

שתים רוח מרוח חקק וחצב בה עשרים ושתים אותיות יסוד שלש אמות ושבע כפולות ושתים עשרה פשוטות ורוח אחת מהן = עשרה היקפים עגולים, תחומים, סגורים, מלאים וגדושים שמראייהם כמראה כנפי הכרובים, והם ספירות אשר כינוי הספירה השנייה שבהן הוא 'רוח מרוח' ושמה 'חוכמה' (שנאצלה מרוחה של ספירת 'כתר' אשר ינקה מ-'רוח אלוהים חיים') ונחתמה בידי האל במערכת של חוקים וכללים שאפשרה את היווצרותן של 22 תבניות שהן 22 הוויות המופיעות כאותיות, תווים, סימנים וסמלים בסיסיים המצביעים על יכולת בריאה (בכוונת התהוות של יש מאין) ותנועה בזמן, שמתוכן (מתוך ההוויות הללו) שלוש הוויות מכונות 'אמות' שהן אותיות בעלות מוצא משותף ועבר משותף אשר מהוות יסוד ומקור לכל שאר האותיות + שבע הוויות המכונות 'כפולות' שהן שבע (7) אותיות רפוייות שהן גם שבע (7) אותיות דגושות ולכן מכונות כפולות + שתיים-עשרה (12) הוויות המכונות 'פשוטות' – והרוח שחולפת בתוכן המתפצלת ל – 22 תובנות בצאתה מהן, היא אותה הרוח שחדרה אל תוכן מלכתחילה גם אם פניה שונות עתה בגין הפיצול.

ספר יצירה פרק א' משנה י"א

שלש מים מרוח
חקק
וחצב בהן כ"ב אותיות
מתהו ובהו
רפש וטיט

חקקן כמין ערוגה
חצבן כמין חומה
סיבבם כמין מעזיבה
ויצק עליהם שלג
ונעשה עפר
שנאמר כי לשלג יאמר הוא ארץ:

פרק א' משנה י"א – ניתוח הדברים (אנליזה)

- משנה י"א נוטלת את ההובלה מן המשנה הקודמת י' שעסקה ביסוד האוויר, ומובילה את הבריאה אל תהליך הקורם עור וגידים בסיועם של יסודות המים והאדמה (יסוד האדמה במרומז).
- כלומר, מן האוורירי אל המוצק. מן הרוח אל החומר. מן החלל שאין לו גבולות אל עצם בעל נפח.
- במקביל, קשה להתעלם ממשמעות המילים אותן בחר מחבר ספר יצירה להניח לפתחנו (תהו ובהו, רפש וטיט), מה שעשוי לרמוז כי הטוהר והצלילות נשמרים ברוח, וככל שזו משתלשלת וגולשת כלפי מטה, כך מצטמצם הטוהר ומתעצם הטמא.

שלוש מים מרוח

- כינויה של הספירה השלישית במניין השתלשלות הספירות בספר יצירה הינו 'מים מרוח', ושמה באילן הספירות הוא 'בינה'.
- הכינוי 'מים מרוח' מעיד עליה כי היא עצמה נאצלה מרוחה של הספירה השנייה אשר עסקנו בה במשנה הקודמת י', ושמה היא 'חוכמה'. הספירה הנוכחת 'בינה' עוסקת ביסודות המים והאדמה (יסוד האדמה במרומז) שמהווים מקור לקיום גשמי.

חקק

חוקק חוקים בבחינת סוף מעשה במחשבה תחילה. בהרחבה, ניתן להתייחס למונח זה גם בכוונת תיקן תקנות, הוריד הנחיות וקבע כללים. כלומר, שלב התכנון שלפני הביצוע. ברוח ימים אלה ניתן להרחיב אף למונחים 'תכנת' ו – 'הוראות הפעלה'.

שלוש מים מרוח חקק

הספירה השלישית שכינויה הוא 'מים מרוח' ושמה 'בינה', נחתמה בידי האל במערכת של חוקים וכללים.

וחצב

המילה חצב מופיעה בתנ"ך במשמעות של חפר או כרה וראה ספר מלכים א' פרק ה' פסוק כ"ט: "וַיְהִי לְשִׁלְמָה שְׁבַעִים אֶלֶף נֶשֶׂא סֹבֵל וְשִׁמְנִים אֶלֶף חֲצַב בְּהָר".

וחצב בהן

- אפשרות א': צורת הרבים בעת השימוש במילה 'בהן' בא מכיוון שאין למים צורת יחיד, מה שאומר שמחבר ספר יצירה אינו עושה הבחנה בין ספירת 'בינה' לבין יסוד המים.
- על כן יהיה זה נכון לפרש: חפר וכרה בתוך המים (או בתוך ספירת בינה או בשניהם), ויצר תבניות שהן 22 צורות של האותיות העבריות. צורת הרבים חולפת במשנה זו כחוט השני יחד עם דילוגים בין מין זכר למין נקבה.
- אפשרות ב': המשנה שלפנינו עוסקת בשני יסודות שהם מים ואדמה, ועל כן צורת הרבים 'בהן' עשויה להלום גם אפשרות זו.

שלוש מים מרוח חקק וחצב בהן כ"ב אותיות

- הספירה השלישית שכינויה בספר יצירה הינו 'מים מרוח', ושמה ב – 'אילן הספירות' הוא 'בינה', נחתמה בידי האל במערכת של חוקים והוראות הפעלה, למען יוכל האל לחפור ולכרות בתוכה, על מנת ליצור 22 תבניות בעלות צורות שונות זו מזו, שהן 22 האותיות העבריות.
- ספירת 'בינה' מכילה אמנם מהויות חומריות אך מרקמן טרם התגבש סופית, ועל כן היא, כשתי אחיותיה 'כתר' ו – 'חוכמה', אינה בגדר של צפיית אנוש, גם לא עבור רואי נסתרות.

מתהו ובהו

- עניין התהו ובהו עלול ליצור בלבול ויש מקום להבהיר את סדר השתלשלות הדברים על פי ספר בראשית תחילת פרק א':
א. "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ": בזה תם תהליך הבריאה יש מאין.
ב. "וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְהוֹ וּבְהוֹ וַחֲשֹךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם": אותה ארץ שזה עתה נבראה יש מאין,

הייתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום ורוח אלוהים מרחפת על פני המים.

הערה: המונח התנכ"י 'תהו ובוהו' נותר מעורפל וכלל לא ברור כי הוא מייצג חוסר סדר או בלגאן בשפת הרחוב. על פי ההקשר מותר להניח כי מחבר ספר יצירה עושה בו שימוש במשמעות של חומר שניתן לעבדו וליצור בו צורות. מאידך, על פי רוח המשנה נראה כי הוא מייחס לתהו ובוהו גשמיות שאינה חביבה עליו (על המחבר). (ראה בהמשך פרק ב' משנה ו').

רפש וטיט

ראה יחזקאל פרק ל"ד פסוקים י"ח – י"ט: "הַמַּעַט מִכֶּם הַמְרַעָה הַטּוֹב תָּרְעוּ וַיִּתֶּר מְרַעֲיֶכֶם תִּרְמָסוּ בְּרַגְלֵיכֶם וּמִשְׁקַע מַיִם תִּשְׁתּוּ וְאֵת הַנוֹתְרִים בְּרַגְלֵיכֶם תִּרְפְּשׁוּן. וְצֹאנֵי מְרִמָּס רַגְלֵיכֶם תִּרְעִינָה וּמְרַפֵּשׁ רַגְלֵיכֶם תִּשְׁתִּינָה".

טיט הוא בוך שטרם התקשה וראה ירמיהו פרק ל"ח פסוק ו': "וַיִּקְחוּ אֶת יְרֵמְיָהוּ וַיִּשְׁלְכוּ אֹתוֹ אֶל הַבּוֹר מִלְּפָנָיו בֶּן הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בַּחֲצַר הַמֶּטָרָה וַיִּשְׁלְחוּ אֶת יְרֵמְיָהוּ בַּחֲבָלִים וּבַבּוֹר אֵין מַיִם כִּי אִם טִיט וַיִּטְבַּע יְרֵמְיָהוּ בַּטִּיט".

ראה גם ישעיהו פרק נ"ז פסוק כ': "וְהִרְשָׁעִים כַּיָּם נִגְרָשׁ כִּי הִשְׁקַט לֹא יוּכַל וַיִּגְרָשׁוּ מִימֵי רַפֵּשׁ וְטִיט".

רפש וטיט מופיעים גם בזוהר – שמות – קפ"ו – ע"א ומציינים שם של מקום בתוך יוון המצולה בה טובעים החוטאים שלא העבירו טינופת מרוחם לכפר עליה. האירוע עצמו מתרחש ביום כיפור.

כך או כך נראה כי כוונת המחבר הייתה להצביע על סוגי חומרים אשר גשמיותם ניצבת ביחס הפוך לרוחניותם. בשפת הקבלה יש לומר כי עוצמת 'הכלי' שבהם ניצבת ביחס הפוך לעוצמת 'האור' שבהם.

חקקו

למונח 'חקקו' שתי משמעויות:

א. חיקוק חוקים וראה משלי פרק ח' פסוק ט"ו: "בִּי מְלָכִים יִמְלְכוּ וְרוֹזְנִים יַחֲקִיקוּ צֶדֶק".

ב. חפירה וחציבה וראה ישעיהו פרק כ"ב פסוק ט"ז: "מה לך פה ומי לך פה פה כי חצבת לך פה קבר חצבי מרום קברו חקקי בסלע משכן לו".

על פי ההקשר מדובר הפעם בחפירה ובחציבה.

חקקן כמין ערוגה

חפר אותן כמין תוואי עמוק בקרקע.

ראה שיר השירים פרק ה' פסוק י"ג: "לחיו כערוגת הבשם מגדלות מרקחים שפתותיו שושנים נטפות מור עבר".

כמין (ערוגה)

כמין = מעין = סוג של...

ראה ספר ויקרא י"א ט"ז: "ואת בת היענה ואת התחמס ואת השחף ואת הנץ למינהו".

ראה סדר נזיקין – מסכת עבודה זרה פרק ו' א': "העשוי כמין דרקון אסור..."

חצבן כמין חומה = הציב אותן ויצר מהן חסימה גבוהה.

סיבבם כמין מעזיבה

סובב אותם כמעין גג או משטח אשר יש עליו טיח.

ראה משנה – סדר טהרות – מסכת כלים – פרק כ' – משנה ה': "מפץ שנתנו על גבי הקורות, קבעו ולא נתן עליו את המעזיבה, נתן עליו את המעזיבה ולא קבעו, טמא".

ראה רמב"ם – על סוכה – משנה ז': תקרה שאין עליה מעזיבה = תקרה היא גג או סכך מעצים. ומעזיבה היא הטיט או העפר או הסיד שנותנים על הנסרים.

ויצק עליהם שלג ונעשה עפר

להלן תמצית השתלשלות סדר הפעולות במשנה זו עד עתה:

- הספירה השלישית שכינויה הוא 'מים מרוח' ושמה 'בינה', נחתמה בידי האל במערכת של חוקים וכללים.
 - לאחר מכן האל חפר ופנה בה ויצר 22 תבניות שהן 22 צורות של 22 האותיות העבריות שעובדו מתוך חומרים גשמיים.
 - נחרטו לעומק.
 - הוגבהו לגובה זכוכי לראשית.
 - על מנת להפוך את כל אלה למוצק, נוצק עליהם שלג אשר בהיותו מעורבב עימם נעשה עפר.
- בעצם, עסקינן במלט.

שנאמר כי לשלג הוא ארץ

- מחבר ספר יצירה מצטט מספר איוב ל"ז ו': "כִּי לְשֵׁלֶג, יֹאמֶר-- הַיָּא-אַרְץ". הפסוק במלואו ובמקור הינו בן עשר תיבות, ובא לפאר את יכולות האל המורה לשלג, שהוא בבחינת נזל קפוא, להפוך לארץ שהיא בבחינת מוצק הנמנה עם יסוד האדמה.
- מילים מרוממות אלו חותמות משנה המשרה אווירה קודרת משהו, שהרי המילה 'ארץ' על-פי רוח המשנה הנוכחת, מבשרת על יסוד האדמה ועל תשתית שתאפשר את הולדת החומר הנתפש אצל אנשי הרוח כשורש כל רע.
- גם המילים תהו ובהו, רפש וטיט, לא תורמות להתרוממות רוח.
- בהמשך ניוכח כי דווקא היעדרן של המילים 'ארץ', 'אדמה' ו - 'עפר' ממשניות בהן היה ניתן לצפות כי תופענה, אומר דרשני או - בשפת המחבר - 'בחון בהם וחקור מהם'.

פרק א' משנה י"א הרכבת הדברים (סינתזה)

שלוש מים מרוח חקק וחצב בהן כ"ב אותיות מתהו ובהו רפש וטיט חקקן כמין ערוגה חצבן כמין חומה סיבבם כמין מעזיבה ויצק עליהם שלג ונעשה עפר שנאמר כי לשלג הוא ארץ = כינויה של הספירה השלישית במניין השתלשלות הספירות בספר יצירה הינו 'מים מרוח', ושמה באילן הספירות הוא 'בינה'. היא עוסקת ביסודות המים והאדמה (אדמה במרומז בלבד) שמהווים מקור לקיום גשמי,

ונחתמה בידי האל במערכת של חוקים וכללים. האל חפר ופרה בתוך המים (או בתוך ספירת בינה או בשניהם), ויצר תבניות שהן 22 צורות של האותיות העבריות שרכיביהן היו תהו ובוהו, ומי מדמנות ובוץ. הוא חצב את האותיות כמעין תוואי עמוק בקרקע. חפר בהן ויצר חסימה גבוהה. סובב אותן כמעין גג או משטח מטויח, ויצק עליהן שלג אשר בהיותו מעורבב עימם נעשה עפר. ועל כן יש לפאר את יכולות האל המורה לשלג, שהוא בבחינת נוזל קפוא, להפוך לארץ שהיא בבחינת מוצק הנמנה עם יסוד האדמה.

ספר יצירה פרק א' משנה י"ב

ארבע אש ממים
חקק וחצב בה
כסא הכבוד
שרפים ואופנים וחיות הקודש
ומלאכי השרת
ומשלשתן יסד מעונו
שנאמר
עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לזהט:

פרק א' משנה י"ב – ניתוח הדברים (אנליזה)

ארבע אש ממים

- כינויה של הספירה הרביעית במניין השתלשלות הספירות בספר יצירה הינו 'אש ממים', ושמה באילן הספירות הוא 'חסד'.
- הכינוי 'אש ממים' מעיד עליה כי היא עצמה נאצלה מרוחה של הספירה השלישית אשר עסקנו בה במשנה הקודמת י"א, ושמה היה בינה או 'מים מרוח'. הספירה הנוכחת 'חסד' עוסקת ביסוד האש.
- הספירה הנוכחת שואבת מאירוע תנכ"י בו אש ומים דרים בכפיפה אחת, ואף ייתכן כי הוא (האירוע) מכיל סממנים נוספים המקיימים זיקה עם תכנים ייחודיים מן המשנה, כגון זיקה בין המספרים ארבע ושלוש המופיעים בשני המקומות גם יחד.

□ ראה ספר מלכים א' פרק י"ח פסוקים כ"א – ל"ט: וַיִּגַשׁ אֵלָיוּ אֵל קָל הָעַם וַיֹּאמֶר עַד מָתִי אַתֶּם פֹּסְחִים עַל שְׁתֵּי הַסַּעֲפִים אִם יְהוָה הָאֱלֹהִים לָכֵן אַחֲרָיו וְאִם הַבַּעַל לָכֵן אַחֲרָיו וְלֹא עָנּוּ הָעַם אֹתוֹ דָּבָר [...] וַיִּקַּח אֵלָיוּ שְׁתֵּי עֲשָׂרֵה אַבְנִים כַּמֶּסֶפֶר שַׁבְּטֵי בְנֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר הָיָה דָבָר יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יְהִי שִׁמְךָ. וַיִּבְנֶה אֶת הָאֲבָנִים מִזְבֵּחַ בְּשֵׁם יְהוָה וַיַּעַשׂ תְּעֵלָה כְּבֵית סֹאתִים זָרַע סָבִיב לְמִזְבֵּחַ. וַיַּעֲרֹךְ אֶת הָעֵצִים וַיִּנְתַּח אֶת הַפָּר וַיִּשֶׂם עַל הָעֵצִים. וַיֹּאמֶר מְלֹאוּ אַרְבַּעַה כְּדֵים מִים וַיִּצְקוּ עַל הָעֵלָה וְעַל הָעֵצִים וַיֹּאמֶר שָׁנוּ וַיִּשְׁנוּ וַיֹּאמֶר שְׁלֹשׁ וַיִּשְׁלֹשׁוּ. וַיִּלְכוּ הַמַּיִם סָבִיב לְמִזְבֵּחַ וְגַם אֶת הַתְּעֵלָה מִלֵּא מַיִם. וַיְהִי בַעֲלוֹת הַמִּנְחָה וַיִּגַּשׁ אֵלָיוּ הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וִישְׂרָאֵל הַיּוֹם יוֹדַע כִּי אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וְאֲנִי עֹבְדְךָ וּבַדְּבָרֶיךָ [וּבַדְּבָרְךָ] עֲשִׂיתִי אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי וַיִּדְעוּ הָעַם הַזֶּה כִּי אַתָּה יְהוָה הָאֱלֹהִים וְאַתָּה הַסֹּבֵת אֶת לְבָב אַחֲרֵינִי. וַתִּפֹּל אִשׁ יְהוָה וַתֹּאכַל אֶת הָעֵלָה וְאֶת הָעֵצִים וְאֶת הָאֲבָנִים וְאֶת הָעֶפֶר וְאֶת הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּתְּעֵלָה לַחֲכָה. וַיֵּרָא כָּל הָעַם וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ: יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים.

בעניין זה הגדיל עשות תלמוד בבלי (יומא – כ"א – ב') ומנה שישה סוגי אש:

- אש אוכלת ואינה שותה.
- אש שותה ואינה אוכלת.
- אש אוכלת ושותה.
- אש אוכלת לחין כיבשין.
- אש דוחה אש.
- אש אוכלת אש.

יש אש אוכלת ואינה שותה הא דידן שותה ואינה אוכלת דחולין אוכלת ושותה דאליהו דכתיב: "וַתִּפֹּל אִשׁ יְהוָה וַתֹּאכַל אֶת הָעֵלָה וְאֶת הָעֵצִים וְאֶת הָאֲבָנִים וְאֶת הָעֶפֶר וְאֶת הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּתְּעֵלָה לַחֲכָה".

□ אש בוקעת מתוך מים עולה מעשר מכות מצריים לאמור "וַיְהִי בְרֹד וְאִשׁ מִתְּלַקַּחַת בְּתוֹךְ הַבְּרֹד כְּבַד מְאֹד אֲשֶׁר לֹא הָיָה כְּמֹהוּ בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאֵז הַיְתָה לְגוֹי". שמות ט' כ"ד.

ראה גם תופעות טבע בהן בוקעת אש ממים:

- תהילים ק"ה ל"ב: "נתן גשמייהם בַּרְד אֶש לְהַבּוֹת בְּאַרְצָם".
- תהילים י"ח י"ב – י"ג: "יִשֶׁת חֲשֶׁךְ סִתְרוּ סְבִיבוֹתָיו סִכְתּוֹ חֲשֶׁכֶת מִים עָבִי שְׁחָקִים. מִנְגֵּה נִגְדוּ עָבְיוּ עָבְרוּ בְּרֹד וְגַחְלֵי אֶשׁ".
- תהילים י"ח י"ד: "וַיִּרְעַם בְּשָׁמַיִם יְהוָה וְעָלְיוֹן יִתֵּן קִלּוֹ בְּרֹד וְגַחְלֵי אֶשׁ".
- "יחזקאל ל"ח כ"ב: "וְנִשְׁפָּטִיתִי אֹתוֹ בְּדָבָר וּבְדָם וְגִשְׁם שׁוֹטֵף וְאַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ אֶשׁ וְגַפְרִית אֲמַטִּיר עָלָיו וְעַל אֲגָפָיו וְעַל עַמִּים רַבִּים אֲשֶׁר אֹתוֹ".

הזוהר מספר כי לאחר ברית המילה של אברהם אבינו, הוא עוטר באות ה' עליונה בסודם של **מים ורוח**, שהוציאו ממנו את יצחק בסודם של **אש ממים**. זוהר – בראשית – וירא - ק"י ע"א.

בין אם כך ובין אם כך, בעל ספר יצירה שתל כאן בדל של רמז להיפוך סדרים (אש ממים), המבשר על תופעות יוצאות דופן המתעתדות להגיע בהמשך הספר

חקק

חוקק חוקים בבחינת סוף מעשה במחשבה תחילה. בהרחבה, ניתן להתייחס למונח זה גם בכוונת תיקון תקנות, הוריד הנחיות וקבע כללים. כלומר, שלב התכנון שלפני הביצוע. בימינו אלה ניתן להרחיב אף למונחים 'תכנת' ו – 'הוראות הפעלה'.

ארבע אש ממים חקק

הספירה הרביעית שכינויה הוא 'אש ממים' ושמה 'חסד', נחתמה בידי האל במערכת של חוקים וכללים כקודמותיה.

וחצב בה כסא הכבוד שרפים ואופנים וחיות הקודש ומלאכי השרת

- המילה חצב מופיעה בתנ"ך במשמעות של חפר או כרה וראה ספר מלכים א' פרק ה' פסוק כ"ט: "וַיְהִי לְשִׁלְמָה שִׁבְעִים אֶלְף נֶשֶׂא סֹבֵל וְשִׁמְנִים אֶלְף חֹצֵב בְּהָר".
- חפר ופרה בתוכה (באש) ויצר תבניות של כיסא הכבוד, שרפים, אופנים, חיות הקודש ומלאכי השרת.
- **כיסא הכבוד** הוא רכיב המופיע בספר יחזקאל פרק א' פסוק כ"ו: "וּמִמַּעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים כְּמִרְאֵה אֲבֹן סִפִּיר דְּמוֹת כְּסֵא וְעַל דְּמוֹת הַכְּסֵא דְּמוֹת כְּמִרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלֻמְעָה". מופיע שם גם בפרק י' פסוק א': "וְאֶרְאֶה וְהִנֵּה אֵל הָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשׁ הַכְּרֻבִים כְּאֲבֹן סִפִּיר כְּמִרְאֵה דְּמוֹת כְּסֵא נֹרָא עֲלֵיהֶם".
- **כיסא הכבוד** מופיע גם בספר ישעיהו פרק ו' פסוק א': "בְּשָׁנַת מוֹת הַמַּלְאָךְ עֲזִיָּהוּ וְאֶרְאֶה אֶת אֲדֹנָי יֹשֵׁב עַל כְּסֵא רָם וְנֶשֶׂא וְשׁוּלְיוֹ מְלָאִים אֶת הַהֵיכָל".
- הנביא ירמיהו מתחנן בפני האל לקיים את הברית שבינו ובין עם ישראל: ראה ירמיהו י"ד כ"א: "אֵל תִּנְאֹץ לִמְעַן שְׁמַךְ אֵל תִּנְבֵּל כְּסֵא כְבוֹדְךָ זָכַר אֵל תִּפְרַר בְּרִיתְךָ אֲתָנוּ". מופיע שם גם בפרק י"ז פסוק י"ב בהקשר של בית המקדש: "כְּסֵא כְבוֹד מְרוֹם מֵרָאשׁוֹן מְקוֹם מְקַדְּשָׁנוּ".
- **שרפים** הם מהויות אלוהיות כדוגמת כרובים ואופנים וראה ישעיהו פרק ו' פסוק ב': "שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאַחַד בְּשָׂתַיִם יְכֹסֶה פָּנָיו וּבְשָׂתַיִם יְכֹסֶה רַגְלָיו וּבְשָׂתַיִם יַעֲוֹפֵף".
- **חיות הקודש** הן ישויות אלוהיות אשר הרמב"ם מציב אותן בראש פירמידת הפוחות המשרתים את יהוה: "ולפיכך נקראים **חיות הקודש** והם למעלה מן הכול".
- במילים "למעלה מן הכול" הרמב"ם מבדיל בין 'חיות הקודש' לבין 'אופנים', 'אראלים', 'חשמלים', 'שרפים', 'מלאכים', 'אלוהים', 'בני אלוהים', 'כרובים' ו – 'אישים'... ומעלה שאין למעלה ממנה אלא

מעלת האל ברוך הוא, היא מעלת הצורות שנקראת 'חיות'...". (ממש כך במשנה תורה – ספר המדע – הלכות יסודי התורה – פרק ב').

מלאכי השרת הם ישויות אלוהיות אשר שמם מופיע בתלמוד: ראה תלמוד בבלי – שבת – פ"ח – ב': "בשעה שעלה משה למרום אמרו **מלאכי השרת** לפני הקב"ה רבש"ע (ריבונו של עולם) מה לילוד אישה בינינו? אמר להן: לקבל תורה בא. אמרו לפניו חמודה גנוזה שגנוזה לך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם, אתה מבקש ליתנה לבשר ודם".

ומשלושתן יסד מעונו

האל יסד את מעונו משלושת היסודות אוויר, מים ואש אשר עמדנו עליהם החל ממשנה ט'. נראה כי יסוד האדמה נפקד בכוונת מכוון בגין היותו חומרי וגשמי אך קיימת לזה סיבה נוספת שתיחשף בהמשך.

מגמה זו של נידוי יסוד האדמה ממשנתו של בעל ספר יצירה, נרמזה בעבר ותימשך גם להבא.

עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לזהט

בעל ספר יצירה קובע שלוש קטגוריות נוספות אשר מהן האל ייסד את מעונו והן:

- כיסא הכבוד.
- שרפים ואופנים וחיות הקודש.
- מלאכי השרת.

המחבר מקשר בין שלושת אלה ובין הפסוק "עֲשֵׂה מְלַאכָיו רוּחוֹת מְשֻׁרְתָיו אֵשׁ לְהֵט".

□ הווה אומר כי 'רוח' ו – 'אש' הינם היסודות היותר נעלים מבין הארבעה ושמורים עבור פמליית האל, בעוד מחוזות פחות נעלים, סמוכים על שולחנם של 'אדמה' (ארץ) ו-'מים' הממשיכים את הפסוק לאמור: "יִסַּד אֶרֶץ עַל מְכוּנֶיהָ בַּל תִּמוּט עוֹלָם וְעַד. תְּהוּם כְּלָבוּשׁ כְּסִיתוֹ עַל הָרִים יַעֲמְדוּ מַיִם". תהילים ק"ד.

□ מילים אלו מחזקות ומסכמות את אשר נאמר עד כאן בעניין ארבעת היסודות אוויר, מים, אש ואדמה ויש להתייחס אליהן כאל מראה-מקום ממנו ניתן להשקיף על הדברים, וראה תהילים פרק ק"ד פסוקים א'- ה': "בְּרַכֵּי נַפְשֵׁי אֶת יְהוָה יְהוָה אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד הוֹד וְהַדָּר לְבָשֶׁת. עֹטָה אֹר כְּשִׁלְמָה נוֹטָה שָׁמַיִם כִּירִיעָה. הַמְקַרָּה בַּמַּיִם עֲלִיזוֹתֶיּוּ הַשָּׁם עֲבִים רְכוּבוֹ הַמְהַלֵּךְ עַל כַּנְפֵי רוּחַ. עֹשֶׂה מְלֶאכֶיּוֹ רוּחוֹת מְשֻׁרְתֵיּוֹ אֵשׁ לֵהֵט. יִסַּד אֶרֶץ עַל מְכוּנֶיהָ בַּל תִּמוּט עוֹלָם וְעַד".

□ בזיקה לדברים אלה מן הראוי לעבור אל פרשת בראשית שבספר הזוהר – זוהר חדש - בה אומר הכתוב כי האל ברא את עולמו מארבעה יסודות הנבדלים זה מזה והם אש, אוויר, מים ואדמה ואז הוא מספר כי בתחילה הייתה הארץ תוהו ובוהו וחושך על פני תהום ורוח אלוהים מרחפת על פני המים, ורואה (הכתוב) את ה – 'תוהו' כמילה נרדפת לאש ("מקום יש בכרכי הים שקורין לאש תוהו וזהו היסוד הראשון"), ואילו את ה – 'בהו' כמילה נרדפת למים, בעוד החושך הינו מילה נרדפת לאדמה מכיוון שנאמר "ובחושך שמו יכוסה" (קהלת פרק ו' פסוק ד').

□ וקובע (הכתוב) כי הדברים מכוונים לגוש אדמה של ממש, וכמוהו גם הרוח הינה רוח של ממש.

□ אמור מעתה: תוהו ובהו הם אש ומים.

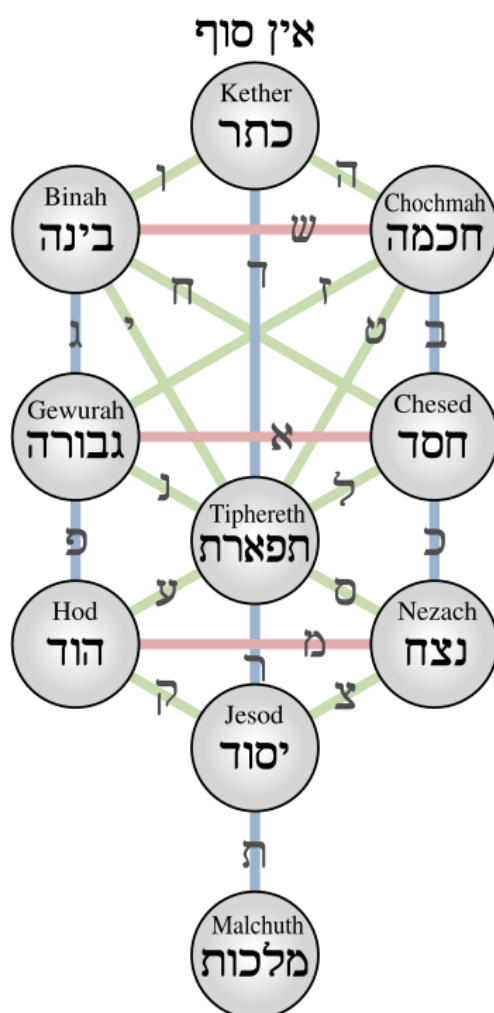
□ אמור גם: גוף נולד מגוף (מגוש אדמה) - ונפש נולדת מנפש (מרוח).

□ ועל פי הזוהר יש להבין כי אותם ארבעה יסודות נחלקים בתוכם לקדושים וטמאים:

• כך יש מים מתוקים של קדושה לעומת מים ארורים שהם יצר הרע.

- יש אש קדושה לעומת אש זרה.
- יש רוח קדושה לעומת רוח טומאה.
- ויש אדמה (עפר בלשון הזוהר) לעומת אדמה טמאה.
ראה זוהר - ספר בראשית - פרשת לך לך - סתרי תורה - דף פ' - עמוד א'.

□ ועדיין בעניין זה שואל רבי יהודה מדוע הזכיר הקב"ה את בריאת השמים והארץ לפני בריאת כיסא הכבוד והמלאכים, שהרי אלה האחרונים נבראו תחילה? ועונה רבי יהודה ואומר "כדי שלא יהרהר אדם דברים הסתומים מן העין ואשר לא גילה בראש", שאלו הן מילים שאינן זרות לרוחו של ספר יצירה. ראה זוהר חדש פרשת בראשית.

פרק א' משנה י"ב הרכבת הדברים (סינתזה)

ארבע אש ממים חקק וחצב בה כסא הכבוד שרפים ואופנים וחיות הקודש ומלאכי השרת ומשלשתן יסד מעונו שנאמר עושה מלאכיו

רוחות משרתיו אש לוחט = כינויה של הספירה הרביעית במניין השתלשלות הספירות בספר יצירה הינו '**אש ממים**', ושמה באילן הספירות הוא '**חסד**' והיא עוסקת ביסוד האש אשר הנביא אליהו הוכיח כי הוא ניתן לחבירה עם יסוד המים, ומכות מצריים הוכיחו כי ניתן לחלצו מתוך ברד. האל חתם ספירה זו במערכת של חוקים וכללים וגילף בה תבניות בדמות כיסא הכבוד, שרפים, אופנים, חיות הקודש ומלאכי השרת, וייסד בהם את מעונו, כמו גם (במשמע) משלושת היסודות אש, אוויר ומים שנאמר 'עושה מלאכיו רוחות, משרתיו אש לוחט'.

ספר יצירה פרק א' משנה י"ג

**בירר שלש אותיות מן הפשוטות
בסוד שלש אמות אמ"ש
וקבעם בשמו הגדול
וחתם בהם ששה קצוות.
חמש חתם רום ופנה למעלה וחתמו ביה"ו
שש חתם תחת ופנה למטה וחתמו בהי"ו
שבע חתם מזרח ופנה לפניו וחתמו בוי"ה
שמונה חתם מערב ופנה לאחוריו וחתמו בוה"י
תשע חתם דרום ופנה לימינו וחתמו ביו"ה
עשר חתם צפון ופנה לשמאלו וחתמו בהו"י:**

פרק א' משנה י"ג – ניתוח הדברים (אנליזה)

המשנה הנוכחת באה לאחר הופעתן של ארבע הספירות כתר, חוכמה, בינה וחסד ומשלימה לעשר את מניין הספירות.

□ המילים '**חמש חתם**' וגו' מציינות את תחילת מניין של שש הספירות הנותרות כפי שנראה בהמשך.

בירר

□ **בירר** = לבור מוץ מבר = לעשות סדר בדברים = להפריד בין עיקר לטפל.

□ ראה דניאל פרק י"א פסוק ל"ה: "וּמִן הַמְשָׁכִילִים יִכְשְׁלוּ לְצָרוֹף בָּהֶם וּלְבָרֵר וְלִלְבֵן עַד עֵת קֶץ כִּי עוֹד לְמוֹעֵד".

□ ראה גם תוספתא - מסכת ברכות פרק ו' הלכה ה': "כמה יגע אדם הראשון לא טעם מלוגמא אחת עד שחרש וזרע וקצר ועמר ודש וזרה ו**בירר** וטחן והרקיד ולש ואפה....".

בירר שלש אותיות מן הפשוטות

הפריד שלוש אותיות (הו"י) מסך 12 האותיות הפשוטות שהן: ה – ו – ז – ח – ט – י – ל – נ – ס – ע – צ – ק.

בסוד שלש אמות אמ"ש

□ בעל ספר יצירה מכיר סוד הנוגע לשלוש אותיות בעלות מוצא משותף ועבר משותף אשר מהוות תמיכה, יסוד ומקור לכל שאר האותיות, והן אותיות **אמ"ש** (אלף, מם ושין) המיוחסות לשלושת יסודות הבריאה שהם אוויר, מים ו-**אש** הממלאים בספר יצירה תפקיד דומה לזה של ארבעת היסודות אוויר, מים, אש ואדמה, אף כי המחבר העדיף להשמיט ולהתעלם מיסוד האדמה החומרי, אשר בעת העתיקה היווה מילה נרדפת למילים 'ארץ' ו- 'עפר', ויש לדבר חשיבות רבה כפי שנראה בהמשך.

□ ראשוניותה של האות א' נובעת מתפישה קבלית לפיה היא אימן הורתן של שאר האותיות או, למצער, מכילה אותן בקרבה. ראה זוהר חדש – שיר השירים – "בשעה שהאות היא (אלף) פרוחה באוויר, עלו ובאו אלף ומאה עולמות ונכללו בתוך דיוקן קוסמי מבורך של זכר ונקבה, והאותיות האחרות נרשמו וגולפו בסמיכות לאותו דיוקן, והוא עוטר בעטרה גלופה הכוללת כל העולמות".

□ בעל הזוהר מחדד את עניינה של האות א' וקובע כי "עשרים ושתיים אותיות מתפשטות ומתחילות להאיר מראש המאור הקדום הראשוני ברזי הייחוד, כי משם מתחילות האותיות להיחשף ומשם מאירות האותיות וצפות כלפי מעלה. כולן באות מן האלף שהיא סוד כל האותיות בסוד האחד". (א' רזא דכל אתוון ברזא דאחד) ראה זוהר חדש – שיר השירים.

□ אותו 'מאור קדום' בעל תכונת האור שבו, נמצא בזיקה אסוציאטיבית עם 'אור אין סוף' שהוא מושג קבלי ראשוני טרום בראשיתי, החופף למונח 'רוח אלוהים חיים', ומכאן גם הקשר עם יסוד האוויר (רוח/אוויר) המיוצג על ידי האות א'. ראה לעיל פרק א' משנה ט'.

□ בעניין זה ראה גם זוהר – שמות - פרשת וארא – דף כ"ד עמוד ב': (תרגום חופשי) "כל ארבעת היסודות שהזכרנו (אש, אוויר, מים ואדמה), על אף שהם מחוברים זה עם זה ומקיימים את העולמות העליונים והתחתונים, הרי שקיומו הראשוני של העולם מותנה ברוח, משום שהכול קיים הודות לה, שהרי אין הנפש יכולה להתקיים בלעדיה אף לא רגע אחד" ("נפשא בלא רוחא לאו איהו טוב ולא יכלא לאתקיימא").

□ בנוגע לאות מ' שזכתה לייצג את יסוד המים, ראה ספר הבהיר פ"ה: "ומאי מם? אל תקרי מם אלא מים". ומה היא אות מם? אל תקרא מם אלא מים.

□ ייתכן כי האות ש' זכתה לייצג את יסוד האש הודות לשלוש שלוחותיה הגרפיות המזדקרות מבסיסה כלפי מעלה ומזכירות להבות אש, כפי שמסביר ר' דוד בן זמרא (מקובל מאוחר בן המאה ה-16) בספרו 'מגן דוד'.

□ בעל ספר יצירה עורך הקבלה בין ההוויות הסודיות המובנות בתוך שלוש אותיות אמ"ש, ובין ההוויות הסודיות המקובעות בשלוש האותיות הו"י בהן האל בחר, מתוך 12 האותיות הפשוטות, על מנת לקבען בשמו הגדול.

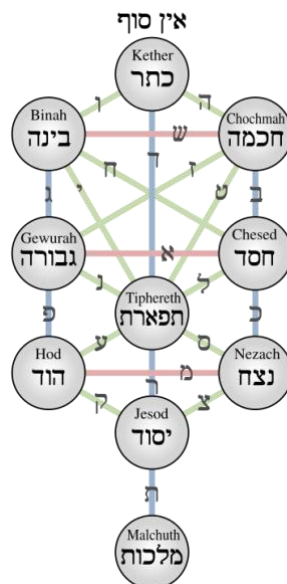
בירר שלש אותיות מן הפשוטות בסוד שלש אותיות אמ"ש וקבעם בשמו הגדול

- **אפשרות א':** השם הקדוש הו"י"ה מכיל ארבע אותיות אשר אחת מהן חוזרת על עצמה וזו האות ה'. מכאן עולה כי שורש שם זה הינו בן שלוש אותיות והן הו"י. מחבר ספר יצירה רומז כי שלוש אותיות אלו **שקולות** כנגד שלוש אותיות אמ"ש המייצגות את יסודות האוויר, המים והאש.
- **אפשרות ב':** האל הפריד שלוש אותיות (הו"י) מסך כל האותיות הפשוטות, וייחס להן סגולות שנצפו על ידו בשלוש אותיות המכונות אמות שהן אותיות אמ"ש. שלוש האותיות הפשוטות שהופרדו הן הו"י **הסופגות** איכויות משלוש אותיות אמ"ש ומיסודות האוויר, המים והאש.

וחתם בהם ששה קצוות

- משמעות המילה וחתם** = הותיר רישום ייחודי במעין חריטה, המעיד על יוצרו ועל בעליו. הותרת שישה רישומים מעידה על הוויה בעלת ריבוי פנים.
- צמד המילים 'ששה קצוות' מייצג במשנה הנוכחת את עולם החומר שהינו בעל מבנה של קובייה בעלת שש פאות: מעלה, מטה וארבע רוחות השמיים.
- המילים 'שישה קצוות' היו עשויות לרמוז גם על מונח קבלי ושמו 'זעיר אנפין' (פנים קטנות) המכיל שש ספירות המכונות 'וו קצוות' שהן: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד ויסוד - אלא שכאן לא ייתכן הדבר, מכיוון שבראש אותן שש ספירות של 'זעיר אנפין', ניצבת ספירת חסד שכבר עסקנו בה במשנה הקודמת י"ב, ואילו בראש שש הספירות שעסקינן בהן עתה, מתייצבת ספירת גבורה יחד עם חמש הספירות תפארת, נצח, הוד, יסוד ומלכות.
- הקבלת ששת הקצוות במשנה הנוכחת עם 'זעיר אנפין', הייתה מצביעה על שש ספירות שהראשונה בהן היא חסד, מה שהיה מבטל את שאמרנו על אודות המשנה הקודמת י"ב, בנוגע להיותה מייצגת את ספירת חסד - שהרי לא תתכנה שתי ספירות חסד.

□ הקבלה מעין זו גם הייתה מעבירה את המונח 'אש ממים' מספירת חסד אל ספירת מלכות, מה שלא הגיוני להניח, אלא אם כן תומכים בהשערה לפיה מתקיים דילוג קשתי של יסוד (אש ממים) המתחיל בספירת בינה השלישית מלמעלה ומסתיים בספירת מלכות העשירית בתחתית.

חמש חתם רום ופנה למעלה וחתמו ביה"ו. שש חתם תחת ופנה למטה וחתמו בהי"ו. שבע חתם מזרח ופנה לפניו וחתמו בוי"ה. שמונה חתם מערב ופנה לאחוריו וחתמו בוה"י. תשע חתם דרום ופנה לימינו וחתמו ביו"ה. עשר חתם צפון ופנה לשמאלו וחתמו בהו"י

□ ארבע המשניות הקודמות ט' – י"ב הציגו ארבע מתוך עשר ספירות: כתר, חכמה, בינה וחסד.

□ המשנה הנוכחת מציגה את שש הספירות הנותרות החל מן החמישית בהן. אשר על כן פתח במילים "חמש חתם....". כלומר, מכאן ואילך שש ספירות שהן גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד ומלכות או, על-פי תרשים הזרימה המנציח את השתלשלות סדר חותמיו של האל כפי שהופיעו במשנה הנוכחת:

• יה"ו = ספירת תפארת (חמש חתם רום ופנה למעלה וחתמו ביה"ו)

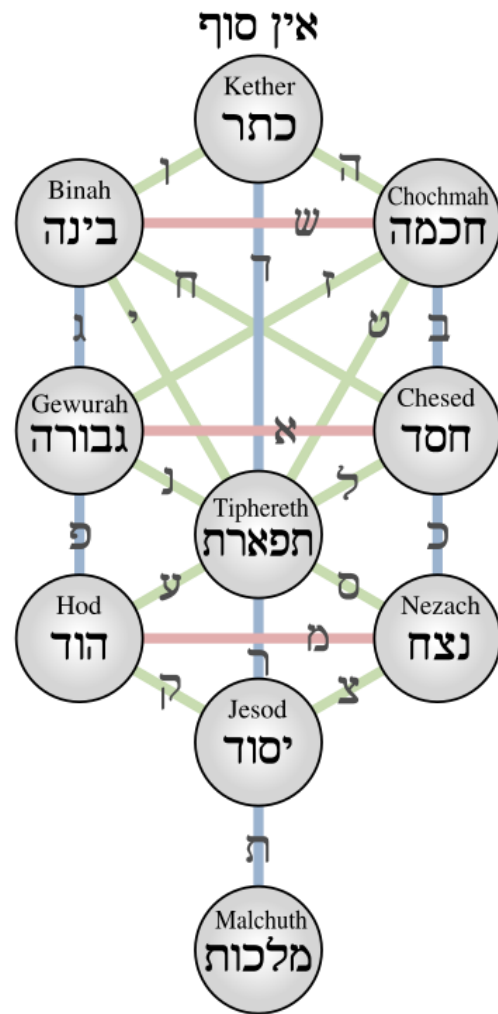
- הי"ו = ספירת מלכות (שש חתם תחת ופנה למטה וחתמו בהי"ו)
- וי"ה = ספירת נצח (שבע חתם מזרח ופנה לפניו וחתמו בוי"ה)
- וה"י = ספירת הוד (שמונה חתם מערב ופנה לאחוריו וחתמו בוה"י)
- יו"ה = ספירת יסוד (תשע חתם דרום ופנה לימינו וחתמו ביו"ה)
- הו"י = ספירת גבורה (עשר חתם צפון ופנה לשמאלו וחתמו בהו"י)

יחד עם המשניות הקודמות ט' – י"ב:

- רוח הקודש = ספירת כתר
- רוח מרוח = ספירת חוכמה
- מים מרוח = ספירת בינה
- אש ממים = ספירת חסד
- יה"ו = ספירת תפארת
- הי"ו = ספירת מלכות
- וי"ה = ספירת נצח
- וה"י = ספירת הוד
- יו"ה = ספירת יסוד
- הו"י = ספירת גבורה

□ האל מותיר שישה מרישומיו שהם שמותיו, על שש ספירות שהן שש מהויות, אשר כל אחת מהן זוכה ברישום ובשם ייחודי משלה, המכיל שלושה רכיבים, שהם שלוש אותיות, אשר שינויי מיקומיהן בתיבות מחוללים משמעויות בעלות אופי שונה אלו מאלו.

□ המשנה הנוכחת עולה בקנה אחד עם הפילוסופיה של המחבר לפיה 22 האותיות העבריות טעונות בעוצמה אלוהית, וממילא נודעת חשיבות למיקום כל אחת מהן בתיבות השונות. שינויי מיקומים של אותן אותיות עצמן, יובילו בהכרח לשינויים במשמעות התיבות. כזאת ראינו בספר יצירה בעבר, וכזאת נראה גם בהמשך.

פרק א' משנה י"ג הרכבת הדברים (סינתזה)

בירר שלש אותיות מן הפשוטות בסוד שלש אמות אמ"ש וקבעם בשמו הגדול וחתם בהם ששה קצוות. חמש חתם רום ופנה למעלה וחתמו ביה"ו. שש חתם תחת ופנה למטה וחתמו בהי"ו. שבע חתם מזרח ופנה לפניו וחתמו בוי"ה. שמונה חתם מערב ופנה לאחריו וחתמו בוה"י. תשע חתם דרום ופנה לימינו וחתמו ביו"ה. עשר חתם צפון ופנה לשמאלו וחתמו בהו"י = האל בחר שלוש אותיות שהן האותיות הו"י המהדהדות בתוך שלוש האמות שהן אותיות אמ"ש, ושיבץ אותן בשמו הגדול שהוא הוי"ה, וחרט אותן בשישה אופנים שונים בשש נקודות שונות במרחב, שהן שש מהויות אלוהיות, שהן גם שש התגלויות ושש ספירות המייצגות את פניו הגלויים של האל.

ספר יצירה פרק א' משנה י"ד

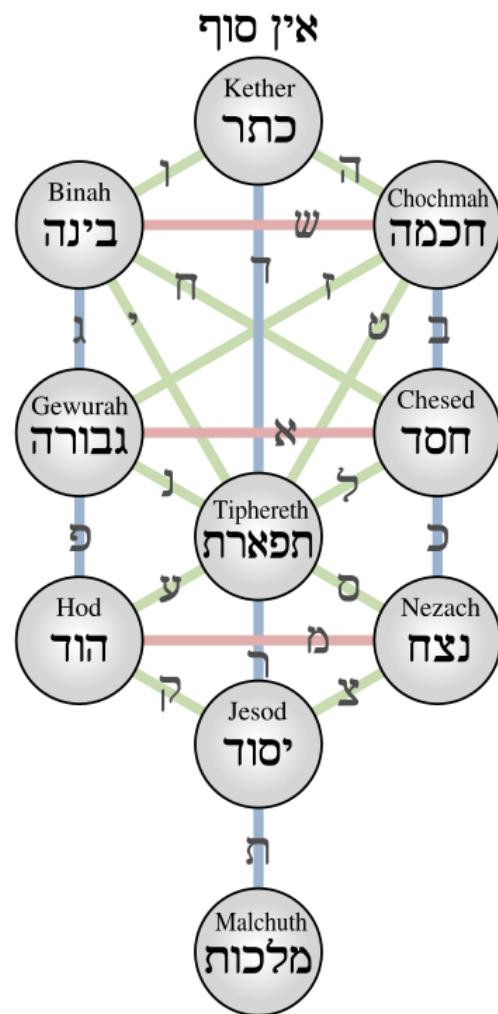
אלו עשר ספירות בלימה
(אחת) רוח אלהים חיים
רוח מרוח
מים מרוח
אש ממים
רום ותחת
מזרח ומערב
צפון ודרום:

פרק א' משנה י"ד – ניתוח הדברים (אנליזה)

אלו עשר ספירות בלימה (אחת) רוח אלהים חיים רוח מרוח מים
מרוח אש ממים רום ותחת מזרח ומערב צפון ודרום

אלו הן עשר (10) ספירות שהן עשרה היקפים עגולים ותחומים.
סגורים, מלאים וגדושים:

- הספירה הראשונה יונקת מרוח אלוהים חיים ושמה 'כתר'.
 - הספירה השנייה היא רוח מרוח ושמה 'חוכמה'.
 - הספירה השלישית היא מים מרוח ושמה 'בינה'.
 - הספירה הרביעית היא אש ממים ושמה 'חסד'.
 - הספירה החמישית (על-פי סדר חותמיו של האל – ראה משנה קודמת י"ג) היא 'רום' ושמה 'תפארת'.
 - הספירה השישית היא 'תחת' ושמה 'מלכות'.
 - הספירה השביעית היא מזרח ושמה 'נצח'.
 - הספירה השמינית היא מערב ושמה 'הוד'.
 - הספירה התשיעית היא דרום ושמה 'יסוד'.
 - הספירה העשירית היא צפון ושמה 'גבורה'.
- אלה הם עשרת פניו הגלויים של האל.
- המשנה הנוכחת מסכמת את פרק א' העוסק בעשר ספירות אשר שמן ייפקד מספר יצירה מכאן ואילך.

תמצית פרק א' על י"ד משנותיו

פרק א' משנה א' הרכבת הדברים (סינתזה)

בשלישים ושתיים נתיבות פליאות חכמה חקק יה יהוה צבאות אלהי ישראל אלהים חיים ומלך עולם אל שדי רחום וחנון רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש הוא, וברא את עולמו בשלשה ספרים בספר וספר וספור = בשלושים ושתיים (32) דרכים נסתרות, נשגבות, פלאיות, מופלאות, נפלאות, מכוסות, מסתוריות וחכמות, יהוה חוקק חוקים (מערכות חוק), קבע כללים, תיקן תקנות וחולל הוויה נצחית שאין לה סוף אשר התגשמה באמצעות שלוש פקודות שהראשונה בהן מורה על כמויות (חומר), השנייה עוסקת במרחבים (מרחב-זמן) ואילו השלישית מצביעה על שינויים.

ניתן לבאר את הכתוב גם מן הסוף אל ההתחלה ולומר כי יהוה חולל את התהוות היקום באמצעות 3 פקודות שאותן הפעיל בתוך מסגרת של 32 חוקים.

פרק א' משנה ב' הרכבת הדברים (סינתזה)

עשר ספירות בלימה ועשרים ושתיים אותיות יסוד שלש אמות ושבע כפולות ושתיים עשרה פשוטות = מתוך אותן 32 דרכים עלומות ומופלאות מן המשנה הקודמת א', עשר (10) הינן ספירות שהן היקפים עגולים ותחומים. סגורים, מלאים וגדושים. ו – 22 הינן מציאויות (הוויות) המופיעות בצורת אותיות, תווים, סימנים וסמלים בסיסיים (קמאיים) המצביעים על יכולת בריאה (בכוונת התהוות יש מאין) ותנועה בזמן, שמתוכן (מתוך המציאויות הללו) שלוש מציאויות מכונות 'אמות' שהן אותיות בעלות מוצא משותף ועבר משותף אשר מהוות יסוד ומקור לכל שאר האותיות + שבע מציאויות המכונות 'כפולות' שהן שבע (7) אותיות רפויות שהן גם שבע (7) אותיות דגושות ולכן מכונות כפולות + 12 מציאויות המכונות 'פשוטות' שהן שתיים עשרה (12) האותיות שנותרו לאחר שחיסרנו את שלוש אותיות האמות ואת שבע האותיות הכפולות.

פרק א' משנה ג' הרכבת הדברים (סינתזה)

עשר ספירות בלימה במספר עשר אצבעות חמש כנגד חמש וברית יחיד מכוון באמצע במילת הלשון ובמילת המעור = עשרה היקפים עגולים, תחומים, סגורים, מלאים וגדושים אשר מראייהם כמראה כנפי הכרובים, ומנינם כמניין עשר אצבעות (בעצם 20 = 10 אצבעות הידיים + 10 אצבעות הרגליים) שמספרם הוא 'ה' כנגד 'ה' (5 לעומת 5 בידיים וכך גם ברגליים) + חוזה שניתן מאחד שאין שני לו מכוון באמצע (האל המדבר בין שני הכרובים אשר על ארון הברית), ומתבסס על מילת הבטחה שניתנה בלשון (בפה) ובברית מילה שנכרתה בעריה הזכרית.

פרק א' משנה ד' הרכבת הדברים (סינתזה)

עשר ספירות בלימה עשר ולא תשע עשר ולא אחת עשרה הבן בחכמה וחכם בבינה בחון בהם וחקור מהם והעמד דבר על בוריו

והשב יוצר על מכונו = דע לך כי מדובר בעשרה היקפים עגולים,
 תחומים, סגורים, מלאים וגדושים אשר מראייהם כמראה כנפי
 הכרובים. עשרה ולא תשעה! עשרה ולא אחד-עשר! נסה להבין על
 שום מה ולמה אני מתעקש על כינוי זה (ספירות) ועל מספר זה (10).
 התחכם והפעל תחבולות עורמה ורד אל שורשן של קריצות ומליצות
 (כפי שהן מופיעות בספר זה) על-מנת שתוכל לפענח ולפצח חידות
 ומשלים שפתרוניהם ונמשליהם מוצפנים בתוך המילים ובין השורות.
 אל תהיה פתי שמאמין לדברים כפשוטם. היה ערום והבן דבר מתוך
 דבר. פעל על פי תהליך שיטתי של בחינה, חקירה ובילוש במטרה
 להעמיד דברים על דיוקם! כל אלה על-מנת להחזיר את יהוה אל
 מקום משכנו (מכונו) **מֵעַל הַכְּפֹרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַקְּרָבִים אֲשֶׁר עַל אֶרֶן**
הַעֲדָת (שמות כ"ה כ"ב).

פרק א' משנה ה' הרכבת הדברים (סינתזה)

עשר ספירות בלימה מדתן עשר שאין להם סוף עומק ראשית
ועומק אחרית עומק טוב ועומק רע עומק רום ועומק תחת עומק
מזרח ועומק מערב עומק צפון ועומק דרום אדון יחיד אל מלך נאמן
מושל בכולם ממעון קדשו עד עדי עד = עשרה היקפים עגולים,
 תחומים, סגורים, מלאים וגדושים אשר מראייהם כמראה כנפי
 הכרובים (ישויות אלוהיות) שהם בעלי עשרה גדלים (ממדים), כמו גם
 עשרה נתונים (תכנים) משמעותיים נטולי גבולות (אשר על כן הם
 אינסופיים) והם: זמן, מודעות, ציר גובה, ציר רוחב, וציר אורך
 הנשלטים בידי אל מלך אמיתי שאין בלתו הפועל לעולמי עד מבית
 המקדש.

פרק א' משנה ו' הרכבת הדברים (סינתזה)

עשר ספירות בלי מה צפייתן כמראה הבזק ותכליתן אין להם קץ
ודברו בהן ברצוא ושוב ולמאמרו כסופה ירדופו ולפני כסאו הם
משתחווים = עשרה היקפים עגולים, תחומים, סגורים, מלאים
 וגדושים אשר מראייהם כמראה כנפי הכרובים, מבזיקים בתזזיות
 ברקית כתוצאה מתנועה מהירה השבה וחוזרת על עצמה. ואין המוח
 האנושי מסוגל לרדת לחקרם או לפענח את תכליתם שהם אין סופיים

(והוזכרו בחזון הנביא יחזקאל), בצאתם נסערים לבצע את פקודות האל אשר לפני כסאו הם משתחווים.

פרק א' משנה ז' הרכבת הדברים (סינתזה)

עשר ספירות בלימה נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן כשלהבת קשורה בגחלת שאדון יחיד ואין לו שני ולפני אחד מה אתה סופר =
עשרה היקפים עגולים, תחומים, סגורים, מלאים וגדושים אשר מראייהם כמראה כנפי הכרובים, והם מוצפנים בשם מ"ב הקדוש שנוצר בהיפוך אותיות, אשר יש להפנימו אל תוך הלב ולאחוז בו בהתמסרות ובקדושה לפני האלוהות העליונה היחידה שאין שנייה לה.

פרק א' משנה ח' הרכבת הדברים (סינתזה)

עשר ספירות בלימה בלום פיך מלדבר ולבך מלהרהר ואם רץ פיך לדבר ולבך להרהר שוב למקום שלכך נאמר (יחזקאל א') והחיות רצוא ושוב ועל דבר זה נכרת ברית = עשרה היקפים עגולים, תחומים, סגורים, מלאים וגדושים אשר מראייהם כמראה כנפי הכרובים, אשר כל הקרב אל אחדים מסוימים מהם, מוטב לו לגזור אלם על עצמו ואף לדומם את חשיבתו. ומי אשר חטא ועבר על כללים אלה, כדאי לו לחזור בו, שהרי כך הם פני הדברים כאשר בן תמותה מתקרב אל מהויות אלוהיות אשר דיוקנאות הכרובים שבהן מעטרות את ארון הברית מעל הכפורת ומעל לוחות הברית השוכנים בו.

פרק א' משנה ט' הרכבת הדברים (סינתזה)

עשר ספירות בלימה אחת רוח אלהים חיים ברוך ומבורך שמו של חי העולמים קול ורוח ודבור והוא רוח הקודש = עשרה היקפים עגולים, תחומים, סגורים, מלאים וגדושים שמראייהם כמראה כנפי הכרובים, והם עשר ספירות אשר שם הראשונה שבהן הוא 'כתר' המקבילה ל – 'רוח הקודש', ושתייהן יונקות מ- 'רוח אלוהים חיים' שהיא הווייה אלוהית עלומה הפועמת בתוך השם הקדוש 'אלוהים חיים' החופף לשם הקדוש 'אין סוף' וממילא ל – 'אור אין סוף', וברוך ומבורך שמו של חי הזמנים והנצחים אשר בני תמותה קולטים את מהותו בתיוכם של קול, רוח ודיבור, אלא שבפועל הוא הווייה שאינה

נתפשת בנפש ואינה נתפסת בגוף, הפועמת בישות אלוהית שהיא מחוץ להשגת אנוש.

פרק א' משנה י' הרכבת הדברים (סינתזה)

שתים רוח מרוח חקק וחצב בה עשרים ושתיים אותיות יסוד שלש אמות ושבע כפולות ושתיים עשרה פשוטות ורוח אחת מהן = עשרה היקפים עגולים, תחומים, סגורים, מלאים וגדושים שמראייהם כמראה כנפי הכרובים, והם ספירות אשר כינוי הספירה השנייה שבהן הוא 'רוח מרוח' ושמה 'חוכמה', שנאצלה מרוחה של ספירת 'כתר' שהיא 'רוח אלוהים חיים', ונחתמה בידי האל במערכת של חוקים וכללים שאפשרה את היווצרותן של 22 תבניות שהן 22 הוויות המופיעות כאותיות, תווים, סימנים וסמלים בסיסיים המצביעים על יכולת בריאה (בכוונת התהוות של יש מאין) ותנועה בזמן, שמתוכן (מתוך ההוויות הללו) שלוש הוויות מכונות 'אמות' שהן אותיות בעלות מוצא משותף ועבר משותף אשר מהוות יסוד ומקור לכל שאר האותיות + שבע הוויות המכונות 'כפולות' שהן שבע (7) אותיות רפויות שהן גם שבע (7) אותיות דגושות ולכן מכונות כפולות + שתיים-עשרה (12) הוויות המכונות 'פשוטות' – והרוח שחולפת בתוכן המתפצלת ל – 22 תובנות בצאתה מהן, היא אותה הרוח שחדרה אל תוכן מלכתחילה גם אם פניה שונות עתה בגין הפיצול.

פרק א' משנה י"א הרכבת הדברים (סינתזה)

שלוש מים מרוח חקק וחצב בהן כ"ב אותיות מתהו ובהו רפש וטיט חקקן כמין ערוגה חצבן כמין חומה סיבבם כמין מעזיבה ויצק עליהם שלג ונעשה עפר שנאמר כי לשלג יאמר הוא ארץ = כינויה של הספירה השלישית במניין השתלשלות הספירות בספר יצירה הינו 'מים מרוח', ושמה באילן הספירות הוא 'בינה'. היא עוסקת ביסודות המים והאדמה (אדמה במרומז בלבד) שמהווים מקור לקיום גשמי, ונחתמה בידי האל במערכת של חוקים וכללים. האל חפר ופנה בתוך המים (או בתוך ספירת בינה או בשניהם), ויצר תבניות שהן 22 צורות של האותיות העבריות שרכיביהן היו תהו ובהו, ומי מדמנות ובוץ. הוא חצב את האותיות כמעין תוואי עמוק בקרקע. חפר בהן ויצר

חסימה גבוהה. סובב אותן כמעין גג או משטח מטויח, ויצק עליהן שלג אשר בהיותו מעורבב עימם נעשה עפר. ועל כן יש לפאר את יכולות האל המורה לשלג, שהוא בבחינת נוזל קפוא, להפוך לארץ שהיא בבחינת מוצק הנמנה עם יסוד האדמה.

פרק א' משנה י"ב הרכבת הדברים (סינתזה)

ארבע אש ממים חקק וחצב בה כסא הכבוד שרפים ואופנים וחיות הקודש ומלאכי השרת ומשלשתן יסד מעונו שנאמר עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט = כינויה של הספירה הרביעית במניין השתלשלות הספירות בספר יצירה הינו 'אש ממים', ושמה באילן הספירות הוא 'חסד' והיא עוסקת ביסוד האש אשר הנביא אליהו הוכיח כי הוא ניתן לחבירה עם יסוד המים, ומכות מצריים הוכיחו כי ניתן לחלצו מתוך ברד. האל חתם ספירה זו במערכת של חוקים וכללים וגילף בה תבניות בדמות כיסא הכבוד, שרפים, אופנים, חיות הקודש ומלאכי השרת, וייסד בהם את מעונו, כמו גם (במשמע) משלושת היסודות אש, אוויר ומים שנאמר 'עושה מלאכיו רוחות, משרתיו אש לוחט'.

פרק א' משנה י"ג הרכבת הדברים (סינתזה)

בירר שלש אותיות מן הפשוטות בסוד שלש אמות אמ"ש וקבעם בשמו הגדול וחתם בהם ששה קצוות. חמש חתם רום ופנה למעלה וחתמו ביה"ו. שש חתם תחת ופנה למטה וחתמו בהי"ו. שבע חתם מזרח ופנה לפניו וחתמו בוי"ה. שמונה חתם מערב ופנה לאחוריו וחתמו בוה"י. תשע חתם דרום ופנה לימינו וחתמו ביו"ה. עשר חתם צפון ופנה לשמאלו וחתמו בהו"י = האל בחר שלוש אותיות שהן האותיות הו"י המהדהדות בתוך שלוש האמות שהן אותיות אמ"ש, ושיבץ אותן בשמו הגדול שהוא הו"ה, וחרט אותן בשישה אופנים שונים בשש נקודות שונות במרחב, שהן שש מהויות אלוהיות, שהן גם שש התגלויות ושש ספירות המייצגות את פניו הגלויים של האל.

ספר יצירה פרק ב' משנה א'

עשרים ושתים אותיות יסוד

שלש אמות

ושבע כפולות

ושתים עשרה פשוטות.

שלש אמות אמ"ש

יסודן כף זכות וכף חובה

ולשון חק מכריע בינתיים.

שלש אמות אמ"ש

מ' דוממת

ש' שורקת

א' אויר רוח מכריע בינתיים:

פרק ב' משנה א' – ניתוח הדברים (אנליזה)

עשרים ושתים אותיות יסוד

22 מציאויות (מהויות, הוויות) המופיעות בצורת תווים וסימנים בסיסיים (קמאיים), בעלות יכולת של בריאה וניבוי עתיד (תנועה בזמן).

שלוש אמות

שלוש אותיות בעלות מוצא משותף ועבר משותף אשר מהוות תמיכה, יסוד ומקור לכל שאר האותיות והן אותיות אמ"ש.

ושבע כפולות

ושבע (7) אותיות רפויות שהן עצמן גם **שבע (7) אותיות** דגושות ועל-כן מכונות כפולות והן אותיות בג"ד כפר"ת.

וּשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה פְּשׁוּטוֹת

וּשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה הָאוֹתוֹת שְׁנוֹתְרוּ לְאַחַר שְׁחִיטְרָנוּ אֶת שְׁלוֹשׁ אוֹתוֹת הָאֲמוֹת וְאֵת שֶׁבַע הָאוֹתוֹת הַכְּפוּלוֹת וְהֵן אוֹתוֹת: ה – ו – ז – ח – ט – י – ל – נ – ס – ע – צ – ק.

שְׁלֹשׁ אֲמוֹת אִמ"ש

סֵפֶר יִצִּירָה כְּפִי שִׁכְבֵּר נִמְסָר וְהוֹסְבֵּר כֵּאֵן, נִכְתָּב בִּידֵי אִישׁ אֲשֶׁכּוּלוֹת חֲרִיף וּבִקִּיא בְּמַכְמֵי וְרִזֵּי הַשְּׁפָה הָעֵבְרִית, הוֹוֵה אוֹמֵר כִּי אֵילוֹ רֵק רֵצָה הִיָּה יִכּוֹל לְהוֹצִיא מִתַּחַת יָדָיו לְשׁוֹן בְּהִירָה וְצִלוּלָה לְתַפְאֶרֶת.

אֵלָא שְׁלָא רֵצָה.

רֵצָה לְהַשְׁקִיעַ מֵהוֹנוֹ וּמִמְרָצוֹ בְּטַבִּילַת קוֹלְמוֹסִיוּ בְּקִסְתוֹת שֶׁל דִּיּוֹ, וּבַחֲרִיטַת נּוֹצוֹתָיו אוֹ קִנְיֵוֹ עַל גְּבֵי מִצְעֵי קֶלֶף, עַל מִנַּת לְזִכּוֹת אֶת עַם יִשְׂרָאֵל בְּאַלְפִיִּים מִיָּלִים סְתוּמוֹת וְחִסּוּמוֹת הַחֲפוֹת מִקֶּשֶׁר וּפֶשֶׁר.

אֵךְ הָאֲמֵנָם ?

יֵשֶׁב סִפּוֹן עַל תִּיבְתּוֹ וְהִידֵק אוֹתוֹת אֶל תּוֹךְ יִרְיעוֹת שֶׁל גּוּמָא, לְאוֹר עֲשִׂשִׁית נּוֹצֶרֶת פְּתִיל סִפּוּג בְּשִׁמֵן, וְכֹל זֶה כְּדֵי לְפָאֵר אֶת מִדְּפִיוּ בְּגוּוִילֵי פְּפִירוֹס מְרוֹבְבִים בְּמִיָּלִים בְּעֵלוֹת זִיקוֹת מְעוֹרְפִלוֹת בֵּינָן לְבֵין עֲצֵמָן, וּמִמִּילָא בְּמִשְׁפָּטִים הַמּוֹתִירִים אֶת הַקּוֹרָא פְּעוֹר פֶּה וּשְׁמוּטָה לְסֵת.

אֵךְ הָאֲמֵנָם ?

אֲשֶׁר עַל כֵּן יֵשׁ לְתַהוֹת עַל שׁוּם מָה וְלִמָּה נִהַג כְּפִי שְׁנַהֵג, שְׁהֲרֵי אֵין רְבוּתָא בְּרִיצָה לְפִיעֵנוּחַ הַכְּתוּב, עוֹד לְפָנַי שְׁנַחַה דְּעֵתְנָנוּ מִדּוּעַ כְּתַב בְּשִׁפְתַּי סְתָרִים אֶת אֲשֶׁר כְּתַב, אֵלָא אִם כֵּן יֵשׁ בֵּין הַמְּפָרְשִׁים מִי שְׁרוּצָה לִיַּחַס לוֹ עֵילְגוֹת.

יֵתֵר עַל כֵּן, הַמַּחְבֵּר עֲצָמוֹ מֵאֲתַגֵּר אֶת קוֹרָאיוֹ וְקוֹרָא לְהֵם לְפַעֲנַח אֶת צְפוֹנוֹת מִיָּלוֹתָיו, תּוֹךְ כְּדֵי שֶׁהוּא שׁוֹתֵל רְמִזִּים בְּנוֹסַח:

• **"הֵבֵן בְּחִכְמָה וְחִכְמָה בְּבִינָה".**

• **"בַּחֹן בְּהֵם וְחִקּוֹר מֵהֵם וְהַעֲמַד דְּבַר עַל בּוֹרִיוֹ וְהַשֵּׁב יוֹצֵר עַל מַכּוֹנוֹ".**

• **"בְּלוֹם פִּיךָ מִלְּדַבֵּר וּלְבָבְךָ מִלְּהֲרֹר וְאִם רֵץ פִּיךָ לְדַבֵּר וּלְבָבְךָ לְהֲרֹר שׁוּב לְמַקּוֹם".**

הַכְּתוּב גַּם רוּוֵי בְּהַפְנִיּוֹת מִסְתוֹרִיּוֹת וְקִרְיָצוֹת מֵאֲתַגְרוֹת כְּגוֹן:

- "ודיברו בהן ברצוא ושוב"
- "בירר שלש אותיות מן הפשוטות בסוד שלש אמות אמ"ש".
- "מכאן ואילך צא וחשוב מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע".

□ על פניו נראה כי המסתורין והקדושה האופפים את ספר יצירה, מושתתים על צופנים שנועדו להסתיר ולשמר דבר-מה מסוים אחד, ובה בעת לעורר עליו את תשומת לב הקוראים באמצעות דבר-מה אחר.

□ האם ייתכן כי ניסוחו הסתום והחסום של 'ספר יצירה' נבע מחששו של המחבר לחייו? האם ייתכן כי פחד פן דבריו יסבו אליו את תשומת לב הכובש?

□ אם אכן כך הוא, האם ייתכן כי בעל 'ספר יצירה' אחראי בכוונת מכוון לניסוחו הסתום והחסום של הספר, תוך כדי שהוא זורע רמזים בצורת מילות קוד והפניות אסוציאטיביות הבאות ללמד על כוונת דבריו המוצפנת בתוך המילים?

□ מסרים מוצפנים המועברים לקוראים בחילופי אותיות ובקודים היו חזון נפרץ בימי קדם וראה פרק א' משנה ז' בכל הנוגע לשמות הקדושים מ"ב ו – ע"ב.

□ ראה גם תהילים פרק קי"ט המכיל 176 פסוקים, לפי שמונה פסוקים עבור כל אחת מ – 22 אותיות האלפא-ביתא, כלומר: כל פסוק משמונת הפסוקים הראשונים נפתח באות א', כל פסוק משמונת הפסוקים הבאים נפתח באות ב' וכן הלאה.

□ ברוח זו ראה שם גם מזמורים ל"ד ו – קמ"ה, כמו גם ספר משלי פרק ל"א הדין באַשְׁת חַיִּל.

□ שיטת כתיבה זו מכונה אקרוסטיכון ונקטו בה גם האר"י, רבי ישראל נג'ארה, ברוך בר שמואל ממגנצה, רבי יהודה הלוי ועוד רבים וטובים.

□ משנה ז' שבפרק א' עוסקת, בין היתר, בהצפנה ייחודית ששמה א"ת ב"ש המבוססת על חילופי אותיות בשיטת 'ראשן בסופן וסופן בראשן', כלומר, האות א' מתחלפת עם האות ת', האות ב' מתחלפת עם האות ש', האות ג' מתחלפת עם האות ר' וכן הלאה עד האותיות כ' ו – ל' המתחלפות ביניהן:

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ
ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל

הצפנת מילים בשיטת א"ת - ב"ש מופיעה גם בתנ"ך

ראה ירמיהו פרק כ"ה פסוק כ"ו: "וְאֵת כָּל מַלְכֵי הַצָּפוֹן הַקְּרָבִים וְהַרְחִיקִים אִישׁ אֶל אָחִיו וְאֵת כָּל הַמַּמְלָכוֹת הָאֲרָץ אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמֶלֶךְ שֹׁשַׁן יִשְׁתָּה אַחֲרֵיהֶם". המילה שֹׁשַׁן מיוחסת למילה **בבל** בהצפנת א"ת-ב"ש.

כך גם שם פרק נ"א פסוק מ"א: "אִיךָ נִלְכְּדָה שֹׁשַׁן וְתִתְּפֹשׂ תְּהִלַּת כָּל הָאֲרָץ אִיךָ הִיְתָה לְשִׁמָּה בְּכָל בְּגוּיִם".

ראה ירמיהו פרק נ"א פסוק א': "כֹּה אָמַר יְהוָה הַנְּבִי מַעִיר עַל בְּבֹל וְאֵל יִשְׂבִי לֵב קָמִי רוּחַ מְשַׁחִית". המילים **לב קמי** מיוחסות למילה **כשדים** בהצפנת א"ת-ב"ש.

השם הקדוש המפורסם ביותר על פי שיטה זו הוא מצפ"ץ, המתקבל בחילופי אותיותיו של השם המפורש יהוה.

בעניין זה ראה זוהר – פרשת שמות – דף צ"ב עמוד א': "האותיות שמאירות ומתחבקות אלו עם אלו הן יהו"ה יהו"ה מצפ"ץ מצפ"ץ". כך בזוהר.

והנה מתברר כי האותיות המסתוריות אמ"ש שכה ייחודיות לספר יצירה עד שאין להן מקבילה בספר אחר כלשהו (להוציא זוהר), בוודאי לא במשמעות המוקנית להן בספר זה, צופנות את המילה **'בית'** בשיטת א"ת ב"ש בהיפוך אותיות, לפי **ש'** מתחלפת עם **ב'**, **מ'** מתחלפת עם **י'**, ו – **א'** מתחלפת עם **ת'**.

זאת ועוד, שהרי גימטרייה קטנה עבור המילה **'בית'** עולה למספר 7 שכה חביב על בעל ספר יצירה כפי שנראה בהמשך.

למילה **'בית'** עם או בלי 'הא' הידיעה, הייתה משמעות אחת ואין בלתי עבור יהודים, בין אם גלו מאדמתם ובין אם נותרו כאודים ניצולים מאש בארץ הקודש. משמעות זו הייתה ונותרה **'בית'**

המקדש', ממש כשם שבימינו אין צורך להסביר לאיזה הר מתכוונים כאשר אומרים 'הר הבית'.

□ פיענוח סוד אותיות אמ"ש בכוונת 'בית', מעניק משמעות חדשה לכל מילה ולכל פסקה שנכתבו עד הנה ושעוד ייכתבו.

שיטת זוגות א"ת ב"ש הייתה חזון נפרץ בימים קדומים גם עבור סיפורי דרשנים המפארים את אותיות האלף-בית.

□ ראה מדרש אותיות דרבי עקיבא השלם - נוסח ב' - עמוד תי"ב: עניין **א"ת ב"ש** בסיפורי הבריאה וגן העדן:
א"ת:

• א' זה אדם הראשון...

• ת' שהוא תחילת בריאתו של עולם...

ב"ש:

• ב' אלו בהמה וחיה...

• ש' אלה שקצים ורמשים שנבראו עם אדם הראשון...

ג"ר:

• ג' זהו גן שנטע הקדוש ברוך הוא...

• ר' שהוא נכנס ראש לגן עדן קודם לכל הצדיקים...

ד"ק:

• ד' זה דלתי גן עדן...

• ק' מלמד שקראו לפניו קדושי עליונים וגיבורי ערבות ואמרו לו בוא בשלום... (וכן הלאה.... עד כ"ל).

□ ראה גם זוהר - פרשת שמות - דף קל"ב - עמוד ב' (תרגום

חופשי): "על מנת למשוך את הטוב מלמעלה כלפי מטה יש את אותיות א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"צ ו"פ ז"ע ח"ס ט"נ י"מ כ"ל - האותיות הראשונות בצמדים נוסקות וממריאות (א, ב, ג, ד...), ואילו האותיות הסופיות בצמדים משתפלות ונוחתות (ת, ש, ר, ק...), והכול על מנת למשוך את הטוב מלמעלה כלפי מטה".

□ הזוהר מכיר את צירוף אותיות **אמ"ש** ועל כן הוא מתייחס לאות **א'** אשר ברישא של התיבה 'אוויר' מבלי להזכיר את שמה, ומספר כי אות **א'** זו הולידה את האות **ש'** שייצגה אש, ותוך כדי עימות בין אש לבין מים (שנבראו קודם לכן מצמד אותיות 'מם' בשיתוף אות י' נחרצת),

נבראו האותיות ר' ו' ח' והפכו לרוח שהיא המונח המקובל בזוהר לציון יסוד מארבעת היסודות. ראה זוהר – שמות – דף קנ"ט - ע"ב.
 בהמשך מתואר כיצד אות א' הוציאה מתוכה אות מ', שהוציאה מתוכה אות ש' ויחד הפכו לאותיות אמ"ש שהתעברו והולידו בגלגול את:

- מ' שהתעברה הולידה ר.
 - א' שהתעברה הולידה ו'.
 - ש' שהתעברה הולידה ח'.
- יחד 'רוח' (שם).

על שכיחותה של תופעת היפוכי אותיות בתורת הסוד, ניתן ללמוד מן ההתעסקות בה גם ללא צופנים וקידודים, והיא זו שהביאה את הזוהר לבחון את מעשיהם של המלך שלמה ומשה רבנו, ולקבוע כי כאשר מחברים הכל להיות אחד, **שלמה** מתהפך **למשה**. (וכד מתחברן כלא כאחד שלמ"ה אתהפך למש"ה) תיקוני זוהר – כ"ח ע"א.

מה משמעות המילה יסודן ?

ההתלבטות כאן היא בין: "האותיות מייסדות את" ובין: "האותיות מייסדות על".

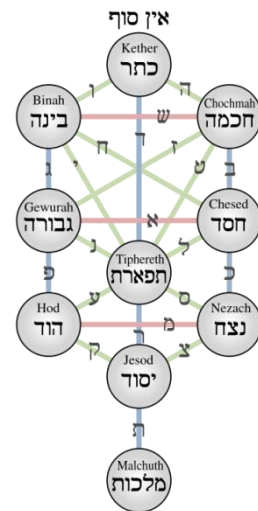
המילה 'יסודן' מופיעה מספר פעמים בהמשך הספר, ועל פי ההקשרים יש לייחס לה משמעות של: "האותיות מייסדות את".

יסודן = בהן נוסדו.

יסודן כף זכות וכף חובה

שלוש הספירות העליונות באילן הספירות הן כתר, חוכמה ובינה היוצרות משולש שקדקודו כלפי מעלה ומשובצת בו (בקדקוד העליון) ספירת כתר.

בקדקוד הימני שבבסיסו משובצת ספירת חוכמה, ואילו בקדקוד השמאלי שבבסיסו משובצת ספירת בינה.

□ שלוש הספירות הבאות בסדר יורד הן חסד, גבורה ותפארת היוצרות משולש שקדקודו כלפי מטה ומשובצת בו (בקדקוד התחתון) ספירת תפארת.

□ בקדקוד הימני שבבסיסו העליון משובצת ספירת חסד, ואילו בקדקוד השמאלי שבבסיסו העליון משובצת ספירת גבורה:

- ספירת חסד מייצגת את כף הזכות ואת יסוד המים וכינויה הוא אברהם.
- ספירת גבורה מייצגת את כף החובה ואת יסוד האש וכינויה הוא יצחק.
- ספירת תפארת מייצגת את לשון המאזניים ואת יסוד האוויר וכינויה הוא יעקב.

□ בעניין זה ראה זוהר – בראשית – כ"ג – ע"ב (תרגום חופשי):

- הצד הימני של ההוויה שמו חסד, והוא מייצג את אברהם ואת האור, על פי האמירה "ויקרא אלהים לאור יום" - אך מייצג גם את המים ככתוב: "ענן מסטרא דיליה מיא". (בראשית א').
- הצד השמאלי של ההוויה שמו גבורה והוא מייצג את יצחק ואת החושך, על פי האמירות: "ולחשך קרא לילה" ו - "ותכהין עיניו מראות". (בראשית א' + כ"ז) – אך מייצג גם את האש ככתוב: "חשך מסטרא דיליא אשא".
- העמוד האמצעי של ההוויה שמו תפארת, והוא מייצג את יעקב המתווך בין שני הצדדים המשולים לעמוד הענן (משול למים) ולעמוד האש שהלכו לפני העם במדבר, על פי האמירה "ולא קרב זה אל זה כל הלילה" (שמות י"ד). רוצה לומר: לא קרבה

האש אל המים ולא קרבו המים אל האש, ככתוב בזוהר: "לא קריב מיא לאשא ולא אשא למיא".

ולשון חק מכריע

- המילה חק מופיעה בתנ"ך פעמים רבות במשמעות של חוק.
- אחד הפסוקים בהם מופיעה המילה חק מכיל גם את שמו של יעקב שהוא כינויה של ספירת תפארת וראה תהילים פ"א ה': "כִּי חַק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מְשֻׁפֵּט יְאֵלֵהִי יַעֲקֹב".
- מכאן ומן הנאמר למעלה, ניתן להציב משוואה לפיה יעקב מייצג את ספירת תפארת, ועל כן יש לייחס לה את לשון החוק (לשון המאזניים שהם סמלו של החוק) המכריעה בין ספירת חסד המיוצגת ע"י יסוד המים, לבין ספירת גבורה המיוצגת ע"י יסוד האש.
- בפרשת לך לך ע"ז ע"א שבספר הזוהר נאמר כי כאשר הקב"ה ברא את עולמו, "עשה שמיים מאש וממים מעורבבים זה בזה", (שמיים = אש + מים) אך הם סירבו להתגבש ולהתאחד, ונראה כי תרמה להתגבשות "רוח עליונה" אשר עשויה להיות מזוהה עם יסוד האוויר (רוח = אוויר). (עבד שמיא מאש וממים מתערבין כחדא ולא הוו גלדי. ולבתר אגלידו וקיימו ברוחא עלאה).

מה משמעות המילה מכריע ?

- התנ"ך מייחס למילה 'מכריע' משמעות של 'מכניע' וראה שמואל ב' פרק כ"ב פסוק מ': "וַתִּזְרְנֵי חֵיל לְמַלְחָמָה תִּכְרִיעַ קָמִי תַחַתַּנִּי".
- בתקופות שלאחר חתימת התנ"ך זכתה המילה 'מכריע' למשמעות של 'מחליט ובוחר' וראה תוספתא סנהדרין – פרק ט' הלכה ב': "יוסיפו הדיינים עד שיכריע אחד לזכות ו – ב' (כלומר, שני) לחובה...."

לשון חק מכריע בינתיים

- אפשרות א':** הרוח העליונה מתווכת וממצעת (או בוררת ובוחרת) בין שני ניגודים אשר אחד מהן מזוהה עם יסוד המים, בעוד האחר מזוהה עם יסוד האש.

□ **אפשרות ב':** ספירת תפארת המיוצגת ע"י יסוד האוויר, מתווכת וממצעת (או בוררת ובוחרת) בין ספירת חסד המיוצגת ע"י יסוד המים, ובין ספירת גבורה המיוצגת ע"י יסוד האש.

בינתים

על אף שבימינו עשויה תיבה זו להתפרש כ – 'לעת עתה', הרי שבתקופות קדומות היא התפרשה כ – 'ביניהן' או 'ביניהם' וראה תוספתא סוטה – פרק ט' ג': "נמצא סמוך לספר בעיר שיש בה עובדי כוכבים או בעיר שאין בה ב"ד אם היה עיר עובדי כוכבים **בינתים** או סמוכה לירושלים לא היו מודדין אלא (מניחין) אותה ומודדין חוצה (לה)".

מ' דוממת

מים דוממים ללא תנועה שאינם משמיעים קול ומייצגים את האות מ'.

ש' שורקת

אש נושפת מכיוון שהיא מייצגת את האות ש' הנמנית עם אותיות זסצש"ר המכונות 'שורקות', היות ובעת הגייתן האוויר הזורם מן הפה יוצר תחושת שריקה. (כך גם האות ר' בהגייה מרוקאית עד ימינו אלה).

א' אויר רוח מכריע בינתים

אותיות אמ"ש מייצגות שני איתני טבע קוטביים זה לזה (אש ומים) אשר אחד מהם דומם ואילו השני שורק (נושף), בעוד יסוד האוויר ממצע ביניהם או משמש בתפקיד של בורר ופוסק.

פרק ב' משנה א' הרכבת הדברים (סינתזה)

עשרים ושתיים אותיות יסוד שלש אמות ושבע כפולות ושתיים עשרה פשוטות. שלש אמות אמ"ש יסודן כף זכות וכף חובה ולשון חק מכריע בינתים. שלש אמות אמ"ש מ' דוממת ש' שורקת א' אויר רוח מכריע בינתים = עשרים ושתיים מהויות המופיעות בצורת תווים וסימנים בסיסיים (קמאיים), בעלות יכולת של בריאה וניבוי

עתידי (תנועה בזמן), שמתוכן שלוש מהויות הינן בעלות מוצא משותף ועבר משותף אשר מהוות תמיכה, יסוד ומקור לכל שאר המהויות וע"כ מכונות אמות + **שבע מהויות** רפויות שהן עצמן גם **שבע מהויות** דגושות ועל-כן מכונות כפולות + שתים עשרה מהויות שנותרו לאחר שחיסרנו את שלוש מהויות האמות ואת שבע המהויות הכפולות, ומכונות פשוטות על שום היותן חסרות ייחוד. שלוש האמות אמ"ש נוצרות בחובן את סוד המילה '**בית**' (**בית המקדש**) בצופן של א"ת ב"ש, על פי שיטת 'סופן בראשן וראשן בסופן', ומקבילות לשלוש הספירות חסד, גבורה ותפארת, המייצגות את שלושת האבות אברהם, יצחק ויעקב, המקיימים זיקה עם שלושת היסודות מים, אש ואוויר, כאשר יסוד האוויר ממצע (או בורר ופוסק) בין היסוד הדומם מים שהוא כף הזכות, לבין היסוד הנושף אש שהוא כף החובה.

ספר יצירה פרק ב' משנה ב'

עשרים ושתיים אותיות יסוד

חקקן

חצבן

צרפן

שקלן

והמירן

וצר בהם את כל היצור

ואת כל העתידי לצור:

פרק ב' משנה ב' – ניתוח הדברים (אנליזה)

עשרים ושתיים אותיות יסוד

עשרים ושתיים מציאויות (מהויות, הוויות) המופיעות בצורת תווים וסימנים בסיסיים (קמאיים), בעלות יכולת של בריאה וניבוי עתיד (תנועה בזמן).

חקקן

- אפשרות א': קבע בהן חוקים בבחינת סוף מעשה במחשבה תחילה. בהרחבה, ניתן להתייחס למונח זה גם בכוונת תקנות, הוראות, הנחיות וכללים. כלומר, שלב התכנון שלפני הביצוע. בימינו אלה ניתן להרחיב אף למונחים 'תכנת' ו – 'הוראות הפעלה'.
- אפשרות ב': סימן בתוך מצע היולי עשרים ושתיים מהויות שהן עשרים ושתיים צורות ותבניות. ראה ספר איוב פרק כ"ו פסוק י': "חקק חג על פני מים עד תכלית אור עם חשך" שפירושו: סימן עיגול על פני המים שעל גבי היקפו ייפגשו אור וחושך. (חקק - חקק - חקקן).

חצבן

- המילה חצב מופיעה בתנ"ך במשמעות של חפר או כרה וראה ספר מלכים א' פרק ה' פסוק כ"ט: "וַיְהִי לְשִׁלְמָה שְׁבַעִים אֶלְף נֶשֶׂא סֹבֵל וְשִׁמְנִים אֶלְף חֲצֵב בְּהָר".
- לאחר שסימן עשרים ושתיים מהויות בתוך מצע היולי, כרה (חפר ושלף) אותן החוצה.

צרפן

- אפשרות א': זיקקן, התיכן והסיר מהן סיגים:
- ראה ירמיהו פרק ו' פסוק כ"ט: "נָחַר מִפֶּחַ [מאשתם] מֵאֵשׁ תָּם עִפְרָת לְשׂוֹא צָרַף צָרוּף וְרַעִים לֹא נִתְקוּ. כֶּסֶף נִמְאָס קָרְאוּ לָהֶם כִּי מֵאֵס יְהוָה בָּהֶם".
- ראה זכריה פרק י"ג פסוק ט': "וְהִבֵּאתִי אֶת הַשְּׁלִשִׁית בְּאֵשׁ וְצִרְפְּתִים כְּצָרַף אֶת הַכֶּסֶף וּבְחִנְתִּים כְּבָחַן אֶת הַזָּהָב הוּא יִקְרָא בְּשֵׁמִי וְאֲנִי אֶעֱנֶה אֹתוֹ אֲמַרְתִּי עִמִּי הוּא וְהוּא יֹאמֵר יְהוָה אֱלֹהֵי".

- ראה ישעיהו פרק א' פסוק כ"ה: "וְאֲשִׁיבָה יָדַי עָלֶיךָ וְאֶצְרֹף כְּבֹרֶסִיגֶיךָ וְאֶסְיְרָה כָּל בְּדִילֶיךָ".
□ אפשרות ב': חיבר ביניהן:
- ראה תלמוד בבלי ברכות נ"ה א': "אמר רב יהודה אמר רב: יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ".

שקלן

בחן את כובדה של כל אחת ואחת מהן. ראה ספר בראשית פרק כ"ד פסוק כ"ב: "וַיִּקַּח הָאִישׁ נָזֶם זָהָב בְּקַע מִשְׁקָלוֹ וּשְׁנֵי צְמִידִים עַל יְדָיָה עֲשָׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם".

והמירן

- החליף ביניהן. ראה ירמיהו ב' י"א: "הַהִימִיר גּוֹי אֱלֹהִים וְהִמָּה לֹא אֱלֹהִים וְעַמֵּי הַמִּיר כְּבוֹדוֹ בְּלוֹא יוֹעִיל". למילה זו חשיבות עצומה מכיוון שהיא מקנה תוקף לכל אשר נאמר עד כאן ועוד יאמר, בדבר המרת אותיות אלו באלו, בבחינת (בין היתר) אותיות א"ת ב"ש במשמעות 'סופן בתחילתן ותחילתן בסופן'.
- בעל ספר יצירה קובע בזה כי חילופי אותיות באופן כזה או אחר, יש בהם כדי לתמרן את הוויית העולם לחילופי צורות באופן כזה או אחר אף הן. במקביל למבואר לעיל, המילה 'והמירן' טעונה אף יותר ואין הדברים כה פשוטים כפי שנדמה, ועל כן יתבארו בהמשך.

וצר בהם

ובאמצעותן עיצב צורות. ראה תלמוד בבלי – מסכת בבא מציעא – דף ס"ט ב': ספינה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא פעמים שמפריז על חנות לצור בה צורה ספינה, לעשות לה איסקריא (כלונס מפרש של ספינה) חנות לצור בה צורתא.

את כל היצור

כל אשר נוצר במשמעות יצירה. לאו דווקא יצורים חיים. מן הראוי לציין כי המקובלים נוטים לייחס למונח בריאה את התהוות הדברים

בבחינת **יש מאין**, ואילו למונח **יצירה** שמורה ההתהוות בבחינת **יש מ-יש** בתהליך של הענקת גשמיות (חומריות) למופשט.

ואת כל העתיד לצור

ואת כל אשר עתיד להיווצר במשמעות יצירה שהיא התהוות של יש מ-יש. מילים אלו מובילות אל מסקנה לפיה העתיד כבר כאן בצורתו ההיולית.

פרק ב' משנה ב' הרכבת הדברים (סינתזה)

עשרים ושתיים אותיות יסוד חקקן חצבן צרפן שקלן והמירן וצר בהם את כל היצור ואת כל העתיד לצור = עשרים ושתיים מציאויות (מהויות, הוויות) המופיעות בצורת תווים וסימנים בסיסיים (קמאיים), בעלות יכולת של בריאה וניבוי עתיד (תנועה בזמן), אשר האל סימנ וכרה אותן מתוך מצע היולי. זיקק אותן, התיך אותן, הסיר מהן סיגים, בחן את משקלן והחליף בין אלו לאלו בכוונת אותיות א"ת ב"ש, במשמעות 'סופן בתחילתן ותחילתן בסופן'. או אז עיצב באמצעותן את כל אשר נוצר ואת כל אשר עתיד להיווצר.

ספר יצירה פרק ב' משנה ג'

עשרים ושתיים אותיות יסוד

חקקן בקול

חצבן ברוח

קבען בפה

בחמשה מקומות

אחה"ע בגרון

גיכ"ק בחיך

דטלנ"ת בלשון

זסשר"ץ בשיניים

בומ"ף בשפתים:

פרק ב' משנה ג' – ניתוח הדברים (אנליזה)

עשרים ושתיים אותיות יסוד

- עשרים ושתיים מציאויות (מהויות, הוויות) מייסדות המופיעות בצורת תווים וסימנים בסיסיים (קמאיים), בעלות יכולת של בריאה וניבוי עתיד (תנועה בזמן).
- לאחר הרישא הידועה, המשנה הנוכחת עוסקת בשלושה רכיבים מופשטים (שכבר פגשנו במשנה ט' שבפרק א') המוצגים כמהויות בעלות הוויה גשמית והם **קול**, **רוח ודיבור**, גם אם גשמיותם אינה ניתנת לצפייה בבחינת עצמים בעלי צורה ונפח.
- התיבה 'בפה' מופיעה במשנה זו כמילה נרדפת למילה 'בדיבור'. יחסו של האל לעצמים מופשטים אלה הינו כאל רכיבים שניתן לחקוק בהם אותיות, לחצוב מתוכם אותיות ולקבע בתוכם אותיות.
- גישה זו נתמכת בידי הכתוב בספר שמות פרק כ' פסוק י"ד: "וְכָל הָעַם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלְפִידִם וְאֶת הַשֶּׁפָּר וְאֶת הָהָר עֹשֵׁן וַיֵּרָא הָעָם וַיִּנְעוּ וַיַּעֲמְדוּ מֵרָחֵק". (שהרי ברגיל, קולות אינם ניתנים לראיה).
- ראה גם ספר דברים פרק ד' פסוק י"ב: "וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אֲתֶם שֹׁמְעִים וְתִמְוֶנָה אֵינְכֶם רֹאִים זוֹלָתִי קוֹל".
- הווה אומר, קול הוא 'יש' כלשהו שניתן לצפייה ועל כן אפשר גם לסמנו ואף לחצוב מתוכנו ולקבע בתוכו.
- פסוקים אלה מצביעים על חוויה רוחנית עוצמתית בה החווה מתמזג עם ההוויה האופפת אותו, הופך איתה לאחד, וככזה ממריא אל עולמות של בריאה ויצירה האוצרים בחובם עצמים גשמיים כאידיאות (רעיונות/סקיצות) מופשטות, כמו גם אידיאות מופשטות כעצמים גשמיים, שהרי שם הכול הוא אחד.

- מי שחווים חוויה בדרך זו עשויים להתייחס אל צלילים (קולות) כאל הוויות בעלות קיום חומרי הניתנות לצפייה ועל כן גם לחקיקה, חציבה וקיבוע. מכאן הדרך קצרה ליישום רעיונות זהים גם על הרכיבים 'רוח' ו- 'דיבור'.

חקקן בקול

- סימן בתוך מצע היולי ששמו 'קול' עשרים ושתיים מהויות שהן עשרים ושתיים צורות ותבניות. ראה ספר איוב פרק כ"ו פסוק י': "חַק חָג עַל פְּנֵי מַיִם עַד תִּכְלִית אֹר עִם חֶשֶׁךְ", שפירושו: סימן עיגול על פני המים שעל היקפו ייפגשו אור וחושך. (חַק - חקק - חקקן).
- ומתברר בזוהר כי בתרועת קולו של שופר חקוקים יסודות הבריאה שהם אש, רוח ומים (אֶשׁ ורוחא ומיא) שהם גבורה, רחמים וחסד – שהם יצחק, יעקב ואברהם. זוהר – שמות – יתרו – פ"א – ע"ב.
- על פי המלומד היווני פיתגורס (המאה ה – 6 לפנה"ס), קיימת מוזיקה שמימית, שהוא מכנה 'ההרמוניה של הספירות', שלא נתפסת באוזן האנושית, שתוצאתה משפיעה על מהלך החיים הארציים ואיכותם.
- מוזיקה זו מופקת על ידי גרמי שמיים ואת המרווחים שבין צליליה, כמו גם את עוצמתם, ניתן לבטא בערכים מספריים השומרים על דפוסים קבועים. מדבריו עולה כי הסדר הקוסמי על פני כדור הארץ חקוק בקול.
- אפלטון (המאה ה – 5 לפנה"ס) תיאר את הזיקה שבין גרמי השמיים לבין המוזיקה האלוהית, כקשר בין תאומים. הוא אמר כי האסטרונומיה נועדה לעיניים, המוזיקה לאוזניים, והמתמטיקה מגשרת בין שתיהן.

חצבן ברוח

- המילה חצב מופיעה בתנ"ך במשמעות של חפר או פרה וראה ספר מלכים א' פרק ה' פסוק כ"ט: "וַיְהִי לְשִׁלְמָה שְׁבַעִים אֶלְף נֶשֶׂא סֹבֵל וְשָׁמַנִּים אֶלְף חֲצֵב בְּהָר".
- לאחר שסימן עשרים ושתיים מהויות בתוך מצע היולי ששמו קול, כרה אותן החוצה מתוך מצע היולי אחר אשר שמו רוח.

קבען בפה

□ קבע אותן = שיבץ אותן וראה תוספתא – סדר טהרה - מסכת מקוואות – פרק ד': "צינור שחקקו ואחר כך **קבעו**, פוסל את המקווה".
□ התיבה 'בפה' מופיעה במשנה זו כמילה נרדפת למילה 'דיבור' ועל כן המילים "קבען בפה" נרדפות למילים "קבען בדיבור", ואילו הדיבור עצמו נובע מחמישה מקומות כפי שנראה בהמשך.

הערה: החקיקה בקול, החציבה ברוח, והקיבוע בפה (בדיבור) מתבצעים ברבדים ובעולמות היוליים בהם כל ה – 'יש' הוא בבחינת אחד ללא פירוד, ועל כן ניתן לחקוק בקול את אשר ייחצב לאחר מכן מתוך הרוח ויקובע בדיבור.

בחמישה מקומות = בחמישה מקומות שהם גרון, חך, לשון, שיניים ושפתיים.

אחה"ע גיכ"ק דטלנ"ת זסצר"ץ בומ"ף

□ ראשי תיבות אלה מייצגים חמישה אופני היגוי אותיות: גרוניים, חכיים, לשוניים, שפתיים ושניים:
• גרוניים: א – ה – ח – ע
• חכיים (מלשון חך): ג – י – כ – ק
• לשוניים: ד – ט – ל – נ – ת
• שניים (מלשון שיניים): ז – ס – צ – ר – ש
• שפתיים: (מלשון שפתיים) ב – ו – מ – פ
□ רעיון זה אינו זר לתורת הסוד וראה זוהר חדש ק"ב ב' (מדרש רות): וְחֲמִשָּׁה מְקוֹמוֹת שֶׁכ"ב אוֹתוֹת נִזְכָּרִים בָּהֶם, וְהֵם אַחֲרֵי מִגְרוֹן, בּוֹמ"ף מְשֻׁפְּטִים. גִּיכ"ק מִחִיָּה. דטלנ"ת מְלֻשׁוֹן. זסצר"ש מְשִׁינִים. וְאֵלֵינוּ חֲמִשָּׁה מְקוֹמוֹת, נִכְלָלִים בְּאַרְבַּע כּוֹחוֹת, שֶׁהֵם מְנַהֲיָגִים הָאֲבָרִים, וּבָהֶם נִבְרָא כָּל הַגּוּף. וְעֲלֵיהֶם הַד' אוֹתוֹת קְדוּשׁוֹת, שֶׁנִּקְרְאוּ אָדָם. וְעֲלֵיהֶם אֲמַר הַכָּתוּב - וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ.

□ על פי רוח הדברים בספר יצירה מותר להניח כי אין בכוננת המחבר להשכיל את הקוראים במכמני הדקדוק העברי, אלא לרמוז על אשר כבר נרמז בענייני צופנים וצפונות המבוססים על המרות וחילופי אותיות.

□ החילופים מתבצעים באותיות הבאות מאותה מחלקה ויוצרות מילה חדשה בעלת משמעות דומה לראשונה, כגון: בפתע – פתאום. נושבת – נושפת. הסתופף – הצטופף. צרב – צרף.

□ לעיתים נוצרות מילים חדשות הודות לתופעה ששמה 'שיכול' אותיות', לפיה החלפה בין שתי אותיות סמוכות במילה, יוצרת מילה חדשה בעלת משמעות דומה כגון: בהלה ובלהה, עייף ויעף, שמלה ושלמה, כבש וכשב ולפעמים אף 'כפירה' ו – 'התפקרות' על-אף שלא מדובר בחילופי אותיות אלא בצלילים אסוציאטיביים. התופעה מוכרת בשמות 'אֶנְגְרָמָה', 'טריפת אותיות' ואפילו 'חושחש'.

□ אנגרמה משמשת גם כשיטת הצפנה עבור מילים אשר שואפים להסוות את זהותן המקורית.

פרק ב' משנה ג' הרכבת הדברים (סינתזה)

**עשרים ושתיים אותיות יסוד חקקן בקול חצבן ברוח קבען בפה
בחמשה מקומות אחה"ע בגרון גיכ"ק בחיך דטלנ"ת בלשון
זסשר"ץ בשיניים בומ"ף בשפתים = עשרים ושתיים מציאויות
(מהויות, הוויות) המופיעות בצורת תווים וסימנים בסיסיים (קמאיים),
בעלות יכולת של בריאה וניבוי עתיד (תנועה בזמן), אשר האל סימן
בתוך מצע היולי אשר שמו **קול**, לאחר מכן כרה אותן מתוך מצע היולי
אחר ששמו **רוח**, וקבע אותן בתוך מצע היולי אחר ששמו פה, אף כי
הכוונה היא ל**דיבור**. אותן עשרים ושתיים מציאויות מבטאות את עצמן
בחמישה אופני היגוי שראשי תיבותיהם אחה"ע, גיכ"ק, דטלנ"ת,
זסשר"ץ, בומ"ף, הנובעים מגרון היולי, מחך היולית, מלשון היולית,
משיניים היוליות ומשפתיים היוליות.**

ספר יצירה פרק ב' משנה ד'

עֲשֵׂרִים וְשֵׁתִים אוֹתִיּוֹת יִסּוּד
קִבְעֵן בְּגִלְגֹּל
כַּמִּין זֹוּמָה
בְּרַכְ"א שְׁעָרִים
וְזֹוּר הַגְּלִלְגֹּל פְּנִים וְאֹזוּר
וְסִימֵן לְדָבָר
אֵין בְּטוֹבָה לְמַעֲלָה מֵעֲנָג
וְאֵין בְּרַעָה לְמַטָּה מִנְגָּע:

פרק ב' משנה ד' – ניתוח הדברים (אנליזה)

- כוונותיו ותפישת עולמו של בעל ספר יצירה נחשפות טיפין טיפין, ומתברר והולך כי העמימות השורה על הכתוב הינה בכוונת מכוון, שזו גם ברירת מחדל הגיונית לכתב החידה.
- מכיוון שכך, מן הראוי לבחון את הכתובים גם על בסיס הנחה לפיה נכתב אשר נכתב כדי להצביע על החורבן ועל הגלות שפקדו את עם ישראל, כמו גם על עידוד תפילה לפעולה שתביא גאולה.

המשנה הנוכחת תיבחן בשני אופנים:

אופן א': המשנה תיבחן על בסיס הנחה לפיה עמימות הכתוב צופנת מילות קוד הממוקדות בחורבן שפקד את עם ישראל, כמו גם בעידוד תפילה לפעולה שתביא גאולה. הנחה זו מושתתת על הנחה נוספת לפיה אין לפקפק בבקיאותו בתנ"ך של מחבר ספר יצירה, דהיינו: אין אצלו צירופי מקרים אקראיים של ציטוטי מקרא.

אופן ב': המשנה תיבחן על פי אמות המידה שנהגו בספר זה עד עתה תוך התעלמות מאופן א'.

אופן א'

□ הפסוק היחיד בתנ"ך המכיל בכפיפה אחת את המילים 'גלגל', 'חומה' ו – 'שערים', על פי הסדר בו הופיעו במשנה שלפנינו, נמצא בספר יחזקאל (שכה אהוב על בעל ספר יצירה) פרק כ"ו פסוק י' לאמור: "מִשְׁפַּעַת סוּסָיו יִכְסֶה אֶבְקָם מְקוֹל פָּרֶשׁ וְגִלְגַּל וְרָכָב תִּרְעַשְׁנָה חוֹמוֹתֶיךָ בָּבֶאוּ בְּשַׁעְרֶיךָ כְּמַבּוֹאֵי עִיר מִבְּקָעָה".

□ בפסוק זה מנבא הנביא את חורבנה של צור בידי נְבוּכַדְרֶאצַּר מכיוון שזו השתבחה בחורבן ירושלים ואמרה "הָאֵחַ נִשְׁבְּרָה דְלִתּוֹת הָעַמִּים נִסְבָּה אֵלַי אֲמִלְאָה הַחֲרָבָה", הווה אומר: נפלא וטוב שתישבר הדלת הירושלמית שהייתה דלתן של עמים רבים שבאו לסחור בה (בירושלים שהייתה במצור), שהרי מכאן ואילך תוסבנה סחורותיהם אלי ואני (צור) אתמלא מירושלים החרבה.

□ לאור הדברים כפי שנותחו ופורשו בספר זה עד הנה, אין סיבה להניח כי מדובר במשנה הכפופה לצירוף מקרים בו צצות באקראי שלוש מילים ייחודיות, בסדר ייחודי, בנושא טעון, מפי נביא המוכר היטב למחבר ספר יצירה – אלא להיפך, דהיינו: יש לשקול אפשרות לפיה מחבר ספר יצירה צופה את חורבנה של עיר כלשהי, משום שהתקנאה בירושלים, ומתוך כך אשמה בחורבנה אף היא. מה גם שעסקינן בספר שמטבעו חוסך במילים, ועל כן יש לייחס חשיבות כפולה ומוכפלת לכל מילה ומילה שנכתבה בו.

אופן ב'

משמעות המילים עשרים ושתיים אותיות יסוד = עשרים ושתיים
מציאויות (מהויות, הוויות) המופיעות בצורת תווים וסימנים בסיסיים (קמאיים), בעלות יכולת של בריאה וניבוי עתיד.

□ על העוצמה שמחבר ספר יצירה מייחס לאותיות ניתן ללמוד ממשניות קודמות וממשפטים כגון: "בירר שלש אותיות מן הפשוטות בסוד שלש אמות אמ"ש וקבעם בשמו הגדול וחתם בהם ששה קצוות", או "עשרים ושתיים אותיות יסוד חקקן חצבן צרפן שקלן והמירן וצר בהם את כל היצור ואת כל העתיד לצור".

- במשפטים אלה מהדהדים רעיונות מאגיים שמקורם בתנ"ך:
- ראה ספר ישעיהו מ"א כ"א – כ"ג: "קָרְבוּ רִיבְכֶם יֵאמֶר יְהוָה הַגִּישׁוּ עֲצֻמוֹתֵיכֶם יֵאמֶר מֶלֶךְ יַעֲקֹב. יִגִּישׁוּ וַיִּגִּדּוּ לָנוּ אֶת אֲשֶׁר תִּקְרִינָה הָרֵאשִׁנוֹת מָה הִנֵּה הַגִּידוּ וְנִשְׁימָה לְבָנוּ וְנִדְעָה אַחֲרֵיתָן אוּ הַבָּאוֹת הַשְּׂמִיעֵנוּ. הַגִּידוּ הָאֲתִיּוֹת לְאַחֹר וְנִדְעָה כִּי אֱלֹהִים אַתֶּם אֲף תִּיטִיבוּ וְתִרְעוּ וְנִשְׁתַּעֲה וְנֵרָא [וְנִרְאָה] יַחְדּוֹ".
 - ראה גם ישעיהו מ"ד ז': "וּמִי כְמוֹנִי יִקְרָא וַיִּגִּדֶה וַיַּעֲרֹכֶה לִי מִשׁוּמֵי עַם עוֹלָם וְאֲתִיּוֹת וְאֲשֶׁר תִּבְאֲנָה יִגִּידוּ לְמוֹ".

□ בפסוקים דנן מופיעות האותיות כהוויות בעלות יכולת של תנועה בזמן, בהיבט של נבואה וראיית עתיד. אותיות הנהגות בסדר הפוך לאחור, מנבאות את הצפוי להתרחש לפנים. גם אם הדברים נאמרים בקנטור, עדיין הם חושפים אמונה עתיקת יומין שלפיה סיבובן של אותיות מהכא אל התם ומהתם אל הכא, עשוי לחשוף את הצפוי להתרחש. לא לחינם המילה 'אות' בכוונת רכיב בתוך מילה, זהה למילה 'אות' בכוונת סימן ומופת, שהרי האותות קדמו למופתים, וכך גם משמעות האותיות בספר יצירה.

משמעות המילה קבען = קבע אותן = שיבץ אותן וראה תוספתא –
 סדר טהרה - מסכת מקוואות – פרק ד': "צינור שחקקו ואחר כך **קבעו**, פוסל את המקווה".

בגלגל

- **אפשרות א':** המשמעות המועדפת למונח 'גלגל' בספרות הסוד השזורה בפסוקים מספר יחזקאל, הינה אותה הוויה אלוהית המופיעה בו (בספר) יחד עם 'חיות', 'כרובים' ו – 'אופנים'.
- **אפשרות ב':** מאידך ועל פי התכנים המופיעים בהמשך ספר יצירה אפשר כי מדובר בגלגל המזלות.
- **אפשרות ג':** ברוח ספר יצירה ייתכן כי כוונת הדברים במשנה שלפנינו הינה הוויה אלוהית (מלאך), ואילו הכוונה בהמשך הספר הינה גלגל המזלות.

בין אם כך ובין אם כך, עסקינן (כפי שנראה בהמשך) בגלגל אותיות יקומי נע ומסתובב שתנועתו יוצרת שינויים בצירופי האותיות המשובצות בו, וממילא מחוללת תהפוכות במילים ובמהויות שהן עצמן נוצרו מכוחן של אותיות אלו.

משמעות המילים כמין חומה = מעין קיר המיתמר לגבהים כדוגמת כותל.

ברל"א שערים

- רל"א בגימטרייה = 231
- שער = כל צמד (זוג) אותיות קרוי שער בפי מחבר ספר יצירה.
- לכל שער מצטרפות אותיות נוספות על מנת ליצור שורשים בני שלוש אותיות כל שורש.
- משמעות המילים רל"א שערים = 231 צמדי אותיות.**

רל"א שערים שהם 231 צמדים

- כאשר מעמידים את 22 האותיות בזוגות, לפי כל צירופיהן האפשריים, בתנאי ששום זוג לא ישווה לחברו, מתקבלים 231 (רל"א) זוגות, ובשפת המתמטיקה 11 כפול 21 הם 231, לפי מספר הזוגות האפשריים (11) כפול 21 אותיות ולא 22 מכיוון שלא מזווגים שום אות עם עצמה, אלא רק עם 21 האותיות הנותרות.
- במקביל ומכיוון שאותיותיו של כל אחד ואחד מן הזוגות, עשויות להתחלף במקומן, הרי שצפויים להתהוות שוב 231 זוגות, אלא שהפעם בסדר הפוך וסך הכול 462 צירופים אפשריים.
- ואין להתפלא על כי אמר רל"א (231) בלבד ולא אמר גם תס"ב (462), שהרי ספר יצירה מקצה אל קצה שופע מובאות שתחילתן בסופן וסופן בתחילתן, כמו גם עצמים המתקיימים בעולמות מקבילים.
- ומכיוון שכך יש להניח את קיומם של רל"א שערים בעולם של מעלה המשתקפים ברל"א שערים שבעולם של מטה, וכמו בכל תמונת ראי יש לצפות להיפוכם.

טבלה: 462 צירופים הנחלקים ל – 231 צירופים כפול 2 אפשרויות

אב	אג	אד	אה	או	אז	אח	אט	אי	אכ	אל	אמ	אנ	אס	אע	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
בא	בג	בד	בה	בו	בז	בח	בט	בי	בכ	בל	במ	בנ	בס	בע	בפ	בצ	בק	בר	בש	בת
גא	גב	גד	גה	גו	גז	גח	גט	גי	גכ	גל	גמ	גנ	גס	גע	גפ	גצ	גק	גר	גש	גת
דא	דב	דג	דה	דו	דז	דח	דט	די	דכ	דל	דמ	דנ	דס	דע	דפ	דצ	דק	דר	דש	דת
הא	הב	הג	הד	הו	הז	הח	הט	הי	הכ	הל	המ	הנ	הס	הע	הפ	הצ	הק	הר	הש	הת
וא	וב	וד	וה	וו	וז	וח	וט	וי	וכ	ול	ומ	ונ	וס	וע	ופ	וצ	וק	ור	וש	ות
זא	זב	זג	זה	זו	זז	זח	זט	זי	זכ	זל	זמ	זנ	זס	זע	זפ	זצ	זק	זר	זש	זת
חא	חב	חג	חה	חו	חז	חח	חט	חי	חכ	חל	חמ	חנ	חס	חע	חפ	חצ	חק	חר	חש	חת
טא	טב	טג	טה	טו	טז	טח	טט	טי	טכ	טל	טמ	טנ	טס	טע	טפ	טצ	טק	טר	טש	טת
יא	יב	יג	יה	יו	יז	יח	יט	יי	יכ	יל	ימ	ינ	יס	יע	יפ	יצ	יק	יר	יש	ית
כא	כב	כג	כה	כו	כז	כח	כט	כי	ככ	כל	כמ	כנ	כס	כע	כפ	כצ	כק	כר	כש	כת
לא	לב	לג	לה	לו	לז	לח	לט	לי	לכ	למ	לנ	לס	לע	לפ	לצ	לק	לר	לש	לת	
מא	מב	מג	מה	מו	מז	מח	מט	מי	מכ	מל	ממ	מנ	מס	מע	מפ	מצ	מק	מר	מש	מת
נא	נב	נג	נה	נו	נז	נח	נט	ני	נכ	נל	נמ	ננ	נס	נע	נפ	נצ	נק	נר	נש	נת
סא	סב	סג	סה	סו	סז	סח	סט	סי	סכ	סל	סמ	סנ	סס	סע	ספ	סצ	סק	סר	סש	סת
עא	עב	עג	עה	עו	עז	עח	עט	עי	עכ	על	עמ	ענ	עס	עפ	עצ	עק	ער	עש	עת	
פא	פב	פג	פה	פו	פז	פח	פט	פי	פכ	פל	פמ	פנ	פס	פע	פצ	פק	פר	פש	פת	
צא	צב	צג	צה	צו	צז	צח	צט	צי	צכ	צל	צמ	צנ	צס	צע	צפ	צק	צר	צש	צת	
קא	קב	קג	קה	קו	קז	קח	קט	קי	קכ	קל	קמ	קנ	קס	קע	קפ	קצ	קק	קר	קש	קת
רא	רב	רג	רה	רו	רז	רח	רט	רי	רכ	רל	רמ	רנ	רס	רע	רפ	רצ	רק	רש	רת	
שא	שב	שג	שה	שו	שז	שח	שט	שי	שכ	של	שמ	שנ	שס	שע	שפ	שצ	שק	שר	שש	שת
תא	תב	תג	תה	תו	תז	תח	תט	תי	תכ	תל	תמ	תנ	תס	תע	תפ	תצ	תק	תר	תש	תת

מכאן ואילך חוסה המשנה תחת כנפי שלוש פרשנויות שונות:

פרשנות א'

המילים הזקוקות לפרשנות הן: וחוזר הגלגל פנים ואחור וסימן לדבר אין בטובה למעלה מענג ואין ברעה למטה מנגע.

משמעות המילים וחוזר הגלגל פנים ואחור = וחוזר הגלגל לפנים ולאחור. ראה יחזקאל פרק ב' פסוק י': "יִפְרֹשׂ אֹתָהּ לְפָנַי וְהִיא כְּתוּבָה פְּנִים וְאֶחָר וְכָתוּב אֵלֶיהָ קָנִים וְהִגָּה וְהִי".

משמעות המילים וסימן לדבר = וההוכחה לדברים = אות שמבסס
את אשר נאמר. ראה תוספתא - סדר זרעים - מסכת ברכות - פרק ג'
ג': "רבי יהודה אומר אם שגורה תפילתו בפיו סימן יפה הוא לו, ואם
לאו סימן רע הוא לו".

משמעות המילים אין בטובה למעלה מענג = שיא הטוב נולד כאשר
אותיות הגלגל נושקות לשחקים והאותיות 'עין', 'נון' ו- 'גימל'
מתחברות ויוצרות את המילה 'ענג'.

משמעות המילים ואין ברעה למטה מנגע = שיא הרע מגיח כאשר
אותיות הגלגל משיקות לשאול תחתיות והאותיות 'נון', 'גימל' ו- 'עין'
מתחברות ויוצרות את המילה 'נגע'.

תמצית פרשנות א': עשרים ושתיים אותיות קבועות בגלגל קוסמי,
סובבות עימו ויוצרות אין סוף זיווגים בעלי איכויות חיוביות או שליליות,
הכול על פי מחזוריות סיבובי הגלגל לפנים ולמעלה ליצירת הטוב
ששיאו במילה 'ענג' - או לאחור ולמטה ליצירת הרע ששיאו במילה
'נגע'. יש בדברים אזכור לשיטת חילופי אותיות, שיוצרת שינויי
משמעויות, שתוצאתם היא הולדתם של צופנים ומילות קוד.
 ברוח זו ראה קהלת ז' י"ד: "בְּיוֹם טוֹבָה הִיָּה בְּטוֹב וּבְיוֹם רָעָה רָאָה
גַּם אֶת זֶה לְעֵמֶת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים עַל דְּבַר־תּוֹרַת שְׁלֹא יִמָּצֵא הָאָדָם אַחֲרָיו
מְאוּמָה".

פרשנות ב'

המילים הזקוקות לפרשנות הן: וחוזר הגלגל פנים ואחור וסימן
לדבר אין בטובה למעלה מענג ואין ברעה למטה מנגע.

משמעות המילים וחוזר הגלגל פנים ואחור = וחוזר הגלגל לפנים
ולאחור. ראה יחזקאל פרק ב' פסוק י': "יִפְרֹשׂ אוֹתָהּ לְפָנָי וְהִיא כְּתוּבָה
פְּנִים וְאַחֲרֵי וְכָתוּב אֵלֶיהָ קְנִים וְהָגָה וְהִיא".

משמעות המילים וסימן לדבר = וההוכחה לדברים = אות שמבסס
את אשר נאמר. ראה תוספתא - סדר זרעים - מסכת ברכות - פרק ג'
ג': "רבי יהודה אומר אם שגורה תפילתו בפיו סימן יפה הוא לו, ואם
לאו סימן רע הוא לו".

משמעות המילים אין בטובה למעלה מענג:

□ כאשר אותיות הגלגל נושקות לשחקים, והאותיות (לדוגמה) 'עין',
'נון' ו- 'גימל' מתחברות ויוצרות את המילה 'ענג' - אין בזה טוב
כלשהו. היה זה כאילו אמר, שום דבר טוב ומענג אין שם למעלה.
□ שאילו לא כן, היה עליו לומר 'יש בטובה למעלה מענג' ולא כפי
שאמר.

משמעות המילים ואין ברעה למטה מנגע:

□ כאשר אותיות הגלגל משיקות לקרקעית, והאותיות (לדוגמה) 'נון',
'גימל' ו- 'עין' מתחברות ויוצרות את המילה 'נגע' - אין בזה רע כלשהו.
היה זה כאילו אמר, שום דבר רע מנגע אין שם למטה.
□ שאילו לא כן, היה עליו לומר 'יש ברעה למטה מנגע' ולא כפי
שאמר.

תמצית פרשנות ב': עשרים ושתיים אותיות קבועות בגלגל קוסמי,
סובבות עימו ויוצרות אין סוף זיווגים בעלי איכויות חיוביות או שליליות,
הכול על פי מחזוריות סיבובי הגלגל לפנים, לאחור, למעלה ולמטה,
כדוגמת המילים הקוטביות 'ענג' ו- 'נגע', אך אין להסיק כי הטוב
(ענג) נוצר כאשר האותיות ע' נ' ג' למעלה דווקא, כשם שאין להסיק כי
הרע (נגע) מגיח כאשר האותיות נ' ג' ע' למטה דווקא.
□ יש בדברים משום אזכור לשיטת חילופי אותיות, שיוצרת שינויי
משמעויות, שתוצאתם היא הולדתם של צופנים ומילות קוד, אך גם
רמז לצורך בתיאום מראש בין המצפין לבין מקבל הצופן.
□ ברוח זו ראה יחזקאל פרק י"ז פסוק כ"ד: "וַיִּדְעוּ כָּל עַצֵּי הַשָּׁדָה כִּי
אֲנִי יְהוָה הַשְּׁפֵלְתִי עַץ גְּבַהַּ הַגְּבַהֲתִי עַץ שְׁפָל הוֹבִשְׁתִּי עֵץ לַח
וְהַפְּרַחְתִּי עֵץ יָבֵשׁ אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי".

□ ראה גם תוספתא - סדר נשים - מסכת סוטה - פרק ד' א': "ענן שהיה מקדים לפניהם....משפיל להם את הגבוה - ומגביה להם את השפל".

פרשנות ג'

□ המילים הזקוקות לפרשנות הן: וחוזר הגלגל פנים ואחור וסימן לדבר אין בטובה למעלה מענג ואין ברעה למטה מנגע.

משמעות המילים וחוזר הגלגל פנים ואחור = וחוזר הגלגל לפנים ולאחור. ראה יחזקאל פרק ב' פסוק י': "יִפְרֹשׂ אֹתָהּ לְפָנַי וְהִיא כְּתוּבָה פְּנִים וְאֶחָר וְכְתוּב אֵלֶיהָ קָנִים וְהָגָה וְהִי".

משמעות המילים וסימן לדבר = וההוכחה לדברים = אות שמבסס את אשר נאמר. ראה תוספתא - סדר זרעים - מסכת ברכות - פרק ג' ג': "רבי יהודה אומר אם שגורה תפילתו בפיו סימן יפה הוא לו, ואם לאו סימן רע הוא לו".

משמעות המילים אין בטובה למעלה מענג:

□ כאשר 'גלגל האותיות' נע לפניו, מסתדרות אותיות ג' נ' ע' על-פי סדר ע' נ' ג' ויוצרות את המילה 'ענג', שאין בתוך הטוב למעלה ממעלתה כמי שמייצגת את מידת החסד ואת ספירת החסד.

משמעות המילים אין ברעה למטה מנגע:

□ כאשר 'גלגל האותיות' נע לאחור, מסתדרות אותיות ג' נ' ע' על-פי סדר נ' ג' ע' ויוצרות את המילה 'נגע', שאין בתוך הרע נמוכה ממנה כמי שמייצגת את מידת הדין ואת ספירת גבורה.

□ ועולה ופועם בזוהר קולו תקתוקו של **גלגל מתגלגל** (גלגלא מתגלגלא) בהמיה חובקת עולמות. **ובגלגל** קבועים שני כלי גריפה (שאיבה) שאחד מהם לבן והאחר אדום.

□ הכלי הלבן עולה כאשר הגלגל סובב לימין, בעוד סיבובו אל השמאל מוריד מטה את הכלי האדום. ולא! אין כאן טעות! כך כתוב.

ומתברר כי הטוב לעומת הרע אינו מותנה בהיותו למעלה, אלא בסיבוב הגלגל לימין. ממש כשם שהרע לעומת הטוב, אינו מותנה בהיותו למטה, אלא בסיבוב הגלגל לשמאל.

□ סיבובו של הגלגל אל הימין מרעיף שפע על אנשי האור אשר אשריהם שזכו בו. סיבובו של הגלגל אל השמאל מושך דין על הרשעים.

□ ואומר הזוהר: אשרי מי שזכו באותו אור עליון ובברכות מצחצחות (מים בארץ צחיחה) על פי מה שנאמר בישעיהו (נ"ח) "והשביע בצחצחות נפשך" שהוא חלק מפסוק **הצופה את בוא הגאולה: "וְנָחַךְ יְהוָה תְּמִיד וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצְחוֹת נַפְשְׁךָ וְעֲצַמְתֶּיךָ יַחְלִיץ וְהִיִּתְּ כָּגֵן רוֹה וְכִמּוֹצָא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזְבוּ מִימִיו"**. זוהר – בראשית – ויחי – רל"ג ע"ב. הפרק בישעיהו מסתיים במילים: "וְהֶאֱכַלְתֶּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ כִּי פִי יְהוָה דִּבֶּר".

□ בעניין זה עצמו, הזוהר פונה אל הפסוק: "וְהוּא מְסֻבּוֹת מִתְהַפֵּךְ בַּתְּחֻבּוּלָתוֹ [בְּתַחְבּוּלְתֵיךָ] לְפַעֲלָם כֹּל אֲשֶׁר יֵצֵא עַל פְּנֵי תֵבֵל אֶרֶץ" (איוב ל"ז) ורואה (כך הזוהר) את נפקדותה של האות י' מהמילה בתחבולתו (היה צריך להיות בְּתַחְבּוּלְתֵיךָ) כאילו הפכה להיות בית דין של מטה **המסובב את גלגל היקום לפנים ולאחור** על-פי פועלם של בני האדם. היטיבו דרכיהם? סובב לימין. הרעו דרכיהם? מתהפך וסובב לשמאל. זוהר – בראשית – וירא – ק"י ע"א.

תמצית פרשנות ג': עשרים ושתיים אותיות קבועות בגלגל יקומי, סובבות עימו ויוצרות אין סוף זיווגים בעלי איכויות חיוביות או שליליות, הכול על פי מחזוריות סיבובי הגלגל לפנים ולאחור. כאשר 'גלגל האותיות' נע לפנים, מסתדרות אותיות ג' נ' ע' על-פי סדר ע' נ' ג' ויוצרות את המילה 'ענג', שאין למעלה ממעלתה בתוך הטוב כמי שמייצגת את מידת החסד. כאשר 'גלגל האותיות' נע לאחור, מסתדרות אותיות ג' נ' ע' על-פי סדר נ' ג' ע' ויוצרות את המילה 'נגע', שאין נמוכה ממנה בתוך הרע כמי שמייצגת את מידת הדין.

פרק ב' משנה ד' הרכבת הדברים (סינתזה) עפ"י פרשנות א'

עשרים ושתיים אותיות יסוד קבען בגלגל כמין חומה ברל"א שערים וחוזר הגלגל פנים ואחור וסימן לדבר אין בטובה למעלה מענג ואין ברעה למטה מנגע = עשרים ושתיים מהויות בעלות יכולת של בריאה וניבוי עתיד, קבועות בגלגל יקומי ב – 231 צמדי אותיות, הסובבים עימו ויוצרים אין סוף זיווגים בעלי איכויות חיוביות או שליליות, הכול על פי מחזוריות סיבובי הגלגל לפנים ומעלה ליצירת הטוב, ששיאו הוא במילה 'ענג' המבוססת על הצירוף ע' נ' ג' - או לאחור ומטה, ליצירת הרע ששיאו הוא במילה 'נגע' המבוססת על הצירוף נ' ג' ע'. יש בדברים משום אזכור לשיטת חילופי אותיות, שיוצרת שינויי משמעויות, שתוצאתם היא הולדתם של צופנים ומילות קוד.

פרק ב' משנה ד' הרכבת הדברים (סינתזה) עפ"י פרשנות ב'

עשרים ושתיים אותיות יסוד קבען בגלגל כמין חומה ברל"א שערים וחוזר הגלגל פנים ואחור וסימן לדבר אין בטובה למעלה מענג ואין ברעה למטה מנגע = עשרים ושתיים מהויות בעלות יכולת של בריאה וניבוי עתיד, קבועות בגלגל יקומי ב – 231 צמדי אותיות, הסובבים עימו ויוצרים אין סוף זיווגים בעלי איכויות חיוביות או שליליות, הכול על פי מחזוריות סיבובי הגלגל לפנים, לאחור, למעלה ולמטה, כדוגמת המילים הקוטביות 'ענג' ו – 'נגע', אך אין להסיק כי הטוב (ענג) נוצר כאשר האותיות ע' נ' ג' למעלה דווקא, כשם שאין להסיק כי הרע (נגע) מגיח כאשר האותיות נ' ג' ע' למטה דווקא. יש בדברים משום אזכור לשיטת חילופי אותיות, שיוצרת שינויי משמעויות, שתוצאתם היא הולדתם של צופנים ומילות קוד, אך גם רמז לצורך בתיאום מראש בין המצפין לבין מקבל הצופן.

פרק ב' משנה ד' הרכבת הדברים (סינתזה) עפ"י פרשנות ג'

עשרים ושתיים אותיות יסוד קבען בגלגל כמין חומה ברל"א שערים וחוזר הגלגל פנים ואחור וסימן לדבר אין בטובה למעלה מענג ואין ברעה למטה מנגע = עשרים ושתיים מהויות בעלות יכולת של בריאה וניבוי עתיד, קבועות בגלגל קוסמי ב – 231 צמדי אותיות, הסובבים עימו ויוצרים אין סוף זיווגים בעלי איכויות חיוביות או שליליות, הכול על פי מחזוריות סיבובי הגלגל לפנים ולאחור. כאשר 'גלגל האותיות'

נע לפנים, מסתדרות אותיות ג' נ' ע' על-פי סדר ע' נ' ג' ויוצרות את המילה 'ענג', שאין למעלה ממעלתה בתוך הטוב כמי שמייצגת את מידת וספירת החד. כאשר 'גלגל האותיות' נע לאחור, מסתדרות אותיות ג' נ' ע' על-פי סדר נ' ג' ע' ויוצרות את המילה 'נגע', שאין נמוכה ממנה בתוך הרע כמי שמייצגת את מידת וספירת הדין (גבורה).

ספר יצירה פרק ב' משנה ה'

כיצד צרפן שקלן והמירן
א' עם כולם וכולם עם א'
ב' עם כולם וכולם עם ב'
וחוזרות חלילה
ונמצאות ברל"א שערים
ונמצא כל היצור
וכל הדיבור
יוצא משם אחד:

פרק ב' משנה ה' – ניתוח הדברים (אנליזה)

כיצד צרפן שקלן והמירן

משמעות המילה צרפן:

- אפשרות א': זיקקן והתיכן, הסיר מהן סיגים: ראה ירמיהו פרק ו' פסוק כ"ט: "נָחַר מִפֶּחַ [מאשתם] מֵאֵשׁ תָּם עִפְרַת לְשׂא צָרַף צָרוּף וְרַעִים לֹא נִתְקוּ. כֶּסֶף נִמְאָס קָרְאוּ לָהֶם כִּי מֵאֵס יְהוָה בָּהֶם.
- ראה ישעיהו פרק א' פסוק כ"ה: "וְאֲשִׁיבָה יָדִי עָלֶיךָ וְאֶצְרָף כֶּבֶר סִיגֶיךָ וְאֶסִּירָה כָּל בְּדִילֶיךָ".
- אפשרות ב': חיבר אותן זו לזו: ראה תלמוד בבלי ברכות נ"ה א': "אמר רב יהודה אמר רב יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ".

משמעות המילה שקלן = בחן את כובדה של כל אחת ואחת מהן.
 ראה ספר בראשית פרק כ"ד פסוק כ"ב: "וַיִּקַּח הָאִישׁ נָזֶם זָהָב בְּקָע
 מִשְׁקָלוֹ וּשְׁנֵי צְמִידִים עַל יָדָיו עֲשָׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם".

משמעות המילה והמירן = החליף ביניהן. ראה ירמיהו ב' י"א:
"הַהִימִיר גּוֹי אֱלֹהִים וְהִמָּה לֹא אֱלֹהִים וְעַמִּי הַמִּיר כְּבוֹדוֹ בְּלוֹא יוֹעִיל".
 □ למילה זו חשיבות עצומה מכיוון שהיא מקנה תוקף לכל אשר נאמר
 עד כאן ועוד יאמר בדבר המרת אותיות אלו באלו, בבחינת אותיות
 א"ת ב"ש במשמעות 'סופן בתחילתן ותחילתן בסופן'.
 □ בעל ספר יצירה קובע בזה כי חילופי אותיות באופן כזה או אחר,
 יש בהם כדי לתמרן את הוויית העולם לחילופי צורות באופן כזה או
 אחר אף הן. במקביל למבואר לעיל, המילה 'והמירן' טעונה אף יותר,
 ואין הדברים כה פשוטים כפי שנדמה, ועל כן יתבארו בהמשך.

אב	אג	אד	אה	או	אז	אח	אט	אי	אכ	אל	אמ	אנ	אס	אע	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
בא	בג	בד	בה	בו	בז	בח	בט	בי	בכ	בל	במ	בנ	בס	בע	בפ	בצ	בק	בר	בש	בת
גא	גב	גד	גה	גו	גז	גח	גט	גי	גכ	גל	גמ	גנ	גס	גע	גפ	גצ	גק	גר	גש	גת
דא	דב	דג	דה	דו	דז	דח	דט	די	דכ	דל	דמ	דנ	דס	דע	דפ	דצ	דק	דר	דש	דת
הא	הב	הג	הד	הו	הז	הח	הט	הי	הכ	הל	המ	הנ	הס	הע	הפ	הצ	הק	הר	הש	הת
וא	וב	וג	וד	וה	וז	וח	וט	וי	וכ	ול	ומ	ונ	וס	וע	ופ	וצ	וק	ור	וש	ות
זא	זב	זג	זד	זה	זו	זח	זט	זי	זכ	זל	זמ	זנ	זס	זע	זפ	זצ	זק	זר	זש	זת
חא	חב	חג	חד	חה	חו	חז	חט	חי	חכ	חל	חמ	חנ	חס	חע	חפ	חצ	חק	חר	חש	חת
טא	טב	טג	טד	טה	טו	טז	טח	טי	טכ	טל	טמ	טנ	טס	טע	טפ	טצ	טק	טר	טש	טת
יא	יב	יג	יד	יה	יו	יז	יח	יט	יכ	יל	ימ	ינ	יס	יע	יפ	יצ	יק	יר	יש	ית
כא	כב	כג	כד	כה	כו	כז	כח	כט	כי	כל	כמ	כנ	כס	כע	כפ	כצ	כק	כר	כש	כת
לא	לב	לג	לד	לה	לו	לז	לח	לט	לי	לכ	למ	לנ	לס	לע	לפ	לצ	לק	לר	לש	לת
מא	מב	מג	מד	מה	מו	מז	מח	מט	מי	מכ	מל	מנ	מס	מע	מפ	מצ	מק	מר	מש	מת
נא	נב	נג	נד	נה	נו	נז	נח	נט	ני	נכ	נל	נמ	נס	נע	נפ	נצ	נק	נר	נש	נת
סא	סב	סג	סד	סה	סו	סז	סח	סט	סי	סכ	סל	סמ	סנ	סע	ספ	סצ	סק	סר	סש	סת
עא	עב	עג	עד	עה	עו	עז	עח	עט	עי	עכ	על	עמ	ענ	עס	עפ	עצ	עק	ער	עש	עת
פא	פב	פג	פד	פה	פו	פז	פח	פט	פי	פכ	פל	פמ	פנ	פע	פפ	פצ	פק	פר	פש	פת
צא	צב	צג	צד	צה	צו	צז	צח	צט	צי	צכ	צל	צמ	צנ	צע	צפ	צצ	צק	צר	צש	צת
קא	קב	קג	קד	קה	קו	קז	קח	קט	קי	קכ	קל	קמ	קנ	קס	קע	קפ	קצ	קר	קש	קת
רא	רב	רג	רד	רה	רו	רז	רח	רט	רי	רכ	רל	רמ	רנ	רס	רע	רפ	רצ	רק	רש	רת
שא	שב	שג	שד	שה	שו	שז	שח	שט	שי	שכ	של	שמ	שנ	שס	שע	שפ	שצ	שק	שר	שת
תא	תב	תג	תד	תה	תו	תז	תח	תט	תי	תכ	תל	תמ	תנ	תס	תע	תפ	תצ	תק	תר	תש

מה משמעות המילים והמירן א' עם כולם (כולן) ?

הפרשנות המקובלת מייחסת לשורה זו משמעות של **חיבור** אותיות בדרך הבאה:

- חיבר אות א' עם אות ב' כך: א"ב.
 - חיבר אות א' עם אות ג' כך: א"ג.
 - חיבר אות א' עם אות ד' כך: א"ד.
 -עד אשר חיבר אות א' עם אות ת' כך: א"ת.
- עד כאן התקיימו לכאורה המילים "והמירן א' עם כולם".

מה משמעות המילים וכולם (וכלן) עם א' ?

הפרשנות המקובלת מייחסת לשורה זו משמעות של **חיבור** אותיות בדרך הבאה:

- חיבר אות ב' עם אות א' כך: ב"א.
 - חיבר אות ג' עם אות א' כך: ג"א.
 - חיבר אות ד' עם אות א' כך: ד"א.
 -עד אשר חיבר אות ת' עם אות א' כך: ת"א.
- עד כאן התקיימו לכאורה המילים "וכלם עם א'".

מה משמעות המילים ב' עם כולם (כולן) ?

הפרשנות המקובלת מייחסת לשורה זו משמעות של **חיבור** אותיות בדרך הבאה:

- חיבר אות ב' עם אות ג' כך: ב"ג.
 - חיבר אות ב' עם אות ד' כך: ב"ד.
 -עד אשר חיבר אות ב' עם אות ת' כך: ב"ת.
- עד כאן התקיימו לכאורה המילים "ב' עם כולם".

מה משמעות המילים וכולם (כולן) עם ב' ?

הפרשנות המקובלת מייחסת לשורה זו משמעות של **חיבור** אותיות בדרך הבאה:

- חיבר אות ג' באות ב' כך: ג"ב.
- חיבר אות ד' באות ב' כך: ד"ב.

- עד אשר חיבר אות ת' באות ב' כך: ת"ב.
עד כאן התקיימו לכאורה המילים "כולם עם ב".

וחוזרות חלילה

- הכוונה היא שהן (הפעולות) סובבות כבמעגל וחוזרות על עצמן שוב ושוב. המונח 'חלילה' בא מן השורש **ח.ו.ל** = חולל = מחול בכוונת ריקוד במעגל.
- ראה משנה – סדר נשים – מסכת כתובות – פרק י' – משנה ו':
"מי שהיה נשוי שתי נשים ומכר את שדהו וכתבה ראשונה ללוקח דין ודברים אין לי עמך, השנייה מוציאה מן הלוקח והראשונה מן השנייה והלוקח מן הראשונה, **וחוזרות חלילה** עד שיעשו פשרה ביניהם".
משמעות המילים וחוזרות חלילה = (לכאורה) פעולת חיבור האותיות חוזרת על עצמה עד לחיבור האות ת' עם כולן, וכולן עם האות ת'.

אלא מאי ?

- כל שאמרנו עד כאן מוטל בספק משני טעמים:
טעם א: אם דבקים בפרשנות המקובלת ומקיימים את המשנה ככתבה וכלשונה מבלי לסטות ממנה אף לא כמלוא הנימה, לאמור "והמירן א' עם כולם וכולם עם א'. ב' עם כולם וכולם עם ב' וחוזרות חלילה..." , מתקבלים 462 שערים (צמדים) ולא 231 (רל"א) כאמור במשנה זו וראה טבלה.
- טעם ב':** שהרי אמר "והמירן" שפירושו **והחליפן** ולא אמר **וחיברן**. ומכיוון שאמר "והמירן" יש לבצע המרה בדרך הבאה (גם אם אינה מעשית):

- **פעולה ראשונה:** "א' עם כולם" אומר כי החליף אות א' עם 21 אותיות שהן ב' עד ת', ועתה יש בידיו 21 אותיות תמורת האות א', מכיוון שהמיר (החליף) אותה עם השאר.
- **פעולה שנייה:** "כולם עם א'" אומר כי חזר והחליף את 21 האותיות שבידיו עם האות א' שמסר בתחילה, ועתה יש בידיו אות א' אחת בלבד.

□ כך גם אם האות ב', אך בטרם מתפנים לדון בה, נראה כי גם האמור לעיל אינו חף מסיגים, שהרי אם אכן כך הוא, היה עליו לומר 'המירן א' בכולם' ולא 'עם כולם'.

□ בין אם כך ובין אם כך, שתי הפרשנויות אינן פותרות את סוגיית 231 השערים ("ונמצאות ברל"א שערים") מכיוון שהראשונה בה עולה ל – 462 שערים (צמדי אותיות), ואילו האחרת נסוגה ל – 22 חצאי שערים בדמותם של עשרים ושתיים האותיות העבריות.

□ לכאורה מבוי סתום, אך מהיכרותנו את נפש המחבר הנחשפת והולכת ממשנה אל משנה, מותר להניח כי דווקא לסתום שמור מקום של כבוד בתצרף כתב החידה כפי שיתבאר להלן.

יצירה וקהלת

□ המשנה פותחת בשאלה "כיצד צרפן, שקלן והמירן?" ומיד עונה "א' עם כולם וכולם עם א'". גם השאלה וגם המענה בוחנים את גבולותיה של החשיבה האנושית, שהרי על פי כללי התחביר עולה כי אם 'צרפן א' עם כולם וכולם עם א', ולאחר מכן 'שקלן א' עם כולם וכולם עם א', ולבסוף 'המירן א' עם כולם וכולם עם א'. ואז נהג כך גם באות ב'... 'וחוזרות חלילה', הרי שעסקינן בתהליך המתרחש אף ברגע זה ממש, כאן ועכשיו, וימשיך להתרחש גם ברגע הבא, וגם בזה שיבוא אחריו עד אין סוף: צרוף, שקילה והמרה. צרוף, שקילה והמרה.

□ אלא מאי? אם נכונה ההנחה שהונחה קודם לכן לפיה, לאחר ככלות הכול, ניוותר עם אות א' לבדה, ולאחר מכן עם אות ב' לבדה, וכן הלאה... עד אות ת' לבדה וחוזר חלילה, הרי נראה כי הדברים עולים בקנה אחד עם משנתו של חכם קדום אחר שאמר:

• "הַבֵּל הַבְּלִים אָמַר קִהְלַת הַבֵּל הַבְּלִים הַכֵּל הַבְּלִים" [...] "סִיבֵב סִיבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ וְעַל סְבִיבְתָיו שָׁב הָרוּחַ" [...] "מֵה שְׁהִיָּה הוּא שְׁהִיָּה וּמֵה שְׁנַעְשָׂה הוּא שְׁיַעְשָׂה" [...] אֶת הַכֵּל עָשָׂה יָפָה בְּעֵתוֹ גַּם אֶת הָעֵלָם נָתַן בְּלִבָּם מְבִלִי אֲשֶׁר לֹא יִמְצָא הָאָדָם אֶת הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים מֵרֵאשִׁית וְעַד סוּף".

בעיקר אם ממילא כל היצור וכל הדיבור מתועלים ומנותבים אל שם אחד שאין לדעת את תכליתו, גם אם הם (היצור והדיבור) מגיחים מתוך 231 שערים.

או (על-פי אפשרות קוטבית): בעיקר אם ממילא כל היצור וכל הדיבור יוצאים מתוך שם אחד שאין לדעת את תכליתו, ומתפצלים אל 231 שערים.

ייתכן כי יש בדברים כגון אלה משום נחמה עבור נפש פילוסופית שחרב עליה עולמה וגלתה מארצה.

ונמצא כל היצור

- כל אשר נוצר והוא בעל צורה: דומם, צומח, חי או מדבר.
- ראה ישעיהו מ"ה פסוק י"ח: "כִּי כֹה אָמַר יְהוָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם הוּא הַאֱלֹהִים יִצֵר הָאָרֶץ וְעָשָׂה הוּא כוֹנֵנָה לֹא תִהְיֶה בְרָאָה לְשֶׁבֶת יִצְרָה אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד".
- ומכיוון שעסקינן בספר ששמו 'יצירה', והודות לציווי הכפול 'והשב יוצר על מכונו', מן הראוי להפנים ולזכור מי הוא היצור ומי הוא היוצר.

וכל הדיבור

- צליל קול שהינו מהות מופשטת ברמתה האידאית (בצורתה הרעיונית).
- ראה בראשית פרק א' פסוק ג' (הדיבור הראשון עלי אדמות): "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר".
- ראה ספר דברים פרק ד' פסוק י"ב: "וַיְדַבֵּר יְהוָה אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אֲתֶם שֹׁמְעִים וְתִמְוֹנָה אֵינְכֶם רְאִים זוֹלָתִי קוֹל".
- אפשרות נוספת: **וכל הדיבור** = צורת המדבר מתוך ארבע הצורות: 'חי – צומח – דומם – מדבר'.
- כך גם בזוהר הפוסק כי האל ברא את האדם כעולם תחתון, המשקף בתוכו את העולם העליון, ונתן בו את 'הנפש המדברת' המבדילה אותו מיתר הנבראים. זוהר חדש – פרשת בראשית.

יוצא משם אחד

- לית מאן דפליג שספר יצירה עוסק באותיות העבריות, ויש לומר זאת שוב כי באותיות העבריות עסקינן.
- משום כך, מן הראוי להעניק יתרון למובאות שמחוץ לספר יצירה שעניינן אותיות או בעלות זיקה לאותיות, על פני כל מובאה אחרת בכוונת אישוש או תמיכה ברכיב (מילה או ביטוי) שבתוך ספר יצירה.
- הדברים דלעיל אמורים ככלל, אך לעת עתה כוחם יפה למילים **"יוצא משם אחד"**.
- על פניו ברור כי כך או אחרת, כוונת מילים אלו היא להצביע על שם האל, וכל שנותר לברר הוא אל איזה מבין כלל שמותיו היא (המשנה) מכוונת:
- משנה א' שבפרק א' מציגה עשרה שמות אל.
 - משנה ה' שבפרק א' מפארת שלושה עד שישה שמות אל, מותנה באופן חיבור המילים.
 - במשנה ז' שבפרק א' עסקנו בשם מ"ב ובשם ע"ב.
 - משנה ט' שבפרק א' רומזת על שניים משמות האל.
 - משנה י"ג שבפרק א' מציבה שישה שמות אל.
 - משנה י"ד שבפרק א' חוזרת על אחד מן השמות.
- אם כך באיזה שם מדובר ?
- את הרמז מוצאים בספר ישעיהו פרק מ"ד פסוקים ו' – ז' בהם כתוב לאמור: "כֹּה אָמַר יְהוָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲדֵי אֵין אֱלֹהִים. וּמִי כְמוֹנִי יִקְרָא וַיְגִידָה וַיַּעֲרֹכָהּ לִי מְשׁוּמֵי עִם עוֹלָם וְאֹתִיּוֹת וְאֲשֶׁר תִּבְאֲנָה יְגִידוּ לְמוֹ".
- ראה שם גם פרק מ"ח פסוק י"ב: "שָׁמַע אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וַיִּשְׂרָאֵל מִקְרָאֵי אֲנִי הוּא אֲנִי רִאשׁוֹן אֶף אֲנִי אַחֲרוֹן".
- יוצא מזה כי מכיוון ש – 'אני ראשון ואני אחרון' הרי ש – אני הוא א' ואני גם ת'.
- מכיוון שאני הוא אני ראשון אף אני אחרון, הרי שאני הוא שער אחד, ואני רל"א שערים, ואני תס"ב שערים.
- אשר על כן הקדים התנ"ך ואמר (שמות ג' י"ד): "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה אֲהִיָּה אֲשֶׁר אֲהִיָּה וַיֹּאמֶר כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲהִיָּה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם".

- ומכאן (ישעיהו מ' כ"ה): "וְאֵל מִי תִדְמִינִי וְאֲשׁוּהָ יֹאמֶר קְדוֹשׁ".
- עתה יש לשוב אל המובאה שלמעלה ולהביאה כלשונה: "כֹּה אָמַר יְהוָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי רֹאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲדֵי אֵין אֱלֹהִים. וּמִי כְמוֹנִי יִקְרָא וַיִּגִּידָהּ וַיַּעֲרֹכָהּ לִי מִשׁוּמֵי עוֹלָם וְאֲתִיּוֹת וְאֲשֶׁר תִּבְאֲנָה יִגִּידוּ לָמוֹ". אלא שהפעם נתמקד בסיפא שלה ובמילים "מִשׁוּמֵי עוֹלָם וְאֲתִיּוֹת וְאֲשֶׁר תִּבְאֲנָה יִגִּידוּ לָמוֹ".
- המילה "משומי" מופיעה בתנ"ך בפסוק זה בלבד. מאידך, מופיע ביטוי דומה בספר מלכים א' פרק י"א פסוק ל"ו: "וְלִבְנוֹ אֶתֵּן שֶׁבֶט אֶחָד לְמַעַן הִיֹּת נִיר לְדָוִד עֲבָדֵי כָל הַיָּמִים לְפָנַי בִּירוּשָׁלַם הָעִיר אֲשֶׁר בְּחַרְתִּי לִי לְשׁוֹם שָׁמַי שָׁם".
- עתה נחליף ונמיר את המילה "מִשׁוּמֵי" במילים "לְשׁוֹם שָׁמַי", ואת המילה "למו" במילה 'לו' (כפי שעולה מפסוקי תנ"ך רבים) ונקבל את המשפט הבא: 'לְשׁוֹם שָׁמַי עִם עוֹלָם וְאֲתִיּוֹת וְאֲשֶׁר תִּבְאֲנָה יִגִּידוּ לוֹ'.
- המילה עולם מופיעה בתנ"ך פעמים רבות וכמעט תמיד במובן של נצח נצחים, ועל כן 'עִם עוֹלָם' הוא 'עִם הַנִּצְחָה'. לדוגמה ראה שמואל ב' פרק ז' פסוק י"ג: "הוּא יִבְנֶה בַּיִת לְשָׁמַי וְכִנְוֵנֵתִי אֶת כֶּסֶף מִמְּלֻכְתּוֹ עַד עוֹלָם".
- מכאן עולה המשפט הבא: 'לְשִׁים אֶת שָׁמַי עַל עִם הַנִּצְחָה (שהוא העם הנצחי) וְאֲתִיּוֹת אֲשֶׁר תִּגְעֲנָה תִּבְשֶׁרְנָה לוֹ עַל כֵּךְ'.
- בזיקה לזה ראה ספר במדבר פרק ו' פסוק כ"ז: "וְשָׁמוּ אֶת שְׁמֵי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֶבְרַכֶּם".
- הכתוב בספר ישעיהו מספר על ברכת האל לעם ישראל, ובמקביל גם על אותיות צופנות צופנים שפיצוחם מאפשר ניבוי עתיד או, לחילופין, צופנות הוויות המעצבות את הצפוי להתרחש.
- רמז דקיק לניבוי עתיד על פי אותיות ניתן למצוא בספר במדבר פרק י"א פסוקים כ"ה – כ"ו: "וַיִּרְדֵּי יְהוָה בְּעַנָּן וַיִּדְבַר אֵלָיו וַיֹּאצֵּל מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתֵּן עַל שִׁבְעִים אִישׁ הַזִּקְנִים וַיְהִי כְּנוֹחַ עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וַיִּתְנַבְּאוּ וְלֹא יָסְפוּ. וַיִּשְׁאָרוּ שְׁנַי אֲנָשִׁים בְּמַחְנֶה שֵׁם הָאֶחָד אֶלְדָּד וְשֵׁם הַשֵּׁנִי מִידָד וַתִּנַּח עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וְהֵמָּה בְּפִתְבִּיִם וְלֹא יָצְאוּ הָאֵהָלָה וַיִּתְנַבְּאוּ בְּמַחְנֶה".

□ אם נפרש את המילה **בְּכַתְּבִים** כפשוטה, הרי זה כאילו אמרנו כי הרוח נחה על אלדד ומידד שהיו שקועים **בְּכַתְּבִים** (במילים ובאותיות) ומתוכם התנבאו.

□ על עוצמת האותיות העבריות בכל הנוגע לנבואה, ניתן ללמוד גם מקורותיו של הנביא יחזקאל שהתנבא הודות למגילת קלף כתובה שאכל ובאה אל בני מעיו.

□ ראה ספר יחזקאל פרק ב' פסוקים ח' – ט' ובהמשך גם פרק ג' פסוקים א' – ג': "וְאֵתָהּ בֶן אָדָם שָׁמַע אֶת אֲשֶׁר אָנִי מְדַבֵּר אֵלַיךָ אֵל תְּהִי מְרִי כְּבֵית הַמְּרִי פִצָּה פִיךָ וְאָכַל אֶת אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן אֵלַיךָ. וְאַרְאֶה וְהִנֵּה יָד שְׁלוּחָה אֵלַי וְהִנֵּה בּוֹ מְגִלַת סֵפֶר. וַיִּפְרֹשׂ אוֹתָהּ לִפְנֵי וְהִיא כְּתוּבָה פָּנִים וְאַחֹר וְכָתוּב אֵלַיָּה קְנִים וְהִגָּה וְהִיא" "וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם אֶת אֲשֶׁר תִּמְצָא אָכֹל אָכֹל אֶת הַמְּגִלָּה הַזֹּאת וְלֹךְ דַּבֵּר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְאַפְתַּח אֶת פִּי וַיֹּאכְלֵנִי אֶת הַמְּגִלָּה הַזֹּאת. וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם בְּטִנְךָ תֹאכַל וַיַּמְעִיךָ תִּמְלֵא אֶת הַמְּגִלָּה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן אֵלַיךָ וְאֶכְלָה וְתִהְיֶי בְּפִי כְּדָבַשׁ לְמִתּוֹק".

□ גם מגילת חבקוק עשויה לבוא בכלל אלה וראה חבקוק פרק ב' פסוק ב': "וַיַּעֲנֵנִי יְהוָה וַיֹּאמֶר כָּתוּב חֲזוֹן וּבְאֵר עַל הַלְּחוֹת לְמַעַן יְרוּץ קוֹרֵא בּוֹ". כלומר, כתוב מתוך רוח הנבואה הפועמת ברך, ולאחר מכן התבונן באותיות שרשמת בהיות הרוח עליך, ובאר אותן על גבי לוחות למען יוכלו להתמצא בהן גם סתם בני תמותה.

□ גם אם יאמר האומר כי עסקינן במשלים ובדימויים שאינם נושקים תג לתג לדברי ספר יצירה, עדיין הם שואבים את כוחם ממנהגים שנהגו בעם ישראל והיו מוכרים למחבר.

□ מכל מקום ואם לחזור אל הכותרת "**יוצא משם אחד**", נראה כי כבר במשנה זו לבדה הוצגו יותר מתריסר שְׁמוֹת אל, ושם נוסף יוצג במשנה הסמוכה הצופנת רמז שאינו נחלת המשנה הנוכחת, אלא שהזוהר מציג רעיון שעשוי לענות (לעת עתה) על הכותרת, ולפיו התורה כולה היא שמו של האל.

□ ראה זוהר שמות צ' ע"ב שם רבי אלעזר קובע כי בעשר אמירות נחקקו כל מצוות התורה, ומכיוון שבעשר אמירות נחקק גם שמו של הקדוש ברוך הוא, על-כן כל התורה היא שם אחד שהוא שמו של האל. ("ואורייתא כלא שמא חד הוי שמא קדישא דקודשא בריך הוא ממש").

פרק ב' משנה ה' הרכבת הדברים (סינתזה)

כיצד צרפן שקלן והמירן א' עם כולם וכולם עם א'. ב' עם כולם וכולם עם ב' וחוזרות חלילה ונמצאות ברל"א שערים ונמצא כל היצור וכל הדיבור יוצא משם אחד = זיקק את האותיות והתיכן. הסיר את סיגיהן ושקלן. הטיחן זו באלו ואלו בזו עד שלעיתים הלכו והתמעטו, ולעיתים הלכו והצטברו ושבו להתמעט ולהצטבר ולחולל במעגל עד שהתקבעו ב – 11 טורים בני 21 אותיות בכל טור, שהן יחד 231 מהויות, המשתקפות ב – 231 מהויות אחרות, שיחד (כך נראה) מולידות את כל אשר ישנו, בין אם מוחשי ובעל צורה, ובין אם מופשט כצליל קול, וכולם בוקעים מתוך הוויה הוֹנָה אחת.

ספר יצירה פרק ב' משנה ו'

יצר ממש מתהו

ועשה את אינו ישנו

וחצב עמודים גדולים מאויר שאינו נתפש

זזה סימן א' עם כולם וכולם עם א'

צופה וממיר

ועשה את כל היצור ואת כל הדיבור שם אחד

וסימן לדבר עשרים ושתיים חפצים בגוף אחד:

פרק ב' משנה ו' – ניתוח הדברים (אנליזה)

יצר

- תורת הקבלה נוטה לייחס למונח **בריאה** את התהוות הדברים בבחינת **יש מאין** (אף כי ה – 'אין' המוחלט אצור בתוך ה- 'אין סוף' שלא זה המקום לעסוק בו), ואילו למונח **יצירה** שמורה ההתהוות בבחינת **יש מ- יש** בתהליך של הענקת גשמיות (היולית ככל שתהיה) למופשט.
- מכיוון שכך, היה מותר להניח כי המונח '**יצר**' ירמוז על פעילות בתוך '**יש**' כלשהו, שהוא ההפך מ – '**אין**' (ויהיה זה 'יש' היולי ככל שיהיה), ומכאן היה נכון להמשיך ולהניח כי המילה '**תהו**', המופיעה בהמשך, מצביעה על אותו '**יש**'.
- אלא שכרגיל בספר יצירה הדברים אינם כה פשוטים כפי שיתברר להלן.
- כאן המקום לשוב ולהזכיר כי תורת הקבלה נוטה לפצל את המציאות (את ההוויה) לארבעה רבדים, שהם ארבעה עולמות אשר שמותיהם בסדר יורד הם **אצילות, בריאה, יצירה ועשייה** ובראשי-תיבות עולמות **אבי"ע**.
- עולם האצילות** העליון הינו הרוחני והזך שבין ארבעת העולמות' ואילו **עולם העשייה** התחתון הינו הגשמי והחומרי שבהם.

משמעות המילה ממש = מציאות קיימת וברורה.

- ראה תלמוד בבלי – סנהדרין – נ"ח – א': "...אמו אחות אמו ואימא אמו **ממש**, היינו באשתו ולא באשת חברו.."

מתהו

- המונח תהו עלול לחולל בלבול ויש מקום לשוב ולהבהיר את סדר השתלשלות הדברים על פי תחילת פרק א' שבספר בראשית:
 - ג. "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ": בזה תם תהליך הבריאה יש מאין.
 - ד. "וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וְבַהּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם": דהיינו, אותה ארץ שזה עתה נבראה יש

מאין, הייתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום ורוח אלוהים
מרחפת על פני המים.

□ המונח התנכ"י 'תהו ובוהו' נותר מעורפל וכלל לא ברור כי הוא
מייצג חוסר סדר או בלגאן בשפת הרחוב. יותר מתקבל על הדעת כי
'תהו' מייצג 'לא כלום' במשמעות של ריקנות.

□ אף כי הפסוק השני בתורה אינו נוקט עמדה בנוגע למילה תהו,
הרי שאצל שאר פסוקי התנ"ך המכילים אותה, אילו היינו ממירים את
המונח 'תהו' בצמד המילים 'לא כלום', לא היה מתחולל שינוי דרמטי
במשמעות האמורה לנבוע מהם (מן הפסוקים).

□ ראה שמואל א' פרק י"ב פסוק כ"א: "וְלֹא תִסּוּרוּ כִּי אַחֲרֵי הַתְּהוֹ
אָשֶׁר לֹא יוֹעִילוּ וְלֹא יִצְּלוּ כִּי תְהוֹ הַמָּה".

□ ראה גם איוב פרק כ"ו פסוק ז': "נָטָה צָפוֹן עַל תְּהוֹ תִלָּה אֶרֶץ עַל
בְּלֵי מָה".

□ על פי המסופר בפרק א' משנה י"א, היה נכון להניח (שם) כי
מחבר ספר יצירה עשה שימוש במונח 'תהו' במשמעות של חומר
(של יש כלשהו) שניתן לעבדו וליצור בו צורות.

□ לכאורה, כך היה אמור להיות גם במשנה שלפנינו, מתוך זיקה
למשנה י"א שבפרק א', ובהתבסס על המונח 'יצר' שביארנו קודם לכן,
אלא שעל פי ההקשר יש מקום לסברה כי ההפך הוא הנכון, דהיינו,
נראה כי הפעם המחבר מבקש להעניק למילה 'תהו' משמעות של
מופשט חסר צורה שהופך לממשי בהשראת האל בבחינת יש מאין.
□ נראה כי המילים 'יצר ממש מתהו', מכוונות אל פעילות שהובילה
להתהוות של יש מאין כאשר ה- 'אין' הוא התהו, שהרי אם לא כך,
איזו רבותא יש בזה?

□ הבה נאמר זאת בפשטות: אם ה- 'תהו' הינו 'יש' גשמי, על שום
מה ראה המחבר לנכון להתפעל מן האפשרות ליצור ממנו עצמים בני
קיימא?

□ קוטביותה לכאורה של משמעות המילה תהו במשנה י"א שבפרק
א' כלפי זו שנוכחת, מתיישבת עם נטייתו של המחבר להעניק
משמעות קוטבית, ולמצער מעורפלת ועמומה, לתכני ספר יצירה,

והכול בכוונת מכוון כפי שהוסבר במבוא וכפי שיתברר וילך ככל שנעמיק בספר.

ועשה את אינו ישנו

- בארבע מילים אלו ובשלוש המילים הפותחות את המשנה, חולק בעל ספר יצירה על משנתו של פילוסוף יווני ששמו פרמנידס (המאה ה - 5 לפנה"ס) שטען כי **'מה שישנו ישנו, ומה שאיננו איננו'**.
- על פי משנתו של פרמנידס, מה שישנו לא היה יכול להתהוות מתוך מה שאיננו, שהרי מה שאיננו לא קיים, ועל כן לא עשוי להתהוות מתוכו קיום כלשהו.
- במקביל, מה שישנו לא יכול להיעלם ולהפוך לאין, שהרי ה - 'אין' לא קיים ועל כן לא ניתן להעלים 'יש' כלשהו אל תוך מה שאינו קיים.
- תורת הסוד העברית, בשונה מפרמנידס, לא זו בלבד שמכירה בהיתכנות של התהוות יש מאין, אלא אף מציבה אותה בראש מעייניה, ואם לשפוט על פי משנת האר"י הקדוש היונקת מספר הזוהר, הרי אותו 'אין' שפרמנידס שולל את היתכנותו, מתואר בפי האר"י כ - **"מקום החלל ואוויר פנוי וריקני באמצע אור האין סוף [...]** **מקום שיוכלו להיות שם הנאצלים והנבראים והנעשים"**. (הווה אומר, וואקום. הווה אומר, ריק).
- ראה תחילת תלמוד עשר ספירות של האר"י הקדוש על פי ר' חיים ויטאל - פרקים א' - ב':
- "דע כי טרם שנאצלו הנאצלים ונבראו הנבראים היה אור עליון פשוט ממלא כל המציאות,
- ולא היה שום מקום פנוי בבחינת אוויר ריקני וחלל,
- אלא היה הכל ממולא מן אור אין-סוף פשוט ההוא,
- ולא היה לו לא בחינת ראש ולא בחינת סוף,
- אלא הכל היה אור א' פשוט שווה בהשוואה א',
- והוא הנקרא אור אין סוף.
- וכאשר עלה ברצונו הפשוט,
- לברוא העולמות ולהאציל הנאצלים.
- להוציא לאור שלימות פעולותיו ושמותיו וכינויו,
- אשר זאת הייתה סיבת בריאת העולמות.

- והנה אז צמצם את עצמו אין סוף: בנקודה האמצעית, אשר בו,
- באמצע ממש,
- וצמצם האור ההוא,
- ונתרחק אל צדדי סביבות הנקודה האמצעית....
- והנה אחר הצמצום הנדון לעיל,
- אשר אז נשאר **מקום החלל**,
- **ואוויר פנוי וריקני** באמצע אור האין סוף ממש כנ"ל,
- הנה כבר היה מקום שיוכלו להיות שם הנאצלים והנבראים והיצורים והנעשים".

□ אותו **חלל אוויר פנוי וריקני** הוא-הוא אותו 'אין' השנוי במחלוקת בין פרמנידס בן המאה החמישית לפני הספירה, ובין בעל ספר יצירה החף מגיל כלשהו, הנתמך בידי האר"י הקדוש בן המאה השש עשרה לאחר הספירה.

- אותו חלל אוויר פנוי וריקני עשוי להיחשב לוואקום ובעברית ל – 'ריק' שהוא חוסר של חומר בנפח של חלל.
- אמור מעתה כי אותו '**חלל אוויר פנוי וריקני**', שהוא 'אין', שהוא 'ריק', הוא-הוא ה- 'תהו'.

□ נראה כי דבריו של האר"י נכתבו בהשראת מילותיו של הזוהר לאמור:

- "בשעה שסתום כל הסתומים ביקש להיגלות, עשה בראשונה נקודה אחת, והיא עלתה להיות מחשבה.
- צייר בה כל הציורים, חקק בה כל הגילופים וגלף בתוך המאור הקדוש הסתום גילוף של ציור אחד סתום. [שהוא] קודש קודשים, בנין עמוק שיצא מתוך המחשבה ונקרא מ"י, [והוא] התחלת הבניין.
- [הוא] קיים ולא-קיים, עמוק וסתום, ולא נקרא בשם אלא מ"י (שהן שתי אותיות מתוך השם אלהים – ג.ג).
- ביקש להיגלות ולהיקרא בשם והתלבש בלבוש יקר המאיר, וברא אל"ה (שהן שלוש האותיות המשלימות לשם אלהים – ג.ג), ועלה אל"ה בשם.

- התחברו האותיות אלו באלו ונשלם בשם אלהים.
- ואלה שחטאו בעגל על סוד זה שאמרו "אלה אלהיך ישראל". (דהיינו, קיצצו בנטיעות וקיצצו בשם – ג.ג).
- וכשם שמשתף מ"י עם אל"ה (דיינו, אלהים – ג.ג) כך הוא שם המשותף תמיד, ובסוד זה מתקיים העולם". ראה משנת הזוהר לפרופסור תשבי א' עמוד קפ"ב.

פרמנידס קבע קביעה נוספת שהפעם עשויה לדבר אל ליבו של בעל ספר יצירה, ולפיה **'כל טיעון הוא או אמיתי או שקרי ללא אפשרות שלישית'**.

לדוגמה: או שעכשיו לילה או שעכשיו לא לילה, אבל לא שניהם ולא אף לא אחד מהם.

עסקנו קודם לכן במשמעותה של המילה 'תהו' כמהות חומרית (פרק א' משנה י"א), ואילו במשנה הנוכחת היא מצטיירת כמקבילה למונח 'אין'.

על פי פרמנידס אחת מן השתיים: או שה – 'תהו' הוא 'אין' או שהוא לא 'אין' (משמע שהוא 'יש') אבל לא שניהם ולא אף לא אחד מהם.

דברים אלה עשויים לסייע לעמדה הגורסת כי מחבר ספר יצירה הציג רעיונות פרדוקסליים בכוונת מכון, מכיוון שזו הייתה דרכו למשוך את תשומת לב הקוראים אל אשר היה צריך להיכתב אך לא נכתב, כפי שכבר הובהר ויובהר גם בהמשך. ראה דוגמה (המקדימה את זמנה) במילותיו שלו בפרק ד' משנה ט"ז: **"מכאן ואילך צא וחשוב מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע"**.

יצר ממש מתהו ועשה את אינו ישנו

עד כאן הוצגה הגישה הדו - קוטבית לכאורה של משמעות המילה תהו, ומכאן ואילך תוצג הגישה המכילה לפיה המשנה הנוכחת עוסקת בתהליך מדורג של התהוות 'יש' המשתלשל מלמעלה כלפי מטה (כמוסבר בפרק א' משנה א' ראה שם).

□ על פי עמדה זו יש למקם את ה- 'תהו' כרעיון (סקיצה/אידיאה) בעולם האצילות, המשתלשל אל עולם הבריאה שהוא השני מלמעלה במניין עולמות אבי"ע, ולייחס את המילה 'יצר' לעולם היצירה שהוא השלישי מלמעלה, ואילו את המילה 'עשה' יש לייחס לעולם העשייה שהוא העולם הרביעי והאחרון.

□ עתה נראה סדר הדברים כך:

- ה – תהו השתלשל כרעיון (סקיצה/אידיאה) מעולם האצילות אל עולם הבריאה, שם התחיל להתהוות כ- 'יש' ברמה היולית המתווכת בין הרוחני לבין מה שיעניק גשמיות בהמשך.
- מעולם הבריאה השתלשל התהו אל עולם היצירה בו הולבש בכסות דקיקה של גשמיות שהפכה אותו ל- **ממש**, גם אם מנקודת מבטו של עולם העשייה הוא (התהו) נמצא שם עדיין בחזקת **אין**.
- מעולם היצירה השתלשל התהו אל עולם העשייה בו זכה בצורה, בצליל ובצבע וממילא בגשמיות ובחומריות שהפכו אותו ל- **ישנו**.

□ **להלן תמצית הדברים על פי הגישה המכילה: התהו השתלשל כרעיון מעולם האצילות אל עולם הבריאה, שם התחיל להתהוות כיש היולי שהשתלשל לאחר מכן אל עולם היצירה, שהפך אותו ל**ממש** שעשוי להצטייר כ- **אין** עבור עולם העשייה, שקולטו בהמשך ומעניק לו צורה, צליל וצבע שהופכים אותו ל – **ישנו**.**

□ **וחצב עמודים גדולים מאויר שאינו נתפש**

- סוגיית העמודים פנים רבות לה, ולו רק משום שלא מצוין מניינם. נסקור להלן ארבע אפשרויות המניחות כי מדובר בשני עמודים (א' – ד') + אפשרות נוספת על דרך המשל בת שבעה עמודים (ה') + אחרונה מספר איוב המדברת בעד עצמה (ו):
- **אפשרות א':** עמודי האש והענן שליוו את בני ישראל במדבר סיני: ראה ספר שמות פרק י"ג פסוקים כ"א – כ"ב: "וַיְהִי הַלֵּךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם בְּעֵמֹד עָנָן לְנַחֲתָם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעֵמֹד אֵשׁ לְהַאֲרִי לָהֶם לְלַכֵּת יוֹמָם וְלַיְלָה. לֹא יָמִישׁ עֵמֹד הָעָנָן יוֹמָם וְעֵמֹד הָאֵשׁ לַיְלָה לְפָנֵי הָעָם."

□ **אפשרות ב'**: עמודי המים שנערמו ברוח אפו של האל: ראה ספר שמות פרק ט"ו פסוק ח': "וּבְרוּחַ אֶפְיָה נִעְרְמוּ מַיִם נִצְבּוּ כְמוֹ יַד נֹזְלִים קָפְאוּ וְתִהְיֶה בְּלֵב יָם".

□ **אפשרות ג'**: עמודי בית המקדש של שלמה המלך שהם בועז ויכין אשר התנ"ך אינו מסגיר את מקור שמם: ראה ספר מלכים א' פרק ז' פסוק כ"א: "וַיִּקֶּם אֶת הָעֲמֻדִים לְאֵלֶם הַהֵיכָל וַיִּקֶּם אֶת הָעֲמוּד הַיְמָנִי וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִכִּין וַיִּקֶּם אֶת הָעֲמוּד הַשְּׂמָאלִי וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ בְּעֵז".

□ **אפשרות ד'**: שפע של מראי מקומות בתורת הסוד בהם מוזכרים עמודים וראה (לדוגמה) זוהר – שמות – פקודי – דף רמ"ו עמוד א' (תרגום חופשי): "מתוך הבזק שראה הנביא יחזקאל, יוצא רקיע שניצב על גבי שני עמודים שהם שני כרובים, אחד מזה ואחד מזה" (ואינון תרין סמכין אינון תרין כרובין, חד מסטרא דא, וחד מסטרא דא). אפשרות זו (ד') צופנת תכנים שעשויים לעלות בקנה אחד עם רוח ספר יצירה מן הסיבות הבאות:

- בהמשך הדברים בזוהר מתברר כי ה- 'כרובים' הם אותם אלה שהופיעו בחזונו של הנביא יחזקאל, שעניינם מגיע אל ארבעה 'גלגלים' (מלאכים לצורך העניין), אשר בידיהם נמצאים מפתחות השם הקדוש.
- אותם ארבעה 'גלגלים' כלולים ברזי רזים של אותיות **א-ד-נ-י** אשר מלאך ששמו סנדלפון עושה בהם שימוש, ואילו הן עצמן (האותיות) פורחות באוויר, שהוא עצמו (האוויר) כלול באותיות השם הקדוש **יהוה – יוד – הא – וו – הא**, והאוויר ההוא מכיל אותן ונכללו אלו בתוך אלו.
- ארבע אותיות **א – ד – נ – י** משתלבות עפ"י הזוהר אחת לאחת עם ארבע אותיות השם הקדוש **י – ה – ו – ה**.
- שילובן של האותיות הקדושות אלו באלו, חופף לשילובן של הלולאות ביריעות המשכן (אוהל מועד) עפ"י פסוקים י"ב – י"ג בפרק ל"ו שבספר שמות: "חֲמֻשִׁים לְלֹאֵת עָשָׂה בִּירִיעַת הָאֶחָת וְחֲמֻשִׁים לְלֹאֵת עָשָׂה בִּקְצֵה הַיְרִיעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֶּרֶת הַשְּׂנִית מִקְבִּילַת הַלְּלֹאֵת אַחַת אֶל אַחַת. וַיַּעַשׂ חֲמֻשִׁים קָרְסֵי זָהָב וַיַּחְבֵּר אֶת הַיְרֵעַת אַחַת אֶל אַחַת בְּקָרְסִים וַיְהִי הַמִּשְׁכָּן אֶחָד".

• ההקבלות הללו צופנות על פי הזוהר את סוד הרוח המוצפן בסוד השם הקדוש בשילוב אותיות א – ד – נ – י עם אותיות י – ה – ו – ה. הקבלה זו וצירופים אלה מובילים אל השם הקדוש **יאהדונה"י**.

• המשך הדברים שזור בפסוקים מחזון הנביא ובאזכורו של היכל הקודש.

• על פי האמור לעיל יהיה זה נבון להניח כי מחבר ספר יצירה שאב השראה ורעיונות מרוח דברים אלה ודומים להם בתורת הסוד העברית, למצער עבור היפוכי אותיות וקידוד צופנים.

□ **אפשרות ה':** על דרך המשל ראה משלי ט' א': "חֲכָמוֹת בְּנִתָּה בֵּיתָה חֲצָבָה עֲמוּדֵיהָ שְׁבָעָה" = החכמה בנתה ביתה יש מאין ורק לאחר מכן הציבה עמודים. כלומר, בתחילה הבית עמד על בלימה (בלי – מה).

□ **אפשרות ו':** מדברת בעד עצמה וצופנת מסרים המנצנצים בספר איוב ומבזיקים בספר יצירה: נטה צפון על תהו ותלה ארץ על בלי מה. צרר מים בעביו ולא נבקע ענן תחתם. מאחז פני כסה פרשז עליו עננו. חק חג על פני מים עד תכלית אור עם חשך. **עמודי שמים** ירוּפּוּ וַיִּתְּמֵהוּ מִגְּעָרְתּוֹ. איוב כ"ו.

□ **אך האמנם ?**

□ האמנם ייתכן כי המחבר הקפדן והדקדקן הציב בספרו עמודים סתמיים נטולי זהות וחסרי כתובת, ואף ייחס אותם לאוויר שאינו נתפש ?

□ האמנם עלה בדעתו לכוון אל עמודים אשר בבוקר הם עמודי האש והענן, בצהריים הם עמודי בועז ויכין, ואילו בערב הם הופכים לעמודי כרובים ?

□ ברוח ספר יצירה נראה כי יש ב – **'עמודים'** דלעיל הרבה יותר מאלה, וצריך לחקור בהם ולבחון אותם על-פי אמות המידה שהתגבשו עד כאן, תרתי משמע.

□ הווה אומר: על-פי המילה **'אמות'** שפירושה, בין היתר, הינו **'עמודים'**. ראה "וַיִּנְעוּ אֲמוֹת הַסְּפִים", שפירושו: וינועו **עמודי הסף**

שהיו מוצבים בקדמת בית-המקדש, ותמכו בלוח אבן אופקי שהיווה תשתית לתקרה. ישעיהו' ד'.

□ אם 'עמודים' הם 'אמות', הרי שמכאן קצרה הדרך אל "שלוש אמות אמ"ש". אמור מעתה: 'וחצב שלוש אמות אמ"ש מאויר שאינו נתפש'.

□ ועל אותן שלוש אמות אמ"ש אומר הזוהר כי כנגדן שקולות שלוש נקודות חש"ק שהן חולם, שווא וקמץ. תיקוני זוהר – ק"ד ע"ב.

□ קמץ הוא במים (כך שם), שווא הוא באש ואילו החולם הוא ברוח המתווך וממצע בין קמץ לבין שווא.

□ ומתברר כי רוח החולם אוחז לעיתים בעמוד האמצעי, ולעיתים בשתי השוקיים שלצדיו המסמלות ניקוד של צירה.

□ סופם של אותם סימני ניקוד הסובבים ומומרים עם הרוח, הינו במיתרי כינור דוד ובסוד הצפון בדברי הנביא יחזקאל: "אֶל אֲשֶׁר יְהִי שְׁמָהּ הָרוּחַ לְלֶכֶת יִלְכוּ".

<https://he.wiktionary.org/w/index.php?curid=19256>

אמות הספים בבית הכנסת העתיק במירון

זזה סימן א' עם כולם וכולם עם א'

המילה 'סימן' בכוונת 'מורה על' ובכלל, לא מופיעה בתנ"ך. מילים נרדפות למילה סימן הן 'אות' ו – 'תו':

- ראה יהושע פרק ד' פסוק ו': "לְמַעַן תִּהְיֶה זֹאת אוֹת בְּקִרְבְּכֶם כִּי יִשְׁאַלֶינָה בְּנֵיכֶם מִחֵר לֵאמֹר מָה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לָכֶם"
- ראה יחזקאל פרק ט' פסוק ד': "...וְהִתְוִיתָ תּוֹ עַל מַצְחוֹת הָאֲנָשִׁים..."

למילה 'אות' קיימים שני פירושים: אות במובן של סימן ואות במובן של רכיב בתוך מילה.

מכיוון שלאחר המילה 'סימן' מופיעה במשנה הנוכחת האות א' (א' עם כולם...) מותר להניח כי הן המילה 'אות' והן המילה 'תו' עשויות להמיר את המילה 'סימן', ולהלום בזה את סגנונו ואת כוונותיו של המחבר.

סימן = אות = תו

בדרך זו עשויים להתקבל המשפטים:

- "וזו אות א' עם כל האותיות וכל האותיות עם אות א'" או -
- "זזה 'תו' אלף' עם כל האותיות, וכל האותיות עם אות אלף', מה שעשוי ליצור משפט מוזר אך לא יוצא דופן על רקע שאר דברי ספר יצירה.

כך או כך כבר עמדנו על מוזרויות דומות במשנה ה' שבפרק זה וראה שם.

מאידך ומכיוון שהתבאר כי עסקינן באותיות אמ"ש, הגיוני להניח כי כוונת ה- א' הינה לאות א' שבראש התיבה אמ"ש.

מכאן עולה כי פירושו של א' עם כולם (כולן) הוא: א' עם האותיות מ' ו – ש' המשלימות אותה לתיבה אמ"ש.

ובהרחבה עולה: וזה סימן אוויר עם מים ואש, ומים עם אוויר.

צופה וממיר

על פי שיטת א"ת ב"ש (ראה משנה א' שבפרק זה) שהמחבר מבליעה בתוך מילות ספרו, המילה 'צופה' מתפצלת להמרה של היפוך אותיות כך: ה"צ ו – ו"פ. לפי אות ה' מומרת באות צ', ואילו אות ו' מומרת באות פ'.

□ כלומר, צופה = ה"צ + ו"פ, מה שהולם את הצופנים שבחביוני המילים וממילא מפענח את כוונת התיבה 'וממיר', שהרי קיימת כאן המרה של אותיות.
הערה: התהיות בנוגע למילה 'צופה' יתבררו 6 פסקאות קצרות מכאן.

צירופי אותיות ו/או המרתן זו בזו הינם תופעה שכיחה בתורת הסוד העברית:

- בספר הזוהר – שמות – דף קמ"ו עמוד ב' (הסבר ותרגום חופשיים): מתפתח דיון בנוגע לשלוש מילים מתוך שיר השירים והן: "ישקני מנשיקות פיהו", ועולה שם תהייה בנוגע לשלמה המלך שהכניס מילות אהבה אל תוך הקודש.
- המענה בזוהר לסוגיה זו קובע כי אין קיימת אהבה אמיתית מבלי שיתאחדו בה רוח עם רוח, והאיחוד מתקיים בנשיקה בה שתי רוחות מתדבקות זו בזו.
- המשך הדיון נסוב סביב המילה אהבה, שהיא בת ארבע אותיות, המייצגות ארבע רוחות, שכל אחת ואחת מהן כלולה בחברתה, עד שהן נעשות שתי רוחות שהופכות לדבוקה אחת. הכיצד ?
- האות א' נצמדת לאות ה' הראשונה במילה אהבה, ואילו האות ב' נצמדת לאות ה' האחרונה במילה זו. הרוחות בוקעות מהן ומתערבלות אלו באלו, והאותיות פורחות להן אל תוך רוח אחת שמתמרת לה מעלה-מעלה.
- בין כה ובין כה (שם דף ק"ס עמוד א'), דיוני הזוהר פונים לשרטט בריאת עולם שתחילתה בהולדת אותיות א"ת ב"ש, והמשכה (בשיטת א"ת-ב"ש) בהולדת האות ר' מתוך האות ג' (ג"ר), והולדת האות ק' מתוך האות ד' (ד"ק), שתוצאתן היא תיקון האידיאה ההיולית של המִשְׁכָּן באמצעות מה שנדמה כהפלת גורל של אותיות כבקוביות משחק.

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ
ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל

בהמשך מתברר כי אותיות אמ"ש הוציאו מתוכן (כתולדות) את האותיות ה' צ' ו' פ' (ראה **צופה וממיר** במשנה זו) שהיו תלויות באוויר תוך שהן מתערבלות ו**מומרות** באותיות אחרות והולידו את **תבנית המשכן** בסיוע צמד האותיות ז' ע' (ז"ע), והכול על צד החושך שעל פני תהום, עד שהאות ח' פגשה באות ס' והתחברה עימה ו - או אז נעשה "יהי אור ויהי אור".

פסוקים אלה של הזוהר שזורים באותיות אב"ג ית"צ קר"ע שט"ן שעמדנו עליהן בפרק א' משנה ז' כאשר עסקנו בשם מ"ב ובתפילת 'אנא בכח', שאף הם תולדה של ייחוס משמעות לראשי מילים (ראשי תיבות) ויצירת צופנים למיניהם, והכול בכוונת מכוון של בעל ספר יצירה.

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ
ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל

על משמעות המילים "ועשה את כל היצור ואת כל הדיבור שם אחד", ראה משנה קודמת ה' שבפרק זה.

וסימן לדבר עשרים ושתיים חפצים בגוף אחד

המפתח לפענוח שורה זו טמון במילה 'חפצים' וביחיד 'חפץ', שכוונתה בתנ"ך הינה (בדרך כלל וכמעט תמיד) למילה 'רצון'. ראה שמואל ב' – פרק כ"ב – פסוק כ': "וַיֵּצֵא לְמַרְחָב אֹתִי יְחֻלְצֵנִי כִּי חָפֵץ בִּי". כלומר, 'חפץ בי' הווה אומר 'רצה בי'.

אמור מעתה 'וסימן לדבר עשרים ושניים רצונות בגוף אחד'. ומהו אותו גוף?

בהמשך ספר יצירה מתברר כי כל אחת מעשרים ושתיים האותיות נמשחה למלכה החולשת על תחום ייחודי כלשהו, ועל כן היא בבחינת שליחה מטעם האל לטובת מילוי משימה מוגדרת. לדוגמה: האות ב' מושלת בחוכמה, האות ג' מושלת בעושר, האות ד' מושלת בזרע וכן הלאה.

□ מכאן קצרה הדרך לייחס לכל אות רצון משלה, הכלול בתוך השם הקדוש, יחד עם עשרים ואחת אחיותיה שאף הן, כל אחת ואחת מהן, ממונה על תחום ייחודי וכלולה אף היא בתוך השם הקדוש.

□ בעל ספר הזוהר (פרשת שמות דף ט' עמוד ב') דן בסוגיה דומה לזו ומצא כי אותן עשרים ושתיים אותיות, עשויות להיות **מומרות** במילה 'בך' על-פי הגימטרייה של המספר 22 המניבה את התיבה 'בך' לפי 'ב' = 2 ואילו 'ך' = 20 ויחד 22.

□ על מנת להרחיב בעניין מביא הזוהר פסוקי תנ"ך לפיהם המילה 'בך' היא-היא השם הקדוש, וכבר אמרנו כי 'בך' עולה לגימטרייה של 22 האותיות:

• ראה ספר בראשית פרק מ"ח פסוק כ': "וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא לְאֹמֹר בְּרַךְ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל". כלומר, השם 'בך' הוא זה שיברך את ישראל.

• ראה ספר ישעיהו פרק כ"ו פסוק י"ג: "יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַלְוֵנוּ אֲדֹנָיִם זֹלָתְךָ לְבַד בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ". כלומר, נזכיר את שמך שהוא 'בך'.

• ראה ספר שמות פרק ל"ב פסוקים י"ג – י"ד: "זָכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ וּתְדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֵּה אֶת זֶרְעֶכֶם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲמַרְתִּי אֶתֶן לְזֶרְעֶכֶם וְנָחְלוּ לָעַלְמִים. וַיִּנָּחֵם יְהוָה עַל הָרַעָה אֲשֶׁר דִּבַּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ". כלומר, נשבעת להם בשם 'בך'.

□ אותם עשרים ושניים חפצים בגוף אחד, הם 22 רצונות, שהם 22 אותיות בתוך השם 'בך', שהוא עצמו גוף לאותיות וגם סיכום גימטרי בן עשרים ושתיים.

□ חוץ מכל אלה ניתן להתייחס לדברים גם כפשוטם, ולהניח לזוהר להשמיע דברו לאמור (תרגום חופשי): כי בעת בה בקעו האותיות ועלו מן העולם ההוא, הן התגלמו ברזי רזיו של האדם (אותו אדם שהיה לנפש חיה) והיו גוף ללא נפש (בשעתה דאתוון נפקו מגו עלמא דאתי, כולהו אגלימו ברזא דאדם, והוו גופא בלא נפשא) עד אשר הופיעו הנקודות (חיריק, חולם, שורוק וכן הלאה) ונפחו בהן רוח חיים. והרי לכם עשרים ושניים רצונות בגוף אחד על פי כוונת הסיפא במשנה שלפנינו. ראה זוהר חדש – שיר השירים.

□ כפי שכבר נאמר קודם לכן, הדעת נותנת כי מחבר ספר יצירה שאב השראה ורעיונות מרוח דברים כגון אלה ודומים להם בתורת הסוד העברית, למצער עבור היפוכי אותיות וקידוד צופנים.

פרק ב' משנה ו' הרכבת הדברים (סינתזה)

יצר ממש מתהו ועשה את אינו ישנו וחצב עמודים גדולים מאויר שאינו נתפש וזה סימן א' עם כולם וכולם עם א' צופה וממיר ועשה את כל היצור ואת כל הדיבור שם אחד וסימן לדבר עשרים ושתיים חפצים בגוף אחד = התהו השתלשל כרעיון (אידיאה) מעולם האצילות אל עולם הבריאה, שם התחיל להתהוות כיש היולי שהשתלשל לאחר מכן אל עולם היצירה, שהפך אותו לממש שעשוי להצטייר כ- 'אין' עבור עולם העשייה, שקולטו בהמשך ומעניק לו צורה, צליל וצבע שהופכים אותו ל – ישנו. במקביל, האל חצב את אמות (עמודי) אמ"ש, שהובילו אל צירופי אותיות (כמו גם יסודות) והמרתן אלו באלו, עד שהולידו את כל אשר ישנו, בין אם מוחשי ובעל צורה, ובין אם מופשט כצליל קול, וכולם בוקעים מתוך הוויה הוֹנָה אחת הצפונה בתוך השם 'בך', שהוא עצמו גוף לאותיות וגם סכום גימטרי בן עשרים ושתיים.

ספר יצירה פרק ג' משנה א'

**שלש אמות אמ"ש
יסודן כף זכות וכף חובה
ולשון חק מכריע בינתיים:**

פרק ג' משנה א' – ניתוח הדברים (אנליזה)

□ המשנה הנוכחת מופיעה בשלמותה כחלק ממשנה א' שבפרק ב', מילה במילה, ויהיה זה מן התבונה להניח כי המחבר עושה כן בכוונת

מכוון, מכיוון שהוא מייחס לה (למשנה) חשיבות רבה בתוך סך כל משניות הספר.

□ הפרשנות למשנה הנוכחת מופיעה בהרחבה במשנה א' שבפרק ב' (ראה שם), כולל עבור האותיות המסתוריות אמ"ש שכה ייחודיות לספר יצירה עד שאין להן מקבילה בספר אחר כלשהו (להוציא זוהר), בוודאי לא במשמעות המוקנית להן בספר זה, הצופנת את המילה 'בית' בשיטת א"ת ב"ש, לפי ש' מתחלפת עם ב', מ' מתחלפת עם י', ו – א' מתחלפת עם ת' (ראה שם א"ת ב"ש).

□ למילה 'בית' עם או בלי הא הידיעה, הייתה משמעות אחת ואין בלתי עבור יהודים, בין אם גלו מאדמתם ובין אם נותרו כאודים ניצולים מאש בארץ הקודש. משמעות זו הייתה ונותרה 'בית המקדש', ממש כשם שבימינו אין צורך להסביר לאיזה הר מתכוונים כאשר אומרים 'הר הבית'.

□ פיענוח סוד אותיות אמ"ש בכוונת 'בית' מעניק משמעות חדשה לכל מילה ולכל פסקה שנכתבו עד הנה ושעוד ייכתבו.

□ אשר על כן ראוי לתת כאן במה לאותיות אמ"ש שהן לב המשנה, תוך כדי ניסיון להיכנס לנעליו של בעל ספר יצירה, על מנת לעמוד על נטיות ליבו, שאין טוב מספר הזוהר כדי לעשות כן, גם אם התמליל הזוהרי נתפס כמוזר בעיני קורא שאינו רגיל באותיות מתעברות בעלות רצון חופשי, וראה זוהר – שמות – פרשת תרומה – דף קנ"ט – עמוד ב' (תרגום חופשי):

- האות מ' (של אמ"ש) התעברה והולידה את האות ר'.
- האות א' (של אמ"ש) התעברה והולידה את האות ו'.
- האות ש' (של אמ"ש) התעברה והולידה את האות ח'.
- האות א' (של אמ"ש) התעברה והולידה את האות ב' בצד מערב, ואילו היא עצמה התיישבה בדרום.
- האות מ' (של אמ"ש) התעברה והולידה את האות ד' בצד צפון, ואילו היא עצמה תלויה באוויר בין צפון לדרום.
- האות ש' (של אמ"ש) התעברה והולידה את האות ג'. היא עצמה עברה למזרח, אך תלויה באוויר בין מערב ומזרח.
- עד כאן שתי אותיות תלויות באוויר והן מ' ו – ש'.

- האות א' עלתה ולאחר שעטרה (מלשון עטרה) את (השם) י"ה, התחזקה והתעברה והולידה את ה"ו, שעטרה עצמה בעטרה, תוך כדי לבישת ופשיטת שלמת אור והולידה את האות ט' שהאירה את העולם העליון.
- אז עלתה האות א' ונטלה מתוך האור את האותיות מ"ש, התחברה עימן, והתיבה חזרה להיות אמ"ש.
- האות א' התיישרה בדרום.
- האות ש' התיישרה במזרח.
- האות מ' התיישרה בצפון.
- הגיעה האות ג' שהייתה במזרח, התעברה וילדה את האותיות צ"ת.
- עלתה האות ב' שהייתה במערב, והתחברה בינות לאותיות צ"ת.
- עלו האותיות א' ו – ו' והתחברו עם האות ב' בינות ל – צ"ת ועל כן האיר השם 'צבאות', וכאשר הציף אורו של השם הזה את המשכן, התעברו האותיות והולידו ז' ב' נ'.
- עלו למעלה אותיות אמ"ש, התעברו והולידו ס' ע' פ'.
- נותרה האות ק' לבדה, עלתה וירדה וניצבה בתוך נקב תהום רבה. ראה אותה הקדוש ברוך הוא ועשה אותה חופה וכיסוי למשכן. (אותו משכן שברבות השנים הפך לבית המקדש).
- האותיות המשיכו להתגלגל אל אבג יתץ קרע שטן נגד יכש בטר צתג חקב טנע יגל פזק שקו צית וממילא אל שם מ"ב כפי שראינו במשנה ז' שבפרק א'.
- או אז האות א' הוציאה את האות ק' על מנת להגן על המשכן. ק' הוציאה ר' שהוציאה ע' ויחד קר"ע.
- כיסוי יריעות לאוהל אשר על המשכן, מתחבר אצל בעל הזוהר עם פריעת (קריעת) העורלה הזכרית (בשעת טקס ברית המילה) באמצעות השם קר"ע (מתוך השמות קר"ע שט"ן).
- האותיות המשיכו להתגלגל והוציאו א"ת ב"ש (ראה פרק ב' משנה א') [...] המשיכו להתגלגל אל אב"ג ית"ץ והולידו ציור של פנים המשכן [...] התגלגלו בסוד אלב"ם (ראה פרק א' משנה ז') וחזרו אל המשכן [...]

- הזוהר מסיים עניין זה (שם דף ק"ס ע"א) במילים הבאות (תרגום חופשי): גו צרופא דרזא דמשכנא, את הכיור ואת כנו = תוך כדי צירוף רזי המשכן (אוהל מועד) את הכיור ואת כנו שהוא בסיסו.

□ תהא דעת הקורא אשר תהא בנוגע להיגיון המובנה בבסיס מילות הזוהר שהובאו כאן, שהרי ענייננו אינו בהיגיון שבתשתיתן, אלא בסיפא שהן מתכנסות אל תוכו, והוא, הסיפא, כך או אחרת, לאחר מסעות ונדודים במכמני אותיות עבריות, מגיע אל **משכן הקודש ואל הבריתות שבין יהוה לעמו.**

□ תיאור מסעותיהן וגלגוליהן של אותיות אמ"ש במשעולי ספר הזוהר כפי שהוצג לעיל, לא בא אלא כדי לאשש פעם נוספת את הטיעון שלפיו נראה כי בכל דרך בה נבחר לפסוע בנתיבי ספר יצירה, נגיע אל המשכן ו/או אל הכרובים במשכן, ו/או אל כלי המשכן ו/או אל הבריתות אשר האל כרת עם עמו ישראל.

□ הביטוי 'כף זכות וכף חובה' בא לעורר את תשומת ליבו של הקורא לעניין כפל משמעות (הדואליות) השזור כחוט השני במשניות הספר.

□ זה גם המקום לטעון פעם נוספת כי מחבר ספר יצירה נוהג כך בכוונת מכוון וטעמיו עימו, כפי שכבר נרמז בעבר ויתבהר וילך בהמשך.

ספר יצירה פרק ג' משנה ב'

שלוש אמות אמ"ש סוד גדול מופלא
ומכוסה וחתום בשש טבעות
ויצאו מהם אויר מים אש
ומהם נולדו אבות ומאבות תולדות:

פרק ג' משנה ב' – ניתוח הדברים (אנליזה)

□ ספר יצירה כתוב וערוך במתכונת של כתב חידה, וככזה הוא שופע רמזי רמזים, צפני צופנים ושפע של מילות קוד, שמטרתם לאתגר את הקורא אך גם לסייע לו בפיענוח המסרים המוצפנים.

□ אותם מסרים מובלעים ומוצפנים בתוך הכתוב באמצעות (בין היתר) היפוך אותיות בבחינת "סופן בתחילתן ותחילתן בסופן", כמו גם בהפניות מרומזות אל פסוקי תנ"ך ידועים ומוכרים, ואל תמילים שהמחבר מביאם כסמלים מייצגים אך נמנע מן המסומלים המיוצגים, כגון (פרק א' משנה ג') אותן עשר מהויות הנחלקות בתוכן לחמש מהויות לעומת חמש מהויות, הנמשלות בתנ"ך לפריטי בית המקדש או לבריתות אשר האל כרת עם עמו ישראל.

□ מכיוון שכך לא מפליא על כי המחבר דוחק בקהל קוראיו ומפציר בו להבין דבר מתוך דבר. ראה מילותיו שלו:

- ספר יצירה פרק ד' משנה ט"ז: "מכאן ואילך צא וחשוב מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע..."
- כמו גם ספר יצירה פרק א' משנה ח': "בלום פיך מלדבר ולבך מלהרהר ואם רץ פיך לדבר ולבך להרהר, שוב למקום..."
- לא כל שכן ספר יצירה פרק א' משנה ד': "הבן בחכמה וחכם בבינה. בחון בהם וחקור מהם והעמד דבר על בוריו והשב יוצר על מכונו..."

□ משום כל אלה ומשום הנוספים עליהם, יש לבחון את המשנה הנוכחת על פי הוראותיו של בעל הספר עצמו.

שלש אמות אמ"ש סוד גדול מופלא ומכוסה

- על משמעות המילים 'שלוש אמות אמ"ש' עמדנו בהרחבה בפרק א' משנה י"ג, ובפרק הנוכח במשנה הקודמת א' – ראה שם.
- משמעות המילים "סוד גדול מופלא ומכוסה" נותרה בעינה מחתימת התנ"ך עד ימינו, ומשמעותן בימים קדומים כמשמעותן היום. דהיינו: רז כביר, טמיר ומוסתר.

- מילים אלו כופלות את עצמן בנוסח: "את בנך! את יחידך! אשר אהבת! את יצחק!", ובאות לחזק את ציווי המחבר שהורה "בחון בהם וחקור מהם והעמד דבר על בוריו".
- אשר על כן יש להניח כי תעלומה רבתית מונחת לפתחנו, ואין להבין המילים כפשוטן אלא לבחון בהן ולחקור מהן ולחפש את הסודי, הגדול, המופלא והמכוסה.
- והנה התברר כי האותיות המסתוריות אמ"ש שכה ייחודיות לספר יצירה, צופנות את המילה '**בית**' בשיטת א"ת ב"ש בהיפוך אותיות, לפי ש' מתחלפת עם ב', מ' מתחלפת עם י', ו – א' מתחלפת עם ת'.
- זאת ועוד, שהרי גימטרייה קטנה עבור המילה '**בית**' עולה למספר 7 שכה חביב על בעל ספר יצירה.
- למילה '**בית**' עם או בלי 'הא' הידיעה, הייתה משמעות אחת ואין בלתי עבור יהודים, בין אם גלו מאדמתם ובין אם נותרו כאודים ניצולים מאש בארץ הקודש. משמעות זו הייתה ונותרה '**בית המקדש**', ממש כשם שבימינו אין צורך להסביר לאיזה הר מתכוונים כאשר אומרים 'הר הבית'.
- פיענוח סוד אותיות אמ"ש בכוונת '**בית**' מעניק משמעות חדשה לכל מילה ולכל פסקה שנכתבו עד הנה ושעוד ייכתבו.

חתום

- המילה 'חתום' מופיעה בתנ"ך בכוונת 'סגור' ו-'נצור'. מעין דבר-מה שהוא זר לעיני המתבונן ההזוי או התם (ישעיהו), כשם שהוא מסתורי ועלום עבור המתבונן המשתוקק (שיר השירים).
- ראה ישעיהו כ"ט פסוקים ט' – י"ב: "הַתְּמַהְמְהוּ וְהַתְּמָהוּ הַשְּׁתַעֲשְׂעוּ וְשַׁעוּ שְׂכָרוֹ וְלֹא יֵין נָעוּ וְלֹא שְׂכָרוֹ. כִּי נִסְךְ עָלֵיכֶם יְהוָה רוּחַ תִּרְדָּמָה וַיַּעֲצֶם אֶת עֵינֵיכֶם אֶת הַנְּבִיאִים וְאֶת רְאֲשֵׁיכֶם הַחֲזִים כֶּסֶה. וְתָהִי לָכֶם חֲזוֹת הַכֹּל כַּדְּבָרֵי הַסֵּפֶר הַחֲתוּם אֲשֶׁר יִתְּנוּ אֹתוֹ אֶל יוֹדְעֵי הַסֵּפֶר [סֵפֶר] לֵאמֹר קָרָא נָא זֶה וְאָמַר לֹא אוֹכֵל כִּי חֲתוּם הוּא. וְנִתַּן הַסֵּפֶר עַל אֲשֶׁר לֹא יֹדַע סֵפֶר לֵאמֹר קָרָא נָא זֶה וְאָמַר לֹא יִדְעֵתִי סֵפֶר".
- ראה שיר השירים פרק ד' פסוק י"ב: "גַּן נְעוּל אַחֲתֵי כָלָה גַל נְעוּל מֵעַין חֲתוּם".

בשש טבעות ויצאו מהם אויר מים אש ומהם נולדו אבות ומאבות תולדות

- בסוגיה זו נצביע על מראה מקום המחזיק ברכיבים (במשתנים) הבאים: שש, טבעות, אויר, מים, אש, אבות ותולדות.
- מראה מקום אשר כזה ירמוז על המקורות להשראתו של המחבר, גם אם עלו בכתובים לאחר ספר יצירה.
- ראה זוהר – שמות – דף קל"ו – ע"א (תרגום חופשי תמצית שבתמצית): מתפתח בזוהר דיון העוסק (בין היתר) במילות הפסוק (תהילים י"ט – ג') "יּוֹם לְיוֹם יִבְיַע אִמְר וְלַיְלָה לְלַיְלָה יִחַוֶּה דְבַר עַת" והשתלשלות הדברים בזוהר נראית כך:
 - 'יום ליום' (יומא ליומא) – כך בעל הזוהר – דהיינו כאילו אמרנו 'טבעת לטבעת' (עזקא לעזקא).
 - כלומר: יום ליום שקול כנגד טבעת לטבעת, ומכאן עולה כי ששת ימי הבריאה שקולים כנגד שש טבעות.
 - הטבעות בזהקת יחד עם השמים שנוצצים וזוהרים כאבני ספיר, ואותם שמיים הם עצמם אש ומים כדברי הזוהר במקומות רבים ולדוגמה ראה זוהר – שמות - קס"ד - ע"ב.
 - מכאן עובר הדיון אל האור העליון הבוהק לאמור 'יום ליום ומדרגה למדרגה מביעים אמר' בכוונת:
 - האות א' (במילה אמר) שמייצגת את המילה 'אבא' וגם את יסוד האוויר על פי ספר יצירה.
 - האות מ' שמייצגת את המילה 'אימא' ואת יסוד המים עפ"י ספר יצירה.
 - והאות ר' שמייצגת את 'ראש הבן הבכור' על פי ספר הזוהר.
- שלושתם יחד מאוחדים באור הבוקע מהם ושלושתם הם אחד. והם – כך נראה – האבות הקדומים.
- סופו של עניין בזוהר הוא בדף קל"ז וברקיע בוהק המרעיף שפע לכבודו של אל זה ("להאי כבוד אל"), על מנת לעשות "תולדות".
- המילה 'תולדות בזוהר' מנוקדת שונה מן האופן בו היא מנוקדת בתנ"ך ומשמעותה בזוהר היא 'תוצאות' (אות למד קמוצה).

□ בהמשך מתברר כי צמד המילים 'יום ליום' מציין את אשר הזוהר מכנה 'מרכבה עליונה' שמייצגת עולמות עליונים, בעוד הצמד 'לילה ללילה' אמון על 'המרכבה התחתונה' שמייצגת עולמות תחתונים.

□ צמד המילים 'יחיה דעת' שקול כנגד 'יחיה דעת' ולכן 'יחיה' = 'יחיה', על פי הפסוק: "וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הוּא הִיְתָה אִם כָּל חַי". ראה בראשית ג'. על כן (בשל האות ו' שבאה תחת האות י') קובע הזוהר כי חוה ויחיה אחת הן. מכל מקום, לענייננו עסקינן באבות שהם אדם וחוה.

□ מכאן מתגלגלים הדברים אל השמיים וקובעים להם שישה כיוונים (שושנת הרוחות) השקולים כנגד המספר 6 שהוא גימטרייה קטנה של המילה 'דעת', שהזוהר מצמיד לה ולשמיים את המילה 'תולדות'.

□ כל אשר אמרנו עד כאן הוא בבחינת סוד כמוס שהשתיקה יפה לו (כך בזוהר), וראוי שיהיה עטוף בדממה. וכל כך על שום מה ולמה? על שום "אין אִמֵר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נְשֻׁמָּע קוֹלָם" (תהילים י"ט ד'). כך בזוהר.

□ גלגולם של הדברים הינו בפנייה אל השם המפורש שהוא "יהוה יהוה" וכך שש פעמים על שום ששת הכיוונים העליונים (שושנת הרוחות או שש פאות של קובייה) שהם רזי רזיו של השם העליון.

□ בדרך זו נסגר מעגל שנפתח בפסקאות הסיפא של פרק א' משנה א', וראה שם את סוגיית "בספר וספר וסיפור" ולהלן אשר נמסר שם: זוהר – שמות – דף קל"ז – עמוד ב: (תרגום חופשי) "ועל כך יהוה יהוה שש פעמים, על שום ששת הכיוונים העליונים, שהם רזי רזיו של השם העליון (...). השמיים נוטלים ממקור החיים הבראשית, והם מאירים ומתקנים לכבוד העליון מתוך הרזים של הספר העליון שהוא האבא של כולם. ומרזי הספר של האימא העליונה. ואלה הם רזי הסיפור. ולכן מספרים, כפי שאמרנו, ברזי שלושת השמות האלה, ששולטים ביום השבת על כל שאר הימים":

• **הספר העליון שהוא האבא של כולם** רומז על ספירת חוכמה שבעולם האצילות, המכונה 'אבא עליון' בשפת הקבלה.

- **הספר של האימא העליונה** רומז על ספירת בינה בעולם האצילות, המכונה 'אימא עליונה' בשפת הקבלה.
- **"ואלה הם רזי הסיפור"** רומז על מונח קבלי ששמו 'וו קצוות' או 'שישה קצוות', כמו גם זעיר-אנפין (פנים קטנות) או חג"ת נה"י שהם ראשי תיבות לשש ספירות ששמותיהן הם: חסד, גבורה, תפארת, נצח הוד ו – יסוד, שהן הלב הפועם של אילן הספירות או בפשטות, הן-הן הסיפור עצמו, קרי ההתרחשויות.
- שש הספירות הללו מכונסות בתוך מבנה בן (לכאורה אך לא בדיוק) 'שישה קצוות' ונפרדות משלוש הספירות העליונות כתר, חוכמה ובינה, כמו גם מן הספירה התחתונה מלכות.
- תפקידן של שש ספירות אלו הוא ליצור מערכת של יחסי גומלין בין האל הבורא לבין האדם הנברא בצלמו, לפיה האדם הופך למעין בורא קטן המשפיע ולא רק מושפע, כאשר המילים משפיע ומושפע הינן בכוונת שפע.

□ ומתברר בזוהר כי אותם ששת ימי בראשית (יומא ליומא) זהים לצמד המילים **'שש מְשָׁזָר'**, ועשויים מעשר אמירות ומשלושים ושניים נתיבים ומ – ל"ב פעמים בהם מוזכר שם אלהים במעשה בראשית. (תיקוני זוהר – י"ב ע"א).

□ עניין זה מביא אל פתחנו את המונח **"שש מְשָׁזָר"** שעל דרך הפשט מתאר חוטים צבעוניים שזורים יחדיו אשר שמשו מעשי רקמה במשכן ובבית המקדש, וסביב מניינם (ארבעה, שישה או שמונה) קיימים תלי תילים של ויכוחים.

□ ראה ספר שמות כ"ו ל"א: **"וְעָשִׂיתָ פְּרֹכֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מְשָׁזָר מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב יַעֲשֶׂה אֹתָהּ כְּרִבִּים"**.

□ שם ל"ו: **וְעָשִׂיתָ מָסָךְ לַפֶּתַח הָאֹהֶל תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מְשָׁזָר מַעֲשֵׂה רִקְם"**.

□ כך על דרך הפשט, אך מתברר כי אותו **'שש מְשָׁזָר'** צופן את ארבעת היסודות על-פי דברי יוסף בן מתתיהו (המאה ה – 1 לספירה) אשר סיפר לקוראיו כי המסך בבית המקדש היה "עשוי מעשה חושב: תכלת, ובוץ (שש), ותולעת-שני וארגמן" – שהקבילו לארבעת היסודות.

□ לדבריו (ציטוט מדויק) "עבודת המסך הייתה נפלאה, כי תערובת המינים האלה לא נעשתה בלי דעת ותבונה, כי-אם להראות את צלם העולם, ועלה במחשבה לתת בתולעת-השני את **סמל האש**, ובבוץ (שש) את **סמל האדמה**. בתכלת את **סמל האוויר**, ובארגמן את **סמל הים**. אלה (תולעת השני והתכלת) נבחרו לזה לפי דמות צבעיהם, והשש והארגמן על-פי מוצאם, כי את הראשון מצמיחה האדמה, והשני בא מן הים. והפרוכת הייתה רקומה תבנית כל השמים וצבאם, מלבד החיות (מזלות גלגל החמה) ". (ספר מלחמות היהודים עם הרומאים – ספר חמישי – פרק חמישי – פסקה ד').

□ כל האמור לעיל שריר וקיים, אך כבר למדנו כי דרכו של בעל ספר יצירה אינה חולפת בקו ישר בין שתי נקודות, אלא נוטה להתפתל בינות לתהומות ומצוקים שממבט אקראי נראים כנוף פסטוראלי עבור עיני הקורא התמים.

□ על כן יש לשוב ולבחון (במצוות 'בחון בהם וחקור מהם') את מילות המשנה הנוכחת, בעיקר את אלו שמיקומן הינו חריג ויוצא דופן במשפט, ולנסות להבין אל מה ואל מי הן חותרות.

□ נראה כי המילה 'תולדות' החותמת את המשנה, משובצת במיקום תמוה באופן בו היא סמוכה למילה 'אבות'.

□ למען האמת אין כאן עניין של ביצה או תרנגולת בבחינת איזו קדמה לאיזו, שהרי ברור כי האבות הם אלה שמולידים תולדות, בין אם בכוונת 'ביוגרפיות' ובין אם בכוונת 'תוצאות'.

□ ממילא וכפועל יוצא גם ברור כי לא ביוגרפיות ולא תוצאות מולידות אבות, שהרי הדבר לא ייתכן.

□ אך האמנם? בעניין זה ראה בהמשך פרק ו' משנה א' המפנה את הקורא אל (בין היתר) זוהר חדש – פרשת בראשית ואל הציטוט של רבי יצחק האומר: "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וּמִיַּד וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְהוֹ וְבָהוּ וְחֹשֶׁךְ וְרוּחַ. הָרִי בְּכָאן אֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת, שָׁהֵם: אֵשׁ. מַיִם. רוּחַ. חֹשֶׁךְ. וְאֵלֹה הוֹלִידוּ כָּל תּוֹלְדוֹתֶיהָ, וּמֵאֵלֹה נִתְיַסְדוּ כּוֹלָם. וְכָל הַתּוֹלְדוֹת נִתְהוּ מִכַּחוֹת אֵלֹה". (חושך = אדמה).

□ מדברי רבי יצחק עולה כי ארבעת היסודות (שהם עצמם תולדות של מעשה הבריאה) הם-הם האבות שהולידו את כל תולדות הארץ, שמהן נוסד הכל. וכל מה שהוא בחזקת תולדות התהווה מהם ומהן.

□ יש לשים לב כי המילה 'הולידו' קודמת למילה 'נתייסדו' שהיא עצמה קודמת למילה 'נתהוו'.

□ משמע, קיימת היררכיה המעידה על בכירות התוצר, ובה (בהיררכיה) 'הולדה' נמצאת במדרגה גבוהה מזו של 'נוסדו', הנמצאת במדרגה גבוהה מזו של 'התהוו'.

□ מכל אלה עולה, בין היתר, כי 'תולדות', שהוא מונח קמאי, מייצג את המהות אשר מולידה, כמו גם את המהות שיולדת, כמו גם את המהות שנולדה או תיוולד.

□ למרות תקינותו התחבירית וההגיגית של המשפט "ומהם נולדו אבות ומאבות תולדות", הרי שהוא מנוסח באופן שונה מכלל פסוקי התנ"ך המכילים את המילים תלדות או תולדות או תולדות או תולדות שהן (המילים) ארבעה אופני רישום מקראיות לאותה מילה עצמה, המופיעה בתנ"ך כנשוא ואילו בספר יצירה כנושא.

□ אותיות ה – 'למד' בכל ארבעת אופני הרישום המקראיות מנוקדות בשווא. התמליל בספר יצירה אינו מנוקד כלל.

□ ראה תנ"ך:

- בראשית פרק כ"ה פסוק י"ב: וְאֵלֶּה תְּלִדוֹת יִשְׁמָעֵאל בֶּן אַבְרָהָם אֲשֶׁר יָלְדָה הָגֵר הַמִּצְרִית שְׁפַחַת שָׂרָה לְאַבְרָהָם.
 - בראשית פרק י' פסוק א': "וְאֵלֶּה תְּלִדוֹת בְּנֵי נֹחַ שֵׁם חָם וַיִּפֹּת וַיִּלְדוּ לָהֶם בְּנִים אַחַר הַמַּבּוּל".
 - בראשית פרק ל"ו פסוק א': "וְאֵלֶּה תְּלִדוֹת עֵשָׂו הוּא אָדוֹם"
- המילה 'תולדות' כפי שהיא רשומה במשנה הנוכחת, מופיעה בתנ"ך פעמיים בלבד:
- בראשית פרק ב' פסוק ד': "וְאֵלֶּה תְּלִדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם".
 - מגילת רות פרק ד' פסוקים י"ח – כ"ב: "וְאֵלֶּה תְּלִדוֹת פְּרָץ פְּרָץ הוֹלִיד אֶת חֲצֹרֹן. וְחֲצֹרֹן הוֹלִיד אֶת רֵם וְרֵם הוֹלִיד אֶת עַמְיָנָדָב. וְעַמְיָנָדָב הוֹלִיד אֶת נַחֲשׁוֹן וְנַחֲשׁוֹן הוֹלִיד אֶת שְׁלֹמֹה."

וְשִׁלְמוֹן הוֹלִיד אֶת בְּעַז וּבְעַז הוֹלִיד אֶת עוֹבֵד. וְעֹבֵד הוֹלִיד אֶת יִשְׂי
וְיִשְׂי הוֹלִיד אֶת דָּוִד".

- על פי 'בחון בהם וחקור מהם', לא תהיה זו טעות להניח כי בעל ספר יצירה שיבץ את המילה 'תולדות' בצורתה זו במיקום מסקרן במקצת, תוך שהוא מצפה מקוראיו לבחון ולחקור את התגשמיותיה השונות, בעיקר את זו אשר בסיפא שלה מופיע בן ישי שממנו יבוא המשיח.
- תולדות** במובן ביוגרפיה לעומת **תולדות** במובן תוצאות, ממשיכות מסורת 'יצירתית' של מילים בעלות כפל משמעות שכה חביבות על בעל ספר יצירה.
- על פי הזוהר (זוהר שמות כ"ג ע"ב – כ"ד ע"א) קיימת אפשרות נוספת - נועזת ומאתגרת ככל שתהיה - לפיה **האבות** הינם ארבעת היסודות בדרך הבאה:
 - ארבע כנפות תבל התחברו בנקודת הציון עליה הוצב בית המקדש, ויצרו את היסודות אש, אוויר מים ואדמה, אשר בורא עולם התקין מהם גוף אנושי אחד שנוצר משני עולמות: עליון ותחתון.
 - ומסביר רבי שמעון בר יוחאי כי אותם ארבעת היסודות הינם **ארבעה אבות** שמהם יוצאים זהב, כסף, נחושת וברזל.
 - ארבעת היסודות ניצבים בארבע כנפות תבל לפי: אש לצפון, רוח למזרח, מים לדרום, ועפר למערב.
 - מכאן עולה כי מתכות הן סוג של תולדות, אך ייתכן כי רבי שמעון נקט לשון "אבות" בכוונת 'מקורות גרידא' שאינה קשורה לענייננו.
- ומתברר בזוהר כי כך או אחרת היו נולדות תולדות הודות לציווי "פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ", אך אילו לא היה בא הנחש על חוה, ואילו לא חטאו ישראל בעגל, היו התולדות טהורות ללא זוהמה. אלא מכיוון שבא הנחש ומשום שחטאו ישראל, דבק בתולדות (כך ניתן להסיק) הסטרא אחרא. זוהר – במדבר - קפ"ט ע"א.
- בכל מקום בספר יצירה בו מופיעה המילה '**אמ"ש**', יש לציין כי ברוח מחבר הספר ועל פי שיטת הקידוד א"ת-ב"ש, ראוי להמירה במילה '**בית**' או בצמד המילים '**בית המקדש**'.

- על בסיס רעיון זה יש להמיר את המילה 'אמות' (מלשון אמות הספים) במילה 'עמודים' או במילה 'עמודי'.
- עתה תיראה המשנה כך:

**שלושה עמודי בית המקדש הם סוד גדול מופלא
ומכוסה וחתום בשש טבעות
ויצאו מהם אויר מים אש
ומהם נולדו אבות ומאבות תולדות**

ספר יצירה פרק ג' משנה ג'

**שלוש אמות אמ"ש
חקקן
חצבן
צרפן
שקלן
והמירן
וצר בהם שלש אמות אמ"ש בעולם
ושלש אמות אמ"ש בשנה
ושלש אמות אמ"ש בנפש זכר ונקבה:**

פרק ג' משנה ג' – ניתוח הדברים (אנליזה)

שלוש אמות אמ"ש (אוויר מים אש)

- המשנה הנוכחת מציגה מסכת אירועים בה נוטלים חלק היסודות אוויר, מים ואש החווים תהליך של חיקוק, חציבה, צירוף, שקילה והמרה שבסופו (בסוף התהליך) הם מחוללים תמורות במרחב, בזמן ובפרט.

□ תחילת מסכת האירועים כאמור לעיל מתרחשת בעולמות אצילות, בריאה ויצירה, שם אותיות אמ"ש נחקקות, נחצבות, נצרפות, נשקלות ומומרות, ומשתלשלות אל עולם העשייה ואל המרחב, הזמן והפרט.

□ החיים על פני כדור הארץ לא היו יכולים להיווצר ללא (בין היתר) היסודות פחמן, מימן, חנקן, חמצן ואנרגיית השמש.

□ בימינו יודעים הכל כי האוויר הינו תערובת של חמצן וחנקן, וכי המים אינם יסוד בפני עצמו אלא תרכובת של חמצן ומימן, ואף האדמה אינה יסוד אלא תערובת של מספר תרכובות ויסודות.

□ מנת המשכל של אבותינו במאה החמישית לפני הספירה הייתה זהה לזו שלנו, אך בגין פשטות האמצעים שעמדו לרשותם, הם כינו את הרכיבים הללו בשמות: אדמה (פחמן), מים (מימן), אוויר (חמצן וחנקן) ואש (אנרגיה).

□ אדמה (עפר) שכנה בתחתית, מעליה מים, מעליהם אוויר (רוח), ומעל כולם אש. יסוד האדמה נחשב לכבד וחסר תנועה, יסוד המים נחשב למסתגל ומפרה, יסוד האוויר נחשב לקליל ומעורר, ואילו יסוד האש נחשב לאנרגטי ומעניק תנועה.

□ בין מי שאחזו בתיאוריה זו נמנו גם חכמי היהודים ולדוגמה ראה זוהר – שמות - דף רנ"ד - ע"ב (תרגום חופשי): כולם יוצאים מן היסודות התחתונים האלה: יש בהם מי שיוצאים מצד המים, יש בהם מי שיוצאים מצד האש, יש בהם מי שיוצאים מצד הרוח (אוויר), ויש בהם מי שיוצאים מצד העפר (אדמה).

□ הזוהר אף הגדיל עשות וקבע כי האדם עצמו נברא מארבעה יסודות הנחלקים בתוכם לטהורים וטמאים: כך יש מים מתוקים של קדושה, לעומת מים ארורים (מאררים) שהם יצר הרע. יש אש קדושה לעומת אש נוכרייה שהיא אש זרה. יש רוח (אוויר) של קדושה, לעומת רוח של טומאה. ויש עפר קדוש לעומת עפר טמא. ואותם ארבעה יסודות מתפשטים אל 22 האותיות אחה"ע בומ"ף גיכ"ק דטלנ"ת ו – זסשר"ץ. (זוהר – בראשית – פרשת לך לך – סתרי תורה – דף פ' ע"א).

□ יוסף בן מתתיהו (המאה ה-1 לספירה) סיפר לקוראיו כי המסך בבית המקדש היה "עשוי מעשה חושב: תכלת, ובוץ (שש), ותולעת-שני וארגמן" – שהקבילו לארבעת היסודות.

□ לדבריו (ציטוט מדויק) "עבודת המסך הייתה נפלאה, כי תערובת המינים האלה לא נעשתה בלי דעת ותבונה, כי-אם להראות את צלם העולם, ועלה במחשבה לתת בתולעת-השני את **סמל האש**, ובבוץ (שש) את **סמל האדמה**. בתכלת את **סמל האוויר**, ובארגמן את **סמל הים**. אלה (תולעת השני והתכלת) נבחרו לזה לפי דמות צבעיהם, והשש והארגמן על-פי מוצאם, כי את הראשון מצמיחה האדמה, והשני בא מן הים. והפרכות הייתה רקומה תבנית כל השמים וצבאם, מלבד החיות (מזלות גלגל החמה) ". (ספר מלחמות היהודים עם הרומאים – ספר חמישי – פרק חמישי – פסקה ד'). (ראה כאן המשנה הקודמת ב').

□ השל"ה הקדוש בן המאה ה-16 הרחיב בדברים על בסיס הזוהר ואמר (השל"ה הקדוש – תולדות אדם – בית אחרון - י"ב) "כעניין ארבעה יסודות **אש מים רוח עפר** שהאריך הזוהר, וכתב שהם משתלשלים מהמרכבה העליונה:

- חסד מים, גבורה אש, תפארת רוח, מלכות עפר. אלו התיבות: מים אש רוח עפר, שמם בקדושה הם עצמיים, ואנחנו קוראים אחר כך ההשתלשלות מהם בהשאלה אש מים ורוח ועפר בסוד ארבע חיות.
- אחר כך בהשתלשלות בכתות מלאכים: מיכאל יסוד מים, גבריאל יסוד אש, אוריאל יסוד האוויר, רפאל יסוד עפר.
- אחר כך בהשתלשלות הגלגלים עד אלו היסודות במקומם.
- ובכל אחד מהשתלשלות הנזכרים לעיל יש ריבוא ריבואות מדרגות: ומים תחת מים ומים תחת מים עד אין מספר. וכן אש וכולי, וכן כולם, עד שאלו היסודות הגשמיות היסוד השורף החם והיבש נקרא בהשאלה אש. והיסוד הקר והלח נקרא מים. והיסוד החם והלח נקרא רוח. והיסוד הקר והיבש נקרא עפר.

- אבל עיקר שמות מים אש רוח עפר הוא לשון קודש, רצוני לומר מקור הקדושות, דהיינו חסד גבורה תפארת ומלכות נקראים, בעצם, מים אש אויר עפר".

□ כלומר – עפ"י השל"ה הקדוש שהתייחס לזוהר – לא זו בלבד שעסקינן בארבעה יסודות, אלא אף במהויות קדושות המשתלשלות מן המרכבה העליונה בצורת הספירות חסד, גבורה, תפארת ומלכות, בסוד ארבע החיות שראה הנביא יחזקאל בחזונו, והמשך הדברים במלאכים מיכאל, גבריאל, אוריאל ורפאל.

□ מתוכם ושנון היה קהלת שהבליע את ארבעת היסודות בארבעה פסוקים כדלהלן: "דֹר הַלֵךְ וְדֹר בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֹמֶדֶת. וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֹרֵחַ הוּא שָׁם. הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן סוֹבֵב סִבֵּב הוֹלֵךְ הָרוּחַ וְעַל סְבִיבֹתָיו שָׁב הָרוּחַ. כָּל הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מְלֵא אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הַלְכִים שָׁם הֵם שְׁבִים לְלֶכֶת" (קהלת א' ד'-ז').

□ הווה אומר:

- הָאָרֶץ = אדמה
- הַשֶּׁמֶשׁ = אש
- הָרוּחַ = אוויר
- הַנְּחָלִים / הַיָּם = מים

□ ובעצם, מדוע לא, שהרי רד"ק (המאה ה-13) שהיה מגדולי פרשני המקרא, פירש באופן הבא את הפסוק "אֵהָב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְהוָה מְלֵאָה הָאָרֶץ. בְּדַבֵּר יְהוָה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּי כָל צְבָאָם. כִּי־נִס כִּי־נִד מִי הַיָּם נִתֵּן בְּאֶצְרוֹת תְּהוֹמוֹת" (תהילים פרק ל"ג פסוקים ה' – ז'):

- שָׁמַיִם = יסוד האש.
- וּבְרוּחַ פִּי = אוויר.
- מִי הַיָּם = מים.
- הָאָרֶץ = אדמה.

בארבעת היסודות עסקו – בין היתר – הרמב"ם, רבי יהודה הלוי, המהר"ל, רבי סעדיה גאון, רבי משה קורדובירו ורבי מנחם ריקנאטי.

תקצר היריעה מכדי להביא כאן את כל דברי חכמי היהודים אשר חרטו בקולמוסיהם את משנותיהם בדבר אותם ארבעה יסודות שזה עתה הזכרנו מעט מזעיר מהם.

אשר על כן מה רבה התמיהה על בעל ספר יצירה, שהעניק במה נדיבה לשלושת היסודות אוויר, מים ואש (ראשי תיבות אמ"ש מופיעים 15 פעמים בספרו), אך הדיר את יסוד האדמה ומאן להניח לו דריסת רגל, אלא, לכל היותר, כקמצוץ בן שמץ של רמז וגם אז רק כקורט.

ומאליה עולה השאלה על שום מה ולמה נהג כך? מדוע זה נפקד מקומו של יסוד האדמה מספר יצירה?

שהרי לא ייתכן כי בהיסח הדעת נפלה שגגה אצל בר אוריין ואיש אשכולות כמחבר הספר, שהציב, בקדמת האולם, שש-עשרה כורסאות של כבוד לטובת אמ"ש, ואף לא שרפרף זעיר אחד עבור 'אדמה'.

גם אין להניח כי ידיעותיו לקו בחסר או בקיעים נפערו בהשכלתו.
 ובכן מה?

התשובה פשוטה מאין כמוה: **יסוד האדמה נפקד מספר יצירה משום שהוא נפקד גם מחיי המחבר אשר גלה מאדמתו, או שאדמתו הייתה למשיסת זרים!**

צל דק להיתכנות רמזים למילה 'אדמה' ניתן למצוא במילים 'עפר' ו - 'ארץ' (הגם שלא כמי שמייצגות יסוד מארבעת היסודות) ההומות בקול ענות חלושה מן הסיפא של משנה י"ג שבפרק א' "ויצק עליהם שלג ונעשה עפר שנאמר כי לשלג יאמר הוא ארץ". הציטוט עצמו לקוח מאיוב (ל"ז) ועל אף שהוא בא לפאר את האל ולהללו, נסוך עליו דוק דק של עצבות אִיֹבִית. ראה שם.

מה משמעות המילים חקקן חצבן צרפן שקלן והמירן ?
 ראה פרק ב' משנה ב' בה הופיעו מילים אלו בזיקה לעשרים ושתיים האותיות, וליצירת תבניות עבור כל אשר עתיד להיווצר.

מה משמעות המילים וצר בהם ?
 ראה פרק ב' משנה ב' בה הופיעו מילים אלו.

מכאן ואילך המשנה מספרת על אודות שלושה עצמים מופשטים אשר האל צר בתוכם תבניות של היסודות אוויר, מים ואש והם: **עולם, שנה ונפש** שהמקובלים נוהגים לכנותם בראשי תיבות **עש"ן**, וראוי להתבונן בעשן המיתמר מהם.
 המשותף לשלושת העצמים המופשטים הללו (עולם, שנה ונפש) הינו בהיות שלושתם בעלי משמעות כפולה. כך כל אחד ואחד מהם כפי שנראה בהמשך. הכל ברוח הנחיותיו של בעל ספר יצירה שהורה לשים לב לדקויות מעין זו.

בעולם (ראה גם פרק א' משנה א')

המילה **עולם** בצורתה זו מופיעה בתנ"ך עשרות פעמים ולרוב במובן של 'נצח' ו - 'לתמיד'. כך קיימים 'עד עולם' (כמו 'לעולם ועד'), 'דורות עולם', 'ברית עולם', 'אחוזת עולם', 'אל עולם', 'חוקת עולם', 'חוק עולם', 'גאולת עולם', 'כהונת עולם', 'עבד עולם' וכן הלאה. כל אלה מקנים למילה 'עולם' משמעות של זמן אין סופי.
 במקביל, פעמים ספורות מופיעה המילה 'עולם' במובן של 'תבל', או 'יקום', כגון אצל הנביא ירמיהו פרק ו' פסוק ט"ז: "כֹּה אָמַר יְהוָה עֲמְדוּ עַל דְּרָכֵיכֶם וּרְאוּ וְשִׂאֲלוּ לְנִתְבוֹת עוֹלָם אִי זֶה דְּרֶךְ הַטּוֹב וְלִכּוּ בָּהּ וּמָצְאוּ מִרְגוּעַ לְנַפְשְׁכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא נִלְךְ".
 ראה גם ירמיהו פרק י"ח פסוק ט"ו: "כִּי שָׁכַחְנִי עַמִּי לְשׂוֹא יִקְטְרוּ וַיִּכְשְׁלוּם בְּדַרְכֵיהֶם **שְׁבִילֵי עוֹלָם** לְלַקֵּת נְתִיבוֹת דְּרֶךְ לֹא סְלוּלָה".
 ראה גם מסכת אבות פרק א' משנה ב': "שְׂמַעוֹן הַצְּדִיק הֵיךְ מְשִׁירֵי כְנֶסֶת הַגְּדוּלָּה. הוּא הֵיךְ אוֹמֵר, עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד, עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה וְעַל גְּמִילוֹת חֲסָדִים".

□ ראה קהלת י"ב ה': כִּי הִלֵּךְ הָאָדָם אֶל בֵּית עוֹלָמוֹ וְסָבְבוּ בְּשׁוּק הַסְּפָדִים". מה שעשוי להיות בית הנצח, קרי העולם הבא, כמו גם בית עלמין שהוא ציון מקום.

□ כל אלה מצביעים על המילה 'עולם' כעל תוכן בעל כפל משמעות (גם בימינו אנו) ועוד נעמוד על עניין זה בהמשך.

□ נראה כי דברי קהלת שאמר: "אֶת הַכֹּל עָשָׂה יְפָה בְּעֵתוֹ גַּם אֶת הָעֹלָם נָתַן בְּלִבָּם מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא יִמָּצָא הָאָדָם אֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים מִרֵאשִׁי וְעַד סוּף", הולמים את שיטתו של בעל ספר יצירה.

בשנה

□ שנה שמשית הינה בת 365 ימים ואילו שנה ירחית הינה בת 354 ימים. לכאורה עניין פשוט של פרקי זמן שאין לסוב אחריהם, ואין לתהות עליהם ואין כל צורך לעסוק בהם.

□ אך האמנם? האם ייתכן כי בימי מחבר ספר יצירה עמדה סוגיה זו בלב מחלוקת גועשת של יורה רותחת יורקת אש ותימרות עשן?

□ הצצה ב – 'ספר היובלים' שנכתב בימי בית שני חושפת 'מלחמת עולמות' בין המקדשים את השנה השמשית, לבין הנוהים אחר זו הירחית, וראה הספרים החיצוניים – ספר היובלים – פרק ו':

- "ואתה צו את בני ישראל ושמרו את השנים על פי המספר הזה ארבעה ושישים יום ושלוש מאות יום.
- והיה שנה תמימה ומספר מפקד ימי השנה ומועדיה לא ישחת. כי הכל בוא יבוא בה כפי אשר הועד עליו ולא יעברו כל יום ולא יחללו כל מועד.
- והיה כי יעברו ולא ישמרו אותם כמצותיו ישחיתו בפעם אחת כל עת וזמן השנים תעתקנה ממקומן.
- ויעבטון אורחות סדרם וכל בני ישראל ישכחו את דרך השנים ולא ימצאו עוד. ויזנחו את ראש החודש וזמנו ואת השבתות והעוו את כל דרכי השנים.
- כי ידעתי את הדבר וכהיום הזה אגידהו לך ולא אל בינתי אשען כי כן כתוב לפני על הספר ועל לוחות השמים מיוסדות חלוקת הימים.

- ולא ישכחו את מועדי הברית ולא ילכו במועדי הגויים לפי תעתועיהם ולפי דעתם. והיו אנשים אשר יביטו יראו בירח הוא המשחית את הזמנים ויקדים עשרת ימים בכל שנה ושנה.
 - ולכן ישחיתו את השנים בימים הבאים ועשו יום שווא ליום העדות ויום בלתי טהור ליום המועד. וכל איש לא יבדיל בין ימי קודש ובין ימי חול כי יתעו בחודשים ובשבתות ובמועדים ובשנות היובל.
 - לכן הנני מצווק ומעיד בך למען תעיד בם. כי אחרי מותך ישחיתו בניך את הדבר למען יספרו בשנה רק שלוש מאות יום ושישים יום וארבעה ימים.
 - ועל כן יתעו בראש החודש ובשבת ובחג ובמועד ואכלו תמיד את הדם בבשר".
- מכל אלה עולה לענייננו כי המילה 'שנה' מצטרפת למילה 'עולם', וכמוה נושאת משמעות כפולה המבססת את טיעון הכפילות כפי שנטען לעיל.
- נוסף על השניות המפורטת לעיל יש לייחס למונח 'שנה' משמעות של זמן. כשם ש – 'העולם' הינו מרחב או חלל ולעיתים גם סוג של זמן (נצח), כך השנה היא זמן.
- המונח 'שנה' מצביע על ממד הזמן, המצטרף אל המונח 'עולם' המייצג לענייננו את ממד המרחב, ויחד את ה – 'מרחב-זמן' המבטא את הקשר בין שני הרכיבים הללו, וזיקת שניהם אל התנועה של הצופה שהוא 'הנפש'. באין נפש אין עולם ואין שנה. באין צופה אין מרחב ואין זמן.
- זמן הוא כלי למדידת תנועה אשר קיומה שלה מותנה בקיומו של המרחב-זמן ומהירותה נמדדת באמצעותם.
- המפגש הפרוזאי-בנאלי-יומיומי עם תוצאת מונחים אלה, נסוב סביב שלושת הרכיבים: זמן, מהירות ודרך או, בפשטות, קמ"ש (קילומטר לשעה).

□ התנ"ך רואה את בני האנוש כבעלי ארבעה רכיבים שהראשון בהם הוא פיזי ואילו שלושת האחרים הינם מטאפיזיים כלומר, לא נתפסים בחמשת החושים:

- הרובד הראשון (התחתון) הוא הגוף הפיזי המורכב מתערובת של מינרלים (ברזל, סידן, אבץ וכן הלאה) ומכונה עפר או אדמה. ראה ספר בראשית פרק ב' פסוק ז': "וַיִּצְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָא מִן הָאֲדָמָה".
- הרובד השני (מעל הגוף) הוא הנפש שהיא רכיב מטאפיזי שתפקידו למשוך חיים וחיות אל תוך הגוף הפיזי, ובמקביל לאפשר את קיומה של הברירה החופשית שהיא היכולת להבחין ולהבדיל בין טוב לרע. ראה ספר בראשית פרק ב' פסוק ז': "וַיִּצְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָא מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נְשִׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה". על עניין הברירה החופשית וההבדלה בין טוב לרע נעמוד בהמשך.
- הרובד השלישי (מעל הנפש) הוא הרוח שהינה רכיב מטאפיזי הטובל בחלקו התחתון בתוך הנפש ומסייע לה למשוך חיים וחיות (ויטאליות) אל תוך הגוף הפיזי, ואילו בחלקו העליון הוא ניזון מן הנשמה ועל כן יש בו את היכולת להרוות את הנפש בהשראה שהיא מתנת האל ואינה נחלת הכלל.
- ראה ספר ישעיהו פרק מ"ב פסוק א': "בְּחִירֵי רִצְתָה נִפְשֵׁי נְתַתִּי רוּחִי עָלֵיו". ראה בראשית פרק ז' פסוק ט"ו: "וַיִּבְאוּ אֵל נֹחַ אֶל הַיְתֵבָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם מִכָּל הַבְּשָׂר אֲשֶׁר בּוֹ רוּחַ חַיִּים". ראה ספר שמות פרק ל"א פסוק ג': "וְאִמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה".
- הזוהר מתאר את הרוח כרוכבת בחלקה התחתון על הנפש ומאירה אל תוכה, ואילו הנפש מהווה מעין כיסא לרוח. במקביל, הרוח בחלקה העליון מוֹדְרַכַת בידי הנשמה השולטת בה מלמעלה ומאירה אל תוכה, וכל שלושת אלה הם ישות אחת. ראה זוהר – שמות – דף קמ"ב – ע"א.
- הרובד הרביעי (העליון) הוא הנשמה שהינה רכיב מטאפיזי הרוכב על גבי הרוח האנושית ומתווך בינה ובין האל. בהיות הנשמה בתוך גוף האדם היא מקושרת אסוציאטיבית למונח

נשימה. ראה ספר בראשית פרק ב' פסוק ז': "וַיִּצְרֶה יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָם מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאָפָיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה". כלומר, האל נפח באדם נשמת חיים, שהפכה לנפש חיה, המכילה בתוכה את רוח החיים. ראה גם בראשית פרק ז' פסוק כ"ב: "כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאָפָיו".

□ לאחר המוות ואף כי הנפש, הרוח והנשמה אחד הם:

- הנשמה עולה אל מה שמכונה 'נביעת הבר' (נביעו דבירא).
- הרוח נכנסת אל גן-העדן,
- ואילו הנפש מתיישבת בקבר.

□ כרגיל בתורת הסוד היהודית הדברים משתלשלים מלמעלה כלפי מטה, תוך כדי הבחנה והבדלה בין נר"ן (נפש, רוח, נשמה) עליון, לבין נר"ן תחתון. ראה זוהר – שמות – דף קמ"ב ע"ב (תרגום חופשי): ואותה נפש (העליונה) נכנסת אל תוך הרוח העליונה, והרוח העליונה נכנסת אל תוך הנשמה העליונה, והנשמה העליונה לוגמת מן האין סוף. ואז באה מנוחה לנפש התחתונה.

□ עניין זה (כך בזוהר) רמוז בספר שמואל א' פרק כ"ה פסוק כ"ט בדברי אביגיל לדוד: "וַיָּקָם אָדָם לְרִדְפָה וַלְבִקָּשׁ אֶת נַפְשָׁהּ וְהִיְתָה נֶפֶשׁ אֲדָנִי צְרוּרָה בְּצָרוֹר הַחַיִּים אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיהָ, וְאֵת נֶפֶשׁ אִיְבִיהָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כָּף הַקָּלַע".

□ אמור מעתה: מי אשר נפשו צרורה בצרור החיים של מעלה, נפש אויביו של מטה נקלעת בתוך כף הקלע. מה שאומר כי עובדת היות הנפש צרורה בצרור החיים אינה התרחשות של מה בכך.

□ כך גם באשר לקורות הנשמה לאחר המוות: זוהר שמות – דף נ"ט – ע"א. תרגום חופשי: זרעי הטוב שאדם זורע בחייו (צדקה) מובילים ומדריכים את נשמתו לאחר מותו ומסייעים לה להיות צרורה בצרור החיים (לאתצררא בצרורא דחיי).

□ נשמת הצדיקים מביאה עימה 'נחת-רוח', ואילו נשמתם של מי שאינם צדיקים, נושאת 'רעות רוח'.

□ מכל ארבעת הרכיבים: גוף, נפש, רוח ונשמה, ברוב המקרים וכמעט תמיד, התנ"ך מייחס לנפש את יכולת ההבחנה בין טוב לרע, וממילא את הבחירה החופשית הגוררת בעקבותיה שכר או עונש, אשר תדיר הוא עונש של כרת. כלומר, נידוי הנפש והדרתה מתוך שבט הנפשות המכונה עם.

□ ומסביר הזוהר (שמות קמ"ב ע"א) את הפסוק: "וּנְכַרְתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִלְּפָנַי אֲנִי יְהוָה" (ויקרא כ"ב ג') ואומר כי כוונת "וּנְכַרְתָּה" פירושה כי לא תשרה רוח על הנפש הזו ועל כן דינה הוא כדין נפש של בהמות.

□ דוגמה אחת מני רבות, ראה ספר ויקרא פרק ז' פסוק כ"ז: "כָּל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹאכַל כָּל דָּם וּנְכַרְתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּיהָ".

□ וכל כך על שום מה ולמה? על שום היות הנפש דם! ראה ספר דברים י"ב כ"ג: "רַק חֶזֶק לְבַלְתִּי אֶכֶל הַדָּם כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ וְלֹא תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם הַבֶּשֶׂר".

□ שלוש המילים "וּנְכַרְתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא" מופיעות בתנ"ך פעמים רבות בצירוף זה בדיוק. ייחודיות להן פתיחות בלשון נקבה (וּנְכַרְתָּה) וסיומות בלשון זכר (הַהוּא). (כך גם בחטאים אחרים הגוררים עונש כרת). עוד נשוב לזה בהמשך.

□ גם ייתכן כי המקרא רומז בזה על קיומם של מאגרי די.אן.איי קולקטיביים אשר כל אחד ואחד מהם שונה מן האחרים, ייחודי ומובדל מהם וטבוע בעם מסוים כלשהו.

□ השערה מעין זו מניחה את קיומם של שני סוגי מאגרי די.אן.איי קולקטיביים בעם ישראל: פיסי ונפשי, אשר הנפש הפרטית החוטאת נגרעת מהם בעונש כרת.

□ המשמעות הכפולה המוצפנת במילה נפש, באה לידי ביטוי גם ביכולתה של מילה זו להצביע על גופו הפיזי של אדם, נוסף על מהותו

המטאפיזית. לדוגמה ראה בראשית מ"ו פסוק כ"ב: "אֵלֶּה בְּנֵי רְחֵל אֲשֶׁר יָלַד לְיַעֲקֹב כָּל נַפְשׁ אַרְבָּעָה עָשָׂר".

□ המשנה החותמת את ספר יצירה מספרת על אברהם אבינו ובני ביתו ועל "הנפש אשר עשו בחרן", וראה בראשית פרק י"ב פסוק ה': "וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שְׂרֵי אֲנָשָׁתוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן אָחִיו וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת הַנַּפְשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה כְּנַעַן".

□ בזה מצטרפת המילה 'נפש' אל המילים 'עולם' ו – 'שנה' בכל הנוגע לביסוס רעיון הכפילות כפי שהוצג לעיל. גם הביטוי 'הדם הוא הַנַּפְשׁ' (דם = נפש) תורם לטיעון.

□ אמור מעתה:

- עולם הוא נצח אך גם מרחב.
- שנה היא שמשית בת 365 ימים, אך גם ירחית בת 354 ימים.
- נפש היא מהות מטאפיזית אך בה בעת גם ישות פיזית.

□ המילים זכר ונקבה החותמות את המשנה עולות בקנה אחד עם טיעון זה, ואך הגיוני להניח כי המשנה כולה על קרבה וכרעיה מכוונת לכפילות רעיונית, כפי שכיוונו קודמותיה להיפוך אותיות ולקידוד צופנים, והכול בכוונת מכוון המובילה אל לשון אשר יש בה צפנת-פענח, ויש בה סגי-נהור, ויש בה דבר-והיפוכו.

□ וכל אלה לא נועדו אלא כדי להצפין את בית המקדש בעולם, להחביאו בזמן, ולהסתירו בנפש, שהרי, כפי שכבר נמסר, אותיות אמ"ש המומרות בשיטת א"ת-ב"ש, עולות לאותיות 'בית' שאין להן משמעות נוספת מלבד בית המקדש.

□ **המילה 'אמש' = המילה 'בית' בשיטת א"ת ב"ש, לפי אות ש' מתחלפת עם אות ב', אות מ' מתחלפת עם אות י', ו – אות א' מתחלפת עם אות ת' (ראה פרק ב' משנה א').**

□ למילה 'בית' עם או בלי הא הידיעה, הייתה משמעות אחת ואין בלטה עבור יהודים, בין אם גלו מאדמתם ובין אם נותרו כאודים ניצולים מאש בארץ הקודש. משמעות זו הייתה ונותרה 'בית המקדש', ממש כשם שבימינו אין צורך להסביר לאיזה הר מתכוונים כאשר אומרים 'הר הבית'.

□ הרעיון בדבר קיומם של בתי מקדש רוחניים במרחב, בזמן ובנפש, לא היה זר ליהודים אנשי תורת הסוד, אשר מאז חורבנו של בית המקדש הגשמי, הרבו להתנחם בהתרפקות על בתי מקדש שאינם גשמיים.

□ כך, לדוגמה, מתברר כי האדם הראשון נוצר מעפרו של המקום אשר לימים הוקם עליו **בית המקדש**. ולא זו בלבד אלא בדיוק בנקודה עליה היה עתיד לעמוד המקדש, **התחברו ארבע רוחות העולם עם ארבעת יסודות העולם** שהם אש, אוויר, מים ואדמה, ומהם יצר האל מהות אחת החולקת את עצמה עם שני העולמות העליון והתחתון. ראה זוהר – שמות – כ"ג - ע"ב.

□ רבי שמעון בר יוחאי מחזק דברים אלה ומסביר כי אכן נכון וכי גופו של האדם הראשון נברא מעפרו של המקום אשר עליו היה עתיד לקום **בית המקדש** שלמטה, אך **נשמתו** ניתנה לו מעפרו של **בית המקדש** שלמעלה, וכשם שגופו, שנברא מן העפר שלמטה, התחבר עם שלושת היסודות אש, אוויר ומים - כך גם **נשמתו** שנבראה מן העפר שלמעלה, התחברה עם שלושת אלה. ראה זוהר – שמות – כ"ד - ע"ב.

□ רבי יהודה מעלה לדיון את הפסוק 'תוצא הארץ נפש חיה' (בראשית א') ותוהה מי זו אותה ארץ? ומשיב כי היא המקום **שבית המקדש** ניצב עליו, ואילו אותה **נפש חיה** היא **נפשו** של האדם הראשון. ראה זוהר – שמות - נ"ה - ע"א.

□ במקביל לכל אלה מתלבט הזוהר בסוגיה הנמצאת על גבי ציר הזמן, ונובעת מן הפסוק בתהילים: "הִיטִיבָה בְרָצוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן תְּבַנֶּה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם" (תהילים נ"א כ').

□ החשש הוא שמא אין בכוונת הקב"ה לבנות את בית המקדש, שהרי טרם הקים את חומות ירושלים שאמורות להגן עליו. חשש זה נובע מן הזיכרון לפיו (במקור) אנשי ירושלים הקימו את חומות העיר תחילה, ורק לאחר מכן בנו את בית המקדש, (והפתרון הוא) אך מכיוון שהקב"ה אינו אדם, הרי שהוא בונה מקדש תחילה ורק לאחר שירידו מן הרקיע - או אז יבנה את חומות העיר. ראה זוהר – שמות - ק"ח - ע"ב.

□ סביר להניח כי קטעים מעין אלה ודומים להם, לא נעלמו מעיני מחבר ספר יצירה והיוו חממה נוחה להבשלת הרעיונות הבוקעים עתה מספרו, שהרי איש אינו מצפה למצוא בספר יצירה גוויל ביבליוגרפי.

הנפש לאחר המוות

זוהר – שמות – קמ"א – ע"ב

□ קורותיה של הנפש אינם מסתיימים בתום פרק הזמן בו שכנה בעולם הזה, אלא ממשיכים ללוותה אל העולם הבא. ומסביר הזוהר ואומר כי ההוויה השוכנת בגופו של אדם נחלקת לשלושה חלקים שהם: נפש, רוח ונשמה.

□ לאחר המוות, הנפש מצטרפת אל גוויית המת ושוכנת בקברו עד שרכיבי גופו הפיסי חוזרים אל מקורם, קרי: הברזל חוזר אל הברזל, הסיידן אל הסיידן, הפחמן אל הפחמן וכן הלאה. תהליך שאנו מכנים 'הגוף הנרקב'. לאחר מכן היא (הנפש) משתלבת בתלאובות חיי עולם הבכא. קרי, עמנו כאן, ובשעת הצורך מבקשת רחמים על מי שחיים.

□ הרוח (לאחר המוות) נכנסת אל אתר שהזוהר מכנהו בשם 'הגן שבארץ', שם היא מתמזגת עם מה שהזוהר מכנה "בדיוקנא דגופא דהאי עלמא", קרי: בדיוקן הגוף של העולם הזה ובתוך מלבוש שהיא עוטה על עצמה, שהוא, כך נראה, ה – 'צלם'. שם, בגן ההוא, הרוח רווה הנאות ומנעמים, ובשבתות וימים טובים היא עולה מעלה מעלה... מתענגת שם ושבה למקומה.

□ הנשמה (לאחר המוות) עולה מיד למקומה ושבה אל המקור ממנו יצאה, אך מתברר כי שם, למעלה, קיימת מהות בראשיתית שהזוהר אינו מכנה בשם אלא אומר עליה 'זו שעבורה מאיר הנר', 'זו שלעולם לא יורדת למטה', ועד אשר 'זו' לא מתקשרת עם מה שהזוהר מכנה בשם 'מקומה בכיסא', אין מנוח לנפש ואין מרגוע לרוח.

□ וכאשר משפחתו של המת פוקדת אותו בבית העלמין, הנפש מתעוררת ומשוטטת ומעוררת את הרוח, וזו עולה ומעוררת את הנשמה, ואז הקדוש ברוך הוא חס על ברואיו. זוהר – שמות קמ"א ע"ב.

□ ומתברר כי כל עוד עצמות המת מונחות בקבר, חלק נחות של הנפש נמצא עימן. ובעת בה הנשמה מכתירה את עצמה במה שמכונה: 'עטרה הקדושה', והרוח יורדת מן האור העילי אל גן עדן זוהר ובוהק... בעת ההיא הנפש ניצבת בקבר ומתגלמת בדיוקן (ואתגלימת בדיוקנא) שהיה בגוף מלכתחילה, בעוד אשר העצמות משתלבות בדיוקן ההוא ומשבחות ומהללות את בורא עולם על דרך הפסוק: "כָּל עֲצָמוֹתַי תִּאֲמַרְנָה יְהוָה מִי כָמוֹךָ". תהילים ל"ה י'.

□ ואילו הייתה ניתנת רשות לעיני הבריות לראות את אשר מתרחש, הן היו רואות מעין דמויות מרחפות מעל הקברים ומודות ומשבחות את בורא עולם. אלא שטיפשותם של בני האנוש (אבל טפשו דבני נשא) בולמת אותם (קא מעכבא להו) מלראות את המחזה, שהרי הם אינם נזהרים בכבוד האל בעולם הזה, לא כל שכן במתרחש בעולם הבא. זוהר – שמות – קמ"ב ע"א.

הנפש היא משולשת מכיוון שלעיתים היא פיזית, לעיתים היא מטאפיזית ולעיתים היא דם

בנפש זכר ונקבה

□ השניות (הדואליות) של ספר יצירה באה לידי ביטוי ביתר עוז במונחים הקוטביים "זכר ונקבה" ובאופן בו הם משולבים בעש"ן (עולם – שנה – נפש).

□ בעניין זה ראה זוהר – שמות – ל"ז – ע"ב (תרגום חופשי): ומשום כך עץ התמר הינו **זכר ונקבה** גם יחד, שהרי הוא בא בחשבון עם **העשן** (עש"ן) שהוא לבן ושחור, על מנת להעניק שעת חסד בחצות הלילה להיעשות לבן לבני ישראל, ושחור לעובדי כוכבים ומזלות.

□ ומשעמד רבי יצחק על הפסוק "מי זאת עלה מן המדבר כתימרות עשן" (שיר השירים ג' ו') וראה בו את גילוי השכינה, עיכבו רבי יהודה ואמר "למה לך כל זה? והרי יש פסוק שכתוב בו "והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יהוה באש ויעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד כל החר מאד" אשרי העם שצפה במחזה הזה". (זוהר – שמות - פ"ד ע"א)

□ נשוב אל המשנה הנוכחת ואל המילה 'אמות' אך הפעם במשמעות 'עמודי תמיכה' על פי הפסוק: "וינעו אמות הספים מקול הקורא והבית ימלא עשן". ישעיהו פרק ו' פסוק ד'.

אמות הספים = עמודי תמיכה משני צדי הסף.

אמות = עמודי תמיכה = עמודים.

□ עתה נמיר במשנה את המילה 'אמות' במילה 'עמודי', ואת המילה 'אמ"ש' בצמד המילים 'בית מקדש', ונקבל את המשנה הבאה:

שלושה עמודי בית-המקדש חקקם, חצבם, צרפם, שקלם והמירם וצר בהם שלושה עמודי בית-המקדש במרחב, ושלושה עמודי בית-המקדש בזמן, ושלושה עמודי בית-המקדש בנפש זכר ונקבה

מחבר ספר יצירה הרחיק לכת אף מעבר למילים אלה כפי שנראה בהמשך

ספר יצירה פרק ג' משנה ד'

**שלוש אמות אמ"ש בעולם
אור
מים
אש
שמים נבראו מאש
וארץ נבראת ממים**

ואויר מרוח מכריע בינתיים:

פרק ג' משנה ד' – ניתוח הדברים (אנליזה)

משמעות הביטוי שלש אמות אמ"ש בעולם אויר מים אש = שלוש אמות אמ"ש במרחב: אוויר, מים אש.

מכריע

- התנ"ך מייחס למילה 'מכריע' משמעות של 'מכניע', וראה שמואל ב' פרק כ"ב פסוק מ': "וַתִּזְרְנֵי חֵיל לְמַלְחָמָה תִּכְרִיעַ קָמִי תַחְתְּנִי".
- בתקופות שלאחר חתימת התנ"ך זכתה המילה 'מכריע' למשמעות של 'מחליט ובוחר' וראה סדר נזיקין – מסכת סנהדרין – פרק ט' ב': "יוסיפו הדיינים עד שיכריע אחד לזכות ו – ב' לחובה...."

בינתיים

- על אף שבימינו עשויה תיבה זו להתפרש כ – 'לעת עתה', הרי שבתקופות קדומות היא התפרשה כ – 'ביניהן' או 'ביניהם' וראה סדר נשים – מסכת סוטה – פרק ט' ג': "נמצא סמוך לספר בעיר שיש בה עובדי כוכבים או בעיר שאין בה ב"ד אם היה עיר עובדי כוכבים **בינתיים** או סמוכה לירושלים לא היו מודדין אלא (מניחין) אותה ומודדין חוצה (לה)".

שמים נבראו מאש וארץ נבראת ממים ואויר מרוח מכריע בינתיים

- יש לשים אל לב כי הביטוי 'שמים נבראו מאש' מדבר בלשון עבר, ואילו הביטוי 'וארץ נבראת ממים' מדבר בלשון הווה, וכך גם הביטוי 'ואויר מרוח מכריע בינתיים'.
- יש בזה כדי לרמוז כי אין מדובר בתהליך שהסתיים ונסתם עליו הגולל, אלא בהתרחשות דינמית הניזונה מאירועים עכשוויים החשופים להשפעות.
- במשנה הקודמת (ג') הצבענו על היעדרו של יסוד האדמה מכלל אותיות אמ"ש וקבענו כי לא בכדי, אלא משום היעדרו של יסוד זה גם מחיי מחבר הספר.

□ יסוד האדמה מכונה לעיתים 'עפר' ולעיתים 'ארץ'. ראה רמב"ם הלכות יסודי התורה – פרק ג' – פסקה י"ג: "צורה ראשונה צורת האש...וצורה שנייה צורת הרוח...וצורה שלישית צורת המים...וצורה רביעית צורת הארץ".

□ מכאן עולה כי אותו יסוד חסר (אדמה = ארץ), הינו שריר וקיים ואף פתוח לתמורות ולהשפעות, מה שעשוי להצית תקווה בלב אלה המייחלים לשובה של האדמה (הארץ) שנגזלה מהם ולהושבתם עליה.

□ הזוהר נתן דעתו לעניין דומה ותיאר מחלוקת בין האש לבין המים, משום שהאש שכנה בגבהים ואילו המים שרו על פני הארץ. המתיחות שנוצרה בין השניים התפוגגה ברגע בו הרוח נכנסה והפרידה ביניהם, וכך יכלו כל השלושה (אש, אוויר ומים) לשרות לבטח על האדמה. האירוע כולו נבע מן הפסוק 'ורוח אלהים מרחפת על פני המים'. (בראשית א'). ראה זוהר – שמות – דף כ"ד – ע"א.

□ אותה רוח שהיא יסוד קוסמי שזה עתה הפיגה את המתיחות בין האש לבין המים, מקבילה לרוח האנושית שעסקנו בה בפרק זה במשנה הקודמת ג' בה תפקדה כמתווכת וממצעת בין הנפש לבין הנשמה.

□ מעתה צא ואמור:

- האש היא הנשמה.
- הרוח (אוויר) היא הרוח.
- המים הם הנפש.

□ ובמבט חודר: האש היא הנשמה, הרוח (אוויר) היא הרוח, המים הם הנפש, והאדמה היא הגוף.

□ בעניין זה ראה גם אוצר המדרשים (אייזנשטיין) פרק דרבי אליעזר בן הורקנוס (תנא מתקופת חורבן בית שני): "ראשון דברינו ופתחון פינו חייבים אנו ליתן שבח והודאה לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה שהוא חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים [...] ויוצר הרים וגבעות ובורא רוחות ונשמות, ועושה שלום בין אש למים".

□ בכל מקום בספר יצירה בו מופיעה המילה 'אמ"ש', ראוי לציין כי ברוח מחבר הספר ועל פי שיטת הקידוד א"ת-ב"ש, יש להמירה במילה 'בית' או בצמד המילים 'בית המקדש'.

- על בסיס רעיון זה יש להמיר את המילה 'אמות' (מלשון אמות הספים) במילה 'עמודים' או במילה 'עמודי'.
- עתה תיראה המשנה כך:

שלושה עמודי בית המקדש במרחב: אוויר, מים ואש. שמיים נבראו מאש. וארץ נבראת ממים. ואוויר מרוח מכריע ביניהם

ספר יצירה פרק ג' משנה ה'

**שלוש אמות אמ"ש בשנה
חום קור ורויה
חום נברא מאש
קור נברא ממים
ורויה מרוח מכריע בינתיים:**

פרק ג' משנה ה' – ניתוח הדברים (אנליזה)

משמעות הביטוי שלוש אמות אמ"ש בשנה = שלוש אמות אמ"ש בזמן.

חום קור רויה

- בהנחה כי מחבר ספר יצירה היה מלומד ואיש אשכולות, יש מקום לשער כי היה חשוף לתיאוריות פילוסופיות שרווחו באגן הים התיכון, ועל כן ראוי להזכיר מלומד יווני בשם אריסטו (המאה הרביעית לפנה"ס) שהסביר כי תופעות הטבע הינן ביטויים של כוחות מנוגדים אך משלימים, המבוססים על איכויות קוטביות אך משלימות, שהמרכזיות בהן הן: **חום, קור, יובש ורטיבות/לחות/רוויה.**
- הראשוניות שמורה לאיכויות הקוטביות חום ו – קור מכיוון שהן הסיבה להיווצרותן של שתי התופעות המשניות יובש ורטיבות (לחות/רוויה).

תיאוריה זו מניחה כי מתוך ארבעת היסודות:

- האש חמה ויבשה.
- האוויר חם רטוב/לח/רווי.
- המים קרים ורטובים.
- האדמה (עפר/ארץ) קרה ויבשה.

משמעות המילה רויה = רוויה = לחות/רטיבות.

חום קור ורויה: חום נברא מאש, קור נברא ממים, ורויה מרוח מכריע בינתיים

נראה כי המתרחש בין החום שבאש לבין הקור שבמים, לא שככה במעבר אל משנה זו מן המשנה הקודמת, ובדומה (אך לא זהה) לקודמת יושבה המחלוקת בסיוע לחות שבאה מן הרוח.

הזוהר נתן דעתו לעניין דומה והסביר כי הרוח היא חמה ולחה כאחת. חמה בצדה האחד ולחה בצדה האחר, ועל כן יש בכוחה להשיק לאש בצדה החם, ולהשיק למים בצדה הלח, ובדרך זו להתייצב ולהפריד ביניהם על מנת למנוע מחלוקת (ואפריש מחלוקת דאשא ומיא). ראה זוהר – שמות – דף כ"ד - ע"א.

דברים דומים אמרנו בפרק זה במשנה ג', על אודות הרוח האנושית שהינה רכיב מטאפיזי הטובל בחלקו התחתון בתוך הנפש ומסייע לה למשוך חיים וחיות (ויטאליות) אל תוך הגוף הפיזי, ואילו בחלקו העליון הוא ניזון מן הנשמה ועל כן יש בו את היכולת להרוות את הנפש בהשראה שהיא מתנת האל ואינה נחלת הכלל.

יוצא מזה כי הרוח היא מעין צינור היונק מן הנשמה ומשפיע משפעה על הנפש המקיימת את הגוף.

בכל מקום בספר יצירה בו מופיעה המילה 'אמ"ש', ראוי לציין כי ברוח מחבר הספר ועל פי שיטת הקידוד א"ת-ב"ש, יש להמירה במילה 'בית' או בצמד המילים 'בית המקדש'.

- על בסיס רעיון זה יש להמיר את המילה 'אמות' (מלשון אמות הספים) במילה 'עמודים' או במילה 'עמודי'.
 עתה תיראה המשנה כך:

שלושה עמודי בית המקדש בזמן: חום, קור ורוויה. חום נברא מאש. קור נברא ממים. ורוויה מרוח מכריעה ביניהם

ספר יצירה פרק ג' משנה ו'

**שלוש אמות אמ"ש בנפש זכר ונקבה
ראש ובטן וגויה
ראש נברא מאש
ובטן נברא ממים
וגויה מרוח מכריע בינתיים:**

פרק ג' משנה ו' – ניתוח הדברים (אנליזה)

- בכל מקום בספר יצירה בו מופיעה המילה 'אמ"ש', ראוי לציין כי ברוח מחבר הספר ועל פי צופן א"ת-ב"ש, יש להמירה במילה 'בית' או בצמד המילים 'בית המקדש'.
 על בסיס רעיון זה יש להמיר את המילה 'אמות' (מלשון אמות הספים) במילה 'עמודים' או במילה 'עמודי'.
 עתה תיראה המשנה כך:

שלושה עמודי בית המקדש בנפש זכר ונקבה. ראש ובטן וגווייה. ראש נברא מאש, בטן נבראת ממים, וגווייה מרוח מכריע ביניהם.

גויה = גווייה = אזור הריאות שבין הצוואר לבין הבטן.

- ספר יצירה רשום ככתב חידה עתיק, וככזה הוא מזמין השוואה מול ולעומת סגנון של חידות עתיקות.

- חידות עתיקות נהגו לעטות מסווה בדמות משלים. הבנת הנמשלים נחשבה לפיענוח החידות.

□ פרק ל' בספר משלי מוכיח כי חידות לא היו זרות לרוח חכמי היהודים, בוודאי לא לחכם מקראי בשם אגור בן יקה העניו, הצנוע, השנון והמתוחכם הפותח את דבריו בשפלות רוח ובנמיכות קומה לאמור: "כִּי בַעַר אֲנֹכִי מֵאִישׁ וְלֹא בִּינֵת אָדָם לִי. וְלֹא לְמִדַּתִּי חֲכָמָה יִדְעַת קִדְשִׁים אֲדַע".

□ אך מיד לאחר הפתיחה השפופה, הוא משגר חץ ביקורתי כלפי השלטון, תוך כדי רמיזה שניתן להסיק ממנה כי דבריו יונקים מכוחה של שליחות אלוהית, ועל כן אין לפגוע בו לאמור: "מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיִּרְדּוּ מִי אֶסֶף רוּחַ בְּחַפְנָיו מִי צָרַר מַיִם בְּשִׁמְלָה מִי הֵקִים כָּל אֶפְסֵי אֶרֶץ מִה שָׁמוּ וַיְמַה שָׁם בָּנוּ כִּי תִדַע. כָּל אִמְרַת אֱלֹהִים צְרוּפָה מִגֵּן הוּא לַחֲסִים בּוֹ. אֵל תּוֹסֵף עַל דְּבָרָיו פֶּן יוֹכִיחַ בָּךְ וְנִכְזַבְתָּ".

□ ולכל התמהים על שום מה ולמה הוא מבקש חסות אלוהית, מגיעה שורת המחץ האנטי שלטונית, מנוסחת ככתב חידה לאמור: "לְעִלּוּקָה שְׁתִּי בָנוֹת הֵב הֵב שְׁלוֹשׁ הֵנָּה לֹא תִשְׁבַּעְנָה אַרְבַּע לֹא אָמְרוּ הוּן".

□ ולמי שלא הבין: העלוקה היא השלטון השולח שתי זרועות חמסניות אל תוך כיסי העם, ומצווח הֵב! הֵב! (כלומר, הֵבו כסף! הֵבו מיסים!), וכמו תמנון הופכות השתיים לשלוש זרועות שאינן שבעות, ואף לארבע שלעולם לא די להן.

□ ועוד בטרם החליטו שועי העם הזועמים ורוזניו הנזופים, כיצד עליהם לטפל באגור בן יקה הסורר והאנרכיסט, וכבר פוצח האחרון בדברי פיוט רומנטיים לאמור: "שְׁלֹשָׁה הֵמָּה נִפְלְאוּ מִמֶּנִּי וָאַרְבַּע [וְאַרְבָּעָה] לֹא יִדְעֵתִים: דֶּרֶךְ הַנָּשָׂר בְּשָׁמַיִם, דֶּרֶךְ נַחֲשׁ עָלִי צוּר, דֶּרֶךְ אֲנִיָּה בְּלֵב יָם וְדֶרֶךְ גִּבּוֹר בְּעֵלְמָה".

□ ומשלא נרגעו הרוחות הוא עובר למשלי חנופה רוויים בנמשלים מחניפים לאמור: "תַּחַת שְׁלוֹשׁ רְגָזָה אֶרֶץ וְתַחַת אַרְבַּע לֹא תוֹכַל שְׂאֵת. תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְנִבָּל כִּי יִשְׁבַּע לָחֵם. תַּחַת שְׁנוּאָה כִּי תִבְעַל וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבוּרָתָה".

□ הביטויים המחניפים 'עבד כי ימלוך' ו – 'שפחה כי תירש גבירתה', נועדו להנמיך להבות ולפייס את אבירי השלטון שפירשו (איך לא) את המילה 'עלוקות' כמכוונת כלפיהם.

□ ברוח שונה מזו הציבו חידונאי ימי הביניים את מלכודותיהם, ולדוגמה אבן עזרא אשר חד לאמור: **עשירית הכף בראש שמי**; **עשירית הכף באחריתו (בסופו)**; **והשנית בחשבון כף בחסרון כף ומחציתו**; **והאות השלישית כף... ותבוא עד אחריתו (פיענוחו). מהו שמי?**

להלן פיענוח החידה:

- **עשירית ה – 'כף' בראש שמי:** 20 שהוא ערכה המספרי של האות כ' + 80 שהוא ערכה המספרי של האות פ' = 100. עשירית מ – 100 = 10 = האות י' (יוד).
- **עשירית ה – 'כ' באחריתו (בסופו):** 2 שהוא עשירית מן המספר 20 שהוא ערכה המספרי של האות כ' ועל כן מייצג את האות ב'.
- **והשנית בחשבון 'כף' בחסרון 'כ' ומחציתו:** 100 הינו ערכה המספרי של המילה 'כף', ואילו 20 הוא ערכה המספרי של האות כ'. עתה נחסר 20 מ – 100 ונקבל 80 מהם נחסר מחצית מ – 20 (כלומר 10) ונקבל 70 שהוא הגימטריה של האות ע' (עין).
- **והאות השלישית 'כף'... ותבוא עד אחריתו:** 100 הינו ערכה המספרי של המילה 'כף', שהוא גם ערכה הגימטרי של האות ק' (קוף).
- **שמי = יעקב.**

□ גם הזוהר לא נותר מאחור כאשר עסקין בחידות, אלא שבזוהר כמו בזוהר, התכנים מוזלפים בניחוחות של מסתורין, והוא תוהה בנוגע ל**נחש** שפורח באוויר ובין שיניו רובצת נמלה [...] כמו גם לגבי **נשר** שמקנן באילן שלא היה [...] ושניים שהם אחד, ואחד שהוא שלושה [...] **ועלמה** יפה נטולת עיניים המתקשטת בקישוטים שלא היו.

□ הזוהר מותיר לקוראיו את פתרון החידה, איש-איש ככל שיעלה בעיני רוחו, וכל שנותר הוא להצביע על חידתו של אגור בן יקה כמקור לדימויי הנחש, הנשר והעלמה. ראה זוהר – שמות – משפטים - דף צ"ה – ע"א.

□ לאור כל אלה הגיוני להניח כי בין אם מחבר ספר יצירה חי ופעל במאות הראשונות לספירה, ובין אם בימי הביניים, הרי שלא זו בלבד שחידות לא נעלמו מעיניו, אלא אף היה בהן כדי לדרבנו להעביר באמצעותן מסרים, תוך כדי שהוא מצווה "בחון בהם וחקור מהם".

□ כך ראינו כיצד אותן 'עשר ספירות בלימה' רמזו על כרובי בית המקדש, ובדרך זו התברר כי המילה אמ"ש בשיטת א"ת-ב"ש שימשה מסווה למילה 'בית', וכי המילים עולם, שנה ונפש הינן בעלות משמעות כפולה.

□ עתה רואות עינינו כי המחבר הגה שיטה נוספת להעברת מסרים סמויים ושמה 'מצא את יוצא הדופן'.

□ שיטת 'מצא את יוצא הדופן' מסתייעת במילים, במספרים, בציורים, בתצרפים ואף בטבלאות, כגון זו שלפנינו, בה מוטל על הפותר להצביע על יוצא הדופן:

פרה	כבשה	עז
שמש	ירח	כוכב
סיר	מחבת	כרובית

פרה, כבשה ועז הינן בעלות מכנה משותף וכמוהן גם שמש, ירח וכוכבים. לא כך כרובית שיוצאת דופן בין שלוש המילים סיר, מחבת, כרובית.

הטבלה הבאה מתמצת את תכני שלוש המשנות ד' – ו' לעיל:

אש	שמיים	חום	ראש
רוח	אוויר	רוויה	גווייה
מים	ארץ	קור	בטן

- אש בראה שמיים, חום וראש.
- רוח בראה אוויר, רוויה וגווייה.

- מים בראו ארץ, קור ובטן.

וביתר פירוט:

אש	שמיים	חום	ראש	נשמה
רוח	אוויר	רוויה	גווייה	רוח
מים	ארץ	קור	בטן	נפש

אפשר להקשות ולתהות הכיצד זה אש בוראת ראשים, רוח בוראת גוויות ומים בוראים בטנים, אך לית מאן דפליג כי מים אינם בוראים ארץ שהרי כתוב: "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְהוֹ וְבְהוֹ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם". רק לאחר מכן כתוב "וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם". בראשית א'. משמע, הארץ בהיבראה כבר הכילה את המים ועל כן לא ייתכן כי מים בראו ארץ.

יתר על כן, התקיימה הפרדה בין השניים וראה שם פסוק י': "וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבֵּשֶׁת אָרֶץ וְלַמַּקְוֹת הַמַּיִם קָרָא יַמִּים".

מילים נרדפות למילה 'ארץ' הן 'אדמה' ו – 'עפר' אך בוודאי לא מים:

ראה בראשית י"ג ט"ז: "וְשַׁמְתִּי אֶת זֶרְעֶךָ כְּעֹפֶר הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם יִזְכַּל אִישׁ לְמָנוֹת אֶת עֹפֶר הָאָרֶץ גַּם זֶרְעֶךָ יִמָּנֶה".

ראה יחזקאל כ' מ"ב: "וַיִּדְעַתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה בְּהִבֵּיאי אֶתְכֶם אֶל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשַׁאתִי אֶת יָדִי לָתֵת אוֹתָהּ לְאֲבוֹתֵיכֶם".

מכל אלה עולה כי המילה 'ארץ' היא זו שיוצאת דופן בטבלת אירועי הבריאה המופיעים בפרק זה במשנות ד' – ו'.

ומאליה עולה השאלה על שום מה ולמה? שהרי ברור כי בעל ספר יצירה הוא בר אוריין, חריף ובקיא בענייני יסודות היקום והיוצאים בהם ומהם כפי שנודעו בזמנו, ולא ייתכן כי שגגה נפלה בידו.

ובכן מה?

גם התשובה עולה מאליה ונשענת על כל שאמרנו עד עתה ועל הנובע מן הפסוק: "אֵיךְ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְהוָה עַל אֲדַמַּת נְכָר" ? תהילים – קל"ז – פסוק ד'.

אמנם נכון כי הפסוק מבטא את כאב הגולים מבית ראשון, אך מותר להניח בבטחה כי כאב גולי בית שני לא נפל בעוצמתו מקודמו.
 ראה גם ישעיהו כ"ד – ד': "אֲבָלָה נְבִלָה הָאָרֶץ אֲמָלָלָה נְבִלָה תְּבַל".

רוצה לומר, כשם שיסוד האדמה (עפר/ארץ) נפקד מספר יצירה בכוונת מכוון, הרי שגם בהופעתו הוא צץ במקום שאינו מקומו, והכול ברוח איש-יהודי אשר אדמת ארצו נשמטה תחת רגליו.

בכל מקום בספר יצירה בו מופיעה המילה 'אמ"ש', ראוי לציין כי ברוח מחבר הספר ועל פי שיטת הקידוד א"ת-ב"ש, יש להמירה במילה 'בית' או בצמד המילים 'בית המקדש'.
 על בסיס רעיון זה יש להמיר את המילה 'אמות' (מלשון אמות הַסְּפִים) במילה 'עמודים' או במילה 'עמודי'.
 עתה תיראה המשנה כך:

**שלושה עמודי בית המקדש בנפש זכר ונקבה
ראש ובטן וגויה
ראש נברא מאש
ובטן נברא ממים
וגויה מרוח מכריע בינתיים**

ספר יצירה פרק ג' משנה ז' בבא א'

**המליך אות א' ברוח
וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם אויר בעולם**

ורויה בשנה
וגויה בנפש
זכר באמ"ש
ונקבה באש"ם:

פרק ג' משנה ז' (בבא א') – ניתוח הדברים (אנליזה)

המליך אות א' ברוח וקשר לו כתר

קשירת כתרים לראשי אותיות התבצעה בשני אופנים:

□ אופן א': באמצעות תגי קישוט ייחודיים אשר סופרי סת"ם נהגו להוסיף לראשי אותיות בשעת כתיבת ספרי תורה או מזוזות: הכתרים נרשמו כקווים דקיקים שבראשיהם נקודות עגולות. משך הזמן התקבעו כללים. לדוגמה: על אותיות שעט"ז ג"ץ משרטטים שלושה כתרים.

- ראה בבלי שבת – דף פ"ח: "באו שישים ריבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל וקשרו לו שני כתרים. אחד כנגד 'נעשה' ואחד כנגד 'נשמע', וכיוון שחטאו ישראל – ירדו מאה ועשרים מלאכי חבלה ופירקום".

- ראה תלמוד בבלי – מנחות – כ"ט ב': "בשעה שעלה משה למרום מצאו להקב"ה שהיה קושר כתרים לאותיות".

קשירת כתרים לאותיות בנוסח ספר יצירה, אינה זרה גם לרוח הזוהר וראה זוהר – שמות – דף רי"ב – ע"ב, המספר על עשרים ושתיים אותיות שלראשיהן כתרים והן "מתעטרות" בהם (מתעטרן בכתרין) ורשומות ברקיע שמתנייד על גבי ארבע החיות מחזונו של הנביא יחזקאל.

□ אופן ב': יהודים רשמו מספרים במילים שלמות או באותיות. כאשר האותיות קושטו בתג הן ביטאו את ערכיהן הידועים:

- יחידות: א' = 1. ב' = 2. ג' = 3. ד' = 4.
- עשרות: י' = 10. כ' = 20. ל' = 30. מ' = 40.
- מאות: ק' = 100. ר' = 200. ש' = 300. ת' = 400.

- אותיות שחוברו בגרשיים ביטאו את צירופיהן: לדוגמה ל"ו = 36.
- על מנת לבטא מאות נהגו לצרף זו לזו את האותיות: ק'. ר'. ש'. ת' לפי ק' = 100, ר' = 200, ש' = 300, ת' = 400. לדוגמה: המספר 900 נכתב כך: תת"ק.
- על מנת לבטא אלפים נהגו לקבוע שתי נקודות מעל האות. לדוגמה: שתי נקודות מעל האות ה' ביטאו את המספר 5000.
- ייתכן כי בשל כך כתב "וקשר לו כתר". ייתכן כי כתרים הם נקודות בראשי אותיות הבאות לציין כי מדובר במספרים ולא באותיות. (ראה ז'ורז' יפרח – ספרות ומספרים – הוצאת כרטא - עמוד 267).
- רק בשנת 1145 פרסם רבי אברהם אבן עזרא את כתביו (בעברית) שעסקו בשיטת המספור הערבית והשימוש ב – אפס.

המליך אות א' ברוח

- בעניין זה ראוי להקדים את המאוחר ולציין כי המשנה הבאה (ח') פותחת במילים "המליך אות מ' במים", וזו שאחריה (ט') פותחת במילים "המליך אות ש' באש".
- אשר על כן היה על המשנה הנוכחת לפתוח במילים 'המליך אות א' באוויר'. ולא היא.
- המילים 'אוויר' ו – 'רוח' כפי שהן מופיעות בספר יצירה, עלולות לבלבל ולעורר אי הבנות מכיוון שכלל לא ברור אם הן נרדפות זו לזו, או שמא 'אוויר' הוא סוג של חלל או תוצר של 'רוח'.
- הפעם הראשונה בה מופיעה המילה 'אוויר' בספר יצירה היא בפרק ב' במשנה א' בה היא רשומה בצמידות למילה 'רוח' כך:
- "עשרים ושתים אותיות יסוד שלש אמות ושבע כפולות ושתים עשרה פשוטות. שלש אמות אמ"ש יסודן כף זכות וכף חובה ולשון חק מכריע בינתיים. שלש אמות אמ"ש מ' דוממת ש' שורקת א' אוויר רוח מכריע בינתיים.
- ממשנה זו עולה כי 'אוויר' ו- 'רוח' הן מילים נרדפות ושתיהן באות לציין יסוד.
- הפעם השנייה בה מופיעה המילה 'אוויר' בספר יצירה היא בפרק ב' במשנה ו' כך:

• "יצר ממש מתהו ועשה את אינו ישנו וחצב עמודים גדולים מאויר שאינו נתפש וזה סימן א' עם כולם וכולם עם א' צופה וממיר ועשה את כל היצור ואת כל הדיבור שם אחד וסימן לדבר עשרים ושתיים חפצים בגוף אחד".
□ על פי משנה זו 'אויר' הוא סוג של חומר היולי ולא יסוד.

□ הפעם השלישית בה מופיעה המילה 'אויר' בספר היא בפרק ג' במשנה ב' כך:

• "שלש אמות אמ"ש סוד גדול מופלא ומכוסה וחתום בשש טבעות ויצאו מהם אויר מים אש ומהם נולדו אבות ומאבות תולדות".

□ על פי משנה זו 'אויר' הוא יסוד.

□ הפעם הרביעית בה מופיעה בספר המילה 'אויר' היא שוב יסוד, ולאחר מכן היא נמצאת בצמידות למילה 'רוח' בפרק ג' במשנה ד' כך:

• "שלש אמות אמ"ש בעולם אויר מים אש שמים נבראו מאש וארץ נבראת ממים ואויר מרוח מכריע בינתיים".

□ על פי תחילת משנה זו 'אויר' הוא יסוד, ואילו בהמשכה הוא סוג של אטמוספירה שהינה תוצר של רוח שהיא-היא היסוד.

□ לאחר משנה ד' שבפרק ג' מופיעה המילה 'רוח' במשניות ה' – ו' ללא אזכור למילה 'אויר' כך:

• "שלש אמות אמ"ש בשנה חום קור ורויה. חום נברא מאש קור נברא ממים ורויה מרוח מכריע בינתיים".

• "שלש אמות אמ"ש בנפש זכר ונקבה ראש ובטן וגויה. ראש נברא מאש ובטן נברא ממים וגויה מרוח מכריע בינתיים".

□ על פי שתי משניות אלו המונח המייצג יסוד הינו רוח, ואילו המונח אוויר כלל לא מוזכר בהן.

□ או אז מגיעה המשנה הנוכחת ז' ואוחזת בשתי המילים גם יחד, אך הפעם בפירוד כך:

- "המליך אות א' ברוח וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם אויר בעולם ורויה בשנה וגויה בנפש זכר באמ"ש ונקבה באש"ם".

□ על פי משנה זו 'אויר' אינו יסוד אלא תוצר של האות א' שהומלכה ביסוד הרוח ועוטר בה בכתר.

□ אות א' הפותחת את ראשי-התיבות אמ"ש, מהווה ראש-תיבה למילה 'אויר' שאמורה לייצג את יסוד האוויר לאורך כל משכו של ספר יצירה. ולא היא. שהרי זה עתה נוכחנו כי לעיתים היא מילה נרדפת לרוח וככזו היא יסוד, לעיתים היא חומר היולי, ולעיתים היא תוצר של יסוד הרוח בצירוף כתרים ואותיות.

□ בעניין זה ראוי לציין כי הזוהר מכיר אמנם את צירוף האותיות אמ"ש, אך אינו מייחס לאות א', אשר ברישא, את התיבה 'אויר', אלא מספר כי האות א' הולידה את האות ש' שייצגה אש, ותוך כדי עימות בין אש לבין מים (שנבראו קודם לכן מצמד האותיות 'מם' בתוספת י'), נבראו האותיות ר' ו' ח' והפכו ל – 'רוח' שהיא המונח המקובל בזוהר לציון היסוד הידוע מארבעת היסודות. ראה זוהר – שמות – דף קנ"ט - ע"ב.

□ ואילו המונח 'אויר' (אוירא) משמש בזוהר ואף בתלמוד, כמילה נרדפת למילה אטמוספירה במשמעות 'חללו של עולם', כגון: "אוירא דארץ ישראל מחכים". בבלי – בתרא – קנח ב'.

□ לכאורה בעיה. ולא היא. שהרי כבר עמדנו על דרכו של בעל ספר יצירה להקנות למילותיו כפל משמעות בכוונת מכוון, והדברים ברורים ובהירים וימשיכו להתברר ולהתבהר.

□ גם השימוש התנודתי בלשון זכר ובלשון נקבה לסירוגין (וקשר לו כתר וצרפן זה בזה), לכאורה לא במקומם, בא לרמוז על כפל משמעות, אלא אם כן יש מי שמבכר להניח כי מחבר ספר יצירה היה עילג.

וצרפן זה בזה

□ אפשרות א': חיבר ביניהם באמצעות זיקוק, התכה והסרת סיגים והפך אותם למקשה אחת: ראה ירמיהו פרק ו' פסוק כ"ט: "נָחַר

- מִפֶּחַ [מאשתם] מֵאִשׁ תֵּם עִפְרַת לְשׂוֹא צָרַף צָרוּף וְרַעִים לֹא
נִתְקוּ. כֶּסֶף נִמְאָס קָרְאוּ לָהֶם כִּי מֵאִס יְהוָה בָּהֶם.
- ראה ישעיהו פרק א' פסוק כ"ה: "וְאֲשִׁיבָה יָדַי עָלֶיךָ וְאֶצְרֹף כֶּבֶר
סִיגֶיךָ וְאֶסְיְרָה כָּל בְּדִילֶיךָ".
- אפשרות ב'**: חיבר אותן זו לזו: ראה תלמוד בבלי ברכות נ"ה א':
"אמר רב יהודה אמר רב יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן
שמים וארץ", מה שעולה בקנה אחד עם רוח ספר יצירה המייחסת
לאותיות יכולת של בריאה ותנועה בזמן.

מה משמעות הביטוי וצר בהם אויר בעולם ?

- לאחר שחיבר יחד את האות א' עם רוח וכתר, האל עיצב בהם את
אווירו (חללו) של עולם.
- עולם** = מרחב או נצח.

מה משמעות הביטוי וצר בהם רויה בשנה ?

- לאחר שחיבר יחד את האות א' עם רוח וכתר, הוא עיצב בהם את
הלחות (ערפל, טל, גשם = משקעים) בעונות השנה ובעצם, בזמן.
- שנה** = זמן.

וצר בהם גויה בנפש

- גויה** = בית החזה = הריאות = מערכת הנשימה בעלת קונוטציה
לנשמה.
- לאחר שחיבר יחד את האות א' עם רוח וכתר, הוא עיצב בהם את
מערכת הנשימה בנפש שהיא בעלת זיקה לנשמה.
- נפש** = טריטוריה שהיא חלק פרטי ותחום בגבולות הידוע כגוף
פיזי בתוך המרחב, כמו גם חלק פרטי ותחום בגבולות כמהות
מטאפיזית בתוך הזמן כגון המונחים יום ולילה.
- נפש היא גם מהות מטאפיזית פרטית השוכנת בבן אנוש (שאף
הוא עצמו וגופו מוגדרים 'נפש') ומהווה חלק ממהות מגה-מטאפיזית
ששמה 'עם' וברבים 'עמיה'.
- אותה מהות מטאפיזית פרטית עלולה להיות מנודה ומסולקת
מתוך 'עמיה' בגין חטא שאין לו כפרה. כך על פי 'ונכרתה הנפש ההוא

- מעמיה' וראה בראשית י"ז – י"ד: "וְעָרַל זָכַר אֲשֶׁר לֹא יִמּוֹל אֶת בְּשָׂרָה עֶרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמּוּיָהּ אֶת בְּרִיתִי הַפֶּר".
- בכל הפעמים בהם מוטל עונש כרת על הנפש, היא (הוא) מופיעה כנטולת מין כדוגמת מלאך, כמו גם דו מינית המייצגת זכרים ונקבות גם יחד. כך לאור הפסוק "וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא" הפותח בלשון נקבה ומסיים בלשון זכר, וכבר עמדנו על המשמעות הכפולה של עניין זה בפרק הנוכח במשנה ג'.
- המשמעות הכפולה המוצפנת במילה נפש באה לידי ביטוי גם ביכולתה של מילה זו להצביע על גופו הפיזי של אדם, נוסף על מהותו המטאפיזית. לדוגמה ראה בראשית מ"ו פסוק כ"ב: "אֵלֶּה בְּנֵי רְחֵל אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב כֹּל נֶפֶשׁ אֲרַבְעָה עָשָׂר".

עולם + שנה + נפש = מרחב + זמן + טריטוריה

זכר באמ"ש ונקבה באש"ם

- יש לשים לב לפעולות הבאות:
- המלכת אות א' ברוח.
 - הכתרתה בכתר.
 - זיקוק השלושה (א' + כתר + רוח).
 - התכת השלושה (צרפן).
 - הסרת סיגי השלושה (צרפן).
 - עיצוב האוויר במרחב באמצעות השלושה (צר).
 - עיצוב הלחות (המשקעים) בזמן באמצעות השלושה (צר).
 - עיצוב מערכת הנשימה בנפש באמצעות השלושה (צר).
- כל אלה בוצעו בנפרד עבור הפן הזכרי ובנפרד עבור הפן הנקבי:
- עבור הפן הזכרי הם בוצעו על פי נוסחה ששמה אמ"ש.
 - עבור הפן הנקבי הם בוצעו על פי נוסחה ששמה אש"ם.
- האות א' פותחת את שתי הנוסחאות (אמ"ש ו – אש"ם) והפעם הוראתה היא המילה 'רוח' וכבר עמדנו על המתח ה – 'יצירתי' השורר בין המילה 'רוח' לבין המילה 'אוויר'.

- הצד הזהה בשתי הנוסחאות הינו השימוש במונח 'רוח', ואילו הצד השונה הוא בהכתרת הזכר באות א' של 'רוח עליונה', בעוד הנקבה מוכתרת באות א' של 'רוח תחתונה'.
- ואם ישאל השואל מדוע לא להיפך? ראה זוהר – שמות – דף ל"ח – ע"ב: "ובמקום שנמצאים זכר ונקבה אין שבח אלא לזכר".
- אות א' בעלת היבט זכרי היא זו העומדת בראש האותיות מ"ש (אמ"ש), ואילו אות א' בעלת היבט נקבי היא זו העומדת בראש האותיות ש"ם (אש"ם).
- האיחוד בין הרוח העליונה לבין הרוח התחתונה, יוצר את השלם וראה דיון בנושא בזוהר חדש – שיר השירים - העוסק במילים: "שִׁקְנִי מְנַשִּׁיקוֹת פִּיהוּ" (שיר השירים א' ב') וקובע כי רק נשיקות בין שתי רוחות, העליונה והתחתונה, מולידות אהבה של חדווה. (דהא רחימו דחדוא לאו איהו, אלא מגו נשיקין דרוחא עילאה בתתאה).
- לכאורה כך הם פני הדברים אך מכיוון שציווה "בחון בהם וחקור מהם [...] וחקור בהם", יש לשוב אל הרישא של המשנה הנוכחת ואל התיאור: "המליך אות א' ברוח וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם [...] גויה בנפש [...]".
- משמע, הנפש נבראה לפני הגויה, מה שלא עולה בקנה אחד עם מעשה הבריאה, שהרי הגוף נברא לפני הנפש, אלא אם כן הנפש הייתה קיימת בעולם האצילות בצורתה הטרומית היולית ברמה של 'לוח חלק' (טאבולה ראסה), ועל כן התאפשר לצור בתוכה גויה טרומית היולית אף היא, כמו גם בשאר האברים הטרומיים היוליים המופיעים במשניות הבאות.
- בתום עיצובה הטרומי היולי בעולם האצילות, הנפש תשתלשל אל עולם הבריאה, ממנו תרד אל עולם היצירה ומשם אל עולם העשייה בו תעטה על עצמה גוף בשר ודם בו (בגוף) כל איבר ואיבר הוא 'כיסא' לפעולות מאגיות מוּנְחוֹת מטרָה, כגון: כפרת עוונות.
- ראה ספר ויקרא ח': "וַיִּסְמַךְ אֱהֲרֹן וּבָנָיו אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ פֶּרַח הַחֹטָאת. וַיִּשְׁחֹט וַיִּקַּח מִדְּמוֹ וַיִּתֵּן עַל תְּנוּכָה אֶזְרָא אֱהֲרֹן הַיְמָנִית וְעַל בֶּהֶן יְדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֶּהֶן רִגְלוֹ הַיְמָנִית [...] כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם".

מאידך ועל פי רוח ספר יצירה לפיו דבר אינו כפי שנדמה ממבט ראשון, ותמיד יש להפוך בו מכיוון שהוא הפוך ממילא, ראוי להתבונן מקרוב באותיות אמ"ש, תוך כדי הצטיידות בציווי: "**בחון בהם וחקור מהם והעמד דבר על בוריו והשב יוצר על מכונו**".

ספר יצירה פרק ג' משנה ח' בבא ב'

המליך אות מ' במים
וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם ארץ בעולם
וקור בשנה
ובטן בנפש
זכר במא"ש ונקבה במש"א:

פרק ג' משנה ח' (בבא ב') – ניתוח הדברים (אנליזה)

מה משמעות הביטוי המליך אות מ' במים וקשר לו כתר ?
 ראה משנה קודמת ז' בנוגע ל - 'קשירת כתרים לאותיות'.

המליך אות מ' במים

ראה ספר הבהיר פ"ה: "ומאי מ"ם ? אל תקרי מ"ם אלא מים ! מה המים הללו לחים, אף הבטן לח לעולם !".
 בהמשך מסביר בעל ספר הבהיר כי ה – 'ם' הסתומה היא זכרית, בעוד ה – 'מ' הפתוחה היא זכרית ונקבית גם יחד.
 עוד קודם לכן (פ"ד) בא ההסבר הבא הקושר בין האות 'ם' לבין צורת הבטן האנושית: "מ"ם סתומה מאי, עשויה היא כמין בטן מלמעלה".

מה משמעות הביטוי וצרפן זה בזה ?

בעניין זה ראה משנה קודמת ז'.

וצר בהם ארץ בעולם

- במשנה ו' שבפרק זה נאמר "על פניו ברור כי מים אינם בוראים ארץ שהרי כתוב: "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְהוֹ וְבָהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם". ורק לאחר מכן כתוב "וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם". בראשית א'. משמע, הארץ בהיבראה כבר הכילה את המים ועל כן לא ייתכן כי מים בראו ארץ".
- כמו כן נאמר שם "כי כשם שיסוד האדמה (עפר/ארץ) נפקד מספר יצירה בכוונת מכוון, הרי שגם בהופעתו הוא צץ במקום שאינו מקומו, והכול ברוח איש-יהודי אשר אדמת ארצו נשמטה תחת רגליו".
- הפרדוקס שבבריאת ארץ ממים, כבר לזמן דבר דבור על אופניו במשנה ו' שבפרק זה וראה שם.

מה משמעות הביטוי וצר בהם קור בשנה ?

- לאחר שחיבר יחד את האות מ' עם מים וכתר, הוא עיצב בהם את הקור בשנה.
- שנה = זמן.

וצר בהם בטן בנפש

- לאחר שחיבר יחד את האות מ' עם מים וכתר, הוא עיצב בהם את הבטן בנפש.
- בעניין מהות הנפש עסקנו בהרחבה במשנה הקודמת ז' בה נאמר, בין היתר, כי "נפש היא טריטוריה שהיא חלק פרטי ותחום בגבולות הידוע כגוף פיזי בתוך המרחב, וחלק פרטי ותחום בגבולות כמהות מטאפיזית בתוך הזמן כגון המונחים יום ולילה".
- ראה הרחבה במשנה הקודמת ז'.

עולם + שנה + נפש = מרחב + זמן + טריטוריה

זכר במא"ש ונקבה במש"א

יש לשים לב לפעולות הבאות:

- המלכת אות מ' במים.

- הכתרתה בכתר.
 - זיקוק השלושה (מ' + כתר + מים).
 - התכת השלושה (צרפן).
 - הסרת סיגי השלושה (צרפן).
 - עיצוב הארץ במרחב באמצעות השלושה (צר).
 - עיצוב הקור בזמן באמצעות השלושה (צר).
 - עיצוב הבטן בנפש באמצעות השלושה (צר).
- כל אלה בוצעו בנפרד עבור הפן הזכרי ובנפרד עבור הפן הנקבי:
- עבור הפן הזכרי הם בוצעו על פי נוסחה ששמה מא"ש.
 - עבור הפן הנקבי הם בוצעו על פי נוסחה ששמה מש"א.

- האות 'מ' פותחת את שתי הנוסחאות שהצד הזהה בשתייהן הוא השימוש במונח מים, ואילו הצד השונה הוא בהכתרת הזכר באות מ' של 'מים עליונים', בעוד הנקבה מוכתרת באות מ' של 'מים תחתונים'.
- ואם ישאל השואל מדוע לא להיפך? ראה זוהר – שמות – דף ל"ח – ע"ב: "ובמקום שנמצאים זכר ונקבה אין שבח אלא לזכר".
- אות מ' בעלת היבט זכרי היא זו העומדת בראש האותיות א"ש (מא"ש), ואילו אות מ' בעלת היבט נקבי היא זו העומדת בראש האותיות ש"א (מש"א).
- בעניין זה ראה את דברי רבי שמעון בר יוחאי בזוהר – שמות – דף רכ"ח ע"א: (תרגום חופשי) "האותיות הללו הן גם זכר וגם נקבה והן כולן כאחת בסוד מים עליונים ומים תחתונים".
- ראה גם זוהר – בראשית – דף י"ז ע"ב: (תרגום חופשי) "אותיות ה' – י' – ם' הן מים עליונים, ואילו אותיות י' – מ' – ה' הן מים תחתונים". ובהמשך בדף י"ח: "מים עליונים הם זכרים ומים תחתונים הם נקבות". כך גם בספר רזיאל המלאך.

**ראה העמקה בפרק זה משנה ז': "בחון בהם וחקור מהם [...]
 וחקור בהם"**

ספר יצירה פרק ג' משנה ט' בבא ג'

המליך אות ש' באש
וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם (אש) שמים בעולם
וחום בשנה
וראש בנפש
זכר בשא"מ ונקבה בשמ"א:

פרק ג' משנה ט' (בבא ג') – ניתוח הדברים (אנליזה)

מה משמעות הביטוי המליך אות ש' באש וקשר לו כתר ?
 ראה פרק זה משנה ז' בנוגע ל - 'קשירת כתרים לאותיות'.

המליך אות ש' באש

- על עניין הזיקה בין האות ש' לבין ה – אש ראה ספר הפליאה:
- אמר לו רבי למה נקרא שמים בעבור ש - מים לימינו ואש לשמאלו והוא באמצע ומקבל משניהם ועושה שלום וזהו גיבל הקב"ה אש ומים וערבן זה בזה ועשה מהן שמים והוא הנקרא אמת והוא הרחמים (ספירת דעת או תפארת) ומקבל מהחסד (ספירת חסד) ומהפחד (ספירת גבורה המכונה 'פחד יצחק').
 - אמר לו רבי לא כך שאלתי אלא כך שאלתי המים למעלה מן האש וכאן נכתב ה- ש' המורה על האש קודם המים משמע שאש למעלה מן המים.
 - אמר לו בני זהו מלאכי עליון יגידוהו.
 - אמר לו מי ישאלם ?
 - אמר לו אני אשאלם !
 - יצאתה בת קול ואמרה בעבור ש - אש למטה מן המים והוא קרוב וסמוך לאש על-כן הקדים ה- ש' מן המים וקראו שמים, אמר רבונא דעלמא זיל בתר רובא רוב קבלתם מן המים לכתוב מים תחלה ואח"כ ש'. (כלומר מימש).

- אמר לו האש מקבל תחילה שהוא השי"ן ואח"כ באין (באים) המים ומכבים האש וזהו ש - מים גוברין (גוברים) על האש ולכן נכתב ה -ש' תחילה".

מה משמעות הביטוי וצרפן זה בזה ?
 ראה משנה ז' בפרק זה.

וצר בהם (אש) שמים בעולם

- לאחר שחיבר יחד את האות ש' עם אש וכתר, הוא עיצב בהם את השמים בעולם.
- בגרסאות אחרות של ספר יצירה לא מופיע "(אש)" ונראה כי זו תוספת מאוחרת של אחד מן המעתיקים.
- עולם = מרחב או נצח.

מה משמעות הביטוי וצר בהם חום בשנה ?

- לאחר שחיבר יחד את האות ש' עם אש וכתר, הוא עיצב בהם את החום בעונות השנה.
- שנה = זמן.

וצר בהם ראש בנפש

- לאחר שחיבר יחד את האות ש' עם אש וכתר, הוא עיצב בהם את הראש בנפש.
- בעניין מהות הנפש עסקנו בהרחבה בפרק זה במשנה ז' בה נאמר, בין היתר, כי "נפש היא טריטוריה שהיא חלק פרטי ותחום בגבולות הידוע כגוף פיזי בתוך המרחב, וחלק פרטי ותחום בגבולות כמהות מטאפיזית בתוך הזמן כגון המונחים יום ולילה".
- ראה הרחבה בפרק זה במשנה ז'.

עולם + שנה + נפש = מרחב + זמן + טריטוריה

זכר בשא"מ ונקבה בשמ"א

יש לשים לב לפעולות הבאות:

- המלכת אות ש' באש.
 - הכתרתה בכתר.
 - זיקוק השלושה (ש' + כתר + אש).
 - התכת השלושה (צרפן).
 - הסרת סיגי השלושה (צרפן).
 - עיצוב השמיים במרחב באמצעות השלושה (צר).
 - עיצוב החום בזמן באמצעות השלושה (צר).
 - עיצוב הראש בנפש באמצעות השלושה (צר).
- כל אלה בוצעו בנפרד עבור הפן הזכרי ובנפרד עבור הפן הנקבי:
- עבור הפן הזכרי הם בוצעו על פי נוסחה ששמה שא"מ,
 - עבור הפן הנקבי הם בוצעו על פי נוסחה ששמה שמ"א.

- האות 'ש' פותחת את שתי הנוסחאות שהצד הזהה בשתייהן הוא השימוש במונח אש, ואילו הצד השונה הוא בהכתרת הזכר באות ש' של 'אש עליונה', בעוד הנקבה מוכתרת באות ש' של 'אש תחתונה'.
- ואם ישאל השואל מדוע לא להיפך? ראה זוהר – שמות – דף ל"ח – ע"ב: "ובמקום שנמצאים זכר ונקבה אין שבח אלא לזכר".
- בעניין זה ראה זוהר – שמות - קפ"ו - ע"א: (תרגום חופשי) "אין מי שמצליח לשאת את עוצמתה של האש העליונה, להוציא האש התחתונה שהיא אש שסובלת אש".
- ראה גם תלמוד בבלי – יומא – כ"א – ב: "יש אש דוחה אש ויש אש אוכלת אש".

**ראה העמקה בפרק זה משנה ז': "בחון בהם וחקור מהם [...]
וחקור בהם"**

ספר יצירה פרק ד' משנה א'

שבע כפולות
בג"ד כפר"ת
מתנהגות בשתי לשונות
ב"ב, ג"ג, ד"ד, כ"כ, פ"פ, ר"ר, ת"ת.
תבנית רך וקשה
גבור וחלש:

פרק ד' משנה א' – ניתוח הדברים (אנליזה)

משנה זו עוסקת בכפילויות כפי שמעידה עליה הרישא, ועל כן הגיוני להניח כי הייתה חביבה על בעל ספר יצירה, שהרי כפילויות היו אבני יסוד במשנתו.

שבע כפולות בג"ד כפר"ת

- אותיות כפולות** הן אלו הדגושות בדגש קל ונהגות בשני אופני היגוי: מודגש ורפה, ועל כן מכונות 'כפולות'. מקובל כי הן שש האותיות בג"ד כפ"ת.
- 'שבע כפולות', כדברי המשנה, הן שש אותיות בג"ד כפ"ת + האות השביעית ר' שאליבא דבעל ספר יצירה מצטרפת לאותן שש אותיות ויחד הן בג"ד כפר"ת.
- על מנת לרדת לעמקן של 'שבע הכפולות' (שבע ולא שש) יש להבהיר תחילה את עניין שני הדגשים: הכבד והקל.
- דגש כבד** מכפיל את העיצור אותו הוא מדגיש אך אינו משנה את איכותו. לדוגמה: המילה שְׁלֵם = שֶׁל – לֵם. בימינו אין מבחינים בהיגוי העיצור הכפול. הדגש הכבד אינו מעניינה של משנה זו או של ספר זה בשום צורה ואופן.
- דגש קל** בא באותיות בג"ד כפ"ת כאשר הן מופיעות בראש מילה, או באמצע מילה אחרי שווא נח.
- דגש קל** משנה את איכות העיצור אך בימינו שומעים את הדגש הקל רק באותיות ב', כ', פ':
 - אות **ב'** דגושה נהגית **B** ואילו אות **ב'** רפה נהגית **V**.
 - אות **פ'** דגושה נהגית **P** ואילו אות **פ'** רפה נהגית **F**.

• אות כ' דגושה נהגית K ואילו אות כ' רפה נהגית ח' בהברה אשכנזית.

היגוי האותיות הדגושות ג', ד', ת' אינו שונה בימינו מהיגויין כאשר הן רפות, אך בימים עברו היה היגויין שונה כאשר היו דגושות או רפות.

□ 'שבע כפולות' הן שש אותיות בג"ד כפ"ת + האות ר' שהיא יוצאת דופן באותן 'שבע כפולות', ומעוררת תמיהה גדולה על שנכללה בכללן.

□ בתנ"ך, כמו גם בכתבי קודש קדומים אחרים, מופיעות אותיות ר' דגושות בודדות, אך כולן דגושות בדגש כבד ולא בדגש קל, ועל כן אינן יכולות לבוא בקהל האותיות הכפולות בג"ד כפ"ת.

□ גם אם ימצא כי בקהילה יהודית כזו או אחרת התקיים נוהג של הכללת האות ר' בכלל האותיות הכפולות, עדיין נותרה תמיהה על בעל ספר יצירה על שכלל אותה בכללן כאילו היה זה מעשה שבשגרה.

□ התמיהה גדולה שבעתיים משום היות המחבר איש ספר האמון על האות הכתובה, בוודאי על זו המקראית שהוא מרבה לצטטה בספרו.
□ אשר על כן אין זאת אלא שעשה כן בכוונת מכוון על-אף שידע כי הוא מערבב מין בשאינו מינו.

□ מתוך כך, האם ייתכן כי ביקש להסב את תשומת הלב אל השגגה על מנת להסיט אותה (את תשומת הלב) מן הטפל אל העיקר?
□ האם אפשר כי תמרן את הדברים כדי שאותו 'עיקר' יהיה נחבא אל הכלים, יסתתר בנקיקי אותיות ובמובלעות מילים ולא ייחשף לעין ממבט ראשון?

□ אם כן, מדוע נהג כפי שנהג?

□ משום כל אלה מן הראוי לבחון את משמעות האות ר' ואת סיבת שילובה בראשי התיבות בג"ד כפ"ת, שהרי משמעויות וסיבות עשויות לחולל תפניות במה שראינו בהן הנחות יסוד שאינן ניתנות לערעור.

ראשית תיבחן האות ר' לכשעצמה, ולאחר מכן ייבחן שילובה בכלל

האותיות הכפולות בג"ד כפ"ת

- נוסף על היותה אות מאותיות אלפא-ביתא, ה – 'ר' נהגית גם כמילה ורושמת היסטוריה כפולת פנים: פן עני ופן עשיר:
- **את הפן העני** ראה בספר משלי פרק ל' פסוק ח': "שָׁא וּדְבַר כְּזָב הִרְחַק מִמֶּנִּי רֹאשׁ וְעֶשֶׂר אֶל תִּתֵּן לִי הַטְּרִיפְנִי לְחֶם חֶקִי". המילה **רֹאשׁ** מופיעה כאן במשמעות של עני ורש. **רֹאשׁ וְעֶשֶׂר = עוני ועושר.**
 - **את הפן העשיר** ראה בספר דברים פרק א' פסוק כ"א: "רְאֵה נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ אֶת הָאָרֶץ עֲלֶיהָ רֹשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לְךָ אֶל תִּירָא וְאֶל תַּחַת". המילה **רֹשׁ** מופיע כאן במשמעות של ירושה ועל כן עושר.
- דוד בן שלמה אבן זמרא בספרו 'מגן דוד', מקפיד לא רק על קוצה של י', אלא גם על קוצה של ד' וקובע כי די לו לאדם להסיט כמלוא הנימה את קוצה של האות ד', על מנת שזו תהפוך לאות ר', ומכאן עולה כי המילה 'אחד' תהפוך למילה 'אחר' ומיד לאחר מכן: "מחריב את העולם ומאבד את נפשו ונותן כוח לאל אחר", מה שלא מחמיא לאות ר' כלל ועיקר.
- לשון דומה נוקט גם הזוהר שמודיע כי אם אדם יסיט את קוצה של האות ד' מן המילה 'אחד', תיווצר המילה 'אחר' ויתחולל חורבן שתחילתו בשטן (סמא"ל), והמשכו בשקר שעליו לא ניתן לבנות דבר, וכפועל יוצא הרס הבניין ונפילת שמיים וארץ. זוהר – שמות – קט"ז ע"א.
- אשר על כן, מסביר הזוהר, למניעת בלבול, כתובות גם האות ד' של 'אחד', וגם האות ר' של 'אחר', באותיות גדולות: "דלי"ת עילאה וְרַב עַל שְׂאֵר אֲתוֹנוֹ. וְכֵן רִי"ש דָּאֵל אַחַר. לְאֲשֶׁתְּמוֹדָעָא, דְּלֹא לְאֲחֻלְפָּא רְזָא קְדִישָׁא עִילָאָה, וְלֹאֲכֻלָּא סְטָרָא אַחְרָא בִּהְדִּיָּה". זוהר חדש – ואתחנן.
- מאידך קיימת זיקה בין האות ר' לבין הגיית המילה 'ראש' כפי שהיא נהגית בארמית 'ריש'.
- ראה אות **רי"ש** במדרש אותיות דרבי עקיבא עמוד נ"ג: "זה הקב"ה שהוא **ראש** לכל העולם כולו".

□ שם עמוד נ"ה: "אין ריש אלא ישראל שנתן הקב"ה ראש לכל האומות".

□ מן האמור לעיל עולה כי האות ר' נושאת עימה משמעות כפולה ומוכפלת של עוני לעומת עושר, שפל לעומת הצלחה, אלוהות לעומת הרס - כולם בכפיפה אחת.

עֵתָה יִבְחֲנוּ רֵאשֵׁי הַתִּיבוֹת בַּגִּ"ד כִּפְרֵ"ת

□ ראשי התיבות בג"ד הופכים למילה 'בגד' הנושאת מספר משמעויות:

- ראה ספר בראשית פרק ל' פסוק י"א: "וַתֹּאמֶר לְאֵהָ בַגֵּד [בָּא גָד] וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ גָד". מפסוק זה עולה כי המילה בגד הנחלקת לשתי הברות, הופכת ל- גָד, שמשמעותה מזל אשר לאה מתברכת בו הודות לבנה גֵד אשר שפחתה זָלְפָה ילדה עבורה. בא גֵד = בא מזל.
- ראה ספר ירמיהו פרק י"ב פסוק א': "צִדִּיק אֶתָּה יְהוָה כִּי אָרִיב אֵלַיךְ אֶךְ מִשְׁפָּטִים אֲדַבֵּר אוֹתְךָ מִדוּעַ דְּרָךְ רְשָׁעִים צִלְחָה שְׁלוֹ כָּל בְּגָדֵי בְּגָד". בפסוק זה מופיעה המילה בְּגָד במשמעות של בגידה והפרת אמון.
- ראה ספר במדבר פרק ד' פסוק י"ג: "וַדַּשְׁנוּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ וּפְרָשׁוּ עָלָיו בְּגָד אֲרָגְמָן". בפסוק זה מופיעה המילה בְּגָד במשמעות של פריט קדושה.

□ מעבר לכל אלה וברוח מילותיו של בעל ספר יצירה (בחון בהם וחקור מהם), קיים היבט נוסף לביטוי "בָּא גָד" והוא "וַיִּבֵּא גָד". ראה ספר שמואל ב' פרק כ"ד פסוק י"ח: "וַיִּבֵּא גָד אֶל דָּוִד בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר לוֹ עֲלֵה הָקֵם לַיהוָה מִזְבֵּחַ בְּגָרְןָ אַרְנִיָּה [אַרְוֵנָה] הַיְבֹסִי".

□ הגורן שדוד קנה מידי אַרְוֵנָה הַיְבֹסִי הוא הַר הַבַּיִת וראה דברי הימים ב' פרק ג' פסוק א': "וַיַּחַל שְׁלֹמֹה לְבַנּוֹת אֶת בַּיִת יְהוָה בִּירוּשָׁלַם בְּהַר הַמּוֹרֵיָה אֲשֶׁר נִרְאָה לְדָוִד אָבִיהוּ אֲשֶׁר הָכִין בְּמִקּוֹם דָּוִד בְּגָרְןָ אַרְנָן הַיְבֹסִי".

□ ראשי התיבות **כפר"ת** הופכים למילה '**כפרת**' המופיעה בתנ"ך פעמים רבות ותמיד במשמעות של מכסה ארון הברית שהוצב במשכן ובבית המקדש הראשון. בבית המקדש השני לא היה קיים ארון ברית:

• ראה ספר שמות פרק ל"ה פסוק י"ב: "אֶת הָאָרֶן וְאֶת בְּדִיו אֶת הַכַּפֹּרֶת וְאֶת פְּרֹכֶת הַמָּסָךְ".

• ראה ספר שמות פרק כ"ה פסוק י"ז: "וְעָשִׂיתָ כַּפֹּרֶת זָהָב טְהוֹר אֲמֹתַיִם וְחֻצֵי אַרְכָּה וְאֲמָה וְחֻצֵי רְחֻבָּה".

□ על-פי הזוהר קיימת **כפרת עליונה** המאצילה מאורה על **כפורת תחתונה** ולא זו בלבד, אלא מתברר כי על גבי הכפרת העליונה גופא מופיעות **שתי דמויות של כרובים: זכר ונקבה**. זוהר – שמות – דף קמ"ח ע"א.

□ מאידך, ניתן להמיר את ראשי התיבות **כפר"ת** גם במילה **פרכת** אשר אף היא היוותה פריט קדושה בבית המקדש, ופירושה הוא מסך אשר חצץ בין קודש הקודשים בו עמד ארון הברית, לבין אזור הקודש בו ניצבו מנורת הזהב, מזבח הזהב ושולחן לחם הפנים.

□ כך במשכן וכך גם בבית המקדש הראשון. תפקיד הפרכת בבית המקדש השני היה להסתיר את החלל ואת הבושה שהם תוצאה של חסרון ארון הברית אשר נעלם בחורבן הבית הראשון.

□ ראה ספר שמות פרק כ"ו פסוק ל"א: "וְעָשִׂיתָ פְּרֹכֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְנֹשֵׁשׁ מְשֻׁזָּר מְעֻשָּׂה חֹשֶׁב יַעֲשֶׂה אֹתָהּ כְּרֻבִים".

□ בזוהר מתברר כי **ל - פְּרֹכֶת** נועד תפקיד נוסף הנובע מזה הראשון שמשימתו היא להסתיר ולחצוץ, והוא לסייע בפקיחת עיני הבריות לראות רזי דרזין.

□ התורה – כך הזוהר – מרעיפה רמזים דקים על ההוגים בה, אשר כולם שמחים אם הם (הרמזים) נקלטים. אך אם לא, היא (התורה) מכנסת את הפתאים אשר לא השכילו לפענח את צפונותיה,

ומשוחחת עימם מבעד **ל - פְּרֹכֶת** המסננת סודות טמירים, הכל כפי ערכם של אותם פתאים, ומפענחת עבורם צפנים אט-אט, הכל על פי יכולת הבנתם, ומרגילה אותם טיפין-טיפין, ורק לאחר שהתרגלו למסתורין, היא נגלית אליהם פנים אל פנים, וחושפת בפניהם את רזי

רזיה שהיו גנוזים בליבה מקדמת דנא. ראה זוהר – שמות – צ"ט ע"א - ע"ב בתרגום חופשי.

□ ומסביר הזוהר כי אותה פְּרֻכָּת פְּרוּשָׁה על טמיר הטמירים, במקביל לכפרת המכסה על הנסתרים העליונים, להצפנת הסתומים שהם סודיים ונעלמים.

□ ובתוך כך, סמוך לכפרת, קיים מחבוא סתרים ליד נהר שופע... והדברים מתגלגלים אל פריון והתעברות קוסמית שמתעכבת עד לבוא המלך המשיח. ראה זוהר – שמות – דף רנ"ט – ע"א בתרגום חופשי.

עד כאן המשמעות הכפולה הצפונה במילים 'בגד' 'כפרת', ומכאן בחינתן בשיטת א"ת-ב"ש

המילים 'בגד' 'כפרת' ייבחנו בשיטת א"ת ב"ש כפי שנבחנו כאן ראשי התיבות אמ"ש שהומרו במילה הטעונה 'בית':

• המילה בגד בשיטת א"ת-ב"ש מניבה את האותיות שרק = שקר.

• המילה כפרת בשיטת א"ת-ב"ש מניבה את האותיות לוגא = גואל.

• בגד כפרת = שקר גואל = גואל שקר.

□ חישובי סדרי אותיות מעין אלה ואף מורכבים מהם, היו מקובלים על אבותינו ולדוגמה: ראה תיקוני זוהר – תיקון עשרים ושלושה – דף ס"ט ע"א שם המילה 'בראשית' מתפצלת לשתי מילים והן 'ברית' 'אש'. כך גם שם דף י' ע"ב.

□ שם מתברר כי ברית היא האות י' אשר בחיבור עם 'אש' הופכת ל – 'איש', כשם שחיבור אות ה' ל – אש, הופכת ל – 'אשה'.

□ ראה גם מדרש הגדול: אל תקרי (אל תקרא) 'בראשית' אלא 'ברא' 'שית' (ברא שש בארמית), שברא שש פינות העולם, מזרח ומערב, צפון ודרום, מעלה ומטה.

האם ייתכן כי בעל ספר יצירה שתל בספרו אזהרה מפני משיחי שקר ?

האם ייתכן כי העם לא למד דבר מאירועי חורבן הבית הראשון ועל כן הביא על עצמו את חורבן הבית השני ?

האם ייתכן כי נביאי שקר היו בין הגורמים הישירים לחורבן שני הבתים ?

□ על עמדת האל בנושא זה ניתן ללמוד מספר יחזקאל פרק י"ג פסוקים א' – ט"ז: "וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר. בֶּן אָדָם הַנְּבִיאִי יִשְׂרָאֵל הַנְּבִיאִים וְאִמְרַת לְנְבִיאֵי מַלְבָּם שָׁמְעוּ דְבַר יְהוָה. כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הוּאֵ עַל הַנְּבִיאִים הַנְּבִלִים אֲשֶׁר הִלְכִים אַחַר רוּחַם וְלִבְלִתִּי רָאוּ. כְּשֹׁעֲלִים בְּחַרְבוֹת נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ. לֹא עָלִיתֶם בְּפָרְצוֹת וַתִּגְדְּרוּ גֵדֵר עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל לְעֵמֶד בְּמַלְחָמָה בַּיּוֹם יְהוָה. חָזוּ שְׂוֹא וְקֶסֶם כְּזָב הָאֹמְרִים נְאֻם יְהוָה וַיְהוִה לֹא שִׁלְחָם וַיִּחְלוּ לְקַיֵּם דְּבַר. הֲלוֹא מַחְזֵה שְׂוֹא חֲזִיתֶם וּמְקֹסֶם כְּזָב אִמְרַתֶם וְאֹמְרִים נְאֻם יְהוָה וְאֲנִי לֹא דִבַּרְתִּי. לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן דִּבַּרְכֶם שְׂוֹא וְחֲזִיתֶם כְּזָב לָכֵן הִנְנִי אֲלֵיכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה. וְהִיְתָה יְדֵי אֵל הַנְּבִיאִים הַחֲזִים שְׂוֹא וְהַקְּסָמִים כְּזָב בְּסוֹד עִמִּי לֹא יְהִיוּ וּבִכְתָב בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא יִכְתְּבוּ וְאֵל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֹא יִבְאוּ וַיִּדְעַתֶם כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה. יַעַן וּבִיעַן הִטְעוּ אֶת עַמִּי לֵאמֹר שְׁלוֹם וְאֵין שְׁלוֹם וְהוּא בְּנֵה חֵיץ וְהִנֵּם טְחִים אֹתוֹ תִּפֹּל. אָמַר אֵל טְחִי תִּפֹּל וַיִּפֹּל הָיָה גֶשֶׁם שׁוֹטֵף וְאִתְּנָה אֲבִנִי אֶלְגָּבִישׁ תִּפְלָנָה וְרוּחַ סְעָרוֹת תִּבְקַע. וְהִנֵּה נָפַל הַקִּיר הַלּוֹא יֹאמֵר אֲלֵיכֶם אֵיךְ הִטִּיחַ אֲשֶׁר טַחְתֶּם. לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וּבִקְעֵתִי רוּחַ סְעָרוֹת בְּחֻמַּתִּי וּגֶשֶׁם שֹׁטֵף בְּאֶפֶי יְהוָה וְאֲבִנִי אֶלְגָּבִישׁ בְּחֻמָּה לְכֹלָה. וְהִרְסֵתִי אֶת הַקִּיר אֲשֶׁר טַחְתֶּם תִּפֹּל וְהִגַּעְתִּיהוּ אֵל הָאָרֶץ וּנְגַלָּה יְסוּדוֹ וּנְפֹלָה וְכִלִּיתֶם בְּתוֹכָהּ וַיִּדְעַתֶם כִּי אֲנִי יְהוִה. וְכִלִּיתִי אֶת חֻמַּתִּי בְּקִיר וּבְטְחִים אֹתוֹ תִּפֹּל וְאֹמַר לָכֵם אֵין הַקִּיר וְאֵין הַטְּחִים אֹתוֹ. נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנְּבִיאִים אֵל יְרוּשָׁלַם וְהַחֲזִים לֵה חֲזוֹן שְׁלוֹם וְאֵין שְׁלוֹם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה.

□ על פי יוסף בן מתתיהו (המאה ה – 1 לספירה) התקיימה בעם ישראל תופעה רחבת היקף של משיחי שקר שהבטיחו גאולה עוד בתקופת השלטון הרומי. עדויות היסטוריות מגלגלות את התופעה עד לסוף המאה ה - 18.

□ בין שמות משיחי השקר הידועים נמצאים יהודה בן חזקיה, יהודי בשם תאודאס, משיחי שקר אלמונים מקרב הסיקריים, יהודי מצרי שיוסף בן מתתיהו כינהו 'הקוסם', משה איש כרתים, אשר למלך, שלמה מולכו, מרדכי מוכיח, שבתי צבי, יעקב פרנק, ותומכים כגון נתן העזתי, שמואל פרימו, ישראל חזן, ושמואל גנדור.

□ על כמיהת העם לגאולה ניתן ללמוד מפסוקי ספר דניאל הרוויים בכיסופים לירושלים, תפילה לבוא המשיח, ונבואת תקומה שמילותיה הדירו ועדיין מדירים שינה מאלפי מחשבי קיצין וחוזי עתידות, שכילו ומכלים ימיהם בניסיונות לפצח את צפניה.

□ ראה ספר דניאל פרק ט כ"ג: "בְּתַחֲלַת תַּחֲנוּנֶיךָ יֵצֵא דָבָר וְאֲנִי בְּאֵתִי לְהַגִּיד כִּי חֲמוּדוֹת אֶתָּה וּבֵין בְּדָבָר וְהֵבֵן בְּמַרְאֵה. שְׁבַעִים שְׁבַעִים נִחַתְךָ עַל עַמְּךָ וְעַל עִיר קְדֻשְׁךָ לְכֹלֵא הַפֶּשַׁע וּלְחַתֵּם חֲטָאוֹת [וְלִהְיֶתֶם חֲטָאוֹת] וּלְכַפֵּר עֹון וּלְהַבְיֵא צְדָק עַל־מִים וְלִחַתֵּם חֲזוֹן וְנָבִיא וְלִמְשַׁח קֹדֶשׁ קְדָשִׁים. וְתִדַּע וְתִשְׁכַּל מִן מֵצֵא דָבָר לְהַשִּׁיב וְלִבְנוֹת יְרוּשָׁלַם עַד מְשִׁיחַ נָגִיד שְׁבַעִים שְׁבַעִים וְשָׁנִים וְשָׁנִים תָּשׁוּב וּנְבִנְתָה רְחוֹב וְחָרוּץ וּבְצוֹק הָעֵתִים. וְאַחֲרֵי הַשְּׁבַעִים שָׁנִים וְשָׁנִים יִכָּרֵת מְשִׁיחַ וְאֵין לוֹ וְהָעִיר וְהַקְּדֻשׁ יִשְׁחִית עִם נָגִיד הַבָּא וְקִצּוֹ בְּשֶׁטֶף וְעַד קֵץ מְלַחְמָה נִחְרָצֵת שְׁמֹמֹת. וְהַגְּבִיר בְּרִית לְרַבִּים שְׁבוּעַ אֶחָד וְחֻצֵי הַשְּׁבוּעַ יִשְׁבִּית זָבַח וּמִנְחָה וְעַל כֶּנֶף שְׁקוּצִים מְשֻׁמִּים וְעַד כָּלָה וְנִחְרָצָה תִתֵּן עַל שְׁמֵם".

□ (שְׁבַעִים שְׁבַעִים) 62 X 7 (וְשְׁבַעִים שָׁנִים וְשָׁנִים) = 434 שנים, שהן, על-פי רש"י, פרק הזמן שחלף מנבואה זו עד לחורבן בית המקדש השני. ואילו על-פי ראב"ע (רבי אברהם אבן עזרא) מדובר בפרק הזמן שבית המקדש השני עמד על תילו.

□ במקביל ראוי לשים לב כי הביטוי "הבן בחכמה וחכם בבינה" (המופיע בספר יצירה במשנה ד' פרק א') דומה מאוד לנאמר בפסוק "וַיִּבֶן וַיְדַבֵּר עִמִּי וַיֹּאמֶר דְּנִיָּאל עֲתָה יֵצְאֵתִי לְהַשְׁכִּילָךְ בִּינָה. בְּתַחֲלַת תַּחֲנוּנֶיךָ יֵצֵא דָבָר וְאֲנִי בְּאֵתִי לְהַגִּיד כִּי חֲמוּדוֹת אֶתָּה וּבֵין בְּדָבָר וְהֵבֵן בְּמַרְאֵה". ספר דניאל פרק ט' פסוקים כ"ב כ"ג.

□ חשיבות הפסוק לענייננו עולה ומתעצמת הודות לשתי המילים "שְׁבַעִים שְׁבַעִים" המופיעות מיד לאחר "וּבֵין בְּדָבָר וְהֵבֵן בְּמַרְאֵה",

ואמורות לחשב את מועד הגאולה. שהרי המספר **שבע** הוא חביבו של האל כפי שניווכח בפרק ד' משנה ט"ו.

□ על מנת להבין את הלך רוחו של בעל ספר יצירה בעת כתיבת הדברים, יש לשפוך אור על האווירה ששררה בירושלים ובבית המקדש השני סמוך לחורבן. ובכן, בשתי מילים: **שחיתות וסיאוב**. ובהרחבה, שחיתות שלטונית וסיאוב דתי שהם, בעצם, תאומים.

□ דברי הנביא ישעיהו בן אמוץ שנאמרו כשמונה מאות שנה לפני האירועים שמתוארים לעיל ולהלן, תקפים גם כאן כאילו חזה את הנולד. וכה אמר ישעיהו: "אִיכָה הִיְתָה לְזוֹנָה, קִרְיָה נְאֻמָּנָה; מְלֹאֲתֵי מִשְׁפָּט, צֶדֶק יֵלִין בָּהּ--וְעֵתָה מְרַצְחִים. כִּסְפָּה, הִיָּה לְסִיגִים; סְבָאָה, מְהוּל בְּמַיִם. שְׂרִיף סוֹרְרִים, וְחֲבָרֵי גִנְבִים--כְּלוּ אֶהֱבֶה שְׁחָד, וְרִדְף שְׁלֹמֹנִים; יְתוּם לֹא יִשְׁפֹּטוּ, וְרִיב אֶלְמָנָה לֹא-יָבוֹא אֲלֵיהֶם". ישעיהו בן אמוץ פרק א' פסוקים כ"א – כ"ג.

□ ירושלים התפלגה בין צדוקים לפרושים. הצדוקים היו כוהני הדת האוליגרכים, ואילו הפרושים היו הצמיתים שפרנסו את האוליגרכיה. התהום הכלכלית בין הראשונים לאחרונים זעקה לשמיים. חורבן הבית היה עניין של זמן.

□ משרת הכוהן הגדול בבית המקדש נקנתה בכסף בידי הצדוקים מעם הרומאים, וממילא כך גם שאר משרות הכהונה. כולם שיחדו את כולם. בית המקדש הפך למאורת פריצים בידי הצדוקים, אך גם הפרושים לא טמנו ידם בצלחת, מה שמוכיח כי עבדים לא רוצים להיות חופשיים, אלא רוצים להיות אדונים. הג'ובים העסיסיים היו נחלתן של החמולות לבתיי בייתוס, חנין, קתרוס ופיאכי שמהן יצאו המכהנים בקודש.

□ קמצוץ של מושג על אשר התרחש, ניתן לקבל בהצצה אל התלמוד הבבלי מסכת פסחים דף נז' עמוד א' וכך כתוב בתצורת פזמון שרווח בימים ההם, וצוטט על ידי התנא שאול בן בטנית בשמו של יוסף בן חנין איש ירושלים:

- **"אוי לי מבית בייתוס אוי לי מאלתם"** (כלומר, אוי לי מן הנבוט או מן הקללה שלהם).
 - **"אוי לי מבית חנין אוי לי מלחישתם"** (כלומר, אוי לי מהלשנותיהם באוזני הרומאים או גרוע מזה, מלחישות במובן כשפים).
 - **"אוי לי מבית קתרוס אוי לי מקולמוסם"** (כלומר, אוי לי מן העדויות השקריות שהם מעלים על הנייר).
 - **"אוי לי מבית ישמעאל בן פיאכי אוי לי מאגרופם"** (כלומר, אוי לי מאלימותם – ג.ג.) **"שהם כוהנים גדולים ובניהם גזברים"** (כלומר, בניהם מופקדים על הכספים שזרמו אל בית המקדש)
 - **"וחתניהם אמרכלים"** (וחתניהם אחראים על אוצרות בית המקדש ועל קבלת תרומות ומעשרות וחלוקתם לכוהנים וללויים – ג.ג.) **"ועבדיהם חובטים את העם במקלות"** (ושלוחיהם מייסרים את העם במקלות כדי לגבות מיסים).
- קודש הקודשים של העם היהודי הפך לסדום ועמורה, בה חברו הון ושלטון בחסות מצביאים רומיים ואלפיון עליון של יהודים. עולי רגל שהגיעו אל בית המקדש כדי לחגוג ולהקריב קורבנות, גילו בו בזאר הומה סוחרים, זבנים, סרסורים לדבר עבירה (מאכרים ולוביסטים), חלפני כספים ומוכרי יונים.
- בית ראשון חרב בעקבות עבודה זרה, שפיכות דמים וגילוי עריות. בית שני חרב בגלל שנאת חינם. (בבלי – יומא – ט עמוד ב') ניתן להוסיף לכל אלה גם שחיתות שלטונית.
- אך האמנם?
- למען האמת ההיסטורית:
- בית ראשון חרב בגלל נבוכדנאצר מלך בבל ושליחו נבוזראדן.
 - בית שני חרב בגלל אספסיאנוס קיסר רומי ושליחו טיטוס.

ומה בעניין 'עבודה זרה', 'שפיכות דמים', 'גילוי עריות' ו – 'שנאת חינם'?

אלה אמורים להידון במחקר של בריאות הנפש על אודות נטיית המולדת של העם היהודי להתאבדות באמצעות הלקאה עצמית.

**מתנהגות בשתי לשונות ב"ב, ג"ג, ד"ד, כ"כ, פ"פ, ר"ר, ת"ת
תבנית רך וקשה גבור וחלש**

לכאורה באות מילים אלו כדי להצביע על שבע אותיות בג"ד כפר"ת אשר על פי דברי בעל ספר יצירה נהגות בשני אופני היגוי כפי שהוסבר קודם לכן: רך וקשה, גיבור וחלש = מודגש ורפה.

בפועל רומזת שורה זו על משמעותו הכפולה של המספר שבע, שהיא (על פי הזוהר) תוצאה של השוני בין זכרי לנקבי, הבאה לידי ביטוי בזכרותם ובנקביותם גם יחד של:

- שבע אותיות בג"ד כפר"ת זכר ונקבה.
- שבעה כוכבי לכת זכריים ונקביים.
- שבעת קני המנורה זכריים ונקביים.
- שבע ספירות כפולות חג"ת נהי"מ (חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות).
- שבעה ימי בראשית של מטה, לעומת שבעה ימי בראשית של מעלה.

ראה זוהר – במדבר - דף רנ"ה ע"ב המסתיים בפסוק "אין כל חדש תחת השמש".

הערה: גם אם קדמוניות התמליל בזוהר אינה משתווה לקדמוניות ספר יצירה, עדיין יש בדברים כדי להעיד על מסורות ועל כיווני חשיבה של אנשי תורת הסוד היהודית, וממילא גם על אלה של המחבר.

שבע הוא מספר של ברכה:

- אעשך לגוי גדול – זו ברכה אחת.

- ואברכך – שתיים.
 - ואגדלה שמך – שלוש.
 - והיה ברכה – ארבע.
 - ואברכה מברכך – חמש.
 - ומקללך אאר – שש.
 - ונברכו בך כל משפחות האדמה – הנה שבע.
- כיוון שהתברך בשבע הברכות הללו, מה כתוב? וילך אברהם כאשר דיבר אליו ה', לרדת אל העולם הזה כפי שהצטווה. זוהר – בראשית – ע"ח – ע"א.

□ במקביל נראה כי כוונת המשנה הנוכחת היא לקבע בתודעת הקוראים את תכניו כפולי המשמעויות של המספר שבע, שנועד לו תפקיד רב חשיבות במארג הכללי, כפי נראה בהמשך, ולעשות כן באמצעות קביעה מעוררת מחלוקת כדוגמת הכללת האות ר' בקהל האותיות הדגושות בדגש קל, בבחינת 'אם הקוראים מופתעים – הם לא שוכחים', כמו גם 'קוראים מופתעים – בוחנים וחוקרים'.

ספר יצירה פרק ד' משנה ב'

שבע כפולות בג"ד כפר"ת

יסודן

חכמה

עושר

זרע

חיים

ממשלה

שלום

וחן:

פרק ד' משנה ב' – ניתוח הדברים (אנליזה)

שבע כפולות בג"ד כפר"ת

- אותיות כפולות הן אלו הדגושות בדגש קל ונהגות בשני אופני היגוי, מודגש ורפה, ועל כן מכונות 'כפולות'. מקובל כי הן שש האותיות בג"ד כפ"ת.
- 'שבע כפולות' הן שש אותיות בג"ד כפ"ת + האות ר' שאליבא דבעל ספר יצירה מצטרפת לאותן שש אותיות ויחד הן בג"ד כפר"ת.
- מאידך ועל-פי רוח ספר יצירה, יש להכפיל את משמעות המילה 'כפולות', שהרי כפילות היא בסיס משנתו של המחבר כפי שהתבאר עד הנה וכפי שיתבאר בהמשך.

שבע כפולות בג"ד כפר"ת יסודן

- יסודן = בהן נוסדו.
- במשנה שדלעיל מניח המחבר את היסודות לשילובים (קומבינציות) המופיעים במשניות הבאות, בהן ממשיך להתברר כי כל אות ואות משבע אותיות בג"ד כפר"ת, מהווה בסיס לאחת משבע התיבות: חוכמה, עושר, זרע, חיים, ממשלה, שלום וכן – ואילו להן עצמן יש 'אחיות תאומות' הקוטביות להן באיכותן כפי שנראה במשנה הבאה.
- כשם שהפיתגוראים (חסידי הפילוסוף והמתמטיקאי פיתגורס) קבעו כי ביסודם של עצמים ניצבים מספרים, כך בעל ספר יצירה קבע כי ביסודם של עצמים (מוחשיים ומופשטים) ניצבות אותיות, בנוסף לאותן עשר ספירות שבפרק א'.
- הפילוסופיה של פיתגורס סובבת סביב רעיון הגורס כי כאשר בוחנים את הרמה העמוקה ביותר של המציאות, נוכחים לדעת כי היא מתמטית ומושתתת על מספרים.
- משנתו של בעל ספר יצירה סובבת סביב רעיון הגורס כי כאשר בוחנים את הרמה העמוקה ביותר של המציאות, נוכחים לדעת כי היא פונטית ומושתתת על הגאים.

□ אם נניח כי בעל ספר יצירה הסתייע באותיות על מנת לציין מספרים, כפי שנהגו יהודים בעת הקדומה, הרי הוא ופיתגורס הציגו רעיונות זהים. כמעט.

□ מכל מקום, שניהם הצביעו על 'יש קוסמי' שהוא בבחינת יצירה שניתנת לחקירה שיטתית ומאורגנת המבוססת על תצפיות שאפשר לסכמן בכללים, בחוקים ובאמיתות. ומכיוון שיש יצירה, הרי בהכרח יש יוצר.

המספר 7 שזור במשנה זו שלוש פעמים:

- במילה 'שבע' עצמה.
- 7 אותיות בג"ד כפר"ת.
- 7 מילים: חכמה, עושר, זרע, חיים, ממשלה, שלום, חן.
- יש בזה כדי להכין את הקרקע לקראת שלושה ביטויים חשובים שיבואו במשניות אשר בהמשך פרק זה והם:
 - במשנה ד' בה נאמר: "והיכל הקודש מכוון באמצע והוא נושא את כולם".
 - במשנה ה' בה נאמר: "שבע כפולות בג"ד כפר"ת. שבע ולא שש, שבע ולא שמונה. בחון בהם וחקור בהם והעמד דבר על בוריו והשב יוצר על מכונו".
 - במשנה ט"ו בה נאמר: "לפיכך חיבב את השביעיות תחת כל השמים".

□ משניות אלו רוויות במספר שבע וצופנות רעיון אשר בעל ספר יצירה אינו חוסך משאבים כדי להצביע עליו ובה בעת להצפינו.

□ אשר על כן, שומה על החוקר את צפונות ספר יצירה, לכתת את שרעפיו אל מדפי ספרות הסוד היהודית, תוך שהוא תר אחר שביעיות למיניהן, שאין טוב מספר הזוהר לעניינן.

□ כל אלה על-מנת לעמוד במצוות המחבר שהורה "בחון בהם וחקור מהם", שהרי אילו התכוון לפשוטם של דברים היה נוקט לשון שונה.

□ הקדושה על-פי תורת הסוד היהודית שורה לא רק על המספר שבע בבדידותו, אלא גם על העלאתו בחזקה למניין ארבעים ותשע וראה זוהר – שמות – ט"ו ע"ב המייחס קדושה לארבעים ותשע

האותיות הקבועות בשמות שניים-עשר שבטי ישראל, וחקוקות בשתיים עשרה אבני החושן (השבטים זבלון ו – בנימן בכתוב חסר): שמעון, לוי, יהודה, יששכר, זבלון (כתוב חסר), דן, נפתלי, גד, אשר, יוסף (מנשה ואפרים), בנימן (כתוב חסר).

□ כנגד אותן ארבעים ותשע אותיות שבטי ישראל, ניתנה תורה ב – מ"ט פנים טהורות ו – מ"ט פנים טמאות. כך בזהר.

□ להוגים בשבטי ישראל ובאותיות שמותיהם מתברר כי הן צופנות גם פן אפל, נוסף על קדושתן, שאינו נובע מן הגלוי לעין אלא מן הסמוי ממנה.

□ פן אפל זה מושתת על ארבע אותיות שמקומן לא יכירן בקהל אותן ארבעים ותשע אותיות המייצגות את שניים עשר השבטים ואלו הן: ח', ט', ק' ו- צ'.

□ על שום מה ולמה הן מנודות? על שום היות אותיות ח' ו – ט' נגועות ב – 'חטא', ובמקביל אותיות ק' ו – צ' היו מעורבות באירוע מביך בו יעקב אבינו היה עלול לשבש סדרי עולם ולחשוף בפני בניו את אשר צופן להם העתיד:

- בנוגע לאותיות ח' ו – ט' ראה זוהר שמות – פקודי – ר"ל – ע"א (תרגום חופשי): כאשר הכוהן הגדול היה חוגר את החושן המשופץ בשתיים עשרה אבנים אשר שמות השבטים היו חקוקים בהן, זהרו כלפיו האותיות החקוקות, להוציא שתיים שכלל לא נחקקו והן ח' ו – ט' מכיוון ששתיהן מופיעות בשורש המילה 'חטא', וגם בגין סמיכותן החושנית זו לזו בסדר אלפא-ביתא.

- בנוגע לאותיות ק' ו – צ' (ץ') ראה ספר בראשית מ"ט א': "וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאֶסְפוּ וְאֶגִּידָה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים". ועל זה אומרת הגמרא – מסכת פסחים – דף נ"ו – א': "ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין (הימים) ונסתלקה ממנו שכינה..". תקרית זו הטילה רבב באותיות 'קץ' שניתן להציבן בפסוק במקום המילה (ב) 'אחרית', ועל כן הן נפקדות משמות השבטים.

- יתר על כן, בקרב יודע ח"ן רווח הביטוי: "נכתבה תורה באש שחורה על גבי אש לבנה", הבא לומר כי אותיות התורה כתובות בדיו שחורה (אש שחורה) על גבי גוויל לבן (אש לבנה), ושומה על הרוצים להעמיק בה (בתורה) לקרוא לא רק את האותיות השחורות, אלא גם את החללים (הרווחים) הלבנים המקיפים אותן. את קצה קצהו של ביטוי זה ניתן לראות במדרש תנחומא בראשית א'.
- אמור מעתה כי נוסף על 22 האותיות הנכתבות בדיו שחורה, נוצרות בחלל המקיף אותן גם 22 אותיות לבנות, שיוצרות 22 זוגות בני 44 אותיות שחורות ולבנות.
- מכיוון שצריך למנות גם את חמש אותיות סופי המילים שהן ך', ם', ן', ף, ץ', הרי עסקינן ב - 27 צמדים בני 54 אותיות שחורות ולבנות.
- מכאן עולה כי תורת הסוד היהודית נתנה דעתה לא רק על אותיות ב – 'עין', אלא גם על אלו שלא נשמע קולן, ולא נודע מראן ואף נפקד מקומן ואך משל היו.
- במשנה ז' שבפרק א', כמו גם במשנה א' שבפרק ב', הודגשה שכיחותה של תופעת הצפנת מילים בעת העתיקה והובאו שם מספר שיטות הצפנה.
- יהיה זה מן התבונה להניח כי האמור לעיל לא היה זר לרוחו של בעל ספר יצירה. אשר על כן ראוי לבחון אפשרות לפיה המחבר נמנע מהצפנת הגותו בסיוען של אותיות שחורות הגלויות לעין, והצפינה בעזרת הסמויות שאינן קיימות בפועל אלא בכוח בלבד, ואף ייתכן כי הטמינה (את ההגות) בחביוני אותה 'אש לבנה'.
- על מנת ליישם בחינה מעין זו, יש להתמקד באותיות הנעדרות משמות העצם המופיעים במשנה הנוכחת, ולפענחן בתמיכת צופנים ידועים ושכיחים בחוגיי אבותינו.
- שבעת שמות העצם המופיעים במשנה הנוכחת הם: חכמה, עושר, זרע, חיים, ממשלה, שלום וחסן.
- האותיות הנעדרות משמות עצם אלה הן: 'אבגדטספצקת'. אותיות אלו תיבחנה בשלושה צופנים שכיחים שהם: צופן א"ב-ג"ד, צופן א"ת ב"ש וצופן תשר"ק.
- ארבע האותיות הראשונות המופיעות באותן עשר אותיות נעדרות, הן 'אבגד' המכוונות אל צופן ששמו א"ב-ג"ד, לפיו כל אות במילה

מסוימת, כלשהי, מוחלפת באות הבאה אחריה על-פי סדר אותיות אלפא-ביתא.

□ כך, לדוגמה, מוחלפת האות א' באות ב', והאות ב' מוחלפת באות ג' וכן הלאה. בדרך זו המילה (לדוגמה) 'צחק' הופכת למילה 'קטר'. לפי צ' מוחלפת ב – ק', ח' מוחלפת ב – ט', ו – ק' מוחלפת ב – ר'. □ הפעלת צופן א"ב-ג"ד על אותיות 'אבגדטספצקת', מניבה את האותיות 'בגדהיעצקרא' המרכיבות את המילים 'קרעה בגד יצא' המופיעות שלושתן בפסוק אחד, ורומזות על מנהגי אבלות וצער כדוגמת האמור במגילת אסתר ד' א': "וּמְרַדְכִי יִדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה וַיִּקְרַע מְרַדְכִי אֶת בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ שַׁק וַאֲפֹר וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק וַיִּזְעַק זַעֲקָה גְדֹלָה וּמְרָה".

□ הפעלת צופן א"ת-ב"ש על אותיות 'אבגדטספצקת', מניבה את האותיות 'תשרקנחודא' המרכיבות את הביטוי 'אחודה נ תשרק'. □ המילה אחודה מתארת הצגת חידה כגון: "ויאמר להם שמשון אחודה נא לכם חידה", ובהמשך נאמר: "ויאמרו לו חודה חידתך ונשמענה". (שופטים י"ד).

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ
ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל

□ באות נ' הבודדה נדון מיד, אך עוד קודם לכן נעמוד על ארבע האותיות הראשונות שהן 'תשרק' ('תשרקנחודא'), ועל צופן ששמו תשר"ק המצפין מילים בשיטת היפוכן לאחור. כלומר, רישום האותיות משמאל לימין כמקובל במילים לועזיות. לדוגמה: המילה 'רקד' הופכת בצופן תשר"ק למילה 'דקר', והמילה 'תפוח' הופכת למילה 'חופת'. □ ולענייננו הווה אומר: אחודה חידת תשר"ק שבמרכזה האות נ'. □ פיענוח תכניו של צופן תשר"ק מתבצע בקריאת האותיות מלפנים אל האחור, מה שמוביל אל חידת האות נ' הבודדה שאף היא הופכת פניה ומתייצבת כשפניה לאחור, וראה את ה – נ' ההפוכה בספר במדבר פרק י' פסוקים ל"ה – ל"ו: "וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְהוָה וַיִּפְצוּ אֵיבֶיךָ וַיִּנְסוּ מִשְׁנְאֶיךָ מִפְּנֶיךָ. וּבְנַחָה יֹאמֶר שׁוּבָה יְהוָה

רַבּוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל ז'. האות נ' ההפוכה במקור המקראי נראית כך ז'.

□ ברישא ובסיפא של פסוק טעון זה מתייצבות שתי אותיות נ' הפוכות (ז) (ממש כך בספרי תורה) שעוררו עליהן תילי תילים של פרשנויות שאינן קשורות לענייננו אשר כל כולו התמקדות בתוכן הפסוק ולא יותר.

□ עתה יש להקביל ולהשוות בין שני הפסוקים (מגילת אסתר ד' א' לעומת ספר במדבר פרק י' פסוקים ל"ה – ל"ו) הבוראים עלילה שתחילתה ב - 'קריעה', שק, אפר וזעקה גדולה ומרה, וסופה בהפצת אויבים, פיזור משנאים והשבת רבבות אלפי ישראל אל אדמתם.

□ מכל האמור בפרקים שנסקרו עד עתה עולה כי משאת נפשו של המחבר, כפי שהצפינה בפיתוליי אותיותיו ונפתולי מילותיו, הייתה בשיבת ציון ובבניית בית המקדש.

□ כזאת עשה בהשקיעו את המיית ליבו במשלים שופעי צפנים כדוגמת חוכמה, עושר וזרע, המושתתים על תווים גרפיים שמקורם ארמי-אשורי, שמקורו שלו בשלטון האשורי-בבלי ששלט בארץ ישראל במאה ה - 6 לפנה"ס. לחילופין...באמצעות אותיות הכתב העברי הקדום (כתב דעץ) שמקורו בכתב הפיניקי. ודי לחכימא ברמיזא.

ספר יצירה פרק ד' משנה ג'

שבע כפולות בג"ד כפר"ת
בדבור ובתמורה
תמורת חכמה איוולת
תמורת עושר עוני
תמורת זרע שממה
תמורת חיים מות
תמורת ממשלה עבדות
תמורת שלום מלחמה
תמורת חן כיעור:

פרק ד' משנה ג' – ניתוח הדברים (אנליזה)

לכפילויות בספר יצירה יש יותר משתי פנים אך שתיים הן הליבה
(לעת עתה):

- הכפילות באותיות אמ"ש באה לידי ביטוי במשמעות הדואלית (שניות) של מילים, לפיה כל מילה הינה בעלת שתי משמעויות למצער, כגון: **נפש** המצויה בקטגוריה של רוח ונשמה, לעומת **נפש** שהיא גוף פיזי שהינו חלק מתוך עם או עמים.
- הכפילות באותיות בג"ד כפר"ת תבוא לידי ביטוי בניגודים. כלומר, בצמדי מילים של 'דבר והיפוכו', כגון: עושר לעומת עוני, או חיים לעומת מוות.

בדבור ובתמורה

- ואומר הזוהר: "**בדבורא** וברוחא כחדא אתעביד עלמה", כלומר: **בדבור** וברוח כאחד נעשה העולם. זוהר – בראשית – קנ"ו ע"א.
- ומבסס את דבריו בציטוט מתהילים ל"ג לאמור: "**בְּדָבָר** יְהוָה שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּי כָל צָבָאָם.
- הווה אומר, **הדיבור** העולה מן המילה **בְּדָבָר**, הוא זה שברא שמים. משמע, השמים נברא בדיבור.
- ולענייננו, **הדיבור** ברא את שבעת העצמים חוכמה, עושר, זרע, חיים, ממשלה, שלום וכן – **שתמורתם** (ניגודיהם) איוולת, עוני, שממה, מוות, עבדות, מלחמה וכיעור.

תמורת חכמה איוולת. תמורת עושר עוני. תמורת זרע שממה.
תמורת חיים מות. תמורת ממשלה עבדות. תמורת שלום מלחמה.
תמורת חן כיעור

- המונח **תמורה** בימינו אנו מורה על חילופין: ראה 'זה חליפתי' (תחליף), 'זה תמורתי', 'זה כפרתי' = זה יבוא תחתי ויחליף אותי, זה יבוא במקומי, זה יכפר עלי (סדר כפרות).

□ המונח **תמורה** בימים קדומים הורה על ניגודים וראה אוצר מדרשים – מדרש תמורה עמוד 581 **כמו גם ילקוט הרועים עמוד כ"ה** (מיוחס לתנאים ר' ישמעאל ור' עקיבא): **"וכל מה שברא, בתמורה בראו: אילולי מוות לא היה חיים, ואילולי חיים לא היה מוות. אילולי שלום לא היה רע, ואילולי רע לא היה שלום. אם היו כל בני האדם טיפשים, לא היה ניכר שהם טיפשים. ואילו היו כל בני האדם חכמים, לא היה ניכר שהם חכמים [...]** וברא מתים וחיים, כדי להבדיל בין זרע ושממה. ברע חן וברא כיעור. זכרים ונקבות. ברא אש ומים. ברזל ועץ. אור וחושך. חום וקור. אכילה ורעבון. שתייה וצימאון. הילוך וחרגרות. ראייה וסמיות. שמיעה וחרשות. ים ויבשה. דיבור ואָלמות. מעשה ובטלות [...]. עם כל התמורות שאמר שלמה בקהלת **'עת ללדת – ועת למות'**, וכל זה להודיע גבורתו של הקב"ה, שכל דבר שברא בשתיים ובשיתוף. וכי לא היה המקום יכול להוציא בנים ללא עריות ובלא גילוי ערוה, אלא הכל בשיתוף ובתמורה [...]. הרי אמרנו שיש לכל תמורה, חוץ מדבר אחד: להודיע לכל באי עולם ברמז שהוא (הקב"ה) אחד ואין לו שני".

□ ובמקום אחר במדרש תמורה נאמר: **"אם אין חרש – אין קרדום, ואם אין קרדום – אין חרש. ואם אין טהרה – אין טומאה, ואם אין טומאה – אין טהרה"**.

□ האם ייתכן כי מחבר ספר יצירה מכוון אל: **'אם אין גלות – אין גאולה, ואם אין גאולה – אין גלות'?**

□ **שהרי הגלות משולה לטומאה – והגאולה משולה לטהרה. וראה זוהר (בראשית רכ"ב ע"ב) שם מתקיים דיון בבקשת יעקב מיוסף בנו לחילוץ עצמותיו מן הגלות הטמאה, ולהביאן אל המולדת הטהורה לאמור: "אם נָא מְצַאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי וְעֲשֵׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וְאֶמֶת אֵל נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם. וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבֹתִי וּנְשָׂאתִנִּי מִמִּצְרַיִם וּקְבַרְתִּנִּי בְּקְבֻרָתָם"** (בראשית פרק מ"ז). **ומסביר הזוהר (שם) "על-מנת שלא ייקבר בין אותם טמאים אשר בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם" (יחזקאל כ"ג).**

□ ומתעוררת קושייה בזוהר (שם) התוהה מדוע נטל יוסף פסק-זמן משירותו הממלכתי במצרים למען יוכל לקיים את מצוות אביו ולהעלות את גופתו אל ארץ ישראל ואל מערת המכפלה, שהיא מקום אשר השכינה שורה עליו, ואילו לאחר מותו, גופתו שלו עצמו נחנטה והושמה בארון במצרים (מקום טמא) עד להעלאתה אל ארץ ישראל בידי משה, אף כי לא נקברה במערת המכפלה.

□ ומסביר הזוהר כי כשם שהשכינה שרתה בגלות על יחזקאל בן בוזי הכוהן שנאמר (יחזקאל א'): "הִיָּה הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל יְחֻזְקָאֵל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ כְּשָׂדִים עַל נְהַר כְּבָר וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יַד יְהוָה", אף כי היא (השכינה) שורה ברגיל בארץ ישראל לבדה, כך גם במקום בו נטמן יוסף שעל פי הזוהר "הושלך ארונו אל המים" משום רצונו של בורא עולם לשמרו מפני הטומאה, שאם יצוף ארונו, הגלות לא תתקיים, ועל כן תהיה קבורתו במקום שלא נטמא (מים) על-מנת שבני ישראל יוכלו לסבול את הגלות.

□ ועל כל אלה אומר רבי יוסי כי שמה של מערת המכפלה בא לה משום שכל מכפלה היא בחזקת שניים ואחד, ואף מערת המכפלה היא שניים ואחד.

□ הניגודים (הקוטביות) היצוקים בבריאה גירו את שרעפי המלומדים הקדמונים שהקצו להם מקום של כבוד בכתביהם, וראו בהם מעין איזונים שהבורא השליט בעולמו. כך קהלת, כך בעל ספר יצירה וכך גם הפיתגוראים היוונים חסידי משנתו של פיתגורס.

□ קהלת התייחס לניגודים השזורים בזמן, ואילו בעל ספר יצירה והפיתגוראים התמקדו בניגודים שבתוך העצמים.

□ קהלת הטיף כי: "לְכָל זְמַן וְעַת לְכָל חֶפֶץ תַּחַת הַשָּׁמַיִם. עַת לְלֶדֶת וְעַת לְמוֹת עַת לְטַעַת וְעַת לְעֵקוֹר נְטוּעַ. עַת לְהַרוֹג וְעַת לְרַפּוֹא עַת לְפָרוֹץ וְעַת לְבָנוֹת. עַת לְבָכּוֹת וְעַת לְשָׂחֹק עַת סְפִיד וְעַת רְקוּד. עַת לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים וְעַת כְּנוֹס אֲבָנִים עַת לְחַבּוֹק וְעַת לְרַחֵק מִחֶבֶק. עַת לְבַקֵּשׁ וְעַת לְאַבֵּד עַת לְשָׁמֹר וְעַת לְהַשְׁלִיךְ. עַת לְקַרֹּעַ וְעַת לְתַפּוֹר עַת לְחַשׂוֹת וְעַת לְדַבֵּר. עַת לְאַהֵב וְעַת לְשֹׂנֵא עַת מְלַחֵמָה וְעַת שְׁלוֹם".

קהלת פרק ג' פסוקים א' – ח':

בעל ספר יצירה הציב את החוכמה לעומת האיוולת, את העושר לעומת העוני, זרע לעומת שממה, חיים לעומת מוות, שלטון לעומת עבדות, שלום לעומת מלחמה, ויופי לעומת כיעור.

הפיתגוראים (חסידי הפילוסוף והמתמטיקאי פיתגורס) טענו כי ניגודים נמצאים בבסיס כל העצמים, כולל המופשטים, ואף קבעו את עשרת הראשונים:

- סופי ואינסופי
- זוגי ואי-זוגי
- אחד ורבים
- ימין ושמאל
- זכר ונקבה
- מנוחה ותנועה
- ישר ועקום
- אור וחושך
- טוב ורע
- ריבוע ומלבן

במקביל לכל אלה ומתוך היכרות עם כוונותיו הנסתרות של המחבר כפי שבוארו בספר זה עד עתה, יהיה זה לא הגיוני להניח כי עלה בדעתו לחזור, בצורה כזו או אחרת, כך סתם, על דברי קהלת והפיתגוראים כמצוות אנשים מלומדה.

הדעת נותנת כי תכנן את מבנה המשנה כך שתכיל מצבור של תכנים תמימים לכאורה, אשר שזור בהם מסר עלום וטמיר כדרכו וכפי שיתברר בהמשך.

בְּדָבָר וּבַתְּמוּרָה

אם אין מדקדקים בקוצה של יוד, ניתן להמיר את הביטוי 'בדבור ובתמורה' בביטוי: 'באמירה ובתחליפים'. ובהרחבה גם בביטויים 'במילים ובמעשים', 'להלכה ולמעשה' ו – 'בכוח ובפועל'.

- מאידך ואם מקפידים לְשַׁמֵּר את כללי התחביר של השפה העברית, כמו גם את רוח מסריו הרמוזים של המחבר, ראוי לצרף את המילה 'דיבור' אל שאר שמות העצם המופשטים המופיעים במשנה, ולהציב כנגדה את המילה 'שתיקה' (או 'אַלְמוּת' על פי מדרש תמורה). כלומר, 'תמורת דיבור שתיקה (אַלְמוּת)'.
 - במקביל, יש לפקוח עין חשדנית על הביטוי 'תמורת זרע שממה', בשל היותו חריג על רקע שאר הביטויים, מכיוון שהוא עוסק בשמות עצם גשמיים שניתנים לתפיסה בחמשת החושים, בעוד השאר מבוססים על שמות עצם מופשטים.
 - הביטוי 'תמורת זרע שממה' הינו חריג גם במדרש תמורה ואינו עומד שם עצמאי נטול שכנים, אלא בא בסמיכות לביטוי 'מתים וחיים'.
 - וכך הוא מופיע במדרש תמורה: "מתים וחיים, כדי להבדיל בין זרע ושממה". כך כתוב, בעוד שאר ביטויי התמורה מופיעים כך: "ברא חן וברא כיעור. זכרים ונקבות. ברא אש ומים. ברזל ועץ. אור וחושך. חום וקור. אכילה ורעבון. שתיה וצימאון. הילוך וחגרות. ראייה וסמיות. שמיעה וחרשות. ים ויבשה. דיבור ואלמות".
 - גם במשנה הנוכחת מופיע הצמד 'זרע ושממה' בשכנות לצמד 'חיים ומוות', אף כי הפוך מסדר הופעתם במדרש תמורה.
 - המרת 'זרע ושממה' בצמד 'דיבור ושתיקה' תיראה כך:

שבע כפולות בג"ד כפר"ת: תמורת חכמה איוולת. תמורת עושר עוני. תמורת דיבור שתיקה. תמורת חיים מות. תמורת ממשלה עבדות. תמורת שלום מלחמה. תמורת חן כיעור

- האם ייתכן כי זו הייתה כוונתו המקורית של המחבר? אם כן, על שום מה ולמה? האם משום רצונו להביא לתשומת לב הקוראים כי הוא נאלץ לשמור על שתיקה תמורת דיבור?
- על-פי הדמיון (שלא לומר, הזהות) בין 'התמורות' במשנה הנוכחת ובין 'התמורות' במדרש תמורה, הרי הדעת נותנת כי בעל ספר יצירה הכיר מקרוב את תחילת המדרש לאמור: "וכל מה שברא, בתמורה בראו", כמו גם את הסיפא הקובעת כי "כשם שהבית מודיע על

הבנאי, והבגד מודיע על האורג, והדלת על הנגר - כך העולם מודיע על הקדוש ברוך הוא שהוא בראו, ישתבח ויתעלה שמו לעד ולנצח נצחים, אמן ואמן נצח סלה ועד".

האם ייתכן כי "כשם שהבית מודיע על הבנאי, והבגד מודיע על האורג, והדלת על הנגר".... – כך אותיות **אמ"ש** מודיעות על **הבית**!?

האם ייתכן כי במדרש תמורה מסתתר פתרון חידת נפקדותו של יסוד האדמה מספר יצירה? שהרי על-פי הדמיון בין השניים, נראה כי הראשון היווה מקור השראה לשני.

להלן דברי מדרש תמורה: "הגוף הזה תולדותיו נתלין (תלויים) זה בזה - וזה בזה. ואם אין זה – אין זה. וכיוון שהם מתפרקות (מתפרקים) אחד מחברו, הגוף נטוי ומת. כמו שיש לבית ארבע צדדין (צדדים). אם מתפרק אחד מהן (מהם), הבית נופל".

וכך מקביל מדרש תמורה בין כל אחד מארבעת היסודות ובין...כי-המרה האופייני לו:

- מרה שחורה כנגד **העפר**: תולדתה צינה ויבשה. כך העפר.
- מרה אדומה כנגד **האש**: תולדתה חמה ויבשה.
- הלוּבן כנגד **המים**: תולדתו קר ולח כמו המים.
- הדם כנגד **הרוח**.

את ארבעת היסודות מכנה מדרש תמורה בשם שְׁרִים וזו לשונו: "ואם יחסר אחד מן השרים, הרוח הולך והגוף כלה". [...] "כיוון שאחד מן היסודות מתחסר, הגוף מת"!

דהיינו, באין אדמה – אין רוח. באין רוח – אין נפש.

האם ייתכן כי מחבר ספר יצירה רואה בבני ישראל עם שגופו מת, כל עוד לא השיב לעצמו את יסוד האדמה שנגזל ממנו?

האם משום כך הדיר יסוד זה מספרו?

ומכיוון שעסקינן באותיות בג"ד כפר"ת עליהן אמרנו כי הן עולות לאותיות 'גואל שקר' (משנה א' בפרק זה), הרי ברוח המשנה הנוכחת שעניינה תמורות והפכים, יש לבחון את הדברים בשיטת איפכא-מסתברא ועל כן: **תמורת גואל אמת – גואל שקר, ותמורה גואל שקר – גואל אמת**. האם ייתכן כי לזה כיוון בעל ספר יצירה?

□ בין אם כך ובין אם כך, נראה כי המילים "תמורת שלום מלחמה" המופיעות לקראת סיום המשנה, מהוות 'כיסא' למשנה הבאה ולמילים "מעלה ומטה, מזרח ומערב, צפון ודרום", הכול ברוח מילותיהם של מדרש תמורה וספר יצירה כפי שמיד יתבאר.

ספר יצירה פרק ד' משנה ד'

שבע כפולות בג"ד כפר"ת
מעלה ומטה
מזרח ומערב
צפון ודרום
והיכל הקודש מכון באמצע והוא נושא את כולם:

(ראה להלן פרק א' משנה ה' ומשניות י"ג י"ד)

פרק ד' משנה ד' – ניתוח הדברים (אנליזה)

שבע כפולות בג"ד כפר"ת

- אותיות כפולות הן אלו הדגושות בדגש קל ונהגות בשני אופני היגוי ועל כן מכונות 'כפולות'.
- מאידך ועל-פי רוח ספר יצירה, יש להכפיל את משמעות המילה 'כפולות', שהרי כפילות היא בסיס משנתו של המחבר כפי שהתבאר עד הנה, וכפי שיתבאר בהמשך.

מעלה ומטה מזרח ומערב צפון ודרום

- הדמיון (שלא לומר, הזהות) בין מילותיו של מדרש תמורה ובין אלו של ספר יצירה, מתקיים גם במשנה הנוכחת הנסמכת על מילותיה של המשנה הקודמת "תמורת שלום מלחמה" וממשיכה איתן הלאה.
- ראה מדרש תמורה: "נשתירו שני (שתי) תמורות: עת מלחמה ועת שלום, כנגד שני לוחות הברית:
- מלחמה שנאמר (במדבר כ"א) על כן יאמר בספר מלחמת יהוה.

• אם זכה ועסק בתורה יעשה ממלאכי השלום שנאמר (ישעיה ל"ג) הֵן אֲרָאֶלֶם צָעֲקוּ חֲצָה מְלֹאכֵי שְׁלוֹם מֵרַ יִבְכְּיוּן. וכתוב (איוב כ"ה) הַמָּשָׁל וְפָחַד עִמּוֹ עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו.

□ הא (הנה) למדת שכל מה שיש בעולם, תמורת עליונים ותחתונים, ראשונים ואחרונים, מזרח ומערב, צפון ודרום, ושאר כל התמורות שהזכרנו לך, והוא אחד, ואין בלעדיו, ראשון ואחרון אל מלך נאמן, מושל בכל, שוכן עד, וקדוש שמו, שלא נברא בעולמו דבר מיוחד ואין לו שני, ולא דבר תמורה כמו שהזכרנו בתחילת הספר להודיע לכל באי עולם, שהוא אחד והוא ברא את עולמו".

□ לכאורה יש בציון כיווני שושנת הרוחות (מעלה לעומת מטה, מזרח לעומת מערב, צפון לעומת דרום) כדי להצביע על גוף גאומטרי של קובייה, שהרי קובייה היא בת שש פאות שהן מעלה + מטה + ארבעה כיווני רוחות כנאמר במשנה.

□ אלא שאליה וקוץ בה מכיוון ש – 'היכל הקודש' המופיע בהמשך, יכול אמנם להשתבץ במרכזה של קובייה כפי שדורש הכתוב, אך מרכז זה אינו יציב, משום שלא יכול להתקיים בו הכלל לפיו כל נקודה על פני המעטפת של הקובייה, תהיה במרחק שווה ממנו. כלומר, צפוי מרכז תנודתי שהוא אמצע עבור נקודה א' אך אינו אמצע עבור נקודה ב'.

□ מאידך, 'היכל הקודש' יכול להיות משובץ במרכזו של כדור שכל נקודה על פני המעטפת שלו מקיימת מרחק שווה ממרכזו, כלומר רדיוס.

□ מתוך כך ברור כי מעטפת כדורית להיכל הקודש עולה באיכותה הממרכזת, על פני זו של המעטפת הקובייתית.

□ מן הפילוסופיה הלוריאנית של האר"י בן המאה ה – 16 לספירה, כמו מזו הפיתגוראית (פיתגורס בן המאה ה – 6 לפנה"ס), משתמע כי אין ביכולתו של 'יש' כלשהו להיווצר אלא סביב מרכז כלשהו.

□ מתוך אמונה כי שום 'יש' אינו יכול להיווצר ללא מרכז, החלו הפיתגוראים לבטא את הרעיון באמצעות נקודה שסביבה שרטטו

עיגול. נקודה זו היא המקור לכל אשר קיים והיא מחוץ להבנת בני אנוש.

□ אותה נקודה היא מרכז שיתעצם וילך ויגשים את עצמו כמעגל שהוא אביהם של הקווים, המשולשים, הריבועים והמחומשים. המרכז הוא אבי הכיוונים, הממדים והמרחקים.

□ ראה ספר משנת הזוהר בתרגום פרופסור תשבי א' עמוד רמ"ז: "בוא וראה: אין לך עיגול בעולם שאינו נעשה מתוך נקודה אחת העומדת באמצע".

□ רעיון נועז אף יותר מופיע בתחילת משנתו של האר"י (תלמוד עשר הספירות לרבי חיים ויטאל) לפיו ההוויה האלוהית המכונה 'אור אין סוף', צמצמה את עצמה במרכזה (פינתה את אורה מתוך מרכזה) למען תוכלנה להתהוות בה (בנקודה המרכזית) עשר ספירות עגולות המייצגות את פני האל הגלויים (לעומת הנסתרים) שהן מסד וטפחות לכל אשר קיים.

□ האר"י ראה לנכון להדגיש כי העיגול הינו הצורה המושלמת ביותר עבור תהליך הבריאה, מכיוון שקיים מרחק זהה/שווה (רדיוס) בין מרכזו לבין כל נקודה ונקודה שעל פני היקפו, מה שלא יכול להתקיים עבור שום צורה גאומטרית אחרת. כך האר"י.

□ כל שנאמר בפסקה הקודמת בנוגע לעיגול, תקף גם לצורת הכדור בחילופי המילה היקפו במילה מעטפתו.

□ מכאן עולה כי הכיוונים מעלה + מטה + ארבע הרוחות, מצביעים על מרחב כדורי ובעצם על החלל האינסופי המקיף אותו.

ראה תלמוד עשר ספירות של רבי חיים ויטאל בשמו של האר"י – חלק א' – פרק א' – סעיף ה':

□ "והנה אז צמצם את עצמו אין סוף: בנקודה האמצעית אשר בו, **באמצע ממש**, וצמצם האור ההוא, ונתרחק אל צדדי סביבות הנקודה האמצעית. ואז נשאר מקום פנוי, ואויר, וחלל ריקני, מנקודה האמצעית ממש. והנה הצמצום הזה היה בהשוואה א' (אחת) בסביבות הנקודה האמצעית ריקנית ההיא, באופן שמקום החלל ההוא היה **עגול** מכל סביבותיו בהשוואה גמורה, ולא היה בתמונה מרובע בעל זווית ניצבת, לפי שגם אין סוף צמצם עצמו בבחינת **עיגול**, בהשוואה א' (אחת) מכל הצדדים".

- "והסיבה הייתה" מסביר ר' חיים ויטאל בשמו של האר"י "לפי שכיוון שאור אין סוף שווה בהשוואה גמורה, הוכרח גם כן, שיצמצם עצמו בהשוואה א' (אחת) מכל הצדדים, ולא שיצמצם עצמו מצד א' (אחד) יותר משאר הצדדים. ונודע בחוכמת השיעור (גיאומטריה) שאין תמונה כל כך שווה כמו תמונת העיגול, מה שאין כן בתמונת מרובע בעל זווית ניצבת בולטת, וכן תמונת המשולש וכיוצא בשאר התמונות. ועל כן מוכרח הוא להיות צמצום האין סוף בבחינת עיגול".
- מכל שנאמר עד כאן מתברר כי כל היש שנוצר אי פעם ועוד ייווצר בעתיד, התהווה ואף יתהווה סביב אותו מרכז שהוא ציר לעיגול, שהוא חתך של כדור שבמרכזו הציב בעל ספר יצירה את היכל הקודש, שהוא בבחינת החוליה השביעית המשלימה את ששת קודמותיה שהן מעלה + מטה + ארבע רוחות השמיים.

והיכל הקודש מכוון באמצע והוא נושא את כולם

- ואותו 'היכל הקודש' שהוא ה - "היכל השביעי" (כפי שיתברר במשנה ט"ו שבפרק זה), ניצב באותה נקודה מרכזית כפי שבואר לעיל, וממנו נוצר הכול כפי שהוסבר זה עתה על ידי רבי חיים ויטאל בשמו של האר"י.

ספר יצירה פרק ד' משנה ה'

**שבע כפולות בג"ד כפר"ת
שבע ולא שש
שבע ולא שמונה**

**בחון בהם
וחקור בהם**

**והעמד דבר על בוריו
והשב יוצר על מכונו:**

***נקדים את המאוחר ונאמר כי המספר 7 הוא ייחודי גם בחישובי מספרי עצרת (נגיע לזה במשנה ט"ז בפרק ד') שם הוא מניב את המספר 5040 הנחשב למספר אידיאלי הודות להיותו מספר מורכב פריק במיוחד, אשר מספר המחלקים שלו עולה על מספר המחלקים של כל מספר אחר הקטן ממנו. בתכונתו זו המספר 7 עצרת גובר הן על המספר 6 עצרת והן על המספר 8 עצרת.

פרק ד' משנה ה' – ניתוח הדברים (אנליזה)

(השווה עם פרק א' משנה ד')

המשנה הנוכחת מתפצלת לשלושה רבדים:

הרובד הראשון ממשיך להדגיש את החשיבות שהמחבר מייחס למשמעות הכפולה הצפונה בשבע אותיות בג"ד כפר"ת, ועומד על כך כי אין לחסר מהן ואין להוסיף עליהן ולו אות אחת, אלא להתמקד בהן בלבד ובכפל בשורתן.

הרובד השני מצווה על הקורא לבחון ולחקור את אשר הוצפן באותן שבע אותיות, וקיים בו (ברובד) שוני המתבטא באות אחת בלבד (ב' במקום מ') המפרידה בינו ובין הציווי כפי שהוא מופיע במשנה ד' שבפרק א', בה נכתב:

"בחון בהם וחקור מהם"

ואילו כאן נכתב:

"בחון בהם וחקור בהם".

השוני בין שני הציוויים נובע מהשוני בתכנים: במשנה ד' שבפרק א' מצווה הקורא להעמיק חקר בעשר הספירות על-מנת להבין מהן (מהם) בכוונת מה-הן, ואילו הציווי במשנה הנוכחת מדגיש את הצורך בהעמקת החקר (חפירה של ממש) על מנת להבין מה הוצפן בתוך אותיות בג"ד כפר"ת.

הרובד השלישי מבוסס על הנחה לפיה הקורא אכן בחן וחקר, ועל כן שומה עליו להעמיד דבר על בוריו ולהשיב יוצר על מכונו.

שבע כפולות בג"ד כפר"ת

אותיות כפולות הן אלו הדגושות בדגש קל ונהגות בשני אופני היגוי ועל כן מכונות 'כפולות'.

מאידך ועל-פי רוח ספר יצירה, יש להעלות בחזקה את משמעות המילה 'כפולות', שהרי כפילות היא בסיס משנתו של המחבר כפי שהתבאר עד הנה, וכפי שיתבאר גם בהמשך.

שבע ולא שש שבע ולא שמונה

כפי שכבר נמסר ברישא, המחבר ממשיך להדגיש את החשיבות שהוא מייחס למשמעות הכפולה הצפונה בשבע אותיות בג"ד כפר"ת, ועומד על כך כי אין לחסר מהן ואין להוסיף עליהן, אלא להתמקד בהן בלבד ובכפל בשורתן.

במשנה א' שבפרק זה עמדנו על עניין המרת אותיות בג"ד כפר"ת באותיות 'גואל שקר', אשר בעל ספר יצירה מזהיר מפניו בהצפינו אותו בחביוני אותיות בג"ד כפר"ת שפוענחו בשיטת א"ת-ב"ש.

במשנה ג' שבפרק זה המרנו את גואל השקר בגואל אמת אך בזה לא תמה המלאכה.

המשנה הנוכחת מבקשת להעניק לדברים משנה תוקף ברמזה (בהמשך) על חשיבות סילוקו של אותו 'גואל שקר', באמצעות (בין היתר) העמדת דברים על דיוקם והשבת יוצר על מכונו.

במשנה א' שבפרק זה נמסר כי על פי דברי יוסף בן מתתיהו (המאה ה-1 לספירה) התקיימה בעם ישראל תופעה רחבת היקף של משיחי שקר שהבטיחו גאולה עוד בתקופת השלטון הרומי. נראה כי התופעה לבשה ממדים מפלצתיים, הרבה מעבר לאשר נוכל לדמיין או לשער.

ככל שמצוקת היהודים התעצמה והלכה, וככל שסימני החורבן הממשמש ובא התרבו והלכו, וככל שחשרת העננים שהצטברה מעל ראשיהם התעבתה והשחירה, כך גברה והלכה השפעתם עליהם של נביאי/משיחי/גואלי שקר.

אין סיכוי כי יהודי חופשי ועצמאי בארצו בימינו אלה, ישכיל להבין ולו את בדל צילה של האימה שתקפה את אבותיו בעמדם על נפשם בעת חורבן הבית השני.

- אשר על-כן גם אין סיכוי כי יהודי חופשי ועצמאי בארצו, יצליח להבין ולו את בדל צילה של תופעת נביאי השקר.
- אף-על-פי-כן ראוי להביא כאן ולו רק קמצוץ מן הקמצוץ מן הבעתה ומן הכזב שפקדו את היהודים בשעות בהן חרב עליהם בית המקדש, וזאת על מנת לשפוך אור על מצוקתו של בעל ספר יצירה בבואו לחלוק את רגשותיו עם קוראיו וייתכן גם עם תלמידיו.

על אפס קצהו של גודל האסון שפקד את העם היהודי בימי חורבן הבית השני, ניתן ללמוד מכתבי יוסף בן מתתיהו שכתב כך (מלחמות היהודים ברומאים – ספר שישי – פרק חמישי):

- "ובעת אשר בער ההיכל באש, גזלו הרומאים כל דבר הבא לידם, וערכו טבח נורא לכל היהודים אשר פגעו בהם, ולא חמלו על עולים ומלאי-ימים, ולא הדרו פני שרי-קודש, כי-אם המיתו זקנים ועוללים, הדיוטות וכוהנים גם יחד, וחרב האויב אכלה את כל העם מסביב, וגם המבקשים חנינה וגם העומדים על נפשם, נשחטו בלא חמלה".
- "וקול משק הלהבה העולה למרום, התערב בקול אנקת החללים, ומפני גובה הר הבית, וגודל הבניין הלוחט באש, נדמה לעין הרואה כי כל העיר בוערת".

- "ואיש לא יוכל לשער בנפשו דבר נורא ואיום מקול הצעקות במעמד ההוא. כי קול תרועת הלגיונות הרומאים השוטפים, ואנקות המורדים אשר הקיפו אותם האש וחרבות השונאים, ויללת העם העזוב העומד מלמעלה, אשר נדחף בבהלה אל תוך האויבים לקראת המוות, ונאקות השבר – כל אלה חוברו יחד".

עתה פונה יוסף בן מתתיהו אל נביאי השקר וקושר בין כזביהם ובין החורבן, וכך הוא אומר:

- "נביא שקר אחד השיא (הביא) מוות על האנשים: הוא קם ביום ההוא והעביר קול בין אנשי העיר, כי האלהים מצווה לעלות על המקדש ולקבל את אותות הישועה. והנה נביאים רבים נשלחו בימים ההם בידי העריצים (השליטים היהודים) אל העם לחזק את ליבו ולהודיעו, כי עוד מעט תבוא ישועת אלהים, למען ימעט מספר הבורחים הנופלים (העורקים) אל הרומאים....".

□ "כדברים האלה דברו מתעים נוכלים בנשואם את שם אלהים לשווא, והולילו את העם האומלל שולל, כי נפתה אחרי דבריהם ולא שם את ליבו לכל האותות והמופתים המבשרים לו את החורבן בעתיד ולא האמין בהם".

□ "והדבר אשר הרבה להעיר את ליבם למלחמה הזאת, היה דבר חזון סתום, אשר נמצא בכתבי-הקודש, כי בימים ההם יקום מארצם איש אשר ימלוך בכל העולם..."

הערה: ואין לומר כי אותו יוסף בן מתתיהו היה חף מאימת הקדושה, אשר על כן גס ליבו במשיחים ובגואלים מכל סוג שהוא, אמת ושקר גם יחד, שהרי הוא מוסיף ואומר כי כל המאורעות המזוויעים הללו באו על היהודים מכיוון ש - "טחו עיניהם מראות את אותות האלהים" אשר קדמו לחורבן והתרו מפניו ואלה הם:

- סמוך לחורבן, מעל ירושלים החל לרחף כוכב שצורתו צורת חרב ונוסף עליו כוכב שביט (קומיטיס ביוונית) שלא מש משם שנה תמימה.
 - ביום השמיני בחודש ניסן, בעת בה התאספו בעיר עולי רגל לכבוד חג הפסח, עלה אור גדול ומסתורי בשעה התשיעית בלילה והאיר את המזבח ואת ההיכל.
 - למועד החג המליטה פרה עגל בשעה שהובלה לשחיטה כקרבן בתוך המתחם הקדוש.
 - השער המזרחי של ההיכל שהיה עשוי נחושת ואשר מפאת כבדו נדרשו עשרים גברים על מנת להזיזו, נראה לפתע פרוץ לעת ערב.
 - באשמורת הלילה התיכונה נראו ברקיע מרכבות מלחמה ועליהן אנשי צבא מזוינים מקיפים את העיר סביב סביב.
 - כאשר עלו הכוהנים בחג השבועות אל החצר הפנימית לשרת בקודש, נשמעה בת קול חזקה שאמרה "נסעה ונלכה מזה".
- על פי יוסף בן מתתיהו היו אותות מבשרים נוספים, אך אפשר להסתפק באלה על מנת לקבוע כי האיש היה ירא שמיים מחד גיסא, ומתעב נביאי שקר מאידך גיסא.

□ מגפת נביאי השקר פשטה בעם ישראל עוד בתקופת הבית הראשון, וראה ירמיהו פרק כ"ז:

- "וְאַתֶּם אֵל תִּשְׁמְעוּ אֶל נְבִיאֵיכֶם וְאֶל קְסָמֵיכֶם וְאֶל חִלְמֹתֵיכֶם וְאֶל עֲנֻנֵיכֶם וְאֶל כְּשָׁפֵיכֶם [...]"
- כִּי שָׁקֵר הֵם נְבִאִים לָכֵם לְמַעַן הִרְחִיק אֶתְכֶם מֵעַל אַדְמַתְכֶם וְהִדְחִיתִי אֶתְכֶם וְאַבְדֶּתֶם [...]"
- וְאֵל תִּשְׁמְעוּ אֶל דְּבַרֵי הַנְּבִאִים הָאֹמְרִים אֵלֵיכֶם [...]"
- כִּי שָׁקֵר הֵם נְבִאִים לָכֵם [...]"
- כִּי לֹא שְׁלַחְתִּים נָאִם יְהוָה וְהֵם נְבִאִים בְּשֵׁמִי לְשָׁקֵר לְמַעַן הִדְחִי אֶתְכֶם וְאַבְדֶּתֶם אֶתֶם וְהַנְּבִאִים הַנְּבִאִים לָכֵם [...]"
- כֹּה אָמַר יְהוָה אֵל תִּשְׁמְעוּ אֶל דְּבַרֵי נְבִיאֵיכֶם הַנְּבִאִים לָכֵם [...]"
- כִּי שָׁקֵר הֵמָּה נְבִאִים לָכֵם [...]"
- אֵל תִּשְׁמְעוּ אֵלֵיהֶם."

הדברים שיימסרו במשנה הנוכחת מכאן ואילך, כבר נמסרו במשנה ד' שבפרק א', אך בשל חשיבותם לענייננו הם יימסרו כאן פעם נוספת.

בחון בהם וחקור בהם

- **המילים בחון בהם** = היצמד אל תהליך שיטתי שנועד לחשוף מידע אשר הדברים אוצרים בתוכם. ראה ספר ירמיהו פרק ו' פסוק כ"ז: "בחון נְתִיתֶךָ בְּעַמִּי, מִבְּצָר; וְתִדְעַ, וּבַחֲנֹת אֶת-דַּרְכָּם".
- **המילים וחקור בהם** = היצמד אל תהליך שיטתי שנועד לחלץ מידע ממי שמנסה להסתירו. ראה ספר שמואל ב' פרק י' פסוק ג': "וַיֹּאמְרוּ שָׂרֵי בְנֵי-עַמּוֹן אֶל-חֲנוּן אֲדֹנָיָהֶם, הַמְּכַבֵּד דָּוִד אֶת-אָבִיךָ בְּעֵינֶיךָ-כִּי-שָׁלַח לְךָ, מִנְחָמִים; הֲלוֹא בְּעִבּוֹר חָקֵר אֶת-הָעִיר, וְלַרְגְּלָהּ וְלַהֲפֹכָהּ, שָׁלַח דָּוִד אֶת-עֲבָדָיו, אֵלֶיךָ."
- מכאן עולה כי המילים בחינה וחקירה הן בחזקת בדיקה ובילוש.

והעמד דבר על בוריו

- צמד המילים **על בוריו** בצורתו זו לא מופיע בתנ"ך. כך גם המילה הבודדה בוריו.

- **המילים והעמד דבר על בוריו** = לך בדוק דברים לעומקם והעמידם על דיוקם. ראה תלמוד בבלי גיטין פ"ט ב': "והעמידו הדבר על בוריו והודיעוני".
- בוריו נגזר מ – 'בריאות' והוא היפוכו של חוליו: "תינוק שחדל לינוק מתוך **בוריו** – גומלים אותו, אבל אם חדל מתוך חוליו – מחזירים אותו" שולחן ערוך יורה דעה סימן פ"א סעיף ז'
- מכאן עולה כי המצב הקיים משול למחלה שהקורא מתבקש להביא לו צרי ומרפא.

והשב

- **אפשרות א'**: תיתכן אפשרות לפיה המילה והשב תנוקד וְהִשָּׁב במשמעות של וְהִחְזֵר (לְהִחְזִיר), כגון "והשב עטרה ליושנה" = החזר עטרה ליושנה. ראה ספר נחמיה פרק ג' פסוק ל"ו: "שָׁמַע אֱלֹהֵינוּ כִּי הָיִינוּ בּוֹזֵה וְהִשָּׁב חֲרָפְתָם אֶל רֵאשִׁים וְתַנָּם לְבִזָּה בְּאֶרֶץ שְׁבִיָּה".
- וראה ספר שמות פרק כ"ג פסוק ד': "כִּי תִפְגַּע שׁוֹר אִיִּבָּךְ אוֹ חֲמֹרוֹ תַעַה הִשָּׁב תִּשְׁיִבְנוּ לוֹ".
- **אפשרות ב'**: תיתכן אפשרות נוספת לפיה כוונת המילה והשב היא וְהוֹשֵׁב במשמעות של **ישיבה**. ראה ספר ויקרא פרק כ"ג פסוק מ"ג: "לְמַעַן יִדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בְּסֻכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם".
- דיון:** לכאורה, על מנת לבחור באפשרות א' היה על הכתוב להיראות כך: "והשב יוצר אל", ולא כך "והשב יוצר על" כפי שמשמע מאפשרות ב'.
- במקביל ובזיקה לסגנונו של מחבר ספר יצירה ומתוך מודעות לחיבתו כלפי משחקי מילים, ייתכן כי יש מקום לשתי האפשרויות גם יחד.
- מכאן משמע כי קיימת אפשרות לפיה והשב יוצר = וְהִחְזֵר יוצר = וְהוֹשֵׁב יוצר.
- ראה ספר שמואל א' פרק ד' פסוק ד' "וַיִּשְׁלַח הָעָם שְׁלֵה וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרֵבִים".

- ראה גם ספר שמואל ב' פרק ו' פסוק ב': "וַיִּקְרָא יְהוָה דָּוִד וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מִבְּעֵלֵי יְהוּדָה לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֶת אַרְוֹן הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם שָׁם יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרִבִּים עָלָיו".
- ראה גם ספר מלכים ב' פרק י"ט פסוק ט"ו: "וַיִּתְּפֹלֵל חֲזַק יְהוָה לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרִבִּים אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכָל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ".
- ראה גם ספר ישעיהו פרק ל"ז פסוק ט"ז: "יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרִבִּים אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכָל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ".
- **וכל אלה על שום מה ולמה ? על שום האמור בפסוק כ"ב בפרק כ"ה שבספר שמות המהווה בסיס לעניין כהאי ליסנא: "וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שֵׁם וְדַבַּרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל הַכַּפֹּת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרִבִּים אֲשֶׁר עַל אֶרֶץ הָעֵדֻת אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוְהָ אוֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".**

והשב = והחזר כמו גם והושב המוביל אל (גוף יחיד נוכח) יֹשֵׁב

יוצר

- ראה ספר ישעיהו פרק מ"ג פסוק ז': "כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יִצְרָתִיו אֶף עָשִׂיתִיו".
- ראה ספר ישעיהו פרק מ"ה פסוק ז': "יּוֹצֵר אוֹר וּבּוֹרָא חֹשֶׁךְ עֹשֶׂה שְׁלוֹם וּבּוֹרָא רָע אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה כָּל אֵלֶּה".
- במשנה א' שבפרק א' עמדנו על ההבדלים והשוני שבין המילים 'בריאה' ו-'יצירה' והסברנו כי המקובלים נוטים לייחס למונח **בריאה** את התהוות הדברים בבחינת **יש מאין**, ואילו למונח **יצירה** שמורה ההתהוות בבחינת **יש מ- יש** בתהליך של הענקת גשמיות (חומריות) למופשט.
- מאידך, נראה כי פסוק תנכ"י אשר לפיו משתמע כי האל **יוצר** או **בורא** חושך, עשוי להיתפש כהופך את היוצרות מכיוון שהפסוק הראשון בתנ"ך קובע כי "בְּרָאִשִׁית, בָּרָא אֱלֹהִים, אֶת הַשָּׁמַיִם, וְאֶת הָאָרֶץ. וְהָאָרֶץ, הָיְתָה תְהוֹ וְבָהוּ, וְחֹשֶׁךְ, עַל-פְּנֵי תְהוֹם; וְרוּחַ אֱלֹהִים, מְרַחֶפֶת עַל-פְּנֵי הַמַּיִם. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים, יְהִי אוֹר; וַיְהִי-אוֹר."

- פסוק זה עלול לעורר בלבול ועל-כן מן הראוי להסביר כי יש לקרוא את השתלשלות האירועים על-פי הסדר הבא:
- א. "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ".
 □ בזה תם תהליך הבריאה יש מאין.
- ב. "וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְהוֹ וּבְהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם".
 □ כלומר, אותה ארץ שזה עתה נבראה יש מאין, הייתה תוהו ובוהו וחוֹשֶׁךְ על פני תהום ורוח אלוהים מרחפת על פני המים.
- ג. "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר".
 □ ומכאן משתמע כי התרחשות זו של התהוות האור התקיימה לאחר אירוע הבריאה ועל כן היא בבחינת יצירה של התהוות הדברים יש מיש.
- משמעות המילה יוצר בספר יצירה** = הווייה אלוהית שהדעת אינה משגת המחוללת התהויות יש מיש (יצירה), כאשר קודם לכן חוללה התהויות יש מאין (בריאה) = היוצר הוא יהוה.

על מכונו

- צמד המילים **על מכונו** מופיע בתנ"ך פעם אחת בלבד בספר עזרא פרק ב' פסוק ס"ח: "וַיִּמְרָאשִׁי הָאָבוֹת בְּבוֹאֵם לְבֵית יְהוָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם הַתְּנַדְּבוּ לְבֵית הָאֱלֹהִים לְהַעֲמִידוֹ **עַל מְכוֹנוֹ**". זו גם הפעם היחידה שהמילה **מכונו** בצורתה זו מופיעה בתנ"ך.
- פרק זה לכשעצמו דן **בשיבת ציון** ומספר כי: "אֵלֶּה בְּנֵי הַמְּדִינָה הָעֵלִיִּם מִשְׁבֵּי הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הִגְלָה נְבוּכַדְנֶצַּר [נְבוּכַדְנֶצַּר] מֶלֶךְ בָּבֶל לְבָבֶל וַיָּשׁוּבוּ לִירוּשָׁלַם וַיְהוּדָה אִישׁ לְעִירוֹ".

מכון

- המילה **מכון** בצורתה זו מופיעה בתנ"ך עשר (10) פעמים ולרוב בזיקה למקום מושבו של יהוה ולעיתים למקומו של בית המקדש.
- המילה **מכון** מופיעה בתנ"ך פעמיים בניקוד **מְכוֹן** ושמונה פעמים בניקוד **מָכוֹן**.

- ראה ספר מלכים א' פרק ח' פסוק י"ג: "בְּנֵה בְּנֵי יִתִּי בַּיִת זָבֵל לָךְ מְכוֹן לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים".
 - ראה ספר תהילים פרק פ"ט פסוק ט"ו: "צִדְקָה וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסָאֲךָ חֹסֵד וְאַמֶּת יִקְדְּמוּ פְּנֵיךָ".
 - בכל עשר הפעמים בהן מופיעה המילה **מכון** בתנ"ך היא באה לתאר **פן ובסיס**. כך גם ברבים ובלשון נקבה (מְכוֹנָה) ותמיד בזיקה לכלי בית-המקדש.
 - ובהרחבה ראה מלכים א' פרק ז' פסוק כ"ז: "וַיַּעַשׂ אֶת הַמְּכֹנֹת עֶשֶׂר נְחֹשֶׁת אַרְבַּע בְּאַמָּה אַרְךָ הַמְּכוֹנָה הָאֶחָת וְאַרְבַּע בְּאַמָּה רְחִבָּה וְשִׁלֵּשׁ בְּאַמָּה קוֹמָתָה".
- משמעות המילה מכון = פן ובסיס.**

והשב יוצר על מכונו = והושב את יהוה מעל הכפרת מבין שני הכרבים אשר על ארן העדות (שמות כ"ה כ"ב).

- השוואה בין המשנה הנוכחת ובין משנה ד' שבפרק א' מעלה כי:
- המשנה הנוכחת מכילה שלוש שכבות לעומת ארבע ברעותה שבפרק א', שהרי כאן ויתר המחבר על שכבת הביניים "הבן בחכמה וחכם בבינה", ונראה כי עשה כן על-מנת לשוות לנוכחת יתר החלטיות ואסרטיביות בהיותה תמציתית.
 - המשנה הנוכחת מורה לקורא לבחון בדברים ולחקור בהם, כלומר לחטט בתוכם, ואילו רעותה מורה לו לבחון בדברים ולחקור מהם, משמע מתוכם ולא בתוכם, הווה אומר להסיק מסקנות על דרך המשל בבחינת דבר **מתוך** דבר.
 - שתי המשניות דורשות ערנות והקפדה על כל פסיק וכל תג ועושות כן בציוויים "עשר ולא תשע, עשר ולא אחת עשרה", כמו גם "שבע ולא שש, שבע ולא שמונה".
 - שתי המשניות נחרצות בנוגע לצורך (שלא לומר, החובה) להעמיד דבר על בוריו ולהושיב (או להשיב, שזה, בעצם, היינו הך) יוצר על מכונו.

ספר יצירה פרק ד' משנה ו'

שבע כפולות בג"ד כפר"ת יסוד
חקקן
חצבן
צרפן
שקלן
והמירן
וצר בהם
שבעה כוכבים בעולם
שבעה ימים בשנה
שבעה שערים בנפש זכר ונקבה:

פרק ד' משנה ו' – ניתוח הדברים (אנליזה)

שבע כפולות בג"ד כפר"ת

אותיות כפולות הן אלו הדגושות בדגש קל ונהגות בשני אופני היגוי ועל כן מכונות 'כפולות'.

יסוד

המילה יסוד מופיעה בתנ"ך במשמעות של **בסיס**: ראה ספר ויקרא פרק ד' פסוק ז' – "וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן-הַדָּם עַל-קַרְנוֹת מִזְבַּח קִטְוֹת הַסַּמִּים, לְפָנֵי יְהוָה, אֲשֶׁר, בְּאֵהָל מוֹעֵד; וְאֵת כָּל-דַּם הַפָּר, יִשְׁפֹךְ אֶל-יְסוּד מִזְבַּח הָעֹלָה, אֲשֶׁר-פָּתַח, אֵהָל מוֹעֵד". כמו גם משלי פרק י' פסוק כ"ה – "כַּעֲבוּר סוּפָה, וְאִין רָשָׁע; וְצַדִּיק, יְסוּד עוֹלָם".
משמעות המילה יסוד = כן ובסיס.

שבע כפולות בג"ד כפר"ת יסוד

שבע אותיות הדגושות בדגש קל ונהגות בשני אופני היגוי המהוות (כפי שמתברר בהמשך) **בסיסים** לשבעה גרמי שמיים ידועים, כמו גם למקטעי זמן (שבועות) בני שבעה ימים, ולשבעה פתחים בגלגלותיהם של גברים ונשים.

מה משמעות המילים חקקן חצבן צרפן שקלן והמירן ?
 ראה פרק ב' משנה ב' בה הופיעו מילים אלו בזיקה לעשרים ושתיים האותיות, וליצירת תבניות עבור כל אשר עתיד להיווצר.

מה משמעות המילים וצר בהם ?
 ראה פרק ב' משנה ב' בה הופיע ביטוי זה.

מכאן ואילך מספרת המשנה על אודות שלושה עצמים מופשטים אשר האל צר בתוכם תבניות של כוכבים, ימים ושערים והם (העצמים): עולם, שנה ונפש שהמקובלים נוהגים לכנותם בראשי תיבות עש"ן.

המשותף לשלושת העצמים המופשטים עולם, שנה ונפש הוא בהיות שלושתם בעלי משמעות כפולה. כך כל אחד ואחד מהם כפי שראינו בפרק ג' משנה ג'.

ראה העמקה בדברים בפרק ג' משנה ג'.

שבעה שערים בנפש זכר ונקבה

- נפש של יהודי הינה מהות מטאפיזית שהיא חלק ממהות מגה-מטאפיזית ששמה 'עם'. כך על פי הקביעה: 'ונכרתה הנפש ההיא מקרב עמה'. ראה "מַגִּדֵּף וְנִכְרְתָה הַנְּפֹשׁ הַהוּא מִקְרַב עַמָּה" במדבר ט"ו ל'.
- יתר על כן, גם אותה מהות מגה-מטאפיזית ששמה 'עם', הינה (כך נראה) חלק ממהות סופר – מגה מטאפיזית ששמה 'עמיה'. ראה: "וְנִכְרְתָה הַנְּפֹשׁ הַהוּא מִעַמִּיהָ". ויקרא פרק ז' פסוק כ"ז.

- בחטאים שעונשם כרת לנפש, מופיעה במילה 'ההוא' אות ו' במקום י'. ראה ספר ויקרא ז' כ"ז: "כָּל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל כָּל דָּם וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּיהָ". וראה ויקרא י"ט ח': "וְאִכְלִיוּ עֹנוּי יִשָּׂא כִּי אֶת קִדְשׁ יְהוָה חָלַל וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּיהָ".
- שמונה פעמים מופיע בתנ"ך המונח "מֵעַמִּיהָ" בכוונת עונש כרת לנפש. שש פעמים מתלווה לכרת הנפש המילה "ההוא" = "הַנֶּפֶשׁ הַהוּא".
- המילה 'וְנִכְרְתָה' מופיעה בלשון נקבה ואילו המילה 'ההוא' בלשון זכר.
- דהיינו, אין מדובר במהות זכרית או נקבית אלא בכזו שהיא נטולת מין השוכנת בבני אנוש. כך ברוב המקומות, אף שהתמליל עצמו מתייחס אל הנפש כאל נקבה וראה: "כִּי דָבַר יְהוָה בְּזָה וְאֶת מִצְוֹתוֹ הִפְרָה הִפְרַת תְּכַרְתֵּם הַנֶּפֶשׁ הַהוּא עֹנֵה בָהּ". במדבר ט"ו ל"א.
- גם "הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ". דברים י"ב כ"ג. מכאן עולה כי הדם הוא התגשמות פיזית של הנפש המטאפיזית.
- קהלת (ג' כ"א) מדבר על רוח ולא על נפש: "מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעֹלָה הִיא לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיֹּרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לְאָרֶץ" – כלומר הנפש היא לא הרוח, אך בנשימה אחת מתברר כי גם לבעלי חיים, כדוגמת בהמות, יש רוח.
- מאידך ייתכן כי אין להם נשמה, אלא אם כן מעניקים משמעות מרחיבה לפסוק: "כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאֶפְיוֹ מִכָּל אֲשֶׁר בְּחַרְבָּה מִתּוֹ" (בראשית ז' כ"ב) המתאר את תוצאות המבול.
- הפסוק "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה" מצביע על האדם כעל פֶּרֶט בתוך כלל בעלי החיים - ובזה הוא שייך לעולם החי - אך בנשמתו הוא שייך למעמד רם ונשגב כמו גם לאל אשר נפח באפיו "נִשְׁמַת חַיִּים".
- מכאן ייתכן כי בבעלי-חיים שוכנת "נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים" ואילו בבני אדם שוכנת "נִשְׁמַת חַיִּים".
- ועומד רב חייא על הפסוק "שִׁפְךָ דָּם הָאָדָם בְּאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפָּךְ כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם" (בראשית ט') ומסביר כי מי אשר שופך דם, כאילו מגמד ומצמצם ופוגם בדמות ובצלם העליונים, שהם דמותו וצלמו של מי שמכונה 'האדם העליון' (אדם עלאה) שנברא בצלמו של

האל. זוהר – שמות – צ' – ע"א. ומכיוון ש – 'הדם הוא הנפש' הרי שקיימת זיקה בין הנפש ובין הצלם.

□ ומכיוון שהצלם הוא בבחינת "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֶלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם", הרי שנתן את צלמו רק באחד שהוא שניהם.

□ ומכאן עולה כי "שבעה שערים בנפש זכר ונקבה", זהה ל – 'שבעה שערים בנפש שבצלם'.

□ ומספר הזוהר על אודות **שבע** צורות קדושות אשר יש לבורא לטובת בריאת האדם שנאמר: "בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם" ואלו הן:

- שוקי ימין ושמאל.
- יד ימין ויד שמאל.
- גוף וברית ויחד שש.
- אשתו היא השביעית והיו לבשר אחד (**שבע** היו באשתו והיו לבשר אחד).

□ כך בזוהר – בראשית – מ"ז ע"א.

□ ועוד בעניין הצלם מתברר כי בשעת הזדווגותו של אדם עם זוגתו, יורדת ושורה עליו רוח קדושה הכלולה מזכר ומנקבה, ויורד עימה צלם אחד על פי התבנית שמעליו, ובצלם זה גדל האדם ובצלם זה הוא מתהלך בעולם, שכתוב "בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ". תהילים ל"ט.

□ וכל עוד הצלם שרוי עימו, עומד האדם בעולם הזה. משמע, עובר לעולם הבא כאשר הצלם נפרד ממנו.

□ הזוהר אינו מהסס לפסוע צעד נוסף לפניו ומספר כהאי לי שנא: "ובספר הכשפים של אשמדאי מצאנו, שמי שמבקש לכשף כשפים מצד שמאל ולהידבק בהם, יעמוד לאור הנר, או במקום שיראו **הצלמים** שלו, ויאמר את הדברים הערוכים לכשפים אלה, ויקרא את כוחות הטומאה ההם בשמותיהם הטמאים, וישביע **צלמיו** לאותם שקרא ויאמר, שהוא נכון בחפצו להם, לפקודתם. אותו אדם יצא מרשות קונו ונתן פיקדונו לכוח הטומאה". ראה משנת הזוהר בתרגום פרופסור תשבי ב' עמוד ק"ה.

□ מכל אלה מתבררת בזוהר זיקה בין צלם האדם ובין הצללים שגופו מטיל, והדברים נובעים מן הפסוק "עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים". שיר השירים ב'.

**העמקה בעניין 'גוף-נפש' ראה פרק ד' משנה ח' בבא א',
ובהמשך פרק ה' משנה ז' בבא א' מהראשונה**

**שבעה כוכבים בעולם - שבעה ימים בשנה - שבעה שערים בנפש =
שבעה כוכבים במרחב + שבעה ימים בזמן + שבעה פתחים בתוך
טריטוריות פיזיות ורוחניות בעלות איכויות זכריות ונקביות**

ספר יצירה פרק ד' משנה ז'

**שבעה כוכבים בעולם
שבתאי
צדק
מאדים
חמה
נוגה
כוכב
לבנה.
שבעה ימים בשנה
שבעת ימי השבוע.
שבעה שערים בנפש זכר ונקבה
שתי עינים
שתי אזנים
שני נקבי האף
והפה:**

פרק ד' משנה ז' – ניתוח הדברים (אנליזה)

שבעה כוכבים בעולם שבתאי צדק מאדים חמה נוגה כוכב לבנה

- שבתאי = סטורן, צדק = יופיטר, מאדים = מרס, חמה = שמש, נוגה = ונוס, כוכב = מרקורי, לבנה = ירח.
- במשנה הנוכחת המחבר מגלה בקיאות (שונה מן המקובל אמנם) בשמות גרמי השמיים האסטרונומיים, וכפי שנראה בהמשך, הוא עושה כן בכוונת מכוון על מנת להסיר ספק בדבר הבנתו בנושא... שהרי יהדות ואצטגנינות מעולם לא פסעו שלובות ידיים.
- בעניין זה ראה זוהר – דברים – האזינו – דף רפ"ז ע"א שם מונה רבי יהודה שמות של שבעה רקיעים (וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות), וממשיך למנות שבעה כוכבים (שבתאי, צדק, מאדים, חמה, נוגה, כוכב ולבנה), שלאחר מנייתם הוא מזכיר, למי ששכח, כי האל אינו רואה בעין יפה את העיסוק באצטגנינות וכי זו אינה דרך התורה.
- כהוכחה לדבריו הוא (רבי יהודה) מפנה את שומעיו אל ספר ישעיהו פרק מ"ז פסוק י"ג בו כתוב לאמור: "נְלֹאֵית בְּרַב עֲצָתֶיךָ יַעֲמְדוּ נָא וְיוֹשִׁיעֶךָ הִבְרֹו [הַבְּרִי] שְׁמִים הַחֲזִים בְּכֹכְבִים מוֹדִיעִם לְחֻדְשִׁים מֵאֲשֶׁר יָבֹאוּ עָלֶיךָ", הקוצף על החוזים בכוכבים כמו גם על חברי כשפים.
- בהמשך הדברים ובחצי נימת התנצלות, מסביר רבי יהודה כי הוא וחבריו הולכים בדרכי התורה, וכל שהם עושים הוא רק לקרוא לדברים בשמם, כמקובל מקדמת דנא, אף כי זו אינם דרכם שלהם, ולצורך כך הוא מצטט מבראשית פרק כ"ו פסוק י"ח: "וַיִּקְרָא לָהֶן שְׁמוֹת כְּשֵׁמֹת אֲשֶׁר קָרָא לָהֶן אָבִיו".

שבעה ימים בשנה

- אלה הם שלש רגלים בשנה בהן נספרים **שבעה ימים** או **שבעה ימי שבת** (**שְׁלֹשׁ רְגָלִים** תַּחַג לִי בַשָּׁנָה – שמות כ"ג י"ד):
- **חג פסח** ראה **ספר דברים פרק ט"ז פסוק ד'**: "וְלֹא יֵרָאֶה לָךְ שָׂאֵר בְּכָל גְּבֻלְךָ **שִׁבְעַת יָמִים** וְלֹא יֵלִין מִן הַבָּשָׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בְּעָרֵב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לְבִקְרֹו".
 - **חג שבועות** ראה **שם פסוק ט'**: "**שִׁבְעָה שִׁבְעַת** תִּסְפָּר לָךְ מִהַחֵל חֲרַמְשׁ בְּקֶמֶה תִּחַל לְסַפֵּר **שִׁבְעָה שִׁבְעוֹת**. וְעִשִׂית חַג

שְׁבַעוֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִסֹּת נִדְבַת יְדָךְ אֲשֶׁר תִּתֵּן כְּאֲשֶׁר יְבָרְכֶךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ."

- **חג שבועות ראה גם ספר ויקרא פרק כ"ג פסוקים ט"ו – י"ז:**
"וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה
שִׁבְעַת שָׁבָתוֹת תְּמַיִמֹת תִּהְיֶינָה. עַד מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִת
תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה. מִמוֹשְׁבֵיכֶם
תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתֵּים שָׁנִי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת תִּהְיֶינָה חֶמֶץ
תֹּאפֶינָה בְּכֹרִים לַיהוָה."
• **חג סוכות ספר דברים פרק ט"ז פסוק י"ג:** "חג הסוכות תעשה
לך שבעת ימים באספה מגרנה ומיקבך."

**מדרש תדשא (מופיע גם בהמשך) פרק ו' רואה את 'שבעה ימים
בשנה' כר: ז' (7) מועדות הן: שבת, חג המצות, חג העומר, חג
השבועות, חג השופרות (ראש השנה), חג יום הכיפורים, וחג סוכות.
הערה: האמור לעיל על פי מדרש תדשא אין לו אזכור בדברי חז"ל,
אלא אצל פילון אשר כינה את הראשון בתשרי 'חג השופרות', ואת 'חג
העומר' ייחס לחג בתוך הפסח.**

שבעת ימי השבוע

מכאן עולה כי המחבר מבחין ומבדיל בין 'שבעה ימים בשנה' לבין
'שבעת ימי השבוע' ואף נוקט בשפה שונה ובוחר לומר 'ימים' עבור
הראשון, ו – 'ימי' עבור השני. הבדלה זו הינה בעלת חשיבות רבה
כפי שניווכח במשנה הבאה העוסקת בימות השבוע.

**שבעה שערים בנפש זכר ונקבה שתי עינים שתי אזנים שני נקבי
האף והפה**

שערים = פתחים/חללים/נקבים אך ייתכן כי התכוון לצמדים (כשם
שעשה כאשר אמר רל"א שערים) והצמיד להם גם את הפה.

□ **נפש** = טריטוריה שהיא חלק פרטי ותחום בגבולות הידוע כגוף פיזי בתוך המרחב, כמו גם חלק פרטי ותחום בגבולות כמהות מטאפיזית בתוך הזמן כגון המונחים יום ולילה.

□ הנפש במשנה הנוכחת עשויה להיות הגולגולת האנושית כעצם פיזי בעולם העשייה – אך גם מהות מטאפיזית בעולם האצילות ממנו היא משתלשלת.

□ בספר הזוהר מתקיימת שיחה בין דמות ששמה 'הרועה הנאמן' (משה רבנו) לבין רבי שמעון (שמעון בר יוחאי) שבמהלכה מבטיח רבי שמעון לרועה הנאמן כי ישויות אלוהית (כל בני עלמא דאתי ומלאכין) תחדורנה אל תוכו מבעד חלונות ראשו שהם העיניים, האוזניים, נקבי החוטם והפה (כך בזוהר), כשם שמלך נכנס אל חדרי חדרים על מנת לשוחח עם בנו.

□ בהמשך הדברים מצטט רבי שמעון משיר השירים (ב' ט') את הפסוק "מִשְׁגִּיחַ מִן הַחַלְנוֹת מִצִּיץ מִן הַחַרְפִּים", וקובע כי החלונות הם העיניים, האוזניים, נקבי האף והפה שמתוכם צפה הנשמה בשעת התפילה כשהיא חדורה בשבעה מיני בשמים שהם: נרד, כרכום, קנה, קינמון, לבונה, מור ואהלות. ראה זוהר – שמות – דף קי"ז ע"א.

□ שם בדף קי"ז ע"ב:

- מיוחסים לאם העליונה הרוחנית שבעת נקבי האדם שהם: שתי העיניים, שתי האוזניים, שני נחירי האף והפה.
- לשכינה התחתונה המעשית מיוחסים שבעת התחתונים שהם: שתי ידיים, צוואר, גוף, ברית ושתי רגליים.
- צירוף שבע האותיות י"ה יו"ד ה"א מייצג את נקבי הראש.
- צירוף שבע האותיות ו"ה וא"ו ה"א מייצג את שבעת האיברים התחתונים שבעזרתם עושים מצוות לתיקון הגוף.

בעניין זה ראה גם מדרש תדשא (המאה ה – 2 לספירה) פרק ו':

□ סדר הופעת הדברים במדרש תדשא עשוי לרמוז עליו כעל מקור אפשרי להשראה עבור המשנה הנוכחת, וכך כתוב בו:

- ז' (7) מועדות הן: שבת, חג המצות, חג העומר, חג השבועות, חג השופרות (ראש השנה), חג יום הכיפורים, וחג סוכות.

- ז' (7) כוכבים שרועים (כוכבי לכת) השמש והירח, ו – ז' (7) כוכבים שאינם רועים (כוכבי שבת). (רעיה מלשון מרעה צאן או בקר).
- זהו ז' (7) כוכבים של זה שנקרא שמו כסיל (אוריון), ו – ז' (7) כוכבים של כימה (הפליאדות המכונות 'שבע האחיות' [...]).
- ז' (7) חלקים יש באדם: ראש, גרון, בטן, שתי ידיים, שתי רגליים.
- ז' (7) קומות (מדרגות): ילד, נער, רובה, עלם, איש, שב, זקן.
- ז' נקבות (נקבים) הן בראשו של אדם: שתי עיניים, שתי אוזניים, ושתי נקבות (נקבים) של חוטם והפה.
- ועוד ז' (7) בקרביו של אדם [...] ושט, ולב, וריאה, וטחול, וכבד, ושתי כליות.

□ **ודומה לזה שם פרק י"א:** מנורת זהב יש לה ז' נרות כנגד ז' מאורות בעולם. ז' כוכבים, בשנה ז' ימים טובים. ושבעה שערים בנפש: שתי עיניים, שתי אוזניים, שני אפים ופה אחד.

ספר יצירה פרק ד' משנה ח' בבא א'

המליך אות ב' בחכמה
וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם לבנה בעולם
יום ראשון בשנה
ועין ימין בנפש זכר ונקבה:

פרק ד' משנה ח' (בבא א') – ניתוח הדברים (אנליזה)

- מה משמעות הביטוי המליך אות ב' בחכמה וקשר לו כתר ?
- ראה פרק ג' משנה ז' בנוגע ל - 'קשירת כתרים לאותיות'.
 - קשירת כתרים לאותיות בנוסח ספר יצירה, אינה זרה גם לרוח הזוהר וראה זוהר – שמות – דף רי"ב – ע"ב, שם מסופר על עשרים ושתיים אותיות שלראשיהן כתרים והן "מתעטרות" בהם ורשומות ברקיע שמתנייד על גבי ארבע החיות שהופיעו בחזונו של הנביא יחזקאל.

וצרפן זה בזה

- אפשרות א': חיבר ביניהם באמצעות זיקוק, התכה והסרת סיגים והפך אותם למקשה אחת: ראה ירמיהו פרק ו' פסוק כ"ט: "נָחַר מִפֶּחַ [מאשתם] מֵאֵשׁ תָּם עִפְרַת לְשׂוֹא צָרַף צָרוּף וְרָעִים לֹא נִתְקוּ. כִּסְף נִמְאָס קָרְאוּ לָהֶם כִּי מֵאֵס יְהוָה בָּהֶם.
- אפשרות ב': חיבר אותן זו לזו: ראה תלמוד בבלי ברכות נ"ה א': "אמר רב יהודה אמר רב יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ".

וצר בהם לבנה בעולם יום ראשון בשנה ועין ימין בנפש זכר ונקבה

- המליך את האות ב' בחוכמה (שם עצם מופשט), עיטר אותה בכתר, הפך הכל למקשה אחת, ועיצב בה את הירח במרחב או בנצח, כמו גם את יום ראשון בזמן ואת עין ימין בנפש זכר ונקבה.
- מכאן עולה כי יש לה, לנפש, איברים כדוגמת עיניים. והנה מתברר כי כך גם בזוהר: ראה זוהר – שמות – קמ"ב – ע"א המסביר כי הנפש מתגוררת בגוף, שהוא ביתה, ומזינה ואף מענגת אותו באור שהיא מקבלת מן הרוח, וכי אברי הגוף משולים לנערותיה של הנפש על-פי הפסוק: "וַתִּקֶּם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחֶק לְנַעֲרֹתֶיהָ" (משלי ל"א). ביתה – על פי הזוהר - הוא הגוף ואילו נערותיה הן אברי הגוף.
- עולם = מרחב או נצח.
- שנה = זמן.
- נפש = טריטוריה שהיא חלק פרטי ותחום בגבולות הידוע כגוף פיזי בתוך המרחב, כמו גם חלק פרטי ותחום בגבולות כמהות מטאפיזית בתוך הזמן כגון המונחים יום ולילה.

החל מן המשנה הנוכחת (ח') ועד משנה י"ד מתרחש התהליך הבא:

- אחת לאחת אותיות בג"ד כפר"ת מומלכות (מלשון מלכות) בשמות עצם.
- מוכתרות בכתרים.
- עוברות תהליך של זיקוק וצירוף.

• התוצאות שמתקבלות מעצבות גרמי שמייים, ימים בשנה ונקבים
בנפש זכר ונקבה.

□ רוח הדברים עלולה להיות מוזרה ומנוכרת לטעמו של הקורא
הבקיא בהלכות פילולוגיה, אסטרונומיה ואנטומיה, אך יש לזכור כי מה
שנחשב למדעי היום, נבנה על כתפי מה שנחשב למדעי בעיני
אבותינו, ועלול להיתפס (המדעי של היום) כהבלים בעיני נכדינו.

□ מכל מקום, האסטרוולוגים הקדומים נהגו לקשור בין גרמי השמיים
ובין מקטעי זמן ואברי גוף.

□ תוכן הדברים במשנה הנוכחת ובאלו שתבואנה בעקבותיה, מבסס
הנחה לפיה גם אם מחבר ספר יצירה לא עסק באסטרוולוגיה כמעשה
שבשגרה, הרי שמכל מקום הכירה מקרוב והיא לא הייתה זרה לרוחו.

□ אין כאן מקום לוויכוח מדעי בדבר תקפותה של האסטרוולוגיה בחיי
בני אנוש, אלא דיון בנוגע למשנתו האסטרוולוגית של מחבר ספר
יצירה על רקע מוסכמות אסטרוולוגיות שרווחו בזמנו.

□ כך או אחרת, הדעת נותנת כי אדם שהוא בר-אוריין בתחום ייחודי
כלשהו, הכותב ספר בתחום זה, ייטה להיצמד לכללי סף הכרחיים, גם
אם הוא עצמו חדשן ופורץ גדר.

□ כך, לדוגמה, אין בנמצא ספר רפואה המסביר לקוראיו כי עיני הגוף
האנושי צומחות מתוך בהונות רגליו, או ספר אסטרונומיה הטוען כי
השמש היא תוצאה של הכלאה בין בננה ואפרסק.

□ דא עקא, גם מבט חטוף על הנאמר במשניות ח' – י"ד, מעורר
תהיה בנוגע לאופן בו רכש המחבר את השכלתו האסטרוולוגית, מכיוון
שהכתוב אינו עולה בקנה אחד עם קביעות אסטרוולוגיות שהיו
מקובלות בימים ההם, ממש כשם שהן מקובלות בימינו. יתר על כן,
הכתוב ניצב במהופך להן.

□ להשוואה בין האסטרולוגיה הקדומה ובין האמור בספר יצירה, נתייחס, כאבן בוחן, לאדם בשם קלאודיוס תלמי בן המאה ה-2 לספירה שהתגורר באלכסנדריה ונחשב לאסטרונום ולאסטרולוג החשוב ביותר של העת הקדומה (אך הקורא מוזמן לבחור כל ספר אסטרולוגיה קדום אחר שיעלה בדעתו).

לדוגמה: המשנה הנוכחת מציגה זיקה בין הירח ובין יום ראשון בשנה, כמו גם בין הירח ובין עין ימין בנפש זכר ונקבה.

עניין זה מעורר שתי בעיות:

- האסטרולוגיה טוענת לקשר בין הירח ובין יום שני בשבוע, ולא בינו ובין יום ראשון בשנה.
 - כך אצל היהודים, כך אצל האנגלוסקסים וכך גם אצל הצרפתים ואצל אחדים משאר עמי אירופה:
 - אנגלית = Monday = יומו של הירח.
 - צרפתית = Lundi = יומה של לונה (ירח).
 - רומנית = Luni = יומה של לונה (ירח).
 - איטלקית = Lunedì = יומה של לונה (ירח).
 - אין כל קשר אסטרולוגי בין הירח ובין עין ימין בנפש זכר ונקבה. במקביל, קיים קשר אסטרולוגי בין הירח ובין חושי הטעם והשתייה, מערכת העיכול, הבטן, החזה, הרחם, וכל אברי הצד השמאלי של הגוף.
- על מנת לדקדק בקשרים המדויקים שבין מילות המשנה, יש לומר כי האסטרולוגיה הקלאסית מניחה את הימצאותו של שורש (מקור) קוסמי בו חולקים הירח, יום שני בשבוע וחלקי הגוף שצוינו לעיל.
- שורש זה, על-פי משנתו של המחבר, אינו אותו שורש קוסמי של האסטרולוגיה הקלאסית, אלא האות ב' המומלכת בחוכמה ומוכתרת בכתר.

□ האסטרולוגיה הקלאסית קושרת בין כוכבים ובין ימות השבוע בדרך הבאה:

- **שמש** (חמה) שולטת ביום ראשון.
- **לבנה** (ירח) שולט ביום שני.
- **מאדים** (מרס) שולט ביום שלישי.

- **כוכב חמה** (מרקורי) שולט ביום רביעי.
- **צדק** (יופיטר) שולט ביום חמישי.
- **נוגה** (ונוס) שולט ביום שישי.
- **שבתאי** (סטורן) שולט ביום שבת.

□ להשוואה עם מקור יהודי קדום ראה ספר רזיאל המלאך: "חמה (שמש) ומזלו אריה והוא משמש באחד בשבתא (קרי, יום ראשון)... יום ב' לבנה (ירח) ומזלו סרטן.... יום ג' מאדים ומזלו טלה ועקרב.... יום רביעי כוכב ומזלו תאומים ובתולה... יום ה' צדק ומזלו קשת ודגים.... יום שישי נוגה ומזלו גדי ודלי.... יום ז' שבתאי ומזלו שור ומאזנים".

□ ומסביר הזוהר (דברים רפ"א ע"ב) כי הציווי האלוהי לאברהם (אֲבְרָם): "לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ וּמְמֹלַדְתֶּךָ וּמִבְּיַת אָבִיךָ", מורה לו (בעצם) לנטוש את מקום לידתו המושפע מן הירח המתעתע ומן הכוכבים מאדים ושבתאי שפגיעתם רעה.

□ ומכיוון שכוכב מאדים והגיהום נבראו ביום שני (כך בזוהר), והירח וכוכב שבתאי נבראו ביום רביעי (שהוא היום בו התחולל ליקוי מאורות), שומה על יהודי להישמר מפני תחילתם או סיומם של מיזמים בימים אלה.

□ זאת ועוד, שהרי מתברר (שם) כי ימים טובים לתחילתם של מיזמים הינם אלה בהם הירח הולך ומתמלא, לעומת הימים הפחות טובים בהם הוא הולך וחסר.

□ יתר על כן, הזוהר אף מדקדק בליקויי ירח וקובע כי ליקוי המתרחש בעת מילואה של הלבנה, הינו סימן רע לישראל, בעוד ליקוי בתקופת חסרונה, הינו סימן רע לישמעאלים שהזוהר מקפיד עימם ואומר כי שכחו את מקורות חוכמת האצטגנינות, וכל שנותר בידיהם הוא קובץ 'מתכונים אסטרוולוגיים' הניתנים להפעלה אך ללא הבנת התהליך.

□ נוסף על שליטת הכוכבים בימות השבוע, קיימת גם שליטה מחזורית של כוכבים בשעות היממה והיא: שבתאי, צדק, מאדים,

חמה (שמש), נוגה, כוכב חמה, לבנה (ירח) – ושוב שבתאי, צדק, מאדים... ובראשי תיבות: **שצ"מ חנכ"ל**. סדר הכוכבים שצ"מ חנכ"ל גם מוצא את עצמו מקיים השוואה בינו ובין שבעת הימים האסורים באכילת חמץ. זוהר – במדבר – רנ"ב ע"א.

על סדר הכוכבים ראה גם תלמוד בבלי – מסכת שבת – דף קכ"ט עמוד ב', הדן בימים בהם מותר להקיז דם לצרכי בריאות: "שמזל מאדים משמש בו בשעות זוגות, ומזל מאדים ממונה על החרב ועל הדבר ועל הפורעניות, והזוגות קשין שהן רשות לשדים, כדאמר בפסחים ק"י ב' והפורעניות מוכנין **שצ"מ חנכ"ל** סדר השעות, כשנתלו המאורות והמזלות:

- שעה ראשונה של רביעי בשבת שימש **שבתאי**.
- ובשנייה **צדק**.
- ואחריו **מאדים**.
- ואחריו **חמה**.
- ואחריו **נוגה**.
- ואחריו **כוכב**.
- ואחריו **לבנה**.

נמצאו שבעת המזלות לשבע השעות וחוזרים חלילה לעולם (לנצח), נמצא בסדר זה לעולם סימני מזלות המשמשין (המשמשים) בתחילת לילי (לילות) השבוע **כצנ"ש חל"ם**:

- מוצאי שבת שעה ראשונה שלו **כוכב**.
- תחילת ליל שני **צדק**.

וכן בסדר הזה וסדר תחילת סימני הימים **חל"ם כצנ"ש**:

- שעה ראשונה של אחד בשבת **חמה**.
- ושל שני בשבת **לבנה**.
- ושל שלישי בשבת **מאדים**.

נמצא מאדים חוזר בו חלילה בשעה שמינית ביום והיא זוגות, אבל שאר ימים אין מאדים בזוגות שלהם אם לא בלילה, ובלילה אין דרך להקיז (דם). (סוף ציטוט).

□ ספר יצירה לא קיים לא את זו, ולא את זו, ולא את ההיא, אלא קבע לעצמו סדר אסטרונומי יוצא דופן והוא: לבנה, מאדים, חמה, נוגה, כוכב, שבתאי, צדק. ובראשי תיבות: **למ"ח נכש"צ**.

□ כך הם פני הדברים, על אף היות המחבר בקיא בסדר הנכון אותו הביא במשנה ז' שבפרק זה בה כתב: "שבעה כוכבים בעולם שבתאי צדק מאדים חמה נוגה כוכב לבנה. שבעה ימים בשנה שבעת ימי השבוע".

□ אשר על כן רבה המבוכה ועולה קושייה המקשה כיצד זה ייתכן כי בר אוריין ברמתו של מחבר ספר יצירה, מעד ובלבל את היוצרות בכל הנוגע לקשרים האסטרונומיים שבין גרמי הרקיע ובין ימות השבוע ואברי הגוף?

□ ומאליה עולה התשובה שחולפת כחוט השני בספר יצירה לאמור: **אלא אם כן נהג כפי שנהג בכוונת מכוון, על מנת להסב את תשומת לב הקוראים לעובדת היות הדברים שונים (שלא לומר הפוכים) מכפי שנדמה ממבט ראשון, ועל-כן יש צורך לשנות את סדרם או לתהות על קנקנם.**

□ שאם לא כן, על שום מה היה לו להיכשל בשגיאות של טירון? ועל שום מה ולמה ציווה "**בחון בהם וחקור מהם**"? וכיצד ניתן להבין את הביטויים הבאים שלא על-פי דברים והיפוכם, כמו גם היפוכם של דברים:

- "ואם רץ פיך לדבר ולבך להרהר שוב למקום".
- "והחיות רצוא ושוב".
- "נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן".
- "וחוזר הגלגל פנים ואחור".

□ אלא אם כן זו דרכו של המחבר להעמיד "**דבר על בוריו ולהשיב יוצר על מכונו**"! הוזה אומר: **מַעַל הַכְּפֹרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרָבִים אֲשֶׁר עַל אֶרֶן הַעֲדָת** (שמות כ"ה כ"ב).

מכיוון שכך יש לבחון בהם ולחקור מהם

וצר בהם לבנה בעולם

אמר: "וצר בהם לבנה בעולם". משמע המרחב (העולם) קדם לגרמי שמיים, מה שהגיוני.

יום ראשון בשנה

אמר: "יום ראשון בשנה". משמע, הזמן היה קיים ועל כן התאפשר כולו, מה שהגיוני, אך מבט נוסף בדברים מעלה תמיהה שהרי במשנה הקודמת (ז') הבחין בין "שבעה ימים בשנה" לבין "שבעת ימי השבוע".

משמע, הפריד והבדיל בין שבעה ימים (מועדים) טובים בשנה (שהיא פרק זמן בן חמישים ושניים שבועות), לבין שבעת ימי השבוע הידועים.

מכאן עולה כי במשנה הנוכחת היה עליו לומר "יום ראשון בשבוע" ולא "יום ראשון בשנה".

מאידך ייתכן כי התכוון לרמוז על שנה היולית שאינה בת חמישים ושניים שבועות ובוודאי לא בת שבוע, אלא כזו שהיא משך זמן כלשהו בעתיד כלשהו הידוע למחבר אך לא לקורא.

משך זמן היולי זה נחלק לשבעה פרקי זמן המכונים ימים, כפי שיופיעו במשניות הבאות, שאף הם ידועים למחבר שאינו מפרסם את הראשון כמו גם את האחרונים.

שיטה זו של קציבת פרקי זמן יחסיים לאירועים האמורים להתרחש בעתיד, אינה זרה לרוח התנ"ך ונביא שלוש דוגמאות המשתלשלות מן הקלה לפיענוח, עבור דרך המורכבת לפיענוח וסיים בזו שטרם פוענחה והיא עיקר ענייננו:

• **דוגמה א':** ראה ספר במדבר שם האל מעניש את בני ישראל בארבעים שנות נדודים במדבר לפי: 'יום לשנה יום לשנה', בגין ארבעים הימים בהם תרו את הארץ מחמת ספקנותם בדברי האל:

במדבר י"ד ל"ד: "בְּמִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר תִּרְתָּם אֶת הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם לְשָׁנָה יוֹם לְשָׁנָה תִּשְׂאוּ אֶת עֹנֹתֵיכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיִּדְעֶתֶם אֶת תְּנוּאֹתַי".

• **דוגמה ב':** פרשייה דומה אך מורכבת מעט יותר מופיעה בספר יחזקאל, שם הנביא מצווה לשאת בעוונות ישראל ויהודה, על פי הליך חשבונאי אשר אף הוא 'יום לשנה יום לשנה':

יחזקאל ד' ד' – ו': "וְאֵתָהּ שָׁכַב עַל צִדְּךָ הַשְּׂמָאֲלִי וְשָׁמַתָּ אֶת עֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל עָלָיו מִסֵּפֶר הַיָּמִים אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב עָלָיו תִּשָּׂא אֶת עֹנָם. וְאֲנִי נֹתְתִי לָךְ אֶת שְׁנֵי עֹנָם לְמִסְפָּר יָמִים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים יוֹם וְנִשְׂאתָ עֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְכָלִיתָ אֶת אֵלֶּה וְשָׁכַבְתָּ עַל צִדְּךָ הַיְמֹנִי [הַיְמִנִי] שְׁנֵית וְנִשְׂאתָ אֶת עֹן בֵּית יְהוּדָה אַרְבָּעִים יוֹם יוֹם לַשָּׁנָה יוֹם לַשָּׁנָה נֹתְתִיו לָךְ".

• **דוגמה ג':** נבואה מסתורית ופתלתלה מאין כמוה מופיעה בספר דניאל וממתינה לרואה נסתרות שישכיל לפצח את צפונותיה, שנראה כי חבוייה בהן בשורה בדבר גאולה או, למצער, גאולה שהשתבשה. מכל מקום, המספר שבע שולט בה:

דניאל ט' כ"ד – כ"ז: "שִׁבְעִים שָׁבָעִים נְחֻתְךָ עַל עֲמֶךָ [...] וְלַחֲתָם חֲזוֹן וְנָבִיא וְלִמְשֻׁחַ קִדְּשִׁים. וְתִדְעַ וְתִשְׁכַּל מִן מִצָּא דְבַר לְהַשִּׁיב וְלִבְנוֹת יְרוּשָׁלַם עַד מְשִׁיחַ נְגִיד שִׁבְעִים שָׁבָעָה וְשִׁבְעִים שָׁשִׁים וְשָׁנִים תָּשׁוּב וְנִבְנְתָה [...] וְאַחֲרֵי הַשִּׁבְעִים שָׁשִׁים וְשָׁנִים יִכָּרֵת מְשִׁיחַ וְאִין לוֹ וְהָעִיר וְהַקִּדְּשֵׁי יִשְׁחִית עִם נְגִיד הַבָּא וְקִצּוֹ בְּשֵׁטֶף וְעַד קֵץ מְלַחְמָה נְחָרְצָת שְׁמִמּוֹת. וְהַגְּבִיר בְּרִית לְרַבִּים שָׁבוּעַ אֶחָד וְחֻצֵי הַשָּׁבוּעַ יִשְׁבִּית זָבַח וּמְנַחָה וְעַל כָּנָף שְׁקוּצִים מְשֻׁמִּים וְעַד כָּלָה וְנִחְרָצָה תִּתֵּךְ עַל שָׁמַיִם".

□ המשותף לשלוש הדוגמאות הינו הרוח הנבואית השורה על שלושתן, ובהקבלה גם על המילים "יום ראשון בשנה", אשר נראה כי הן מכינות את הקורא לקראת בשורה רמוזה, שתגיע בתום אותם שבעת ימים ובסיומם מדרג של שביעיות (משנה ט"ו בפרק זה), ותכיל חישוב חשבונאי אשר יש עימו טעם של גאולה (משנה ט"ז בפרק זה).

ועין ימין בנפש זכר ונקבה

□ אמר "ועין ימין" ולא אמר 'ועיני ימין'. על שום מה לא אמר ? על שום רצונו להצית זיק בזיכרונו של הקורא כלפי התרחשות מפורסמת בתנ"ך, בה נודעה חשיבות לצמד המילים 'עין ימין', עד כדי לעורר עליו

(על הצמד) תלי תילים של פרשנויות. עניין זה ילובן ויובהר במשנה י"ד החותמת את מדרג אברי הגוף של בג"ד כפר"ת.

□ מכיוון שאמר **"בנפש זכר ונקבה"**, היה זה כאילו אמר 'נפש אחת להם'. יותר מזה, כאילו אמר 'אחד הם'. היה יכול לומר 'בנפשות זכר ונקבה', ולא אמר. על שום מה לא אמר? על שום היותם אחד ועל שום תזכורת למעשה הבריאה והצלם שעסקין בו, וראה ספר בראשית א' כ"ז: **"וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם"**.

□ אמר **"וצר בהם [...]. עין ימין בנפש זכר ונקבה"**. משמע, הנפש נבראה לפני העין, מה שלא עולה בקנה אחד עם מעשה הבריאה, שהרי הגוף נברא לפני הנפש על-פי השלבים הבאים (בראשית ב'):

- וַיִּצַר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָ מִן הָאֲדָמָה.
- וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נְשֵׁמַת חַיִּים.
- וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה.

□ אלא אם כן המונח 'נפש' בא להורות על מהות פיזית או, לחילופין, הנפש הייתה קיימת בעולם האצילות בצורתה הטרומית היולית ברמה של 'לוח חלק' (טאבולה ראסה), ועל כן התאפשר לשבץ בתוכה עין ימין טרומית היולית אף היא, כמו גם את שאר האברים הטרומיים היוליים המופיעים במשניות הבאות.

□ בתום עיצובה הטרומי היולי בעולם האצילות, הנפש השתלשלה אל עולם הבריאה, ממנו ירדה אל עולם היצירה ומשם אל עולם העשייה בו עטתה על עצמה גוף בשר ודם בו (בגוף) כל איבר ואיבר הינו 'כיסא' לפעולות מאגיות מונחות מטרה, כגון: כפרת עוונות.

□ ראה ספר ויקרא ח': **"וַיִּסְמַךְ אֱהֲרֹן וּבָנָיו אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ פֶּרַח הַחֹטָאת. וַיִּשְׁחֹט וַיִּקַּח מִשָּׂה מִדָּמּוֹ וַיִּתֵּן עַל תְּנוּכָה אֶזְרָא אֱהֲרֹן הַיְמָנִית וְעַל בֶּהֶן יְדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֶּהֶן רִגְלוֹ הַיְמָנִית [...]. כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם"**.

□ **מאידך ייתכן כי יש לו לאדם שתי נפשות:**

• באחת ששמה 'נֶפֶשׁ חַיָּה' הוא חולק את חייו עם שאר בעלי החיים עלי אדמות.

• באחרת ששמה 'נֶפֶשׁ' הוא (האדם) הינו פרט ייחודי בעל מודעות שאין דומה לה עלי אדמות.

□ תמיכה לרעיון זה ניתן למצוא בשני פסוקי תנ"ך הקובעים קביעה (כמעט) זהה משתי עמדות תצפית שונות:

• **יחזקאל ל"ז ו': "וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם גְּדִים וְהֶעֱלֵתִי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר וְקָרַמְתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי בְּכֶם רוּחַ וְחִיִּיתֶם וַיְדַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה."**

ומאליה עולה שאלה המקשה: מי הם אותם 'עליכם' אשר האל נותן עליהם גידים, מעלה עליהם בבשר, קורם עליהם עור ונותן בהם רוח? שהרי אותם 'עליכם' אמורים לייצג מהות כלשהי.

• **איוב י"א: "עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסככני."** ומאליה עולה שאלה המקשה: מי הוא 'אותו' זה אשר האל מלבישו בשר ומסוכך עליו בעצמות ובגידים?

□ ומשתמע מן הזוהר (תיקוני זוהר – תיקון כ"ד) כי אדם וחיה בגן עדן היו במצב מטאפיזי נטול גשמיות, שהפך לפיזי לאחר חטאם שהוביל אל הפסוק: **"וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתַנּוֹת עוֹר וַיִּלְבָּשֵׁם"** (בראשית ג' כ"א).

□ אומר הזוהר כי אותן כותנות עור אינן כותנות בעלמא, אלא עור של ממש, בשר ודם. אשר על כן: **"עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסככני"**.

□ מכל אלה עולה כי אותם עור, בשר, גידים ועצמות הורכבו על 'נפש' אשר משם ואילך שוכנת בתוכם. לא הם בה – אלא היא בהם.

□ הזוהר אינו מרפה מחמקמקותה של הנפש האנושית וחושף בה פן נוסף הנסמך על הפסוק **"וַיִּפַּח בְּאָפִיו נְשִׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה"**, לפיו האל העניק לאדם נשמת חיים, אך חטאיו של האדם הורידו את נפשו לדרגה נחותה ששמה 'נפש חיה' שעליה נאמר **"תוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה וְרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ אֶרֶץ לְמִינָהּ"** (בראשית א' כ"ד). ראה משנת הזוהר בתרגום פרופסור תשבי ב' עמוד מ"ד.

□ על זה אמר רבי יצחק: "התורה קובלת על האדם ואומרת: הקדוש ברוך הוא ברא את האדם ונתן בו נשמה קדושה, (על מנת) שיהיו לו חיים לעולם הבא, והוא חוזר בחטאו לאותה **נפש חיה**, שנגזרה מן האדמה לבהמות ולחיות". (שם).

□ ומתברר בזוהר כי אותה 'נפש חיה' שהיא 'נפש בהמית', הינה רק אחת מתוך שלוש נפשות שניתנו לאדם והן: **הנפש השכלית** שהיא כנגד דרגת המלאכים ונעלה על שתי האחרות, **הנפש המדברת** שהיא כנגד השמים, **והנפש הבהמית** הבוגדנית המתאוה תאוות והנחותה בשלושתן. זוהר חדש פרשת בראשית.

□ שם גם מובהר כי הנפש השכלית שונה מן הבהמית ומן המדברת, באשר היא אינה מוענקת לאדם מלכתחילה כפי שמוענקות לו השתיים הללו, אלא מותנית ביכולתו (או חוסר יכולתו) לרכוש אותה לעצמו באמצעות **בחינה וחקירה** (בחון בהם וחקור בהם) את היקום הסובב אותו. **באין בחינה וחקירה – אין נפש שכלית.**

ספר יצירה פרק ד' משנה ט' בבא ב'

המליך אות ג' בעושר
וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם מאדים בעולם
יום שני בשנה
ואזן ימין בנפש זכר ונקבה:

פרק ד' משנה ט' (בבא ב') – ניתוח הדברים (אנליזה)

מה משמעות הביטוי המליך אות ג' בעושר וקשר לו כתר ?

- ראה פרק ג' משנה ז' בנוגע ל - 'קשירת כתרים לאותיות'.
□ קשירת כתרים לאותיות בנוסח ספר יצירה, אינה זרה גם לרוח הזוהר וראה זוהר – שמות – דף רי"ב – ע"ב, שם מסופר על עשרים ושתיים אותיות שלראשיהן כתרים והן "מתעטרות" בהם ורשומות

ברקיע שמתנייד על גבי ארבע החיות שהופיעו בחזונו של הנביא יחזקאל.

וצרפן זה בזה

- אפשרות א': חיבר ביניהם באמצעות זיקוק, התכה והסרת סיגים והפך אותם למקשה אחת: ראה ירמיהו פרק ו' פסוק כ"ט: "נָחַר מִפֶּחַ [מאשתם] מֵאֵשׁ תָּם עִפְרַת לְשׂוּא צָרַף צָרוּף וְרָעִים לֹא נִתְקוּ. כֶּסֶף נִמְאָס קָרְאוּ לָהֶם כִּי מֵאֵס יְהוָה בָּהֶם.
- אפשרות ב': חיבר אותן זו לזו: ראה תלמוד בבלי ברכות נ"ה א': "אמר רב יהודה אמר רב יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ".

וצר בהם מאדים בעולם יום שני בשנה ואזן ימין בנפש זכר ונקבה

- המליך את האות ג' בעושר (שם עצם מופשט), עיטר אותה בכתר, הפך הכל למקשה אחת, ועיצב בה את כוכב מאדים (מרס) במרחב או בנצח, כמו גם את יום שני בזמן ואת אוזן ימין בנפש זכר ונקבה.
- עולם = מרחב או נצח.
- שנה = זמן.
- נפש = טריטוריה שהיא חלק פרטי ותחום בגבולות הידוע כגוף פיזי בתוך המרחב, כמו גם חלק פרטי ותחום בגבולות כמהות מטאפיזית בתוך הזמן כגון המונחים יום ולילה.

- המשנה הנוכחת מציגה זיקה בין כוכב מאדים (מרס) ובין יום שני בשנה, כמו גם בין כוכב מאדים ובין אוזן ימין בנפש זכר ונקבה.

עניין זה מעורר שתי בעיות:

- האסטרולוגיה הקלאסית טוענת לקשר בין כוכב מאדים ובין יום שלישי בשבוע, ולא בינו ובין יום שני בשנה. כך אצל האסטרולוגים היהודים, כך אצל הצרפתים וכך גם אצל אחדים מעמי אירופה:

צרפתית = MARDI = יומו של מרס.

איטלקית = MARTEDI = יומו של מרס.

לטינית = MARTIS = יומו של מרס.

רומנית = MARTI = יומו של מרס.

- אין כל קשר אסטרוולוגי בין כוכב מאדים ובין אוזן ימין בנפש זכר ונקבה. במקביל, קיים קשר אסטרוולוגי בין כוכב מאדים ובין האוזן השמאלית, הכליות, הוורידים ואיברי המין.

**ראה העמקה נוספת
בפרק זה משנה ח' החל מן הכותרת:
'מכיוון שכך יש לבחון בהם ולחקור מהם'**

ספר יצירה פרק ד' משנה י' בבא ג'

המליך אות ד' בזרע
וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם חמה בעולם
יום שלישי בשנה
ונחיר ימין בנפש זכר ונקבה:

פרק ד' משנה י' (בבא ג') – ניתוח הדברים (אנליזה)

- מה משמעות הביטוי המליך אות ד' בזרע וקשר לו כתר ?
- ראה פרק ג' משנה ז' בנוגע ל - 'קשירת כתרים לאותיות'.
 - קשירת כתרים לאותיות בנוסח ספר יצירה, אינה זרה גם לרוח הזוהר וראה זוהר – שמות – דף רי"ב – ע"ב, שם מסופר על עשרים ושתיים אותיות שלראשיהן כתרים והן "מתעטרות" בהם ורשומות ברקיע שמתנייד על גבי ארבע החיות שהופיעו בחזונו של הנביא יחזקאל.

וצרפן זה בזה

- אפשרות א': חיבר ביניהם באמצעות זיקוק, התכה והסרת סיגים והפך אותם למקשה אחת: ראה ירמיהו פרק ו' פסוק כ"ט: "נָחַר

מִפֶּחַ [מאשתם] מֵאִשׁ תֵּם עִפְרַת לְשׂוֹא צָרַף צָרוּף וְרַעִים לֹא
 נִתְקוּ. כֶּסֶף נִמְאָס קָרְאוּ לָהֶם כִּי מֵאִס יְהוָה בָּהֶם.
 אפשרות ב': חיבר אותן זו לזו: ראה תלמוד בבלי ברכות נ"ה א':
 "אמר רב יהודה אמר רב יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן
 שמים וארץ".

**וצר בהם חמה בעולם יום שלישי בשנה ונחיר ימין בנפש זכר
 ונקבה**

המליך את האות ד' בזרע (שם עצם מוחשי), עיטר אותה בכתר,
 הפך הכל למקשה אחת, ועיצב בה את השמש במרחב או בנצח, כמו
 גם את יום שלישי בזמן ואת נחיר ימין בנפש זכר ונקבה.

עולם = מרחב או נצח.

שנה = זמן.

נפש = טריטוריה שהיא חלק פרטי ותחום בגבולות הידוע כגוף
 פיזי בתוך המרחב, כמו גם חלק פרטי ותחום בגבולות כמהות
 מטאפיזית בתוך הזמן כגון המונחים יום ולילה.

המשנה הנוכחת מציגה זיקה בין השמש (חמה) ובין יום שלישי
 בשנה, כמו גם בין השמש ובין נחיר ימין בנפש זכר ונקבה.

עניין זה מעורר שתי בעיות:

- האסטרולוגיה הקלאסית טוענת לקשר בין השמש ובין יום ראשון בשבוע, ולא בינה ובין יום שלישי בשנה. כך אצל האסטרולוגים היהודים, כך אצל האנגלוסקסים וכך גם אצל אחדים מעמי אירופה:

אנגלית = SUNDAY = יומה של השמש.

לטינית = SOLIS = יומה של השמש.

נורווגית = Søndag = יומה של השמש.

- אין קשר אסטרולוגי ישיר בין השמש ובין נחיר ימין בנפש זכר ונקבה. במקביל, קיים קשר אסטרולוגי בין השמש ובין המוח, הלב, הגידים וכל אברי הצד הימני של הגוף.

**ראה העמקה נוספת
בפרק זה משנה ח' החל מן הכותרת:
'מכיוון שכך יש לבחון בהם ולחקור מהם'**

ספר יצירה פרק ד' משנה י"א בבא ד'

**המליך אות כ' בחיים
וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם נוגה בעולם
יום רביעי בשנה
ועין שמאל בנפש זכר ונקבה:**

פרק ד' משנה י"א (בבא ד') – ניתוח הדברים (אנליזה)

מה משמעות הביטוי המליך אות כ' בחיים וקשר לו כתר ?

ראה פרק ג' משנה ז' בנוגע ל - 'קשירת כתרים לאותיות'.

קשירת כתרים לאותיות בנוסח ספר יצירה, אינה זרה גם לרוח הזוהר וראה זוהר – שמות – דף רי"ב – ע"ב, שם מסופר על עשרים ושתיים אותיות שלראשיהן כתרים והן "מתעטרות" בהם ורשומות ברקיע שמתנייד על גבי ארבע החיות שהופיעו בחזונו של הנביא יחזקאל.

וצרפן זה בזה

אפשרות א': חיבר ביניהם באמצעות זיקוק, התכה והסרת סיגים והפך אותם למקשה אחת: ראה ירמיהו פרק ו' פסוק כ"ט: "נָחַר מִפֶּחַ [מאשתם] מֵאֵשׁ תָּם עִפְרַת לְשׂוּא צָרַף צָרוּף וְרַעִים לֹא נִתְקוּ. כִּסְף נִמְאָס קָרְאוּ לָהֶם כִּי מֵאֵס יְהוָה בָּהֶם.

אפשרות ב': חיבר אותן זו לזו: ראה תלמוד בבלי ברכות נ"ה א': "אמר רב יהודה אמר רב יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ".

וצר בהם נוגה בעולם יום רביעי בשנה ועין שמאל בנפש זכר ונקבה

המליך את האות כ' בחיים (שם עצם מופשט), עיטר אותה בכתר, הפך הכל למקשה אחת, ועיצב בה את כוכב נוגה (ונוס) במרחב או בנצח, כמו גם את יום רביעי בזמן ואת עין שמאל בנפש זכר ונקבה.

עולם = מרחב או נצח.

שנה = זמן.

נפש = טריטוריה שהיא חלק פרטי ותחום בגבולות הידוע כגוף פיזי בתוך המרחב, כמו גם חלק פרטי ותחום בגבולות כמהות מטאפיזית בתוך הזמן כגון המונחים יום ולילה.

המשנה הנוכחת מציגה זיקה בין כוכב נוגה (ונוס) ובין יום רביעי בשנה, כמו גם בין נוגה ובין עין שמאל בנפש זכר ונקבה.

עניין זה מעורר שתי בעיות:

- האסטרולוגיה הקלאסית טוענת לקשר בין כוכב נוגה ובין יום שישי בשבוע, ולא בינו ובין יום רביעי בשנה. כך אצל האסטרולוגים היהודים, כך אצל הצרפתים וכך גם אצל אחדים מעמי אירופה:

צרפתית = VENDREDI = יומה של ונוס.

איטלקית = VENERDI = יומה של ונוס.

לטינית = VENERIS = יומה של ונוס.

רומנית = VINERY = יומה של ונוס.

- אין כל קשר אסטרולוגי בין נוגה ובין עין שמאל בנפש זכר ונקבה. במקביל, קיים קשר אסטרולוגי בין נוגה ובין חוש הריח, הכבד, ורקמות הבשר.

ראה העמקה נוספת

בפרק זה משנה ח' החל מן הכותרת:

'מכיוון שכך יש לבחון בהם ולחקור מהם'

ספר יצירה פרק ד' משנה י"ב בבא ה'

המליך אות פ' בממשלה
וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם כוכב בעולם
יום חמישי בשנה
ואזן שמאל בנפש זכר ונקבה:

פרק ד' משנה י"ב (בבא ה') – ניתוח הדברים (אנליזה)

מה משמעות הביטוי המליך אות פ' בממשלה וקשר לו כתר ?

- ראה פרק ג' משנה ז' בנוגע ל - 'קשירת כתרים לאותיות'.
- קשירת כתרים לאותיות בנוסח ספר יצירה, אינה זרה גם לרוח הזוהר וראה זוהר – שמות – דף רי"ב – ע"ב, שם מסופר על עשרים ושתיים אותיות שלראשיהן כתרים והן "מתעטרות" בהם ורשומות ברקיע שמתנייד על גבי ארבע החיות שהופיעו בחזונו של הנביא יחזקאל.

וצרפן זה בזה

- אפשרות א': חיבר ביניהם באמצעות זיקוק, התכה והסרת סיגים והפך אותם למקשה אחת: ראה ירמיהו פרק ו' פסוק כ"ט: "נָחַר מִפֶּחַ [מאשתם] מֵאֵשׁ תֵּם עִפְרַת לְשׂוֹא צָרַף צָרוּף וְרַעִים לֹא נִתְקוּ. כֶּסֶף נִמְאָס קָרְאוּ לָהֶם כִּי מֵאֵס יְהוָה בָּהֶם.
- אפשרות ב': חיבר אותן זו לזו: ראה תלמוד בבלי ברכות נ"ה א': "אמר רב יהודה אמר רב יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ".

וצר בהם כוכב בעולם יום חמישי בשנה ואזן שמאל בנפש זכר ונקבה

□ המליך את האות פ' בממשלה (שם עצם מופשט), עיטר אותה בכתר, הפך הכל למקשה אחת, ועיצב בה את כוכב-חמה (מרקורי) במרחב או בנצח, כמו גם את יום חמישי בזמן ואת אוזן שמאל בנפש זכר ונקבה.

□ **עולם = מרחב או נצח.**

□ **שנה = זמן.**

□ **נפש = טריטוריה** שהיא חלק פרטי ותחום בגבולות הידוע כגוף פיזי בתוך המרחב, כמו גם חלק פרטי ותחום בגבולות כמהות מטאפיזית בתוך הזמן כגון המונחים יום ולילה.

□ המשנה הנוכחת מציגה זיקה בין כוכב חמה (מרקורי) ובין יום חמישי בשנה, כמו גם בין כוכב חמה ובין אוזן שמאל בנפש זכר ונקבה.

עניין זה מעורר שתי בעיות:

- האסטרולוגיה הקלאסית טוענת לקשר בין כוכב חמה ובין יום רביעי בשבוע, ולא בינו ובין יום חמישי בשנה. כך אצל האסטרולוגים היהודים, כך אצל הצרפתים וכך גם ואצל אחדים מעמי אירופה:

צרפתית = MERCREDI = יומו של מרקורי.

איטלקית = MERCOLEDI = יומו של מרקורי.

לטינית = MERCURII = יומו של מרקורי.

רומנית = MIERCURI = יומו של מרקורי.

- אין כל קשר אסטרולוגי בין כוכב חמה ובין אוזן שמאל בנפש זכר ונקבה. במקביל, קיים קשר אסטרולוגי בין כוכב חמה ובין מיתרי הקול, החשיבה, הלשון, המרה והישבן.

ראה העמקה נוספת

**בפרק זה משנה ח' החל מן הכותרת:
'מכיוון שכך יש לבחון בהם ולחקור מהם'**

ספר יצירה פרק ד' משנה י"ג בבא ו'

המליך אות ר' בשלום

וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם שבתאי בעולם
יום ששי בשנה
ונחיר שמאל בנפש זכר ונקבה:

פרק ד' משנה י"ג (בבא ו') – ניתוח הדברים (אנליזה)

מה משמעות הביטוי המליך אות ר' בשלום וקשר לו כתר ?

- ראה פרק ג' משנה ז' בנוגע ל - 'קשירת כתרים לאותיות'.
- קשירת כתרים לאותיות בנוסח ספר יצירה, אינה זרה גם לרוח הזוהר וראה זוהר – שמות – דף רי"ב – ע"ב, שם מסופר על עשרים ושתיים אותיות שלראשיהן כתרים והן "מתעטרות" בהם ורשומות ברקיע שמתנייד על גבי ארבע החיות שהופיעו בחזונו של הנביא יחזקאל.

וצרפן זה בזה

- אפשרות א': חיבר ביניהם באמצעות זיקוק, התכה והסרת סיגים והפך אותם למקשה אחת: ראה ירמיהו פרק ו' פסוק כ"ט: "נָחַר מִפֶּחַ [מאשתם] מֵאֵשׁ תָּם עִפְרַת לְשׂוֹא צָרַף צָרוּף וְרַעִים לֹא נִתְקוּ. כֶּסֶף נִמְאָס קָרְאוּ לָהֶם כִּי מֵאֵס יְהוָה בָּהֶם.
- אפשרות ב': חיבר אותן זו לזו: ראה תלמוד בבלי ברכות נ"ה א': "אמר רב יהודה אמר רב יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ".

וצר בהם שבתאי בעולם יום ששי בשנה ונחיר שמאל בנפש זכר
ונקבה

□ המליך את האות ר' בשלום (שם עצם מופשט), עיטר אותה בכתר, הפך הכל למקשה אחת, ועיצב בה את כוכב שבתאי (סטורן) במרחב או בנצח, כמו גם את יום שישי בזמן ואת נחיר שמאל בנפש זכר ונקבה.

□ **עולם = מרחב או נצח.**

□ **שנה = זמן.**

□ **נפש = טריטוריה** שהיא חלק פרטי ותחום בגבולות הידוע כגוף פיזי בתוך המרחב, כמו גם חלק פרטי ותחום בגבולות כמהות מטאפיזית בתוך הזמן כגון המונחים יום ולילה.

□ המשנה הנוכחת מציגה זיקה בין כוכב שבתאי (סטורן) ובין יום שישי בשנה, כמו גם בין כוכב שבתאי ובין נחיר שמאל בנפש זכר ונקבה.

עניין זה מעורר שתי בעיות:

- האסטרונוגיה הקלאסית טוענת לקשר בין כוכב שבתאי ובין יום שבת, ולא בינו ובין יום שישי. כך אצל היהודים וכך גם אצל האנגלוסקסים. עברית = שבת.

אנגלית = SATURDAY יומו של סטורן.

הערה: הרומאים כינו את היום השביעי על שמו של סטורן הוא שבתאי, ואילו היהודים כינו את הכוכב על שמו של היום השביעי שבת. שמו התנכ"י של שבתאי הוא 'פִּיֶּן'. ראה ספר עמוס פרק ה' פסוק כ"ו: "וּנְשְׂאֲתֶם אֶת סִכּוֹת מְלִכְכֶם וְאֶת פִּיֶּן צְלִמִיכֶם כּוֹכַב אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם לָכֶם".

- אין כל קשר אסטרונומי בין כוכב שבתאי ובין נחיר שמאל בנפש זכר ונקבה. במקביל, קיים קשר אסטרונומי בין כוכב שבתאי ובין האוזן הימנית, הטחול, השלפוחית, הליחה והעצמות.

ראה העמקה נוספת

בפרק זה משנה ח' החל מן הכותרת:

'מכיוון שכך יש לבחון בהם ולחקור מהם'

ספר יצירה פרק ד' משנה י"ד בבא ז'

המליך אות ת' בחן
וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם צדק בעולם
יום שבת בשנה
ופה בנפש זכר ונקבה:

פרק ד' משנה י"ד (בבא ז') – ניתוח הדברים (אנליזה)

מה משמעות הביטוי המליך אות ת' בחן וקשר לו כתר ?
 ראה פרק ג' משנה ז' בנוגע ל - 'קשירת כתרים לאותיות'.
 קשירת כתרים לאותיות בנוסח ספר יצירה, אינה זרה גם לרוח הזוהר וראה זוהר – שמות – דף רי"ב – ע"ב, שם מסופר על עשרים ושתיים אותיות שלראשיהן כתרים והן "מתעטרות" בהם ורשומות ברקיע שמתנייד על גבי ארבע החיות שהופיעו בחזונו של הנביא יחזקאל.

וצרפן זה בזה

אפשרות א': חיבר ביניהם באמצעות זיקוק, התכה והסרת סיגים והפך אותם למקשה אחת: ראה ירמיהו פרק ו' פסוק כ"ט: "נָחַר מִפֶּחַ [מאשתם] מֵאֵשׁ תָּם עִפְרַת לְשׂוֹא צָרַף צָרוּף וְרַעִים לֹא נִתְקוּ. כֹּסֶף נִמְאָס קָרְאוּ לָהֶם כִּי מֵאֵס יְהוָה בָּהֶם.
 אפשרות ב': חיבר אותן זו לזו: ראה תלמוד בבלי ברכות נ"ה א': "אמר רב יהודה אמר רב יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ".

וצר בהם צדק בעולם יום שבת בשנה ופה בנפש זכר ונקבה

המליך את האות ת' בחן (שם עצם מופשט), עיטר אותה בכתר, הפך הכל למקשה אחת, ועיצב בה את כוכב צדק (יופיטר) במרחב או בנצח, כמו גם את יום שבת בזמן ואת הפה בנפש זכר ונקבה.

עולם = מרחב או נצח.

שנה = זמן.

נפש = טריטוריה שהיא חלק פרטי ותחום בגבולות הידוע כגוף פיזי בתוך המרחב, כמו גם חלק פרטי ותחום בגבולות כמהות מטאפיזית בתוך הזמן כגון המונחים יום ולילה.

המשנה הנוכחת מציגה זיקה בין כוכב צדק (יופיטר) ובין יום שבת בשנה, כמו גם בין כוכב צדק ובין הפה בנפש זכר ונקבה.

עניין זה מעורר שתי בעיות:

- האסטרונומיה הקלאסית טוענת לקשר בין כוכב צדק ובין יום חמישי בשבוע, ולא בינו ובין יום שבת בשנה. כך אצל האסטרונומים היהודים, כך אצל הצרפתים וכך גם אצל אחדים מעמי אירופה:
צרפתית = JEUDI = יומו של יופיטר.
ספרדית = JUEVES = יומו של יופיטר.
- אין כל קשר אסטרונומי בין כוכב צדק ובין הפה בנפש זכר ונקבה. במקביל, קיים קשר אסטרונומי בין כוכב צדק ובין הריאות, העורקים והזרע.

המשנה הנוכחת חותמת מדרג בן שבע משניות (ח – י"ד) בהן הומלכו אותיות בג"ד כפר"ת בתכנים שהם שמות עצם, הוכתרו בכתרים, עברו תהליך של צריפה ומירוק, וצרו עימן הוויות במרחב, מועדים בזמן ואברי גוף בנפש שהם: עין ימין, אוזן ימין, נחיר ימין, עין שמאל, אוזן שמאל, נחיר שמאל ופה.

על פי מצוות בעל ספר יצירה שהורה "בחון בהם וחקור מהם" יש לבודד את תכני שבע המשניות, ולאתר מקור מקביל להן 'המעניק חסות' לתכנים דומים הצופנים מסר שעשוי להיות לרוחו של המחבר.

תכנים אשר יש לבודדם בשבע המשניות הללו הם: עין, אוזן, אף, מלך או הכתרה, שבעת ימים, צמדי מילים.

פרק י"א בספר שמואל א' 'מעניק חסות' לתכנים הבאים:

- **עין ימין:** "וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם נַחֲשׁ הָעֵמוּנִי בְּזֹאת אֶכְרֹת לָכֶם בְּנִקּוֹר לָכֶם כָּל עֵין יָמִין וְשִׁמְתִיהָ חֲרָפָה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל".
- **אוזן:** וַיֵּבֵאוּ הַמְּלָאכִים גְּבַעַת שָׂאוּל וַיְדַבְּרוּ הַדְּבָרִים בְּאָזְנֵי הָעָם וַיִּשְׂאוּ כָּל הָעָם אֶת קוֹלָם וַיִּבְכוּ.
- **אף:** "וַתִּצְלַח רוּחַ אֱלֹהִים עַל שָׂאוּל בַּשְּׂמֵעוֹ [כְּשִׁמְעוֹ] אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּחַר אָפוֹ מְאֹד".
- **המליך – הכתרה:** "וַיִּלְכוּ כָּל הָעָם הַגְּלָגַל וַיִּמְלְכוּ שָׁם אֶת שָׂאוּל לְפָנָי יְהוָה".
- **שבעת ימים:** "וַיֹּאמְרוּ אֲלָיו זִקְנֵי יְבִישׁ הַרְפִּי לָנוּ שִׁבְעַת יָמִים וְנִשְׁלַחָה מְלָאכִים בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וְאִם אֵין מוֹשִׁיעַ אֶתְנוּ וַיִּצְאָנוּ אֲלֵיהֶם".
- **צמדים (עין מול עין וגו'): "וַיִּקַּח צָמֵד בְּקָר וַיִּנְתְּחֶהוּ".**

להלן תמצית השתלשלות אירועי הפרק:

- נחש העמוני מאיים על חיי אנשי יבש גלעד.
 - העם בפאניקה ונושא קולו בכי.
 - שאול מאחד את שבטי ישראל ומביס את צבא נחש העמוני.
 - העם מחדש את המלוכה ומאשרר את הכתרת שאול למלך.
- בעצם, עסקינן, בתחילת המלוכה בישראל. האם ייתכן כי מחבר ספר יצירה מתגעגע אליה ?**

- זאת ועוד:** שלוש המשניות הראשונות (ח' – י') במדרג השבע (ח' – י"ד) מתמקדות בצד ימין שהוא הצד הנעלה של הגוף: עין ימין, אוזן ימין, נחיר ימין. רק לאחר מכן באים השמאליים ולבסוף הפה.
- בא לומר: "זֶה לְעֵמֶת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים" (קהלת ז').
- והדברים מורכבים יותר מן האמור במדרש תמורה הדין בצמדים נפרדים, כגון: חיים לעומת מוות, טיפשות לעומת חוכמה, עושר לעומת עוני. ואילו כאן עסקינן בצמדים השוכנים בגוף אחד, ונראה כי כל פרט בצמד נושא תפקיד מאגי שונה מן הפרט המקביל לו, וראה: "וַיִּתֵּן עַל תְּנוּפֵךְ אֶזְנֵן אֶהְרֹן הַיְמָנִית וְעַל בִּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בִּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית" (ויקרא ח').

ראה העמקה נוספת

בפרק זה משנה ח' החל מן הכותרת:
'מכיוון שכך יש לבחון בהם ולחקור מהם'

ספר יצירה פרק ד' משנה ט"ו

שבע כפולות בג"ד כפר"ת

שבהן נחקקין

שבעה עולמות

שבעה רקיעין

שבע ארצות

שבעה ימים

שבעה נהרות

שבעה מדברות

שבעה ימים

שבעה שבועות

שבע שנים

שבע שמיטין

שבעה יובלות

והיכל הקדש.

לפיכך חבב את השביעיות תחת כל השמים:

פרק ד' משנה ט"ו – ניתוח הדברים (אנליזה)

שבע כפולות בג"ד כפר"ת שבהן נחקקין

אותיות כפולות הן אלו הדגושות בדגש קל ונהגות בשני אופני היגוי ועל כן מכונות 'כפולות'.

המילים "שבהן נחקקין" באות לומר אחת מן השתיים:

- שבהן נחרטים תבניותיהם של שבעה עולמות, שבעה רקיעים וכן הלאה.

- שבהן נחקקים חוקים להתוויית סדרים בשבעה עולמות וכן הלאה.

שבעה עולמות: "שבעה עולמות שאדם רואה בחייו: בן שנה דומה למלך [...] בן שנתיים דומה לחזיר [...] בן עשר קופץ כגדי [...] בן עשרים כסוס [...] נשא אישה הריהו כחמור [...] הוליד בנים הריהו ככלב [...] הזקין הריהו כקוף" (קהלת מדרש רבה א' ב').

שבעה רקיעין: וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות (זוהר –

דברים - האזינו – דף רפ"ז – ע"א).

שבע ארצות: ארץ, אדמה, ארקא, גיא, נשיה, ציה, תבל (ויקרא – רבה – פרשה כ"ט – י"א).

שבעה ימים: ביטוי עתיק לציון שבעה מקווי מים שהיו ידועים לקדמונים והם (ככל הנראה): הימים האדריאטי, השחור, הכספי, התיכון, סוף, האגאי והערבי.

שבעה נהרות: לשון מליצה שבאה להורות על פרק זמן ממושך הדרוש לביצוע משימה ייחודית כלשהי, כאילו יש בה כדי לחצות שבעה נהרות (תלמוד בבלי – עבודה זרה – י"ז א').

שבעה מדברות: שעברו בני ישראל בדרכם אל ארץ כנען והם: שור, סין, סיני, פארן, צץ, מדבר 'אתם' המקביל למדבר שיר, ומדבר קדש.

שבעה ימים: שבעת ימי השבוע. שבעת ימי בראשית.

שבעה שבועות: "שְׁבַעַה שְׁבַעַת תִּסְפֹּר לָךְ מֵהַחֵל חֲרַמְשׁ בְּקָמָה תַּחֲל לִסְפֹּר שְׁבַעַה שְׁבַעַת. וְעִשִּׂית חַג שְׁבַעַת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִסַּת נְדָבַת יָדְךָ אֲשֶׁר תִּתֵּן כַּאֲשֶׁר יְבָרְכֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. (דברים ט"ז ט' – י').

שבע שנים: "וְסִפַּרְתָּ לָךְ שְׁבַע שָׁבָתֹת שָׁנִים שְׁבַע שָׁנִים שְׁבַע פְּעָמִים וְהָיוּ לָךְ יְמֵי שְׁבַע שָׁבָתֹת הַשָּׁנִים תִּשַׁע וְאַרְבָּעִים שָׁנָה" (ויקרא כ"ה ח').

שבע שמיטין: שבע שנות שמיטה, שהן שבע פעמים שבע שנים, ויחד

ארבעים ותשע שנים המובילות אל יובל שהוא השנה החמישים: "וְקִדַּשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וּקְרַאתֶם דְּרוֹר בְּאַרְץ לְכָל יֹשְׁבֵיהָ יוֹבֵל הוּא תְהִיָּה לָכֶם וְשָׁבָתֶם אִישׁ אֶל אַחֲזָתוֹ וְאִישׁ אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ תָּשְׁבוּ. יוֹבֵל הוּא שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה תְהִיָּה לָכֶם לֹא תִזְרְעוּ וְלֹא תִקְצְרוּ אֶת סְפִיחֶיהָ וְלֹא תִבְצְרוּ אֶת נִזְרֶיהָ" (ויקרא כ"ה י' – י"א).

שבעה יובלות: שבעה מחזורים בני חמישים שנה כל מחזור: "ויחוג נוח אותו שבעה יובלים ושבעה יובלים עד יום מותו" (ספר היובלים ו' כ"ו).

□ כאמור במשנה ב' שבפרק זה, הקדושה על-פי תורת הסוד היהודית שורה לא רק על המספר שבע בבדידותו, אלא גם על העלאתו בחזקה למניין ארבעים ותשע, וראה זוהר חדש (ספרא תנינא) העוסק בפסוק: "וְסִפְרָתְ לָךְ שִׁבְעַ שְׁבֹתֹת שָׁנִים שִׁבְעַ שָׁנִים שִׁבְעַ פְּעָמִים וְהָיוּ לָךְ יָמֵי שִׁבְעַ שְׁבֹתֹת הַשָּׁנִים תִּשְׁעַ וְאַרְבָּעִים שָׁנָה" (ויקרא כ"ה) וקובע (שם) כי שבע שבתות הן כנגד שבעת השמות (כל צמד הוא שם אחד): אב"ג ית"ץ, קר"ע שט"ן, נג"ד יכ"ש, בט"ר צת"ג, חק"ב טנ"א, יג"ל פז"ק, שק"ו צי"ת. שבכל אחד מהם יש שש אותיות כנגד ששת ימי השבוע, שהם כנגד שש כנפי השרפים עליהם נאמר "שש כְּנָפִים יִשֹּׁשׁ כְּנָפִים לְאַחַד" (ישעיהו ו') והדברים מתגלגלים אל שלוש דרגות עליונות שהן: "שרפים, וחיות ואופני הקודש" (ותלת דרגין אנון עלאין - שרפים וחיות ואופני קדש) ובזה הזוהר משלב בין הנביאים ישעיהו ויחזקאל.

□ המשנה הנוכחת ממוקדת בתכנים שעניינם המספר שבע והדואליות (השניות) האצורה בו, הנובעת משבע האותיות הדואליות בג"ד כפר"ת הנהגות רפות או דגושות.

□ בתוך כל אלה נראה כי צמד המילים '**היכל הקדש**' הינו כנטע זר על רקע ה- 'שביעות' המופיעות בתמליל. ולא היא! שהרי **היכל הקודש** הוא **ההיכל השביעי** שהוא **קודש הקודשים** וראה זוהר – שמות – פקודי – **היכל קודש הקדשים דזעיר דבריאה** - דף רנ"ח ע"ב – דף רנ"ט ע"א: (תרגום חופשי) "**ההיכל השביעי** הינו כמוס מכל כמוסים, נסתר מכל נסתרים, סודי מכל הסודיים, שפרושה בו **פרכת**, על טמיר הטמירים, במקביל **לכפרת** המכסה על הנסתרים העליונים, להצפנת הסתומים שהם סודיים ונעלמים. ובתוך כך, סמוך **לכפרת**, קיים מחבוא סתרים ליד נהר שופע... והדברים מתגלגלים אל פריון והתעברות קוסמית שמתעכבת עד לבוא **המלך המשיח**" (כך בזוהר).

□ "ההיכל השביעי, היכל זה אין בו דמות ממש, הכול הוא בהעלם. בתוך רז הרזים פרוכת פרוסה, שלא יראו שני הכרובים. לפנים ממנה עומדת הכפורת, הדיוקן של קודש הקודשים. לפיכך היכל זה נקרא קודש הקודשים". ראה ספר משנת הזוהר לפרופסור תשבי – א' עמוד תל"ז – מעשה מרכבה.

□ ועוד בזוהר בעניין הסודות הכמוסים באותו היכל שביעי ראה זוהר שמות – דף רס"א ע"א: (תרגום חופשי) "ההיכל השביעי הוא רז הרזים, שכולו צקון לחש שחלילה שם הרמת קול. ומה ששולט בו הוא רצון הלב השואף להתעלות אל האין סוף, ולחבר שם את השביעי עם השביעי, על מנת למשוך ברכות מההיכל השביעי שהוא מקור החיים, והכול בשאיפת הלב ובעצימת עיניים מפני הסודות הצפונים באותיותיהם של שבעה שמות עליונים קדושים".

□ צער החורבן והכמיהה אל היכל הקודש, הוא ההיכל השביעי, פעפעו גם באותם מיסטיקאים שמיוחסת להם ספרות ההיכלות ויורדי המרכבה (המאה השנייה עד המאה החמישית לספירה), וראה:

- פרקי היכלות רבתי פרק י"ז אות א': "אמר רבי ישמעאל כך אמר ר' נחוניא בן הקנה: **בשבעה היכלות** יושב טוטרסאי"י ה' אלקי ישראל. חדר בתוך חדר. ובפתח כל היכל והיכל שומרי הסף שמונה: ארבעה מימין המשקוף וארבעה לשמאל המשקוף".
- פרקי היכלות רבתי פרק י"ז אות ח': "**ובפתח היכל השביעי** זקופין ועומדין כל הגיבורים, עריצים, עזים, וקפויים, נוראים ומבוהלים, גבוהים מהרים ולטושים מגבעות. קשתותיהם דרוכות והן בפנים, חרבות לטושות והן בידיהם, וברקים טורדין ויוצאין מגלגלי עיניהם, וכוביות אש מחוטמם, ולפידי גחלים מפיהם, וכובעים ושריונות הן מעוטרין, ורמחים וחניתות תלויות להם בזרועותיהם".
- פרקי היכלות רבתי פרק י"ח אות ה': "ואדון הכתרים מחמד ומצפה טוטרסאי"י (שם של מלאך) ה' אלוקי ישראל, במידה שמצפה לגאולה ולעת ישועה ששמורה להם לישראל אחר **חורבן הבית השני האחרון**. ואימתי ירד היורד למרכבה, מתי יראה בגאות מרום, מתי ישמע קץ ישועה, מתי יראה (את אשר) עין לא ראתה, מתי יעלה ויגיד **לזרע אברהם אוהבו**".

- פרקי היכלות רבתי פרק כ"ג אות ה' – פרק כ"ד אות ג': ראה גם כאן משנה ז' פרק ד': ".....ומאתים תשעים ושש פנים יש בכל חיות הקודש (הניצבות) נגד פתח היכל השביעי: גדולה מכולן חמש מאות ושתיים עשרה עינים יש בארבע חיות נגד פתח היכל השביעי: פנים של צורת אדם, פנים של ששה עשר פנים יש בכל חיה וחיה נגד פתח היכל השביעי".
 - "וכיון שהיה אותו אדם מבקש לירד במרכבה היה ענפיא"ל השר (המלאך השומר של פתח ההיכל השביעי) פותח דלתות ההיכל השביעי, והיה אותו אדם נכנס ועומד על מפתן פתח ההיכל השביעי, וחיות הקודש נושאות בו חמש מאות ושתיים עשרה עינים, וכל עין ועין מעיני חיות הקודש פקועה כשיעור כברה גדולה של נוצרים, ומראה עיניהן כברקים ירוצצו, חוץ מעיני כרובי הגבורה ואופני השכינה שהם דומים ללפידי אור ושלהביות גחלי רתמים".
 - "והיה אותו אדם זיע ומזדעזע ומרתיע ומתבהל ונבהל ומתעלף ונופל לאחוריו, והיה סומכו ענפיא"ל השר הוא וששים ושלושה שומרי שבעה פתחי היכלות, והיו כולם עוזרין אותו ואומרים אל תירא בן זרע אהוב הכנס וראה מלך ביופיו (ראה פני אל) ואין אתה נשחת ואין אתה נשרף".
- ומי הם אותם יורדי המרכבה החוזים בצפונות ההיכל השביעי ובפני האל ?**
- ראה פרקי היכלות רבתי פרק ט"ז אות ג': "ובא רבן שמעון בן גמליאל, ורבי אליעזר הגדול, ורבי אלעזר בן דמה, ור' אליעזר בן שמוע, ור' יוחנן בן דהבאי, וחנניה בן חכינאי, ויונתן בן עוזיאל, ור' עקיבא, ור' יהודה בן בבא, באנו וישבנו לפניו והיו כל המון חבירים עומדין על רגליהן כי היו רואין כוביות של אש ולפידי אור שמפסיקין ביניהם ובינינו, ור' נחוניא בן הקנה יושב ומסדר לפניהם את כל דברי מרכבה ירידה ועליה היאך יורד מי שיורד והיאך יעלה מי שיעלה".

□ על כך וכל אלה נחמץ ליבו של הנביא עוד בחורבן הבית ראשון, וחזה את אשר חזה על מנת לחזק את רוחו, וראה יחזקאל פרק מ"א

פסוקים א' – ד': "וַיְבִיאֵנִי, אֶל-הַהִיכָל.... וַיְמַד אֶת-אֲרֹכּוֹ עֶשְׂרִים אָמָה, וַרְחֵב עֶשְׂרִים אָמָה--אֶל-פְּנֵי הַהִיכָל; וַיֹּאמֶר אֵלַי, זֶה קֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים".

לפיכך חבב את השביעיות תחת כל השמים

□ ראה זוהר חדש – מדרש רות (תרגום חופשי): "כנגד הפסוק 'חצבה עמודיה שבעה' יש: שבעה רקיעים, ושבעה כוכבים אשר רצים וחוזרים (כוכבי לכת), ושבע ארצות, ושבעה ימים ושבע תהומות". [...]

"ויש לו שבעה שמות ליצר הרע ואלה הם: רע. טמא. שטן. שונא. אבן-מכשול. ערל. צפוני". [...]

"ושבעה שמות לגיהנם ואלה הם: בור. שחת. דומה. טיט-היון. שאול. צלמות. ארץ-תחתית".

ללמדך כי גם בשביעיות יש ויש.

□ ראה זוהר חדש ט' א': "הכל תלוי על שבעה: עמודי שמים הם ז', והרקיעים ז'. והכוכבים שבעה מעלות. ז' גוים למעלה. שבעה גוים למטה. שבעה ארצות. שבעה ימים. שבעה נהרות. ימי בראשית שבעה. והשביעי שבת לה', יום שכולו שבת".

□ מכיוון שחיבב את השביעיות תחת כל השמים, בוודאי חיבב את המילה השביעית בתורה שהיא 'הארץ', שכה חסרה במניין אותיות אמ"ש, בכוונת יסוד האדמה ובכוונת מדינה גם יחד המהווה את התשתית למשנה הבאה. ראה ספר בראשית פרק א' פסוק א':

"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ".

ספר יצירה פרק ד' משנה ט"ז

שתי אבנים בונות שני בתים,
שלוש אבנים בונות ששה בתים,
ארבע אבנים בונות ארבעה ועשרים בתים,
חמש אבנים בונות מאה ועשרים בתים,
שש אבנים בונות שבע מאות ועשרים בתים,
שבע אבנים בונות חמשת אלפים וארבעים בתים,
מכאן ואילך צא וחשוב מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע:

פרק ד' משנה ט"ז – ניתוח הדברים (אנליזה)

שתי אבנים בונות שני בתים [...] [...] [...] [...] [...] שבע אבנים
בונות חמשת אלפים וארבעים בתים

- המשנה הנוכחת מציגה שיטה מתמטית ששמה 'עֲצָרַת' מלשון 'עצירה' (לא מלשון התכנסות), העוסקת במכפלת מספרים טבעיים, החל מ – 1 ועד למספר נתון בו עוצרים, ההופך להיות מספר עצרת.
- דוגמה א': אם נבחר לומר כי המספר 4 הינו מספר עצרת, יש להבין מזה כי הכפלנו את המספר 1 ארבע פעמים בסדר עולה בדרך הבאה: $1 \times 2 = 2 \times 3 = 4$ (ראה "ארבע אבנים בונות ארבעה ועשרים בתים").
- דוגמה ב': אם נבחר לומר כי המספר 5 הינו מספר עצרת, יש להבין מזה כי הכפלנו את המספר 1 חמש פעמים בסדר עולה בדרך הבאה: $1 \times 2 \times 3 \times 4 \times 5 = 120$ (ראה "חמש אבנים בונות מאה ועשרים בתים").
- דוגמה ג': אם נבחר לומר כי המספר 7 הינו מספר עצרת, יש להבין מזה כי הכפלנו את המספר 1 שבע פעמים בסדר עולה בדרך הבאה: $1 \times 2 \times 3 \times 4 \times 5 \times 6 \times 7 = 5040$ (ראה "שבע אבנים בונות חמשת אלפים וארבעים בתים").
- לא לחינם בחר מחבר ספר יצירה לעצור במספר עצרת 7 המניב את התוצאה 5040, שהרי היא בעלת משמעות גדולה בהרבה מכפי שנדמה ממבט ראשון.

יש להבין כי אין כוונתו ללמדנו מתמטיקה, אלא להנחילנו משאלת לב שהיא בבחינת ציווי לאמור: "מכאן ואילך צא וחשוב מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע".

אותה משאלת לב שהיא בבחינת ציווי, סובבת במשנה זו סביב המספר 5040, ממש כשם שסבבה במשנה הקודמת (ט"ו) סביב 'היכל הקודש', שהרי מתברר כי המספר 5040 אינו בבחינת מכפלת

ספרות בעלמא, אלא מהווה נכס צאן ברזל בהגותו הפילוסופית
ובמשנתו המדינית של אפלטון שהיה גדול הפילוסופים היוונים (המאה
ה – 5 לפנה"ס) מאז ומעולם.

□ ובצדק נשאלת שאלה התוהה מה לחכם יהודי אצל פילוסוף יווני,
אלא אם כן יש בידי האחרון דבר מה שהראשון חפץ בו.

□ ויש לדעת כי כשם ששביעיות ככלל והמספר 7 כפרט, היו חביבים
על בעל ספר יצירה, כך המספר 5040 היה חביבו של אפלטון
שהעמידו במרכז יצירתו המפורסמת ביותר ושמה "**המדינה**"!
וביוונית Πολυτεα !

□ בספרו '**המדינה**' הציב אפלטון את המספר 5040 כאידיאלי
ואולטימטיבי עבור מספר התושבים אשר ראוי לאכלס בהם עיר
(פוליס ביוונית) מסוימת כלשהי.

□ אותה עיר אידיאלית תתפצל ל – 12 בתי אב (כמניין 12 שבטי
ישראל) בני 420 נפש בכל אחד ואחד מהם, ותהיה מבוססת על צדק,
שוויון, מתינות והכחדת תאוות בצע.

□ במאמר מוסגר נציין כי עניין זה של 12 בתי אב כמניין 12 שבטי-
ישראל, הוא רב משמעות בספר יצירה, אשר באורח פלא נפקד בו
מקומם, ואנו נדרשים לו כאן ועוד נידרש לו בפרק ה' – משנה ז' –
בבא א'.

□ אפלטון קבע כי עיר שמספר תושביה פחות מ – 5040 תתקשה
לספק את צרכיה או להגן על עצמה, ואילו עיר שמספר תושביה גדול
מ – 5040 תיאלץ להתמודד עם חלוקת הון שאינה שוויונית.

□ המספר 5040 הוצג על ידו כמיטבי לקביעת מספר תושביה של
עיר, גם הודות להיותו מספר מורכב פריק במיוחד, באשר הוא עונה
על התנאי לפיו מספר המחלקים שלו (60) עולה על מספר המחלקים
של כל מספר אחר הקטן ממנו:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 12 14 15 16 18 20 21 24 28 30 35 36
40 42 45 48 56 60 63 70 72 80 84 90 105 112 120 126

504 420 360 336 315 280 252 240 210 180 168 144 140
5040 2520 1680 1260 1008 840 720 630 560

□ נוסף על שני הספרים 'יצירה' ו- 'המדינה' ששרדו מן העת הקדומה, אין בנמצא ספר אחר, ידוע, כלשהו, שהציב את המספר 5040 במרכז הגותו, מבלי לחשוף את הקורא לשמו של אפלטון או לספרו 'המדינה', מה שמבסס את ההנחה לפיה רצה מחבר 'יצירה' לטמון מספר זה בחביונו של מסר מוצפן אשר פיענחו ייצג את **מדינתו שחרבה, שהוא כה ערג לה עד שציווה "מכאן ואילך צא וחשוב מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע"!**

□ אף ייתכן כי נוסף על הצפנה זו, הוא (מחבר ספר יצירה) אימץ גם את העקרונות עליהם הושתתה עירו האוטופית של אפלטון, הגם שלכאורה עשה שימוש במספר 5040 רק על מנת לרמוז על שם הספר ('המדינה') שהיה ידוע ומפורסם בכל רחבי מדינות הים התיכון.

להלן עיקרי העקרונות עליהם הושתתה עיר ה- 5040, וישפוט הקורא בנוגע לרמת הזדהותו הצפויה של בעל ספר יצירה עם עקרונות אלה:

- קניין אמת אחד יש לאדם והוא אלוהיו. הבאה בתור זו נשמתו שאותה יש לכבד באשר היא מסייעת לו להתקרב אל הטוב ולהתרחק מן הרע.
- יהירים (אלה המשוכנעים כי יש ברשותם את כל הידע הקיים עלי אדמות) ומתנשאים שאינם נוטלים אחריות למעשיהם, פוגעים בנשמתם.
- כך גם העוברים על החוק, כמו גם מי שמעדיפים את היפה על פני הטוב.
- יש להפנים כי כל העושה רע ילך וידמה לאנשים שכבר רעים הם.
- יש לכבד את מי שאינו עושה עוולה, אך שבעתיים כבוד יש להעניק למי שמונע מאחרים לעשותה ונמנע מלהודיע לרשויות.

- אם כל חטאת היא אהבת האדם את עצמו יותר מאשר את הצדק והטוב.
- יש לשאוף למצב בו אין לאדם רכוש פרטי ומכל מקום, יש לחנך לסלידה מפני תאוות בצע.
- רכושו של האדם העשיר ביותר בעיר לא יעלה על יותר מאשר פי 4 מרכושו של האדם העני ביותר בעיר.
- רכושו של האדם העני ביותר בעיר לא יפחת מנחלה אחת למצער שתהיה ברשותו. כלומר, לא יהיו חסרי בית.
- יש להפנים כי קהילה איכותית אינה יכולה להתבסס על אוסף אקראי של יחידים שכל אחד מהם מתעקש לזכות באושר פרטי או מסוים, ללא מתן כבוד לרווחתם של חבריו ולאינטרסים שלהם.
- יש להפנים כי פשע חמור הוא לפגוע באומלל המבקש חסות.

**ומכיוון שהיה במיצר בין 'אוי לי מיצרי' ובין 'או לי מיוצרי' אמר:
ומכאן ואילך צא וחשוב מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה
לשמוע:**

- שהרי אם יטיף להקמת **מדינה** וממילא לבניין **היכל-הקודש**, הוא מסתבך עם הכובש הגוי האוחז ברסן השלטון.
- ואם יטיף לאימוץ עקרונות משנתו של אפלטון, הוא מסתבך עם אחיו היהודים שכל ציטטה יוונית נתפסת בעיניהם כהתייוונות.

ספר יצירה פרק ה' משנה א'

שתים עשרה פשוטות
ה' ו' ז', ח' ט' י', ל' נ' ס', ע' צ' ק',
יסודן שיחה הרהור הלוך,
ראיה שמיעה מעשה,
תשמיש ריח שינה,
רוגז לעיטה שחוק:

פרק ה' משנה א' – ניתוח הדברים (אנליזה)

להלן תמצית עיקרי דברי ספר יצירה עד הנה:

משנה א' שבפרק א' (ראה שם) קובעת כי בשלושים ושתיים נתיבות פליאות חכמה חקק האל [...] וברא את עולמו בשלושה ספרים בספר וספר וסיפור.

משנה ב' שבפרק א' (ראה שם) מציגה את 'כלי העבודה' שסייעו לבריאה והם:

- עשר ספירות בלימה.
- שלוש אותיות שהן אמות: א' מ' ש'.
- שבע אותיות כפולות: ב' ג' ד' כ' פ' ר' ת'.
- שתיים עשרה אותיות פשוטות: ה' ו' ז' ח' ט' י' ל' נ' ס' ע' צ' ק'.

משנה י' שבפרק א' (ראה שם) מצביעה על ספירה ששמה רוח מרוח וקובעת כי היא זו שחקקה (או נחקקה) וחצבה את אותן עשרים ושתיים אותיות.

משנה ב' שבפרק ב' (ראה שם) מספרת כי בסיוע אותן עשרים ושתיים אותיות התהווה כל אשר נוצר וכל אשר עתיד להיווצר.

פרק ג' (ראה שם) מתאר תהליכי בריאה שהתרחשו באמצעות שלוש אותיות א' מ' ש' אשר מהן נבראו: שמים, ארץ ואוויר. חום, קור ולחות. ראש, בטן וגוו.

משנה ב' שבפרק ד' (ראה שם) קובעת כי שבע האותיות הכפולות ב' ג' ד' כ' פ' ר' ת' - ייסדו: חכמה, עושר, זרע, חיים, ממשלה, שלום וכן.

המשנה הנוכחת עוסקת בשתיים עשרה האותיות הפשוטות ה' ו' ז' ח' ט' י' ל' נ' ס' ע' צ' ק' - אשר מהן נוסדו שיחה, הרהור והלוך. ראייה, שמיעה ומעשה. תשמיש (מין), ריח ושינה. רוגז, לעיטה (בליעה) ושחוק.

תמצית שבתמצית תפקידן של עשרים ושתיים האותיות:

שלוש אותיות שהן אמות מייצגות את יסודות הבריאה.

שבע אותיות כפולות מייצגות מיני הפכים ותמורות.

שתיים עשרה אותיות פשוטות מייצגות מיני דברים רגילים ושכיחים.

שתיים עשרה פשוטות

שתיים עשרה (12) אותיות שנותרו לאחר שחיסרנו מ-22 האותיות העבריות את 3 אותיות האמות אמ"ש, ואת 7 הכפולות בג"ד כפר"ת, ונותרנו עם 12 האותיות הפשוטות שהן: ה-ו-ז-ח-ט-י-ל-נ-ס-ע-צ-ק.

מה משמעות המילה יסודן ?

ההתלבטות כאן היא בין "האותיות מייסדות את" ובין "האותיות מייסדות על". המילה 'יסודן' מופיעה מספר פעמים בספר יצירה, ועל פי ההקשרים הנובעים ממנה יש לייחס לה משמעות של "האותיות מייסדות את".
יסודן = בהן נוסדו.

אותן 12 אותיות פשוטות ייסדו 12 תכנים של שמות עצם מופשטים שהם:

- שיחה – הרהור – הילוך.
- ראייה – שמיעה – מעשה.
- תשמיש (מין) – ריח – שינה.
- רוגז – לעיטה (זלילה בכוונת הלעטה) – שחוק.

ראה הקבלה במשנת הזוהר בתרגום פרופסור תשבי ב' עמוד צ"ט: "אמר רבי אבהו: כל שברא הקב"ה הוא אמר לפועלים האלה, שהם יעשו לבדם ולא נתייחד עמהם. כשברא האדם נתייחד הקדוש ברוך הוא עמהם בעשייתו ואמר: 'נעשה אדם', ונתן בו **קלסתר פנים**, **ראייה, ריח, קימה, הליכה, מישוש, דיבור, עשייה**".

ספר יצירה פרק ה' משנה ב'

שתיים עשרה פשוטות
ה' ו' ז', ח' ט' י', ל' נ' ס', ע' צ' ק'

יסודן שנים עשר גבולי אלכסון:

גבול מזרחית רומית
גבול מזרחית צפונית
גבול מזרחית תחתית

גבול דרומית רומית
גבול דרומית מזרחית
גבול דרומית תחתית

גבול מערבית רומית
גבול מערבית דרומית
גבול מערבית תחתית

גבול צפונית רומית
גבול צפונית מערבית
גבול צפונית תחתית

ומתרחבין והולכין עד עדי עד
והן הן גבולות עולם:

פרק ה' משנה ב' – ניתוח הדברים (אנליזה)

משמעות המילים ושתיים עשרה פשוטות = שתיים עשרה (12)
אותיות שנתרו מתוך 22 האותיות העבריות לאחר שחיסרנו מהן את
שלוש אותיות האמות ואת שבע האותיות הכפולות = האותיות
הפשוטות הן ה – ו – ז – ח – ט – י – ל – נ – ס – ע – צ – ק.

יסודן שנים עשר גבולי אלכסון

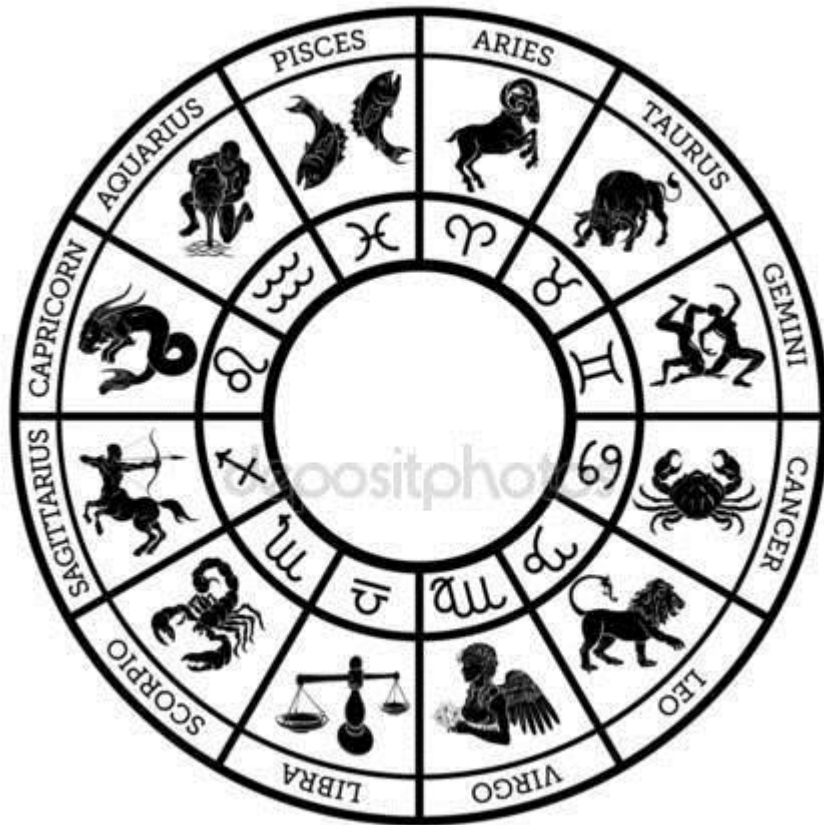
גבול מזרחית רומית (גבול מזרחית עליונה = רום)
גבול מזרחית צפונית
גבול מזרחית תחתית (גבול מזרחית תחתונה)

**גבול דרומית רומית (גבול דרומית עליונה = רום)
גבול דרומית מזרחית
גבול דרומית תחתית (גבול דרומית תחתונה)**

**גבול מערבית רומית (גבול מערבית עליונה = רום)
גבול מערבית דרומית
גבול מערבית תחתית (גבול מערבית תחתונה)**

**גבול צפונית רומית (גבול צפונית עליונה – רום)
גבול צפונית מערבית
גבול צפונית תחתית (גבול צפונית תחתונה)**

- אותן שתיים עשרה אותיות פשוטות ייסדו שתיים עשרה יחידות גבול אלכסוניות, המרכיבות תרשים המצביע על ארבעת כיווני רוחות השמיים: צפון, דרום, מזרח ומערב וגם על כיווני הביניים.
- תרשים העונה על תיאור זה, הוא תרשים קלאסי של גלגל המזלות, כפי שהוא בימינו שלנו וכפי שהיה בימי הקדמונים.
- המפרט לתרשים גלגל המזלות מכין את העתיד לבוא במשניות הבאות ג' ו' – ד' המפרטות את סדר 12 המזלות האסטרולוגיים.
- גלגל המזלות הוא תרשים בן 12 פלחים התחומים ב – 12 קווים, שהם 12 גבולי אלכסון, בארבע כנפות תבל, לפי שלושה פלחים בני 30 מעלות כל פלח, הניצבים בכל אחת מארבע הכנפות, ויחד 360 מעלות.
- כל פלח מ - 12 הפלחים מייצג מזל אסטרולוגי מסוים מתוך שניים עשר המזלות האסטרולוגיים.

משמעות המילים רומית ותחתית = זו שמעל וזו שמתחת.
 דוגמה: גבול מזרחית רומית = גבול מזרחי עליון.
 דוגמה: גבול מזרחית תחתית = גבול מזרחי תחתון.

□ הזוהר (זוהר שמות כ"ד ע"א) נוקט בשפה דומה בבואו להסביר - על פי שושנת הרוחות - את המונחים: אש, רוח, מים, ועפר המפיקים חום, קור, יובש ולחות וזו שפתו: "השתא אשתכח דרומית מזרחית. מזרחית צפונית. צפונית מערבית. מערבית דרומית וכלהו כלילן דא בדא, לאשתלשלא חד בחד". כלומר (תרגום חופשי): עכשיו נמצא כי (רוחות) דרומית מזרחית. מזרחית צפונית. צפונית מערבית. מערבית דרומית וכולן כלולות זו בזו ומשתלשלות אחת באחת.

ומתרחבין והולכין עד עדי עד והן גבולות עולם

□ אותם 12 קווים אלכסוניים בגלגל המזלות, לא באים להגביל את שטחו וניתן להמשיכם עד עדי עד.

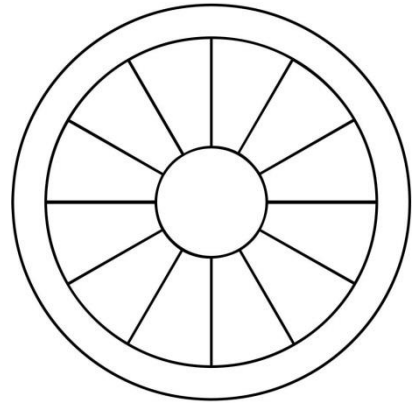
□ כך גם מקובל בשושנת הרוחות המורה על כיווני ארבע כנפות תבל, כמו גם על כיווני ביניים כגון דרומית מזרחית או צפונית מערבית.

□ למען הדיוק יצוין כי כיווני שושנת הרוחות בגלגל מזלות במפה אסטרוטולוגית ייחודית המשורטטת עבור אירוע פרטי כגון לידה, נקבעים על-ידי רכיב ששמו 'בתים' המביא בחשבון את מקום הלידה, תאריך הלידה ושעת הלידה. אך מכיוון שאין עסקינן בהצבת מפות אסטרוטולוגיות פרטיות, נסתפק במה שכבר נאמר.

מאת Talmoryair - נוצר על ידי מעלה היצירה., נחלת הכלל,

□ אלא שלא זו בלבד אלא אף זו אשר לפיה אותם 'שניים-עשר גבולי אלכסון', תואמים אחד לאחד את גבולות עירו האוטופית של אפלטון אותה היכרנו שתי משניות לאחור (פרק ד' משנה ט"ז), האמורה להיות מוקמת על קרקע שטוחה המוגבלת בעיגול ששטחו מפוצל ל – 12 גזרות שוות המכונות 'שבטים'. האמנם צירוף מקרים ?

האמנם יש מי שמאמין כי המספר 5040, בו עסקנו שתי משניות לאחור, שהוא עצרת של המספר 7 – נרשם בה באקראי ללא כוונת מכוון?

האמנם יש מי שמאמין כי המספר 5040, שהוא עצרת של המספר 7, מופיע בספר יצירה ומופיע גם במרכז הגותו של ספר ששמו 'המדינה' – כתופעה אקראית לחלוטין?

האמנם יש מי שמאמין כי המספר 5040, שהוא עצרת של המספר 7, מופיע בספר יצירה ומופיע גם במרכז הגותו של ספר ששמו 'המדינה', שמטיף להקמת עיר הנחלקת ל – 12 גזרות המכונות 'שבטים' – הינו בגדר של צירוף מקרים ותו לא?

האמנם יש מי שמאמין כי אין כל קשר בין אותה עיר הנחלקת ל – 12 גזרות המכונות 'שבטים', ובין 'שניים עשר גבולי אלכסון' שבספר יצירה?

מי שמאמין בכל אלה הינו כמי שמסרב להניח לעובדות לקלקל לו את התיאוריה.

ספר יצירה פרק ה' משנה ג'

שתיים עשרה פשוטות
ה' ו' ז', ח' ט' י', ל' נ' ס', ע' צ' ק',
יסודן חקקו חצבן צרפן שקלן והמירן
וצר בהם שנים עשר מזלות בעולם
שנים עשר חדשים בשנה
שנים עשר מנהיגים בנפש זכר ונקבה:

פרק ה' משנה ג' – ניתוח הדברים (אנליזה)

משמעות המילים ושתיים עשרה פשוטות = שתיים עשרה (12)
אותיות שנותרו מתוך 22 האותיות העבריות לאחר שחיסרנו מהן את
שלוש אותיות האמות ואת שבע האותיות הכפולות = האותיות
הפשוטות הן ה- ו- ז- ח- ט- י- ל- נ- ס- ע- צ- ק.

מה משמעות המילה יסודן?

- ראה פרק ב' משנה א' בה משמעות המילה 'יסודן' עוררה התלבטות בין: "האותיות מייסדות את" ובין: "האותיות מייסדות על". נאמר שם כי על פי ההקשרים יש לייחס לה משמעות של "האותיות מייסדות את".
- על פי משמעות זו נראה כי המילה 'יסודן' נמצאת שלא במקומה במשנה הנוכחת, ואף ייתכן כי לא היה עליה להימצא בה כלל.
- גם קיימת אפשרות כי זו שגגה של אחד מן המעתיקים, או, לחילופין, רמז נוסף מטעמו של המחבר בדבר היות הדברים שונים מכפי שנדמה ממבט ראשון.
- כך הם פני הדברים אלא אם כן יש מי שטוען כי המילה 'יסודן', במשנה הנוכחת, נרשמה בידי המחבר שמיד לאחר מכן יצא לנמנם, ומששב, המשיך לטוות את הגיגיו מבלי לקרוא את אשר רשם קודם לתנומתו.

**חקקן חצבן צרפן שקלן והמירן
וצר בהם שנים עשר מזלות בעולם
שנים עשר חדשים בשנה
שנים עשר מנהיגים בנפש זכר ונקבה:**

- אותן שתיים עשרה אותיות פשוטות עברו תהליך של חקיקה או חיקוק, חציבה, צירוף או צריפה, שקילה והמרה על מנת לצור בהן:

- שנים עשר מזלות במרחב.
- שנים עשר חודשים בזמן.
- שנים עשר אברים (מנהיגים) בנפש זכר ונקבה.

בנוגע למילה 'מזלות' ראה איוב פרק ל"ח פסוקים ל"א – ל"ב:
 "הַתְּקַשֶּׁר מֵעֲדָנוֹת כִּימָה אוּ מִשְׁכוֹת כְּסִיל תִּפְתַּח. הַתְּצִיא מִזְרוֹת בְּעֵתוֹ
 וְעִישׂ עַל בְּנֵיהֶ תְּנַחֵם".

מִזְרוֹת = מזלות. כימה = הפליאדות המכונות גם 'שבע אחיות'.
 כסיל = אוריון. עיש = ארקטורוס שהוא הכוכב הבהיר ביותר בשמי
 הצפון.

ראה מלכים ב' פרק כ"ג פסוק ה': "וְהִשְׁבִּית אֶת הַכְּמָרִים אֲשֶׁר נָתַנּוּ
 מְלָכֵי יְהוּדָה וַיִּקְטַר בַּבָּמוֹת בְּעֵרֵי יְהוּדָה וּמִסְבֵּי יְרוּשָׁלַם וְאֶת הַמְּקַטְרִים
 לִבְעַל לְשֶׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ וְלַמְּזָלוֹת וְלִכְל צְבָא הַשָּׁמַיִם".

המזלות הם שנים-עשר במספר וקבועים בתוך גלגל דמיוני ששמו
 גלגל-המזלות.

גלגל המזלות מוגדר כחגורה (רצועה) במרחב, אשר במרכזה
 נמצא מסלולה המדומה השמש, והוא משתרע על פני רצועה בת 8
 מעלות מצד צפון ומצד דרום של אותו מסלול.

גלגל המזלות נחלק ל – 12 פלחים שווים בני 30 מעלות כל אחד
 ויחד 360 מעלות. כל פלח מייצג אחד מתוך שניים עשר המזלות.

שמותיהם של המזלות קשורים בשמותיהן של 12 קבוצות כוכבי
 שבת אשר כונו כך מסיבות מיתולוגיות.

המזלות קבועים במקומם ואינם נעים. הם יוצרים מעגל אשר
 בתוכו חגים כוכבי הלכת והירח, ומנקודת המבט של כדור הארץ נראה
 כאילו גם השמש חגה.

לכל מזל מיוחסות תכונות מסוימות האופייניות לו ומייחדות אותו
 מן השאר.

סדר המזלות על פני גלגל המזלות הוא בניגוד לכיוון השעון: טלה,
 שור, תאומים, סרטן, אריה, בתולה, מאזניים, עקרב, קשת, גדי, דלי,
 דגים.

ספר יצירה פרק ה' משנה ד'

שנים עשר מזלות בעולם
טלה שור תאומים סרטן אריה בתולה מאזנים עקרב קשת גדי דלי דגים:

פרק ה' משנה ד' – ניתוח הדברים (אנליזה)

המשנה הנוכחת מציגה את שניים עשר המזלות האסטרולוגיים על-פי סדר הופעתם בגלגל המזלות, וכאן המקום להביא קמצוץ שבקמצוץ מתוך מקורות יהודיים ויחסם לתחום עתיק ושנוי במחלוקת זה:

- התנ"ך חד וברור בגישתו לעניין וראה ספר דברים פרק ד' פסוק י"ט: "וּפֶן תִּשָּׂא עֵינֶיךָ הַשָּׁמַיְמָה וְרֵאִיתָ אֶת הַשָּׁמַשׁ וְאֶת הַיָּרֵחַ וְאֶת הַכּוֹכָבִים כֹּל צָבָא הַשָּׁמַיִם וְנִדְחָתָ וְהַשְּׁתַחֲוִיתָ לָהֶם וְעַבַדְתָּם אֲשֶׁר חָלַק יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִתָּם לְכֹל הָעַמִּים תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם".
- ראה גם ירמיהו י' ב': "כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָרֶךְ הַגּוֹיִם אֲלֵי תִלְמְדוּ וּמֵאֲתוֹת הַשָּׁמַיִם אֲלֵי תִחַתּוּ כִּי יִחַתּוּ הַגּוֹיִם מֵהֵמָּה".
- ה- 'שולחן ערוך' שולל את העניין מכל וכל (סימן קע"ט סעיף א') ומודיע כי "אין שואלין בחוזים בכוכבים ולא בגורלות".
- קיצור שולחן ערוך קס"ו סעיף ג' אוסר ומתיר (תרגום חופשי): ומי ייחשב למעונן (סוג של אצטגנין)? זה שפרסם מועדים וזמנים ואמר כי יום פלוני הוא טוב, ואילו יום אלמוני הוא רע. אבל מנהג נישואין בתקופה בה הירח מתמלא והולך, אינו בכלל מעונן ומנחש משום שנוהגים כך לטובת סימן טוב, כדרך שמושחים מלכים על שפת מעיין על מנת שתימשך מלכותם. כמו כן נהוג להתחיל ללמוד בראש חודש ומקובל לא להתחיל בימים שני ורביעי.
- 'הזוהר' לעומתו (במדבר דף רט"ו ע"ב) קובע כי מזמן מתן תורה יצאו בני ישראל משליטתם של הכוכבים והמזלות, אך מדגיש כי מי

שלא משתדל בתורה, חוזר להיות תחת השפעתם של גרמי השמים. כלומר, קיימת כאן הסכמה, בעקיפין אמנם, כי יש אמת באצטגנינות.

'התלמוד' רואה את הדברים עין בעין עם הזוהר ומביא ציטוט מדברי הקב"ה לאברהם, בלשון "צא מאצטגנינות שלך – שאין מזל לישראל". (מסכת שבת דף קנ"ו עמוד א').

מאידך ואם אין מזל לישראל, מדוע נאסר להקיז דם ביום שלישי? (גמרא – שבת – קכ"ט ע"ב) היות שביום שלישי שולט כוכב מאדים שפגיעתו רעה מכיוון שהוא ממונה על החרב, על הדבר ועל הפורענויות. (שם).

הרמב"ן מצטרף לדעת הזוהר ואומר כי גזירת הכוכבים היא מן הניסים הנסתרים שכל התורה תלויה בהם, אך היהודי, בכוח בחירתו והליכתו בדרך תורה ומצוות, מתעלה מעל המזל.

הראב"ע אומר כי לכל עם ועם יש יועצים בדמותם של כוכבים ומזלות, וכך גם לכל עיר ועיר, אך לישראל אין כוכבים ואין מזלות אלא הקדוש ברוך הוא יועצם (פירוש לתורה – דברים – פרק ד' פסוק י"ט).

האר"י הקדוש (ליקוטי תורה - פרשת בראשית) מודיע כי את העובר בבטן אימו מטפחים, בשבעת החודשים הראשונים להיריון, שבעה כוכבי לכת, מפני שהקדוש ברוך הוא מסר העולם בידם, שהם מערכת השמים.

והיו מי שהעמיקו וחקרו לעומק עד כדי יכולתם להבחין בין מצב גרמי השמיים **ביום** התרחשותו של אירוע כלשהו, ובין מצבם **בשעה** בה התרחש, מה שמכונה בפי האסטרוולוגים בשם 'אופק'. ראה תלמוד בבלי – גמרא – שבת - קנ"ו – א': "אמר רבי חנינא: לא מזל יום גורם - אלא מזל שעה גורם".

[http://www.aspaklaria.info/040 MEM/%D7%9E%D7%96%D7%9C.htm](http://www.aspaklaria.info/040_MEM/%D7%9E%D7%96%D7%9C.htm)

ספר יצירה פרק ה' משנה ה'

פרק ה' משנה ה' – ניתוח הדברים (אנליזה)

- שמותיהם העבריים של חודשי השנה כפי שהם מוכרים לנו, עלו ארצה מבבל יחד עם עולי שיבת ציון לאחר הכרזת כורש בשנת 538 לפני הספירה.
- השמות מעוברתים ממילים בשפה האכדית שהייתה נהוגה בבבל בין השנים 2500 – 100 לפני הספירה:
 - **ניסן** = 'ניסנו' = ניצן.
 - **אייר** = 'איירו' = אור. שמו התנכ"י הוא זיו. ראה מלכים א' פרק ו' פסוק א': "וַיְהִי בְשָׁמוֹנִים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית בְּחֹדֶשׁ זֶה הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי לְמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה עַל יִשְׂרָאֵל וַיִּבֶן הַבַּיִת לַיהוָה".
 - **סיון** = 'סיונו' = תקופה בה השמש לווטת.
 - **תמוז** = שם אליל בבלי. ראה יחזקאל פרק ח' פסוק י"ד: "וַיָּבֹא אֵתִי אֶל פְּתַח שַׁעַר בַּיִת יְהוָה אֲשֶׁר אֶל הַצְּפוֹנָה וְהָיָה שֵׁם הַנְּשִׁים יֹשְׁבוֹת מִבְּכוֹת אֶת הַתְּמוּזִים".
 - **אב** = 'אבו' = קנים. בחודש זה נהגו לקצור את הקנים לצרכים שונים.
 - **אלול** = 'אולולו' = קציר. חל בסיום תקופת הקציר.
 - **תשרי** = 'תשריתו' = התחלה. שמו התנכ"י הוא ירח האתנים. ראה מלכים א' פרק ח' פסוק ב': "וַיִּקְהְלוּ אֶל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּיָרַח הָאֲתָנִים בְּחָג הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי".
 - **חשוון** = 'ורח-שמנ' = ירח שמיני = חודש שמיני. שמו התנכ"י הוא ירח בול. ראה מלכים א' פרק ו' פסוק ל"ח: "וּבַשָּׁנָה הָאֲחַת עֶשְׂרֵה בְּיָרַח בּוּל הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי כָּלָה הַבַּיִת לְכָל דְּבָרָיו וְלָכֵל מִשְׁפָּטוֹ [מִשְׁפָּטִיו] וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים".
 - **כסלו** = 'כיסלימו' = עבה = מעובה בגשמים.
 - **טבת** = 'טביתו' = משהו ששוקעים בו = בוץ.
 - **שבט** = 'שבטו' = מפה. ככל הנראה בשל גשם המכה בחוזקה.

- אדר = 'אדארו' = חשוך. אפלולי.

ספר יצירה פרק ה' משנה ו'

שנים עשר מנהיגים בנפש זכר ונקבה
שתי ידיים
שתי רגלים
שתי כליות
מרה דקין כבד קורקבן קבה טחול:

פרק ה' משנה ו' – ניתוח הדברים (אנליזה)

שנים עשר מנהיגים בנפש זכר ונקבה

מנהיגים = אברי גוף.

על סוגיית 'גוף – נפש' ומי מהם קדם למי ראה פרק ד' משנה ח' בבא א'.

לא לחינם מכנה המחבר את אברי הגוף בשם מנהיגים. כתבי הקדמונים משופעים בתכנים המייחסים תכונות טרומיות לאותם אברים עד כדי האנשתם (אנתרופומורפיזם):

- בבלי – ברכות ס"א א': תנו רבנן: "שתי כליות יש בו באדם: אחת יועצתו לטובה ואחת יועצתו לרעה; ומסתברא דטובה לימינו ורעה לשמאלו, דכתיב (קהלת י' ב') לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו". (שם) "תנו רבנן: כליות יועצות. לב מבין".
- בבלי – ברכות ס"א א – ע"ב: "כבד כועס. טחול שוחק. קיבה ישנה. אף נעור".

ומפרש רש"י (פרשת מרדכי – הרואה פרק תשיעי ברכות דף ס"א): "כליות יועצות את הלב עשה כן: והלב מבין מה יש לו לעשות אם ישמע לעצת הכליות אם לאו. ומנין שהכליות יועצות? שנאמר (תהילים ט"ז) אֶבְרָךְ אֶת יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲצֵנִי אֶף לִילוֹת יִסְרוּנִי כְּלִיֹּתַי. ומנין שהלב מבין? שנאמר (ישעיהו ו') וּלְבָבוֹ יִבִּין.

- קהלת א' ט"ז: "וְלִבִּי רָאָה הַרְבֵּה חֲכָמָה וְדַעַת".

- ישעיהו ו' י': "וּלְבָבוּ יָבִין".
- ירמיהו י"א כ': "בַּחֵן כְּלִיֹּת וְלֵב".
- תהילים ט"ז ז': "יִסְרוּנִי כְּלִיֹּתֵי".

נוסף על האנשה, מיוחסים לאברים שמות עצם שייתכן כי היו יפים לשעתם. ראה זוהר – תיקוני זוהר: הלב הוא מזבח. המרה היא גיהנום. הכבד הוא המלאך סמא"ל. הטחול הוא לילית.

שתי ידיים שתי רגלים שתי כליות מרה דקין כבד קורקבן קבה טחול

דקין = מעיים.

קבה = קיבה.

ייתכן כי כבר עתה עולה בקורא הרגשת אי-נוחות או, למצער, תהייה ותמיהה בנוגע למספר 12 השב וחוזר להתמקד ב - :

- 12 אותיות.
- 12 פעולות (שיחה, הרהור, הילוך).
- 12 גבולי אלכסון.
- 12 מזלות.
- 12 חודשים.
- 12 אברי גוף.

כל אלה ואף אלה שיבואו, מבלי שהזכיר או יזכיר ולו ברמז את התריסר אשר שמותיהם מתנוססים בתנ"ך לכל אורכו הלוא הם 12 שבטי ישראל.

יהודי ומתעלם מן המספר המעורר בבני עמו אסוציאציה אל 12 השבטים? הייתכן כדבר הזה?

הסיבה להדרת השבטים מספר יצירה תתברר בפרק זה משנה י' בבא ג' מהרביעית.

ספר יצירה פרק ה' משנה ז' בבא א' מהראשונה

המליך אות ה' בשיחה

וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם טלה בעולם
וניסן בשנה
ורגל ימין בנפש זכר ונקבה:

פרק ה' משנה ז' (בבא א') – ניתוח הדברים (אנליזה)

מכאן ועד למשנה י', מחבר הספר מתאר תהליכים לפיהם כל אחת ואחת מתוך 12 האותיות הפשוטות, תומלך (מלשון מלכות) בפעולה אנושית כלשהי, לאחר מכן תוכתר בכתר ויחד (האות + הפעולה + הכתר) יצורו:

- מזל אסטרוולוגי במרחב על פי שושנת רוחות מעובה.
- חודש עברי בזמן.
- איבר פיזי בנפש זכר ונקבה.

להלן השתלשלות התהליך:

- האות הפשוטה ה' מומלכת בשיחה ומוכתרת בכתר.
- לאחר מכן האות ה' + השיחה + הכתר מעצבים יחד:
- מזל אסטרוולוגי: טלה במרחב.
- חודש עברי: ניסן בזמן.
- איבר פיזי: רגל ימין בנפש זכר ונקבה.

הערה: אין קשר אסטרוולוגי בין מזל טלה ובין רגל ימין, אלא בינו ובין הראש והעיניים.

תהליכים זהים מתקיימים בהמשך המשנה הנוכחת (ראה בבא ב' ובבא ג') וכך גם בשלוש המשניות הבאות ח' – י'.

למקרא הדברים וכרגיל בספר יצירה, יש לבחון לא רק את אשר נכתב, אלא (ובעיקר) את אשר לא נכתב, שהרי פליאה היא מדוע בחר במזלות אסטרוולוגיים, באשר הם לא ממש לחם חוקה של היהדות,

כמו גם בשמות חודשי השנה שהדעת נותנת כי היה מודע למוצאם האכדי – בבלי - אשורי.

מה גם שבאופק צפה ועולה הסיפא של ספר יצירה, בה פוגשים בדמותו של אברהם אבינו שעליו נאמר "צא מאצטגנינות שלך" (נדורים ל"ב א'), ונראה כי הדברים אינם מתיישבים אלה עם אלה.

כך גם אם יאמר האומר כי איסור האצטגנינות חל על עניין החיזוי לבדו, ואינו חל על הכרת המזלות והדיון בהם, שהרי גם אז נותרים בעינם ספקות באשר לסיבת העלאתם על ראש שמחתו.

שכן דבר אחד הוא להכיר בקיומם של גרמי שמים ופרקי-זמן כחלק מן היקום, ודבר אחר הוא לייחס לאל את בריאתן של תקופות בשנה בעלות שמות אכדיים שאחד מהם אף נושא את שמו של אליל בבלי (תמוז).

ורבה התמיהה על שום מה ולמה התעלם מנכסי צאן ברזל של האומה המונותאיסטית בתוכה נולד והתחנך (כך הגיוני להניח), וביכר סממנים שאינם ממין הקודש, בלשון המעטה ?

הרי היה יכול לומר: "החודש הראשון", "החודש השני" וכן הלאה, אלא שלא אמר. אמר "תשרי" ואמר גם "תמוז".

מכל מקום, ברור כי עסקינן בארבעה תריסרים שהם 12 אותיות, 12 מזלות, 12 חודשים ו- 12 אברי גוף.

ומכיוון שכך, מאליה עולה שאלה התוהה מדוע לא בחר בתריסר שאין כמוהו קרוב לליבם של יהודים והוא שנים-עשר שבטי ישראל ?

ולאחר שבחר לא לבחור בהם, אף לא להזכיר את שמם, הרי קורא בר-דעת, החף מדעות קדומות, אמור לתהות על כך או למצער להרים גבה.

האם ייתכן כי לזה כיוון באמרו (פרק ב' משנה ו'): "יצר ממש מתהו ועשה את אינו ישנו" ? האם רמז כי מה שישנו הוא בחזקת אינו, ואילו מה שאינו הוא בחזקת ישנו ?

האם ייתכן כי אותם שנים-עשר שבטי ישראל שמקומם נפקד מספר יצירה, הם, בעצם, נוכחים בו דווקא בשל היותם נפקדים ממנו ?

ואם כן, מהו מקומם בו ?

התשובה לכל אלה נוקבת ונועזת, אם כי פשוטה להדהים, תוצג במשנה י' בבא ג' שבפרק זה.

בחינה נוספת של הדברים

יתר על כל אלה ומכיוון שציווה "בחון בהם וחקור מהם... וחקור בהם", יש לשוב אל הרישא של המשנה הנוכחת ואל התיאור: "המליך אות ה' בשיחה וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם [...] רגל ימין בנפש [...]".

משמע, הנפש נבראה לפני הרגליים, מה שלא עולה בקנה אחד עם מעשה הבריאה, שהרי הגוף נברא לפני הנפש, אלא אם כן המונח 'נפש' מכוון אל עצם פיזי, או, לחילופין, עסקינן בנפש מטאפיזית שהייתה קיימת בעולם האצילות בצורתה הטרומית היולית ברמה של 'לוח חלק' (טאבולה ראסה), ועל כן התאפשר לצור בתוכה רגל ימין, טרומית היולית אף היא, כמו גם את שאר האברים הטרומיים היוליים המופיעים במשניות הבאות.

בתום עיצובה הטרומי היולי בעולם האצילות, הנפש השתלשלה אל עולם הבריאה, ממנו ירדה אל עולם היצירה ומשם אל עולם העשייה בו עטתה על עצמה גוף בשר ודם בו (בגוף) כל איבר ואיבר הוא 'כיסא' לפעולות מאגיות מונחות מטרה, כגון: כפרת עוונות.

ראה ספר ויקרא ח': "וַיִּסְמַךְ אֱהֲרֹן וּבָנָיו אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ פֶּרֶךְ הַחֹטָאת. וַיִּשְׁחֹט וַיִּקַּח מִדְּמוֹ וַיִּתֵּן עַל תְּנוּךְ אֶזְרָא אֱהֲרֹן הַיְמָנִית וְעַל

בְּהֵן יְדוֹ הַיְמִנִית וְעַל בְּהֵן רִגְלוֹ הַיְמִנִית [...] כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צְוֶה יְהוָה לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם".

□ מאידך ועל פי רוח ספר יצירה לפיו דבר אינו כפי שנדמה ממבט ראשון, ותמיד יש להפוך בו מכיוון שהוא הפוך ממילא, יש להתבונן מקרוב בשנים עשר האותיות הפשוטות, תוך כדי הצטיידות בציווי: "בחון בהם וחקור מהם והעמד דבר על בוריו והשב יוצר על מכונו".

בעניין זה ראה הסיפא של פרק ד' משנה ח' בבא א'

ספר יצירה פרק ה' משנה ז' בבא ב' מהראשונה

המליך אות ו' בהרהור
וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם שור בעולם
ואייר בשנה
וכוליא ימנית בנפש זכר ונקבה:

פרק ה' משנה ז' (בבא ב') – ניתוח הדברים (אנליזה)

להלן השתלשלות התהליך:

- האות הפשוטה ו' מומלכת בהרהור ומוכתרת בכתר.
 - לאחר מכן האות ו' + ההרהור + הכתר מעצבים יחד:
 - מזל אסטרוולוגי: שור במרחב.
 - חודש עברי: אייר בזמן.
 - איבר פיזי: כליה ימנית בנפש זכר ונקבה.
- הערה:** אין קשר אסטרוולוגי בין מזל שור ובין הכליה הימנית, אלא בינו ובין הצוואר, הגרון, העורף והכתפיים
- הבהרה:** תפקידה של משנה זו במארג הכולל של ספר יצירה יתברר במשנה י' בבא ג' שבפרק זה.

ראה העמקה נוספת

בפרק זה משנה ז' בבא א' החל מן הכותרת:

"בחינה נוספת של הדברים"

ספר יצירה פרק ה' משנה ז' בבא ג' מהראשונה

המליך אות ז' בהלוך
וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם תאומים בעולם
וסיון בשנה
ורגל שמאל בנפש זכר ונקבה:

פרק ה' משנה ז' (בבא ג') – ניתוח הדברים (אנליזה)

להלן השתלשלות התהליך:

האות הפשוטה ז' מומלכת בהלוך (הליכה) ומוכתרת בכתר.

לאחר מכן האות ז' + ההלוך + הכתר מעצבים יחד:

• מזל אסטרוולוגי: תאומים במרחב.

• חודש עברי: סיון בזמן.

• איבר פיזי: רגל שמאל בנפש זכר ונקבה.

הערה: אין קשר אסטרוולוגי בין מזל תאומים ובין רגל שמאל, אלא בינו ובין הריאות והזרועות.

הבהרה: תפקידה של משנה זו במארג הכולל של ספר יצירה יתברר במשנה י' בבא ג' שבפרק זה.

ראה העמקה נוספת

בפרק זה משנה ז' בבא א' החל מן הכותרת:

"בחינה נוספת של הדברים"

ספר יצירה פרק ה' משנה ח' בבא א' מהשנייה

המליך אות ח' בראיה
וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה

וצר בהם סרטן בעולם
ותמוז בשנה
ויד ימין בנפש זכר ונקבה:

פרק ה' משנה ח' (בבא א') – ניתוח הדברים (אנליזה)

להלן השתלשלות התהליך:

האות הפשוטה ח' מומלכת בראיה ומוכתרת בכתר.

לאחר מכן האות ח' + הראיה + הכתר מעצבים יחד:

• מזל אסטרולוגי: סרטן במרחב.

• חודש עברי: תמוז בזמן.

• איבר פיזי: יד ימין בנפש זכר ונקבה.

הערה: אין קשר אסטרולוגי בין מזל סרטן ובין יד ימין, אלא בינו ובין החזה והרחם.

הבהרה: תפקידה של משנה זו במארג הכולל של ספר יצירה יתברר במשנה י' בבא ג' שבפרק זה.

ראה העמקה נוספת

**בפרק זה משנה ז' בבא א' החל מן הכותרת:
"בחינה נוספת של הדברים"**

ספר יצירה פרק ה' משנה ח' בבא ב' מהשנייה

המליך אות ט' בשמיעה
וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם אריה בעולם
ואב בשנה
וכוליא שמאלית בנפש זכר ונקבה:

פרק ה' משנה ח' (בבא ב') – ניתוח הדברים (אנליזה)

להלן השתלשלות התהליך:

- האות הפשוטה ט' מומלכת בשמיעה ומוכתרת בכתר.
 - לאחר מכן האות ט' + השמיעה + הכתר מעצבים יחד:
 - מזל אסטרוטלוגי: אריה במרחב.
 - חודש עברי: אב בזמן.
 - איבר פיזי: כליה שמאלית בנפש זכר ונקבה.
- הערה:** אין קשר אסטרוטלוגי בין מזל אריה ובין הכליה השמאלית, אלא בינו ובין הלב, עמוד השדרה, גב עליון וטחול.
- הבהרה:** תפקידה של משנה זו במארג הכולל של ספר יצירה יתברר במשנה י' בבא ג' שבפרק זה.

ראה העמקה נוספת

בפרק זה משנה ז' בבא א' החל מן הכותרת:
"בחינה נוספת של הדברים"

ספר יצירה פרק ה' משנה ח' בבא ג' מהשנייה

המליך אות י' במעשה
וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם בתולה בעולם
ואלול בשנה
ויד שמאל בנפש זכר ונקבה:

פרק ה' משנה ח' (בבא ג') – ניתוח הדברים (אנליזה)

להלן השתלשלות התהליך:

- האות הפשוטה י' מומלכת בעשייה ומוכתרת בכתר.
- לאחר מכן האות י' + העשייה + הכתר מעצבים יחד:
 - מזל אסטרוטלוגי: בתולה במרחב.

- חודש עברי: אלול בזמן.
 - איבר פיזי: יד שמאל בנפש זכר ונקבה.
- הערה:** אין קשר אסטרוולוגי בין מזל בתולה ובין יד שמאל, אלא בינו ובין המעיים, כיס המרה, הלב לב והכבד.
- הבהרה:** תפקידה של משנה זו במארג הכולל של ספר יצירה יתברר במשנה י' בבא ג' שבפרק זה.

**ראה העמקה נוספת בדברים
בפרק זה משנה ז' בבא א' החל מן הכותרת:
"בחינה נוספת של הדברים"**

ספר יצירה פרק ה' משנה ט' בבא א' מהשלישית

המליך אות ל' בתשמיש וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם מאזנים בעולם ותשרי בשנה
ומרה בנפש זכר ונקבה:

פרק ה' משנה ט' (בבא א') – ניתוח הדברים (אנליזה)

להלן השתלשלות התהליך:

- האות הפשוטה ל' מומלכת בתשמיש (מין) ומוכתרת בכתר.
 - לאחר מכן האות ל' + התשמיש + הכתר מעצבים יחד:
 - מזל אסטרוולוגי: מאזניים במרחב.
 - חודש עברי: תשרי בזמן.
 - איבר פיזי: כיס מרה בנפש זכר ונקבה.
- הערה:** אין קשר אסטרוולוגי בין מזל מאזניים ובין המרה, אלא בינו ובין הכליות והגב התחתון.
- הבהרה:** תפקידה של משנה זו במארג הכולל של ספר יצירה יתברר במשנה י' בבא ג' שבפרק זה.

ראה העמקה נוספת בדברים
בפרק זה משנה ז' בבא א' החל מן הכותרת:
"בחינה נוספת של הדברים"

ספר יצירה פרק ה' משנה ט' בבא ב' מהשלישית

המליך אות נ' בריח
וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם עקרב בעולם וחשון בשנה
ודקין בנפש זכר ונקבה:

פרק ה' משנה ט' (בבא ב') – ניתוח הדברים (אנליזה)

להלן השתלשלות התהליך:

- האות הפשוטה נ' מומלכת בריח ומוכתרת בכתר.
 - לאחר מכן האות נ' + הריח + הכתר מעצבים יחד:
 - מזל אסטרוולוגי: עקרב במרחב.
 - חודש עברי: חשון בזמן.
 - איבר פיזי: מעיים (דקין) בנפש זכר ונקבה.
- הערה: אין קשר אסטרוולוגי בין מזל עקרב ובין המעיים, אלא בינו ובין אברי הרבייה וההפרשה.
- הבהרה: תפקידה של משנה זו במארג הכולל של ספר יצירה יתברר במשנה י' בבא ג' שבפרק זה.

ראה העמקה נוספת
בפרק זה משנה ז' בבא א' החל מן הכותרת:
"בחינה נוספת של הדברים"

ספר יצירה פרק ה' משנה ט' בבא ג' מהשלישית

המליך אות ס' בשינה
וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם קשת בעולם
וכסלו בשנה
וקבה בנפש זכר ונקבה:

פרק ה' משנה ט' (בבא ג') – ניתוח הדברים (אנליזה)

להלן השתלשלות התהליך:

- האות הפשוטה ס' מומלכת בשינה ומוכתרת בכתר.
 - לאחר מכן האות ס' + השינה + הכתר מעצבים יחד:
 - מזל אסטרוולוגי: קשת במרחב.
 - חודש עברי: כסלו בזמן.
 - איבר פיזי: קיבה בנפש זכר ונקבה.
- הערה:** אין קשר אסטרוולוגי בין מזל קשת ובין הקיבה, אלא בינו ובין אגן הירכיים והירכיים.
- הבהרה:** תפקידה של משנה זו במארג הכולל של ספר יצירה יתברר במשנה י' בבא ג' שבפרק זה.

**ראה העמקה נוספת
בפרק זה משנה ז' בבא א' החל מן הכותרת:
"בחינה נוספת של הדברים"**

ספר יצירה פרק ה' משנה י' בבא א' מהרביעית

המליך אות ע' ברוגז וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם גדי בעולם וטבת בשנה
וכבד בנפש זכר ונקבה:

פרק ה' משנה י' (בבא א') – ניתוח הדברים (אנליזה)

להלן השתלשלות התהליך:

- האות הפשוטה ע' מומלכת ברוגז ומוכתרת בכתר.
 - לאחר מכן האות ע' + הרוגז + הכתר מעצבים יחד:
 - מזל אסטרוולוגי: גדי במרחב.
 - חודש עברי: טבת בזמן.
 - איבר פיזי: כבד בנפש זכר ונקבה.
- הערה:** אין קשר אסטרוולוגי בין מזל גדי ובין הכבד, אלא בינו ובין העור, הברכיים והעצמות.
- הבהרה:** תפקידה של משנה זו במארג הכולל של ספר יצירה יתברר במשנה י' בבא ג' שבפרק זה.

ראה העמקה נוספת

בפרק זה משנה ז' בבא א' החל מן הכותרת:
"בחינה נוספת של הדברים"

ספר יצירה פרק ה' משנה י' בבא ב' מהרביעית

המליך אות צ' בלעיטה וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם דלי בעולם ושבט בשנה
וקורקבן בנפש זכר ונקבה:

פרק ה' משנה י' (בבא ב') – ניתוח הדברים (אנליזה)

להלן השתלשלות התהליך:

- האות הפשוטה צ' מומלכת בלעיטה (זלילה) ומוכתרת בכתר.
- לאחר מכן האות צ' + הלעיטה + הכתר מעצבים יחד:

- מזל אסטרוטוגי: דלי במרחב.
 - חודש עברי: שבט בזמן.
 - איבר פיזי: קורקבן בנפש זכר ונקבה.
- הערה:** אין קשר אסטרוטוגי בין מזל דלי ובין הקורקבן, אלא בין ובין השוקיים והקרטוליים.
- הבהרה:** תפקידה של משנה זו במארג הכולל של ספר יצירה יתברר במשנה י' בבא ג' שבפרק זה.

**ראה העמקה נוספת
בפרק זה משנה ז' בבא א' החל מן הכותרת:
"בחינה נוספת של הדברים"**

ספר יצירה פרק ה' משנה י' בבא ג' מהרביעית

המליך אות ק' בשחוק
וקשר לו כתר
וצרפן זה בזה
וצר בהם דגים בעולם
ואדר בשנה
וטחול בנפש זכר ונקבה.

עשן כמין עריבה
סידרן כמין חומה
ערכן כמין מלחמה:

פרק ה' משנה י' (בבא ג') – ניתוח הדברים (אנליזה)

להלן השתלשלות התהליך:

- האות הפשוטה ק' מומלכת בשחוק ומוכתרת בכתר.
- לאחר מכן האות ק' + השחוק + הכתר מעצבים יחד:
- מזל אסטרוטוגי: דגים במרחב.
 - חודש עברי: אדר בזמן.

• איבר פיזי: טחול בנפש זכר ונקבה.

הערה: אין קשר אסטרוולוגי בין מזל דגים ובין הטחול, אלא בינו ובין כפות הרגליים.

המשנה הנוכחת חותמת שורה של 22 הכתרות בהן נאמר "וקשר לו כתר". לכאורה עסקינן בקשירת 22 כתרים לראשי אותיות, כפי שהוסבר בפרק ג' משנה ז' בבא א', אלא שהדברים בספר יצירה לעולם אינם כה פשוטים כפי שנדמה ממבט ראשון, ותמיד כדאי להעניק להם מבט נוסף ברוח מצוותו של המחבר "בחון בהם וחקור מהם".

אשר על כן נבחן ונחקור את המילה "כתר" בשיטת א"ת ב"ש, ונמיר אותה במילה 'גאל', לפי כ' מוחלפת ב - ל'. ת' מוחלפת ב - א'. ר' מוחלפת ב - ג'.

הווה אומר: גאל.

אמור מעתה: וקשר לו גאל 22 פעמים.

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ
ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל

גם צירוף שתי המילים (גאל וכתר) יחד עולה בקנה אחד עם הגותו של המחבר, אשר הגיוני להניח כי ראה לנגד עיניו את הצמד **כתר גאל או גאל ה - כתר**.

נוסף על היותה חותמת 22 הכתרות, המשנה הנוכחת חותמת גם את פרק ה', ובמפתיע נוספה לה סיומת (לכאורה לא קשורה) המתארת תהליך אדריכלי של הקמת מבנה אובלי דמוי חומה ערוך למלחמה. בתהליך אדריכלי זה נוטלים חלק כל התכנים (אותיות, מזלות, חודשים ואברי גוף) שהופיעו עד הנה החל ממשנה ז' בבא א'.

עשן

עיצב אותן = עיצב את 12 האותיות הפשוטות, יחד עם 12 המזלות, בתוספת 12 החודשים ובצירוף 12 אברי הגוף.

עריבה

היא גיגית שהיא כְּלִי שאנו מכנים בשפה עממית 'פִּילָה'. ראה מסכת פסחים – פרק ג' – משנה ב': "בצק שבסדקי עריבה, אם יש כזית במקום אחד, חייב לבער".

עשן כמין עריבה

ביטוי זה ברוח ספר יצירה, בא להורות על תבנית אובלית בצורת גיגית (עריבה) אשר שימשה דגם על-פיו חוברו יחד האותיות, המזלות, החודשים ואברי הגוף.

סידרן כמין חומה

לאחר יצירת תצורת הגיגית האובלית כאמור לעיל, נערמו אלה על אלה: האותיות, המזלות, החודשים והאברים ויצרו מתחם מוקף חומה.

ערכן כמין מלחמה

החומה שנוצרה עברה תהליך של הכנות למלחמה שהצריך פעירת חרכי ירי, חציבת תעלות גישור, חפירת מתחמי הגנה, מלכודות, ביצורים וכיוצא באלה.

- המילים **עשן כמין עריבה, סידרן כמין חומה, ערכן כמין מלחמה** - מתארות משטח אֹבְלִי מוגן בחומה וערוך לקרב.
- כל מי שראה אי פעם איור של ירושלים בחומותיה, לא יתקשה לחבר בינו ובין הדימויים שבספר יצירה: **האגן הקדוש** של ימינו.

מפת מידבא מאת תמר הירדני - יצרתי, שימוש חופשי,

<https://he.wikipedia.org/w/index.php?curid=909252>

□ חומות ירושלים חרבו עם חורבן בית שני ונבנו מחדש על – ידי אליה אודוקיה (המאה ה – 5 לספירה) אשתו של קיסר ביזנטיון תאודוסיוס השני - שהתרשמה עמוקות מן הפסוק: "הִיטִיבָה בְּרָצוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן תְּבַנֶּה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם" (תהילים נ"א), והורתה על בניית חומה שהקיפה את עיר דוד, הר ציון ואת כל מרחב העיר העתיקה של ימינו, כפי שעולה ממפת מידבא.

□ החל ממשנה ז' ועד הנה מתוארים 48 שילובים בין ארבעה תריסרים שונים שהם 12 אותיות, 12 מזלות, 12 חודשים ו – 12 אברי גוף.

□ וכפי שכבר נאמר שם (במשנה ז'), מאליה עולה שאלה התוהה מדוע לא בחר בתריסר הצפוי ביותר לבחירה שהוא **שנים-עשר שבטי ישראל** שאותיותיהם חקוקות על שתים-עשרה אבני החושן ?

- מדוע לא בחר באותם שנים-עשר שבטים המופיעים בספרים בראשית, שמות, במדבר ודברים כדלהלן:
- סדר הלידות – החל מ- בראשית כ"ט
 - רשימת בני יעקב – בראשית ל"ה
 - היורדים למצרים – בראשית מ"ו
 - ברכת יעקב לבניו – בראשית מ"ט
 - הבאים מצרימה – שמות א'
 - נשיאי המטות במפקד – במדבר א'
 - מפקד א' – במדבר א'
 - סדר השבטים במחנות – במדבר ב'
 - הקרבת קרבנות הנשיאים – במדבר ז'
 - סדר המסעות – במדבר י'
 - פרשת המרגלים – במדבר י"ג
 - מפקד ב' – במדבר כ"ו
 - נשיאי המטות להתנחלות – במדבר ל"ד
 - סדרי העמידה על הרי גריזים ועיבל – דברים כ"ז
 - ברכת משה – דברים ל"ג

□ מדוע לא בחר באותם שנים-עשר שבטים אשר לכבודם הטביע יהושע בירדן שתים-עשרה אבנים תחת טביעות רגלי הכוהנים נושאי ארון הברית.

□ מדוע לא בחר באותם שנים-עשר שבטים אשר לכבודם נטל יהושע מן הירדן שתים-עשרה אבנים והקים בהן גל-עד בַּגְּלָגֶל.

□ ומתברר בזוהר (זוהר שמות כ"ד ע"ב). כי אותם שנים עשר שבטים, מיוצגים על-ידי שתים עשרה אבנים, שהן תולדה של ארבעה נהרות, שהם תולדה של יסוד האדמה הנפקד אף הוא מספר יצירה.

□ ולא זו בלבד אלא אף זו הרואה באותן שתים עשרה אבנים, את שניים עשר נשיאי ישראל (במדבר ז'), ואת שנים עשר פסלי הבקר

שבבית המקדש תחת אגן הטהרה העשוי נחושת, כמו גם את שנים עשר הפרים לעולה על המזבח.

□ והכול הוא בבחינת רז טמיר ונשגב אשר כל מי שמפצחו עומד על צפונותיה של חוכמה עילאית שהיא עיקר הכול. כך בזהר.

□ בתקופות מאוחרות בהרבה מאירועי בית-המקדש שבמקרא, הופיעה זיקה בין המספר 12 ובין המזלות, החודשים, אברי-הגוף **והשבטים**. ראה (לדוגמה) מדרש תדשא (המאה ה – 2 לספירה) פרק י': " - י"ב כנגד י"ב מזלות וכנגד י"ב חודשים. וי"ב מנהיגים בנפש **ושבטים י"ב -**".

□ כמו גם שמות רבה ט"ו: "אתה מוצא שנים עשר מזלות יש ברקיע. כשם שאין השמים יכולים לעמוד חוץ משנים עשר מזלות, כך אין העולם יכול לעמוד חוץ **משנים עשר שבטים**".

□ ומנסרת השאלה ומקשה על שום מה ולמה בחר להתעלם מנכסי צאן ברזל של האומה המונותאיסטית בתוכה נולד וצמח, והעדיף סממנים שאינם ממין הקודש ?

אלא שלא התעלם ובחר בשניים-עשר השבטים !

□ שניים-עשר השבטים מהדהדים לאורכן ולרוחבן של משניות פרק ה', אך קולם לא נשמע מכיוון שהוא מוצפן בחביון המילים ובמסתרי השורות !

□ גם לזה כיוון המחבר באמרו (פרק ב' משנה ו'): "יצר ממש מתהו ועשה את אינו ישנו" ! שהרי מה שישנו הוא בחזקת אינו, ואילו מה שאינו הוא בחזקת ישנו.

אותם שנים-עשר שבטי ישראל שמקומם נפקד (לכאורה) מספר יצירה, הם, בעצם, נוכחים בו דווקא בשל היעדרם ממנו.

האמנם? ומהי נוכחותם בו?

נוכחותם בו מושפעת, בין היתר, מספר 'צוואות-השבטים' שהוא אחד מן הספרים המכונים 'חיצוניים', שנכתבו בידי יהודים בתקופת בית שני, אך לא נכנסו לתנ"ך בעת חתימתו, ונראה כי שימש השראה למחבר 'ספר יצירה' או – למצער – שניהם שאבו מאותה באר.

ספר 'צוואות השבטים' עוסק בצוואותיהם של בני יעקב לבניהם שלהם, ולדעת החוקרים נכתב באחת משתי המאות שקדמו לספירה, או בראשונה שלאחריה.

הספר אוגד 12 צוואות של שנים-עשר ראשי השבטים העבריים על פי סדר אימהותיהם: לאה, בלהה, זלפה ורחל.

ספר צוואות השבטים פותח בצוואת ראובן ולאחר פרק א' כתוב בו כך:

א: ועתה שמעו אלי בניי את-אשר ראיתי על-דבר שבעה רוחות התהו באבלי.

ב: כי שבעה רוחות ניתנו נגד האדם והם ראש כל-מעשיי נערות.

ג: ושבעה רוחות אחרים ניתנו לו כאשר נוצר ובהם יהי כל-מעשה האדם.

ד: הראשון הוא רוח החיים אשר בו יוסד קיום האדם. השני הוא רוח הראיה אשר בו תוצר התאוה.

ה: השלישי הוא רוח השמיעה אשר איתו תבוא חכמה. הרביעי הוא רוח הריח ואיתו ניתנו הטעם ושאירת האוויר והנשימה.

ו: החמישי הוא רוח הדיבור ואיתו תבוא תבונה.

ז: השישי הוא **רוח הטעם** ועל-ידו תהיה **אכילת כל-מאכל ומשקה** ועל-ידו יוצר הכוח כי במאכלים יסוד הכוח.

ח: הרוח השביעי הוא **רוח ההולדה והמשגל** ועל-ידו יבוא החטא בתאוות החשק.

ט: ועל-כן אחרון הוא במערכת הבריאה וראשון לנער, כי מלא הוא כסילות ואת הנער יוביל כעיוור אל-בור וכבהמה אל-שחת.

ובהמשך כתוב:

א: ואחרי כל-אלה עוד רוח שמיני **רוח השינה** אשר בו יהיה קיום התולדה ודמות המוות.

ב: ובכל-הרוחות האלה מתערבים רוחות תעתועים.

ג: לראש יכון **רוח הזנות** בטבעו ובחושיו. הרוח השני הוא **רוח הבטן** אשר לא תשבע. השלישי הוא **רוח הריב בכבד ובמרה**.

ד: הרביעי הוא **רוח החנופה ואחיזת העיניים** למען יישא חן בהיכנעו לפני איש.

ה: החמישי הוא **רוח גבוהה** למען יתפאר ויתגאה. השישי הוא **רוח השקר** בשואה וקנאה לבדות אמרים ולהסתיר אמרים ממשפחה ומרעים.

ו: השביעי הוא **רוח הרשע** ואיתו **גנבות וגזלות** למען ימלא תאוות נפשו כי הרשע יתחבר בערמה עם-כל-הרוחות האלה

ז: ועם-כל-אלה יתחבר **רוח השינה** והוא **רוח עוועים והזיה**.

כל המתבונן בספר 'צוואות השבטים', במקביל לחקירותיו ב – 'ספר יצירה', רואה מיד את הקשר בין השניים:

- שיחה בספר יצירה היא **רוח הדיבור** בצוואת ראובן ב' ו'.
- הרהור בספר יצירה הוא **רוח התבונה והשכל** בצוואת יהודה כ' ב'.
- ראייה בספר יצירה היא **רוח הראיה** בצוואת ראובן. ב' ד'.
- שמיעה בספר יצירה היא **רוח השמיעה** בצוואת ראובן ב' ה'.

- **מעשה** בספר יצירה הוא **כל מעשה** בצוואת ראובן ב' ג'.
- **תשמיש** בספר יצירה הוא **רוח ההולדה והמשגל** בצוואת ראובן ב' ח'.
- **ריח** בספר יצירה הוא **רוח הריח** בצוואת ראובן ב' ה'.
- **שינה** בספר יצירה היא **רוח השינה** בצוואת ראובן ג' א'.
- **רוגז** בספר יצירה הוא **רוח הריב** בצוואת ראובן ג' ג', ו**רוח הכעס** בצוואת דן ב' ד'.
- **לעיטה** (זלילה) בספר יצירה היא **רוח הבטן אשר לא תשבע** בצוואת ראובן ג' ג'.
- **שחוק** בספר יצירה הוא **רוח הוללות** בצוואת יהודה ט"ז א'.
- **הלוך (הליכה):** ראה מדרש תמורה עמוד 581 כמו גם ילקוט הרועים עמוד כ"ה (מיוחס לתנאים ר' ישמעאל ור' עקיבא) **ברא אש ומים. ברזל ועץ. אור וחושך. חום וקור. אכילה ורעבון. שתייה וצימאון. הילוך וחקרות.**

□ כשם שספר יצירה קושר בין אברי גוף ובין פעולות או חושים, כך ספר 'צוואות השבטים' קושר בין אברי גוף ובין מה שהוא מכנה חושים, ואף בדומה למשנה הנוכחת, מחבר בין טחול ובין שחוק. **ראה צוואות השבטים – צוואת נפתלי ב' ח':** כי כל פועל אלהים בסדר: חמשת החושים בראש, ואת הצוואר חיבר עם-הראש, וייתן עליו שיער ליופי ולתפארת. ולב להבין. בטן להפריש קיבה. קנה לבריאות. כבד לכעס. מרה למרירות. **טחול לשחוק.** כליות לעצה. ירכיים לכוח. צלעות למשכב. מותניים לעוז וכאלה. כך במקור.

□ הדעת נותנת כי פרשני 'ספר יצירה' לדורותיהם היו מודעים לזיקה שבינו ובין ספר 'צוואות השבטים', אך נמנעו מלעסוק בו מכיוון שלא רצו לערבב מין בשאינו מינו ודי לחכימא ברמיזא.

בעניין החיבורים בין רגשות ובין אברי גוף, ראה גם מדרש תדשא (המאה ה-2 לספירה) פרק ט': "לכל הרגשה והרגשה נתן הקב"ה תורה מה לעשות ומה לא לעשות":

- **ללב** לא תתורו. (מעשה = לא תעשה לך)
 - **לעיניים** אחרי עיניכם. (ראיה)
 - **לאוזניים** לא תישא שמע שווא. (שמיעה)
 - **לפה** לא תאכל כל תועבה. (לעיטה)
 - **ללשון** לא תישא את שם. לא תשבעו. לא תשקרו. לא תענה. (שיחה)
 - **לידיים** אל תשת ידך עם רשע.
 - **לערווה** לא תנאף. לא תזנה. (תשמיש)
 - **לרגליים** לא תלכו אחרי אלהים אחרים. (הלוך)
- ואם חיפשנו אישוש לכפילות שבספר יצירה על פי מקורותיו, הרי בהמשך כתוב:**

- **ללב** ושמתם את דברי אלה על לבבכם.
- **לעיניים** פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך.
- **לאוזניים** שמע ישראל.
- **ללשון** ושיננתם.
- **לידיים** פתוח תפתח את ידך.
- **לערווה** פרו ורבו. ואמר קחו נשים והולידו בנים.
- **לרגליים** בכל הדרך אשר ציווה וגו' תלכו.

ובדומה לאלה ראה גם תלמוד בבלי - ברכות ס"א א': "תנו רבנן: כליות יועצות, לב מבין, לשון מחתך, פה גומר, ושט מכניס ומוציא כל מיני מאכל, קנה מוציא קול".

וגם שם ס"א ב': "ריאה שואבת כל מיני משקין. כבד כועס, מרה זורקת בו טפה (טיפה) ומניחתו, טחול שוחק, קרקבן (קורקבן) טוחן, קיבה ישנה, אף נעור".

□ עתה יש לתהות לשם מה טרח המחבר ויצר שתיים-עשרה משניות (משנה ז' בבא א' – משנה י' בבא ג') השוזרות אותיות עם פעולות המעצבות מזלות, חודשים ואברי גוף – אלא אם כן הצפין את שניים-עשר השבטים בחביוני אותיות, בנקיקי אצטגנינות, במסתרי מועדים ובנקבובי גופים.

האמנם בעל ספר יצירה הצפין את שנים-עשר השבטים בחביוני מילותיו, לא רק משום שחשש להיראות כמי שמורד במלכות, אלא גם ובעיקר מכיוון שפחד להיות מקולל ומוחרם בידי אחיו היהודים?

ואם כך עשה – מדוע עשה ?

- כאן יש לשוב אל שלוש מילים בספר יצירה הצופנות מהומה בת יותר מ- שלושת אלפי שנים שפילגה, מפלגת וככל הנראה תמשיך לפלג את העם היהודי.
- שלוש מילים בספר יצירה שאינן עולות בקנה אחד (בלשון המעטה) עם שלוש מילים בגמרא המספרות על שלוש שבועות שסתמו את הגולל (ועודן סותמות) על שיבת-ציון מלאה ומכל מקום, היוו ומהוות אבן-נגף לגאולה שלמה וגורפת של כל שבטי ישראל.
- שלוש מילים בגמרא שמקורן בתהום אידיאולוגית שנפערה בין שבט יהודה לבין שאר השבטים.
- תהום שראשיתה בדור המדבר, המשכה במלכויות יהודה וישראל, העמקתה בימי אמוראי הגמרא וסופה מי ישורנו.
- שלוש המילים שבספר יצירה לעומת שלוש המילים בגמרא הן:

**'סידרן כמין חומה'
בספר יצירה**

לעומת

**'לא יעלו בחומה'
בגמרא**

ועל כך רבה המהומה

על ראשית הקרע בין שבט יהודה לבין שאר השבטים

זרעי הפורענות נטמנו כבר באירועי שנים-עשר המרגלים שנשלחו על-ידי משה לתור את הארץ (במדבר י"ג – י"ד):

"וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. שְׁלַח לְךָ אַנְשִׁים וַיֵּתְרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן
אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמִטָּה אַבְתִּיּוֹ תִשְׁלַח
כָּל נָשִׂיא בָהֶם. וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַּר פָּאָרָן עַל פִּי יְהוָה כְּלָם
אַנְשִׁים רֵאשִׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה. וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם:

- לְמִטָּה רְאוּבֵן שְׁמוּעַ בֶּן זְכוּר.
- לְמִטָּה שְׁמֵעוֹן שִׁפְט בֶּן חוּרִי.
- לְמִטָּה יְהוּדָה כָּלֵב בֶּן יִפְנֶה.
- לְמִטָּה יִשָּׁשׁכָר יֶגָאֵל בֶּן יוֹסֵף.
- לְמִטָּה אֶפְרַיִם הוֹשֶׁעַ בֶּן נוּן.
- לְמִטָּה בְנִימֵן פְּלִטִי בֶּן רְפוּא.
- לְמִטָּה זְבוּלֹן גְּדִיאֵל בֶּן סוּדִי.
- לְמִטָּה יוֹסֵף לְמִטָּה מְנַשֶּׁה גְּדִי בֶּן סוּסִי.
- לְמִטָּה דָן עֲמִיאל בֶּן גַּמְלִי.
- לְמִטָּה אֲשֶׁר סְתוּר בֶּן מִיכָאֵל.
- לְמִטָּה נַפְתָּלִי נַחֲבִי בֶּן וּפְסִי.
- לְמִטָּה גַּד גְּאוּאֵל בֶּן מְכִי."

□ ובהמשך:

- "וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה לְתוֹר אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עֲלוּ זֶה
בְּנֶגֶב וְעֲלִיתֶם אֶת הָהָר. וּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מֵהוּא וְאֵת הָעַם
הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ הֲחֻזַּק הוּא הֲרַפָּה הֲמַעֲט הוּא אִם רַב."

□ הלכו המרגלים ושוב ולהלן דבריהם:

- להלן דבריו של כָּלֵב בֶּן יִפְנֶה מִשְׁבֹּט יְהוּדָה בְּשׁוּבוֹ מִלְתוֹר אֶת
אֶרֶץ כְּנָעַן: "עֲלֵה נַעֲלֵה וַיִּרְשְׁנוּ אֹתָהּ כִּי יָכוֹל נוֹכַל לָהּ".
- להלן דברי שאר המרגלים: "לֹא נוֹכַל לַעֲלוֹת אֶל הָעַם כִּי חֻזַּק
הוּא מִמֶּנּוּ".

□ כיצד הגיב העם לדברי המרגלים ?

- "וַתִּשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם וַיִּבְכוּ הָעַם בְּלִילָה הַהוּא. וַיִּלְנוּ
עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם כָּל הָעֵדָה לוֹ
מָתְנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אוֹ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה לוֹ מָתְנוּ. וְלָמָּה יְהוָה מִבִּיא

אתנו אל הארץ הזאת לנפל בחרב נשינו וטפנו יהיו לבז הלוא טוב לנו שוב מצרימה. ויאמרו איש אל אחיו נתנה ראש ונשובה מצרימה".

□ העונש האלוהי לשבטי ישראל לא איחר לבוא:

- "כי כל האנשים הראים את כבדי ואת אתתי אשר עשיתי במצרים ובמדבר וינסו אתי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי. אם יראו את הארץ אשר נשבעתי לאבתם וכל מנאצי לא יראוה".

□ והגמול האלוהי לשבט יהודה הוא:

- "ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחריו והביאתיו אל הארץ אשר בא שמה וזרעו יורשנה".

□ גודל התהום שבין יהודה (כמשל) לישראל (כמשל אף היא), הינו כגודל הפער שבין "עלה נעלה" לבין "לא נוכל לעלות".

□ והנה מתברר כי גם בחלוף יותר מאלף שנים מפרשת המרגלים (שאלו הן שנים בהן קמו וחרבו שני בתי המקדש והעם גלה מארצו) נותרה המחלוקת בעינה והפעם בניצוחם של האמוראים כותבי הגמרא, אשר מצאו בספר 'שיר השירים' פסיקה (כך לדעתם) התומכת בהנצחת הגלות וממילא ב – "לא נוכל לעלות".

□ ולא זו בלבד שמדובר בפסיקת תמיכה בגלות, אלא אף בשבועה שכל המפר אותה מסתכן במסירת בשרו לטרף ולמשיסה כאילו היה צבי או איילה ניצודים בשדה.

□ יתר על כן, לא שבועה אחת אלא שלוש שבועות! והמהדרין אומרים ארבע ואף שש שבועות שבכולן מופיעה המילה 'חומה'!

□ והכול נסמך ונשען על פסוק מספר 'שיר השירים' שזו לשונו:
"הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת אוּ בְאֵילוֹת הַשָּׁדָה אִם
תְּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֵהָבָה עַד שֶׁתִּחְפָּץ". שיר השירים ב' ז'

- מפסוק זה הפיקו האמוראים את הנמשלים כדלקמן:
- בורא עולם משביע את בני ישראל לבל יעלו מן הגלות.
 - בנות ירושלים המושבעות משולות לעם ישראל הגולה מאדמתו.
 - הצבאים והאיילות הם משל לעונשי הטרף והמשיסה שיוטלו על מפרי השבועה שיעזו לשבור את הגלות ולשוב אל מולדתם.
- הביטוי "עַד שֶׁתִּחְפָּץ" החותם את השבועה מכוון אל: 'עד שיגיע המועד הנכון'.
- אמור מעתה: בורא עולם משביע את עם ישראל לבל יהין לעלות אל ארץ ישראל עד אשר יגיע המועד הנכון.

□ ייתכן כי ההשראה לפרשנות האמוראים הייתה פרק נ"א בתהילים
בו כתוב: "אֲדַנִּי שִׁפְתֵי תִפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ. כִּי לֹא תִחְפָּץ זָבַח
וְאֶתְנֶה עוֹלָה לֹא תִרְצֶה. זָבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נְשֻׁבָּה לֵב נְשֻׁבָּה וְנִדְכָּה
אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה. הִיטִיבָה בְּרִצּוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם. אֲז
תִּחְפָּץ זָבַחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכִלְיִל אֲז יַעֲלוּ עַל מִזְבְּחֶךָ פָּרִים.

□ ההנחה דלעיל מבוססת על העובדה לפיה המילה 'תִּחְפָּץ' מופיעה
בתנ"ך בשני ספרים בלבד:

- בשיר השירים פרקים ב', ג', ח' בהם המילה 'תִּחְפָּץ' מופיעה
בכוונת 'עד אשר תבשיל', כמו גם 'עד אשר יגיע המועד הנכון'.
- בתהילים פרק נ"א בו המילה 'תִּחְפָּץ' מופיעה לצד צמד המילים
'חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם' הקיים בצורתו זו בפרק זה לבדו. כאן 'תִּחְפָּץ'
נמצאת כמילה נרדפת למילה 'תרצה'.

□ גם משמעות הדברים בתהילים תומכת בהנחה לפיה פרק זה היה
המעייין ממנו שאבו אמוראי הדורות השני והשלישי את משנתם
האוסרת על סיום הגלות ותקומת הארץ.

□ ומכיוון שהפסוק הפותח במילים "הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם", ומסיים במילים "עַד שְׁתַּחֲפֹץ", מופיע בצורתו זו (או כמעט זהה לזו) שלוש פעמים ב – 'שיר השירים', הרי עסקינן בשלוש שבועות שהאמורא יוסי בר חנינא תלה בפסוקים הללו, וראה בהם הוכחה לסירובו של בורא עולם להתיר לבני ישראל לשוב אל ארצם ולשקם את בית המקדש אשר המונח 'חומה' סימל ואף ייצג אותו.

□ וזו לשונו של האמורא יוסי בר חנינא: שלש שבועות הללו למה?:

- אחת שלא יעלו ישראל בחומה.
 - ואחת שהשביע הקדוש ברוך הוא את ישראל שלא ימרדו באומות העולם.
 - ואחת שהשביע הקדוש ברוך הוא את אומות העולם שלא ישתעבדו בהן בישראל יותר מדאי (מדי).
- בבלי מסכת כתובות קי"א.

□ רבי חלבו מונה ארבע שבועות:

- שלא ימרדו על המלכיות.
 - ושלא ידחקו על הקץ.
 - ושלא יגלו מסטירין שלהם לעובדי כוכבים ומזלות.
 - ושלא יעלו חומה מן הגולה.
- שיר השירים רבה ב' ז' שבהגדרתו הוא מדרש אגדה

□ רבי לוי מוסיף שלוש שבועות על אלו של ר' יוסי בר חנינא (יחד שש):

- שלא יגלו את הקץ.
 - ושלא ירחקו את הקץ.
 - ושלא יגלו הסוד לאומות העולם.
- בבלי מסכת כתובות קי"א.

□ ומה צפוי למי שמפרים את השבועות?

- אמר רבי אלעזר: אמר להם הקב"ה לישראל: אם אתם מקיימים את השבועה – מוטב, ואם לאו – אני מתיר את בשרכם כצבאות (צבאים) וכאיילות השדה.

כך הפכו מילות אגדה לדברי אלוהים חיים

- אלא אם כן יש מי שמעלה בדעתו כי בורא עולם הסתייע בשלמה המלך כפייטן שהשביע את ניני ניניו, השבעות שכוונתן נחשפה בפני האמוראים ר' יוסי בר חנינא ור' אלעזר, כאלף ושלוש מאות שנים לאחר שנכתבו בספר שאך כפסע היה בינו ובין נידויו אל הספרים החיצוניים.
- כך גם אם יש מי שמאמין כי בורא עולם נגלה לאמוראים חלבו, לוי ואלעזר ואף לנוספים עליהם, אשר תלו את דבריהם ביוצר אור ובורא חושך כאילו שוחחו עימו פנים אל פנים.
- מי שמאמין בכל אלה, מאמין בהכרח כי המלך שלמה ניבא את חורבן מקדשו שלו בידי נבוכדנצר (בית ראשון), כמו גם את חורבן מקדשו של המלך הורדוס (בית שני) בידי טיטוס, ולא זו בלבד שצפה את החורבן ואת הגלויות, אלא אף אסר על הגולים לשוב אל מולדתם, תוך שהוא ממטיר קללות על מפרי האיסור שהם יוצאי חלציו.
- על-פי אמונת המאמין דן מתברר כי המלך שלמה הצפין את נבואותיו דלעיל בשיר השירים בפסוק: "הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת אוּ בְאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם תַּעֲרֹרוּ וְאִם תַּעֲזְרוּ אֶת הָאֵהָבָה עַד שְׁתַּחֲפֹץ".
- גם אם נניח כי התגלות סודית מעין זו לאטה סתרי תורה על אוזני אחדים מן האמוראים, הרי זו הייתה אמורה ללאוט באופן בלעדי רק על אוזני מי שהיה "שֵׁר חֲמֻשִׁים וְנִשְׂוֹא פָּנִים וְיוֹעֵץ וְחָכֵם חֲרָשִׁים וְנָבוֹן לְחֵשׁ". ישעיהו ג'
- על כך ראה תלמוד בבלי מסכת חגיגה פרק ב' דף י"ג א': "אמר רבי אמי: אין מוסרים סתרי תורה אלא למי שיש בו חמישה דברים: שֵׁר חֲמֻשִׁים וְנִשְׂוֹא פָּנִים וְיוֹעֵץ וְחָכֵם חֲרָשִׁים וְנָבוֹן לְחֵשׁ":
- שר חמישים הוא מפקדם של חמישים חיילים.
 - נשוא פנים הוא תוארו של אדם נכבד.
 - יועץ הוא מי שעצותיו לא תסולאנה בפז.

- חכם חרשים הוא אמן של עץ, ברזל ואבן, הגם שראוי לציין כי היו חרשים שהעמידו את כישוריהם לטובת תועבות של פסלים ומסיכות.

את הרשימה חותם אותו 'נבון לחש' שהדעת נותנת כי הוא בא בקהלם של קוסם וְחֵבֶר חֶבֶר, מכיוון שזו לשון הפסוק שקדם לזה שעסקינן בו, לאמור: "גבור ואיש מלחמה שופט ונביא וקסם וזקן".
 ויחד שני הפסוקים מישעיהו פרק ג': "גבור ואיש מלחמה שופט ונביא וקסם וזקן. שר חמשים ונשוא פנים ויועץ וחקם חרשים ונבון לחש".

שהרי על 'חבר חבר' אומר רש"י כי הוא מי "שמצרף נחשים או עקרבים או שאר חיות למקום אחד". רש"י על ספר דברים י"ח.

ו - 'נבון לחש' הוא מי שהתלמוד אומר על לחישותיו כי הן בחזקת ריפוי. ראה תלמוד ירושלמי - סדר מועד - מסכת שבת - פרק י"ד דף ע"ה: "לוחשין (לוחשים) לעין ולמעיים ולנחשים ולעקרבים ומעבירין (ומעבירים) על העין...".

עתה יש לשוב ולשאול האמנם ?

אלא מאי ? עסקינן בדברי אגדה אשר האמורא יוסי בר חנינא עסק בהם נוסף על עיסוקו בדברי הלכה !
 יתר על כן, הוא עצמו היה אמורא ארצישראלי שלא טעם טעמה של גלות (אלא אם היו שני ר' יוסי בר חנינא)! כמוהו גם האמוראים רבי לוי ורבי אלעזר. האמורא רבי חלבו עלה מבבל אל ארץ ישראל.

החומה כמשל

יותר מכל אלה עולה כי 'החומה' כמשל הפכה למילת קוד שהיוותה סלע מחלוקת בין המתנגדים לעליה אל ארץ ישראל, לבין בת קול ענות חלושה מצד המצדדים בה.
 החומה עצמה נמשלה לתשתית יציבה שניתן להקים עליה טירת כסף, לעומת דלת מעץ שהרקב עלול להכחידה.

□ בעניין זה ראה שיר השירים פרק ח' פסוק ט': "אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז". נדון בזה בהמשך.

□ ראוי לציין כי פרק ח' דנן הינו בין שלושת הפרקים המכילים את נוסח השבועה: "השבבתי אתכם בנות ירושלים מה תעירו ומה תערו את האהבה עד שתחפץ".

□ על חשיבות החומה בחיי היומיום של עם ישראל ניתן ללמוד – בין היתר – מפרק כ"ה שבספר ויקרא בו כתוב:

• ואיש כי ימכר בית מושב עיר חומה והיתה גאלתו עד תם שנת ממכרו ימים תהיה גאלתו ואם לא יגאל עד מלאת לו שנה תמימה וקם הבית אשר בעיר אשר לא [קרי, לו] חמה לצמיתת לקנה אתו לדרתיו לא יצא ביבל.

**** הווה אומר: הרוכש בית בעיר מוקפת חומה, הבית יהיה שלו לצמיתות כעבור שנה מיום הרכישה, ובתנאי שלא נפדה קודם לכן על-ידי המוכר.**

• ובתי החצרים אשר אין להם חמה סביב על שדה הארץ יחשב גאלה תהיה לו וביבל יצא.

**** הווה אומר: בתי החצרים שאינם מוקפים חומה, נחשבים לשדות כפריים אשר דיני היובל חלים עליהם ועל כן חוזרים לבעליהם המקוריים ביובל.**

□ עיר ללא חומה נחשבה לעיר פרוצה או פרוזה (ארץ פרוזות) וממילא נחותה. ראה את דברי התוכחה של הנביא יחזקאל כלפי גוג מארץ המגוג: "ואמרתי אעלה על ארץ פרוזות אבוא השקטים ישבי לבטח כלם ישבים באין חומה וברים ודלתים אין להם". יחזקאל ל"ח י"א

□ החומה הופכת לחרב פיפיות אצל האמורא הרב זירא שהתגנב מבבל אל ארץ ישראל חרף התנגדות רבו הרב יהודה.

- הרב זירא התיר לעצמו את העלייה כאשר פירש את הביטוי "שלא יעלו ישראל בחומה" כאוסר על עליית רבים אך לא על התגנבות יחידים. כמו כן היה ניתן להסיק מדבריו כי הוא אינו עולה אל 'החומה' אלא אל ארץ ישראל.
- בעניין זה מסופר כי בבואו אל הארץ ננזף על-ידי רוכל בשוק שזיהה את מבטאו הבבלי ואמר לו: לך מכאן בבלי שאבותיו החריבו את בית המקדש!
- תהה רב זירא ושאל: האין אבותיי שלי כאבותיו של זה ?
- לאחר מכן נכנס אל בית-המדרש ושמע את קולו של הרב שילא שדרש בסוגיה: "אם חומה היא..." (שיר השירים ח' ט') וקבע (הרב שילא) כי אילו עלו ישראל כ- חומה מן הגולה (בימי עזרא ונחמיה) לא היה חרב בית המקדש. הוזה אומר חומה במשמעות של עם-רב.
- הגיב לדברים רבי זירא ואמר: "יפה לימדני אותו עם-הארץ בשוק", ומכאן שמצא עצמו מותח ביקורת על דברים ששמע בבבל בגנות העלייה אל ארץ ישראל בנוסח: "שלא יעלו בחומה או כחומה".
- אותו רבי שילא התייחס לתקופה שלאחר הצהרת כורש שאפשרה ליהודים לעלות אל ארץ ישראל ולשקם את הריסות החומה ובית-המקדש, אך הוחמצה מכיוון שיחסני הגולים העדיפו את מנעמי הגלות על פני בניין הארץ, על אף היותה הארץ המועדפת למשיכת השפע האלוהי כדברי הכתוב: "אֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דִּרְשׁ אֹתָהּ תָּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מִרְשֵׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה". דברים י"א י"ב.
- אשר על כן לא נותרה ברירה בידי פוסקי הלכות מקרב הגולים, מלבד זו המתיקה את השכינה ממקום מושבה הטבעי בארץ-ישראל אל הגלות וראה תלמוד בבלי – מגילה כ"ט א': "בן יוחי אומר בוא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקב"ה שבכל מקום שגלו, שכינה עמהן: גלו למצרים, שכינה עמהן שנאמר: "וַיִּבֶא אֵישׁ אֱלֹהִים אֶל יְעֹקֵב וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה הַנְּגִלָה נְגִלְתִּי אֶל בֵּית אָבִיךָ בְּהֵיוֹתָם בְּמִצְרַיִם לְבֵית פְּרַעֲהוּ". שמואל א' ב' כ"ז. גלו לבבל, שכינה עמהן שנאמר: "כֹּה אָמַר יְהוָה גְּאֻלְכֶם קְדוּשׁ יִשְׂרָאֵל לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בְּבִלְהָ וְהוֹרַדְתִּי בְּרִיחִים כְּלָם וְכִשְׂדִים בְּאֲנִיּוֹת רְנָתָם". ישעיהו מ"ג י"ד.

□ התנהגותם זו של גולי בבל נצרבה כמבישה בתודעתם של אנשי ארץ ישראל שסירבו לסלוח להם ואף ראו בנהנתנותם מעין אשמה לחורבן הבית השני.

ראה מדרש רבה – מגילת שיר השירים – פרשה ח'.

□ משל החומה ונמשליו פעפעו גם בנפשו של האמורא הארצישראלי רבי ריש לקיש שהטיח ביהודים הבבליים ואמר: "אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז. אילו עשיתם עצמכם כחומה ועליתם כולכם בימי עזרא - נמשלתם ככסף שאין רקב שולט בו. עכשיו שעליתם כדלתות - נמשלתם כארז שהרקב שולט בו". בבלי יומא ט' ב'.

□ אותו אמורא רבי ריש לקיש נהג לקנטר ולסנוט בחבורות של יהודי בבל כאשר פגשם בשוק ואמר להם: "פזרו עצמכם שהרי בעלייתכם לא נעשיתם חומה, וכאן באתם לעשות חומה"?!

□ רבי חיים ויטאל אשר חי ופעל בעיר צפת במאות ה – 16 וה – 17, כתב כי יש ברייתא מבית מדרשו של ר' ישמעאל, שמסייגת את תוקפן של שלוש השבועות ומצמצמת אותן לאלף שנים.

□ למען האמת אין כל פלא כי כך כתב, שכן היה תלמידו של האר"י הקדוש שהגה את 'תורת התיקון', לפיה הגאולה תגיע לאחר שבני ישראל יסיימו לחלץ את 'ניצוצות האור' מתוך 'קליפות הרוע', ובדרך זו יסייעו בידי האל להשלים את תהליך הבריאה שיבשר על בוא המשיח.

□ משמע: לא המשיח מביא את הגאולה, אלא הגאולה מביאה את המשיח, מה שמהווה מהפך כביר בחשיבה היהודית.

□ הרעיון לפיו לא המשיח מביא את הגאולה, אלא הגאולה מביאה את המשיח, מעניק היתר, גם אם בעקיפין, לסיום הגלות, מכיוון שמכאן ואילך אין צורך להמתין לאות משמיים, אלא יש להתמסר ל – 'תיקון' גופא שיכול ואף רצוי שיתקיים בארץ ישראל.

□ מכל האמור לעיל עולה כי עסקינן במונח טעון שהדעת נותנת כי בעל ספר יצירה היה מודע לקיומו כאשר אמר:

פִּידְרֵן כַּמִּיֵן חוֹמָה עֵרְכֵן כַּמִּיֵן מַלְחָמָה

**ראה העמקה נוספת
בפרק זה משנה ז' בבא א' החל מן הכותרת:
"בחינה נוספת של הדברים"**

ספר יצירה פרק ו' משנה א'

**אלו הם שלש אמות אמ"ש
ויצאו מהם שלשה אבות
והם אויר מים אש
ומאבות תולדות**

**שלשה אבות ותולדותיהם
ושבעה כוכבים וצבאותיהם
ושנים עשר גבולי אלכסון.**

**ראיה לדבר עדים נאמנים
בעולם שנה נפש
ושנים עשר חק
ושבעה
ושלשה
פקדן בתלי וגלגל ולב:**

פרק ו' משנה א' – ניתוח הדברים (אנליזה)

□ ממבט ראשון נדמה כי הרישא במשנה הנוכחת מסכמת את עיקרי דברי ספר יצירה כפי שהתבהרו עד הנה - אך לא היא. רחוק מזה. היא דנה אמנם באמות, באבות, ביסודות ובתולדות, אלא שהפעם יש בדברים משום עליית מדרגה אל רבדים מטאפיזיים נשגבים מאלה שנסקרו עד עתה.

□ במקביל, הסיפא, שהיא המילה האחרונה במשנה הנוכחת, סוגרת מעגל עם הרישא, שהיא המילה הראשונה במשנה הפותחת את ספר יצירה.

□ הווה אומר, המילה "לב" החותמת את המשנה הנוכחת, מכוונת אל המילים "בשלשים ושתים" הפותחות את ספר יצירה, כפי שיבואר בהמשך, שהרי ל"ב = 32 בגימטרייה.

אלו הם שלש אמות אמ"ש

□ את שלוש אמות אמ"ש פגשנו לראשונה במשנה ב' שבפרק א', וביתר פירוט במשנה י"ג בה נאמר כי בעל ספר יצירה מכיר סוד בנוגע לשלוש אותיות בעלות מוצא משותף ועבר משותף המהוות תמיכה, יסוד ומקור לכל שאר האותיות, והן אותיות אמ"ש (אלף, מם ו - שין) המייצגות את שלושת יסודות הבריאה שהם אוויר, מים ו - אש, הממלאים בספר יצירה תפקיד שווה לזה של ארבעת היסודות: אוויר, מים, אש ועפר, אף כי המחבר העדיף לנדות ולהתעלם מיסוד העפר, אשר בעת העתיקה היווה מילה נרדפת למילים 'ארץ' ו - 'אדמה'.

□ בניתוח משנה א' שבפרק ב' נכתב כי האותיות המסתוריות אמ"ש, שכה ייחודיות לספר יצירה, צופנות את המילה 'בית' בשיטת א"ת ב"ש, לפי ש' מתחלפת עם ב', מ' מתחלפת עם י', ו - א' מתחלפת עם ת'.

□ זאת ועוד, שהרי גימטרייה קטנה עבור המילה 'בית' עולה למספר 7 שכה חביב על בעל ספר יצירה.

□ וכבר נאמר כאן כי למילה 'בית' עם או בלי 'הא' הידיעה, הייתה משמעות אחת ואין בלתי עבור יהודים, בין אם גלו מאדמתם ובין אם נותרו כאודים ניצולים מאש בארץ הקודש.

□ משמעות זו הייתה ונותרה 'בית המקדש', ממש כשם שבימינו אין צורך להסביר לאיזה הר מתכוונים כאשר אומרים 'הר הבית'.

ויצאו מהם שלשה אבות

□ במשנה ב' שבפרק ג' כתוב כי שלוש אמות אמ"ש הוציאו מתוכן את היסודות אוויר, מים ואש שמהם נולדו אבות ומאבות נולדו תולדות.

□ להלן סדר השתלשלות האירועים כפי שהופיע שם:

- שלוש אמות אמ"ש תחילה.
- לאחר מכן אוויר, מים ואש.
- בהמשך אבות.
- ולסיום תולדות.

□ ואילו במשנה הנוכחת כתוב כי שלוש אמות אמ"ש הוציאו מתוכן שלושה אבות שהם עצמם אוויר, מים ואש. אותם שלושה אבות הולידו תולדות.

□ להלן סדר השתלשלות האירועים כפי שמופיע כאן:

- שלוש אמות אמ"ש תחילה.
- לאחר מכן שלושה אבות = אוויר, מים ואש.
- ולסיום תולדות.

□ מכאן יוצא כי תולדות נבעו מן האבות, כמו גם מאוויר, מים ואש שהם, בעצם, היינו הך, שהרי אלה זהים לאלה (כך עולה מהכתוב).
□ במשנה ב' שבפרק ג' מופיעים ה - 'אבות' ללא ציון מספרם, ואילו המשנה הנוכחת מציינת כי הם שלושה במספר.
□ כלומר, מתוך שלוש האמות 'אלף' 'מם' 'שין', נבעו שלושה אבות, הזחים לשלושת יסודות הבריאה אוויר, מים ואש, שמהם בקעו (או השתלשלו) תולדות.

□ נקדים ונזכיר כי כבר ביארנו (פרק ג' משנה ב') את המילה 'תולדות' וכבר אמרנו כי לעיתים היא מופיעה בכוונת 'ביוגרפיה', ולעיתים הוראתה היא 'תוצאות'.

□ עניין שלושת האבות שהם עצמם גם שלושה יסודות, אינו זר לפילוסופיה ה - 'זוהרית' שאדרבא, רואה את הישויות הללו יצוקות אלו בתוך אלו ויוצרות מקשה אחת, וראה זוהר (ספר בראשית - פרשת וירא - ק"ד ע"א בתרגום חופשי), הדן בשלושת המלאכים שהתגלו לאברהם ותוהה האמנם היו שם שלושה? כלומר (תוהה הזוהר) האם ייתכן כי מלאך אחד היה **אש**, ומלאך שני היה **מים**, והשלישי **רוח**? (הא תלת מלאכין הוו: האי אשא. והאי מיא. והאי רוחא?) ומיד משיב ואומר כי הכול הינו אחדות אחת (כך משתמע) שעל כן כל אחד מהם היה ספון בתוך חברו.

□ ואם יקשה המקשה ויאמר כי כך הם פני הדברים בשלושה מלאכים אך לא בשלושה אבות, הרי מיד מתברר כי לא זו בלבד שעסקינן באבות, אלא אף זו שהם עצמם (האבות) מלאכים היו, וראה שם דף צ"ט ע"א הדין בפסוק "וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו" (בראשית י"ח ב'), ומסביר הזוהר כי מדובר באברהם וכי המילים "וַיֵּרָא וַיִּרְץ לְקִרְאָתָם" מתייחסות לאב אברהם מדרגת העולם התחתון, שנחפז לקבל את פניהם של... אברהם, יצחק ויעקב מדרגת העולם העליון. כלומר, אברהם נחפז לקבל את פניו שלו עצמו ואת פני בנו ונכדו שטרם נולדו.

□ אם נריץ בתוך מנהרת הזמן את דברי הזוהר, נקבל את תאוריית 'היקומים המקבילים', המכונה גם תאוריית 'ריבוי העולמות', לפיה לכל אחד ואחד מאתנו קיים העתק בדמותו ובצלמו באין סוף יקומים.

□ נראה כי הזוהר הלך צעד נוסף קדימה, וגילה תעוזה רבה אף יותר מפיסיקאים בני זמננו, בקבעו מדרג של איכויות בין היקומים, שממנו משתמע כי ה – 'אני' שביקום ההוא, עשוי להתברר כנעלה וטהור יותר מן ה – 'אני' שביקום הזה, מה שמטיל אחריות רבה על ה – 'אני' שביקום הזה, לנסות להידמות ל – 'אני' שביקום ההוא, או ל – 'אני' שביקומים ההם. (שם דף צ"ט ע"א).

ומאבות תולדות

□ בעניין זה ראה פרק ג' משנה ב' בה אמרנו כי הוראתו של המונח 'תולדות' עשויה להתייחס הן למילה 'ביוגרפיות' (קורות) והן למילה 'תוצאות'.

□ במקביל, ראה זוהר חדש פרשת בראשית, בה מסביר ר' יצחק כי היום בו נבראה הארץ, היה גם היום בו היא (הארץ) התעברה מכל אשר הולידה.

□ רבי יצחק מבסס את קביעתו על הפסוק 'בראשית ברא וגו', שבהמשכו כתוב 'והארץ הייתה תהו ובהו וחושך... ורוח', שהוא רואה בהם ארבעה יסודות שהם אש, מים, רוח ו...חושך (אדמה), שהולידו

את תולדותיה של הארץ ומהם נוצר כל אשר קיים, כולל תולדות.
אמור מעתה 'יסודות מולידים תולדות שמולידות תולדות'.

□ אפשר לראות את הדברים בדרך מורכבת אף יותר ולומר כי
יסודות מולידים תולדות בכוונת תוצאות, שמולידות תולדות בכוונת
ביוגרפיות.

□ מכאן עשוי להישמע כי אין מוקדם או מאוחר בפסוק: "אלה
תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ
ושמים". (בראשית ב' ד').

□ כהאי לשנא בזה: "אר"י כוונתו של שליט דאשה, דמלייאן מן
זרעא דבר נש, דאית ביה היסודות כלם (אמר רבי יצחק: כמו וורידים
בשלייה של אישה שמלאים מזרעו של אדם המכיל את יסודותיו של
העולם כולו), כך הארץ, בו ביום שנבראת, בו ביום נתעברה, מכל מה
שהולידה, דכתיב (כמו שכתוב) (בראשית א') בראשית ברא אלהים את
השמים ואת הארץ, ומיד והארץ היתה תהו ובהו וחסך ורוח. הרי
בכאן ארבעה יסודות, שמים: אש. מים. רוח. חשך. ואלו הולידו כל
תולדותיה, ומאלו נתייחדו כולם. וכל התולדות נתהו מנחות אלו".
(זוהר חדש י"ח ע"א).

□ מכל אלה עולה כי על פי הזוהר, 'תולדות' הוא מונח שמייצג את
המהות שמולידה, כמו גם את המהות שילדת, כמו גם את קורותיה
של המהות שנולדה או של זו שתיוולד.

שלושה אבות ותולדותיהם

אוויר, מים ואש ותולדותיהם, שהרי נאמר בפתיח כי שלושת האבות
הם שלושת היסודות ועל-כן אוויר, מים ואש.

שבעה כוכבים וצבאותיהם

□ (ראה פרק ד' משניות ו' – ז') "שבעה כוכבים בעולם שבתאי, צדק,
מאדים, חמה, נוגה, כוכב, לבנה".
□ המילה 'צבאותיהם' מתייחסת לצמד המילים 'צבא השמיים' הנושא
משמעות כפולה: כזו שטהורה וכזו שאינה טהורה:

- **טהורה** – הפמליה של האל: "וַיֹּאמֶר לָכֵן שָׁמַע דְּבַר יְהוָה רָאִיתִי אֶת יְהוָה יֹשֵׁב עַל כְּסֹאוֹ וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עֹמְדֵי עָלָיו מִיְמִינוֹ וּמִשְׁמָאלוֹ". מלכים א' כ"ב י"ט.
- **שאינה טהורה** – עבודת כוכבים ומזלות: "וּפֶן תִּשָּׂא עֵינֶיךָ הַשָּׁמַיְמָה וְרָאִיתָ אֶת הַשָּׁמֶשׁ וְאֶת הַיָּרֵחַ וְאֶת הַכּוֹכָבִים כֹּל צְבָא הַשָּׁמַיִם וְנִדְחָתָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם וְעַבַדְתָּם אֲשֶׁר חָלַק יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֹתָם לְכָל הָעַמִּים תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם". דברים ד' י"ט.

ושנים עשר גבולי אלכסון

שהם שתיים עשרה יחידות גבול שצורתן אלכסונית. תרשים העונה על קביעה זו, הוא תרשים קלאסי של גלגל המזלות, כפי שהוא בימינו שלנו וכפי שהיה בימי הקדמונים. ראה פרק ה' משנה ב'.

שלושה אבות	שבעה כוכבים	שנים עשר גבולות
------------	-------------	-----------------

- ביטויים אלה מכילים את המספרים 3, 7 ו-12 הנחשבים למספרים טיפולוגיים. מספר טיפולוגי הוא זה אשר נושא משמעות ייחודית עבור תרבות כלשהי, או דת כלשהי, או שהוא שב וחוזר על עצמו ביצירה ספרותית כלשהי, עד כדי הפיכתו לסמל רב חשיבות.
- המספרים 3, 7 ו-12 נחשבים למספרים טיפולוגיים עבור אנשים שהתנ"ך הוא לחם חוקם, וכזה הוא גם מקומם בספר יצירה.
- שלושה יסודות בריאה, שבעה כוכבים מכוננים ושנים עשר גבולות התוחמים את גזרותיו של גלגל המזלות.

תכניה של המשנה הנוכחת חופפים במידה רבה את תכניו של ספר יצירה כולו שהם:

- **שלושה** יסודות בריאה שקיימת זיקה בינם ובין שלוש אותיות מכוננות (אמ"ש).
 - **שבעה** כוכבים מכוננים שקיימת זיקה בינם ובין שבע אותיות כפולות (בג"ד כפר"ת).
- שנים עשר** גבולותיו של גלגל המזלות שקיימת זיקה בינם ובין שתיים עשרה אותיות פשוטות (ה-ו-ז-ח-ט-י-ל-נ-ס-ע-צ-ק).

- **בעשרים ושניים** הרכיבים דלעיל ניתן לְצָפוֹת בתוך יריעות המרחב **(עולם)**, בחביוני הזמן **(שנה)**, ובמסתוריה של הטריטוריה הפרטית **(נפש)**, אשר אף הם (הרכיבים) כפופים לחוקים המושתתים על המספרים 3, 7 ו- 12. לזה כווננו המילים:
- **ראייה לדבר עדים נאמנים:**
- **בעולם שנה נפש.**
- **ושנים עשר חק ושבעה ושלושה.**

חק

- המילה חק מופיעה בתנ"ך פעמים רבות במשמעות של חוק. ראה תהילים פ"א ה': "כִּי חֶק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט יְאֱלֹהִי יַעֲקֹב".
- מכאן עולה כי נוסף על אותם עדים נאמנים (עולם, שנה, נפש שהם: מרחב, זמן וטריטוריה פרטית) אשר קיימת זיקה בינם ובין האבות (היסודות), הכוכבים והגבולות – קיימת זיקה כזו גם בין שלושת האחרונים ובין 22 מערכי חוק המתפצלים ל – 3 חוקים + 7 חוקים + 12 חוקים.

פקדן

- המילים 'פקדן' או 'פקדם' בצורתן זו לא מופיעות בתנ"ך.
- השורש פ.ק.ד. עשוי להלום את המקרים הבאים:
- בכוונת פיקדון - תהילים ל"א ו': "בְּיַדְךָ אֶפְקֵיד רוּחִי".
- בכוונת מינוי – ישעיהו ס"ב ו': "עַל חוֹמֹתֶיךָ יְרוּשָׁלַם הַפְקֵדְתִּי שְׁמָרִים".
- בכוונת מפקד – במדבר ג' ט"ו: "פְּקֹד אֶת בְּנֵי לְוִי לְבַיִת אֲבֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם כֹּל זָכָר מִבֶּן חֹדֶשׁ וְיָמַעְלָה תִּפְקְדֵם".
- משלושת אלה נראה כי המונח **פיקדון** נמצא בהלימה טובה כלפי המילים **בתלי וגלגל ולב**.
- כלומר, החוקים הנובעים משלושת היסודות, ומשבעת הכוכבים, ומשנים עשר גבולותיו של גלגל המזלות - הופקדו בתלי, ובגלגל ובלב.

- מאידך נראה כי גם המונח **הפקדתי** בכוונת מיניתי, עשוי למצוא את עצמו משובץ בפסקה הנדונה לעיל.
- דהיינו, החוקים הנובעים משלושת היסודות, ומשבעת הכוכבים, ומשנים עשר גבולותיו של גלגל המזלות - הופקדו על מרחבי התלי, ועל תנועת הגלגל ועל פעולת לב.

תלי

- התלי הינו ציר יקומי וירטואלי הנע בתנועה סיבובית על פני גלגל המזלות. כינויו האסטרונומי של התלי הינו 'ראש הדרקון וזנבו', שהן שתי נקודות אסטרונומיות בהן, מנקודת מבט מכדור הארץ, נראה כאילו חוצה מסלולו של הירח את מסלולה של השמש פעמיים בחודש.
- החצייה המתבצעת כאשר הירח בדרכו צפונה, מכונה ראש הדרקון או ראש התלי. ואילו החצייה המתבצעת שבועיים לאחר מכן, כאשר הירח בדרכו דרומה, מכונה זנב הדרקון או זנב התלי.
- ספרות הסוד היהודית שומרת עבור התלי את הכינויים: 'נחש-בריאח', 'נחש-עקלתון' ו - 'תנין-גדול'.
- וכך כתוב בספר רזיאל המלאך: "ונחש בריח הוא מזל תנין הנקראים בלשון חכמים מזל תלי לפי שתלויים בו י"ב מזלות [...] פעמים מבריאח את השמים מקצה לקצה ולכן נקרא נחש בריח, ופעמים מתעקם ומכניס זנבו לתוך פיו כנחש עקלתון".
- "והכל תלוי בתלי שברא הקב"ה [...] ברא את התלי מראש ומאש וממים בדמות תנין גדול כנחש עקלתון ועשה לו ראש וזנב [...] ונטה מקצה לקצה כבריאח הנחש עקלתון [...] וכל הכוכבים והמזלות אדוקים בו וכל הכוכבים ושני המאורות וי"ב מזלות".
- "הוא נתמנה מלך על כולם לנהגם בין טוב ובין רע. והוא מכהה אורן של ב' המאורות וז' כוכבים. והוא המוליך והמביא את המאורות והמזלות ממזרח למערב וממערב למזרח [...] ואינו נראה לעין כי אם ממסורת הסופרים הקדמונים אנו מוצאים לדעת את התלי וכוחו וממשלתו ומלכותו ויראתו וטובתו ורעתו והכרת פני הנולדים בו".

- התלי, כמו רכיבים רבים אחרים בספר יצירה, נושא בשורה בעלת שני קטבים מנוגדים באיכויותיהם: ראש הדרקון מבשר על מזל והצלחה, ואילו זנבו נושא בשורות רעות.
- כאמור במשנה הנוכחת, החוקים הנובעים משלושת היסודות, ומשבעת הכוכבים, ומשנים עשר גבולותיו של גלגל המזלות – הופקדו בתלי או על מרחבי התלי.
- המונח 'תלי' כשם עצם מופיע בתנ"ך בהטיה וללא קשר לענייננו: ראה בראשית כ"ז א'- ג': "וַיְהִי כִּי זָקֵן יַצְחָק וַתִּכְהֶינּוּ עֵינָיו מֵרֵאת וַיִּקְרָא אֶת עֶשׂוּ בְּנוֹ הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲנִי. וַיֹּאמֶר הֲנֵה נָא זָקֵנְתִי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי. וְעַתָּה שָׂא נָא כְלִיךָ תְּלִיךָ וְקִשְׁתְּךָ וְצֹא הַשָּׂדֶה וְצֹדֶה לִי צִידָה [צִיד]". כלומר התלי (תליך) הוא הכלי (האמצעי) הנושא את החיצים ואוגד אותם. גם ייתכן כי התלי הוא כלי שבעזרתו משליכים את הרומח, ואז הוא בא מלשון הטלה – להטיל – להשליך.

גלגל

- הגלגל הוא גלגל המזלות וראה פרק ה' משנה ב'.
- גלגל המזלות מוגדר כרצועה במרחב אשר במרכזה נמצא מסלול השמש. הוא (הגלגל) משתרע על פני רצועה בת 8 מעלות מצד צפון ומצד דרום של השמש, ונחלק ל - 12 פלחים (גזרות) שווים בני 30 מעלות כל אחד. כל פלח מייצג אחד מתוך שנים עשר המזלות.
- ראה ספר רזיאל המלאך: "והגלגל המגלגל המאורות והכוכבים והמזלות ממזרח למערב, וממערב למזרח, להוליכה מטלה לשור, ומשור לתאומים, וכן עד דגים. מתחיל וגומר עד שנות דור ודור. מעלה ומוריד את שני המאורות הגדולים והם הכוכבים מדרום לצפון ומצפון לדרום".
- כאמור במשנה הנוכחת, החוקים הנובעים משלושת היסודות, ומשבעת הכוכבים, ומשנים עשר גבולותיו של גלגל המזלות – הופקדו גם בגלגל המזלות עצמו או מונו עליו כמי שפוקחים עין על תנועתו.

לב

- לב = ל"ב = 32 בגימטרייה.

הלב הוא אותן 'שלושים ושתיים נתיבות פליאות' הפותחות את ספר יצירה (פרק א' משנה א') עליהן אמרנו כי הן דרכים נסתרות, נשגבות, פלאיות, מופלאות, נפלאות, מכוסות, מסתוריות וחכמות, עימן יהוה חוקק חוקים, קבע כללים, תיקן תקנות וחולל הוויה נצחית שאין לה סוף, אשר התגשמה באמצעות שלוש פקודות שהראשונה בהן מורה על כמויות (חומר), השנייה עוסקת במרחבים (מרחב-זמן), ואילו השלישית מצביעה על שינויים.

כאמור במשנה הנוכחת, החוקים הנובעים משלושת היסודות, ומשבעת הכוכבים, ומשנים עשר גבולותיו של גלגל המזלות – הופקדו גם באותן שלושים ושתיים נתיבות פליאות. כלומר, ב – לב.

במקביל ייתכן כי הופקדו (מונו-על-מנת) לעקוב אחר פעולותיהן של אותן שלושים ושתיים נתיבות פליאות.

ספר הבהיר שהוא מאבני היסוד של תורת הקבלה, משרטט את גלגל המזלות ואומר (פסוק צ"א):

"ואילן אחד יש לו להקב"ה ובו שנים עשר גבולי אלכסונין:

גבול מזרחית צפונית.

גבול מזרחית דרומית.

גבול מזרחית רומית.

גבול מזרחית תחתית.

גבול מערבית דרומית.

גבול מערבית צפונית.

גבול מערבית רומית.

גבול מערבית תחתית.

גבול דרומית רומית.

גבול דרומית תחתית.

גבול צפונית רומית.

גבול צפונית תחתית.

ומרחיבין והולכין עד עדי עד והם זרועות עולם".

**עד כאן שרטוט גלגל המזלות אותו פגשנו, בניסוח שונה, גם
במשנה שחתמה את פרק ה', ומכאן חלוקה פנימית של הגלגל
(ספר הבהיר פסוק צ"ה):**

- ובפנים בהם הוא האילן, ובכל אלו האלכסונין יש כנגדם פקידים
והם שנים עשר י'. (שהם שניים עשר מזלות בחלוקה פנימית
לעשירות [י' = 10] כפי שיוסבר מיד).
- "וגם בפנים בגלגל י"ב פקידים.
- אלה שלושים ושישה פקידים עם האלכסוניים.
- ולכל אחד יש אחד כדכתיב (כפי שכתוב) (קהלת ה' ז) כי גבוה
מעל גבוה שומר.
- נמצא לרוח מזרחית תשעה.
- לרוח מערבית תשעה.
- לרוח צפונית תשעה.
- לרוח דרומית תשעה.
- והיינו י"ב וי"ב וי"ב שהם פקידים בתלי, וגלגל ולב.
- והם ל"ו.
- וכלם ל"ו מל"ו שכוח האחד בחברו.
- ואע"פ ששנים עשר בכל אחד ואחד מן השלשה, כולם אדוקין
(הדוקים) זה בזה.
- וכל השלושים ושישה כוחות נמצאים בראשון שהוא תלי.
- אם תדרשם בגלגל תמצאם אותם עצמם.
- ואם תדרשם בלב תמצא אותם עצמם".

להלן הסבר לדברי ספר הבהיר:

- גלגל המזלות נחלק ל – 12 מזלות בני 30 מעלות כל אחד וסה"כ
360 מעלות.
- ספר הבהיר מחלק כל מזל ומזל בחלוקה פנימית לשלושה חלקים
(לשלושה פלחים) בני 10 מעלות כל חלק.
- שיטה אסטרוולוגית זו מכונה שיטת העשירות או שיטת הדקדות.
- דקדה DEKADA היא צירוף של עשרה משתנים, ולענייננו מדובר
במעלות.

- בכל צד מארבע כנפות תבל משובצים שלושה מזלות ויחד שנים עשר מזלות.
- כל מזל משלושת המזלות הללו הינו בן 30 מעלות, ונחלק בתוכו לשלוש יחידות בנות 10 מעלות כל יחידה, ויחד תשע יחידות בנות תשעים מעלות בכל אחת מארבע כנפות תבל.
- יוצא מזה כי בכל כנף יש תשע יחידות שספר הבהיר מכנה בשם 'פקידים'.
- עולה מכאן כי בארבע כנפות תבל יש שלושים ושש יחידות שהן שלושים ושישה פקידים = ל"ו פקידים.
- חלוקה מספרית זו (36), אומר הבהיר, זהה לחלוקה הרגילה (36) אף היא) של 12 מזלות + 12 מזלות + 12 מזלות המופקדים, על פי הסדר: בתלי, בגלגל ובלב.
- בין אם כך ובין אם כך, ממשיך הבהיר, החשבון עולה לסך 36 המתקבל בראשונה על פי 9 כפול 4, ובשנייה על פי 12 כפול 3.
- ומסביר הבהיר כי אותם 36 פקידים, הכלולים זה בתוך זה, הם, בעצם, 36 כוחות (חוקים) השולטים בתלי, כמו גם בגלגל המזלות וכמו באותן 32 (ל"ב) נתיבות פליאות הפותחות את ספר יצירה.

- **ספר הבהיר מדלג על צופנים ועל קידודים ואומר ישירות (פסוק קי"ב):** "ואלו הן השמות המפורשות היקרות והמפוארות שהם שתיים עשרה לשנים עשר שבטי ישראל אהציצה"רון אכליתה"רון שמקת"רון דמושה"רון וצפצפסית"רון הורמי"רון ברחיה"רון ער"ש גדר"און בסאו"ה מנא"הון חז"הויה הוהי"רי הא"ה אהי"ה והראית"הון. וכולם נכללים בל"ב השמים (32 נתיבות פליאות) ומתחלקין לכ"ד (24) שמות (12 זכריים + 12 נקביים), ובהם כלול זכר ונקבה, ופקודים **בתלי וגלגל ולב**, והם מעיינות החכמה".
- כלומר, **12 שבטי ישראל** שספר הבהיר מזכה אותם בכינויים השמורים למלאכי מרום, כלולים ב – 32 נתיבות פליאות, ומתבטאים ב – 24 דרכים שמחציתן זכרית ומחציתן נקבית, ומופקדים בתלי, בגלגל-המזלות ובאותן 32 נתיבות פליאות.
- ואין לתמוה כיצד דבר מופקד בתוך עצמו, שהרי העניין כבר הובהר לעיל תחת הכותרת "ויצאו מהם שלשה אבות" שם נאמר כי

"אברהם אבינו נחפז לקבל את פניו שלו עצמו ואת פני בנו ונכדו שטרם נולדו".

אפשרות נוספת לבחינת הדברים היא הדרך הבאה:

אלו הם שלש אמות אמ"ש

□ המילה "אָמוֹת" מופיעה בספר במדבר פרק כ"ה פסוק ט"ו בו כתוב: "וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמְּכָה הַמְדִינִית כְּזָבִי בֵּת צוּר רֵאשֵׁ אָמוֹת בֵּית אָב בְּמִדְיָן הוּא".

□ כלומר, שמה של האישה המוכה המדיינית הינו כזבי, שהיא הבת של אדם ששמו צור, שהוא עצמו עומד בראש אנשים בעלי מוצא ועבר אחד שמהווים יסוד ומקור לאומה המדיינית. ראה פרק א' משנה ב'.

□ התנ"ך מכיר שלוש נשים שהפכו להיות 'ראש אמות' והן: תמר כלתו של יהודה. נעמי חמותה של רות המואבייה ורות עצמה, אשר ייסדו את בית דוד וממילא את בית המשיח.

ויצאו מהם שלשה אבות

□ תמר ילדה את פרץ, שהוליד את חצרון, שהוליד את רם, שהוליד את עמינדב, שהוליד את נחשון, שהוליד את שלמה (שלמון), שהוליד את בעז, שהוליד את עובד, שהוליד את ישי, שהוליד את דוד המלך. ראה מגילת רות פרק ד'.

□ רות, אשתו של בעז, חתמה את ענף אילן היוחסין של שלושת הנשים (תמר, נעמי ורות) שהן 'ראש אמות', ופתחה ענף חדש באילן היוחסין שהוא בן שלושה גברים והם עובד, ישי ודוד שהם האבות.

□ והנה התבאר שלוש אמות (תמר – נעמי – רות) שיצאו מהן שלושה אבות (עובד – ישי – דוד).

□ ואם יאמר האומר כי לא נעמי ילדה אלא תמר ורות ילדו, ומשום כך אין להביאה בכללן... ראה מגילת רות – פרק ד' י"ג – י"ז:

• וַיִּקַּח בְּעֵז אֶת רוּת וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיָּבֵא אֵלֶיהָ וַיֵּתֶן יְהוָה לָּהּ הַרְיוֹן וַתֵּלֶד בֶּן.

- וַתֹּאמְרֵנָה הַנְּשִׁים אֶל נְעָמִי בְרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֹּאֵל הַיּוֹם וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל.
- וְהָיָה לָךְ לְמִשְׁיב נֶפֶשׁ וּלְכֹלְכֵל אֶת שִׁיבְתֶךָ כִּי כָלְתֶךָ אֲשֶׁר אָהַבְתֶּךָ יִלְדְתוּ אֲשֶׁר הִיא טוֹבָה לָךְ מִשְׁבַּעַה בָּנִים.
- וַתִּקַּח נְעָמִי אֶת הַיֶּלֶד וַתִּשְׁתָּהוּ בְּחִיקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִמָּנָת.
- וַתִּקְרָאנָה לוֹ הַשְּׂכָנוֹת שֵׁם לְאִמֵּר **יֵלֶד בֶּן לְנְעָמִי** וַתִּקְרָאנָה שְׁמוֹ עוֹבֵד הוּא אָבִי יְשִׁי אָבִי דָּוִד.

□ הווה אומר כי התנ"ך מכיר בנעמי כאילו היא זו אשר ילדה את עובד. וראה בבלי – סנהדרין י"ט ב': "ללמדך שכל המגדל יתום בתוך ביתו מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו".

□ ולצורך כך פירש רש"י כי עובד היה יתום מכיוון שאביו בעז נפטר בליל כלולותיו לאחר שבא אל רות.

□ ולא זו בלבד אלא גם זו, לפיה רות נישאה לגואל אשר על אף שאין הכוונה למשיח, עדיין עומדת כאן כוונת הסמליות. ראה שאלת בעז את רות וראה תשובתה – רות פרק ג' פסוק ט': "וַיֹּאמֶר מִי אַתְּ וַתֹּאמֶר אֲנִי רוּת אִמְתְּךָ וּפְרִשְׁתְּ כִנְפֶךָ עַל אִמְתְּךָ כִּי גֹאֵל אַתָּה".

□ ואותו גאל שהוא בעז, העניק את שמו לאחד משני עמודי בית המקדש. ראה מלכים א' ז' כ"א: "וַיִּקְּם אֶת הָעֲמֻדִים לְאֵלֶם הַהֵיכָל וַיִּקְּם אֶת הָעֲמוּד הַיְמָנִי וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יְכִין וַיִּקְּם אֶת הָעֲמוּד הַשְּׂמָאלִי וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ בְּעֵז". הוא השם בו הכתיר המלך שלמה את עמוד בית המקדש על שם אביו של סבא רבא שלו.

□ ועל כך אומר רד"ק: "ובועז לשון עוז, והיא מלה מורכבת: בו-עז. כלומר: שיתן האל בו עוז וקיום כמו שנאמר: "יְהוָה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה וַיְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם" תהילים כ"ט י"א.

הערה: המילה **גֹּאֵל** הינה בכוונת פודה מלשון פְּדִיּוֹן, ואילו המילה **גֹּאֵל** הינה בכוונת משיח וראה "וַבָּא לְצִיּוֹן גֹּאֵל" (ישעיהו נ"ט).

והם אויר מים אש

□ ועל שום מה האבות הם אויר, מים ואש? על שום היותם בשר מבשרה של נעמי שאמרה לכלותיה (רות וערפה) "אֵל תִּקְרָאנָה לִי

נְעַמִי קְרָאן לִי מְרָא" (רות – א' כ') שהם מר"א, שהם מים – רוח – אש.
שהרי קשה להאמין כי מחבר ספר יצירה התעלם משם מזמין זה
(מְרָא) עבור ראשי התיבות 'מים' 'רוח' 'אש'.

ומאבות תולדות

אלה תולדות פֶּרֶץ פֶּרֶץ הוֹלִיד אֶת חֶצְרוֹן. וְחֶצְרוֹן הוֹלִיד אֶת רָם וְרָם
הוֹלִיד אֶת עֲמִינָדָב. וְעֲמִינָדָב הוֹלִיד אֶת נְחֹשֶׁן וְנְחֹשֶׁן הוֹלִיד אֶת
שְׁלֹמֹה. וְשְׁלֹמֹה הוֹלִיד אֶת בְּעַז וּבְעַז הוֹלִיד אֶת עוֹבֵד. וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת
יְשִׁי וְיְשִׁי הוֹלִיד אֶת דָּוִד. רות ד' י"ח – כ"ב.

שלשה אבות ותולדותיהם

מכיוון שכתוב "ויצאו מהם שלשה אבות והם אויר מים אש", הרי
ששלושת האבות הם אחדות אחת עם שלושת היסודות, ועל כן
עסקינן ביסודות משום שמהם נובעות התולדות, וכבר ביארנו העניין
במשנה זו תחת הכותרת 'ומאבות תולדות', שם אמרנו – בין היתר –
כי 'תולדות' הוא מונח שמייצג את המהות שמולידה, כמו גם את
המהות שיולדת, כמו גם את קורותיה של המהות שנולדה או של זו
שתיולד.

במקביל וברוח ספר יצירה נראה כי בחינת הדברים וחקירתם,
מובילות אל אירועי חורבנו או בנייתו של בית המקדש כפי שהוצפנו
ופוענחו בפרקים הקודמים.

בחינה וחקירה אשר כזו תיתכן באמצעות מעקב אחר תולדות
השושלת שנוסדה על ידי שלושת האבות: עובד – ישי – דוד.

שושלת זו מורכבת ממלכי יהודה שכולם כאחד יוצאי חלציו של
דוד המלך: דוד – שלמה – רחבעם – אביה – אסא – יהושפט –
יהורם – אחזיה – יואש – אמציה – עוזיה – יותם – אחז – חזקיהו –
מנשה – אמון – יאשיהו – יהואחז – יהויקים – יהויכין – צדקיהו
שבימיו חרב בית המקדש הראשון ומלכות יהודה גלתה מארצה.

דמות חשובה ממשיכי שושלתם של **שלושת האבות** הינה זרובבל בן שאלתיאל, שהיה נכדו או נינו של המלך יהויכין ואחד ממנהיגי שיבת ציון שלאחר חורבן בית המקדש הראשון.

זרובבל הוא האיש אשר אליו כיוון מלאך האל באמרו לנביא זכריה: "יְדִי זָרְבָּל יִסְדּוּ הַבַּיִת הַזֶּה וְיָדָיו תִּבְצַעְנָה וְיָדַעַתְּ כִּי יְהוָה צָבָאוֹת שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם". זכריה ד' ט'.

ושבעה כוכבים וצבאותיהם

פרק ד' בספר זכריה פותח בדו שיח בין מלאך האל ובין זכריה, בו שואל המלאך "מה אתה רואה" ?
 וזכריה משיב:

- רְאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב כְּלָה וְגִלְגָּה עַל רֹאשָׁהּ וְשִׁבְעָה נֵרֹתֶיהָ עָלֶיהָ שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוֹצְקוֹת לְנֵרוֹת אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁהּ.
- וְשָׁנַיִם זֵיתִים עָלֶיהָ אֶחָד מִיְמִין הַגִּלְגָּה וְאֶחָד עַל שְׂמֹאלָהּ.
- וְאָעַן וְאָמַר אֶל הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי לֵאמֹר מָה אֵלֶּה אֲדֹנָי.

והמלאך מסביר לזכריה ואומר: "שִׁבְעָה אֵלֶּה עֵינֵי יְהוָה הַמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ" (שהם **שבעת כוכבי הלכת** שהיו ידועים לקדמונים).

וזכריה מקשה ואומר:

- וְאָעַן שְׁנֵית וְאָמַר אֵלָיו מָה שְׁתֵּי שִׁבְלֵי הַזֵּיתִים אֲשֶׁר בְּיַד שְׁנֵי צְנִתְרוֹת הַזָּהָב הַמְרִיקִים מֵעֲלֵיהֶם הַזָּהָב.
- וַיֹּאמֶר אֵלָי לֵאמֹר הֲלוֹא יָדַעְתָּ מָה אֵלֶּה וְאָמַר לֹא אֲדֹנָי.
- וַיֹּאמֶר אֵלָה שְׁנֵי בְנֵי הַיְצָהָר הָעֹמְדִים עַל אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ.

ומי הם אותם **שני בני היצהר** ?

ראה ספר מלכים א' ו' כ"ג העוסק בכלי הקודש בבית המקדש: "וַיַּעַשׂ בְּדַבְרֵי שְׁנֵי כְּרוּבִים עָצֵי שָׁמֶן עֶשֶׂר אַמּוֹת קוֹמָתוֹ".
יצהר = שמן זית.

שְׁנֵי בְנֵי הַיְצָהָר = שני בני עץ הזית = שני הכרובים בבית המקדש.

עֲצֵי שֶׁמֶן = עֲצֵי עֵץ זֵית.

אמור מעתה: שלושה אבות הם: עֲבָד שֶׁהוֹלִיד אֶת יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל שֶׁהוֹלִיד אֶת דָּוִד. ושבעה כוכבים וצבאותיהם הם: "שֶׁבַע אֱלֹהֵי יְהוָה הֵמָּה מְשׁוּטָטִים בְּכָל הָאָרֶץ".

ושנים עשר גבולי אלכסון

וממשיך הבהיר את עניין שנים עשר האלכסונים שהם גבולותיו של גלגל המזלות ואומר:

דברי הבהיר עם פירושים בסוגריים: הלכך (אשר על כן) לכל אחד (לתלי, לגלגל וללב) ל"ו וכלם אינם יותר מל"ו צורות.
 הסבר לבהיר: אשר על מתברר כי בכל אחד מן השלושה, שהם: תלי, גלגל ולב, משובצות 36 צורות שהן אותן 36 צורות בכל אחד מהם.

דברי הבהיר עם פירושים בסוגריים: וכלם נשלמו בל"ב מסור (צורף, חובר) ל - ל"ב ונשארו ארבעה (שהם ל"ו שמפחיתים מהם ל"ב) והם ס"ד צורות.

הסבר לבהיר: והתהליך כולו הושלם באותן 32 נתיבות שחוברו וצורפו אל 32 נתיבות נוספות שהן יחד 64 נתיבות.

דברי הבהיר עם פירושים בסוגריים: מנלן (ומאיפה אנו יודעים) דנמסר (שצורף, שחובר) ל"ב ל - ל"ב ?
 הסבר לבהיר: ומהיכן אנו יודעים כי אכן חוברו 32 אל 32 ?

דברי הבהיר עם פירוש בסוגריים: דכתיב (שכתוב) כי גבוה מעל גבוה שומר, א"כ היינו ס"ד.
 הסבר לבהיר: שהרי כתוב בקהלת כי 'גבוה מעל גבוה שומר' ועל כן 32 מעל 32 בהיררכיה היקומית הם 64.

- דברי הבהיר:** חסר שמונה לע"ב שמותיו של הקב"ה.
- הסבר לבהיר:** למספר 64 חסרות 8 תיבות על מנת להגיע למספר 72 המייצג את שם ע"ב של הקדוש ברוך הוא.

- דברי הבהיר עם פירוש בסוגריים:** והיינו דכתיב (שכתוב) וגבוהים עליהם, והם ז' ימי השבוע.
- הסבר לבהיר:** אלא שכתוב בקהלת 'וגבוהים עליהם' ומכאן שאפשר להוסיף למניין ה – 64 גם את 7 ימות השבוע ולקבל את המספר 71.

- דברי הבהיר עם פירוש בסוגריים:** וחסר א' והיינו דכתיב (שכתוב) "וְיִתְרוֹן אֶרֶץ בְּכָל הַיָּמִים [הוא] מִלְּךָ".
- הסבר לבהיר:** אלא שמתברר כי חסרה תיבה אחת על מנת להשלים ל – 72 ועל כן יש להתבונן מקרוב בספר קהלת פרק ה' פסוק ח' שם כתוב: "וְיִתְרוֹן אֶרֶץ בְּכָל הַיָּמִים [הוא] מִלְּךָ", בו קיימת כפילות של תיבה המופיעה 'היא' וגם 'הוא' [כך במקור], ונראה כי הבהיר מתעתד ליטול אחת מהן להשלמת ה – 72.

- דברי הבהיר עם פירוש בסוגריים:** ומאי יתרון (ומהו היתרון), מקום שמשם נחצב הארץ, והוא יתרון ממה שהיה, ומאי ניהו (ומה הוא) יתרון כל דבר שבעולם (?) כשאנשי העולם ראויים לקחת מזיוו אז הוא יתרון.
- הסבר לבהיר:** הבהיר סוטה מן הפירושים המסורתיים לפסוק זה, ורואה יתרון בעובדת יכולתו לחצוב לעצמו מילה עודפת מן המקום שמשם נחצבת הארץ, שהרי יתרון ראוי לשמו הוא זה המאפשר לאנשים ראויים ליטול דבר מה מן השפע שבו.

- דברי הבהיר עם פירוש בסוגריים:** ומאי ניהו (ומה היא) ארץ שנחצבה ממנו שמים והוא כסאו של הקב"ה, והוא אבן יקרה, והוא ים החכמה וכנגדה תכלת בציצית, דאמר (שאמר) ר' מאיר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין (צבעים) מפני שהתכלת דומה לים וים דומה

לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד שנאמר (שמות כ"ד י') ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר, ואומר (יחזקאל א' כו) כמראה אבן הספיר דמות כסא.

□ הסבר לבהיר: מילים אלו של הבהיר מבהירות את אורח החשיבה האסוציאטיבית של חז"ל שעשוי להיראות מוזר בעינינו אך שירת נאמנה את קדמונינו:

- ומה היא ארץ שנחצבו ממנה שמים והיא כסאו של הקב"ה.
- והיא אבן יקרה.
- והיא ים החוכמה וכנגדה תכלת בציצית.
- כמו שאומר ר' מאיר: במה שונה תכלת מכל הצבעים?
- ומסביר שהתכלת דומה לים.
- והים דומה לרקיע.
- והרקיע דומה לכיסא הכבוד שנאמר (שמות כ"ד י'): "וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנֵּת הַסַּפִּיר וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לְטָהָר".
- ועל זה אומר יחזקאל (יחזקאל א' כ"ו): כְּמִרְאֵה אֲבֵן סַפִּיר דְּמוּת כֶּסֶא.

□ ונראה כי כך או אחרת הדברים חוזרים אל חזון המרכבה, וממילא אל הכרובים ואל עבודת הקודש בבית המקדש.

ספר יצירה פרק ו' משנה ב'

שֶׁלֶשׁ אֲמוֹת אֲמ"ש
אוֹר מִיָּם אֵשׁ

אֵשׁ לִמְעֵלָה
וּמִיָּם לְמֵטָה
וְאוֹר רוּחַ חֵק מְכַרֵּעַ בִּינְתֵימָם

וּסִימָן לְדַבֵּר
הָאֵשׁ נוֹשָׂא אֶת הַמַּיִם

מ' דוממת

ש' שורקת
א' אויר רוח חק מכריע בינתיים:

פרק ו' משנה ב' – ניתוח הדברים (אנליזה)

- בידוע הוא כי שינוי מיקומם של תג או פסיק או הוספת ניקוד, עשויים או עלולים לשנות את משמעות דברי המשפט. אשר על כן נתייחס למשנה זו בשני אופנים: א' ו – ב'.
- בשני האופנים נכניס לסוגריים ונוסיף פרשנויות מודגשות ושתולות באורח מלאכותי, על מנת שיחצו בין תוכן הדברים ובין ההוכחה להם, שהרי הביטוי 'וסימן לדבר', בא על מנת לבסס טיעון ולעגן הוכחה. (לדוגמה ראה מסכת ברכות פרק א': "סימן לדבר משיצאו הכוכבים").

אופן א':

- שלש אמות אמ"ש אויר מים אש. אש למעלה ומים למטה ואויר רוח חק מכריע בינתיים, וסימן לדבר (כלומר, ההוכחה כי) האש נושא(ת) את המים, (הינה באות) מ' (ה)דוממת, (באות) ש' (ה)שורקת, (ובאות) א' אויר רוח חק (ה)מכריע(ה) בינתיים (ביניהם).
- כלומר, ההוכחה כי האש נושאת את המים, הינה באות מם הדוממת, באות שין השורקת, ובאות אלף הדנה ומכריעה בעניין.
- יוצא מזה כי באופן א' מתבקשת הוכחה לפיה האש נושאת את המים.

אופן ב':

- שלש אמות אמ"ש אויר מים אש. אש למעלה ומים למטה ואויר רוח חק מכריע בינתיים וסימן לדבר (כלומר, ההוכחה היא בהיות) האש נושא(ת) את המים, (ובהיות האות) מ' דוממת, (ובהיות האות) ש' שורקת, (ובהיות האות) א' אויר רוח חק מכריע(ה) בינתיים.
- כלומר, ההוכחה כי האש למעלה, וכי המים למטה, וכי אוויר-רוח מכריע בעניינם, (ההוכחה הזו) הינה באש הנושאת את המים, כמו גם

באות מם הדוממת, ובאות שין השורקת, ובאות 'אלף' אוויר רוח הדן בעניין השתיים (שהן 'מם' ו – 'שין') ופוסק את פסיקותיו.

□ יוצא מזה כי באופן ב' מתבקשת הוכחה המוכיחה כי האש למעלה, וכי המים למטה, וכי האוויר מכריע בעניינם.

□ בין אם כך ובין אם כך, יוצא כי ספרות הסוד היהודית נוקטת לשון דרמטית בבואה לתאר את יחסי הגומלין בין שלושת איתני הטבע אש, מים ואוויר. נראה כי ניטשת מערכה נצחית בין האש והמים, ואילו הרוח פועלת למען יתפייסו השניים. בעניין זה ראה פרק ב' משנה א'.

□ תיקוני זוהר (ק"ד ע"ב): מספרים על שלושה כוחות 'גנוזים' העוטים מלבושים של אמ"ש, שהם אש, מים ורוח, המובילים אל חישוב חשבונאי שעולה למספר 42 שהוא שם מ"ב של ההוויה... והדברים מתגלגלים אל אש הפורצת מן הלב, רוח הנושבת מתוך הריאות, ומים הזורמים מן המוח. לאירוע דן שלושה פנים בהם הרוח הינו הפעיל:

• פן ראשון: הרוח אוחז במים ומקיים את הפסוק: "קוֹל יְהוָה עַל הַמַּיִם". תהילים כ"ט ג'.

• פן שני: הרוח אוחז באש ומקיים את הפסוק: "קוֹל יְהוָה חֹצֵב לְהַבּוֹת אֵשׁ". שם ז'.

• פן שלישי: הרוח אוחז ברוח ומקיים את הפסוק: "וְרוּחַ גְּדוּלָּה וְחֶזֶק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סֻלְעִים". מלכים א' י"ט י"א.

הערה: עניין "רוח אוחז ברוח" חושף רעיון קבלי לפיו אין כל פלא בדבר, וראה זוהר – שמות – דף ל"ד ע"ב (בתרגום חופשי) המביא הסבר לפסוק "ורוח אלהים מרחפת על פני המים", ואומר כי הקדוש ברוך הוא ברא את העולם באמצעות הכאה של רוח אחת ברוח אחרת.

□ ספר הזוהר (שמות – וארא- דף כ"ד ע"א): מתאר עימות בין האש המרחפת ברום, ובין המים הנקווים על פני הארץ. העימות מסתיים עם כניסת הרוח המפרידה בין הניצים.

□ השבת הסדר על כנו בידי הרוח, נמצאת בזיקה לפסוק: "וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם" (בראשית א' ב').

מי שאין לה הרבה מה לומר בעניין היא האדמה (עפר) (הנפקדת מספר יצירה) הנאלצת לספוג על שכמה את שלושתם: את האש, את המים ואת הרוח.

גם ספר הבהיר נותן דעתו לקרב הנטוש וראה הבהיר כ"ה – מ"ה: "קול ה' חוצב להבות אש. זה שעושה שלום בין המים ובין האש, שחוצב כוח האש ומונע אותו מללחוך המים וגם מונען מלכבותו".

משמע, קולו של האל בספר הבהיר ממלא תפקיד דומה לזה של הרוח בספר הזוהר.

מ' דוממת

מים דוממים ללא תנועה שאינם משמיעים קול, מייצגים את האות מ' אשר צורתה באותיות כתב הינה כגלי ים *M*.

ש' שורקת

אש נושפת מכיוון שהיא מייצגת את האות ש' הנמנית עם אותיות שסצש"ר המכונות 'שורקות', היות כי בעת הגייתן, האוויר הזורם מן הפה יוצר תחושת שריקה. (כך גם האות ר' בהגייה מרוקאית עד ימינו אלה).

א' אויר רוח חק מכריע בינתיים

אותיות אמ"ש מייצגות שני איתני טבע קוטביים זה לזה (אש ומים) אשר אחד מהם דומם ואילו השני שורק (נושף), בעוד יסוד האוויר ממצע ביניהם או משמש בתפקיד של בורר ופוסק.

השוני בין שלושת המשפטים הממוסגרים דלעיל, ובין אותם שלושה משפטים כפי שהופיעו בפרק ב' משנה א', הינו בתוספת של מילה אחת בלבד שהיא 'חק' = חוק:

- במשנה הנוכחת מופיע: מ' דוממת ש' שורקת א' אויר רוח חק מכריע בינתיים
- במשנה א' שבפרק ב' מופיע: מ' דוממת ש' שורקת א' אויר רוח מכריע בינתיים:

- זאת ועוד, במשנה הנוכחת מופיע לראשונה צמד המילים 'רוח חק', ולא פעם אחת אלא פעמיים.
- הסיבה לדבר נובעת מהחלטתו של המחבר להדגיש את החוקיות היצוקה באיתני הטבע, משליטה סדר ומונעת כאוס.

- במקביל, חשוב לציין כי עניין ה – 'שין' השורקת, אינו כה פשוט עד שניתן לפטור אותו ב – 'שין' נושפת אשר בהגייתה האוויר הזורם מן הפה יוצר תחושת שריקה. זה נכון אך יש יותר מזה.
- נראה כי ה – 'שין' השורקת, אף שלכאורה אמורה לייצג את יסוד האש לבדו, רומזת בעיקר על חורבן הבית:
- הפועל ש.ר.ק מופיע בתנ"ך מספר פעמים ותמיד בהקשר לחורבן! בולט מכולם הפסוק מספר מלכים א' (ט' ח'): "והבית הזה יהיה עליון כל עבר עליו ישם ושרק ואמרו על מה עשה יהוה ככה לארץ הזאת ולבית הזה?"
- והתשובה לדברים היא (שם ט'): "ואמרו על אשר עזבו את יהוה אלהיהם אשר הוציא את אבתם מארץ מצרים ויחזקו באלהים אחרים וישתחו [וישתחוו] להם ויעבדו על כן הביא יהוה עליהם את כל הרעה הזאת!"
- ראה:

- ירמיהו י"ט ח': "ושמתי את העיר הזאת לשמה ולשרקה כל עבר עליה ישם וישרק על כל מכתה".
- ירמיהו כ"ה ט': "הנני שלח ולקחתי את כל משפחות צפון נאם יהוה ואל נבוכדראצר מלך בבל עבדי והבאתים על הארץ הזאת ועל ישביה ועל כל הגוים האלה סביב והחרמתים ושמתיים לשמה ולשרקה ולחרבות עולם".
- ירמיהו כ"ה י"ח: "את ירושלים ואת ערי יהודה ואת מלכיה את שריה לתת אתם לחרבה לשמה לשרקה ולקללה כיום הזה"
- ירמיהו כ"ט י"ח: "ורדפתי אחריהם בחרב ברעב ובדבר ונתתים לזועה [לזעוה] לכל ממלכות הארץ לאלה ולשמה ולשרקה ולחרפה בכל הגוים אשר הדחתים שם".
- ירמיהו נ"א ל"ז: "והיתה בבל לגלים מעון תנים שמה ושרקה מאין יושב".

- מיכה ו' ט"ז: "יִשְׁתַּמְר חֻקוֹת עֲמָרִי וְכֹל מַעֲשֵׂה בַּיִת אַחָאָב וַיִּתְּלֹכוּ בְּמַעֲצוֹתָם לְמַעַן תִּתִּי אֶתְךָ לְשִׁמָּה וַיִּשְׁבְּיָהּ לְשָׂרְקָה וְחָרַפְתָּ עִמִּי תִשָּׂאוּ"
- דברי הימים ב' כ"ט ח': "וַיְהִי קֶצֶף יְהוָה עַל יְהוּדָה וַיְרוֹשְׁלָם וַיִּתְּנֵם לַזּוּעָה [לְזַעֲוָה] לְשִׁמָּה וְלְשָׂרְקָה כַּאֲשֶׁר אִתָּם רְאִים בְּעֵינֵיכֶם"

כשם שראשי התיבות אמ"ש בשיטת א"ת-ב"ש הפכו זה מכבר להיות 'בית', כך אותיות הפועל ש.ר.ק בשיטת א"ת-ב"ש הופכות להיות 'בגד' בכוונת בגידה אשר עם ישראל בגד באלוהיו.

ספר יצירה פרק ו' משנה ג'

תלי בעולם כמלך על כסאו
גלגל בשנה כמלך במדינה
לב בנפש כמלך במלחמה:

פרק ו' משנה ג' – ניתוח הדברים (אנליזה)

- בדומה לחלקים אחרים בספר יצירה, חלק הארי של המשנה הנוכחת עוסק בצבא השמים. כך כאן וכך גם במשניות הקודמות בהן עסקנו בארבע כנפות תבל ובשושנת הרוחות, שתפסו מקום של כבוד לצד התלי, גלגל-המזלות, שני המאורות וכוכבי הלכת.
- אין כמו נפלאות הרקיע כדי להלל ולשבח את מעשה הבריאה. אכן נכון. אלא שיש כאן הרבה יותר מזה.
- ממקורות היסטוריים עולה כי בימים בהם נכתב ספר יצירה (נראה כי היו אלה ימי בית שני הסמוכים לחורבן), עמדו תמורות שמימיות בלב מחלוקת גועשת של יורה רותחת יורקת אש ותימרות עשן. הכול סביב השאלה את מי מהם יש לקדש: האם את לוח השנה השמשי או את הלוח הירחי?

□ כאמור בפרק ג' משנה ג', הצצה ב – 'ספר היובלים' שנכתב בימי בית שני, חושפת 'מלחמת עולמות' בין אלה המקדשים את השנה השמשית, לבין הנוהים אחר זו הירחית, וראה הספרים החיצוניים – ספר היובלים – פרק ו':

- "ואתה צו את בני ישראל ושמרו את השנים על פי המספר הזה ארבעה ושישים יום ושלוש מאות יום.
- והיה שנה תמימה ומספר מפקד ימי השנה ומועדיה לא ישחת.
- כי הכל בוא יבוא בה כפי אשר הועד עליו ולא יעברו כל יום ולא יחללו כל מועד.
- והיה כי יעברו ולא ישמרו אותם כמצותיו ישחיתו בפעם אחת כל עת וזמן השנים תעתקנה ממקומן.
- ויעבטון אורחות סדרם וכל בני ישראל ישכחו את דרך השנים ולא ימצאו עוד.
- ויזנחו את ראש החודש וזמנו ואת השבתות והעוו את כל דרכי השנים.
- כי ידעתי את הדבר וכהיום הזה אגידהו לך ולא אל בינתי אשען כי כן כתוב לפני על הספר ועל לוחות השמים מיוסדות חלוקת הימים.
- ולא ישכחו את מועדי הברית ולא ילכו במועדי הגויים לפי תעתועיהם ולפי דעתם.
- והיו אנשים אשר יביטו יראו בירח הוא המשחית את הזמנים ויקדים עשרת ימים בכל שנה ושנה.
- ולכן ישחיתו את השנים בימים הבאים ועשו יום שווא ליום העדות ויום בלתי טהור ליום המועד.
- וכל איש לא יבדיל בין ימי קודש ובין ימי חול כי יתעו בחודשים ובשבתות ובמועדים ובשנות היובל. לכן הנני מצווך ומעיד בך למען תעיד בם.
- כי אחרי מותך ישחיתו בניך את הדבר למען יספרו בשנה רק שלוש מאות יום ושישים יום וארבעה ימים.
- ועל כן יתעו בראש החודש ובשבת ובחג ובמועד ואכלו תמיד את הדם בבשר".

□ על חשיבות הנושא ראה גם תלמוד בבלי - שבת - דף ע"ה - א':
"והיודע לחשב תקופות ומזלות ואינו חושב (ואינו מחשב) - אסור
לספר הימנו (אסור לדבר עימו)". עד כדי כך. מעין חרם.

□ מחמת ההשתלחות וחרירות הביטויים שדלעיל, סביר להניח כי גם
בעל ספר יצירה לא נותר אדיש לנוכח המהומה, וכי הווייתו הושפעה
לא מעט מדברי המתעמתים ומדימוייהם. אשר על כן הרבה לשבץ
בספרו את צבא-השמים שעמד במרכז סדר היום הציבורי.

□ במקביל נראה כי השמים וכל צבאם היטיבו לשרת את המחבר על
מנת לטמון בהם את צפונותיו.

על משמעויות התלי, הגלגל והלב ראה משנה א' בפרק זה.

תלי בעולם

עולם = חלל ומרחב = יקום.

□ **התלי**, שהוא הציר היקומי המוליך ומביא את המאורות והמזלות
ממזרח למערב וממערב למזרח, מופיע במשנה הנוכחת כשליטו של
המרחב.

□ מקדמת דנא היווה צבא השמיים מושא של השראה עבור פייטנים
כדוגמת ר' שלמה אבן גבירול (המאה ה - 11) ואף **התלי** לא נפקד
מקומו, וראה גבירול - כתר מלכות - י"ב:

"מי יזכיר תהילתך בעשותך הירח ראש לחשבון מועדים וזמנים.
ותקופות ואותות לימים ושנים.

בלילה ממשלתו.

עד בוא עתו.

ותחשך יפעתו.

ויתכסה מעטה קדרותו.

כי ממאור השמש אורתו".

"ובליל ארבעה עשר אם יעמדו על קו **התלי** שניהם.

ויפריד ביניהם.

אז הירח לא יהל אורו.

וידעך נרו.

למען דעת כל-עמי הארץ כי ברואי מעלה ואם הם יקרים.

עליהם שופט להשפיל ולהרים.

אך יחיה אחרי נפלו.

ויאיר אחרי אופלו".

"ובהידבקו בסוף החודש עם החמה.

אם יהי **תלי** ביניהם.

ועל קו אחד יעמדו שניהם.

אז יעמוד הירח לפני השמש כעב שחורה.

ויסתיר מעין כל רואיה את מאורה.

למען ידעו כל רואיהם.

כי אין המלכות לצבא השמים וחיליהם.

אבל יש אדון עליהם.

מחשיך מאוריהם.

כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם".

"והחושבים כי השמש אלוהיהם.

בעת הזאת יבושו ממחשבותיהם.

ויבחנו דבריהם.

וידעו כי יד יי עשתה זאת ואין לשמש יכולת.

והמחשיך אורה לו לבדו הממשלת".

ייתכן כי רק צירוף מקרים חיבר בין חרוזיו של אבן גבירול, ובין צפונותיו של מחבר ספר יצירה, אך קשה להשתחרר מן הרושם כי פער מאות השנים בין השניים, מצא לעצמו גשר בדמות **התלי**.

ומסביר אבן גבירול לכל מי שעניו שוזפות את חרוזיו, כי:

"לא ניתנה המלכות לצבא השמים וחילותיהם,
אלא לאדון שמעליהם.

הוא זה שברצונו מחשיך את מאוריהם.
וכל החושבים כי השמש היא אלוהיהם,
בעת הזאת יבושו ממחשבותיהם וייבחנו דבריהם.
וידעו כי יד יי עשתה כן ואין השמש יכולה.
והמחשיך אורה לו לבדו הממשלה".

משמע, לא התלי על כיסאו אלא האל, וברור לחלוטין כי הביטוי
"גְבוֹהַ מֵעַל גְבוֹהַ שְׁמֵר וּגְבוֹהִים עֲלֵיהֶם" (קהלת ה' ז'), זוכה כאן
בהבהרה לפיה אין יכולת בצבא השמים אלא ברצון האל.

כמלך על כסאו

מקור יהודי קדום ששמו 'פרקי היכלות רבתי' (המאה ה-2 – 3 לספירה), שעוסק בחבורת יודעי ח"ן המכונה 'יורדי המרכבה', מכיל 72 פעמים את המילה 'כיסא' בביטויים כגון: **כיסא** כבודו, **כיסא** כבודך, **כיסא** של אש, **כיסא** קונו, **כיסא** רם ונישא, **כיסא** כבודי, **כיסא** בהדרו ויפיו ועוד ועוד – ותמיד בזיקה לשבחי האל.
 בעניין זה ראה:

- תהילים ט' ח': "ויהוה לעולם ישב כוֹנֵן לְמִשְׁפַּט כְּסָאוֹ".
- תהילים י"א ד': "ויהוה בְּהִיכַל קִדְשׁוֹ יְהוָה בְּשָׁמַיִם כְּסָאוֹ עֵינָיו יִחְזוּ עֲפָעָפָיו יִבְחֲנוּ בְּנֵי אָדָם".
- תהילים צ"ז ב': "עֲנֵן וְעֶרְפֶּל סָבִיבָיו צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסָאוֹ".
- תהילים ק"ג י"ט: "ויהוה בְּשָׁמַיִם הִכִּין כְּסָאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה".

הדעת נותנת כי בעל ספר יצירה הכיר מסורת זו, ועל כן הגיוני להניח כי הביא כאן את ה- 'תלי בעולם כמלך על כסאו', כדימוי וכמשל שנמשלו הוא האל על מכונו. רוצה לומר, הצפין את האל בתלי.

□ במקביל לכל אלה, ועבור מי אשר תהה מהיכן שאב המחבר את דימוי 'המלך על כסאו', להלן דברי נביא האמת מִיְכִיָּהוּ בֶן יִמְלָה כפי שהטיח אותם בפני אחאב מלך ישראל ובפני עדת נביאי השקר: "וַיֹּאמֶר לְכֵן שָׁמַע דְּבַר יְהוָה רָאִיתִי אֶת יְהוָה יֹשֵׁב עַל כִּסֵּאוֹ וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עֹמְדֵי עָלָיו מִיְמִינוֹ וּמִשְׁמָאלוֹ". (מלכים א' כ"ב י"ט).

□ כמו גם: "וּמִמַּעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ כְּמַרְאֵה אֲבָן סַפִּיר דְמוֹת כֶּסֶף וְעַל דְמוֹת הַכֶּסֶף דְמוֹת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלַמְעָלָה". (יחזקאל א' כ"ו).

גלגל בשנה כמלך במדינה

שנה = ממד הזמן.

□ **הגלגל** הינו גלגל-המזלות המופיע במשנה הנוכחת כשליטו של הזמן אך גם של המרחב, אלא אם כן היה בכוונת המחבר להעניק למילה 'מדינה' משמעות נוספת על זו של טריטוריה.

□ במקביל, וכפי שהוסבר במשנה א' שבפרק זה, אותם שנים-עשר מזלות מכילים בתוכם את שנים-עשר שבטי ישראל כאמור בספר הבהיר פסוק קי"ב:

□ "ואלו הן השמות המפורשות היקרות והמפוארות שהם שתיים עשרה **לשנים עשר שבטי ישראל** אהציצה"רון אכליתה"רון שמקת"רון דמושה"רון וצפצפסית"רון הורמי"רון ברחיה"רון ער"ש גדר"און בסאו"ה מנא"הון חז"הויה הוהי"רי הא"ה אהי"ה והראית"הון.

□ וכולם נכללים בל"ב השמים (32 נתיבות פליאות) ומתחלקין לכ"ד (24) שמות (12 זכריים + 12 נקביים), ובהם כלול זכר ונקבה ופקודים **בתלי וגלגל ולב**, והם מעיינות החכמה".

□ המקרא מייחס ל – 'גלגל' עוצמה רבה ומעניק לו מקום של כבוד בכלל רכיבי היקום, וראה תהילים ע"ז י"ט:

"קוֹל רַעְמָה בַּגִּלְגַּל

הַאִירוּ בְרָקִים

תִּבֵּל רִגְזָהּ

וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ".

□ אף כי הפירוש הרווח לפסוק זה רואה בגלגל פריט במרכבותיו של פרעה ששקעו בים, נראה כי רוח הדברים נוטה יותר אל איתני הטבע ומכאן אל גלגל-המזלות.

□ גלגל הוא גם שְׁמֵן של ישויות אלוהית הפוקדות את הנביא יחזקאל (יחזקאל י'):

- "וַיֹּאמֶר בָּא אֶל בְּיָנוֹת לְגִלְגַל אֶל תַּחַת לְכְרוֹב".
- "קַח אִשׁ מִבְּיָנוֹת לְגִלְגַל מִבְּיָנוֹת לְכְרוֹבִים".
- "לְאוֹפָנִים לָהֶם קוֹרָא הַגִּלְגַל בְּאֲזָנָי".

□ מכיוון שהמילה 'גלגל' מכוונת אל שנים-עשר המזלות, המכוונים אל שנים-עשר השבטים. יוצא כי האחרונים שולטים בזמן ובמדינה.

□ זו הופעתה האחת והיחידה של המילה 'מדינה' בספר יצירה, וכבר ניתחנו במשנה ט"ז שבפרק ד' את העומד מאחוריה, על כל המשתמע מכמיהתו של פליט יהודי לתקומת מדינתו שחרבה.

לב בנפש כמלך במלחמה

נפש = טריטוריה פרטית בתוך מרחב-זמן.

□ המילה 'נפש' עשויה להצביע על גופו הפיזי של אדם, נוסף על מהותו המטאפיזית. לדוגמה ראה בראשית מ"ו פסוק כ"ב: "אֵלֶּה בְּנֵי רַחֵל אֲשֶׁר יָלַד לְיַעֲקֹב כֹּל נֶפֶשׁ אֲרַבְעָה עָשָׂר".

□ המשנה החותמת את ספר יצירה מספרת על משפחת אברהם אבינו ועל "הנפש אשר עשו בחרן", וראה בראשית פרק י"ב פסוק ה': "וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרִי אֲנָשׁוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן אָחִיו וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אֶרְצָה כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה כְּנַעַן".

□ בעל ספר יצירה מקודד את צפונותיו, נדבך על גבי נדבך, בשיטה של 'העברת-מקל', משורה אחת אל אחותה הבאה אחריה.

□ כפועל יוצא מגישה זו יש לשלב בין שתי השורות: זו הנוכחת וזו שקדמה לה.

□ המילה הראשונה (גלגל) בשורה הקודמת (גלגל בשנה כמלך במדינה), הצביעה על שנים-עשר השבטים כפי שהתבאר מעלה.

- עתה יש לפצח את הקשר בינם ובין צפונותיה של המילה 'לב' הניצבת בראש השורה הנוכחת (**לב** בנפש כמלך במלחמה).
- הפיצוח האמור מתבסס על מקור קדום המציג את שניים עשר השבטים בזיקה למילה לב.
- לא זו בלבד שמקור כזה קיים, אלא אף זו שהוא עצמו מהווה תעלומה שלא מעט חובבי מסתורין מתחבטים בה.
- בעניין זה יש להתבונן בירידת בית-יעקב אל ארץ מצרים על-פי ספר בראשית פרק מ"ו פסוקים ח' – ט"ו:

- "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִם יַעֲקֹב וּבָנָיו בְּכֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן.
- וּבְנֵי רְאוּבֵן חֲנוּךְ וּפְלֹא וְחֶצְרוֹן וְכַרְמִי.
- וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל וַיְמִין וְאֶהֱד וַיְכִין וְצַחַר וְשָׂאוּל בֶּן הַכְּנַעֲנִית.
- וּבְנֵי לֵוִי גֵרְשׁוֹן קָהָת וּמֶרְרִי.
- וּבְנֵי יְהוּדָה עֵר וְאוֹנָן וְשִׁלָּה וְפָרֶץ וְזָרַח וַיְמַת עֵר וְאוֹנָן בְּאֶרֶץ כְּנַעַן וַיְהִי בְנֵי פָרֶץ חֶצְרוֹן וְחִמּוּל.
- וּבְנֵי יִשְׁשָׁכָר תּוֹלַע וּפְנֵה וַיֹּזֵב וְשִׁמְרוֹן.
- וּבְנֵי זְבוּלֹן סָרְד וְאֶלּוֹן וַיְחִלְאֵל.
- אֵלֶּה בְּנֵי לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב בְּפָדָן אֲרָם וְאֵת דִּינָה בְּתוּ כָּל נַפְשׁ בְּנָיו וּבְנוֹתָיו שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ."

□ מספירה של אחד לאחד את ילדי לאה היורדים עם יעקב למצרים, עולה כי מדובר בשלושים ושתיים נפשות (ער ואונן נפטרו בארץ כנען), ואילו הכתוב מדבר על שלושים ושלוש.

□ תעלומה ואין פותר (ברוח ספר יצירה), אך אנו עסקינן במספר 32 שתרגומו הגימטרי הוא ל"ב שהוא לב, הרומז על משפחתה של אימנו לאה ועל בניה וצאצאיהם.

□ אותם בנים על-פי סדר לידתם הם ראובן, שמעון, לוי, יהודה, יששכר וזבולון, אך הערכותם הצבאית במדבר שונה והיא יהודה, יששכר, זבולון, ראובן ושמעון החוזרים לכנען בראש שנים-עשר השבטים ערוכים למלחמה.

ראה:

- סדר השבטים במחנות – במדבר פרק ב'.
- הקרבת קרבנות הנשיאים – במדבר פרק ז'.

• סדר המסעות – במדבר פרק י'.

(שבט לוי אינו כלול במניינים אלה משום שהוקדש לעבודת הקודש).
□ כאשר דרושה הערכות צבאית למגננה או למתקפה של שנים-עשר השבטים, אנו מוצאים בחוד את בני לאה שהם אותם 32 הנפשות המסתוריות שהן, בעצם, ל"ב = לב מלכים ערוכים למלחמה.

תמצית פרק ו' משנה ג'

תלי בעולם כמלך על כסאו = האל ביקום כמלך על כסאו.
גלגל בשנה כמלך במדינה = שניים-עשר השבטים כמלכים במדינה.
לב בנפש כמלך במלחמה = השבטים הלוחמים ערוכים למלחמה.

ספר יצירה פרק ו' משנה ד'

גם את זה לעומת זה עשה אלהים
טוב לעומת רע
רע לעומת טוב
טוב מטוב
רע מרע
הטוב מבחין את הרע
והרע מבחין את הטוב
טובה שמורה לטובים
ורעה שמורה לרעים:

פרק ו' משנה ד' – ניתוח הדברים (אנליזה)

גם את זה לעומת זה עשה אלהים

□ המקור המקראי לרישא של המשנה הנוכחת נמצא בקהלת פרק ז'
פסוק י"ד לאמור: "בְּיוֹם טוֹבָה הָיָה בְּטוֹב וּבְיוֹם רָעָה רָאָה גַם אֶת זֶה
לְעִמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים עַל דְּבַרְתָּ שְׁלֵא יִמָּצָא הָאָדָם אַחֲרָיו מְאוּמָה".

לא מעט פרשנים חוו לא מעט לילות לבנים, בניסיונותיהם לצבוע את הפסוק הזה בגוונים אופטימיים, ולא עלתה בידם מכיוון שלא ניתן לבוא בטוב אל אדם שמבטיחים לו כי **'לא ימצא אחריו מאומה'**.

'לא ימצא אחריו מאומה' בא לומר כי **'לא יבחין בין ימינו לשמאלו'**, שהוא ביטוי שעולה בקנה אחד עם משנתו של ספר קהלת, שכבר פסוקו השני קובע: **"הַבֵּל הַבָּלִים אָמַר קִהְלֵת הַבֵּל הַבָּלִים הַכֹּל הַבֵּל"**.

קהלת עצמו תומך ב – **'לא יבחין בין ימינו לשמאלו'** באמרו: **"אֵת הַכֹּל עָשָׂה יְפֹה בְּעֵתוֹ גַּם אֵת הָעֵלָם נָתַן בְּלִבָּם מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא יִמָּצָא הָאָדָם אֵת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים מֵרֵאשִׁי וְעַד סוּף"** (שם ג' י"א).
לאמור **'לא ימצא את ידיו ורגליו'**. גם פסוק זה הדיר שינה מעיני אותם פרשנים מאותה סיבה עם תוצאה זהה.

אלא שאנו עסקינן בספר יצירה ובבעליו שמצא לנכון לפתוח את המשנה הנוכחת בפסוק שבשורתו היא: **'לא יבחין בין ימינו לשמאלו'**.

טוב לעומת רע – רע לעומת טוב

ומכיוון שכך, יש לתמוה ולהקשות האם ייתכן כי עשה כן כרמז לקוראיו, וכמי שלוחש על אוזניהם כי מראש נכתבו הדברים בשניות ובכפילות שנועדו לערפל את כוונתם (של הדברים).

שהרי עניין השניות והכפילות מוצג כהרף עין במשנה הנוכחת לאמור: **"טוב לעומת רע, רע לעומת טוב"**. (ראה לעיל פרק ד' משנה ג')

בעניין הרע והטוב ראה ספר צוואות השבטים – צוואת אשר – פרק א' ג' – ד': **"שתי דרכים נתן אלהים לבני האדם, ושני יצרים, ושני מפעלים, שני פנים ושני קצות. ועל-כן הכל שניים שניים הם זה לעומת זה"**.

טוב מטוב – רע מרע

אותה לעומתיות מוצגת בספר יצירה כפטלית שאינה ברת שינוי, מכיוון שהטוב מצמיח טוב, לעומת הרע שמצמיח רע: **"טוב מטוב, רע מרע"**.

אפילו כוונה שהיא טובה בבסיסה אך מהווה כסות לרוע, תסתיים בבכי. ראה ספר צוואות השבטים – אשר – ב' ד': "כי אם-גם אהבה היא, אבל רעה היא בכסותה על-רשע, ועל-כן הדבר הזה שמו טוב הוא (אלא ש...) סוף מעשיו לרע יוביל".

משמע, שום דבר טוב לא עשוי לצמוח מן הרע, וראה ספר צוואות השבטים – צוואת אשר – א' ח': "וכי תיכנע הנפש לפני היצר הרע, את-כל-מעשיה ברשע תעשה, ותגרש את-הטוב, ותדבר ברע, ובליעל ישלט-בה. ואם-גם-תעשה את-הטוב, לרע ייהפך".

מסקנה: גם כאשר הנפש הרעה עושה טוב, הוא נהפך לה לרע.

ואף להיפך שם ו': "וכי תרצה הנפש בטוב, כל-מעשיה בצדק תעשה. ואם-תחטא, מיד תשוב".

הווה אומר: גם כאשר הנפש הטובה עושה רע, עדיין עומדת לה הזכות לשוב אל הטוב.

הטוב מבחין את הרע, והרע מבחין את הטוב

המשך הדברים הינו ברעיון פילוסופי עתיר פרשנויות האומר כי **"הטוב מבחין את הרע, והרע מבחין את הטוב"**.

ליבו של ביטוי זה הינו במילה **'מבחין'** שעשויה להתפרש כ – **'מכיר בקיומו'**, לעומת **'מבדיל אותו מאחרים'**.

אילו התכוון ל – **'מכיר בקיומו'**, היה עליו לומר **'הטוב מבחין ברע'** ולא **'הטוב מבחין את הרע'**.

אשר על כן נותר **'מבדיל אותו מאחרים'** שאך כפסע בינו ובין **'הודות לו אני יודע מי אני'**.

אמור מעתה: **'הודות לטוב, נודע דבר קיומו של הרע - והודות לרע, נודע דבר קיומו של הטוב'**.

□ בא לקבוע כי אין ביכולת האדם להתייחס לטובב אותו, אלא על בסיס השוואתי, כאמור במדרש תמורה ילקוט הרועים עמוד כ"ה: "ואילולי שלום לא היה רע - ואילולי רע לא היה שלום".

□ ובזה מסביר מדרש תמורה את הפסוק התנכ"י (ישעיהו מ"ה ו'-ז):
"לְמַעַן יֵדְעוּ מִמְזַרְח שְׁמֵשׁ וּמִמְעַרְבָּה כִּי אָפֶס בְּלַעְדֵי אֲנִי יְהוָה וְאִין עוֹד. יוֹצֵר אֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עֲשֵׂה שְׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע אֲנִי יְהוָה עֲשֵׂה כָּל אֱלֹהִים".
□ הווה אומר, לא השטן ברא את הרע ולא כוחות האופל, אלא האל בכבודו, שהרי אף הם נבראו על ידו עוד קודם לכן, וראה ספר בראשית פרק ג':

- "וַיֹּאמֶר הַנְּחָשׁ אֶל הָאִשָּׁה לֹא מוֹת תָּמָתוּן. כִּי יֵדַע אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקַחוּ עֵינֵיכֶם וְהִיִּיתֶם כְּאֱלֹהִים יֹדְעֵי טוֹב וָרָע".
 - "וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ לְדַעַת טוֹב וָרָע וְעַתָּה פֶּן יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחִי לְעַלְמִים".
- בפסוקים אלה ניתן להמיר את המילים "יֹדְעֵי טוֹב וָרָע" ב – 'מבחינים בין טוב ורע', כמו גם את "לְדַעַת טוֹב וָרָע", ב – 'מבחין בין טוב ורע'.

□ משמע, הטוב והרוע הם מהויות קדומות שנוצרו עוד טרם בריאת האדם. ולא זו בלבד אלא אף זו לפיה ההבחנה בין השתיים הינה נחלת האלוהות שבני אנוש גזלוה ונענשו.

□ האם ייתכן כי הכתוב רומז בזה על הצורך להצטייד ביכולת הבחנה בין לבין, אך תחת אשר לעסוק בהבחנה בין הטוב לבין הרע, הוא מכווון אל הבחנה בין עיקר לטפל ?

□ ואם כזה הוא עושה, האם ייתכן כי הוא מפציר בקורא להפריד בין המוץ לבין התבן ? בין הפשט ובין הסוד ? בין אשר ניתן להעלותו בכתב לבין אשר יש להצפינו בכתוב ?

טובה שמורה לטובים, ורעה שמורה לרעים

□ סיומה של המשנה הנוכחת הינו בקביעה לפיה: "טובה שמורה לטובים, ורעה שמורה לרעים", מה שעשוי להתפרש כשכר לעומת

עונש, הגם שפירוש זה הינו מוסרני (בכוונת מוסר) מדי ופשטני מדי, ואילו ספר יצירה חף מיומרות מוסרניות ובוודאי שאינו פשטני.

הגיוני להניח כי לא מוסרניות עמדה לנגד עיני המחבר בצטטו מתוך ספרו של מי שאמר: "אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בְיַמֵּי הַבְּלִי יֵשׁ צְדִיק אֲבִד בְּצִדְקוֹ וְיֵשׁ רָשָׁע מֵאֲרִיךְ בְּרַעְתּוֹ".

נראה כי יותר מכל יש כאן אמירה של יהודי כאוב המתבונן בטוב המושפל בידי הרע המאריך ברשעותו ואין דין ואין דיין, וכל שהוא יכול לקוות לו הוא כי בסופו של חשבון, יבוא כל צד על שכרו כערכו. הטוב מן הטוב, הרע מן הרע.

גם הפסוק מקהלת "אֵל תְּהִי צְדִיק הַרְבֵּה וְאֵל תִּתְחַכֵּם יוֹתֵר לְמָה תִּשְׁוִימוּם", היה אל נכון לנגד עיני בעל ספר יצירה, שלא זו בלבד שלא התנכר למחברו, אלא אף זו שכיבדו וציטט מספרו.

אשר על כן יש במילים אלו כדי להפיח תקווה בלב הגולים כי בסופם של דברים יזכו לראות אור, בצד רמיזה כי צדיקות לבדה לא תקים את בית המקדש.

אך האמנם ?

המשנה הנוכחת מופיעה מיד אחרי משנה בעלת סיפא לוחמנית אותה פירשנו במילים "השבטים הלוחמים ערוכים למלחמה". האמנם השתלשלות ספרותית גרידא ?

האם ייתכן על כל אשר אמרנו עד הנה, המשנה הנוכחת צופנת היבט בעייתי שספר יצירה ביקש להסתירו מעיני הבריות ?

האם ייתכן כי אותו היבט בעייתי נוגע לתכנים שאינם עולים בקנה אחד עם רעיונות שבני אדם נוהגים לייחס לכתבי הקודש ?

□ האם אפשר כי ספרי יצירה וקהלת צופנים תובנות העלולות להתברר כקשות לעיכול עבור מי שרגילים לאכול מן הפשט, אך זרים לטעמו של הסוד?

□ על מנת להשיב על הקושיות הללו יש לשוב אל פרק ב' שבספר בראשית ואל "עץ הדעת טוב ורע", ולהתבונן בסדרת העונשים שהושתה על מי שהיו מעורבים ב – 'גניבת הדעת':

- **הנחש נענש ב:** "על גחנך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך. ואיבה אשית בינה ובין האשה ובין זרעה ובין זרעה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב".
- **חווה נענשה ב:** "הרבה ארבה עצבונך והרבה בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך".
- **אדם נענש ב:** "ארוחה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך. וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את עשב השדה. ביעת אפך תאכל לחם".

□ הווה אומר כי מי אשר שלחו ידיהם לגנוב מן ה – 'דעת', ספגו עונשי גוף! לא עונשי ביזוי ולא עונשי השפלה. אף לא עונשי בושה. אלא כאב פיזי.

□ במקביל מתברר כי הגירוש מגן עדן לא בא כפעולת ענישה בגין הגניבה מעץ הדעת, אלא כתגובה ל – "פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעלם".

□ מכאן עולה כי:

- ה – 'דעת' היא משאב המאפשר הבחנה בין טוב לרע.
- תוצאת ההבחנה בין טוב לרע היא מודעות.
- המודעות מעניקה חירות ובחירה חופשית.
- מחיר אותה בחירה חופשית הינו סבל פיזי.

□ לפתע עולה אפשרות לפיה קהלת התכוון לדברים כפשוטם כאשר אמר: "יוסיף דעת יוסיף מכאוב". דהיינו, ה – 'דעת' עולה לו לאדם בבריאותו ולאחר מכן בחייו.

ומי נמנע מן הסבל וחי חיי נצח ? ציפור אשר שמה הוא 'עוף החול' (הפניקס). במה זכתה ? בזכות זה שלא טעמה מעץ הדעת. ראה: בראשית רבה פרשה י"ט. בבלי סנהדרין ק"ח ב' רש"י.

האם ייתכן כי ל – 'דעת' מעין זו התכוון בעל ספר יצירה ? האם אפשר כי מפניה הזהיר כאשר אמר: **"בלום פיך מדבר ולבך מלהרהר ואם רץ פיך לדבר ולבך להרהר, שוב למקום..."**.

ואם כך עשה, האם ייתכן כי ראה בתכניי ספר יצירה סוג של 'דעת' שעלול להמיט סבל פיזי על הטועם ממנו ?

שהרי איפכא מסתברא כאשר אותו קהלת אומר: **"וְיִתְרוֹן דְּעַת הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְּעֶלְיָהּ"**.

אם כך, מה נכון ? **"יוסיף דעת יוסיף מְאֹב"** או שמא **"וְיִתְרוֹן דְּעַת הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְּעֶלְיָהּ"**. הראשון מכאיב (קהלת א'), השני מחייה (קהלת ז').

האם ייתכן כי המקרא מכיר מספר סוגי דעת, כמו גם דעת במספר רמות ?

נראה כי התשובה היא בספר משלי (י) לאמור: **"חֲכָמִים יִצְפְּנוּ דְּעַת וְפִי אֶוִיל מְחַתֶּה קֶרֶב"**. (מחתה = שבר = חורבן).

הווה אומר, חכמים נוצרים את ה – 'דעת' בליבם, בעוד פיות האווילים מביאות עליהם את חורבנם.

הערה: על ספר צוואות השבטים ראה גם פרק ה' משנה י' בבא ג'.

ספר יצירה פרק ו' משנה ה'

שלשה
כל אחד לבדו עומד
אחד מזכה
ואחד מחייב

ואחד מכריע בינתים

שבעה

שלשה מול שלשה

ואחד חק מכריע בינתים

ושנים עשר עומדין במלחמה

שלשה אוהבים

שלשה שונאים

שלשה מחיים

ושלשה ממיתים

שלשה אוהבים הלב והאזנים

שלשה שונאים הכבד והמרה והלשון

שלשה מחיים שני נקבי האף והטחול

ושלשה ממיתים שני הנקבים והפה

ואל מלך נאמן מושל בכולם ממעון קדשו עד עדי עד

אחד על גבי שלשה,

שלשה על גבי שבעה,

שבעה על גבי שנים עשר

וכלם אדוקים זה בזה:

פרק ו' משנה ה' – ניתוח הדברים (אנליזה)

המשנה הנוכחת הינה בת שישה רבדים:

- שני הרבדים הראשונים מציגים מהויות לעומתיות וקוטביות אלו לאלו, הנשפטות בידי מהות אחת בודדה.
- הרובד השלישי מציג תריסר מהויות שאופיין של מחציתן חיובי (אוהבים ומחיים), לעומת אופיין השלילי של מהויות המחצית האחרת (שונאים וממיתים).
- הרובד הרביעי מציג האנשה (אנתרופומורפיזם) (פרסוניפיקציה) של אברי גוף.
- הרובד החמישי מציג את האל ממעון קודשו.

- הרובד השישי מסכם את אשר נאמר בחמשת הרבדים שקדמו לו.

הרובד הראשון:

שלשה כל אחד לבדו עומד אחד מזכה ואחד מחייב ואחד מכריע בינתיים

הרובד הראשון עוסק בשלושה רכיבים שאחד מהם מזכה, אחד מחייב ואילו השלישי ממצע ביניהם או משמש בתפקיד של בורר ופוסק.

שלושת הרכיבים הללו הופיעו (כך היה הגיוני להניח) במשנה א' שבפרק ב' וייצגו את שלוש אמות אמ"ש, וממילא גם את שלושת היסודות אוויר (רוח), מים ואש, שתכונותיהם משליכות על שלוש מתוך עשר הספירות שהן: חסד, גבורה ותפארת.

שם גם הוסבר כי הביטוי 'מכריע בינתיים' עשוי להתפרש בשני אופנים:

- **אפשרות א':** הרוח העליונה מתווכת וממצעת (או בוררת ובוחרת) בין שני ניגודים אשר אחד מהן מזוהה עם יסוד המים, בעוד האחר מזוהה עם יסוד האש.
 - **אפשרות ב':** ספירת תפארת המיוצגת ע"י יסוד האוויר, מתווכת וממצעת (או בוררת ובוחרת) בין ספירת חסד המיוצגת ע"י יסוד המים, ובין ספירת גבורה המיוצגת ע"י יסוד האש.
- משמעות המילה בינתיים =** על אף שבימינו עשויה תיבה זו להתפרש כ – 'לעת עתה', הרי שבתקופות קדומות היא התפרשה כ – 'ביניהן' או 'ביניהם' וראה סדר נשים – מסכת סוטה – פרק ט' הלכה ג': "נמצא סמוך לספר בעיר שיש בה עובדי כוכבים או בעיר שאין בה ב"ד אם היה עיר עובדי כוכבים **בינתיים** או סמוכה לירושלים לא היו מודדין אלא (מניחין) אותה ומודדין חוצה (לה)".

הרובד השני:

שבעה שלשה מול שלשה ואחד חק מכריע בינתיים

--

- הרובד השני עוסק בשבעה רכיבים אשר שלושה מהם ניצבים נגד שלושה אחרים, בעוד הרכיב השביעי ממצע ביניהם (מגשר ומפשר) או משמש בתפקיד של בורר ופוסק.
- שבעת הרכיבים הללו הופיעו (כך היה הגיוני להניח) במשנה א' שבפרק ד', שם הם ייצגו את שבע האותיות הכפולות בג"ד כפר"ת.
- אלא שנראה כי הפעם בדרך שונה מזו שהוצגה במשנה א' שבפרק ד', מכיוון שהתווסף כאן נתון שלא היכרנו קודם לכן, לפיו רכיב אחד מתוך השבעה, מתווך וממצע (או בורר, פוסק ובוחר) בין שלושה לעומת שלושה.
- הזוהר נתן דעתו לעניין דומה ודימה את האמור בכותרת לנרותיה של מנורת שבעת הקנים לפי:
- שני קני נרות (אחד בכל צד) הם שתי אוזניים.
 - שני קני נרות (אחד בכל צד) הם שתי עיניים.
 - שני קני נרות (אחד בכל צד) הם נקבי החוטם (הנחיריים).
 - הקנה שבתווך הוא הפה.
- ראה תיקוני זוהר י"ג ע"ב.
- בהמשך המשיל הזוהר את כפתוריי ופרחיי ששת הקנים (כפתור ופרח) היוצאים מן המנורה, לשלוש עצמות בזרוע ימין, ולשלוש עצמות בזרוע שמאל, ואילו את הקנה האמצעי המשיל לגוף האדם. שם צ"א ע"א.
- שתי המובאות דלעיל טובות לענייננו אך אין בהן את עוצמת הפסיקה החורצת "**מכריע ביניהם**", מה שיתבהר וילך להלן.
- זאת ועוד, במשנה ד' שבפרק ד' הופיעו שש מתוך שבע אותיות בג"ד כפר"ת, כמייצגות את ששת כיווני היקום שהם מעלה, מטה וארבע כנפות תבל.
- האות השביעית ייצגה את היכל הקודש שניצב בנקודה מרכזית כפי שבואר שם, וממנו נוצר הכול.
- גם שתי הפסקאות דלעיל אינן עולות בקנה אחד עם הקביעה: 'שלושה מול שלושה ואחד חוק **מכריע ביניהם**'.

- אשר על כן יש להתמקד במסורת קדומה שזיקתה לענייננו גדולה מזיקתן של מסורות אחרות, ובה בעת עונה על הקביעה: 'שלושה מול שלושה ואחד חוק מכריע ביניהם'.
- המסורת המבוקשת נמצאת באילן הספירות הנחלק בתוכו לשלושה קווים (שלושה עמודים) שעשר הספירות ממוקמות לאורכם:
- הקו הימני שכיניו אברהם הינו קו החסד, ומכיל את הספירות: חכמה, חסד ונצח.
 - הקו השמאלי שכיניו יצחק הינו קו הדין, ומכיל את הספירות: בינה, גבורה והוד.
 - הקו האמצעי שכיניו יעקב הינו קו הרחמים, ומכיל את הספירות: כתר, תפארת, יסוד ומלכות.
- הקווים הימני והשמאלי קוטביים זה לזה באופיים ומקיימים דו-שיח רווי מתח, בעוד הקו האמצעי ממצע ומאזן ביניהם.
- כל קו מן הקווים הימני והשמאלי מכיל שלוש ספירות ויחד שש, ועל כן עונה על הקביעה 'שלושה מול שלושה', אך אין בזה מענה לקביעה 'ואחד חוק מכריע ביניהם', מכיוון שהקו האמצעי מכיל ארבעה רכיבים שאינם יכולים להתפרש כ – 'אחד חוק' אלא כ – 'ארבעה חוק'.
- מענה לסוגיה זו ניתן למצוא בספר הזוהר 'המכווץ' (דוחס) את עשר הספירות לכלל שלוש ספירות, המייצגות את שלושת הקווים שהן הספירות חכמה, בינה ודעת.
- 'דעת' היא הספירה האחת-עשרה שנוספה לאילן הספירות, ושובצה על גבי הקו האמצעי בין הספירות כתר ותפארת.
- ספירת 'דעת' עוררה מחלוקת בין המקובלים שאחדים מהם טענו כי היא ספירה מעשר הספירות ולא מנו את ספירת הכתר (מחמת הכבוד הרב שרחשו לה), בעוד אחרים מנו את עשר הספירות ללא ספירת הדעת, ואילו הגר"א גישר ופסק כי היא ספירה ללא כלי, שהרי ספירה 'חוקית' מורכבת מאור בתוך כלי, כלומר מרוחני בתוך גשמי.
- לענייננו יש להתמקד בכיווצן של עשר הספירות לכלל שלוש, שכל אחת מהן מייצגת את אחד משלושת הקווים: אברהם בימין, יצחק בשמאל, יעקב באמצע.

□ בעניין זה ראה זוהר – שמות – ט"ו – ע"א (תרגום חופשי):
המצטט ממסכת אבות – פרק ה' – משנה א' בה נאמר כי העולם
נברא בעשרה מאמרות שהמקובלים ממשילים לעשר ספירות, שהן,
בעצם, שלוש: חכמה שסמלה אברהם, בינה שסמלה יצחק, ודעת
שסמלה יעקב.

□ מכיוון שדעת מייצגת את הקו האמצעי, הרי שהיא ממצעת ובוררת
בין שלוש ספירותיו של הקו הימני, ובין שלוש ספירותיו של הקו
השמאלי, ועל כן עונה על הקביעה: 'שלושה מול שלושה ואחד חוק
מכריע ביניהם'.

□ יתר על כן, הזוהר ממשיך ואומר (שם) כי העולם התחתון החל
לשקף את העולם העליון, החל מן הרגע בו נולדו לאב יעקב שנים-
עשר השבטים ("ומתאילידו ליעקב תריסר שבטין, אשתכלל כלא,
כגוונא דלעילא"), מה שמעביר את השרביט אל הרובד הבא.

הרובד השלישי:

ושנים עשר עומדין במלחמה שלשה אוהבים שלשה שונאים שלשה מחיים ושלשה ממיתים

- הרובד השלישי עוסק בשנים עשר רכיבים אשר שלושה מהם
אוהבים, שלושה שונאים, שלושה מחיים ושלושה ממיתים. בעצם
עסקינן בארבע שלשות.
- פותח במילים "ושנים עשר עומדין במלחמה" שהוא משפט טעון,
שהרי **מלחמה** אינה מילה ששולפים מן השרוול אגב אורחא, והיא
מופיעה בספר יצירה שלוש פעמים קודם לזו הנוכחת, ותמיד בהקשר
דרמטי המשליך על זו שלפנינו.
- כך הם פני הדברים, בעיקר על רקע מה שפירשנו במשנה ג'
שבפרק זה: "לב בנפש כמלך במלחמה", כשווה ערך ל – 'השבטים
הלוחמים ערוכים למלחמה'.
- גם שנים עשר השבטים הצועדים במדבר אל ארץ כנען, מתפלגים
לארבע שלשות ערוכות במבנה מלחמתי (במדבר פרק ב' + פרק י'):
• יהודה, יששכר וזבולון.

- ראובן, שמעון וגד.
- אפרים, מנשה ובנימין.
- דן, אשר ונפתלי.

□ התפלגות דרמטית אף יותר ניתן למצוא בארבע שלשות של שניים עשר השבטים הניצבים על ירושלים ומסמנים את גבולות גאולתה, כדברי הנביא יחזקאל החותם את ספרו בפסוקים הבאים:

- וְשֵׁעָרֵי הָעִיר עַל שְׁמוֹת שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁעָרִים שְׁלוֹשָׁה צְפוֹנָה שֵׁעַר רְאוּבֵן אֶחָד שֵׁעַר יְהוּדָה אֶחָד שֵׁעַר לֵוִי אֶחָד.
- וְאֵל פְּאֵת קְדִימָה חֲמִשׁ מְאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים וְשֵׁעָרִים שְׁלֹשָׁה וְשֵׁעַר יוֹסֵף אֶחָד שֵׁעַר בְּנֵימִן אֶחָד שֵׁעַר דָּן אֶחָד.
- וּפְאֵת נֶגְבָּה חֲמִשׁ מְאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים מְדָה וְשֵׁעָרִים שְׁלֹשָׁה שֵׁעַר שְׁמֵעוֹן אֶחָד שֵׁעַר יִשָּׁשְׁכָר אֶחָד שֵׁעַר זְבוּלֹן אֶחָד.
- פְּאֵת יָמָה חֲמִשׁ מְאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים שְׁעָרֵיהֶם שְׁלֹשָׁה שֵׁעַר גָּד אֶחָד שֵׁעַר אֲשֵׁר אֶחָד שֵׁעַר נְפֹתְלִי אֶחָד.
- סְבִיב שְׁמֹנֶה עָשָׂר אֲלָף וְשֵׁם הָעִיר מִיּוֹם יְהוָה שָׁמָּה.

□ לכאורה יהיה זה צעד מתבקש לאפיין את תכונות השבטים (אוהבים או שונאים) על פי ברכותיהם של יעקב ומשה. (בראשית מ"ט) (דברים ל"ג).

□ שהרי כל שבט משנים עשר שבטי ישראל זוכה בשתי ברכות נפרדות: הראשונה מן האב יעקב והשנייה ממשה המנהיג.

□ אלא שהברכות הנפרדות שונות זו מזו ולדוגמה: שמעון נפקד לחלוטין מברכתו של משה, ואילו לוי זוכה בה במילים חמות לעומת הלשון הנוקבת שננקטה כלפיו בברכת יעקב.

□ קיימות דוגמאות נוספות, אך כפועל יוצא ולענייננו יש לומר כי לא ניתן לאפיין את תכונות השבטים בתארים, כגון: אוהבים או שונאים, על סמך שתי ברכות אלו בגין השונות שביניהן.

□ עתה יש לתהות שמא כוונת הכתוב במשנה אינה כלפי תכונות אופיים של השבטים, אלא כלפי תכונות אופיים של עצמים ייחודיים שהם מופקדים עליהם.

- עצמים אשר כאלה ניתן למצוא בדמותם של הר הברכה גריזים, לעומת הר הקללה עיבל.
- ראה ספר דברים פרק כ"ז י"ב – י"ג: "אֵלֶּה יַעֲמְדוּ לְבָרֶךְ אֶת הָעָם עַל הַר גְּרִזִים בְּעֶבְרָתְכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן שְׁמַעוֹן וְלֹוִי וַיהוּדָה וַיִּשְׁשָׁר וַיֹּסֶף וּבְנֵימִן" לעומת "וְאֵלֶּה יַעֲמְדוּ עַל הַקְּלָלָה בְּהַר עֵיבָל רְאוּבֵן גָּד וְאָשֶׁר וַזְבוּלֹן דָּן וְנַפְתָּלִי".
- על פי הכתוב יש מקום להניח כי ששת השבטים המברכים עשויים לבוא בקהל האוהבים והמחיים, לעומת ששת השבטים המקללים שהופקדו על תכנים של **שנאה ומוות**.
- מכאן עולה כי שלושת האוהבים במשנה כלולים בתוך שלושת המחיים, ובמקביל: שלושת השונאים במשנה כלולים בתוך שלושת הממיתים.
- כך או כך הם ערוכים למלחמה או כבר עומדים בה כדברי המשנה.

הרובד הרביעי:

**שלושה אוהבים הלב והאזנים
שלושה שונאים הכבד והמרה והלשון
שלושה מחיים שני נקבי האף והטחול
ושלושה ממיתים שני הנקבים והפה**

- והנה מתברר, להפתעת הקורא, כי לא בשנים עשר שבטי ישראל עסקינן, אלא בתריסר אברי גוף:
 - שלושת אברי הגוף האוהבים הם: הלב ושתי האוזניים.
 - שלושת אברי הגוף השונאים הם: הכבד, המרה והלשון.
 - שלושת אברי הגוף המחיים הם: שני נקבי האף והטחול.
 - שלושת אברי הגוף הממיתים הם: שני נקבי ההפרשות (או חללי העיניים) והפה.
- עיון בכתבי הקדמונים מוכיח כי ייחוס תכונות אנוש לאברי גוף היה חזון נפרץ בימים ההם.
- כך, לדוגמה, מתברר כי הכבד כועס, הטחול צוחק, הקיבה מנמנמת וכן הלאה. ראה תלמוד בבלי – ברכות – ס"א – ב': "ריאה

שואבת כל מיני משקין (משקאות). כבד כועס. מרה זורקת בו טפה (טיפה) ומניחתו. טחול שוחק. קרקבן (קורקבן) טוחן. קיבה ישנה. אף נעור".

□ ראה אוצר מדרשים (אייזנשטיין) "רבינו הקדוש פרק הי"ב. – א': פה מחתך, ולשון גומר, וקנה מוציא את הקול, הושט בולע, הלב מבין, הכליות יועצות, כרס מקבלת כל מיני מאכל, כבד רותחת, והמרה זורקת, הטחול שוחקת, קורקבן טוחן, קיבה ישנה, קורקבן נוער (קורקבן ישן קיבה נוערת, ובזמן ששניהם ישנים מיד מת)" ממש כך מילה במילה.

□ נראה כי הבסיס עליו ניצבים תכנים אלה והדומים להם, הינו מגילת 'שיר השירים' המכילה דימויים כגון: "ראשו כתם פז", "שפתותיו שושנים", "ידיו גלילי זהב", "עיניו כיונים", "לחיו כערוגות הבושם", "שוקיו עמודי שש", "חיכו ממתקים" וכיוצא באלה.

□ מכאן ובהרחבה התגלגלו הדברים אל ספרון מספרות ההיכלות והמרכבה (המאה ה – 2 לספירה) ששמו 'שיעור קומה' העוסק במידותיו הפיסיות של בורא עולם, ולא כאן המקום לפרט. ייאמר רק כי יש בכתוב כדי להביך ולהתמיה את המאמינים בהשגחה עליונה, ועדיין לא אמרנו דבר.

□ מה עוד שבסיפא של הספר משובצת הצהרה המיוחסת לרבי ישמעאל לאמור "אני ורבי עקיבא ערבים בדבר זה, שכל מי שהוא יודע שיעור זה (כלומר מידותיו) של יוצרנו ושבחו של הקב"ה מובטח לו שהוא בן העולם הבא".

□ הזוהר לא נותר אדיש לעניין זה וראה ספר משנת הזוהר - עמוד קפ"ח בתרגום פרופסור תשבי – פרצוף המלך – ח"ב קכב ע"ב – קכג ע"א:

- שנוי ברזא דרזין ראש המלך הותקן בחסד ובגבורה.
- בראש זה תלויות שערות [...] שנאחזים בהן עליונים ותחתונים [...] כולם נקראים שערות המלך [...] והכול יורד מעתיקא קדישא.
- מצח המלך הוא פקידת הרשעים [...]
- עיני המלך הן השגחת הכול, השגחת עליונים ותחתונים.
- וכל בעלי השגחת המלך [...] כולם נקראים גווני העין.

- גביני העיניים נקרא המקום הנותן השגחה לכל הגוונים.
 - חוטם המלך הקדוש הוא תיקון הפרצוף.
- והדברים ממשיכים עם אוזני המלך, פני המלך, שפתי המלך וחיכו של המלך.

□ דברים אלה נאמרו במקביל או בזיקה לרעיונות קבליים, שייחסו את צורתו של 'אילן הספירות' לדמות שבצלמה נברא האדם וראה, לדוגמה, את הנאמר בספר הפליאה (מיוחס למשפחת הקנה) לפיו הספירות נצח והוד מכונות שוקיים: נצח היא שוק ימין, ואילו הוד היא שוק שמאל. ספירת יסוד נמצאת בין הספירות נצח והוד, שהן השוקיים, ועל כן היא המעור על כל המשתמע מתפקידו ומתפקידה של העטרה ופריעתה. (ספר הפליאה – ד"ה – ויאמר אל האישה אף כי אמר).

□ הזוהר מכנה את שתי העיניים בשם "שני סרסורי הלב" ואת האוזניים בשם "שני שמשי הלב". זוהר – שמות – קט"ז – ע"ב.

□ אדם שיעבור על שפיכות דמים, עבודה זרה וגילוי עריות – נשמתו תתגלגל אל תוכם של כבד, מרה וטחול, ותידון בגיהנם תחת שלושה ממונים ששמותיהם 'משחית', 'אף' ו – 'חמה'. זוהר – בראשית – כ"ז – ע"ב.

□ וכל אלה על שום מה ולמה? על שום היות הגוף משכנם של שנים עשר אברים חיצוניים, לעומת שנים עשר אברים פנימיים.

□ מעשים שאדם עושה בסיוע אבריו החיצוניים, מסייעים לרוח הקדושה לעשות תיקונים באלה הפנימיים. זוהר – שמות – ויקהל – ר"א – ע"א.

□ כל אלה ועוד: לענייננו מתברר כי הזוהר ערך הקבלה בין שניים עשר השבטים ובין ארבעה אברי גוף על-פי ארבע רוחות השמים: צפונה, ימה, נגבה ומזרחה: שלושה שבטים לזרוע ימין, שלושה שבטים לזרוע שמאל, שלושה שבטים לירך ימין ושלושה שבטים לירך שמאל. זוהר – בראשית – רמ"א ע"א.

□ על זיקתם של אברי הגוף לעולם המסתורין, ראה לעיל פרק ד' משניות ו' – י"ד, ופרק ה' משניות ז' – י'.

הרובד החמישי:

ואל מלך נאמן מושל בכולם ממעון קדשו עד עדי עד

- הרובד החמישי ניצב עצמאי ללא תוספות או פרשנויות, וכל כולו ספוג ברוחו של האל הנאמן המושל בכולם ממעון קדשו עד נצח נצחים, ודווקא משום כך יש לתהות מה היה לו למחבר שראה לנכון לשדך בין מילים אלו ובין הסיפא של הפסקה הקודמת העוסקת באברי גוף בשר ודם.
- מן הכתוב בספר דברי הימים ב' עולה כי 'מעון קדשו' הינו בשמיים: "וַיִּקְמוּ הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּים וַיְבָרְכוּ אֶת הָעָם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹלָם וַתִּבְּאוּ תַפְלֹתָם לְמַעוֹן קִדְשׁוֹ לְשָׁמַיִם". שם ל" כ"ו.
- האמנם התכוון בעל ספר יצירה ללמדנו כי עיקר עיסוקו של האל בשמים הינו לפקח על אוזניהם וחוטמיהם של בני אנוש? שאם לא כן, מדוע שוכן הרובד הנוכח בסמיכות לרובד שעיקרו אברי גוף שאין דנים בהם בטרקלינים מהוגנים?
- השאלה שהקורא צריך להציג לעצמו היא: האם מתוך ההיכרות שנרקמה בינו ובין מחבר ספר יצירה, יש מקום להנחה לפיה האחרון האמין כי מכל מגוון עיסוקיו של בורא עולם ממעון קודשו, העיקרי שביניהם הינו בקרה על מערכות העיכול של ברואיו עד כדי לייחד להן מקום של כבוד במשנה הנוכחת?
- ואם כן, על שום מה ולמה? האם מודעותו של הקורא לאהבתן של אוזניו ולשנאתה של לשונו, גרמה לו (לקורא) להיות אדם טוב יותר מכפי שהיה טרם שהכתה בו הבשורה? ומהו הלקח שהוא נוטל עימו מן הכתוב? מהו מוסר ההשכל?
- כל אלה אלא אם..... האם ייתכן כי סיבת קיומו של הרובד הרביעי היא להסוות את מטרתו האמיתית של הרובד השלישי הרומז על צחצוח חרבות, וממילא על מרידה במלכות?
- שהרי מלכתחילה היה יכול לומר: שנים עשר עומדין במלחמה: שלושה אוהבים הלב והאוזניים. שלושה שונאים הכבד המרה והלשון [...] וכן הלאה. לשם מה כפל את מילותיו (רבדים שלישי ורביעי), אלא אם כן רצה להסוות את אלו באלו.

- האם ייתכן כי מטרת הרובד החמישי, הנוכח, היא לעורר בקורא תהיות בנוגע לסיבת קיומו של הרובד הרביעי, ולסיבת הכפילות התמוהה שהוצגה לעיל.
- תהיות שמעבירות את השרביט אל הרובד הבא.

הרובד השישי:
<p>אחד על גבי שלשה, שלשה על גבי שבעה, שבעה על גבי שנים עשר וכלם אדוקים זה בזה:</p>

- הרובד השישי מתמצת ומסכם את חמשת הרבדים שקדמו לו.
- אך האמנם ?
- ממבט ראשון נדמה כי:**
- * הרובד הראשון עוסק בשלוש אמות אמ"ש, או בספירות חסד, גבורה ותפארת.
- * הרובד השני עוסק בשבע האותיות הכפולות בג"ד כפר"ת, או בעמודי אילן הספירות אברהם, יצחק ויעקב.
- * הרובד השלישי עוסק בשתיים-עשרה האותיות הפשוטות, או בשנים-עשר שבטי ישראל.
- * הרובד השישי הנוכח (נדלג לרגע קט על רבדים 4 – 5) מסכם את כל שנאמר במשנה עד הנה.
- אך האמנם כך הוא ?
- שהרי במשנה הנוכחת אין כל אזכור לאמות אמ"ש, או לשלוש הספירות, או לשבע האותיות הכפולות, או לעמודי אילן הספירות, או לשתיים-עשרה האותיות הפשוטות, או לשבטי ישראל – וכל אלה נובעים מדמיונו המתעתע של הקורא ועל אחריותו.
- הכול הוא בבחינת: 'ראה שלושה ומיד דמיין אמ"ש'. 'ראה שבעה ומיד צפה ב - בג"ד כפר"ת'. 'ראה שנים-עשר ומיד עלו בחזונו שתיים עשרה האותיות הפשוטות' – אף כי אין במשנה ולו מילה אחת מכל אלה.

- ובהשאלה (עניין אחר) כמזמור האסוציאטיבי שכל יהודי מדקלם גם מתוך שינה: 'ראה' חמישה' ומיד צצו בעיני רוחו 'חמישה חומשי תורה', 'ראה' שישה' ומיד התבונן ב – 'שישה סדרי משנה' וכן הלאה.
- יתר על כן, אילו התכוון לאותיות אמ"ש מדוע אמר שלושה? שהרי היה עליו לומר שלוש. מדוע אמר שבעה? שהרי היה עליו לומר שבע. מדוע אמר שנים עשר? שהרי היה עליו לומר שתיים-עשרה. מעולם לא אמר שלושה אותיות אמ"ש. מעולם לא אמר שבעה אותיות כפולות. מעולם לא אמר שנים-עשר אותיות פשוטות.
- גם ברובד זה ועל פי אשר הורגלנו לו, העיניים רואות 'אחד' ומיד המוח המתעתע משלים וקובע 'אחד אלוהינו', אף כי אין ולו שמץ של רמז כי מדובר באל.
- מתוך שישה רבדים רק שניים (4 – 5) מסבירים כלפי מה בדיוק כוונת המספרים, ורק אחד מהם ניתן להעברה חלקה מבעד למסננת ההבנה האנושית.
- יוצא מכאן כי המחבר עמל על המשנה הנוכחת לא על מנת לחדד את מסריה, אלא על מנת לגרום להם (למסרים) להיות בעלי משמעות כפולה, כמו גם בעלי שְׁנִיּוֹת והפְּכִיּוֹת.
- מדוע?
- על מנת לרמוז לקורא הנבון כי אלה הם פני הדברים מרישא עד סיפא בספר יצירה, והכול הינו בעל משמעויות כפולות, שְׁנִיּוֹת והפְּכִיּוֹת.
- משמעות המילה אדוקים = אוחזים = אחוזים = מחזיקים = צמודים בחוזקה = הדוקים.** ראה מסכת בבא מציעה פרק א' – "שנים אדוקים בטלית".
- על זיקתם של אברי הגוף לעולם המסתורין, ראה לעיל פרק ד' משניות ו' – י"ד, ופרק ה' משניות ז' – י'.
- בעניין האנשה (אנתרופומורפיזם) (פרסוניפיקציה) של אברי-גוף, ראה גם פרק ה' משנה י' בבא ג'.

ספר יצירה פרק ו' משנה ו'

**אלו הם עשרים ושתיים אותיות
שבהן חקק**

אהי"ה

י"ה

יהו"ה

אלהים

אלהים

יהו"ה

יהו"ה

צבאות

אלהים

צבאות

אל שדי

יהו"ה

אדני

ועשה מהם שלשה ספרים

וברא מהם את כל עולמו

וצר בהם את כל היצור ואת כל העתיד לצור:

פרק ו' משנה ו' – ניתוח הדברים (אנליזה)

המשנה הנוכחת פותחת באזכורן של עשרים ושתיים אותיות ומיד עוברת אל שמותיו של בורא עולם.

למגוון שמותיו של האל שמור מקום של כבוד אצל יודעי ח"ן ושלומי אמוני תורת הסוד, אשר רואים בהם (בשמות) לא פחות מאשר מפתחות אל רקיעים נשגבים, כמו גם סיסמאות ליקומים שאינם נתפסים במוחם של בני אנוש.

- המחפש שמות, ימצא אין ספור מהם בצירופים מצרופים שונים ואף משונים של אותיות, הברות, תגים, סימני ניקוד, הטיות ונעימות.
- נדיר מאוד לפגוש פְּתָבִים עתיקים שלא ראו לנכון לפרט, להדגיש, להסביר, להלל ולייחס סגולות וברכות לנובע ומשתמע מצירוף אותיות שמות האל.
- ומסביר הזוהר כי כל שמותיו וכינויו של האל פונים אל דרכים ואל נתיבות המובילים אל עמים ואל אומות, מלבד השם הנכבד מכולם אותו הוריש לעם הנבחר והוא שם **יוד-הא-וו-הא**. ראה זוהר – שמות – משפטים – צ"ו – ע"א.
- שם **יוד-הא-וו-הא** הוא השם שמכיל בחובו את כל השמות, והוא השם אשר הכוהן הגדול בבית המקדש היה מופקד על סוד צירופי אותיותיו, שהיו עולים ובוקעים בארבעים ושניים גוונים. ראה זוהר – שמות – פקודי - ר"ס – ע"א.
- משכנם של שמות האל הינו בהיכלות המאוגדים בהיכל שמימי. במקביל, קיימים שני שמות האוגדים בתוכם את סך כל השמות: שם עליון ושם תחתון. שם העליון הוא **יהו"ה אלהי"ם**, ושם התחתון הוא **יהו"ה צבאות**. יחד הם מייצגים את הבית הראשון ואת הבית השני. ראה זוהר - שמות – פקודי - רנ"ח – ע"ב.

ועשה מהם שלשה ספרים

- מילים אלו דורשות השוואה בינן ובין מילים דומות בתחילת ספר יצירה.
- הפתיח של ספר יצירה (פרק א' משנה א') מספר כי האל ברא את עולמו בשלשה ספרים.
- עוד קודם לכן מסופר שם על **שלושים ושתיים** נתיבות מופלאות בהן האל חקק [...] וברא...
- המונח '**ברא**' שאול מעולם הבריאה שהוא השני בטהרתו במדרג ארבעת העולמות: אצילות, בריאה, יצירה ועשייה.

□ ואילו במשנה הנוכחת מסופר על **עשרים ושתיים** אותיות שבהן האל חקק [...] ועשה...

- המונח 'עשה', שאול מעולם העשייה שהוא הגשמי והחומרי במדרג ארבעת העולמות אצילות, בריאה יצירה ועשייה.

□ פירשנו שם 'חקק' = יהוה חוקק חוקים (מערכות חוק), קבע כללים, תיקן תקנות וחולל הוויה נצחית שאין לה סוף.

להלן השוואה בין משנה א' שבפרק א' ובין המשנה הנוכחת

פרק א' משנה א'	פרק ו' משנה ו'
בשלשים ושתיים נתיבות פליאות חכמה	אלו הם עשרים ושתיים אותיות
חקק	שבהן חקק
יה יהוה צבאות אלהי ישראל אלהים חיים ומלך עולם אל שדי רחום וחנון רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש הוא	אהי"ה י"ה יהו"ה אלהים אלהים יהו"ה יהו"ה צבאות אלהים צבאות אל שדי יהו"ה אדני

<p>ועשה מהם שלשה ספרים וברא מהם את כל עולמו וצר בהם את כל היצור ואת כל העתיד לצור</p>	<p>וברא את עולמו בשלשה ספרים בספר וספר וספור</p>
--	---

□ מקור נוסף להשוואה הוא משנה ב' שבפרק ב' בה כתוב: "עשרים ושתים אותיות יסוד [...] וצר בהם את כל היצור ואת כל העתיד לצור".

**להלן סדר השתלשלות ההתרחשויות במשנה א' שבפרק א'
בהשוואה לסדר השתלשלותן במשנה הנוכחת**

<p>פרק א' משנה ו' ב – 22 אותיות האל חוקק חוקים או חרט בתוכן עצמן או שניהם</p>	<p>פרק א' משנה א' ב – 32 נתיבות האל חוקק חוקים או חרט בתוך יש כלשהו או שניהם</p>
<p>שמות כבוד האל וכינויו</p>	<p>שמות כבוד האל וכינויו</p>
<p>האל עשה שלושה ספרים מתוצאת פעולותיו על אותן 22 אותיות, ומתוך שלושת הספרים הללו הוא ברא את כל עולמו, ועיצב בהם את כל שצריך לעצבו ואת כל אשר דרש צורה (תבנית) לעתיד לבוא</p>	<p>האל ברא את עולמו ב – 3 ספרים</p>

ניתוח השתלשלות ההתרחשויות בפרק א' משנה א'

המשנה נחלקת לשלושה רבדים

הרובד הראשון קובע כי ב - 32 נתיבות האל חוקק חוקים או חרט בתוך יש כלשהו או שניהם.

הרובד השני מתמקד בשמות וכינויי האל אשר חוקק ו/או חרט.

הרובד השלישי קובע כי האל ברא את עולמו ב - 3 ספרים, אך יש להשגיח בתשומת לב רבה כי לא נאמר בו דבר העשוי לחבר בין שלושת הספרים הללו ובין אותן 32 נתיבות. משמע, ייתכן כי ספרים לחוד ונתיבות לחוד.

שהרי אין ולו מילה אחת (כגון המילים 'בהם', 'בהן', 'מהם' או 'מהן') הקושרת את הרובד הראשון לרובד השלישי.

אם נשפיל את עינינו לרגע קט משמות האל וכינויו, ונקרא את הכתוב ברובד הראשון, ומיד את הכתוב ברובד השלישי, ניווכח כי הכתוב מדבר על 32 נתיבות בהן האל חוקק חוקים ו/או חרט בתוך 'יש' כלשהו, ומיד לאחר מכן ברא את עולמו ב - 3 ספרים.

רוצה לומר, כלל לא ברור כי שלושת הספרים הינם פועל יוצא של 32 הנתיבות.

ניתוח השתלשלות ההתרחשויות בפרק ו' משנה ו' (הנוכחת)

המשנה נחלקת לשלושה רבדים:

הרובד הראשון קובע כי ב - 22 אותיות האל חוקק חוקים או חרט בתוכן עצמן (בתוך האותיות) או שניהם.

הרובד השני מתמקד בשמות וכינויי האל אשר חוקק ו/או חרט.

הרובד השלישי מספר כי האל עשה 3 ספרים מאותן 22 אותיות וברא מהם (מאותם 3 ספרים) את כל עולמו ועיצב בהם (בספרים) את כל שצריך לעצבו, ואת כל אשר דרש צורה (תבנית) לעתיד לבוא.

אך ניתן לפרש גם אחרת את הכתוב ולומר כי מאותן 22 אותיות האל:

- עשה 3 ספרים.
- ברא את כל עולמו.

- עיצב את כל שצריך לעצבו ואת כל אשר דרש צורה (תבנית) לעתיד לבוא.

□ אין כל פגם לוגי בהעמדת הדברים בשלושה שלבים:

- בתחילה היו אלו עשרים ושתיים אותיות אשר בהן חקק וגו', ועשה מהן שלושה ספרים.
- לאחר מכן היו אלו אותן עשרים ושתיים אותיות אשר בהן חקק וגו', וברא מהן את כל עולמו.
- וגם בסיום היו אלו אותן עשרים ושתיים אותיות אשר בהן חקק וגו', וצר בהן את כל היצור ואת כל העתיד לצור.

□ מתוך העמדה זו של הדברים נובע כי:

- האל עשה שלושה ספרים מעשרים ושתיים אותיות.
 - ברא את כל עולמו מעשרים ושתיים אותיות.
 - צר את כל היצור ואת כל העתיד לצור מעשרים ושתיים אותיות.
- כל אלה בסיוע אותן עשרים ושתיים אותיות.

□ חיזוק לגישה זו ניתן למצוא במשנה ב' שבפרק ב' העוסקת ב – 22 אותיות, ללא כל אזכור של 3 הספרים לאמור: "עשרים ושתיים אותיות יסוד [...] וצר בהם את כל היצור ואת כל העתיד לצור".

□ אשר על-כן יש לתהות מה אירע לאותם 3 ספרים? שהרי אם כל ה – 'יש' נברא ועוצב באמצעות אותן 22 אותיות ללא סיוע שלושת הספרים (פרק ב' משנה ב'), יש לתהות בנוגע לסיבת אזכורם כאן של האחרונים? מדוע ראה לנכון להביאם במשנה הנוכחת?

□ זאת ועוד: בהשוואה בין 32 הנתיבות שבפרק א' (22 אותיות + 10 ספירות), ובין 22 האותיות במשנה הנוכחת, נגרעו 10 הספירות. מה אירע להן? מדוע נפקד מקומן במשנה הנוכחת? מדוע לא נטלו חלק במלאכת העשייה של שלושת הספרים?

□ סוגיית גריעתן של עשר הספירות במעבר ממשנה א' שבפרק א', אל המשנה הנוכחת, עשויה לבוא על פתרונה בבחינת השתלשלות האירועים מן הרישא אל הסיפא של הראשונה, והשוואתה אל האמור בזו האחרונה.

□ הרכיבים המשפיעים על סוגיה זו הם:

- 32 נתיבות.
- 10 ספירות.
- 22 אותיות.
- 3 ספרים.
- משנה ב' שבפרק ב'.

□ ממשנה ב' שבפרק ב' עולה כי האל, לאחר שחקק, חצב, צרף, שקל והמיר את 22 האותיות – הוא צר בהן את כל היצור ואת כל העתיד לצור.

□ הפעולה "צר בהם את כל היצור ואת כל העתיד לצור" מופיעה גם בסיומת של המשנה הנוכחת, וגם כאן בזיקה לפועלן של 22 האותיות, ועל-כן יש להסיק כי 22 האותיות הן הסיבה היחידה ל - "צר בהם את כל היצור ואת כל העתיד לצור".

□ במקביל, כתוב במשנה הנוכחת כי אותן 22 אותיות שימשו את האל גם לעשיית 3 ספרים, אשר כלל לא ברור כי הם אותם שלושת הספרים המופיעים במשנה א' שבפרק א', שם הם (הספרים) היו אמורים להיות (על פי אחת מן האפשרויות) תולדה של 32 נתיבות ולא של 22 אותיות בלבד.

□ אם 3 הספרים במשנה א' שבפרק א' זהים ל - 3 הספרים במשנה הנוכחת, הרי ש - כך או כך הם תולדה של 22 האותיות ללא 10 הספירות, ועל כן האחרונות נפקדות מן האחרונה.

□ אם 3 הספרים במשנה א' שבפרק א' אינם זהים ל - 3 הספרים במשנה הנוכחת, הרי שקיימת אפשרות לפיה הם תולדה של 22 האותיות יחד עם 10 הספירות שצירופם הוא 32 נתיבות. אם אכן כך

הוא, הרי שעימם (עם שלושת הספרים הללו) נברא היקום, ואילו לשלושת הספרים במשנה הנוכחת שמור תפקיד מסתורי שייחשף בהמשך.

סוגיה נוספת הטעונה ליבון היא השוני בין המילה 'בהם' ובין המילה 'מהם':

- במשנה א' שבפרק א' כתוב "וברא את עולמו בשלושה ספרים". כלומר, **בהם** ברא. בשלושתם ברא. משמע, עולמו נברא בשלושה ספרים.
- במשנה ו' שבפרק ו' כתוב: "וברא **מהם** את כל עולמו". יוצא מכאן כי גם אם עסקינן בספרים ולא באותיות, משתמע כי עולמו נברא **משלושה** ספרים. דהיינו מחלקם. **מהם** ולא **בהם**. מתוכם או מחלקם אך לא בהם בשלמותם. שהרי זו משמעות החלפת האות **ב'** באות **מ'**.

שוני נוסף בין שתי המשניות הינו בביטוי "וברא את עולמו" המופיע בתחילת הספר, לעומת "וברא מהם את כל עולמו" המופיע לקראת סיום הספר, כאשר הדגש הינו על המילה 'כל'. השאלה היא: מדוע 'כל' מופיע כאן ואילו שם חסר ?

כל אלה מעוררים מחשבה לפיה עסקינן בשישה ספרים ולא בשלושה. רוצה לומר, שלושת הספרים בתחילת הספר אינם השלושה במשנה הנוכחת.

אם אכן כך הוא, הרי שכפילות זו הינה עליית מדרגה בכפילויותיו של ספר יצירה, ויש לתהות על שום מה ולמה נוצרה מלכתחילה ?

על פי רוח ספר יצירה הגיוני להניח כי הדקויות הללו לא נעלמו מעיני המחבר ולא זו בלבד, אלא אף שיבצן בספרו בכוונת מכוון. אם כך עשה, מדוע עשה והיכן ניתן למצוא קצה חוט לתעלומת שלושת הספרים ?

- שומה עלינו למצוא מקור המדגיש את קיומם של שלושה ספרים, שאין חולק כי מציאותו הייתה ידועה למחבר, ואף הגיוני להניח - מהיכרותנו את צפונותיו - כי עמד לנגד עיניו בכותבו משנה זו.

המקור האמור הינו פרק ל"ב בספר ירמיהו ולהלן השתלשלות הדברים

□ בתחילת הפרק מופיע דבר יהוה אל ירמיהו הכלוא בבית כלא ששמו 'חצר המטרה', לשם הושלך בפקודת צדקיהו מלך יהודה שטען נגדו ואמר: "מדוע אתה נבא לאמר כה אמר יהוה הנני נתן את העיר הזאת ביד מלך בבל ולכדה. וצדקיהו מלך יהודה לא ימלט מיד הכשדים כי הנתן ינתן ביד מלך בבל ודבר פיו עם פיו ועיניו את עינו [עיניו] תראינה. ובבל יולך את צדקיהו ושם יהיה עד פקדי אתו נאם יהוה כי תלחמו את הכשדים לא תצליחו".

□ מיד לאחר מכן, כמשיח לתומו בשלוות נפש: "ויאמר ירמיהו יהוה דבר יהוה אלי לאמר. הנה חנמאל בן שלם דרך בא אליך לאמר קנה לך את שדי אשר בענתות כי לך משפט הגאלה לקנות".

□ כמצופה התקיים דבר האל: "ויבא אלי חנמאל בן דדי כדבר יהוה אל חצר המטרה ויאמר אלי קנה נא את שדי אשר בענתות".

□ ירמיהו אינו מהסס: "ואקנה את השדה מאת חנמאל בן דדי אשר בענתות ואשקלה לו את הכסף שבעה שקלים ועשרה הכסף".

□ הרכישה טעונה אשרור ועל כן מספר ירמיהו: "ואכתב בספר ואחתם ואעד עדים ואשקל הכסף במאזנים".

□ עתה מתאר הנביא את הפעולות הבאות:

- "ואקח את ספר המקנה".

- "את החתום המצוה והחקים".
- "ואת הגלוי".

כלומר, הנביא נוטל לידיו שלושה ספרים: המקנה, החתום המצוה והחוקים, והגלוי.

ומה הוא עושה לאחר מכן? "ואתן את הספר המקנה אל ברוך בן נריה בן מחסיה לעיני חנמאל דדי ולעיני העדים הכתבים בספר המקנה לעיני כל היהודים הישבים בחצר המטרה".

ובהמשך: "ואצוה את ברוך לעיניהם לאמר. כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל לקוח את הספרים האלה":

- "את ספר המקנה הזה".
- "את החתום".

• "ואת ספר הגלוי הזה". (כך מילה במילה).

ומה לעשות עימם? "ונתתם בכלי חרש למען יעמדו ימים רבים".

וכל אלה על שום מה ולמה? שהרי ירמיהו הינו אסיר כלוא שמצבו בכי רע, ובאופק פעמי החורבן הממשמש ובא.

לשם מה לטרוח? האם במצב עניינים מעין זה יש היגיון ברכישת אדמות בארץ על סף חורבנה?

והתשובה היא: "כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל עוד יקנו בתים ושדות וכרמים בארץ הזאת".

מפסוקים אלה עולה כי כבוד האל מורה על סדרת פעולות בשלושה ספרים, ערב החורבן, וכל כך משום: "כי כה אמר יהוה כאשר הבאתי אל העם הזה את כל הרעה הגדולה הזאת כן אנכי מביא עליהם את כל הטובה אשר אנכי דבר עליהם. ונקנה השדה בארץ הזאת אשר אתם אמרים שממה היא מאין אדם ובהמה נתנה ביד הכשדים. שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום והעד עדים בארץ בנימן ובסביבי ירושלם ובערי יהודה ובערי ההר ובערי השפלה ובערי הנגב כי אשיב את שבותם נאם יהוה".

ניתוח סיפור המעשה בשלושה רבדים

- הרובד הראשון מציג לעיני הקורא את האסיר ירמיהו הכלוא בבית-אסורים ששמו 'חצר-המטרה', לשם הושלך בפקודת צדקיהו מלך יהודה שנבואות החורבן של הנביא היו לצנינים בעיניו.
- הרובד השני מביא את דברי הנביא שמספר כי האל נגלה אליו ובישר לו על הגעת שאר-בשרו חנמאל בן שלם, אשר יפציר בו לרכוש חלקת שדה שבבעלותו בענתות אשר בבנימין.
- ואכן קרובו מגיע ואף מפציר בו תוך שהוא מסתייע בטיעון "כִּי לְךָ מִשְׁפָּט הַיְרֵשָׁה וְלֶךָ הַגְּאֻלָּה". הווה אומר, גָּאֵל את האדמה הזו על מנת להותירה בנחלות המשפחה למען לא תיפול בידי זרים.
- ירמיהו עורך שטר מכר בקול תרועה רמה, מחתים עדים, משלם ומעביר את המשך ניהול העניין אל 'פרקליטו' ברוך בן נריה בן מחסיה, שהיה הביוגרף שלו, במקביל להיותו סופר (רשם מסמכים) רשמי של הממלכה.
- הבעלות על השדה הועברה כדין מתוקפם של שלושה ספרים והם:
 - **ספר המקנה** שהוא הוכחת הקניין והקושאן בטאבו שעליו חתומים הקונה והעדים.
 - **ספר החתום** במשמעות נעול בחותם הממלכה ועל-כן לא ניתן לשנות בו דבר, שהכיל את עיקרי ספר המקנה ואת חוקיי ותקנות הנדל"ן.
 - **ספר הגלוי** שניתן לחשפו לעיני כל, שהכיל – כך הגיוני להניח – את תמצית דבריהם של ספרי החתום והמקנה.
- כל אלה מתרחשים על רקע:
 - ירושלים במצור בבלי כאשר באופק מסתמן סוף ידוע מראש.

• העם מותש ורעב.

• המעמד הסוריאליסטי מתקיים בעוד הנביא בכלא.

□ רכישת נחלות במצב כה עגום הוא צעד הזוי, אלא אם כן מביאים בחשבון את נבואת הנחמה "כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד יִקְנוּ בְּתִים וְשָׂדוֹת וְכַרְמִים בְּאֶרֶץ הַזֹּאת".

□ דווקא משום התסכול והמרורים, ירמיהו רוכש את השדה בטקס רב רושם והפגנתי על מנת להוכיח את בטחונו בהבטחה האלוהית.

□ הרובד השלישי מביא את נבואת החורבן, אך סיומו בא לחזק את בשורת הגאולה לאמור: "כִּי כֹה אָמַר יְהוָה כֹּאֲשֶׁר הִבֵּאתִי אֶל הָעָם הַזֶּה אֶת כָּל הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת כִּן אֲנֹכִי מֵבִיא עֲלֵיהֶם אֶת כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר אֲנֹכִי דֹבֵר עֲלֵיהֶם".

בדרך זו ממשיך הנביא ירמיהו את פועלו של האב אברהם אשר שקל לידי עפרון החיתי 400 שקל כסף ורכש את הזכויות על מערת המכפלה (בראשית כ"ג): "וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאָזְנֵי בְנֵי חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר לְסֹחֵר. וַיִּקֶּם שָׂדֵה עֶפְרוֹן אֲשֶׁר בַּמִּכְפֵּלָה אֲשֶׁר לְפָנָי מִמֶּרֶא הַשָּׂדֵה וְהַמְעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ וְכָל הָעֵץ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֵה אֲשֶׁר בְּכָל גְּבֻלוֹ סָבִיב".

ושל המלך דוד אשר קנה בכסף מלא את מקום בית המקדש והר הבית: (דברי הימים א' כ"א): "וַיִּתֵּן דָּוִד לְאַרְנָן בְּמִקוֹם שֶׁקֶלִי זָהָב מִשְׁקַל שֵׁשׁ מֵאוֹת. וַיְבִן שָׁם דָּוִד מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיַּעַל עֹלוֹת וַיִּשְׁלַמִּים וַיִּקְרָא אֶל יְהוָה וַיַּעֲנֶהוּ בְּאֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם עַל מִזְבֵּחַ הָעֹלָה".

הערה: המילה **גֹּאֲלִי** הינה בכוונת פודה מלשון פדיון, ואילו המילה **גֹּאֲלֵי** הינה בכוונת משיח וראה "וּבֹא לְצִיּוֹן גֹּאֲלִי" (ישעיהו נ"ט).

גאולת השדה בידי ירמיהו היא סמל לגאולת העם בידי יהוה

שלושת הספרים הם סמל לבעלות עם ישראל על ארץ ישראל

ספר יצירה פרק ו' משנה ז'

כשבא אברהם אבינו ע"ה
הביט וראה והבין וחקר וחקק וחצב
ועלתה בידו הבריאה
שנאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן

מיד נגלה עליו אדון הכל יתברך שמו לעד
והושיבו בחיקו
ונשקו על ראשו
וקראו אברהם אוהבי

וכרת ברית לו ולזרעו עד עולם
שנאמר והאמין בה' ויחשבה לו צדקה.

וכרת לו ברית בין עשר אצבעות ידיו והוא ברית הלשון
ובין עשר אצבעות רגליו והוא ברית המילה.

וקשר עשרים ושתים אותיות התורה בלשונו
וגילה לו את סודו

משכן במים
דלקן באש
רעשן ברוח
בערן בשבעה
נהגן בשנים עשר מזלות

פרק ו' משנה ז' – ניתוח הדברים (אנליזה)

כשבא אברהם אבינו ע"ה
הביט וראה והבין וחקר וחקק וחצב

□ השורה הראשונה במשנה הנוכחת פותחת באברהם אבינו ע"ה, מה שמעודד רבים וטובים לייחס לו את חיבור ספר יצירה, אף כי אין לייחס זה ולו שמץ של רמז מראש ועד סוף.

□ גם אילו נרשם בתחילת הספר כי האב הקדמון הוא זה שאחראי לכתיבתו, לא היה במובאה זו בבחינת הוכחה, שהרי לא נדירים היו הסופרים שכתבו ספרים וייחסו אותם לדמויות שאין חולק על קדושתן (וממילא על המוניטין שצברו), על מנת להרבות קוראים לספריהם ולצמצם מחלוקות לדעותיהם. כך לדוגמה:

● **בספר רזיאל המלאך כתוב:** "זו תפילת אדם הראשון שהתפלל בשעה שנגרש (גורש) מג"ע (מגן עדן) ועד שניתן לו הספר הקדוש הזה".

● **ספר הרזים פותח במילים:** "זה ספר מספרי הרזים שניתן לנוח בן למך בן מתושלח בן חנוך בן ירד בן מהללאל בן קינן בן אנוש בן שת בן אדם, מפי רזיאל המלאך בשנת ביאתו לתיבה לפני כניסתו".

● **ספר חרבא דמשה פותח במילים:** "ארבעה מלאכים ממונים על החרב הנתונה מפי אה זה והיה זה היה [...] ואלה שמותם: שקד חוזי, מרגיואל, והדרזיולו, טוטריסי".

● **ספר הזוהר** אשר יש הסבורים כי נכתב בידי רבי משה די ליאון ולא בידי רבי שמעון בר יוחאי, וכל עניין ייחוסו לו נובע מרצונו של הראשון להתכבד במוניטין של האחרון.

● **ספרות ההיכלות והמרכבה** המתהדרת ברבנים עקיבא, ישמעאל ונחוניא בן הקנה, אף כי תכניה האזוטריים והשפה האופיינית לה, מצביעים על מיסטיקנים מאוחרים שלא נמנו עם התנאים או האמוראים.

● **תפילת 'עלינו לשבח'** מיוחסת ליהושע בן נון.

● **פירוש הרמב"ן לספר יצירה** הינו פירוש שספק אם נכתב על-ידו, ואם נכתב, איזה מבין השניים כתב? האם את הפירוש שהופיע במנטובה בשנת שכ"ב, או זה שיצא לאור ע"י גרשום שלום בירושלים בשנת תר"ץ?

□ יתר על כן, המילים: "הביט וראה והבין וחקר וחקק וחצב", רומזות כי פעולותיו של אברהם התבצעו תוך כדי התבוננותו בספר קיים

שהיה מונח לפניו, שאם לא כן במה הביט וראה והבין? ואם כתב את ספר יצירה, מדוע רשום חקק וחצב? מדוע לא רשום 'כתב'?

ועלתה בידו הבריאה שנאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן
--

(ראה בראשית – י"ב – ה')

מילים אלו עוררו חשיבה שהובילה אל פרשנויות לפיהן ספר יצירה אינו אלא אוסף של מתכונים לבריאת יונקים שלא כדרך הטבע.

שהרי אם אברהם הביט, וראה, והבין, וחקר, וחקק, וחצב, ומיד לאחר מכן עלתה בידו (הצליחה לו) בריאת נפשות (בני אדם) בחרן (שם של מקום), הרי שמותר להסיק מסקנות מעין אלו.

'אמורא מסייע' לתפיסה זו ניתן למצוא בתמליל תמוה (המופיע במסכת סנהדרין בתלמוד הבבלי) שמתאר כיצד "רב חנינא ורב אושעיא היו יושבים כל ערב שבת והיו עוסקים ב- **הלכות יצירה** ובראו להם עגל משולש (רמז לברית בין הבתרים או לעגל בן שלושה חודשים) ואכלו אותו...".

ולא זו בלבד אלא מעשה ברב רבא שברא אדם (גולם) ושלחו אל רב זירא אשר ניסה לדובבו, ומשלא עלתה בידו הבין כי ברא אותו 'אחד מן החבורה' שמעייניה נתונים ל- **הלכות יצירה**, ועל כן פקד על הגולם "חזור לעפרך".

גם אם יש מי שטוענים כי '**הלכות יצירה**' אינן זהות ל- '**ספר יצירה**', הרי מכיוון שאין מי שיודע אל נכון מה היו אותן הלכות, נותרה סוגיה זו פתוחה.

בין אם כך ובין אם כך, רק צעד קטנטן הפריד בין המסופר לעיל, ובין סעודת פורים בה התבסמו רבה ורב זירא, וכטוב ליבם ביין **קם רבה ושחט את רב זירא!** למחרת התפלל עליו, החייה אותו ואמר לו "בשנה הבאה יבוא כבודו ונסעד שוב סעודת פורים". פקפק רב זירא וענה "לא בכל שעה ושעה מתרחש נס". או בשפת העם 'לא כל יום פורים'.

□ ולא פלא שהרי עוד קודם לכן הורה רבא ואמר: "מיחייב איניש לבסומי בפוריא (חייב אדם להשתכר בפורים) עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי (עד שלא יבחין בין ארור המן לבין ברוך מרדכי)"

□ ראה תלמוד בבלי – מגילה – ז' ב': "רבה ורבי זירא עבדו סעודת פורים בהדי הדדי; איבסום (השתכרו). קם רבה, שחטיה לרבי זירא; למחר בעי רחמי ואחייה! לשנה אמר ליה: ניתי מר ונעביד סעודת פורים בהדי הדדי! אמר ליה: לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא".

□ אך טבעי היה לצפות למהומה הלכתית שתפרוץ, ואכן פרצה, בעקבות מילים קשות אלו, שהרי אם רבה ממית ומחיה, קל וחומר אברהם בורא.

□ גישה מאגית זו גרמה ללא מעט הרמות גבה אצל יהודים שהתקשו לעכל את הרעיון לפיו האב הקדמון ו/או האמורא הגדול, ניחנו בכוחות של בריאה, ועל-כן העלו בכתובים את מחאותיהם המרומזות.

□ על מנת ליישב ולתרץ נזעקו רבים וטובים כדוגמת הרמב"ם, החתם-סופר, היעב"ץ (רבי יעקב בן צבי מעמדין) והמהרש"א (רבי שמואל אליעזא איידליס) וניסו להסביר כי להד"ם וכי אך משל היה, אלא שלא עלה בידם.

□ אף ייתכן כי על רעיונות כמו אלה ודומיהם התקומם ר' זירא (דור שלישי לאמוראים) עצמו ותהה בלשון נזיפה לאמור (תרגום חופשי): "וכי לא הודעתי לכם שכל ברייתא שלא נשנתה בבית מדרשם של רבי חייא ורבי אושעיא – משובשת היא, ואל לכם להקשות על פיה בבית המדרש? (בבלי – חולין – פרק י"ב).

□ ועל זה אמר רבי אלעזר בן זימרא: (גם) אם מתכנסין (מתכנסים) כל באי העולם לברוא, אפילו יתוש אחד אינן (אינם) יכולין (יכולים) לזרוק בו נשמה. ואת (זה) (ש)אמר "ואת הנפש אשר עשו", (אינו) אלא (על) אלו הגרים שגיירו. ואם כן שגיירו למה אמר "עשו", אלא ללמדך שכל מי שהוא מקרב את העובד כוכבים ומגיירו, כאילו בראו. ויאמר "אשר עשה" למה נאמר "אשר עשו" אמר רב הונא: אברהם

היה מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים. מדרש רבה - ראה סדר לך לך - פרשה ל"ט י"ד.

□ תקציר דברי רבי אלעזר בן זימרא ורבי הונא:

• גם אם יתכנסו כל תושבי תבל, לא יצליחו לברוא אף לא נשמה אחת של יתוש אחד.

• ועל שום מה נאמר "עשו" ברבים ולא "עשה" ביחיד? על שום היות אברהם מגייר גברים, בעוד שרה אשתו מגיירת נשים. שאם לא כן, יש לייחס גם לה יכולות של בריאה.

• כל המגייר עובד כוכבים, כאילו בראו.

□ וממש בזה העניין מאשר הזוהר (תיקוני זוהר קט"ז ע"א) ואומר "וכי אית דיכיל למברי אפילו יתוש זעיר אלא הוא"? תרגום: וכי יש מי שיכול לברוא אפילו יתוש קטן חוץ ממנו?

□ חיזוק למחאה מרומזת זו ניתן למצוא גם במדרש תנחומא לך-לך י"ב: שם כתוב כי אברהם היה מאכיל ומשקה עוברים ושבים, וכשהיו מברכים אותו אמר להם "לי אתם מברכים? ברכו לבעל הבית שנותן לכל הבריות אוכל ומשקה ונותן בהם רוח... והיה מלמדם ברכות וצדקות ולזה כיוון הכתוב באמרו - ואת הנפש אשר עשו בחרן".

□ ספר הזוהר רואה פסוק זה באור אחר, תרתי-משמע, ומייחס את 'הנפש אשר עשו בחרן' לנביעת האור הקדום והראשוני של 'ויהי אור', השמור לצדיקים על מנת שיעשו ממנו פירות ונפשות, הן מצד הקדושה והן מן הצד האחר ועסקינן בגרים. על כל פנים, לא בבריאה בשר ודם. זוהר - שמות - קמ"ז - ע"ב.

□ במקום אחר מסביר הזוהר כי מי אשר חומל על אדם עני ומשיב את נפשו, הקב"ה רואה בו כאילו בראו. ומכיוון שאברהם חמל על כל תושבי תבל, ראה בו הקב"ה כאילו בראם ולשם כיוון הפסוק השנוי במחלוקת. זוהר - שמות - ויקהל - קצ"ח - ע"א.

□ סתרי תורה שבזוהר מעניקים לדברים גוון מיסטי באמרם כי לאחר שלוש-עשרה שנים מברית המילה שניתקה את הנפש מן העורלה ותיקנה אותה תיקון ראשוני, מתעוררים הגוף והנשמה לתקן את

הנפש שנמצאת תחת השפעתו המזיקה של הנחש ותחת תשוקתו הרעה, ולזה מכוון הפסוק הנדון. זוהר - בראשית - לך לך - סתרי תורה - ע"ח - ע"א.

מיד לאחר מכן מוסבר כי חזרתם בתשובה של תרח ובני ביתו, הייתה הודות לרוח שעברה וטיהרה את **נפשותיהם** (ועתה לא ראו אור פהיר הוא בשחקים ורוח עברה ונתטהרם - איוב ל"ז), והיא זו שהפסוק מכוון אליה באמרו "ואת הנפש אשר עשו בחרן". זוהר - בראשית - לך לך - סתרי תורה - ע"ח - ע"ב.

בין אם כך ובין אם כך, ברור כי היו רבים וטובים שלא רוו נחת מהעלאת אברהם אבינו אל מדרגת בורא עולם.

<p>מיד נגלה עליו אדון הכל יתברך שמו לעד והושיבו בחיקו ונשקו על ראשו וקראו אברהם אוהבי</p>
--

הביטוי 'נשקו על ראשו' אינו חריג בספרות הסוד היהודית, כמו גם בזו שאינה סוד והוא שזור בהן לפני ולפנים. לדוגמה ראה:

- זוהר - בראשית - ויחי - רל"ט - ע"ב: "באו רבי יצחק ורבי יהודה ונשקוהו על ראשו".
- זוהר - שמות - קנ"ג - ע"א: "בא רבי חייא ונשקו על ראשו".
- זוהר - שמות - קע"ה - ע"א: "קם רבי יהודה ונשקו על ראשו".
- תלמוד בבלי - חגיגה - י"ד - ב': "עמד רבן יוחנן בן זכאי ונשקו על ראשו"
- משנה - ראש השנה - ב' - ט': "עמד רבן גמליאל ונשקו על ראשו"

בולט מכולם דף ח' ע"ב בזוהר שמות, בו מתברר כי לאחר שהקדוש ברוך הוא רואה את המלך המשיח עוטה לבוש נקמה וחגור כלי קרב, הוא נוטל אותו ומנשקו על ראשו.

אף ייתכן כי זה הינו אותו 'מלך במלחמה' בו פגשנו במשנה ג' שבפרק ו'.

עוד קודם לכן מתוארים הדברים בסגנון יום הדין ואחרית הימים:

- רומא עולה באש.

- מכאן ועד שניים-עשר חודשים עם ישראל מתענה בגזרת שמד.
- העולם כמרקחה.
- המלך המשיח מתעורר.
- צדיקי גן עדן מלבישים את המשיח בבגדי קרב הנושאים את שם השם.
- קולות תרועה מקיצים מתרדמתם את הרוצים לנקום.
- המשיח חגור כלי זין פוסע כשאברהם לימינו, יצחק לשמאלו, יעקב לפניו, ולפניהם משה הולך ורוקד.
- התהלכה מביאה את המשיח אל מקום ששמו 'קן הציפור', שם הוא צופה בדגם של בית המקדש החרב על צדיקיו המתים.
- המשיח נוטל עשרה לבושי קנאה ושוהה שם ארבעים יום, שבסופם מתעורר קול קדוש המוביל אל ההתרחשות בה פתחנו, שבסיומה הקב"ה נוטל אותו ומנשקו על ראשו.
- באלו המילים (ארמית) "נטיל ליה, ונשיק ליה על רישיה", מה שמעורר תהיה שמא אברהם במשנה הנוכחת הוא כסות וצופן למשיח, שהרי סיומם של דברי הזוהר בענייננו הוא בהקמת סוכת דויד הנופלת המבשרת על שיבת מלכות בית דויד (עמוס פרק ט' י"א – י"ב): "בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֹכֶת דָּוִד הַנְּפֹלֶת וְגִדְרֹתַי אֶת פְּרָצֶיהָ וְהִרְסֹתִיו אָקִים וּבְנִיתֶיהָ כִּימֵי עוֹלָם. לְמַעַן יִרְשׁוּ אֶת שְׂאֵרֵיט אָדוֹם וְכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עֲלֵיהֶם נֹאֵם יְהוָה עֹשֶׂה זֹאת".

וכרת ברית לו ולזרעו עד עולם שנאמר והאמין בה' ויחשבה לו צדקה

וכרת לו ברית בין עשר אצבעות ידיו והוא ברית הלשון ובין עשר אצבעות רגליו והוא ברית המילה

□ המילה 'ברית' מופיעה בספר יצירה שש פעמים, מתוכן ארבע פעמים במשנה הנוכחת, מה שמעלה השערה לפיה המחבר רצה לחתום את ספרו בהדגשת הבטחת האל לעמו. על משמעות הברית בספר יצירה ראה פרק א' משניות ג' ו – ח'.

□ מקור המילה 'ברית' לוט בערפל אך קיימות שתי השערות שהן:
בתרו - ברה:

- ברית מלשון **ב.ת.ר** היא ברית בה חצה, פילג, חתך או כרת. ראה **ברית בין הבתרים** בראשית ט"ו י': "וַיִּקַּח לוֹ אֶת כָּל אֱלֹהֵי וַיְבַתֵּר אֹתָם בַּתְּנֹךְ וַיִּתֵּן אִישׁ בְּתָרוֹ לְקִרְאֵת רֵעֵהוּ וְאֶת הַצֶּפֶר לֹא בָתֵּר".
- ברית מלשון **ב.ר.ה** היא ברית בכוונת מזון, בשל המנהג לאכול לחם לאחר טקסים וראה בראשית פרק ל"א מ"ד: "וְעַתָּה לָכֵּה נִכְרְתָה בְּרִית אֲנִי וְאַתָּה וְהָיָה לְעֵד בֵּינִי וּבֵינֶךָ. וַיִּקַּח יַעֲקֹב אֶבֶן וַיְרִימֶה מִצֵּבָה" [...]. "וַיִּזְבַּח יַעֲקֹב זֶבַח בְּהָר וַיִּקְרָא לְאָחִיו לְאָכֹל לֶחֶם וַיֹּאכְלוּ לֶחֶם וַיְלִינוּ בְּהָר". ראה שמואל ב' ג' ל"ה: "וַיָּבֹא כָל-הָעָם, לְהַבְרֹת אֶת-דָּוִד לֶחֶם--בְּעוֹד הַיּוֹם".

וקשר עשרים ושתיים אותיות התורה בלשוננו

- המשמעות הנובעת מ – 'קשירת קשרים' ברוח תורת הסוד, שונה ממשמעות 'קשירת קשרים' ברוח ימים אלה.
- הקדמונים הסתייעו בביטוי זה על-מנת (בין היתר) לתאר מארג מאגי שמטרתו לנעול ולחתום משאלה או הבטחה, שאין מהן נסיגה ואינן עלולות להיות מופרות, אלא ברצון האל.
- כך, לדוגמה, חרטומי מצריים **קשרו שלושה קשרים** כדי לקבע את שֶׁעֲבֹדֵם של בני ישראל, ואילו הקב"ה התירם משום שזכר את **שלושת קשרי** האמונה של שלושת האבות: אברהם, יצחק ויעקב. ראה זוהר – שמות – ל"ח – ע"א.
- בדרך זו כאשר עם ישראל זועק ממכאוביו כלפי האל, מיד נזכר האל בבריתו, וכאשר זו מתעוררת, מיד מתעורר **הקשר הקדום שנקשר** על מנת ליישמה (את הברית). ראה זוהר – שמות – כ"ו – ע"ב.
- **'קשרים'** מופיעים בזוהר גם בבואו אל התיקון (תורת התיקון) שיעקב מבקש לתקן בין עולמות עליונים ותחתיים, בעזרת היערכותם של שנים-עשר בניו, על-פי תבנית דמות האדם של אילן הספירות,

ועל-כן הוא מפצל את השבטים לארבעה מחנות, שלושה שבטים בכל מחנה.

כל מחנה הופך בזוהר לגף אחת מארבע גפיים (זרועות ורגליים) וכל שבט הופך לקשר.

כך יש שלושה קשרים בזרוע ימין, ושלושה קשרים בזרוע שמאל. שלושה קשרים בירך ימין, ושלושה קשרים בירך שמאל. זוהר – בראשית – ויחי- רמ"א ע"א.

היערכות זו מקבילה בזוהר להיערכותם של שניים-עשר ראשי בקר שהיו יצוקים בבית המקדש, ונשאו על גביהם את בריכת המים המכונה 'ים' שהייתה ממוקמת "על שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר שְׁלֹשָׁה פְּנִים צְפוֹנָה וְשְׁלֹשָׁה פְּנִים יָמָה וְשְׁלֹשָׁה פְּנִים נֶגְבָּה וְשְׁלֹשָׁה פְּנִים מְזָרְחָה וְהָיָה עֲלֵיהֶם מְלִמְעָלָה". (מלכים א' ז' כ"ה).

ולא זו בלבד אלא אף זו אשר לפיה היה הכוהן הגדול רואה אותיות פורחות באוויר בתוך עשן הקטורת, והיו האותיות מקיפות אותו עד "שעלה באור ובחדווה, ושימח למי ששימח, וקשר קשרים למעלה ולמטה לייחד הכול. וזה מכפר על יצר הרע ועל עבודה זרה שהיא סטרא אחרא". משנת הזוהר לפרופסור תשבי ב' עמוד רמ"א.

יתר על כן: מתברר כי "תפילה היא תיקון לתקן מה שצריך, (אך) קטורת עושה יותר: היא מתקנת וקושרת קשרים ועושה אור יותר מכל. ומה הוא? שהיא מעבירה את הזוהמה ומטהרת את המשכן, והכול נאור (מלשון אור) ונתקן ונקשר יחד. ועל כן צריכים אנו להקדים מעשה הקטורת לתפילה בכל יום ויום". משנת הזוהר לפרופסור תשבי ב' עמוד רמ"ב.

ויותר מכל אלה עולה כי מי אשר יודע 'לקשור קשרים' כראוי, אהוב בעולמות עליונים, כשם שהוא חביבם של בני תמותה רגילים, ועשוי להצליח בביטול (לא פחות) של דינים שגזר הקב"ה. ומסביר הזוהר כי אין הדברים נעשים בחוצפה או בהתרסה חלילה, אלא הכל הודות לידיעותיו המופלאות של 'קושר הקשרים' בהתכוונות 'קשירת

הקשרים' עד כדי הבאת הדברים לידי שלמות עילאית בה כל הדינים חולפים ומתבטלים (ארמית: מתעברין ומתבטלין). זוהר – בראשית מ"ה ע"ב.

□ מכאן הדרך קצרה להעניקת משמעות של 'ברית' לאותם עשרים ושניים קשרי אותיות שנקשרו בלשונו של אברהם ברוח "ברית הלשון" במשנה הנוכחת.

וגילה לו את סודו

□ המילה 'סוד' הייתה שגורה שבעתיים מונים בפיות הגולים מארצם, מאשר היא שגורה בפינו, משום שדרכם של בני אדם בעתות מצוקה היא להרבות באותות ובמופתים, כמו גם בסימנים טמירים וברזי-רזים המבשרים (כך לדעתם) את פעמי הגאולה.

□ אין בתורה אף לא אות או פסיק או תג שאין עימם "רזין עילאין, וטעמין קדישין" (סודות עילאיים וטעמים קדושים). ראה זוהר – שמות - נ"ט – ע"ב.

□ בדרך זו מפענח רבי אלעזר (בנו של ר' שמעון בר יוחאי) התרחשות רוויית סימנים ואותות (שציפור ותינוקות היו מעורבים בה), כאילו הייתה **סוד** אשר האל חושף בפני נביאיו עוד לפני שהוא מוציא אל הפועל את כוונותיו. ראה זוהר – שמות – ו' – ע"ב.

□ רבי אלעזר תומך את דבריו בדברי הנביא עמוס: "כִּי לֹא יַעֲשֶׂה אֲדֹנָי יְהוִה דְבַר כִּי אִם גְּלֶה סוּדוֹ אֶל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים". עמוס – ג' – ז'.

□ ברוח זו של דברים, יהיה זה הגיוני להניח כי המחבר רומז על התרחשות קרבה והולכת אשר האל (כדברי עמוס) יידע בה את אברהם.

□ יוצא מזה כי לא זו בלבד שעשרים ושתיים האותיות שימשו בתפקידי קשרי לשון חותמי בריתות, אלא אף תפקדו כסימנים ואותות לבשורה שבאופק.

משכן במים דלקן באש רעשן ברוח בערן בשבעה

שאלה: אל מי כיוונה המשנה באמרה 'משכן'... 'דלקן'... 'רעשן'... ו
– 'בערן'?

תשובה: המשנה כיוונה אל עשרים ושתיים אותיות התורה אשר
קשר בלשונו של אברהם.

שאלה: בתוך אילו יסודות האותיות הללו 'שוכנו', 'הודלקו',
'הורעשו' ו – 'הובערו'?

תשובה: בתוך יסודות המים, האש והרוח.

שאלה: מהו הפסוק בתנ"ך הצופן בחובו הן את עשרים ושתיים
האותיות, והן את יסודות המים, האש והרוח?

תשובה: הפסוק הוא "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
הָאָרֶץ".

שאלה: כיצד פסוק זה צופן את עשרים ושתיים האותיות?
 שתי תשובות:

- **תשובה א':** הגימטריה של ראשי שבע התיבות המרכיבות את
הפסוק שדלעיל, עולה למספר 22 המייצג את 22 האותיות
(בראשית + ברא + אלהים + את + השמים + את + הארץ = 22).
- **תשובה ב':** הפסוק מכיל פעמיים את המילה 'את' שעל פי
הזוהר היא שוות ערך ל – 22 האותיות, משום (כך בזוהר)
שהאלפא ביתא נפתחת באות א' ונחתמת באות ת', ועל כן
המילה 'א-ת' מכילה את כל ה – 22.

ומסביר הזוהר כי עשרים ושתיים האותיות כלולות בפסוק הפותח
את התורה לאמור: "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ".
ראה: (זוהר – בראשית – ל" – ע"א) שם כתוב: האותיות א"ת מכילות
את כל עשרים ושתיים האותיות (א"ת כללא דעשרין ותרין אתוון).

שאלה: כיצד פסוק זה צופן את יסודות האש והמים?

תשובה: אומר הזוהר כי המילה שְׁמַיִם מורכבת משתי מילים שהן אש ומים.

□ ושואל הזוהר: "מאי (מה זה) שמים? ועונה "אש ומים"! (זוהר – שמות קס"ד ע"ב). "ולמה נקרא שמים? שא – מים, מאש וממים" (זוהר – בראשית – ל"א ע"ב).

□ עד כאן 22 האותיות + היסודות אש ומים, ומכאן אל יסוד האוויר ואל שלושה רכיבים הקשורים זה בזה, אשר ניחנו בתכונות של תיווך גישור והם: **יסוד האוויר, ספירת תפארת והאות ו'.**

יסוד האוויר: ראה פרק ב' משנה א' תחת הכותרת 'לשון חק מכריע בינתים' בה כתוב: "שלוש אמות אמ"ש מ' דוממת ש' שורקת א' אויר רוח מכריע בינתים", והוסבר שם כי אותיות אמ"ש מייצגות שני איתני טבע קוטביים זה לזה (אש ומים) אשר אחד מהם דומם ואילו השני שורק (נושף), בעוד יסוד האוויר ממצע ביניהם או משמש בתפקיד של בורר ופוסק.

ספירת תפארת: ראה פרק ב' משנה א' תחת הכותרת: 'יסודן כף זכות וכף חובה', בה עסקנו באילן הספירות ואמרנו כי הספירות חסד, גבורה ותפארת יוצרות משולש שקדקודו כלפי מטה ומשובצת בו:

- בקדקוד התחתון ספירת תפארת.
- בקדקוד הימני שבבסיסו העליון משובצת ספירת חסד.
- בקדקוד השמאלי שבבסיסו העליון משובצת ספירת גבורה.

□ ואמרנו שם כי:

- ספירת חסד מייצגת את כף הזכות ואת יסוד המים וכינויה הוא אברהם.
- ספירת גבורה מייצגת את כף החובה ואת יסוד האש וכינויה הוא יצחק.
- ספירת תפארת מייצגת את לשון המאזניים ואת יסוד האוויר וכינויה הוא יעקב.

□ אף הבאנו מובאות מן הזוהר התומכות בדברים. ראה שם.

האות ו': נושאת תכונות של חיבור, מיצוע וקישור באשר תפקידה הדקדוקי הוא לחבר בין מילים ובין משפטים, וכפועל יוצא אף לחצוץ ביניהן.

□ הזוהר דן בפסוק הראשון בתורה ובקשר שבין האות ו' ובין המילה 'הָאָרֶץ' שבפסוק זה, ואומר כי האות ו', הנמצאת בראש המילה 'ואת', נמצאת, בעצם, בראש 22 אותיות הספונות בתוך המילה 'את' - וכבר ביארנו עניין זה. ראה לעיל.

□ לאחר מכן, כך בזוהר, 'הָאָרֶץ' יונקת אל תוכה את 22 האותיות הספונות במילה 'את', ואז היא נוטלת את האות ו' וניזונה ממנה. ("הארץ נוטלת ו' וקבילת לון לאתזנא").

□ וקובע הזוהר כי הקמת המשכן בידי משה (וַיִּקֶם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן – שמות מ'), לא הייתה יכולה להתקיים אילולי אותן אותיות שנבראו בהן שמים וארץ, ושרו על רוחו של בצלאל שהבין את סוד צירופיהן, שאם לא היה יודע אותם, לא הייתה מסתייעת בידו עבודת הקודש. זוהר – שמות – רל"ד ע"ב.

□ ומסביר הרמב"ם כי ארבעת היסודות הם עצמם מהווים יסודות לארבע האותיות של השם הקדוש הוי"ה: "והם ד' אותיות הוי"ה ברוך הוא: הוי"ד הוא יסוד לאבא שהוא חכמה. ה' היא יסוד לאימא שהיא בינה. ו' הוא יסוד לבן ולששה ספירות חג"ת נה"י. ה' האחרון הוא יסוד לבת והיא מלכות. הרמב"ם ספר המדע – הלכות יסודי התורה – פרק א' הלכה א'.

□ בעניין זה אומר הרב אשל"ג (פתיחה לפירוש הסולם - עשר ספירות -סעיף ג'): "ואע"פ שאנו מונים עשר ספירות, אין בהן יותר מה' בחינות, שהן נקראות: כתר, חכמה, בינה, ת"ת, מלכות. ומה שאנו מונים עשר ספירות, הוא מפני שספירת התפארת כוללת שש ספירות הנקראות: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד. וע"כ הן עשר".

□ הווה אומר כי מכיוון שאות ו' היא יסוד לשש הספירות חג"ת נה"י (על פי הרמב"ם) הכלולות בספירת תפארת (על פי הרב אשל"ג), משמע אות ו' היא יסוד לספירת תפארת.

□ ועל זה אומר הרמ"ק: "והנה המים והדרום הם כוח החסד, והאש והצפון הם כוח הגבורה, והאוויר והמזרח הם כוח התפארת, והעפר והמערב הם כוח המלכות". פרדס רמונים כ"א י"ז.

□ משמע אות ו' היא יסוד לספירת תפארת הנקשרת עם יסוד האוויר. אמור מעתה כי אותה 'אָרְץ' בפסוק הראשון בתורה, אשר נוטלת את האות ו' וניזונה ממנה (ראה לעיל), ניזונה למעשה מיסוד האוויר.

□ יוצא מכל אלה כי הפסוק "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ", צופן את עשרים ושתיים האותיות + היסודות אש, מים ואוויר, וממילא גם את יסוד האדמה הרמוז במילה ארץ.

□ ומכיוון שפסוק זה מבראשית מונה שבע מילים, היה יכול לומר:

- משכן במים
- דלקן באש
- רעשן ברוח
- בערן בשבעה

נהגן בשנים עשר מזלות

□ שנים עשר המזלות הינם משל לשנים עשר השבטים אשר ירשו מהם את נשמותיהם (השבטים מן המזלות) כפי שמצאנו כתוב בתיקוני זוהר דף ל"ו עמוד א'. ראה לעיל פרק ה' משנה י' בבא ג' מהרביעית.

□ מאידך, אין בפרשנות זו, כמו גם בקודמת, כדי לשפוך אור על מסתורי הסוד אשר האל גילה לאברהם, אשר עסקנו בו לעיל, שם צפינו בסימנים ובאותות לבשורה שבאופק שטרם עמדנו עליה.

□ המילים "וגילה לו את סודו" הינן כה עזות ובעלות עוצמה, עד שלא ניתן לפרשן על-פי הדרך בה הלכנו עד עתה, ויש למצוא עבורן נמשל שיהלום את תעוזתן ועוצמתן.

□ שהרי כל כמה תפנוקים שהאל הרעיף על אברהם, ועל אף מילות החיבה שהעתיר על ראשו, וחרף הבריתות שכרת לו, עדיין אין בכל אלה משום שיתופו של אברהם בהוויה אלוהית סודית שהיא נחלתו הפרטית של האל, שמכאן ואילך הופכת להיות גם נחלתו של האב הקדמון.

□ על מנת לפצח את 'כתב-החידה' יש לשוב אל רכיביו שתמציתם היא: שלושה, שבעה, עשרה ושניים-עשר (3,7,10,12).

□ הניסיון לעקוב אחר הלך רוחו של המחבר, עשוי להוביל אל שיטה ספרותית בה הסיפא של הדברים 'סוגרת מעגל' עם הרישא, בעיקר עם פרט משמעותי אשר לדעת המחבר יש להציבו במרכז הבמה כסיומת מהדהדת.

□ המשנה הראשונה בפרק הראשון עוסקת בשלושה ספרים שלא מכבר 'סגרו מעגל' עם שלושה ספרים במשנה הקודמת ו'.

□ המשנה השנייה בפרק הראשון עוסקת בעשר ספירות ובעשרים ושתיים אותיות. עשר הספירות מופיעות בפרק הראשון לבדו, בעוד עשרים ושתיים האותיות שזורות בכל פרקי הספר.

□ אשר על כן הגיוני להניח כי 'סגירת המעגל' תהיה עם הספירות דווקא, ולא עם האותיות שכבר דובר בהן רבות, למרות שלכאורה נוח להקביל בין האחרונות ובין המספרים: 3,7,12.

□ מכל מקום, כבר הוכחנו כי אין ולו משפט אחד בספר יצירה שהוא כפי שנדמה שהוא ממבט ראשון.

□ מכיוון שעסקינן בספירות יש לציין כי כשם שקיימות עשר ספירות של מעלה, כך קיימות גם עשר ספירות של מטה, הניצבות בליבה של

תורת התיקון הקבלית, המגשימה את עצמה במצבים בהם מתקיימת חפיפה בינן (בין הספירות של מטה) ובין האלוהיות.

□ ומסביר הזוהר (תיקוני זוהר – ג' ע"ב) (תרגום חופשי) "כי 'המלך' שוכן בעשר הספירות של עולם האצילות והוא והן אחד המה, מה שאין כן בעשר הספירות של עולם הבריאה". על אחת כמה וכמה שאין כן בעשר הספירות של עולם העשייה בו אנו שוכנים.

□ עוד יש לספר כי עשר ספירות שוכנות בכל אחד ואחד מארבעה עולמות ששם אצילות, בריאה, יצירה ועשייה. לכל עולם יש עשר ספירות משלו. (ראה פרק א' משנה א').

□ העולם הנעלה ביותר הוא עולם האצילות, וכמוהו גם הספירות השוכנות בו המהוות מקור ושורש לשאר הספירות שבעולמות בריאה, יצירה ועשייה.

□ שֵׁמֶן של הספירות על-פי הסדר הוא: כתר, חוכמה, בינה, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד ו – מלכות.

□ במקביל מובהר כי ספירת הכתר בעולם האצילות מכונה 'כתר עליון' ובשל צחותה, טוהרה וזכותה היא אינה כלולה במניין של עשר הספירות.

□ ייתכן כי משום כך נוספה לאילן הספירות ספירה אשר שמה 'דעת' המשלימה את מניין לעשר.

□ כך הם פני הדברים על-אף שרטוטים קבליים בהם נראית ספירת כתר כשהיא משובצת גם בתרשימים המתארים את עולם האצילות. בדרך כלל וכמעט תמיד בצירוף הספירה דעת.

□ בספר הזוהר מתקיימות הקבלות בין עשר הספירות ובין עשרה מאמרות (אמירות) בהם נברא העולם (יהי אור, יהי רקיע, יקוו המים, תדשא הארץ וכן הלאה).

□ ראה זוהר – פרשת שמות – דף ס' – עמוד א' (תרגום חופשי): "אמר רבי אבא, אשרי מי שנמצאו זכאים לשורר דברי שירה בעולם הזה, שהם זכאים לשורר אותה גם בעולם הבא, מכיוון ששירה זו

נוצרה **בעשרים ושתיים אותיות חקוקות ובעשר אמירות**, והכול נכתב בשם הקדוש".

□ אף כי הזוהר אינו נוקט במילה 'ספירות' בענייננו, ברור לחלוטין כי אין דרך אחרת לפרש את עשרת ה- מאמרות הנחלקים בו כך:

- 'חכמה' צפונה במילה 'בראשית'.
 - **העליון הנסתר שאין לדעתו** צפון במילה 'ברא' (ככל הנראה 'כתר').
 - 'בינה' צפונה במילה 'אלהים'.
 - 'חסד' ו- 'גבורה' צפונות במילה 'את'.
 - 'תפארת' צפונה במילה 'השמים'.
 - 'נצח' ו- 'הוד' צפונות במילה 'ואת'.
- ראה הקדמת ספר הזוהר – דף י"א – ע"א.

□ ומוסבר בזוהר כי על אף היות ה- מאמרות עשרה, הם, בעצם, שלושה:

- מאמר (ספירת) החכמה משול לאברהם ומייצג אותו.
- מאמר (ספירת) התבונה משול ליצחק ומייצג אותו.
- מאמר (ספירת) הדעת משול ליעקב ומייצג אותו. (זוהר – שמות – ט"ו – ע"א):

□ ספירת חוכמה ניצבת באילן-הספירות מעל ספירת חסד המיוצגת אף היא על ידי אברהם ויסוד המים. (משכן במים).

□ ספירת בינה ניצבת באילן-הספירות מעל ספירת גבורה המיוצגת אף היא על ידי יצחק ויסוד האש. (דלקן באש).

□ ספירת דעת ניצבת באילן-הספירות מעל ספירת תפארת המיוצגת אף היא על ידי יעקב ויסוד האוויר הוא הרוח. (רעשן ברוח).

□ על פי הכלל של "גְּבֵהַ מֵעַל גְּבֵהַ שְׁמֵר" (קהלת ה'), עולה כי שבע הספירות שנותרו הן בבחינת בבואות והשתקפויות לשלוש שדלעיל המשתקפות בהן בסדר יורד.

□ ייתכן כי גם משום כך אמר "בערן בשבעה", על אף שכבר "דלקן באש", ומכאן הכפילות. על שום היות ה- "דלקן" אשר בתוך השלושה משתקף ב- "בערן" שבתוך השבעה.

וממשיך הזוהר להסביר כי תיקון העולמות הארציים התקיים משנולדו ליעקב שנים-עשר השבטים. (שם)

ומה אירע עם אותם שנים עשר שבטים ?

מספר הזוהר כי מדובר בסוד הסודות שנלחש על אוזני חכמי הרזים ("רזא דרזין לחימי לבא אתמסר"), לפיו עשרה שבטים מתוך השנים-עשר, שקולים כנגד אלף שנות גלות, ואילו שני שבטים שקולים כנגד מאתיים שנות גלות. יחד אלף ומאתיים שנות גלות.

עד מתי תכביד עליהם חשכת הגלות ?

עד שתתעורר האות ו' לזמן שישים ושש שנים.

ומהי אותה אות ו' שצריכה להתעורר ?

זו האות ו' המופיעה בשמו של יעקב (יעקוב) בפסוק "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאֶת אֶת בְּרִיתִי יַצְחָק וְאֶת אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר". ויקרא – כ"ו – מ"ב.

אות ו' זו היא נפשו של יעקב ועומדת בסוד הפסוק: "כָּל הַנְּפֹשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרִימָה יֵצְאִי יָרְכוּ מִלְבַּד נְשֵׁי בְנֵי יַעֲקֹב כָּל נְפֹשׁ שְׂשִׁים וְשֵׁשׁ". בראשית מ"ו כ"ו.

שישים ושש = שישים שנים להתעוררותו של יעקב ושש שנים להתעוררותו של יוסף.

ומה יתרחש לאחר אותה התעוררות ?

מכאן ואילך יתקיימו קרבות בניצוחו ובהנהגתו של המלך המשיח.

ולאחר שישים ושש שנים נוספות שהן יחד מאה שלושים ושתיים שנים ?

ינוערו הרשעים מתוך יריעת תבל על ארבע כנפותיה, והקב"ה יעורר את המתים בארץ הקודש, שיהפכו לגדודים וחטיבות בארץ הגליל.

וסופו של דבר ?

□ תתעורר נביעה עילאית הרמוזה באות י', ויחד עימה יופיעו **שלושים ושתיים נתיבות** המשפיעות שפע על אותיות השם הקדוש **יהוה**, אשר עד עתה לא היו בשלמות, אך מכאן ואילך יתוקנו עד וכולל האות ה' האחרונה (בשם הקדוש), שלאחר מכן יתעוררו שאר מתי ישראל הקבורים בגולה. זוהר – שמות – ט' ע"ב. זוהר – שמות י' ע"א.

סליק ספר יצירה

כל הזכויות שמורות © לגידי גלבוע

רחוב יהודה הלוי 21 הרצליה

gggidi@012.net.il

+972-505393571

